

KNINY ODVAHY

A DOBRODRUŽSTVÍ

SVAZEK 150

Mirko Pašek

DĚVČE

PRO OKLAHOMU

Touto třetí, zcela samostatnou knihou, uzavírá Mirko Pašek své vyprávění, odehrávající se v jedné z nejzajímavějších končin Severní Ameriky. Český vystěhovalec Oldřich Sudík a jeho dcera Mařka našli po strastiplné cestě prérii konečně nový domov, nové přátele a Mařka možná i budoucího ženicha. Třebaže se narodila už v Novém světě, je Mařka děvče typicky české, nejen pracovitě a obětavé, ale často želbohu i svéhlavé a vzdorovitě. Život v divočině však od ní vyžaduje především jasnou hlavu, tvrdost, odvahu a hlavně pevné nervy, a to tím spíše, že mezi několika málo děvčaty stejného věku, s nimiž se v prérijním městečku setkala, nachází pouze jedinou upřímnou kamarádku, zato mnoho nepřátel. Musí se tedy naučit spoléhat se sama na sebe. A téměř sama také čelí i největšímu nebezpečí a řeší tu nejtěžší otázku:

I tento odlehlý kout prerie na hranici indiánského území objevili už lidé petrolejového magnáta Rockefellerera, hledači nafty. Přinášejí opravdu jen zkázu (jak soudí otec), anebo nečekané štěstí a splnění všech tužeb, jak doufá dcera? Odpověď na tuto otázku dávají až poslední stránky tohoto neobyčejného románu.

Z VYŠLÝCH SVAZKŮ:

E. Dillonová: Ostrov Divokých koní — M. Leblanc: Arsène Lupin kontra Herlock Sholmes — E. T. Seton: Dva divoši — J. Fabricius: Tajemství starého venkovského sídla — Ž. Davydov: Zajatci ledu a noci — F. Steuben: Tekumseh II — L. McGiffinová: Lovci mustangů — B. Bartosová-Höppnerová: Pozor, laviny! — R. Armstrong: Zakleté moře — J. F. Cooper: Lodivod — J. O. Curwood: Kočovníci severu — M. Pašek: Muž pro Oklahomu — W. Morey: Sever, můj domov — L. Dün-gel-Gillesová: Knud Rasmussen, výpravy za Eskymáky — P. d'Ivois: S prázdnou kapsou kolem světa — K. M. Staňukovič: Muž přes palubu — V. Ananjan: Zajatci Pardáli soutěsky — E. Salgari: Město malomocného krále — E. Hiob: Novou zemi pro divoká zvířata — W. Makowiecki: Tři úteky z Korintu — M. Pašek: Ztracená prerie — W. Meinck: Mexické drama — F. Steuben: Tekumseh III — J. Kjelgaard: Lovce kuguárů — V. Šustr: Dobrodružství malého Indiána — M. Pašek: Nesmrtelný kovboj — F. Flos: Albatros. Nad Tichým oceánem — N. Smirnov: Říše slunce — N. Čukovskij: Čtyři kapitáni — W. Le-gère: Sám mezi korzáry — F. Flos: Lovci kožišin — W. Morey: Zima v kaňonu — J. Broskiewicz: Trosečníci z řeky Meteorů — G. R. Richter: Lvi přicházejí — J. Pecháček: Ostrov tisíce vůní — H. Burtonová: Bez doprovodu bubnů — M. V. Kratochvíl: Podivuhodné příběhy a dobrodružství Jana Kornela — T. V. Olsen: Léto bubnů — M. Pašek: Děvče pro Oklahomu.

PŘIPRAVUJEME:

*F. Steuben: Tekumseh IV
J. Alex: Černé lodě
S. O'Dell: Pětina pro krále*

Mirko Pašek

**DĚVČE
PRO OKLAHOMU**

ALBATROS PRAHA

© Mirko Pašek, 1980
Illustrations © Jaromír Vraštil, 1980

KAPITOLA PRVNÍ

ZA ŘEKU NEOSHO

1

Již řadu dní se namáhavě vlekli prériemi Oklahomy stále dál a dál k severovýchodu a viděli jen modř a zeleň. Modř nahoře, kde se klenulo bezmračné nebe pozdního léta, a zeleň kolem sebe. Kam oko dohlédlo, jen tráva, ta hrubá a ostrá, které Indiáni kdysi přezdělí „buvolí“ a která roste v chuchvalcích podobných trsům mechu nebo velikým zeleným ježkům odpočívajícím v nesmírných zástupech na zarudlé půdě. A kromě toho viděli ovšem i své stíny, plížící se po zeleném koberci tak zvolna, až se zdálo, že nikdy nikam nedojdou, i kdyby putovali sto let. Oni – tři lidé s trojicí koní a jediným vozem – i ty tmavomodré stíny, jež měnily svou délku i svůj směr podle toho, kde právě stálo slunce. Neúnavné stíny: rostly, zkracovaly se a opět rostly, a ještě stačily denně opsat polokruh kolem středu, jímž byla malá, beznadějně opuštěná skupinka dvou starých mužů a děvčete.

A přece nemohli tvrdit, že putují prázdnem nebo pustinou.

Několikrát zahlédli zpozzdáli lidské obydlí, chatrč z drnu, a třikrát dokonce i člověka, muže stojícího na prahu s puškou připravenou k palbě. Vždy mu zamávali na pozdrav v naději, že je pozve blíže, nebo k nim vykročí, aby se vyptal na jejich cíl a snad i na jejich osudy. Ale nikdo z těch tří to neučinil. První jen ledabyle kývl rukou, aby šli dál, druhý dokonce zalíčil bez jediného slova varování, třetí se ani nepohnul.

Vpůli odpoledne téhož dne je cesta – vlastně pouze matná stopa vozů a koní – přivedla až velmi blízko k dřevěnému baráku, který v této mladé, tak bohaté, a přece dosud tak chudé zemi vypadal téměř přepychově. Zastavili. Z baráku vyšel zarostlý kolohnát s vinčestrovkou, chlapec a žena.

Švec Acuff radostně poposedl v sedle:

„Hej!“ křikl. „Hej, vy tam, dobrý večer! Je tady v okolí nějaký

dobry, volny claim?“

Nikdo z trojice na prahu baráku neodpověděl.

„Asi nerozumějí, třeba jsou to Taliáni nebo Turci nebo Finové, nebo já nevímco,“ řekla Mařka Sudíková a nemyslela to žertem; mezi přistěhovalci, kteří přednedávnem obsadili toto indiánské území, se opravdu zhusta vyskytli jedinci, kteří anglicky dovedli leda klít.

„Hloupost,“ ozval se zpod plachty vozu její otec. „Pozdravit dovede každý, jen když chce.“ Namáhavě sípěl a Mařka věděla, že je mu opět zle, jako ostatně vždy kvečeru, že průstřel ramene ho bolí a že – nedej pánbůh – za chvíli bude mít možná opět horečku. Otočila se na kozlíku, aby se tátovi podívala do očí, zda se nelesknou. Ležel však a spařila jen jeho bradu, huňatou prošedivělým strniskem.

V té chvíli pobídl Acuff koníka blíže k domu. Sotvaže však popojel o dva kroky, uskočil chlapec za dveře a muž zvedl výhrůžně zbraň. Ale stále mlčel.

Acuff zastavil.

„Claim!“ křikl. „Slyšíte mě? Hledáme claim. Claim! Claim!“

Třikrát, čtyřikrát, a stále hlasitěji opakoval to slovo, které zde přece musí znát kdekdo, i kdyby byl Tatar, protože znamená právě to, proč sem všichni přišli: volnou půdu, drobeček z obrovské placky prerie, kterou vláda odebrala Indiánům z kmene Čerokí a rozdělila mezi přistěhovalce; přesněji řečeno čtverec o rozloze 160 akrů. To je claim. A na claim má nárok každý za předpokladu, že není Indián, že chce půdu zúrodnit, obdělat ji nebo ji proměnit v pastvinu, či na ní vybudovat osadu, vesnici a třeba i město... A samozřejmě pokud už na claimu nesedí někdo jiný, kdo přišel dříve.

„Claim!“ zahalekal Acuff popáté.

„Nechte toho, strejdo,“ řekla Mařka. „Jste dva chlapi, a on je sám, proto se bojí. Cítí přesilu.“

„Jak to, dva? Tvého tátu nemůže vidět.“

„Ale neví, co máme pod plachtou. Co když se tam krčí parta zabijáků?“

Acuff přikývl. Měla bezpochyby pravdu. Ta rodinka se strachovala o svůj dobrý claim, a snad ještě více o svůj nákladný, krásný barák ze dřeva, jež je zde stejně drahé jako vzácné – cestuješ od rána do večera, a kromě trávy zahlédneš leda trnkové roští, a to ještě jen zřídka. A

přihodilo se už víckrát, že banda chytráků přijela právě takovýmto vozem, i ženu nebo dítě na kozlík posadili, aby vzbudili důvěru. A pak najednou: „Hurá, odhod zbraň, peníze a kořalku sem a něco k snědku taky, ale honem, jinak se už nikdy nenajíš ani nenapiješ; a teď čelem vzad a utíkej, my si zatím v klidu rozebereme tvůj hrad a odvezeme dřevo...“ Ano, právě to se stalo před necelým měsícem, a dokonce pár mil od železniční stanice nedaleko Guthrie, a Guthrie je už téměř město se šerifem a dvěma konstáblý, zdaleka ne takovýhle opuštěný kout. O co, že ten kluk teď číhá s flintou za okenicí, aby mohl bránit mámu a barák, kdybychom mu odpravili otce!

„Zatracená, všivá země,“ odplivl Acuff. „Ani vodu ti tady nikdo nedá, leda bys přišel sám a s rukama v povětří. A ještě by tě prošacoval, jestli nemáš bouchačku v šose. Jedeme!“

Vyrazil na své strakaté herce první. Mařka trhla opratěmi. Klisnička a hnědák zabrali. Kola zavržala. Sudík sykavě vydechl, jak vůz zadrkotál na nerovném terénu. Mařka se obrátila. Spatřila, že žena u baráku mluví s mužem řečí hluchoněmých, v níž zvuk nahrazují prsty

a dlaně. Takhle je to tedy... Ale vůz už nezastavila. Jak se dohovorit s hluchoněmým? A proč se o to vůbec pokoušet? I kdyby někde v sousedství byl volný úsek, táta by se na něm tak jako tak usadil jen na pár dní nebo týdnů, než by se mu zacelilo rameno, a potom by mě vlekl dál. Nikdy nevydrží v prázdné prérii, nemá rád ploché, nekonečné pláne, prostě je nesnáší, musí mít něco před sebou a kolem sebe, nejraději stromy, nebo aspoň strom, a když už ne stromy, tedy alespoň hory na obzoru, a když ne hory, aspoň kopeček. Skálu. Zkrátka něco, nač můžeš upřít pohled. A tahle prerie je jako moře bez jediné lodi, bez plachty na horizontu, a v bezvětrí dokonce i bez vln... Divné, že mně prázdný obzor vůbec nevadí, spíš naopak...

Znovu se otočila. Zaslechla, že vzadu kdosi volá. Ta žena! Nemí tedy hluchoněmá jako její muž.

„Tam! Pořád rovnou za nosem! Tam je moc claimů! A prima!“

Mařka nezastavila. Zato Acuff zarazil svého strakáče tak zprudka, že mu málem vjela na hřbet.

„Krucinál jed'te, Acuffe!“ vyhrkla zápolíc s opratěmi. „Snad jí nevěříte. O co, že si z nás dělá legraci.“

Trefila do černého. V okamžiku, kdy se Acuff nerozhodně postavil ve třmenech, zazněl od baráku řehot. Ještě jednou se obrátila. Teď už tam opět stáli všichni tři, i chlapec, a chechtali se, jako kdyby se jim povedl kdovíjaký vtíp.

„Potvory,“ zahučel Acuff. Pobodl koně. A pojednou jako by se seschl. I ta jeho herka na něj znenadání vypadala příliš velká, ba i sedlo: tmavohnědá díže, v níž se choulí zajíček. I třmeny se zdály obrovité – dvě brány pro komáří nožičky. Chudák švec. Taky už toho má dost, cesty i námahy... Ale nejvíc asi nepřátelství a nedůvěry a zloby všude kolem.

„Kašleme na ně, strejdo Acuffe!“ vykřikla. „Protloukli jsme se už horším. Nebo ne?“

„Jo,“ přikývl švec. „A to jsme byli žebráci. Kdežto teď už ani zdaleka.“

Neodpověděla. Chápala, nač naráží, a nebylo jí dobře:

Stále a stále myslel na poklad, který vezli s sebou a o němž lépe nemluvit. Deset tisícovek je deset tisícovek. Takovou sumu ve zlatě vleče prerií málokdo. Byl by také blázen.

Kvečeru opět vzpomněla na hlas ženy hluchoněmého. Proč zněl tak jízlivě? Co nás čeká za obzorem? Indžani? Samozřejmě, vždyť se blížíme k jejich území, a záměrně. Taková je přece tátova vůle, to si umanul a na tom trvá... Proč? Protože čím dále od bílých, tím líp: alespoň podle něj, podle táty... Jenomže čím dále od bělochů, tím blíže k rudým kůžím... Ach bože!

Přetřela si čelo.

Ne, poručila si v duchu. Tak to není, tak se na to nesmím dívat. Je to naopak velice moudré: čím dále od našinců, tím větší naděje na dobrý volný claim. Třeba dokonce najdeme úsek bez sousedů a alespoň pro začátek tam budeme sami. A co je nejdůležitější: nikdo nám jej nebude závidět, nikdo se nepokusí vystrnadit nás, jak se už jednou stalo... Ano, v tomhle směru tátovi docela rozumím. Souhlasím s ním. A z Indžanů strach nemám, proč taky? Komančové, ten postrach, jsou už dávno pryč, a ti, co sedí tamhle na severovýchodě, jsou jen Čerokíové, žádní válečníci s krvavými skalpy u pasu, ale měkká chasa, slovem něco jako stádo dvounohých oveček. Alespoň to kdekdo o nich tvrdí, i sám táta, který se přece s nimi setkal, když tehdy pracoval v prérii na Vyměřování claimů, než se Nová Oklahoma otevřela pro bílé. Proč tedy mít husí kůži? Jen ať se ta ženská chechtá. My si poradíme.

To už se chystali na noc u potůčku teničkého a hubeného jako Acuffova lýtka. Pomohli Sudíkovi z vozu, odpřáhli koně. Acuff navršil hromádku trnkového chrástí, jež přes den nashromáždili. Bylo vyschlé, už týdny nepršelo. Pohříchu sucho se projevilo i jinak – Mařka marně hledala tůňku, kde by náraz naplnila kotlík. Nezbylo jí tedy než trpělivě nabírat vodu malým hrnkem, doušek po doušku, jako když usrkáváš.

Tehdy kleslo slunce k horizontu a polilo moře trávy zarůžovělou září. Jako ruměncem – jako kdyby se prerie pojednou rděla studem za svou nahotu. Bylo to velice krásné a Mařka dlouhou chvíli klečela bez hnutí u potůčku, oči v dálavách.

Pak se ale náhle ozval Sudík, jeho hlas zněl smutně a Mařka poznala, že sice překonal nával horečky, ale že je mu nanic slabostí a

steskem. Pochopila to naráz a bez dlouhých úvah, protože tak to chodilo téměř večer co večer už od chvíle, kdy museli opustit nejen svůj starý krásný claim, ale i záštitu baráku, který sami vybudovali, a zejména ovšem ten nejpodivuhodnější zázrak v této zemi – Velký strom... Ano, tak to bylo a tak se to opakovalo: Vždy před soumrakem přepadla Sudíka nostalgie, vždy znovu začal blouznit o tom košatém obru, snad největším v Oklahomě, o jeho nádherné koruně, o listí, které ve větru šelestí, jako kdyby něco šeptalo, třeba básničku. Listí, které zpívá jako člověk! – A ona, Mařka, vždy jako by se nakazila tátovým steskem; zničehonic jí také bývalo do breku a snad také kvůli Velkému stromu...

Ačkoliv spíš ne. Velký strom byl nádherný, jen co je pravda, ale tráva na prérii přece také umí zpívat, když ji vítr hladí! Ano, já bych klidně dokázala zapudit vzpomínky – co bylo, bylo, a ten krásný strom tam přece pořád ještě stojí! – avšak otcova žalost mě zneklidňuje. Nějak stárne, a příliš rychle, chudák táta, ztrácí kuráž, chuť do života. Jenže takhle se v této zemi daleko nedostaneme, s měkkými muži tady nikdo nepočítá... Ačkoliv snad to má na svědomí jen tátovo dřavé rameno. Dát je do pořádku, a všechno zase bude ólrajt.

Vracela se s kotlíkem. Acuff už rozdělal oheň, teď žvýkal tabák, díval se do plamenů a s nakrčeným obočím poslouchal, jak Sudík lamentuje, že prohrál život a že může dávat vinu jen sám sobě. On, krejčí Oldřich Sudík, krejčímu Oldřichu Sudíkovi. Že byl zkrátka blázen, když před léty dal v ale domovu, Čechám, a vydal se do Nového světa. Kvůli dobrodružství! Panebože! Já šílenec! Že já nezůstal doma na Šumavě! Mohl jsem dělat řemeslo, záplatovat gatě chudákům ze Sušice a bohatším třeba i ušít černý sváteční mundúr, co vydrží od veselky až do hrobu. Jenomže já ne! Já!... Já!... Já!...

„Dej pokoj, prosím tě,“ okřikla ho. „Jednou jsi tady, uletět nemůžeš, tak co. Tímhle nikomu neposloužíš, ani sobě, ani nám.“

Sudík ovšem nepřestal. Když pak všela kotlík nad oheň, povšimla si, že Acuffovi svítí oči do červena a že ty vzteklé záblesky nejsou jen odraz plamenů. A hned také pochopila, proč ten malý, seschlý mužík prská: Táta se opět jednou zapomněl a mluví česky, já mu česky odpovídám, a Acuff samozřejmě nerozumí slovu, protože je Skot. Takže jako obvykle dumá, jakou čertovinu my dva spolu máme, co na

něho – na Acuffa – asi šijeme, když schválně drmolíme řečí, která je mu španělskou vesnicí. To je prostě Acuffova slabost – neustále nás podezřívá, že za jeho zády něco kujeme, a samozřejmě proti němu, v jeho neprospěch, protože jinak bychom se s tím přece nemuseli skrývat. Ztracený potrhlý švec! Teď si možná dokonce myslí, že se domlouváme, jak se ho co nejdříve zbavit, aby celých deset tisíc zbylo jenom pro nás. Abychom se s ním nemuseli dělit. A přitom vlastně nemá nárok ani na cent, jemu starý claim nepatřil, ani podíl na něm neměl, takže všechno, co jsme za něj stržili, je naše. Jenomže mluvte se Skotem, zvláště když je to dědek. Uvědomuje si vůbec, jak ho teď potřebujeme? Jak by nám scházely jeho dvě ruce, když se táta stěží může podrbat?! Ale ano, ví to, natolik padlý na hlavu zase není... Takže zuří asi jen proto, že ho přehlízíme, že on – Bob Acuff! – stojí jako hlupák stranou a nemá ponětí, o čem je řeč. Zkrátka ješitný, domýšlivý dědek. Ale na zdejší poměry přece jen slušný chlap.

Přesto – aby rozptýlila jeho možné podezření – přešla do angličtiny, a nutíc se do veselého tónu vysvětlovala, proč táta naříká.

„Zase kouká na druhý konec světa, Acuffe. Že prý tam měl zůstat, jako doma, v Čechách, kde prý je stromů, že je nespočítáš. Až tam můžeš zabloudit a zahynout, v těch jeho velikánských lesích. Dovedete si to představit? Já ne.“

Acuff vyprskl do ohně hnědou slínu a zahučel, že u nich, na severu Skotska, je to jakbysmet. Lesů habaděj, stromů možná víc než tady travních stébel. Všechno huňaté samými lesními velikány! A navrch k tomu báječná vřesoviště a jezera. Jakkak by sis to dokázala představit, holka, když ses narodila tady a v životě neviděla nic pořádného. Neznáš zkrátka svět.

„Bodejt', já jsem jen hloupá káča z prérií,“ sykla dopáleně. „Jak bych se mohla rovnat nějakému světovému mistru pohádkáři? Jestli mi ale ještě budete tvrdit, že v těch vašich lesích a jezerech jsou divé ženy a rusalky, nebo jak se tomu říká –“

„A jsou, abys věděla!“ povyskočil. „Sám jsem jednu viděl jako mladík! A víckrát...“

„Jo. Běhala za vámi, abyste jí ušil škorně... Ne, strejdo, zůstaňte sedět, však vám věřím. Všechno vám věřím, hlavně o těch báječných lesích. I představit bych si je snad dovedla, kdybych si s tím dala práci.“

Jenomže co z toho. Tady jsme, tady zůstaneme a mně se tu líbí. Je tady moc krásně.“

„Ty tak můžeš plácát o kráse,“ ozval se Sudík napůl s pohrdáním a napůl se soucitem. „Milá zlatá, ty přece vůbec nevíš, co to je. Ta krása, když takhle zrána...“

„Ale vím, vím. Když se takhle zrána motáš mezi stromy a posloucháš cvrlikání ptáčků,“ přetrhla mu nit. Teď sice mluvil anglicky, ale za chvíli by zaručeně opět přešel do češtiny už proto, že jeho zásoba anglických slov byla omezená; neznal například výraz pro „ostružiní“ nebo pro „paseku“, a z nouze si vždy vypomohl češtinou; a když řekl česky jedno slovo, jel v češtině dál, zkrátka spadl do ní po krk. A Acuff by zase věřil čertovinu, a to nemá smysl. – Radši tedy vstala a šla umýt misky.

Slunce už vykukovalo nad obzor – jen zpola, takový překrojený pomeranč to byl – a jak se máchala v mělké vodě, říkala si, že táta s Acuffem jsou děsně, ale děsně na omylu. Já že nevím, co je hezké nebo krásné? Jak to! Každý to přece ví. Jenomže krása je pro každého jiná. Ne snad stoprocentně jiná, ale každý ji vidí v něčem jiném. Samozřejmě ne vždycky a ve všech případech. Například náš claim s Velkým stromem krásný byl, na tom jsme se shodli všichni, já, táta i Acuff. Ale pro mě je krásný i večer tady, a často i ráno a vůbec celý den, když se prerie leskne v báječných dlouhých vlnách, které klouzají jako..., jako já nevím co. To je přece krásné! A zase jiná krása, alespoň pro mne, by byla žít s někým, kdo by se mi líbil, koho bych obdivovala, koho bych..., no prostě milo...

Přivřela oči a kousla se do rtů, až to zabořilo. Uvědomila si, že má opět v hlavě Franka Bastillona, toho lumpa, který je připravil o starý ranč i s Velkým stromem, ale kterého přesto miluje. Proč? Proč?! Copak na něj nikdy nepřestanu myslet? Asi ne. Právě proto, že ho miluju. A miluju ho proto, že je nejkrásnější a nejbáječnější na světě.

Měla zavřené oči, a přece viděla Franka Bastillona tak jasně, jako kdyby stál na krok od ní, a nadto ne ve večerním šeru, nýbrž v plné sluneční záři: Vysoký, štíhlý, s dlouhými světle hnědými vlasy až na ramena a v nádherných lakových holínkách. Hrdina Frank. Jediný, kdo vždycky všechny přemohl, do jednoho všechny včetně psance Quanaha, kterého čertvíkolik mužů hledalo a pronásledovalo čertvíjak

dlouho a čertvíkde. Fešák Frank, který vždy dostal, co chtěl, i náš starý skvělý claim s Velkým stromem... Slovem krásný padouch Frank, který jde přes mrtvoly, když se mu něco zalíbí nebo když něco potřebuje.

Želbohu já se mu nezalíbila. A nepotřeboval mne, nýbrž...

Nádobí už bylo čisté, voda spláchla i poslední zbytky mastné kaše, avšak Mařka stále ještě snila o Frankovi Bastillonovi. Čím to, že je tak nádherný, a současně takový lotr. O všechno nás připravil, stádo nám začal vybíjet, barák nám dal zapálit, psa zastřelit... i to tátovo zranění jde vlastně na Frankův účet... a já bych mu snad byla s to odpustit a padnout mu do náručí, jen kdyby přišel a usmál se na mě... Ne, to nikdy! Tak slabá zase nejsem, do smrti mu neodpustím a budu ho nenávidět... jenže zároveň ho asi do smrti budu milovat... Můj bože, je to vůbec možné? Někoho napůl nenávidět a napůl zbožňovat? Nebo spíš zpola nenávidět a zcela milovat? Kdo to jakživ slyšel?

Ale asi to možné je, když se to stalo. A koneckonců... Ano, koneckonců nám Frank tolik neublížil! Ba právě naopak! Čí je to

zásluha, že teď s tátou máme deset tisícovek, ačkoliv před týdnem jsme měli sotva jednu? Frankova! Nebýt Franka, nikdy by táta Strom neprodal! A i kdyby se o to pokusil, nikdo by nám nezaplátil takovou nehoráznou hromadu, nikdo by nevyšrouboval cenu tak vysoko!

Jenomže Frank to udělal jen proto, že po Velkém stromu zatoužila ta ženská, kterou si vezme. Ničema je to, nic naplat.

Ne, prrr! Proč si ji Frank vezme?

Protože ji má rád...

Takže všechno se vlastně stalo z čisté lásky. A jak je láska silná, vím já sama nejlíp.

Tak letěly její myšlenky, míhaly se jí hlavou – učinění motýli – jedna temná jako můra, druhá jasná a zářivá jako bělásek. Až se s ní z toho víru zatočil svět.

Napřímila se. Slunce už zapadlo, nicméně nad obzorem se dosud chvěla bledá záře, zažloutlá jako pel. A dálky prerie se matně leskly, ne však do žluta, nýbrž nafialovělou barvou hyacintu. A nablízku se pásli tři koně kolem kostrbatého sloupu kouře, podobného indiánskému totemu. Nahoře byl zlatý, jako kdyby na něm visel skalp. Dlouhý plavý skalp Franka Bastillona...

Jenže Frank už nenosí dlouhé vlasy, dal si je ostříhat. Kvůli nevěstě!

Sebrala nádobí. Zvolna se vracela k ohništi. A sloup dýmu byl stále tenčí a bělejší a bělejší, až vypadal jako břízka. Ale na vrcholu mu stále zářila žlutá kokarda. Takový věneček ve vlasech.

Šla krok za krokem. Stín noci rychle houstl. Přesto rozeznala tátou, jak napůl sedí a napůl stojí, opřen o oj vozu. Zaradovala se, že je mu očividně líp. Acuff klímal na svém místě u hasnouceho ohníčku, a jak se shýbla, aby odložila misky, spatřila jeho uši rýsující se proti obloze. Hotový netopýr. Nahlas se zasmála.

Acuff procitl z dřímoty, zvedl se – starý zakrslý skřet – a okamžik stáli blizoučko proti sobě. A ona, Mařka Sudíková, mu viděla přímo do očí, ani dost málo nemusela sklonit hlavu.

„Co na mě tak civíš?“

„Ale mám dojem, že byste se měl umýt, jste cítit jako stará kobyla,“ zahučela chvatně. Zaboha by mu neřekla, co jí právě letělo hlavou a co ji týralo nad všechno pomýšlení: že je stejně velká jako on; vlastně

stejně mrňavá...

„Vlez mi na záda,“ odsekl, přesto se však vydal k potůčku.

„Hej, přineste trochu vody, musím opláchnout tátu!“ křikla za ním.

„A sebe! Myslíš si, že ty jediná voníš po konvalinkách?“ prskl přes rameno.

Mimoděk se otřásla. Ano, je to tak, pravda pravdoucí, všichni tři smrdíme potem až hanba, a jestli brzy nenarazíme na pořádnou vodu... Ale snad konečně zítra... anebo pozítří... Zatracené putování, když vůbec nevíš, co tě čeká o kus dál.

Sebrala kotlík a pustila se za Acuffem.

Svatá pravda, opakovala si v duchu. Všechno je pravda. Jsem špinavá. A maličká... Asi proto mě Frank Bastillon nechtěl. Že jsem takový špunt. Určitě kvůli tomu! A proto mě chtěl jen Walt Cook, ten kovbojský prcek. Protože nejsem o nic větší než on. Tak se věci mají. Proto za mnou pořád leze, a možná ještě poleze... Ba ne, nepoleze, asi ani neví, že nás Frank Bastillon vypálil a vyhnal, natož aby tušil, kam jsme se pustili. Takže nás asi nenajde, chudák mrňous Walt. Škoda. Je to přece jen mladík. A má srdce. Docela ráda bych ho zase jednou viděla a popovídala si s ním o všelijakých věcech. Například jestli se pořád ještě chce pomstít Frankovi Bastillonovi a zastřelit ho jako psa. Měl by na to právo, a dokonce větší než my. Jemu, Waltovi, Frank jeho claim doslova uloupil, ani cent mu nezaplatil, a ještě ho provrtal šípem. Jako Indžan, jako Komanč srnce! Fuj...

Ale ne, tak zlé to zase není, Walt se už jistě z nejhoršího vylízal, za chvíli zase obuje svoje botičky s vysokými podpatky, aby se zdál větší, a dřív než za Frankem Bastillonem se určitě vydá za mnou. Doptá se, najde naši stopu, a až ho budu mít po ruce, až mi bude stát tváří v tvář, podívám se mu pěkně do očí a kdoví, možná ho i hezky pohladím po zrzavých vlasech a povím mu; Walte Cooku, pusťte Franka Bastillona i pomstu z hlavy! Co bylo, bylo. Zapomeňte. Ať už je jednou klid. – A on se pod mým pohlazením začervená blahem a řekne: Pro vás, Mary, všechno na světě! Jiného bych hnal, ale vás ne, drahá Mary, vy prostě máte nade mnou velikou moc, protože vás mám rád. Tak kdy k sakru založíme rodinku? – A já řeknu: Možná někdy, možná nikdy. Čekejte, Walte, mějte trpělivost, krot'te se, než budu plnoletá. Táta by mě stejně dřív neprovdal. – Tak mu to povím, a mile, i naději mu dám, a velkou

– musím, protože jinak by běžel za Frankem a pokusil se ho skolit, ale samozřejmě by to dopadlo obráceně, a bylo by po Waltíkovi, a to by mě trápilo. Moc a moc...

Opravdu bych se moc ráda setkala s Waltem Cookem. A čím dřív, tím líp.

3

Stezka v prérii, kterou až dosud sledovali, přešla nazíttí v náznak cesty a krátce před polednem ve skutečnou cestu, matně připomínající úvoz: Rýhy po kolech byly hlubší, půda mezi nimi bezmála lysá, červenožlutá, stopy koní zřetelnější. Usoudili tedy, že se blíží k řece Verdigris, o níž jim vyprávěli dva jezdci, které ráno potkali. Byl to podivný párek – otrhaní, vychrtlí, zarostlí muži na skvělých vypasených koních a se stříbrnými ostruhami, na jaké si potrpí Mexičané, když se zmohou na nějaký ten dolar. Jenže ti dva na Mexičany nevyjadali. Vydávali se za obchodníky, tvrdili, že jedou do Guthrie nakoupit dřevo, avšak na dálku z nich čišelo, že před něčím utíkají, nejspíše před rukou zákona. Ale tvářili se přátelsky, dokonce nabízeli doušek ze svých usmolených lahví, moc se nevyptávali a na rozloučenou zvesela zamávali širáky. Pravděpodobně měli leccos na svědomí. Vzdor tomu to bezesporu byli nejpříjemnější lidé, s nimiž se Sudíkovi na této cestě setkali.

„Určitě se nás báli,“ prohlásil Acuff velikášsky.

Naproti tomu Sudík mýnil, že se chovali přívětivě z důvodů právě opačných, totiž proto, že strachu neměli ani za mák.

„V téhle zemi se každý bojí každého, a právem, to je ta největší svízeľ. Ach božíčku, kdyby toho nebylo... Ale tihle dva měli pro strach uděláno, jinak by se přece s námi ani nezastavili. Viděli jste, jaké mají koně? Kdyby je jen maličko polechtali těmi stříbrnými koláči, nestačil by ses za nimi ani podívat. Stejně je někde ukradli. Koně i šporny. Achich, ach!“

Pořád žehral, vzdychal, zpocený jako myš, ne však horečkou, ale spíše úzkostí, kterou při setkání prožil: Kdyby ti dva tušili, co vezeme, co se skrývá v polštáři z pytlouiny pod mou hlavou!

Celý jsem se třásl, namouduši. Ach bože, to je život, ještě že to takhle dopadlo. Vypadáme asi na pěkné chudáky. Toho si musíme vážit, to je naše jediná zbraň!

Vůbec nebral v úvahu Acuffa, jeho dva revolvery a flintu, jako by jich nebylo. A Acuff sice vztekle krčil čelo, neřekl však nic. Příliš dobře věděl, co se o něm, ševci, ve Staré Oklahomě vyprávělo a vypráví: Že je „čarostřelec“, a dokonce tak neobyčejný, že sám sebe netrefil, když prý si jednou chtěl prohnat hlavu kulí kvůli zlé ženě, teď už obyvatele věčných lovišť. Byly to samozřejmě pomluvy, ale měly v sobě hned dvě tři zrnka pravdy: Opravdu si s nebožkou prožil očištec, opravdu málokdy zasáhl to, co si vzal na mušku, i kdyby to byla stodola; zato měl zvláštní, téměř ďábelskou schopnost trefit to, nač nemířil – například zrovna Sudíka u Velkého stromu, když dohořival barák a když už všechna střelba byla pro kočku. Proto teď mlčel. Sudíkovu zranění bylo dílem jeho ztřeštěnosti, na tom se nedalo nic změnit; třebaže v pozadí celé věci, vši smůly a vůbec všeho utrpení stál samozřejmě ten všivák Frank Bastillon.

Ticho ve skupince trvalo až do večera. Opět přenocovali v suché prérii. Ale příští den dokodrcal vůz konečně k řece, kterou podezřelí jezdcí ohlásili a již nazývali tak prapodivně:

Verdigris.

Objevila se před nimi v hodině nejkratších stínů, lesklá a hezky šedozelená, docela jako „verdigris“, to jest měděnka. Plazila se v široké písčité brázdě, tečkované sterými balvany, kameny a kaménky, které vystrkovaly čenichy nad hladinu, jako kdyby se potřebovaly nadechnout. Snadno ji přebrodivili. Na východním břehu vypřáhli, rozhodnutí utábořit se zde, aby se ještě za světla pořádně vydrbali, aby vyprali prádlo a vyčistili pískem nádobí, na němž lpěla vrstva starého tuku. A aby nasbírali dřevo, to jest naplavené chrástí.

Ukázalo se pohříchu, že na tomto místě u brodu není po palivu ani památky. Každý, kdo tudy od jara táhl, měl zřejmě tyž nápad jako oni. Dokazovala to černá kola vypálená v trávě, zbytky starých ohnišť. Mařka musela putovat korytem hodný kus proti proudu, než nashromáždila náruč suchých klacků, které v zákratech řeky uvízly při jarních povodních.

V těchto místech byl východní břeh skalnatý a strmý. Když na něj

vyšplhala a pohlédla směrem, kterým přišli, spatřila v prérii hnědý kopeček, připomínající jednu z těch hliněných hromádek, které navršují krtci. Ležel asi dvě stě kroků za řekou směrem k západu a jistě to nebylo dílo krtka, nýbrž lidské obydlí, zmenšené vzdáleností. Nedivila se, že je cestou k řece nepostřehli – jeli stranou a byli příliš nízko. Teď však stála na nejvyšším bodu širého okolí, slunce jí nesvítilo do očí, a hnědá kupka se zřetelně rýsovala proti obzoru. A opodál, avšak blíže k řece, druhá.

Tedy i zde je už země obsazená! Zřejmě však ne dlouho, jinak by se ti ubožáci zmožili alespoň na sod-house, chatrč z drnů, a nehnízдили by pod zemí jako zvířata. Ledaže... Ano, ledaže dávají z nějakých důvodů přednost této bídě. Ale z jakých?

Zнала tento nejprimitivnější typ obydlí. Když před necelými dvěma léty začínali s tátou a Acuffem na starém claimu u Velkého stromu, bylo v okolí několik úseků, kde si přistěhovalci pro začátek vybudovali jen takovýto dug-out. Výkop. Prostě díru v zemi, někdy i dost prostornou a krytou šikmým přístřeškem z drnů, podepřeným klacky. Dolů vedly obyčejně hliněné schůdky nebo žebříček, jak kdo co sehnal. Ale mnozí tvrdili, že je to byteček nad všechny jiné a že by neměnili ani za palác. Tady dole – říkávali – je v zimě teploučko a v létě chládek jako v ráji; kdepak, není nad dug-out, když si s ním dáš práci, pěkně si všechno zpevníš a zařídiš, a samozřejmě šikovně vykopeš kolem stružky, aby do kvartýru neteklo! – Tak hlásali ti lidští krtci a měli možná svou pravdu – vždyť například Tom Applesead bydlel odjakživa radši v dug-outu než nad zemí. Ovšem Tom Applesead byl blázen a přirozeně pořád ještě je, pořád ještě asi chodí po Oklahomě s kapsami plnými jablečných semínek a sází je všude, kde se mu zdá, že by se mohla uchytit. Směšná mánie... ačkoliv by namouduši nebylo zlé mít tady jabloňový sad. Ach, zdaleka ne zlé!... Nu, doufejme, že Tom Applesead zabrousí jednou i do tohoto kouta. Jenomže než ze semínka vyrostou stromy, trvá to desetiletí!

„Ach bože,“ řekla maně nahlas a vzápětí se zasmála sama sobě, že už vzdychá jako táta od té doby, co má místo Stromu deset tisíc dolarů.

Už se chystala vrátit se k tábořišti, když spatřila, že z dug-outu blíže u řeky vylezl muž s puškou a dívá se směrem k ní, k Mařce. Teď si zaclonil oči... teď si je dokonce protřel, jako kdyby jim nevěřil.

Znovu se rozesmála:

Bodejť! Poznal podle sukní, že jsem holka, ženská, zkrátka to zvláštní stvoření, co se v těchhle končinách vyskytne jen zřídka, a vůbec nikdy samotné... Nu ovšem! Teď se rozhlíží, kde vězí ten chlap nebo chlapci, ke kterým patřím. Může zahlédnout náš tábor? Stěží, když já sama vidím jen vršek plachty, ačkoliv stojím tak vysoko...

Ale jestliže nikde neuvidí živou duši, co udělá?!

Zprudka vykročila, hledíc s nedůvěrou přes rameno, aby chlapíka neztratila z očí.

Zastavila se:

Muž na druhém břehu nebyl sám, z díry v zemi se vynořila postavička. Dítě! Ne, dvě děti – to první, třebaže velmi malé, nese v náručí mrně, které asi ještě nedovede běhat.

Teď tedy vyleze i žena.

Ale žena se neobjevila a Mařka si dlouhou chvíli lámala hlavu, proč asi. Je nemocná? Leží jako lazár v tom hliněném hrobě? Nebo tady vůbec není? Bylo by to možné?

Rozběhla se k vozu. Così se v ní pohnulo, pobízelo ji ke spěchu. Dvě maličké, osamělé děti! Nebo ne snad osamělé, ale dojistá ubohé, je-li máma nemocná. Hruža!

Ohlédla se. Koutkem oka zahlédla, že děti zůstaly před dug-outem, ale muž že utíká po druhém břehu souběžně s ní, s Mařkou, a že jí daleko předbíhá, protože nemá dlouhé sukně a nemusí se vyhýbat skalám. Než dorazila k táboru, zaslechla křik. Ještě přidala. Za vozem se krčil Acuff s flintou v hrsti, jako kdyby očekával útok Komančů; na protějším břehu stál otec dětí.

„Co se děje?“ zeptala se bez dechu.

„Ale tamten blázen si otevírá hubu, že tohle je jeho claim, že mu patří ještě kus na téhle straně a že se máme ztratit.“

Přikročila k řece.

„Půjdeme!“ křikla přes ni. „Ale až ráno. Musíme vyprat. Nic na vás nechceme. Spíš vám něco dáme! Přiveďte ty děti!“

„To tak!“ houkl muž. „Abyste měli rukojmí!“

Chytila se za hlavu:

„Straší vám pod kloboukem? Dáme jim najíst! I cukr máme. A nechceme tady zůstat, hledáme volnou zem.“

„Tady žádná není.“ Ale složil pušku, kterou předtím výhrůžně zvedl. „Musíte dál. A děti hlad nemají! Myslíte, že je nedovedu nakrmit? Že na to nestačím?! Jen koukejte zmizet. Nikdo nevidí rád cizí otrapy.“

Nedala se odbýt.

„Propánakrále, co vám můžeme udělat? Vyloupit vám tu díru v zemi? Máte rozum?! A i kdyby nás napadlo skočit vám na claim – máte ho přece zaregistrovaný. Nebo ne?“

„Ne.“ Hned se opravil: „Jakpak ne! To se ví, že jsem si ho dal zapsat. U Land-Office ve Wagoneru, rozumíte mi! Nic tady nepořídíte. Tak táhněte. Chci tady mít čisto. A klid!“

Obrátil se od řeky. Pak ho ale něco napadlo, otočil se na podpatku a vystřelil do vzduchu, jako pro výstrahu. Jako by si myslel, že s tím vozem přijeli ne lidé, ale vrabci, kteří se rozletí.

„Ty rošťáku! Ty cvoku!“ vyjel Acuff a zalíčil.

„Dejte pokoj,“ srazila mu Mařka hlaveň, „ještě byste se postřelil a já bych měla na krku o maroda víc. Co s námi zmůže, jsme přece tři. A ostatně už jde.“

Muž vskutku odcházel. Stále se sice ohlížel, ale nevypálil už. Asi šetřil náboji.

4

Slunce stálo ještě vysoko, a nebýt řeky, byli by jistě po tak nevlídném přivítání pokračovali v cestě. Ale naléhavá nutnost dát sebe samy i výstroj do pořádku je přiměla, aby zůstali. Zatímco Acuff foukal do ohničku, poklekla tedy Mařka na břeh a pustila se do prádla; slunce mile hrálo a ona doufala, že do večera prádlo uschne. Sudík usedl s puškou výše nad břehem, kde měl lepší rozhled. Jako střelec byl sice se svou ochromenou paží málo platný, ale na úlohu strážce stačil a jeho silueta mohla odradit případného útočníka. Museli totiž počítat s tím, že kromě dětí a jejich otce – byl-li to jejich otec! – se v podzemním úkrytu může skrývat víc mužů, anebo že majitel pozemku přivolá pomoc ze sousedství.

Byl však klid. A když se posléze přece jen objevil ozbrojenec,

nepřišel kupodivu od západu, jak očekávali, nýbrž ze strany právě opačné.

Přiblížil se tak tiše, že Sudík, který vskutku ostražitě obhlížel krajinu za řekou, zaslechl zvuk kopyt až v poslední chvíli. S trhnutím se obrátil. Na deset kroků za sebou spatřil mohutného jezdce v sombreru jen o málo užším než kolo od vozu.

Úlek mu na okamžik vzal dech. Než se vzpamatoval, ozval se jezdec:

„Hej, co vy tady?!“

A v této prosté otázce se tajilo druhé překvapení. Nevyslovil ji totiž muž.

„Sakra...“ ujelo Sudíkovi.

„Klení není odpověď“, okřikla ho jezdce, oblečená v koženou kazajku a kalhoty s třepením. „Dejte tu kapslovku pryč a mluvejte po křesťansku: Co se mi tu roztahujete? Tady je moje území.“

To už vylezl na břeh i Acuff s Mařkou, která projevila více duchapřítomnosti než její táta.

„Dobré odpoledne, paní,“ řekla co nejroztomileji, zvedajíc v pravici mokrou košili, kterou nestačila vyprat a která v této chvíli mohla posloužit jako vlajka míru. „Nechceme vám nic uloupit, i vodu z prádla zase vyždímám zpátky do řeky. Takže můžete být klidná, o nic nepřijdete.“

„Tak proč jste stříleli?“ zeptala se žena už mírněji.

„My?! Spíš se ptejte, proč střílel váš muž!“ dopálil se Acuff. „My si na rámus nepotrpíme“. Leda v nejhorším případě!“ dodal s náznakem výhrůžky.

„Můj muž je tamhle vzadu,“ pohodila žena hlavou směrem, odkud přiklusala. „Leží tam tak pěkně schovaný, že ho nenajdete, a kdybyste –“

„Kdo je tedy ten blázen s dvěma dětmi?“ zeptala se Mařka.

„Nějaký Jim Brown,“ řekla žena v sombreru a seskočila z koně, až to žuchlo. Opravdu byla příliš těžká na jezdecké prostocviky; Mařka jí v duchu odhadovala na sto osmdesát liber, ne-li na rovné dvě stovky, „Proč na vás střílel?“

„Chtěl nás vyhnat. Taky tvrdí, že tohle je jeho úsek.“

„Žvást. Kecá. Tenhle břeh patří mně, a Jim to dobře ví,“ řekla žena

a utřela si hřbetem dlaně nos.

„Znamená to, že se s ním hádáte o kus země?“ nadhodila Mařka, „V tom případě byste si měla dát pozor. Jednou třeba práskne po vás,“

„Bez starosti. Já jsem Moira Fatridesová,“ zasmála se žena, jako by její jméno bylo zaklínadlo proti úrazu, ne-li záruka nesmrtnosti.

Teď už si ji dobře prohlédli. Byla sice větší než kdokoliv z nich tří, ne však obrovitá. Spíše silná, hranatá, hřmotná... Nicméně ani tato slova nevystihovala přesně dojem, kterým působila, a Mařce trvalo chvíli, než přišla na to, co jí vlastně vnucuje představu, že stojí tváří v tvář obryni:

Hlava!

Moira Fatridesová byla, pravda, pěkný pořízek, nicméně s obyčejnou hlavou by se ani moc neodlišovala od stovek hřmotných, silných, odolných mužatek z prerie. Tato HLAVA však obyčejná nebyla. Měla v sobě něco velikého, ba hrozivého, a to nejen co do rozměrů. Seděla na krátkém krku, jaký by dělal čest každému hromotlukovi, a vše na ní bylo o poznání větší, než se na ženu slušelo – tváře, nos, brada – celý obličej, až na oči; ty byly malilinké, utopené pod těžkými víčky.

A přece stále zbývalo něco tajemného, co z Moiry Fatridesové dělalo Zenu, které se bojí i Muž.

Když nyní strhla klobouk, aby si otřela čelo, ukázaly se i velké uši. Nikoli neforemné, pouze nadměrné, a tudíž zcela ve shodě s celou hlavou i s objemným drdolem, který seděl až dole na zátylku. Vlasy na spáncích prokvétaly.

Zvláštní! Moira Fatridesová už dávno nebyla mladice, a přece její vystupování i tvář bez jediné vrásky svědčily pro opak.

„Já jsem Mary Sudíková,“ pravila Mařka odvracejíc oči, aby nevypadala dotěrně. „Tohle je můj otec. A to je pan Bob Acuff, tátův společník a kamarád.“

Málem sykla bolestí, jak jí Moira Fatridesová stiskla pravici.

„Holka, holka! To jsem ráda, že zase jednou vidím někoho k světu. Z té naší hezčí půlky lidstva, tak to myslím. Jenomže jsi jako střízlík a ručičky máš z tvarohového těsta. Co tady krucinál pohledáváš? Ty přece nejsi děvče pro Oklahomu!“

Již během první hodiny po setkání s Moirou vyslechla Mařka více řečí než za poslední týdny. Ačkoliv Moira zpovzdáli vypadala na chlapa, ačkoliv se strojila, chodila, chechtala se, klela a vůbec se chovala jako zálesák, měla ryze ženskou zálibu v klevetění, a navíc – jak se zdálo – ráda naslouchala svému vlastnímu hlasu (který byl kromě drdolu to nejženštější na ní).

Tak se přihodilo, že než Mařka stačila vyprat a rozvěsit prádlo kolem vozu, dověděla se bezmála vše o bláznivém Jimovi Brownovi z dug-outu, o jeho dvou dětech (představ si, děvenko, obě holčičky!), o koze, která s nimi – s tátou i dětmi – přenocuje pod jednou střechou; dá-li se samozřejmě mluvit o střeše, když jde jen o příklop nad smradlavou dírou v zemi, napůl chlív. A ovšem také o onom druhém dug-outu, který leží opodál Jimova a v němž bydlí hned tři chlapi. Žádná ženská!...

„Ale zpátky k Jimovi, děvenko: Tu kozu si Jim pěstuje, aby měl čím krmit svou nejmladší (Mary jako ty!), protože krávu si ještě nepořídil, a kdoví jestli se na ni někdy zmůže, žebrák, chudáček jeden opuštěný. Věť nevěř, nemá ženu! Nemá po boku něžnou duši, natož něžné ruce matčiny. Jako matky těch drobečků. Hrůza, co? – Totiž ženu samozřejmě míval – aspoň já si to jinak nedovedu představit –, jenomže se mu ztratila, a on, Jim, o tom zaboha nechce mluvit, takže mu asi utekla; přece víš, jak to na světě chodí, ačkoliv jsi ještě děťátko. Někdo na ni asi udělal krásné oči. Asi! Zaručit se za to nemohu. Ale to vím na sto procent, že on, jako chudák Jim Brown, pořád ještě prosí pánaboha, aby se mu choť vrátila, a pořád pevně doufá, že mu nebe tu modlitbičku splní. Takže teď už snad, milá zlatá, chápeš, proč na tebe přes řeku vyvaloval oči, jaks mi vyprávěla. – Ne? Ale jdi! Tak tedy po lopatě: On si – aspoň podle mého! – on si myslel, že jsi jeho žena, která se kajícně vrací. – Už je ti to jasné? Zkrátka uviděl sukně, řekl si, která jiná by to k sakru mohla být?! a oči se mu blahem zamžily. Jenomže pak přece jen poznal, že je vedle – asi podle toho, jak chodíš – no a dostal vztek, že naletěl. Že ho nebe tak říkajíc zatahalo za nohu. Ale jak to obyčejně chodí, nedostal vztek na pánbička, ale na tebe, a tím pádem na vás všechny, a musel něco udělat, aby vypustil páru. Chlapi jsou taková mstivá sebranka, s tím snad už máš zkušenost. A protože neměl důvod, proč řvát a střílet, vymyslel si, že jste na jeho

claimu a tak dál... Aspoň já to takhle vidím,“ uzavřela Moira Fatridesová, pohrávající si s trásněmi svých kalhot, „A já se, holčičko, mylím jen nerada.“

„Hm...“,“ zahučela Mařka. „A proč se Jim Brown znova neožení?“

„Jsi zdravá?“ zeptala se Moira žertovně. „Copak se může ženit, když už je jednou ženatý? Ale co tu pořád klábosíme o všem možném, jen ne o tom hlavním: Co vy tři vlastně máte za lubem? Ven s tím, a pěkně na rovinu. Lži cítím na dálku jako skunka.“

Jak tam stála ve svém zálesáckém kroji z jelenice, zcela jistě vyrobeném indiánskou rukou, opřena o naleštěnou pušku, přejela je pátravým pohledem, který se zdál vycházet z podlebí – – – a Mařce pojednou svitlo, proč hlava této ženy vyvolává divné představy: Nejen proto, že je o dva tři chlupy větší, než by měla být. Ale má tvar palice, jaké se sem tam používá k porážení dobytčat! Ano, je to *palice*, a tvrdá – buď porazí a prorazí, anebo...

Mezitím už Sudík vyložil karty na stůl – že se zde nemíní zdržet déle, než je nezbytně nutné, a ráno že určitě potáhne dál hledat pěkný volný pozemek – a Moira pokyvovala, že si to hned myslela. Kdo jiný by sem na kraj světa lezl, prosím vás, než pár těch, co zmeškali, když se sbírala smetana; totiž ty nejlepší claimy. Nebo takoví chudáci jako Jim Brown. Anebo i všelijaké pochybné existence jako kupříkladu ti tři v dug-outu hned vedle Jima. Podezřelí chlapi! Celé dny dřepí ve své díře, jako kdyby se báli vylézt ven, aby je někdo nepoznal. Nebo jako kdyby od rána do večera mastili při svíčke poker. Ale návštěvy přijímají, moc zajímavá věc! „Nejmíň třikrát jsem už viděla pár jezdců, jak se ženou prérií k té záhadné skrýši, a vždycky s nákladním koněm. Takže je to nejspíš doupě lupičů. Co vy na to? Jaký je váš názor? To by byl přece zpropadeně chytrý nápad obsadit odlehlý claim, hrát si na přistěhovalce, kteří se teprve zařizují, a pod touhle rouškou tropit neplechu. Ať je pak chytrák šerif hledá! Nehledíc k tomu, že šerif obvykle není chytrák, ale největší trouba v kraji. A samozřejmě taky král všech náfučů.“

Tak dlouho mlela o sousedech i šerifech, jen o sobě a svém muži ani slovo, až to Acuffa dohrálo. Křikl na ni od ohniště, kde že ten její manžilek vlastně vězí, proč nepřišel, ale poslal na výzvědy ženskou. Bojí se? Nebo nedovede mluvit či co? Anebo jen řecky? Je to Řek,

pravda, co jiného, když se jmenuje Fatrides, všichni Řekové přece mají jména na – es. Jako například ten..., no..., zkrátka ten učenec, co měl za ženu tu fúrii..., ten...

„Sokrates,“ napověděla Mařka.

„Jo ten,“ přikývl švec. „Nebo ten druhý, co pořád lezl do vody, aby viděl, o kolik ztloustl. Ten Archo... Archa... Archimédes! Anebo ten Démosthenes, co pořád žvanil, jako stará squaw. Tedy bez urážky, paní, nemusíte si to brát na sebe, já přece jasně vykládám o řeckých jménech, že jsou všechna na jedno brdo. Jenom jedno jméno na světě taky končí na – es, a přitom není řecké, a to je, milá paní Fatridesová, jméno Iverness. I-ver-ness!“

Teď už to Sudík nevydržel.

„Nežvaň, prosím tě. Já znám jen pět Mexičanek, ale všechny se jmenují Dolores. A co ten pobuda Jesu Morales?!“

„Heleď, Mexičany mi do toho neplet, teď mluvím o staré Evropě. A tam je jen jedno jméno na – es, a to je, jak jsem už povídal, Iverness, a Iverness je prima město, co leží na řece Ness, co teče z jezera Loch Ness u nás ve Skotsku...“

„Co neříkáte!“ zaplesala Moira Fatridesová. „To jsme tedy krajané!“

Acuffovi se rozšířily oči:

„A sakra! Vy jste taky... A snad ne dokonce ze severu, z hor?!“

Místo odpovědi vychrlila Moira něco nesrozumitelného, co však Acuffa naplnilo nevýslovným blahem. Skokem se zvedl od ohníčku, povytáhl si kalhoty, jak činil vždy ve chvílích rozčilení, a odpověděl jí záplavou prapodivných vět. Dlouhou chvíli pak radostně rozprávěli, zatímco Mařka s tátou hleděli v rozpacích jeden na druhého.

„Jak to brebentí?“ zeptal se konečně Sudík česky.

„Nejspíš po skotsku, jak jinak.“

„Copak Skotové taky mají svou řeč?“

„Asi. Proč by na tom měli být hůř než Češi.“

„No jo,“ zabručel zamračeně. „Ale mně se to ani trochu nelíbí.“

Pokrčila rameny.

„Proč? Poslouchá se to docela dobře.“ Věděla přirozeně, že táta nemá na mysli zvuk skotštiny, nýbrž nemilou skutečnost, že nerozumí, o čem si ti dva povídají, a především, o čem Acuff Moire vykládá. Co

když jí vyzvoní, že máme ve slamníku na deset tisícovek? Ten starý mluvka by toho byl ve svém skotském nadšení schopen... Jenomže co se dá dělat? Oplácí nám naši češtinu a my teď můžeme leda stříhat ušima a kabonit se jako včera a především on.

„Zachovej klid, táto,“ řekla konejšivě. „Švec není úplný blázen a ta baba nevypadá na loupežnici. Hádala bych dokonce, že by si nás všechny mohla koupit i se spřežením a vozem, a ještě by jí zbylo. Radši se tedy tvař příjemně. Je to náhodou moc zajímavá řeč. Zvoní.“

„Jo,“ odplivl Sudík. „Jako umíráček. Povídám ti, že tohle špatně skončí.“

Šel si sednout k ohni, dřepěl tam shrben k jedné straně, jak levé rameno nacyloval k plamenům a pravé, zraněné, na opačnou stranu, aby mu vítr ochlazoval ránu. A dva krajané stále ještě drmolili, a v jejich řeči jako kdyby opravdu chvílemi zněl zvonek, ať už umíráček, nebo jiný, veselejší:

Tramdalam... klin-klan...

5

Skotské zvonky hlaholily až do podvečera. Až ve chvíli, kdy Mařka pověsila nad ohniště kotlík, přešla Moira Fatridesová do jazyka všem srozumitelného a zeptala se, co chystají k večeři. Snad ne „horniny“, proboha? – A když slyšela, že ano, že už bezmála týden polykají jen tu indiánskou kaši se špekem, chytla se za žaludek, zvedla oči k zarudlé obloze a pozvala je na zítřek do svého „chudého, leč pohostinného domu“, jak se skromně vyjádřila.

„Přijedu si ráno pro vás. Ale pozor, vstávám časně!“

Usmála se na Acuffa, vylezla s heknutím na svého oře a odklusala směrem k východu. Dvakrát se však ještě obrátila v sedle a zamávala jim svou kulovnicí, jako by to byl proutek nebo stéblo slámy.

„Safraportská ženská,“ řekl Acuff s respektem. „Vydá za chlapa.“

„Jenže na zdejší poměry je nějak podezřele přátelská,“ nakrčil Sudík čelo. „Cos jí o nás vybreptal?“

O nás?! O vás? Nic. Jen o sobě. Kupříkladu že bych se rád zase jednou najedl jako člověk. Proto mě pozvala, rozumíš. Protože jsem

krajan. A vy jste se s tím svezli, tak je to.

Sudík se nedal odbýt:

„Jinak jsi jí doopravdy neřekl nic? Například že jsme prodali, a za kolik?“

„Bez starosti,“ mávl Acuff rukou. „Ta nás neokrade. Jestli chcete něco vědět, tak je to pěkně zazobaná vdovička.“

Vytřeštili na něj oči.

„No co?“ zazubil se. „Ten Řek jí před půlrokem odešel na věčnost. Včely ho upíchaly. No co se na mě tak koukáte? Měl jich spousty a myslel si, že je s nimi takový kamarád, že už nemusí nosit kuklu. Chudák ženská. Ale nese to statečně, to se jí musí nechat. Nebo ne?“

„Ne!“ zavrčel Sudík. „Mně se nezdá...“

„Ale ano,“ přerušila ho Mařka unaveně. „Dejte pozor na oheň, jdu se vykoupat.“

Vydala se proti proudu. Cestou si rozpletla vlasy. Nenosila už dva copy jako kdysi, ale drdůlek zpevněný vlásenkami, a navíc něčím, co páchlo kouřem všech ohnišť, která cestou rozdělali, a co bylo na omak lepkavé. – Asi mastná špína, myslela si s nechutí. – Ale sotvaže uvolnila vlásenky, chopil se préríjní vítr vlasů, pročesal je nesčetnými zoubky a zvedl je téměř vodorovně k severu. Bylo velmi příjemné kráčet a cítit, jak vítr očisťuje a hladí. A vidět před sebou hnědý prapor složený z miliónů vláken, jež všechna patří sobě, jsou tvoje součást a tvoje velká krása.

Třeba jsem krásná, myslela si. Ačkoliv jsem malá, mám krásné vlasy, a husté, a pěkně zbarvené, a dlouhé skoro úžasně...

Mimoděk zvedla ruku, kam až sahá ta krása unášená větrem, zda až ke konečkům prstů. Ale střepec vlasů dosáhl pouze mezi zápěstí a loket.

Nicméně vítr byl příjemný a na okamžik se zastavila vysoko na nejvyšším místě břehu, aby ji provál celičkou, aby zamával dlouhými sukněmi a pohladil ji na šíji teď volné, holé. Dívala se k severu za svými vlasy, pak dolů k řece, kde asi by bylo místo vhodné k vykoupaní, nalezla je, počala už sestupovat, opatrně učinila první, druhý krok.

Dále nešla. Couvla. Spatřila Jima Browna, na kterého zapomněla jako na smrt. Vylezl právě zpod země za řekou jako červ. Stála opět

přímo proti jeho dug-outu.

I Jim Brown se zastavil. Všichni pojednou stáli jako sochy – ona, on i dítě, které vedl za ruku. A všichni mlčeli. Jen nemluvně, které nesl v náručí, zaplakalo a jako by se pokusilo o své první slovo.

„Dobry večer,“ řekla posléze, ale tak tiše, že ji nemohl slyšet. Asi jen proto neodpověděl. Stál a díval se přes Verdigris na ni. A vítr mával jejími sukněmi a nemluvně zmlklo a pojednou bylo slyšet jen šelest proudu a občas suché zatleskání látky, třepotající se kolem Mařčiných lýtek.

„Haló, Jime Browne!“ vykřikla, když už mlčení trvalo příliš dlouho.

Vítr jí utrl hlas od úst.

Přesto ji Jim zaslechl. A ona jasně postřehla jeho odpověď:

„Jděte k čertu! Zmizte, vy... Vy strašidlo!“

Otočila se a spěchala pryč. Strašidlo! To jí ještě nikdo nikdy neřekl. Vítr ji teď tahal za vlasy někam dozadu, na sever, sukně se jí lepila na kolena. Strašidlo...

Ale mínil tím opravdu něco děsivého, ohyzdného, co nahání hrůzu? Ovšemže ne! Použil slova „ghost“, jež znamená spíše „duch“, a nikoli slova „spectre“, jímž se označuje strašné zjevení, třeba kostlivec anebo postava bez hlavy. Pro něho jsem tedy „duch“, který se již podruhé v jediném dni objevil nad řekou a oklamal ho. – Jsi má ztracená žena? – Ne, jsi pouze duch, ghost. Jdi tedy do říše duchů, odkud jsi se vynořila, a nedrásej mě, nedávej mi marnou naději! –

Soumrak rychle zhoustl, ohýnek tábora jím prosvítal jen jako červený bod, a mohla tedy sestoupit k řece a vykoupat se bez obav, že ji někdo spatří. Vody Verdigrisu byly ledové. Po levici slyšela šplíchat – to se asi koupal Acuff a omýval Sudíka. Všichni se koupali v tekutém ledu a nikomu z nich to nepřišlo, všichni milovali ledové objetí... Snad je milovala i děcka, která Jim Brown koupal ve tmě, kus dál proti proudu; alespoň ani jedno nekřičelo, nenařikalo.

„Jsem duch, jsem ghost!“ zpívala si Mařka. „Tak mladá, a už jsem strašidlo. Haha...“

Na tělo pálící chladem oblékla suché šaty a palčivost ledu se proměnila v palčivost tepla. Ale obě palčivosti si byly podobné jako sestry – až na to, že první z dvojčat ti stahovalo kůži, kdežto druhé ti ji

teple uvolnilo; jako když se nejprve zděsí přízraku, a pak najednou poznáš, že to přízrak nebyl. Ano, tak nějak, a právě obráceně, než se přihodilo Jimovi: nejprve si myslel, že jsem ta, kterou pořád očekává, a teprve potom jsem se mu proměnila v „ducha“. Nebožák Jim Brown.

Vrátila se do tábora, vyhodila „horniny“, která se připálila, a postavila na novou. Dřeva už bylo poskrovnu, druhá dávka kaše se uvařila jen zpola, nicméně Sudík si liboval: Tak báječnou večeři neměl už dlouho!

Acuff hlučně vysrkával tuhá sousta ze zkažených zubů a neřekl nic. I Mařka mlčela:

Chutná-li tátovi i toto hrozné jídlo, znamená to, že má hlad. A má-li hlad, znamená to, že je mu líp. Rána se zaceluje, horečka je tatam, řeka Verdigris pomohla. Zaplat'pánbůh.

V usínání jí kmitlo hlavou, že Verdigris by bylo znamenité jméno pro strašidlo. Nebo pro ducha. Nebo pro...

Otevřela oči. Vzpomněla na ty tři divné ptáky, o nichž vyprávěla Moira Fatridesová a kteří bydlí v podzemní skrýši nedaleko od Jima. Zvedla se. Táta spal na voze pod plachtou, Acuff u ohniště zabalen do pokrývky, všude vůkol záplava hvězdiček – tři čtvrtiny světa samé hvězdy a hvězdy! – jen dole kruh tmy... Jako když postavíš sklenici plnou svatojánských mušek na kus černého sametu. Ta černá tma byla prerie, v jejíž husté srsti se mohl připlížit kdekdo.

Hřebenem z prstů si prohrábla vlasy. Za nehty jí uvízla tříšť jinovatky. Přišlo jí to k smíchu: kdyby nyní měla světlo a zrcadlo, spatřila by v něm bělovlasou Mařku Sudíkovou. Čili vlastně budoucnost...

Vstala a sebrala pušku ležící na kozlíku jako na odív. Usedla k ohni, foukla do popela. Vzlétlo hejno červených broučků, nebylo však co přiložit a oheň nevzplanul. Přehodila si pokrývky přes záda i hlavu, položila pušku napříč přes kolena a hleděla do noci. Věděla, že je to zbytečné. Kdyby se chtěl někdo přikrást, zvolil by široký oblouk a přišel by odzadu. Nebo by hodil kamínek do řeky, vyčkal, až se tam stráž pustí, a tak dál. Čili jsem bezmocná. Všichni tři jsme bezmocní a sřeží nás vlastně jen koně. Některý z nich by zaržál. Ačkoliv kdyby ten „někdo“ ve tmě byl Frank Bastillon, mlčel by i kůň. Frank to s koníky dovede. Koně ho milují. Kdekdo, kdeco ho miluje. Franka by

včely neuštípalý jako toho nešťastného Řeka... Všechno pod sluncem Franka miluje, jen muži ne. Muži mu závidí a nenávidí ho. Škoda že nejsem muž.

6

Procitla celá ztuhlá a chvílku jí trvalo, než si uvědomila, že se krčí u vyhaslého ohně, na kolenou pušku a čelo na pušce; že si hrála na stráž, ale že usnula a teď že je nejčasnější ráno – hvězdy tytam, napůl světlo, mlha.

Shodila orosenou pokrývku, vstala, počala pobíhat a poskakovat, aby rozproudila krev. Tím probudila Acuffa. Beze slova sešli oba k řece hledat dřevo. Schválně se pustila na jih, po proudu, aby se snad opět – už potřetí – nezjevila Jimovi Brownovi jako „ghost“. Když se za půlhodinku vrátila s přehrší vlhkých klacíků, klečel už švec nad svou ubohou hraničkou a foukal a foukal. Vtom zařehotal jeden z koní. Mařka se otočila. Z cárů mlhy se vynořila majestátní postava a byla to samozřejmě vdova Fatridesová. Měla na sobě řasnatou sukni z něčeho měňavého, trůnila v anglickém dámském sedle, obě nohy na levé straně kobyly, a na hlavě nesla cosi úžasného.

„Ó! Mylady!“ zajíkl se Acuff.

I v Mařce hrklo, ale přemohla se.

„Co tak časně, milá paní?“ řekla na půl úst. Pořád ještě nemohla rozeznat, co to má Moira na šedinách. „Ještě nemáme ani teplou vodu.“

„Však jsem vás varovala, že jsem ranní ptáčátko,“ zapípala vdova jako šestnáctiletá a sklouzla ze sedla. „Ale nevádí, když nedáte jinak, počkám a nasnídám se s vámi. Ráda piknikuju v klínu přírody.“

„Ó!...“ vyrazil Acuff znovu.

„Jak libo, paní,“ zasáhla Mařka dříve, než mohl říct zase něco pitomého. „Bude-li vám u nás chutnat...“

„Ó! Ó! U všech hromů!“ vylétlo z Acuffa a Mařka konečně postřehla, že stejně jako ona zírá i on jako fascinován na Moirin klobouk. Neboť předmět, který dnes vdovu korunoval místo včerejšího sombrera, *byl* klobouk, třebaže nevídaný. Podobal se kvočně, jež zvedá

křídla, aby pod ně schovala kuřata. Jenomže byl jasně rudý – přesně jako slunce, jež na východě prosvítalo mlhou. Ale na rozdíl od sluníčka i kvočny měl dlouhý, ohnutý, střapatý chochol.

Až když pili vlažnou kávu, zjistila Mařka, že chochol či chvost Moirina klobouku se skládá z mnoha podivuhodných ptačích per. Každé z nich mělo jinou barvu a vcelku jich napočítala sedm.

Než zapřáhli, spadla mlha a zůstala viset nízko nad zemí jako mušelinový závoj. Ale sotva dvacet minut poté, co se vydali na cestu, zmizel i tento mléčně bílý opar a objevila se krajina sice stále stejně zelená, avšak už zdaleka ne tak plochá, jako v posledních dnech. Kam oko dohlédlo, vlnily se pahorky připomínající příboj, který ztuhl uprostřed pohybu. Nalevo, blízko u cesty, stála chatrč ledabyly slepená z kusů drnu a krytá vlnitým plechem; opodál rostly trnkové křoviny seřazené tak, aby vytvořily jednu stranu plotu; zbývající tři však chyběly.

„Tady přece ta ženská nebydlí,“ zahučel Sudík. Dnes už neležel vzadu pod plachtou, nýbrž seděl vedle Mařky na kozlíku, natolik se mu ulevilo po vykoupání.

„Sotva.“

Vtom se Sudík nachýlil vpřed:

„Koukej!“ Ukazoval tam, kde se v dálce rýsovala zubatá čára jako nadýchnutá nad hranou horizontu. „Co je to?“

A když hned neodpověděla, zeptal se tak tiše a opatrně, jako by se bál, že zaplaší přelud:

„Hory? Nebo mraky?“

„Spíš hory,“ usoudila. „Tady někde už přece musí být. Hej, paní Patridesová!“

Vdova, která jela s Acuffem vpředu jako předvoj – učiněný generál s otrhaným sluhou –, se otočila, a pokyvujíc rudou čáčkou, až se chochol třepotal, potvrdila, že to jsou doopravdy hory, vlastně kopce, nic pořádného jako ve Skotsku. Ale tady se tomu říká „mountains“, protože tady musí být všechno velikánské, i když to stojí za bačkoru. A tamhletem kopečkům se navíc říká „Brushy Mountains“, „Ježaté“, protože jsou plné roští. Ona, Moira, tam sice nikdy nebyla – proč by tam taky lezla, když tam sedí ta indiánská pakáz –, ale nebožtík

Fatrides tam jezdíval pro dřevo. Totiž pro klacky a chrastí na pálení, nic lepšího tam nenajdete. Pěkné stavební dříví musíte setsakra draho koupit v městě, to jest ve Wagoneru.

Chvilku pak o Wagoneru vykládala, jaké je to hnízdo... ačkoliv v poslední době rychle roste, už tam mají i kostel a kdovíco ještě, o čem ona, Moira, neví, protože tam už dva měsíce nebyla. A dva měsíce, to je, panečku, dneska hrozně dlouhá doba, obzvlášť v Oklahomě; tady to chodí docela jinak než ve staré Evropičce, kde co město, to staletí. Tady si, holčičko, odplivneš, a než si utřeš hubu, vyroste ti z toho barák. A když plivneš pětkrát, máš ulici... to se ví, jen když ses trefila na to správné místo, jinak ti vyroste leda tentononc.

Sudík zabručel, že tohle všechno oni dobře znají, že byli při tom, když tamhle na západě v Čerokíském pruhu vpučelo z prerie město Enid rychleji než salát z pařeníště. Avšak Moira o jeho vzpomínky nestála. Pravila, že jich má sama, až bůh brání, a minulost že ji zajímá jen, co by se vešlo za nehet, když si ho ostříháš hodně nakrátko. Jo takhle budoucnost! To je jiná. Budoucnost je něco, nač máš vliv, co můžeš vylepšit, vytvořit. Nebo samozřejmě taky zbabrat, cheche.

„Jako já tenhle svůj pozemek, co začíná tam u té kupky šutru.“

Otočili se. Hromádka kamení ležela sotva dvacet kroků nazad.

„To je zvláštní,“ prohodila Mařka. „Včera jste se dala slyšet, že váš úsek začíná už u řeky. A že se hádáte o mez s tím chlapíkem, co mu utekla žena.“

„Hehe!“ zařehotala se Moira jako kůň. „Teď si, maličká, myslíš, žeš mě chytila, vid’? Kdepak. Od řeky až k tamté hromádce běží úsek mého nebožtíka muže. No, a já ho zdědila. Už je ti to jasné?“

„Není. Rodina měla a má právo jen na jeden claim. Takže vy a váš muž jste nemohli obsadit dva...“ Zarazila se. Kousla se do rtů. „Ledaže...“

„Nu?“ pokývala Moira svou velikou palicí-hlavou; vypadalo to, jako když se dá do pohybu buchar. „Nu? Jen se nestyď. Jen dál.“

„Ledaže jste kvůli dvěma claimům spolu žili tak říkajíc na divoko.“

„Myslíš v hřichu?“ zachechtala se vdova. „Ale kde! Podezříváš mě, že bych prodala svou dobrou pověst za kus prerie? Zač mě, holka zlatá, máš? Ne, ne, Georgis Fatrides a já jsme byli manželé před bohem i lidmi. Jenomže až potom, po obsazení claimů, chápej. Nejdřív jsme

zabrali každý svůj, pak jsme byli sousedé a pak přišla láska. A z lásky byla svatba, jinak bych se přece nejmenovala Fatridesová, to ti snad dá rozum. Nebo ne?“

Mařka mlčela, rudá jako Moirin klobouk. Jestliže si kdy připadala hloupá, tedy v této chvíli. A před touto čarodějnici v komické hučce dvojnásob.

Tehdy našťěstí zasáhl Sudík:

„Stačíte na takovou spoustu půdy, když jste teď sama? Ten kus u řeky byste mohla pustit.“

„Ani mě nenapadne.“

„Pročpak?“

„Protože tam leží nebožtík,“ vysvětlila Moira rozzechvělým hlasem a pobídla kobyly.

„Safra 1“ zaklel Acuff a pustil se za ní.

„Safra,“ zahučel Sudík jako ozvěnou. „Tady mi, Mařko, něco nehraje. Proč ho pohřbila tam? Copak ve Wagoneru nemají krchov?“

„Otázek je víc,“ poznamenala Mařka. „Třeba hned, který nebožtík tam leží? Fatrides, nebo někdo jiný? Proč neřekla jméno?“

„To už zacházíš trochu moc daleko,“ potřásl Sudík hlavou. „V každém případě je to divná baba. Krajinu si ale vybrat dovedla.“

Odmlčeli se. Spřežení vleklo s námahou vůz do táhlého kopce, na jehož vrcholu už chvíli čekal Acuff s Moirou. Poslední úsek... A poté Mařka opět spatřila východní obzor, který svah na chvíli zakrýval.

Den zjasněl, hory se zdály blízké, jako vyryté do oblohy a ještě obtažené tužkou. Vůz zastavil. Sklouzla očima níže. V mělkém údolí stál rozlehlý dřevěný dům s verandou, několika kůlnami a maštalí. Z komína se nekouřilo, zato z neviditelného ohniště skrytého v trávniku před domem stoupal dým bělavý jako pára. Kus dál se páslo hnědé stádo. Za staveními rostlo křoví, od jehož temné zeleně se odrážela řada úlů, hrajících všemi barvami duhy; docela jako peří na chocholu jejich majitelky.

„Tak to je moje farmička.“ Hlas Moiry Fatridesové.

„Farmička!“ zvolal Acuff. „Slyšíte? Tohle je prý far-mič-ka!“

„A co jiného?“ prohodila Moira upejpavě. „Jak se vám to líbí, holčičko?“

„Well...“ Toto první slůvko se Mařce ještě jakžtakž povedlo, ale s

dalšími měla potíže. Hrdlo se jí svíralo a řeč nechtěla a nechtěla ven. „Well... Nu... moc pěkné. Jste... jste bohatá, paní Fatridesová. Máte všechno.“

„Až na stromy,“ ozval se Sudík. „Nevidím ani jeden.“

Moira zanechala hry na skromnost.

„Vy ale máte nároky. Stromy! Odsud až ke kanadským hranicím byste jich našel sotva pět!“

„Pravda, pravda,“ pokýval smutně. „Je to hrozný kraj.“

„Jsou hroznější!“ vyhrkla Mařka, myslíc na to, co ji asi čeká u cíle. Tam, kde se táta usadí natrvalo: Prázdnost. Pusto. Žádný dům, žádná kůlna, žádná stáj. Nic... Ačkoliv ještě daleko hroznější by bylo, kdyby tady Moira měla i stromy. Táta by se do smrti užíral závistí, a já bych ho musela těšit, ale stejně by to nebylo nic platné, protože závist je vůbec to nejhroznější, co člověka může potkat. I bolavé zuby jsou proti tomu švanda.

7

Ukázalo se, že průsvitný bělavý dým nestoupá z ohniště, nýbrž z jámy, v níž Moira Fatridesová dala na jejich počest upéct celé tele. Přichystala jim „barbecue“, tak štedrá hostitelka byla, ani stín lakomé Skotky z anekdot. Nebo se snad chtěla blýsknout, ukázat jim, chudáčkům, co všechno si může dovolit? Předvést názorně, kam se člověk může v Oklahomě dopracovat, když má kuráž, vytrvalost a všech pět pohromadě?

Kdoví. Tak či onak začala s přípravami dlouho před úsvitem, zapálila v díře chrástí a poručila indiánskému čeledínovi udržovat oheň. A teď už milý rudoch dřepěl na bobku nad řežavým popelem, vyplňujícím podzemní pec, otáčel rožeň s pečením a ulizoval se v předtuše nebeských slastí. Byl to vrásčitý, bezejmenný chlapík v klobouku s perem a v umaštěné haleně – nikoli ovšem bezejmenný odjakživa a všude, nýbrž jen zde, na panství vdovy Fatridesové. Dříve, když u ní ještě nesloužil, jméno míval.

„Vlastně pořád ještě má,“ vykládala Moira, „ale tak děsně dlouhé, že jsem ještě nikdy neměla trpělivost vyslechnout je až do konce.“

Takže mu prostě říkám, Injun, Indžan. Indián. Nebo někdy taky Ham-Šunka, to je skoro lepší, protože ještě kratší. A navíc mu to sedí jako rukavička. Věřte nevěřte, ale ten lotr sežere, nač přijde, a nejraději uzene.“

A když se Acuff podivil, kdeže by tady sehnal takovou vzácnost, zavedla je za dům. A tam, zabudována do svahu, byla udírníčka, skutečná a opravdická, třebaže primitivní: ohniště v zemi, nad ním plechová bedna s komínkem.

„Krucí!“ odplivl Acuff, a přímo na bedničku, asi aby zjistil, zda to zasychá.

Když se nic neozvalo, vztáhl ruku k dvířkům.

„Pozor, kouše!“ křikla Moira a rozřehkala se, jak ucukl. Celá zbrunátněla smíchy, do stehů se plácala, škytala a opět se řehkala, že to není žert. „Ne, pane Acuffe, opravdu tam radši nesahejte, nalíčila jsem tam pasti, aby si ten nenažranec Šunka dal pozor a odnaučil se strkat pařáty tam, kam nemá. Vid', Indžane, žes už dvakrát dostal na pamětnou, kouslo to, co, potvoro jedna hltavá!“

„Ó ano, mišus,“ potvrdil Indián Ham čili Šunka ochotně. „Moc a moc, mišus! Už nikdy, nikdy! Never, never again!“

Třepal dlaní ve vzduchu, foukal si na ni, jak kdyby pořád ještě cítil strašnou bolest. Až ho bylo Mařce líto.

„Nemá přeražené prsty?“ zeptala se, když poodešli.

„Blbost,“ řekla Moira jadrně. „To by vyváděl docela jinak. A k práci bych ho nedostala ani za uzene prase. Rošťák je to, komediant. A samozřejmě vrahoun. Naštěstí taky zbabělec. Nebýt toho, zapíchl by mě v noci už dávno. Jenomže ví, že by visel. A že by byl ještě moc rád, že už konečně visí! Skalp bílé ženy se platí zatraceně draho, to snad víte.“

Mařka se otrásla:

„Vy se tu vůbec nebojíte, když jste tak sama?“

„Kdo se bojí, nesmí do Oklahomy,“ zasmála se vdova. „Ostatně tu tak docela sama nejsem. Mám tady ještě jednoho negříka. Ten zase krade med a cukr.“

„Kde je?“

Moira mávla rukou.

„Někde u stáda. Mám jich víc. Stád, ne negříků... A teď pojd'te,

maso už bude jedna báseň.“

Najedli se k prasknutí. A přece nespořádali ani obě kýty, třebaže vydatně zapíjeli kávou a posléze i vínem. Moira se s ním vytrasila až ke konci, ale tím lépe jim zachutnalo, ačkoliv bylo jen domácí, vlastnoručně vyrobené z borůvek a medu ještě Georgisem, který to má už za sebou. Všecko, všecičko. Celý tenhle těžký pionýrský život za sebou má, všechny strasti, všechnu námahu. Takže je mu možná líp než zaživa... Ale přece jen to není spravedlivé. Tak nelidsky dřel, nebožák, a teď, když konečně dal všechno dohromady... člověku se svírá srdce, darmo mluvit. Všechno je marnost, svět je slzavé údolí, nic jiného... ani kapku vlastního vína Georgis neolízl, schovával je, dobráček, k výročí svatby, a zatím...

Zpočátku si Moira ve vzpomínkách otírala oči kapesníkem, pak hřbetem dlaně a nakonec už vůbec ničím, jelikož to neměla zapotřebí. Slzy jí vyschly a víno bylo silné. Všichni čtyři se rozjařili, dokonce i Ham-Šunka, který se sice nesměl vína ani dotknout, zato masa dostal, co hrdlo ráčilo. Žvýkal a žvýkal, až se mu pero za šišatým kloboukem kývalo nahoru a dolů, jako kdyby se na něm houpal ptáček. Tuk mu stékal po bradě na krk a na halenu, ale to nevadilo. Naopak! Vše, co pochází z masa, je přece dobré, a když má Indžan jednou příležitost, umí ji využít a nacpat se do zásoby. – Neřekl to sice nahlas, ani se neusmál, ale jeho velké tmavé oči, jako zapadlé v lícních kostech, hovořily tak zřetelně, až všem bylo jasné, že on, Indžan s dlouhým jménem, jim víno nezávidí, že se bez něho klidně obejde, protože se dovede opít pečení. Než skončil, než spolkl poslední sousto, než si otřel ruce o plandavé gatě z pytloviny, byla už Moira veselá jako děvčátko.

„Haha! Že jsme se ale poměli, co!“

Zvedli sklenice, přit'ukli si.

„A což takhle prodat?“ řekl Sudík náhle. „Co vy na to, paní Fa-Fatri –“

„Chacha!“ chechtala se Moira, jak se mu plete jazyk. „Chacha, víno neprodávám, ani kořalku, to musíte k Číňanovi tamhle za kopec.“

„Kdo mluví o pití. Já se vás, milá paní, vážně ptám, jestli byste neprodala tuhle farmu, jak stojí a leží. Kolik za to?“

„Haha!“ řekla Moira už bez úsměvu a přivřela oči. „Tohle pusťte, přítelíčku, z hlavy. Tolik zase nemáte.“

„Třeba jste na omylu.“

„Nejsem, věřte mi to.“

„Nu,“ vmísila se Mařka do rozprávky. „Farma je to pěkná, ale tak drahocenně zase nevypadá, aby si na ni člověk nemohl poctivě vydělat. A půda je tu zadarmo.“

„A co vy tady jako kůl v plotě?“ řekl Sudík. „Pro vás by přece bylo stokrát lepší jít někam mezi lidi, do města.“

„Země tu zadarmo je,“ obrátila se Moira k Mařce. „Jenže jaká. A kde. Tahle,“ píchla prstem směrem dolů, „není ani zadarmo, ani za dolary.“

„Za co teda? Za diamanty?“

„Poslyšte, maličká, co vlastně po mně chcete? Abych se vám zpovídala?“ vyhrkla Moira nakvašeně. „Pozvala jsem vás na oběd a na kus řeči, a vy se teď chováte jako... jako...“

„Paní Moira má pravdu,“ přidal se Acuff na vdovinu stranu. „Co na ni pořád dotíráš? Jsme tady hosti, nebo já nevím co? Máme se jako na posvícení? Máme! A díky komu? Díky naší drahé, štědré, krásné farmářce! Ať žije! Ať rozkvétá! Ať se dočká sto dvaceti jar!“

Vymrštil se, poskočil na jedné noze, zvedl sklenici nad hlavu a zanotoval ve své staré rodné řeči něco legračního, co znělo jako ochraptělý vítr. A Moira honem vstala, vyhrnula si zaprášené sukne nad ještě zaprášenější holínky, přidala se k jeho písni převysokým hlasem... a znenadání zde byl zpívající taneční pár. Vrtěli se proti sobě, natřásali se, točili dokolečka, a pěli a pěli... a Indžan Šunka sklonil hlavu na stranu a vsedě začal udávat dlaněmi takt, do stehů se plácal, hned do levého, hned do pravého, hned do obou současně. Přesně v rytmu toho skotského třasáku, či jaký to byl tanec, avšak smrtelně vážně, bez úsměvu, a tak nějak důležitě a sebevědomě. Jako slovučný dirigent.

Byla to legrace, ale trvala příliš dlouho, stále nové a nové písně notovali dva skotští hopsalové, a Ham-šunka je stále stejně zaujatě, pečlivě a přesně doprovázel na dvojici svých šunek. Mařka se zvedla. Třebaže ve srovnání s vdovou a ševcem pila jako vrabec, zatočila se jí hlava. Opřela se o vůz, přivřela oči a čekala, až svět kolem ní dostane

rozum a zastaví se. Konečně... Zadívala se k horám, nyní namodralým. Pomyslela, že jsou asi mnohem blíže, než se ráno zdálo, a pomalu přešla ke koním. Klidně se pásli, ba víc než klidně: blaženě, radostně, s úlevou – jako kdyby jim byl někdo koňskou řečí sdělil, že už mají putování za sebou a že zde zůstanou provždycky.

Ba ne, kamarádi, špatně jste rozuměli, ráno musíme dál... totiž jestli nás tu Moira nechá přes noc. A s tím bych dvakrát nepočítala. Dopálila jsem ji, veselou vdovu, ačkoliv sama kloudně nevím, co mě k tomu přimělo. Něco mi tu zkrátka připadá divné...

Uvědomila si, že už nestojí u koní, nýbrž za barákem, a že se upřeně dívá na pestrou hradbičku úlů. Veselá záležitost. A přece smutná, když člověk uváží, že ten Řek...

„Miss! Haló, miss!“

Tlumený hlas, jako spadlý z nebe.

Zvedla hlavu. Ale obloha byla prázdná, modrá, až na několik ptáků, kteří nehybně kroužili ve výši.

„Tady jsem, miss, na střeše.“

Ted' ho konečně objevila. Krčil se za komínem, pušku v ruce, a dokonale splýval s jeho stínem, protože měl na sobě něco temného a tvář jako botu.

„Co tam děláš?“

„Psst! Ne tak nahlas, miss. Hlídám tady.“

„Proč?“

„Paní nařídila.“

Nechápavě se rozhlédla. Co tam hlídá? Nebo koho a před kým?

„Jak ses tam dostal?“

„Mám tu žebřík. Chcete sem? Šoupnu vám ho dolů.“

„Co bych tam dělala?“

„Nic. Je tu hezky.“

„Co z toho. Nechce se mi.“

Ale to už stoupala po žebříku, který jí mladý černocho spustil. Podal jí ruku, aby se snáze dostala ke komínu.

„Mizerně se leze v takových velikánských sukních, co, miss,“ zubil se, když se usadila vedle něho. Byl to ještě chlapec, sotva čtrnáctiletý, bez klobouku, ve starých modrých džínách a oprané tmavomodré košili.

„Je to tu fajn, že jo,“ žvatlal tiše. „Já tu docela rád sedím. Všecko tu máte jako na talíři, všecko vidíte a nikdo nevidí vás. Víte, já si představuju, že takhle se koukají na svět orlové. A najednou vidí kořist! Třeba zajíce. A zajíc nevidí je. To je prima, vidíte! Já vám vidím věci. Třeba zrovna tamhle běží krtek, tamhle nalevo... už je pryč. Ale klidně bych ho byl odstřelil, kdybych byl chtěl. Já totiž všecko trefím, já jsem známý střelec, miss, Amos moje jméno. Amos, co nikdy nechybí! Koukněte se třeba tamhle dozadu na našeho Indžana! Vidíte ho, že jo... no musíte se víc naklonit!... Tak já bych mu klidně ustřelil to péro za kloboukem, ačkoliv se hýbá. To péro, jak

Indžan hýbá hlavou. O co, že bych trefil! Jenže by to bouchlo a paní by zuřila, že si hraju. A že plýtvám prachem. A taky že jsem se prozradil. Paní nechce, abych se prozradil. Ačkoliv někdy zase chce, aby lidi věděli, že tady sedím a hlídám a že všechno trefím. Jenže dneska nechce. A včera taky nechtěla.“

„Jak to, včera? Kde?“

„No když si vás přijela okouknout k řece. Když s vámi kecala. Já zatím ležel vzadu v trávě a měl jsem vás na mušce. A kdyby něco, byl bych vás všecky odpráskl... Teda ne vůbec všecky, vás bych byl samozřejmě ušetřil, protože se mi líbíte. A protože jste jako děcko. Proto jsem vás pozval sem. Protože vám věřím. A je mi tu dlouhá chvíle. A klidně bych na vás stačil, kdyby vás napadlo sáhnout pro zbraň. Máte nějakou? Jste ozbrojená? Já jsem ozbrojený vždycky a paní taky. Paní nosí jednu bouchačku v botě a jednu v kapse. To se ví, když chodí v kalhotách, tak je obě nosí u pasu jako chlap, ale když chodí v sukni, tak jednu nosí v kapse. V té sukni. Jenže v sukni chodí málokdy. K čemu taky, že jo. Vadí to, že jo? To se ví, že to vadí.

Navlékněte sukni na srnku, a nehne se vám z místa. Ale srnka by potřebovala dvě sukně, protože má čtyři nohy, že jo.“

Brebenčil páté přes deváté, až šla hlava kolem, a povětšinou samé nesmysly, ale Mařka ho nepřerušovala. Bylo příjemné klábosit zase jednou s někým mladým, třebaže to byl jen černý mluvka, který zdaleka největší část rozprávky zastal sám. Jen jednou mu skočila do řeči. To když vykládal, jak ho – Amosa – pan Fatrides sebral před dvěma léty na ulici v Kansas City a ujal se ho, protože potřeboval laciného sluhu. A taky přirozeně proto, že oba měli stejně dobré srdce – on, Amos, i pan Fatrides –, a tudíž je k sobě něco táhlo. Amosa k panu Fatridesovi a naopak. Protože dobrák čichá dobráka na dálku jako holub holubičku, miss. Ačkoliv s hady je to samozřejmě zrovna tak...

„Byl už v té době ženatý? Jako pan Fatrides?“ přerušila ho.

„Kdepak. S paní se seznámil až tady. To vám byla psina...“

„A jak vlastně umřel?“

„Ale na nějakou horečku. Strašně opuchnul. Pani říkala, že to mají na svědomí včely. Dost možná, žihadel dostal plno...“

„A kde je pohřbený?“

„Ve Wagoneru, kde jinde. To vám byl prima funus...“

„A co je s jeho úsekem u řeky?“

„Jako s claimem pana Fatridesa? Co by bylo, paní ho zdědila. Takže teď má...“

Dále už neposlouchala. Dívala se ke kopcům na východě, jak znenáhla mění barvu do hnědočervena, a lámala si hlavu, co asi z těch zajímavých zpráv vyplývá. Ve věci svého manželství nás tedy Moira netahala za nos – opravdu si Fatridesa vzala až po Velkém runu. I pokud jde o příčinu Řekovy smrti mluvila možná pravdu. Možná!... Avšak jistojistě a stoprocentně lhala ohledně manželova hrobu.

Jaký k tomu měla důvod? Jediné vysvětlení zní:

Chce si ponechat nebožtíkův úsek, ale nechce prozradit pravý důvod proč...

Ale je to vsutku taková záhada?

Co když je Moira hamižná jako každá pravá Skotka, ale stydí se za to? V tom případě zcela přirozeně hledá nějaké přijatelné vysvětlení. Výmluvu...

Postřehla, že Amos zmlkl. Obrátila se k němu.

„Ptám se vás, miss, už potřetí, proč se pořád koukáte tamhle na ty hory, a vy nic. Co je vám?“

„Ale zamyslela jsem se.“

„Jo, to se mi taky často stává,“ prohlásil Amos pyšně. „Vlastně skoro pořád. Vlastně vždycky, když se kouknu na ty hory. Líbí se vám? Mně jo. Moc. Víte, já jim říkám Silky, Hedvábné. A víte proč? Protože se pořád mění. Jako kus hedvábí, když se na něj podíváte z různých stran. Tedy na ty hory se pravda koukám pořád skoro z jednoho místa, ale každou chvíli mají jinou barvu. Teď jsou například růžové jako vy, miss. Mně se růžová docela líbí – teda ne tolik jako černá, ale hned po černé. Proto jsem na vás volal. Protože máte růžové tváře a jste taková malinká a slabá, až má člověk strach. Ne z vás, ale o vás, a to je velikánský rozdíl! Takovouhle ženskou jsem ještě nikdy nezahlídl ani ve Wagoneru. A teď najednou tady, na prérii! Co tady, prosím vás, miss, chcete dělat? Já už tu viděl leccos, ale vy – nezlobte se –, ale vy se sem hodíte asi stejně jako myška do kočičího brlohu.“

„Ach bože,“ vzdychla Mařka a počala slézat.

„Kampak? Snad jste se neurazila? Já se vám nesměju, já bych vás chtěl spíš chránit. Chápejte, tady je... vlastně tady není...“

„Však já vím. Na shledanou.“

Seskočila na zem.

Ach bože, opakovala v duchu. Copak tohle budu muset poslouchat až do smrti? Malinká, mrňavá, ne ruce, ale ručičky, slabounká, hotové pírkó, stačí fouknout – a v Oklahomě fouká, miss Mary! – Věčně na jedno kopyto. Snad se tedy doopravdy pro pořádný život nehodím. A vůbec už ne pro Oklahomu. Dobře udělal Frank Bastillon, že mě pustil k vodě, co se mnou... Leda Walt Cook, ten by ke mně šel jako ušitý na míru. Taky skoro trpaslík, a taky smolař k pohledání – vyhraje závod o milión a nic z toho nemá, jen díru v kůži...

Ale copak jsem zde nová? Vždyť už jsem s tátou a Acuffem vymačkala z prerie jedno pěkné hospodářství. Proč tedy ne druhé?

A just! Just, just, just!

Ohlédla se po Amosovi. Opět už splynul se stínem komína, krčil se tam, flintičku v hrsti. Střelec v záloze. Stráž! – Napadlo ji, že se ho měla zeptat, kde se vlastně naučil tak zázračně střílet a kolik nepřátel

paní Moiry už skolil... Ale co, obyčejný tlučhuba.

Zašla za roh baráku. Střetla se s tátou.

„Kdes byla?“ Oči mu svítily, pro jednou vypadal na svůj věk, ani o rok starší. Inu víno, alkohol. Za chvíli bude zase dole.

„Trochu jsem se tady porozhlédla.“

Vtom se objevila Moira a za ní Acuff. Cenil zbytky zubů, našlapoval jako bosý na strništi – zřejmě se ještě neprobral z opojení tancem. Zato vdova vypadala střízlivá, až snad příliš, prkenně střízlivá, bezmála majestátní ve svém královském hedvábí. Jen klobouček s chocholem jí seděl trochu našišato.

„Docela jsme na vás zapomněli, moje maličká a milá, promiňte nám,“ pravila společensky. „Co říkáte mým včelkám?“

„Jak?... Ano, pěkné...,“ zatápala Mařka. Trvalo jí vteřinu, než si uvědomila, proč se jí Moira ptá zrovna na včely: předpokládá, že jsem je celou dobu obdivovala. „Ale radši jsem nešla moc blízko.“

„Hloupost,“ mávl Sudík rukou a pustil se rovnou k pestrobarevné hradbičce z úlu. „Včeličky ti nic neudělají, pokud je nepodráždíš. Ani vašeho manžela by určitě nenapadly, kdyby měly klid,“ obrátil se v chůzi k paní domu. „Něco je asi rozčililo.“

Spráskla ruce.

„Snad proboha nejste taky včelař!“

„Kdepak. Ale náš soused tam doma v Čechách měl pět včelstev a něco jsem pochytil. Jako kluk. Například, že...“

Mařka překvapeně naslouchala, s jakým zasvěcením hovoří. A jak nesrozumitelně. Neznal jediný anglický odborný výraz a vypomáhal si češtinou, jež ani jí, Mařce, nebyla v tomto případě nic platná – dosud nikdy neslyšela slova jako „stoják“, „ležák“, „studený úl“, „česno“, „létavka“, o názvech škůdců a cizopasníků v úlech ani nemluvíc. Nicméně i na vdovu, která rozuměla ještě míň, zapůsobil jeho výklad mocným dojmem.

„Vidím,“ prohlásila, „že jste odborník. Sice až trochu moc velký odborník, jenže odborníci jsou přece tady od toho, aby obyčejný člověk zůstal paf a vypadal jako trouba, že ano... Ale co jsem to chtěla říct... Jo! Věříte, odborníku, že mám sto chutí vyjít vám vstříc a prodat vám celou tuhle včelí záležitost?“

Úly, roje, náradí, zkrátka všechno. A nebyla bych drahá! Po tom, co

se stalo, leze mi ta svízel krkem, podívat se na ni nemohu...“

„Chápu, chápu, milá paní,“ zatřepal Sudík rukou. „Ale teď to nejde, kam bych to dal. Snad později, až se usadíme.“

„Jak libo,“ usmála se Moira. „Dejte mi pak zprávu, ano? Třeba po panu Acuffovi, krajana vždycky ráda uvítám.“

„A já ze srdce rád navštívím krajanku,“ prohlásil švec dvorně, a navíc povyskočil, asi aby jí předvedl nějakou obzvlášť půvabnou skotskou taneční figuru. Zaškobrtl přitom o drn. Naštěstí ho Mařka zachytila.

9

Hodinu nato už byli opět na cestě.

Ze Sudíka i Acuffa sice čišelo očekávání, že je paní domu vyzve, aby zůstali do večera a přes noc, ale jejich naděje se ukázala lichá: Když se vrátili k vozu, zjistili, že koně jsou už zapřaženi; postaral se o to Indžan Šunka a dojistá ne o své újmě nebo z pilnosti. A teď už tedy znovu jeli, drkotali k východu, k horám zvaným Brushy, Štěpaté, ale též Silky, Hedvábné, nyní růžové do fialova. Opravdu měly něco společného s hedvábím, jak tvrdil černý střelec Amos.

Na mírném svahu, který na této straně uzavíral údolí, nakrátko zastavili a ohlédli se. Moira Fatridesová stála před barákem. Acuff jí zuřivě zamával.

„Velká žena,“ řekl s úctou.

„S palicí jako na zabíjení kaprů,“ zasmála se Mařka.

„Ty samozřejmě velká nejšeš!“

„Zato vy ano, strejdo.“

„Dejte pokoj,“ okřikl je Sudík. „V každém případě to byly hody. Něco takového nás hned tak nepotká.“

S tím všichni souhlasili. Mařka zamlaskala, vůz se hnul a stejně tak Acuffova herka. Zakrátko pak narazili na cestu-stezku, kterou zrána opustili, když odbočili k domu pohostinné vdovy. Neboť ať už byla Moira jakákoliv, nedalo se jí upřít, že se vyznamenala, že nešetřila ani masem, ani vínem, ani dobrou náladou. Ba ani dobrými radami. Než nasedli, nakreslila jim do písku mapku kraje, kudy pojedou. Věděli

tedy zhruba, co je čeká. Přesto Sudík s Mařkou zamrkali překvapením, když sotva po hodině spatřili před sebou cosi, co se podezřele podobalo indiánskému týpí z bizoních kůží. Dokonce i Acuff se zarazil, ačkoliv mu Moira při dlouhém loučení ve skotské řeči vysvětlila všechny podrobnosti, jež se na mapku nevešly. Na Indiány v sousedství ho však neupozornila, mluvila pouze o Číňanech, kteří se usadili na sousedním úseku krátce poté, co sem přišla.

„To jsem blázen,“ obrátil se v sedle. „Žádný rudásek tady přece nesmí už léta tábořit! Tohle je pořád ještě naše země, až kus za Neosho...“

Mluvil o řece, která jim podle mapky měla zahradit cestu asi o deset mil dále na východ.

„A když už by sem Indžani zabloudili, měli by to podle mého být Čerokiové. Ne nějaký mizera Komanč, co bydlí ve vigvamu,“ křikl Sudík. „Jen Čerokiové jsou tamhle pod kopečkama. Ale Čerokí si nikdy nepostaví stan, vždycky jenom chajdu.“

„Ale Komanč by zase nepřišel sám. Jen jedna rodina, tak to myslím,“ řekl Acuff. „Ta holota se vždycky vyskytuje v houfech. Zvláštní... No, co dělat, jdeme na to.“

Pobídl koně, pušku připravenou k výstřelu. I Mařka si přichystala svou starou kulovnici, s kterou nedávno – a přece tak dávno! – bránila Velký strom proti pohůnkům Franka Bastillona; totiž chtěla bránit...

„Hyjo!“

Trhla opatěmi. A ta divná, malá, špičatá věc ve tvaru pyramidy se přiblížila, a bylo to doopravdy kožené týpí se štetkou podpěrných tyčí trčící z vrchu; a ke všemu moc pěkné týpí, celé pomalované figurkami bizonů a lovců na kobyilkách.

Před stanem mával kdosi tomahavkem-sekerou, nebyl to však dlouhovlasý, polonahý Indžan-válečník, nýbrž Číňan v plátěné kazajce po kolena, na hlavě obyčejnou čepici. A opodál stál dřevěný barák, z něhož se nyní vyhrnula nikoli horda řvoucích Komančů, ale usměvavá čínská rodinka: stařík v kulaté čepici bez štítku, žena neurčitého věku, oblečená ve stejném plandavém hábitu jako muž před týpí, a polonahé dítě, zřejmě kluk.

Čňan se sekerou se představil jako Ji-Nin-Čen a skupinku před barákem – která se uctivě ukláněla, ale nepostoupila o krok – jako svého otce, svou ženu a svého milého synáčka. S úsměvem plným skromnosti pak pravil, že tento nehezký vigvam nedávno koupil od potulného obchodníka (který jej asi někde na jihu vyměnil u Komančů za kořalku), že jej – tento opravdu špatný, hrubě ozdobený vigvam – postavil u cesty v bláhové naději, že upoutá pozornost laskavých cestujících a že je přiměje, aby se zastavili a využili příležitosti maličko se občerstvit. Ale takový ohyzdný vigvam nemůže ovšem nikomu stát ani za pohled. Proto on, Čen (ta zkratka prosím vrchovatě stačí) se právě hotoví přitesat kůl, zarazit jej do země a opatřit neumělým nápisem „Caffee – Tea – Drinks“. A snad i – nebude-li to ovšem přílišná troufalost – dodatkem tohoto znění:

Buďte vítáni občané Nového světa!

Byl to pomenší muž s tvář, která vypadala bezvýrazná, a přesto dovedla vyjádřit celou škálu citů – radost, že právě oni tři jedou kolem; vděčnost, že byli tak laskaví a zastavili se; naději, že ho pocítí důvěrou a okusí jeho pohostinství; potěšení, že právě on je bude moci obsloužit; slib, že nebudou zklamáni..., a dokonce i náznak, že je čeká nemalé překvapení.

Nemohli jinak, než se mu vydat na milost a nemilost. Sami nevěděli, čím to, že oni, kteří se stěží mohou pohnout po Moiríně královské hostině, opět usedají za stůl, který nový hostitel hbitě vytáhl z indiánského stanu. Jistě za tím vězela záhadná vyšší moc: snad je ten mužík s pletí ze staré slonoviny na chvíli očaroval.

Ano, byli okouzleni! Po týdnech úzkostí a bojů, po katastrofě na starém ranči, po dlouhých dnech nejistoty a putování málo vlídným krajem, po všech těch strastech pojednou hora laskavosti a přátelství. Nejprve Moira a hned po ní tento Čňan, snad až příliš oplývající zdvořilou úslužností, pravda. Ale jak příjemné bylo hrát se na jejím výsluní, cítit se jejím středem! A pro chvíli zapomenout na všechno zlé, co bylo. A co určitě ještě bude, nedejme se mýlit...

Objednali si kávu, sesedli se před vigvarem kolem rozvrzaného stolku a rozhlíželi se po okolí. Za barákem, na jehož prahu pořád ještě stála Čňanova rodinka jako čestná stráž, bylo vidět zarudlé skalisko připomínající stoh. Trčelo tam osaměle – jako kdyby je zde někdo

ztratil – jen u jeho úpatí se povalovalo několik balvanů stejné barvy; vypadalo to, že se skalisku narodily děti. Všude jinde buvolí tráva.

Tehdy vyšel Čen z vlgvamu, avšak místo kouřící kávové konvice přinesl láhev kalné, špinavě hnědé tekutiny a plechovou, rendlíku podobnou věc opatřenou nahoře třemi nožičkami. Postavil přístroj na stůl, naplnil kapalinou z láhve.

„Velmi špatný, neumělý vaříč, sám jsem jej vyrobil,“ pravil s úsměvem, který přes všechnu skromnost byl hrdý. „A nalil jsem do něj *rock oil*. Skalní olej. Vařím teď jen na něm. Žena se už nemusí plahočit a shánět dřevo. Ale teď, s vaším dovolením, zapálím.“

Škrtl o nohavici. Přiložil sirku k vaříči. A špinavá kapalina převzala po chvíli oheň a rozhořela se.

„Výtečné palivo,“ pravil Čen s viditelným uspokojením. „Ale vám to jistě nemusím říkat, vy samozřejmě skalní olej dávno znáte. Já jsem jej však objevil teprve v poslední době.“

Mlčeli. Takovýto vaříč i tuto páchnoucí břечku viděli poprvé. Nicméně o divném oleji, který sám od sebe prýští ze země, zaslechli už leccos. Proto posléze přikývli. Chvilku bylo ticho. Upřeně, s napjatou zvědavostí pozorovali plaménky hořící neuvěřitelně klidně, bez jediného zapraskání.

Čen postavil na vaříč kotlík s vodou.

„Můj otec...,“ pravil a uklonil se směrem k baráku; stařec, který tam vytrvale stál, opětoval úklonu, jako kdyby i na tu vzdálenost slyšel, že syn mluví o něm. „Můj otec je velice ctihodný a zkušený muž. Býval kuchařem u pana Rockefellerera v době, kdy pan Rockefeller měl jen krocaní farmu. Dnes je milionář. Vynikající muž, pan Rockefeller. Jistě vám to jméno není cizí.“

„Na krocanech že vydělal milión?“ zasmála se Mařka.

„Ach ne,“ potřásl Čen provinile hlavou. „Odpusťte, jestliže jsem se nejasně vyjádřil. Pan Rockefeller pouze začínal jako chovatel krocánů. Ale záhy a jako první ze všech poznal zázračné vlastnosti tohoto skalního oleje a pochopil jeho význam i budoucnost. Prodal tudíž svou drůbežárnu za pět tisíc, které použil k těžbě skalního oleje v Pensylvánii. Dnes je majitelem společnosti zvané Standard Oil a právě dovršil svůj druhý milión...“

Ale promiňte mi, že mrhám vaším vzácným časem a opakuji to, co

jsem vám už řekl. A co víte jistě daleko líp než váš služebník.“

Hluboce se jim uklonil.

„Poslyšte, nechte těch opiček a vařte radši kafe,“ okřikl ho Acuff. Už před hodnou chvílí ztratil náladu, přestal poslouchat, co Číňan vykládá, brnkal nervózně na stůl, oči v dálce a zakaboněný až běda.

„Strejdo, strejdo,“ povzdechla Mařka. Občas mu tak říkala, ačkoliv její příbuzný nebyl. Ale měl to rád, obzvláště ve chvílích, kdy se cítil pod psa.

„Co je ti,“ zavrčel.

„Mně nic, ale vám.“

„Mně?!“

„Jo. A nejspíš kocovina. Pil jste u té báby jako blázen.“

Vzdorně nakrčil obočí:

„Ty zrovna víš, co já snesu. Hej, Číňane, to kafe si nech a nalej mi něco pro chlapy! Aspoň mně, když ostatní mají světohol,“ dodal vyzývavě. To byl přesně jeho způsob – měl-li dopal, tvrdil drze, že dopálený je celý svět, jen ne on, Acuff Robert čili Bob.

„Netrojči,“ řekl Sudík. „Jedno namazání by ti snad pro dnešek stačilo.“

Ale to už Acuff do sebe rychle převrátil dvě sklenky a volal po třetí. Mařka s tátou na sebe pohlédli. Acuff pil jen zřídka, ale jak jednou začal, nevěděl, kdy přestat; a je-li se strízlivým skotským ševcem těžké pořízení, je s opilým přímo peklo.

„Nechte, toho, strejdo, co vás to posedá!“

„Cheche!“ zařehal se Acuff. „Je mi do legrace, na to mám snad právo. Dokonce víc než právo: důvod k tomu mám. Důvod! Co si o mně myslíte? Že jsem cvok? Dobrá! Možná jsem, já to přiznávám, spánembohem. Ale tady vidím ještě daleko většího blázna, než jsem já, a to mi dělá dobře. Tadyhle ho máte zrovna před nosem! Tady toho žluťáska: On si postaví v pustině hospodu. Hahaha!“

Byl by snad hulákal do aleluja, našťestí mu zaskočilo. Rozkuckal se.

Mařka se neklidně podívala na Číňana, jak reaguje, co těm hloupým žvástům říká. (Ačkoliv tak docela hloupé asi nejsou, postavit si bufet v pláni, kde žije sotva jeden chlap na dvě stovky akrů, je čirý nerozum; jenže v Číňanech se nevyznáš.) S úlevou seznala, že Čen se

neurazil, že ho ani nenapadlo sáhnout po bouchačce, ale že se sladce usmívá.

„Pán je velmi hodný, že se tolik stará o mé dobro. Já se však tady opuštěný necítím. Asi proto, že tato špatná cesta se tamhle kříží s druhou, o nic lepší samozřejmě, ale jinak dost důležitou, protože vede do města.“

Zvedla hlavu:

„Do kterého?“

„Do Wagoneru. A dál do Muskogee a až do Texasu,“ vzdychl Číňan, jako by ho ta jména bolela. „A přirozeně i opačným směrem z Texasu přes Muskogee a Wagoner do Pryoru a Vinity. Netroufám si tvrdit, že jsou to pěkná města. Nebo blížká. Ale právě proto se ve své pošetilosti domnívám, že mnoho pocestných ocení mou skromnou snahu poskytnou jim osvěžení.“

„Ano,“ přitakala. Měl bezpochyby pravdu a Acuff byl proti němu hlupák. Nicméně otázka, zda se Číňan usadil na správném místě, nebo ne, ji zajímala mnohem méně než plaménky vařiče. Nemohla od nich odtrhnout oči. V jejich tichém, nepřetržitém, žlutavém plápolání bylo cosi fascinujícího. Jako kdyby vyprávěly předlouhou, snad nekonečnou pohádku.

„Kde berete ten skalní olej?“ zeptala se maně. „Někdo vám ho sem vozí?“

„Myslíte v soudcích? Jako whisky?“ usmál se Čen. „Ach ne, slečno. Sám od sebe teče ze země tamhle pod tou skalou. Chcete se podívat? Račte, prosím.“

Vstala, aniž dobře věděla proč. Okouzlovaly ji plaménky, nikoli to, co je živilo. Seděla však už příliš dlouho a chtělo se jí poodejít a rozhlédnout se. Želbohu v té chvíli se Acuff naklonil k jedné straně a zvolna se počal sesouvat pod stůl. V poslední vteřince ho zachytila.

„Strejdo, strejdo! Takový starý chlap, a pořád ještě neví, kdy má dost.“

„No – no,“ zahuhlal. „To je... to je krámů. Jednou v Edinbourghu jsem... jsem já jako mla... mladík...“

„Klid, klid!“ Umístila ho zpět na židli a podepřela, upevnila jeho vlastními lokty, které opřela o stolní desku. „Hezky sed'te a nepijte už. A ne aby vás napadlo někam se nahýbat!“

Mluvila nepřítomně. Hleděla tam, kde se po stezce od Wagoneru, odsud neviditelně pro vysokou trávu, blížil jezdec.

Čen mluvil pravdu. Toto místo byla křižovatka, žádná poušť.

Než jezdec doklusal k nim, nakrátko se zastavil. Mařka přenechala zmoženého ševce jeho osudu a zasmála se. Bylo jasné, že cizího muže překvapil Číňanův vigvam neméně než před hodinou ji a Sudíka.

„Hele, diví se, táto! Co myslíš, že teď udělá?“

„No,“ řekl Sudík, „jestli je to pitomec, vytasí bouchačku. Ale jestli má všech pět pohromadě, zachechtá se a přijede na skleničku kafe.“

Muž na koni sice sáhl po zbrani..., ale nechal ji v pouzdře u sedla a pobídl koně. Když přijel blíže, viděli, že se zubí.

„Haló, Indžani!“ pozdravil zvesela.

„Haló, potulný rytíři!“ odpověděla a měla k tomu svůj důvod: Tváří se navlas podobal hrdinovi z její staré ilustrované knížky pohádek, která shořela spolu s barákem u Velkého stromu. Černé oči, orlí nos, pyšná ústa. Jen černý knírek trochu rušil dojem – rytíř z pohádek byl hladce oholený. Ale dvakrát to nevadilo, už proto ne, že chlapík seděl na vraníku jako svíce, že byl urostlý, velký, s rameny hodnými obra. Slovem krásný muž, bezmála jako Frank Bastillon.

„Slečna mi lichotí,“ blýskl bělostnými zuby, seskočil z koně a – – –

– – – a pojednou byla všechna nádhera tatam. Měl snad dvakrát kratší nohy, než měl mít a než se podle trupu dalo hádat. Mimoděk postoupila o krok k němu, zda nakonec není větší než on. Ne, ale moc nescházelo.

Když si poté pro pohodlí odvázal kožené chrániče holení, objevilo se to nejhorší:

Do pekla, do pekla, zase jeden stoprocentní kovboj – nožičky do O...

10

Srkaje kávu vykládal jezdec, že se jmenuje José Navarra, že jede až z Texasu a že dnes přenocoval v Muskogee. Že tedy má rajtování po krk.

Zálibně si přitom na ten krk sahal, upravoval si šátek proti prachu,

ale hlavně pokukoval po Mařce a co chvíli cloumal knírkem hned na té, hned na druhé straně. Jako by jej chtěl souměrně povytáhnout.

„A kampak máte zaměřeno?“ zeptala se zvesela, aby po tom slavném, rytířském přivítání nevypadala najednou příliš zklamaná; mohlo by se to chudáčka malého dotknout.

Sáhl si pod nos, přihladil levou polovinu svého smolně černého štětečku a prohlásil, že hledá sourozence, svoje tři bratry, kteří někde v těchto končinách obsadili pozemek a napsali mu, José Navarrovi, aby honem přijel.

„Že by ti tři za řekou?“ obrátila se k tátovi. „V tom dug-outu vedle Jima Browna?“

Místo Sudíka se ozval Acuff, a bryndaje si na kalhoty kávu, hučel podroušeně, že jednoho Jima Browna zná. „Má pár dětí, žádnou ženu a jednu napůl chcíplou kozu, že jo. Tak to je, kamaráde, můj kamarád, zrovna včera jsme se bavili přes řeku. No nemám pravdu? Mám! To se ví, že mám! Tak, kamaráde, tudyhle pojeděš až k řece, ale nesmíš ji minout! Musíš dávat pozor abys ji neminul, protože musíš přes ni, a kdybys ji minul... Hergot, co jsem to chtěl říct? Jo, že tam, za tou řekou, sedí ta zatracená koza. A vedle ní ten tvůj kamarád Jim Brown. Hlídá kozu, trouba. Kdo kdy slyšel, že by někdo hlídal kozu, cheche! No řekněte, promyslete si to, já se zatím běžím vyspat.“

Opravdu se složil na zem vedle stolu, jak široký, tak dlouhý.

José Navarra se sice prohýbal smíchy, ale honem se zvedal, že musí dále. Žijí-li tam vedle Jima Browna tři přistěhovalci, samí pěkní chlupci, jsou to určitě jeho bratři, protože mu psali o řece u svého úseku. Koukněte se, miss, tady to máte černé na bílém.

Strkal jí před oči kus usmoleného papíru, prstem ukazoval kde to o řece stojí psáno..., až měla dojem, že jí chce dokázat, jaký je vzdělanec, žádný analfabet jako tolik kovbojů. Ještě ze sedla tím papírem mával:

„Na shledanou, miss!“

„Kde asi?“ smála se.

„Však já si vás najdu!“

V té chvíli zvedl Acuff hlavu z trávy, zahlédl černého mužíka na koni a po způsobu opilců se bez zjevné příčiny rozzuřil.

„Ty lumpe!“ zahrozil pěstí. „Zpátky, ty loupežníku! Už jsou tam tři

desperáti! Ted' jich tam bude tři a půl!“

Mařka mu chvatně přitiskla dlaň na ústa:

„Mlčte, pro umučenou hodinu!“

Nedbala, že ji kousl do prstu. Byla ráda, že se José Navarra neotočil a že dále cválá na západ. Asi ševce neslyšel.

Zakrátko zmizel v moři trávy a nikdy ho už nespatriřla. Avšak dosti často o něm slyřela. Svým způsobem se totiž proslavil.

Nevěděli, co s Acuffem; leda ho naložit na vůz a jezdeckého koně přivázat dozadu. Jako z udělání se však Sudíkovi opět přitížilo, rameno ho začalo týrat, zimmici měl, až se mu třásla brada. – Do horoucích... To ještě scházelo, proklínala Mařka v duchu. Na krku hned dva invalidy, a oba kvůli kořalce. Čert vzal tu zatracenou babu. – Nepochybovala totiž, že víno paní Moiry má na svědomí jak tátu, tak ševce; kdyby si u ní tolik nepřihýbali, neměl by Acuff kocovinu, a tudíž ani chuť na whisky; a táta by byl taky v pořádku, horečku zavínil alkohol.

Nepřiřla na jiné východisko než požádat Čena, aby jim dovolil přenocovat někde poblíže týpí. Nic proti tomu neměl, právě naopak, ukláněl se jako rozený krčmář, že rád poslouží i večeři pro všechny tři; a ovšem i snídaní, protože jinak nelze. „Ne, dojistu bych nepřipustil, aby si hosté mého podniku sami vyvařovali, ach to ne, nikdy! Vrhlo by to totiž veliký stín hanby na mou pohostinnost.“

Rozuměla mu dokonale. Ale d'as vzal pár dolarů, ačkoliv nás asi pořádně natáhne na skřípec, ten žlutý chytrák, navoněný čínskou zdvořilostí jako kostelník kadidlem.

Když se pak večer snažila Acuffa probudit, aby se šel najíst, vyvalil zarudlá očka nejprve na ni, poté na indiánský stan.

„K sakru...“ Pomalu se zvedal. „K sakru! Že jsem tam já blázen nezůstal, když o to tolik stála!“

„Kdo? Kdo o vás stál?!“

„Ale nikdo.“

Víc neřekl. Věděla však až příliš dobře, o kom mluvil. Tohle je tedy vrchol...

Dlouhé hodiny jí to neřlo z hlavy:

Tak Moira Fatridesová přemlouvala Acuffa, aby nám dal vale a

zůstal u ní! Acuff sice odolal, odmítl, ale teď si myslí, že prohloupil. Proto byl tak nesvůj, proto tolik pil – ona ho tahá za jednu ruku a my za druhou... Teď už ho skoro chápu, dědka: na jedné straně hotové zaběhané hospodářství, všechno v nejlepším pořádku – a na druhé plahočení do neznáma a nejistota; asi bych taky měla sto chutí... I Moiru koneckonců chápu, potřebuje v domě muže, co s jedním Indžanem a jedním černým, který je ke všemu ještě kluk. A Acuff je navíc její krajan, mají společné vzpomínky, společnou řeč! A nejen to. Krk bych vsadila, že jí hned první večer o nás všechno vyzvonil, když spolu brebtali po skotsku – kolik jsme stržili za starý pozemek a tak. A ona si teď myslí, že Acuff má právo na třetinu – prostě Skotka, jen ucítí dolar, začne tancovat... Namouduši, t když se na věc podívám z téhle stránky, je mi jasné, proč nám tolik podstrojovala: líčila na Acuffa, aby se namlsal, dávala mu ochutnat, jaký ráj by u ní měl. Ano, tak se věci mají! O mě s tátou jí vůbec nešlo, na nás kašle. Ale Bob Acuff, to je jiná! Ačkoliv je dědek. Jenže dědek s nárokem na tři tisícovky!... Alespoň tak si to asi paní Moira představuje, jelikož jí nejspíš neprozradil, že mu z naší hromádky zlata nepatří ani grešlička. A neprozradil jí to proto, že i on sám si myslí, že na podíl má právo. Jenže nemá. Nemá! I kdyby se nakrásně chtěl soudit, prohrál by to. Musel by to prohrát, protože..., protože...

Ulehla velmi brzy, sotvaže se setmělo, ale spánek nepřicházel. Chyběl jí klid. Dnešek byl příliš bohatý na setkání a překvapení, a kdykoliv vypudila z mysli Acuffa s Moirou, zjevily se jí za zavřenými víčky útržky příhod tohoto dne a s nimi celá řada tváří včera nebo především ještě neznámých. Jim Brown, ten s dětmi a bez manželky; Indián Ham-Šunka; negřík Amos, známý střelec, haha!; José Navarra, krasavec, co vypadá vsedě stejně velký, jako když se postaví; Číňan s petrolejovým vaříčem... a jeho ctihodný táta, kdysi kuchař u jakéhosi chlapíka, který vyměnil krocany za skalní olej a teď je z něho milionář; polorozpadlá chajda na druhém Moirčině úseku u řeky, který Moira nepotřebuje, a přesto se ho nechce vzdát; a opět Jim Brown, soused tří záhadných existencí...

V jedné chvílence měla živý pocit, že kterási z proudu těchto těkavých myšlenek je nadměru důležitá, že se v ní skrývá nějaké řešení, odpověď na hádanku... avšak zaboha nemohla přijít na to, o

kteřou myšlenku a hádanku běží. Vrátila se tedy opět k Acuffovi a k jeho možným, ale současně nesmyslným nárokům na podíl:

Samozřejmě že se s námi nikdy soudit nebude. A kdyby, odešel by s hanbou, jelikož v krajním případě bych řekla soudci, jak to doopravdy bylo:

Táta s Acuffem pomáhali při vyměřování úseků tady na indiánské půdě, než ji vláda uvolnila a předala nám, bělochům. A táta při tom objevil Velký strom a přísahal, že bude jeho – ten nádherný strom – protože táta je z Čech a stromy má rád. Ale protože je starý poutivec, vrátil se domů a čekal jako hlupák, až se hranice otevřou. Přesně podle zákona! Teprv potom vyrazil na koni rovnou ke Stromu, aby si zajistil ten úsek, ten claim. Ale kdo už pod Stromem dávno seděl s puškou v hrsti? Tadyhle pan Acuff, šibeničník jeden, který se tam nezákonně vloudil daleko dřív, v době, kdy všichni slušní lidé ještě stáli na hranicích a čekali na znamení, že závod o úseky začal! –

Ano, tak bych to soudci řekla:

Vaše ctihodnosti, je přece stejné, jako kdyby se na závodech schoval jeden jezdec s koněm u cíle a pak vyrazil těm druhým před nosem a tvrdil, že dostih vyhrál a že cena je jeho! Co by s ním udělali? Spráskali by ho jako psa! Jenomže můj táta je dobrák a Acuffa dlouho znal, a tak mu jen vyrazil flintu z ruky a odpustil mu; dokonce mu dovolil, aby tam s námi zůstal. A teď jsme pozemek i se Stromem museli prodat a otázka zní: Má podvodník, kterého jsme vlastně vzali na milost, má Bob Acuff právo na jediný cent z ceny za něco, co chtěl špinavě ukrást? – Nemá! Stokrát ne! zahřmí soudce. Šerife, zavřete lotra Acuffa, až zčerná, zaslouží si to!

Ale ne, to bych zase nechtěla!

Pootevřela oči, dívala se na hvězdičky třesoucí se na nebi jako strachy nebo zimou, a sama se také trochu třásla soucitem se strejdou Bobem, kterého čeká takový hrozný osud.

Ne, to nechci, to mu nepřeju! Není to zlý člověk, krásně jsme s ním vycházeli. Takže proč bych ho dala žalářovat.

A najednou se v duchu sama sobě smála, kam až ji myšlenky zavedly – vždyť starý Acuff se s námi nesoudí, vůbec ho to nenapadlo. To je jen taková moje představa, která by ho hrozně urazila, kdyby o ní věděl. Ještě že mi nevidí do hlavy.

Tehdy přiklusalo ze tmy několik jezdců, které neviděla, ježto nechtěla zvednout hlavu, aby na sebe neupozornila. Raději se tvářila, že spí. Proto jen slyšela, že seskočili z koní a že se s Čenem dohadují ohledně večere. Po chvilce – právě když otevřela oči a chtěla se nenápadně rozhlédnout – přišli dva nebo tři až blízko k tátovu vozu. Rychle opět oči zavřela a ve tmě čekala, co bude, co ti cizinci podniknou, zda nemají za lubem maličký pohodlný lup. Ale copak mohou vědět o penězích, které má táta na voze pod hlavou? Hloupost.

Muži vskutku jen utrousili několik žertovných poznámek na její adresu (Jak ta holka hájí pod měsíčkem! Joe, polib ji na čelíčko jako ten...‘, no ten princ Šípkovou Růženku!) a odešli k vigvamu, odkud zakrátko zazněl Čenův hlas, oslazený servilností jako čaj, a současně tak monotónní, že ukolébával. Usínala.

A tu, v polospánku, věděla zčistajasna, která z myšlenek, jež jí hned po ulehnutí letěly hlavou, byla ta důležitá. Přesněji řečeno, jak zní hádanka, kterou lze velmi snadno vyřešit, vezme-li člověk rozum do hrsti a sestaví ve správném pořadí vše, co se dnes dověděl a zažil.

Spokojeně se převrátila na druhý bok. Domnívala se, že už chápe, proč Moira Fatridesová tolik stojí o zbytečný pozemek, který zdědila po nebožtíkovi.

Když ráno procitla, nebyla si již zdaleka tak jistá, že uhodila hřebík na hlavičku. Vůbec ničím si nebyla jistá. Po nočních jezdcích ani stopy, asi už odjeli..., anebo snad vůbec neexistovali a jen se jí o nich zdálo. A co ty fantastické domněnky o Moire Fatridesové a jejich skrytých důvodech a plánech? Nešlo i v tomto případě pouze o bláznivý sen, v němž je možné všecko? Čertví. A čert ať se stará. Jí, Mařce Sudíkové, se už nechtělo týrat mozek šarádami, jejichž rozluštění tak jako tak přinese budoucnost. A jež se, celkem vzato, táty i jí samé týkaly jen málo. Měla před sebou důležitější a naléhavější úkoly, například zjistit, jak se mají věci s Acuffem.

Je-li ovšem ještě zde! V té myšlence se vymrštila...

Byl tu, zaplaťbůh! Neutekl v noci za tou zpropadenou vdovou, pořád ještě chrápal v mokré trávě, od večera se ani nehnul, starý hříšník.

Oddychla si a vstala. Ale jedva se počala mýt ve škopíčku kalné vody, přepadla jí znovu úzkost, a s mokřýma rukama i tváří běžela

ševce probudit:

„Vstávejte! Vstávejte!“

A když se posadil, poklekla k němu, vzala ho kolem ramen a lichotivě šeptala:

„Víte, že jsem na vás moc myslela, strejdo Bobe? Ano, moc a moc, daleko víc, než si možná zasloužíte!“

Vykulil na ni zarudlé oči:

„Heleď, mně dneska ráno není do švandy.“

„Mně taky ne. Právě proto s vámi tak vážně rozprávím. Jste už střízlivý, že ano? Tak hezky jednu ruku na srdce a druhou do povětří a přísahajte, že to neuděláte! Dva prsty nahoru, jak se sluší a patří!“

Místo aby dva prsty zvedl, použil všech pěti na pravici jako hřebene. Zaryl je do šedin.

„A co jako nemám udělat?“ Civěl na ni, pod očima kruhy, že by se na nich mohl houpat kanár.

„Běžet k ní! K té zatracené Moiře. To nesmíte, strejdo! Aspoň zrovna teď ne, když je táta ještě napůl mrzák a když znova začínáme. Vidíte, že nás nezradíte!“

„Co to blábolíš,“ zahuhňal nevrle. „Copak k sakru někam utíkám. Peláším snad? Copak tady nedřepím jako hlupák?!“

Ale když postřehl, že Mařka má, v očích slzy, utřel si hřbetem dlaně nos a spustil měkčeji:

„Dej pokoj. To víš, že vás nenechám v louži. Jsem krysa nebo co?“

„Kdepak, strejdo. Já vím, že jste prima chlap. Ale právě proto mi nejde jen o nás, o mne s tátou, ale taky o vás. Dokonce především o vás! Protože – rozumějte – kdybyste k ní šel, nezůstalo by jen při tom, nedělal byste jí jen šafáře. Za chvíli by zaručeně chtěla, abyste si ji vzal. A s tím už myslím máte svoje zkušě...“

„Jdi do pekla, radši kulku,“ přerušil ji a chvilku zuřivě uplivoval do trávy. „Kdo se jednou spálí... Tedy ne snad, že by chudák moje stará byla postrach! Nebyla zlá, rozumíš, žádný drak, žádná ježibaba, to se jen tak drbe. Ale manželství pro mě jaksi není, na manželství mám moc měkkou náтуру.“ Nikdy neřekl o nebožce zlé slovo, ačkoliv kdekdo věděl, že mu otrávil život; vždy to svedl na manželství, na tu zatracenou, nepovedenou svátost. „Jen klid, o mě se nemusíš bát. Natož o sebe a Sudíka.“

Nesmírně se jí ulevilo.

„Tím líp,“ zasmála se.

Šla ošetřit tátu a opět se jí ulevilo, už podruhé v několika minutách, protože se dosyta vyspal a vypadal daleko líp než včera. I náladu měl, s hrdotí téměř mladistvou dcerce předváděl, že už vládne zraněnou paží, a víc než to! „I zvednout ji mohu, koukej, kam až! Za chvíli bych klidně mohl česat švestky; kdyby tady, to se ví, nějaké byly, hrom do toho.“

V nadšení, že už není tak zcela bezmocný, zatoužil vydat se ihned na cestu, na nic nečekat, zejména ne na Čenovu snídani.

„Kašlu na něj, na vyříducha, ať si myslí, co libo. Ať se třeba urazí, však nás okradl už dost. Hej, Bobe, nasedat! A presto! Mám tušení, že dneska najdeme to pravé, je přece čtvrtek, můj šťastný den!“

„Jestli ti to nevádí, je pátek,“ zabručel Acuff otráveně, nicméně vylezl na koně chroustaje jablko, které mu Mařka podala, aby nenadával, že má hlad.

Vyjeli. Čen se vůbec neurazil, kdepak. Celá jeho rodinka se opět ukláněla vpovzdáli na prahu baráku, pěkně seřazená podle velikosti a snad i podle hodnot, s patriarchou, oním ctihodným mužem, kdysi kuchařem u pana Rockefellera, právě ve středu. Ba Čen za nimi ještě chvíli běžel, v klusu jim děkoval za návštěvu, zval je, aby ho opět brzy navštívili, prosil, aby doporučili jeho skromné pohostinství všem, s nimiž se potkají..., a ještě stačil poradit, dát pokyny ohledně volných claimů.

„Tahle cesta z Wagoneru do Pryoru je hranice mého ubohého pozemku,“ volal udýchaně. „A hned za ní je všechno volné! Račte si prohlédnout ten úsek, je nádherný! Byli bychom sousedí, pro mne by to znamenalo velikou...“

„Jdi do háje, Čenku,“ hodil po něm Acuff ohryzek. „To víš, zrovna vedle tebe! Celý život se koukat, jak si pečeš vlašťovčí ploutve. Totiž žraločí hnízda a tak!“

Když však Čen zůstal vzadu, zamyslel se Acuff, v hlubokých úvahách zpomalil, až nakonec zastavil a rozhlédl se:

„No, viděl jsem už horší kouty.“

„Přeskočilo ti?“ dopálil se Sudík. „Zrovna u hlavní cesty!“

„Má to řadu výhod.“

„Ale taky nevýhody. Všechna sebranka tudy táhne! Ne, to není nic pro nás, čím dál od lidí, tím líp. Dostali jsme přece už jednou co proto. A vůbec, proč je tady ještě volno? No mluv! Proč se tady ještě nikdo neusadil?!“

„Protože tamhle kousek dál už sedí Indžani,“ řekl Acuff a Mařka pomyslela, že asi trefil do černého: Blížíme se k hranici čerokíské země, tak je to. A Indiány nikdo za sousedy nechce, ani Číňan, proto se usadil na tamté straně cesty, a ne na této. Prostě co nejdále od ruďásků. Ďas ví, co na nich našincům vadí, ale nějaký důvod tu být musí. Strach? Možná. Ale tady jsou přece Čerokíové, žádní Apači...

V té chvíli už opět jeli. Acuff se podrobil, pouze sám pro sebe zamumlal:

„Jak chceš, k sakru, vdát dceru, když...“

Nebyla si však jistá, že se nepřeslechla. Ale slovo „dcera“ postřehla určitě.

Za prvním volným úsekem se prostíral druhý. A za druhým třetí, všechny dosud bez pána a hospodáře. Až se bezmála zdálo, že na hranici Čenova claimu končí obydlený svět a dál že je už jen něco „mezi“.

Mezi čím? Třeba mezi světem a podsvětím, mezi životem a smrtí. Taková země nikoho, ani bdění, ani věčný sen, ani dům, ani hrob. Takový mlžný pás.

A přece nepůsobila krajina ani mlhavě, ani odpudivě, ani smutně.

Když se na druhém volném úseku zastavili u potůčku, aby si uvařili hlt něčeho teplého, viděli kolem sebe široko daleko. Nebe bylo vysoké a jasné, stíny pahorků, vlnících se až k obzoru, zpestřovaly zelenou jednotvárnost prerie tak půvabně a živě, až vznikal dojem, že se celá země co nevidět dá do pohybu, že se rozhoupá... A oni tři – kteří teď sedí u ohníčku v mělkém údolí – že se znenadání ocitnou na vrcholu vlny a budou vidět ještě dál. Až k řece Neosho, jež nešla Sudíkovi z hlavy.

„Chtěl bych žít u řeky,“ mluvil mezi doušky. „Když nemohu mít stromy, tedy aspoň řeku. Řeka je báječná věc. Taková živá. Nevím jak ty, Bobe, ale pro mě znamená řeka víc než... než...“

„Víc než lidi,“ nadhodil Acuff a Mařka měla pocit, že opět zasáhl střed terče.

Sudík neodpověděl.

„Řeka šumí,“ ozval se až za hodnou chvíli.

„Ono šumí všelicos,“ nakrčil Acuff čelo. „Zrovna teď mi šumí v hlavě, a řeknu ti rovnou, že mi to nezlepšuje náladu.“

„Neosho,“ vydechl Sudík snivě. „Řeka Neosho...“

„No a?“ zabručel Acuff vztekle. „Neosho nebo Leosho, co z toho? Jak myslíš, že to jméno vzniklo? Nějaká špinavá squaw se asi jmenovala Neosho a utopila se v nějaké pitomé řece, a ta se teď jmenuje po ní. Nebo se třeba neutopila, Indžani do vody nelezou, ale napila se a natáhla bačkory, protože dostala souchotiny. Nebo tyfus, co můžeš vědět. Napij se taky z řeky Neosho, ať už jednou máme pokoj. Krucifix, mě už to přestává bavit.“

„Strejdo Bobe!“ sykla Mařka. „Já vás sice chápu, včera jste pil jako bez rozumu a teď je vám nanic. Proto ale ještě nemusíte –“

„Nech ho,“ řekl Sudík a pokusil se vstát. Jak se v rozčilení opřel o zraněnou paži, vyjel bolestí. Mařka skokem vstala:

„Tady to máte, Bobe Acuffe! Tak víte co? Jestli se s námi nechcete dál otravovat, udělejte čelem vzad a –“ Zarazila se. S chutí by se byla plácla přes ústa. Hrom do toho, už i mně povolují nervy!

„A co?“ zeptal se Acuff vyzývavě. „Čelem vzad, a co dál? Kam mě posíláš? Kam bys ráda, abych se vydal?“ Hleděl jí přímo do očí a zuřivě mrkal.

„K tomu Číňanovi,“ vyhrkla z nouze. „Kupte si tam flašku a napijte se, při kocovině to prý pomáhá. Co vás porazilo, to vás zase spraví.“

Bez dechu se dívala, jak se zvedá, jak nasedá...

„Strejdo Bobe!“ vykřikla zoufale.

Otočil se v sedle. Jasně viděla pahýly jeho zubů. Usmíval se pomstychtivě, či jako s vítězoslávou?

Prochvěla jí horká vlna vzdoru.

„Roberte Acuffe!“ Slyšela samu sebe, jako kdyby volal někdo jiný, cizí, a rychle zaryla zuby do rtů. Ne! Nesmím na něj houknout, aby spánembohem táhl k té babě. Strašně ráda bych mu to hodila do tváře, ale nemohu si to dovolit. „Strejdo Bobe, slyšíte mě? Ne abyste tu láhev vypil celou! Půlku přineste tátovi, taky to potřebuje.“

Ani nepřikývl, ani nezavrtěl hlavou. Vyrázil zpátky na západ.

„Najdete nás u řeky!“ zavolala za ním.

„Za řekou,“ opravil ji Sudík klidně, jako kdyby nechápal, oč běží.

A možná opravdu nechápe, pomyslela. Cítila, jak se jí úzkostí svírá žaludek. Nakonec budu zvracet... Panebože, táta snad vskutku dětinští... Co si s ním počnu? Co tady tak sama! A tamhle Indžani...

Vzlykla.

Sudík zvedl hlavu:

„Co je ti?“

„Nic.“ Odvrátila se. Skrz mlžný závoj slz viděla prérii jako nějaký obraz, na který se díváš příliš zblízka. Všelijaké puntíky, šmouhy, čáry. Všechny dozelená.

„Pojedeme?“ zeptala se. Nečekala na Sudíkův souhlas. Vstala. V okamžiku, kdy nasedala na kozlík, byla už prerie opět jasná, ostrá. Každý pahorek bylo vidět, jak se sluní, jak vystrkuje hřbet nad zelenou hladinu. Vždyť je to krásné, vždyť je to nový svět, který čeká jen na nás! A všechno zadarmo, jen brát. Jen si vybrat!

Ano, vybrat si můžeme, blesklo jí hlavou. Ale zadarmo není nikde nic.

Po poledni dorazili k řece Neosho. Zastavili se a dlouho otáčeli hlavy sem a tam jako v údivu. Ta řeka s krásným jménem po indiánské squaw je překvapila. Již před půlhodinou je ostatně překvapila i prerie. Případlo jim, že se rychle mění. Nebyla to již monotónní, zelená, vlnitá pláň, nýbrž mnohotvarý, zprohýbaný koberec, zpestřený skupinkami skal. Vyrůstaly tu a tam ze zeleně – spíše se však zdálo, že se jen povalují v trávě, že nemají základ. Že prostě leží, protože je zde někdo pohodil. Nebyly to špičaté, kamenné ostny, ba ani oblé balvany, ale cosi slepeného z pestrobarevných vrstevnic. Jako dort. Jako krajíce narudlého chleba, proložené ještě zarudlejším masem. Nebo jako tlustě namazané máslem, místy opravdu máslově nažloutlým, ale povětšinou načervenalým, jako by je – to máslo – někdo smíchal s paprikou. Žádný z těch útvarů nebyl vysoký, vždy pouze tři čtyři krajíčky, nanejvýše pět. Jak je míjeli, měla Mařka sto chutí zastavit a vylézt na ně, aby se rozhlédla. A také aby se přesvědčila, že ji krajíce unesou, že se neproboří – že prostě nejsou z másla nebo z chleba, nýbrž z něčeho pevnějšího. Pohříchu Sudík příliš pospíchal.

A teď stáli nad řekou Neosho a hleděli hned sem, hned tam, aby

vyzkoumali, jak se dostat k vodě. Načervenalý proud, očividně snadno přebroditelný, tekl v korytě vyrytém do skály navlas podobné oněm krajícům nebo dortům, rozsetým všude vřkol: vrstva na vrstvě. Břehy byly jen o málo vyšší než člověk, zato strmé jako val.

„Zůstaneme tady?“ zeptala se.

„Blázníš? Musíme za řeku. To znamená nejdřív najít šikovný přístup k ní. Tamhle to vypadá nejlíp.“

Ukazoval k severu. Mlčela. Co taky namítnout? Je nemocný, zranění z něj udělalo paličáka. Co tedy počít? Také ho opustit jako Acuff?

Vydali se směrem, kam ukazoval. O padesát kroků dále opravdu vypadal terén slibněji: poměrně schůdná cesta vedla až dolů k proudu a na druhé straně se z řeky opět vynořovala. Někdo tudy zřejmě často jezdil – nebo možná jel jen jednou, ne ovšem sám nebo ve dvou ve třech. Celá horda tudy musela překročit řeku Neosho. Indiáni, kdo jiný.

Hořce se zasmála:

Tak tedy v jejich stopách. Sbohem, bílý světe! Sbohem, živote, jaký jsem až dosud znala.

„Vidíš?“ zaradoval se Sudík. „To je to pravé místo. Budeme mít pro potěšení řeku, a současně palisádu pro ochranu. Protože řeka je vlastně taky palisáda, chrání tě. U nás doma jsou skoro všechny hrady nad řekou... Jen aby na druhé straně bylo volno.“

Stále mlčela. Nesouhlasila s ním, ale do jisté míry mu rozuměla. Po hrozných zkušenostech s Frankem Bastillonem měl strach z lidí. Chtěl hradbu, palisádu. Chtěl tvrz. Chtěl zeď mezi sebe a je. Nic víc, ale želbohu nic méně.

Snadno se dostali na východní břeh. Zastavila koně. Seskočila.

„Ne!“ křikl Sudík. „Musíme ještě –“

„Mám už dost.“

Vteřinu na ni překvapeně hleděl. Pak vzal opratě do zdravé ruky a zamlaskal:

„Hyjó!“

Sedla si na zem, sklonila hlavu. Věděla, že se táta vrátí, že pouze objíždí pozemek; zda je doopravdy volný: na čtyřech světových stranách hledá čtyři „pits and moulds“, čtyři jámy a čtyři kopečky z drnu, čtyři značky vymezující stošedesátí akrový úsek, section, claim.

A věděla též, že je snadno najde, ježto má pro ně oko – sám jich postavil stovky, když tehdy před léty pomáhal při vyměřování a rozdělování čerokíského území. Až sem se sice nedostal, pracoval dále na západ, ale všude je to stejné: Čtyři „pits and moulds“. Jamky a hromádky... Pits and moulds...

Cítila, jak jí hlava klesá stále hlouběji, jako pod neviditelným závažím. Únava, únava... Lehla si na bok a chvíli se dívala do houštiny travních stébel. Bylo jich bezpočtu, jedno jako druhé, a teď zblízka se každé zdálo obrovité jako strom. – Takhle asi vypadá ten tátův les, ty hvozdy na Šumavě, na které věčně vzpomíná. Ačkoliv třeba docela jinak, jak to mohu vědět, nikdy jsem pořádný les neviděla, ani zdálky ne. Škoda... Ne! Dobře tak, aspoň se mi po ničem nestýská, nic tak bolestně nepostrádám, po ničem pořád marně neprahnou. Zkrátka nevzdychám dennodenně po něčem, co tu není a nikdy nebude. Po něčem docela jiném, než je kolem mne a přede mnou. Po minulosti. Pro mne má cenu jen budoucnost. A ta zde vypadá děšivě. Smutná, beznadějná...

Přimhouřila oči.

Když je opět otevřela, uvědomila si, že procitá. Jak dlouho spala? Neměla tušení. Aniž se pohnula, napjala sluch, zda postřehne tátovy kroky nebo vrzání kol. Nic. Ticho...

Ještě v polodřímotě se opět zahleděla do lesa travních stébel, a pojednou jí už nepřipadala všechna stejná, nýbrž každé maličko jiné, jedno větší, druhé menší, to slabší, ono silnější, toto skloněné, tamto napřímené a plné života. Jako lidé. Například tamhleto největší, nejmohutnější a nejkrásnější je Frank Bastillon. A tohle malinké je Walt Cook. A to trochu nalomené je táta... ne že by byl shrbený nebo křivý, ale ztráta Velkého stromu v něm něco zlomila. Zdalipak se z toho někdy vylíže?

Zvedla hlavu. Rozhlédla se. Sudík nikde a její vlastní stín byl delší a ležel docela jinde, než když prve usedla. Spala tedy dosti dlouho. Poněkud zneklidněla, vstala, zaclonila si oči a zadívala se přes řeku Neosho. Dálky se zelenaly, žíhané tu a tam tmavomodrými pruhy jako divná tygří kůže. Vysoko u nebe letěl roj drozdů, kdesi zaštěkal kojot. Po člověku ani památky.

Dech se jí sevřel.

Zaslechla známý zvuk. Otočila se. Táta se konečně vracel. Vyšla mu vstříc.

„Acuff tu ještě není. Nepřijel,“ řekla.

Neodpověděl. Seskočil z vozu, šel pár kroků k řece a dlouho tam stál, zacláněje si oči. Věděla, že nechce a nechce věřit. Přistoupila k němu, položila mu ruku na rameno:

„Už je to tak, dal přednost té čarodějnici. Lákala ho, aby zůstal. Tobě to neřekl?“

Maličko pohnul hlavou a ona nevěděla, zda je to přitakání, nebo opak. Ale na tom nezáleželo.

„Čert nám ji byl dlužen... Nu, musíme se s tím smířit, má koneckonců právo dělat si, co chce. Horší je...“ Odmlčela se. „Horší je, že jsme zůstali sami. Takže –“

Zprudka se obrátil. Nakrátko viděla jeho ústa sevřená do čárky, jeho čelo rozryté vráskami... a pak už jen jeho záda. Vracel se k vozu. Radostně se rozběhla za ním. Želbohu nevylezl na kozlík, jak doufala, nepokynul jí, aby nastoupila, neobrátil koně. Učinil něco zcela jiného:

Nadzvedl plachtu, strčil pod ní hlavu a zdravou rukou se hrabal v nářadí.

„Co hledáš?“

Mlčel.

„Měj rozum!“ vyhrkla. „Přece tu nemůžeme sami...“

Poslední slovo spolkla. Pozorovala ho, jak loví z vozu sekeru.

„Podrž to!“ nařídil.

„Ne!“ vykřikla. „Co chceš dělat? Nezůstanu tu ani přes noc! Musíme hned zpátky, blíž k lidem!“

„Tady jsou taky.“

„Leda Indžani.“

„I to jsou lidi. A možná lepší než spousta našinců.“

Teď tahal z vozu něco dlouhého.

Hodila sekeru do trávy, aby mu mohla pomoci.

„Prosím tě, táto,“ mluvila udýchaně. „Jsme úplně sami! Acuff už nepřijde, zůstal u té báby. A já nechci...“

„Bojíš se?“ procedil skrz zuby.

„Třeba! Trochu. Ale to není to hlavní. Já tu prostě nechci zůstat, táto! Zanic na světě.“

Teď už postřehla, co hledal:

Kůl s tabulkou, kterou tak dobře znala. Sama ji kdysi pomáhala napsat i umístit u Velkého stromu. A poté, sotva před týdnem opět vlastnoručně kůl vytáhla a naložila na vůz.

„Táto, vždyť je tu konec světa! Nikdo nás tu nenajde!“

„Tím líp.“ Pohlédl na ni a z jeho očí poznala, že to myslí vážně. Že je opravdu nalomený jako to travní stéblo, že skutečně putoval tak daleko jen proto, aby se dostal co nejdále od lidí, že už jim nevěří a snad nikdy již věřit nebude po tom, co se stalo. Alespoň ne žádnému bílému. Žádnému Frankovi Bastillonovi, nikomu z těch, kdo se Frankovi podobají – ba ani nikomu, kdo zvenčí vypadá docela jinak než Frank, ale uvnitř, v hlavě a srdci, je stejný jako Frank, či by mohl být. Proto mě vlekl až sem. Zpočátku snad vskutku hledal stromy, ačkoliv dojista bez pevné víry v úspěch; jen takovou maličkou, matnou naději měl někde v pozadí myšlenek. V první řadě však hledal velikou samotu. A navíc pozemek nepříliš bohatý, nepříliš půvabný, málo slibný. To proto, aby mu jej nikdo nezáviděl. Aby mu jej nikdo nechtěl opět uloupit, aby o něj nikdo nestál. Nu, a teď jej našel.

S důrazem vyslovil: „Jsme doma.“

„Doma!“ vydechla zoufale. „A co já? Na mě nemyslíš? Jsem přece mladá, táto! Chci žít aspoň trochu jako jiné. Nechci zůstat věčně samotinká!“

Mluvila trhaně, nemohla jinak, přidržovala kůl, aby jej mohl zatlouct do země, a každý úder tupým koncem sekery přerval její slova.

„Jsem mladá, slyšíš?!“ Buch... „A jsem děvče...“ Buch..., „tady mě nikdo nikdy nenajde!...“ Buch...

„Tak!“ řekl úsečně a spokojeně, jako s konečnou platností. Odstoupil, aby prohlédl své dílo.

Podářilo se. Kůl stál rovně jako svíčka. Tabulku, obrácenou k řece, k západu a tedy k bílým, ozařovalo zapadající slunce, takže nápis na ní byl nejen dobře čitelný, ale i pěkně vypadal. Jako kdyby ani nebyl namalovaný na kousku oprýskaného plechu, nýbrž na něčem vzácném, drahém, růžovém. Třeba na mramoru:

O. Sudik
section

Úsek
O. Sudíka

Už nemluvila. Upřeně ho sledovala, jak si svůj štít majitele prohlíží i zezadu... Vlastně jak předstírá, že si jej prohlíží, zatímco se vpravdě dívá přes tabulku k řece a přes řeku do prerie, zda se tam přece jen neobjevil Acuff. Ale nikdo tam nebyl, ani živáček, ba ani ti drozdi, podobní roji včel. Odlétli už. Jen tráva tam zbyla, tráva a nebe, nyní růžové jako čerstvé maso. A kus dál na jihovýchodě jen kostřbaté kopce, teď rudé jako krev.

„Už nepřijede,“ řekla. „Leda začas. Pro peníze.“

„Pro jaké?! Ať to zkusí!“

Mlčky pokrčila rameny. Nemohla už mluvit, bála se, aby ji nepřemohl pláč. A když se k ní Sudík otočil, odvrátila se, aby

nezahlédl slzy v jejích očích.

Cosi však přece jen postřehl. Vzal ji kolem ramen.

„Neboj se, malá. V Oklahomě ještě žádná holka nezůstala na ocet. A jsi mladá, v tom máš svatou pravdu. Ještě moc mladá, než abys musela pospíchat pod čepec. Však on se někdo objeví, až nadejde čas.“

Potrásla hlavou v marné snaze zahrnout slzy zpět pod víčka. Místo toho jí unikly z očí, vylily se a teď jí tekly po tvářích a lechtaly tam. Takové dvě teplé, nepříjemné pentličky.

Kdepak, myslela si. Tady mě nenajde ani ten skrček Walt Cook.

„A zítra se stejně podíváš do Wagoneru,“ pokračoval. „Hned ráno tam vyrazíme. Chci to mít co nejdřív černé na bílém.“

Věděla, o čem hovoří: o registraci úseku na pozemkovém úřadě. Hloupost, samozřejmě, proč tak pospíchat, tenhle claim nám nikdo neobsadí. Ale do města pojedou ráda, a jak!

Usmála se, osušila si tváře.

Když se pak ve večerním šeru znovu podívala na tabulku, připadlo jí, že je stále ještě zarůžovělá, ba že maličko světélkuje. Snad je to tedy dobré, veselé znamení... A namouduši vypadá jako mramorová destička!

Jenže takové bývají na hřbitovech.

KAPITOLA DRUHÁ

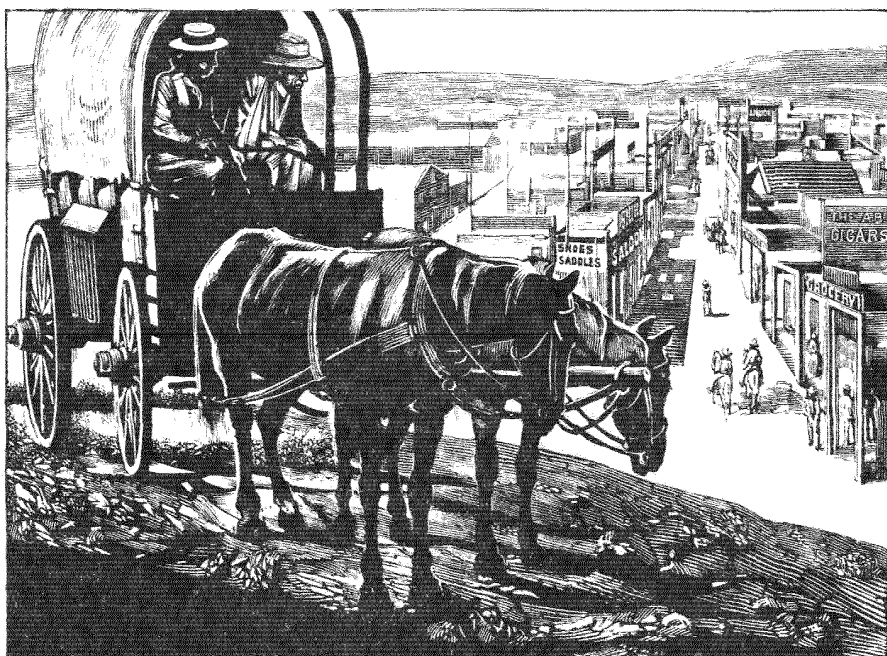
WAGONER

1

Vydali se na cestu za úsvitu. V okamžiku, kdy přebrodili řeku Neosho, vyšlo jim za zády slunce a ihned hrálo jako někde v horkých krajinách. Aby si nadběhli, nevraceli se po svých včerejších stopách ke křižovatce u Číňanova vigvamu, ale pustili se přímo a bez stezky na jihojihozápad. Kola vozu lomozila v husté trávě jen tlumeně, kopyta koní zněla jako zdálky – údery paliček na vzdálený buben –, nad prérií se válela mlha, a jak se Mařka zahleděla k indiánským kopcům, spatřila je v nové podobě: jejich vrcholy vyčnívaly z mlžných chomáčů a s naléhavostí až neuvěřitelnou připomínaly hejno korábů, celou flotilu nehybných, bledě modrých lodí bez plachet. Mlha se však rychle rozpouštěla; za dvacet minut už nebylo po lodích ani památky a na obzoru opět strměly pouze hory-kopce, zdánlivě velmi blízké.

Cesta probíhala bez příhod. Pouze ve chvíli, kdy narazili na cestu běžící od severu – byla to bezpochyby táž, po níž včera přiklusal hezký kovboj s krátkýma nohama, ten Navarra nebo tak nějak – právě tehdy se setkali s rodinou osadníků, namačkanou na voze spleném a zdrátovaném ze starých prken a latí. Ani plachtu neměli ti ubožáci, zato celou řadu dětí, a přinejmenším třikrát tolik plechovek, pánví, cedníků, kastrolů a bůhvíčeho ještě, než by rozumný člověk předpokládal. Celý ten plechový arzenál, volně zavěšený na obou postranicích, tropil nekřesťanský rámus, řinčelo to, zvonilo, klinkalo, až přecházel sluch. Už zdálky je bylo slyšet, jako kdyby přijížděla kapela složená jen a jen z rozladěných činelů. A ještě dlouho poté, co vůz zmizel, doléhalo od severu kovové drnění – jako kdyby se vzdalovala armáda železných rytířů tlukoucích meči do štítů, aby nepřítel dostal strach.

Pro hluk nevyměnili s rodinkou kloudné slovo, třebaže z obou stran nebyla nouze o pokusy. Řinčící vůz nezastavil a celý styk se tedy

omezil na beznadějně otvírání úst. Taková legrační rybí rozprávka.

Poté už nepotkali nikoho a vpůli dopoledne se dostali na pahorek nad Wagoner, kde zastavili, aby si předběžně obhlédli město, rozložení ulic, příjezdové cesty, slovem hrubý plán. Zůstali však na svém vyvýšeném stanovišti dobrou půlhodinu, neboť to, co viděli pod sebou, stálo za to.

Nešlo o samotný Wagoner. Na první pohled poznali, že se ani drobátko neliší od préríjních městeček-osad, jak je poznali na východě Oklahomy: jediná dlouhá ulice (o co, že se jmenuje Main Street!), vroubená dvojestupem dřevěných baráků a jistě daleko bohatší na prach než na půvaby. Na rozdíl od Kingfisheru a Enidu, městeček, jež v této zemi poznali nejdůkladněji, se sice zdejší Hlavní ulice pnula do oblouku – jako veliký luk – a pár baráků stálo i mimo ni, roztroušeno porůznu v bezútešně zažloutlé pláni zbylé po vypálené trávě, avšak tyto malé odchylky od ustáleného vzoru nehrály velkou roli. To, co Mařku i Sudíka zaujalo, viselo nad městem.

Byl to veliký, krásný, fialový mrak.

V době, kdy se zastavili, měl téměř přesný tvar peřiny, vroubené

zlatou krajkou. Zakrátko se však nadul do fialové koule – stále ještě ozdobené na okrajích zlatým třepením – a pak se rychle rozplízl v jakési obrovité zvíře s naježenou fialovou srstí a s desítkami teničkých nohou. Nebo chapadel. A z desítek byly náhle stovky, až se zdálo, že to, co se usadilo nad Wagonerem a teď z něj saje krev, je cosi mezi pavoukem a stonožkou.

Vzápětí ovšem poznali, že nožky nejsou nožky, ba ani sosáky nebo chapadla, ale že celé toto napohled hrůzostrašné dění je obyčejný déšť. Či nikoli obyčejný, nýbrž ryze oklahomský, avšak v podstatě opravdu jen déšť. A jak se dívali na město, utápějící se na dva dostřely v přívalech vody, nadmul se mrak směrem k nim, zůstal však maličko stranou, a náhle lilo nejen před nimi, nýbrž i vedle nich, po jejich pravé ruce. Až byl dojem, že stačí natáhnout tím směrem bič, aby se špičkou zapíchl do vodopádu.

Mařka to maně zkusila, nicméně bič zůstal suchý; přšelo o pár metrů dále.

Déšť ustal stejně znenadání, jako začal, a oni – Mařka i Sudík – podupávali v trávě suché jako trn, ohmatávali ji, ryli špičkami bot do země, až se prášilo, a zubili se a smáli se, protože věru bylo čemu – přestáli průtrž mračen a zůstali v suchu jako pod střechou, třebaže nad sebou měli jen oblohu. Haha! Má pravdu ta stará oklahomská anekdota o kočím, jemuž zmokla jen jedna kobyłka, ačkoliv měl dvě a obě zapřažené u stejné oje. A my máme z pekla štěstí, protože i cesta dolů k městu zůstala suchá, a snad i Hlavní třída, protože kdoví, třeba ve Wagoneru přšelo tak říkajíc „se škvírou“ nebo „kolem škvíry“, i to se zde přece někdy přihodí; takže možná zmokly pouze domy, ne však ulice, a koně se nebudou muset brodit blátem. Ale i když se s tím nedá vážně počítat, přece jen se na nás pro jednu maličko usmál osud: nepromokli jsme, takže jsme zůstali ušetřeni alespoň jedné maličké svícele.

Vskutku se v té chvilence cítili velice šťastní. Nenechali na úseku nic, jen tabulku s nápisem, vše vezli s sebou, celý zbytek zásob, sůl, mouku, cukr, a navíc šatstvo a střelný prach a náboje a bůhvíco ještě, nač zrovna nevzpomněli – a nic z toho by chatrná plachta neuchránila, vše by v takovém lijáku vzalo zasvě. Nebo ne snad všechno, ale té práce se sušením! A stejně by prádlo zplesnivělo a do náradí by se dal

rez. Takže, holka zlatá, začínáme dobře, se štěstím na své straně! Karta se možná obrátila, co říkáš?

„Snad ano,“ přikývla Mařka a zamlčela druhou polovinu věty, kterou měla na jazyku:...ale snad ne. – Proč tátovi kazit radost, měl jí v poslední době tak málo. „Ano. Jistě. Bodejť by ne!“ dodala, a dokonce se nahlas zasmála, jen aby ho utvrdila v jeho naději.

Ji samu již nadšení opustilo. Mhouřila oči, hledíc na vlhké střechy baráků vroubící dvěma pásy Hlavní třídu. Byly to neúplné, řídké řady, tu a tam ještě scházel jeden Člen, ale v slunci se leskly do běla jako zuby a tvořily pravidelný oblouk. Jako velikánský chrup. A Hlavní třída mezi nimi byla černá jako jícen, chřtán:

Jen pojď! Mám hlad! Sklapnu, skousnu, spolknu!

Cesta z kopce byla vskutku suchá, pohříchu sto kroků před prvními domy počala blátivět a v městě se proměnila v bahno. Kola vozu se bořila do rudožluté břechy, koníci zvedali nohy jen s námahou. Jediná slabá útěcha záležela v tom, že ostatním vozům, jezdcům i chodcům se vedlo stejně. Wagoner se dosud nezmohl na dláždění, natož na chodníky, a i ti opěšalí, kteří se nejtěsněji drželi u dřevěných stěn, zapadali do bláta stejně hluboko jako kobyly a vozy uprostřed ulice. Nejhuře se vedlo ženám. Jenomže – jak Mařka postřehla, když opatrně zvedaly své dlouhé, cípaté, řasnaté sukně – měly na nohou nikoli střevíčky, ale pořádné jezdecké boty. Zamrzelo ji, že si ráno neobula své staré škorňe, nýbrž kotníčkové botky, jediné trochu jemnější, jež měla; ale počítala s městem, ne s bažinou, a nechtěla vypadat jako divoška z prérií, i nejlepší blůzu si vzala, a nejhezčí, nejnovější sukni, tu s krajkovým volánem. A teď...

S obdivem i se závistí pozorovala hubenou babku, která vcelku úspěšně zdolávala bláto pomocí dvou prken, z nichž postupně vytvářela lávku: když docupitala na konec jednoho, prostřela do bláta před sebe to druhé, které až dosud nesla v ruce, a tak dál a dál.

„Dál se nedostaneme. Jeden z nás musí dolů a tlačit.“

Odrhla oči od babky. Táta mluvil pravdu, kola se zabořila příliš hluboko. Uvázli. Sudík učinil pohyb, jako by chtěl slézt.

„Počkej!“ zadržela ho. Se zraněnou paží tlačit nemohl. Sevřela zuby a napůl vstala. Když hledala očima místo, kam šlápnout, spatřila v blátě nohy šimla, bělouše. Byly umazané, zastříkané až k břichu, ale

pod blátem dojísta stejně sněhobílé jako to břicho. Tu se jí sevřelo srdce blaženým i úzkostným zmatkem tak zprudka, že se vteřinku neodvážila pohlédnout vzhůru. Frank Bastillon! Ten, který vždy jezdí jen na bělouši, ten krásný, silný, nepřemožitelný... Ale želbohu také ten, kdo ti z bláta nepomůže, kdo pojedje nevšimavě dál. Anebo tě spíš do bláta přistrčí...

„Jestli dovolíte, slečno...“

Zvedla oči zpola zklamaně a zpola s nadějí. Nebyl to Frankův hlas. A muž na bělouši samozřejmě nebyl Frank, ani zdaleka. Přesto měl v sobě cosi, co ji zaujalo. Se svým podlouhlým obličejem a širokými ústy, usmívajícími se spíše ironicky než zdvořile, vypadal téměř chlapecky. Místo běžného širáku měl na hlavě kožešinovou čepici s neobvykle dlouhým štítkem, kterou se nenamáhal smeknout, držel se velmi zpříma, a jak se zdálo, byl vysoký a štíhlý. Ačkoliv u jezdce děvče nikdy neví, viz toho Mexičana Navarru...

„Jestli dovolíte,“ opakoval a dotkl se prstem čapky, „pomohl bych vám.“

Nenapadlo ji nic jiného, než že je ochoten slézt do bláta a opřít se o vůz sám. Napřímila se:

„Prosím. Ale nebojíte se, že si zamažete boty?“

„Já? Ani dost málo.“ A pak – náhle a bez výstrahy – ji uchopil pod rameny a jediným trhnutím ji zvedl do vzduchu. Překvapení jí vzalo dech do té míry, že počala křičet, až když ji posadil před sebe na koně.

„Pusťte! Zešílel jste? Pusťte mě, ale hned!“

„Jak vás mohu pustit, když vás nedržím,“ zašklebil se a mluvil čirou pravdu. Nedržel ji. Svíral v rukou uzdu, obracel koně k průčelí domu, před nímž stáli, a vzápětí tam vyjel, neohlížeje se ani za mák na polekané chodce, V minutce se rozprchlí, pocákaní blátem, ale žádný z nich se kupodivu nezmoohl na slovo, natož na nadávku.

„Ztratil jste rozum!“ vyjekla bez sebe vzteky. „Co to provádíte?!“

„Pomáhám vám, jak jste si přála. A teď pozor, postavím vás zlehka až na suchou zem. Jestli si namočíte nožičky, nebude to moje vina.“

Znovu ji uchopil pod rameny. Tentokrát však už byla připravena a snadno se mu vytrhla:

„Co bych tam dělala! Chci zpátky k vozu!“

„Jak to?“ užasl, a jak se zdálo, ne už ironicky, ale upřímně. „Měl

jsem za to, že jste zde zastavili, protože jdete k starému Knoblockovi, a má snaha byla...“

„Nechme toho,“ přerušila ho mírněji. Pochopila jeho omyl a celé nedorozumění. Měl asi vskutku nejlepší snahu. „Chtěla jsem jen popostrčit vůz. Musíme se dostat k pozemkovému úřadu.“

„Vida!“ zařehotal se. „Tak přece jen. Pozor! Hop!“

Než se nadála, třepala opět nohama v povětrí... a pak stála celá bledá hněvem ve vratech baráku.

„Hej vy! Co to má znamenat!?“ Sudkův hlas z vozu. Křičel už asi hodnou chvíli, ale muž na koni si ho povšiml až teď:

„Klid, dědo. Dopravil jsem vaši vnučku suchou nohou tam, kam chtěla. Tady je pozemkový úřad. Vede ho starý Cordell Knoblock. Šťastná náhoda, co?“ Strčil prstem do čepice a vyjel do bláta. Po několika krocích se ohlédl a zamával. Už už zvedala ruku, aby odpověděla, ale rozmyslela si to. Byl to krajně drzý chlap, a ke všemu zdaleka ne mladík. Postřehla už, že je mnohem starší, než jí v první chvíli připadal. Přinejmenším třicátník, a nehezký, s širokými ústy a s nosem trochu nakřivo. Ačkoliv to vše bych mu snad odpustila, letělo jí hlavou. Horší, že ve mně vidí děcko. Jinak by si přece nemohl myslet, že táta je můj dědeček... Panebože, tak malinká jsem, že kdekdo mě má za čtrnáctiletou.

2

Nad vraty, před nimiž jezdec na bělouši vysadil Mařku Budíkovou, visely tři tabulky natolik zašlé a umazané, že si jich povšimla až na prahu. První nesla nápis „Land Office“ – Pozemkový úřad. Druhý „Notary“ – Notář. Na třetí stálo cosi, co při nejlepší vůli nemohla přečíst. Za vraty, v holé místnosti připomínající maštal (až na to, že na dřevěné stěně visel portrét Abe Lincolna) seděl však jen osamělý Cordell Knoblock.

Už na první pohled to byl zajímavý muž. Třebaže měl na sobě černý šosatý kabát a špinavou kostkovanou košili s límečkem možno-li ještě zamželejším, vypadal jako vtělená *stříbrná* důstojnost. Ano, celý stříbrný byl, navzdory vší černi a všem špinavým kostkám. Měl

kulatou, bledou, blahovolnou tvář a neuvěřitelně stříbrné vlasy, pracně naskládané na lebce, aby zakrývaly lysinu. Snad to byla právě jejich barva (či naopak naprostý nedostatek barvy a přebytek lesku), jež vzbuzovala dojem, že celý ten drobný, přívětivý člověk se koupá ve rtuti. A snad k tomu dojmu přispěla i záře černého kabátu natolik oblyskaného, až vypadal jako z hedvábí. A nakonec snad i Knoblockův zpěvný, krásně modulovaný hlas, jako stvořený pro kazatelnu, v němž často zazněl jasný, stříbrný tón.

Stříbrný muž seděl ve starém křesle, ruce složené na břiše, a hovořil svým tichým, a přece tak bohatým stříbřitým hlasem o všeličems, například o tom, že na jeho bedrech spočívá tíha hned dvou úřadů, pozemkového, a zejména notářského, a přitom – věřte nevěřte – že není školený právník, ba že mnohé paragrafy zná jen z doslechu.

Vyřídil už se Sudíkem formality spojené s registrací úseku, vše potřebné zapsal úhledným, čitelným rukopisem, vydal příslušnou listinu, shrábl poplatek, mírně se podivil, že Mr Sudík se usadil právě v sousedství Indiánů (neříkal jim „Injuns“, Indžani, jako kdekdo, nýbrž správně a spisovně „Indians“ nebo i „red skins“, rudé kůže)..., a nyní, ve chvílce oddechu, hovořil o sobě, že... a že... a že... Že tedy opravdu není právník a nikdy a před nikým že se tím netajil – a přesto že je notář. A – jak alespoň doufá – dobrý notář, ježto ve shodě se zákonem s úspěchem složil předepsané zkoušky.

„Tak, tak,“ příkyvoval Sudík netrpělivě. „Tady ve Státech to stačí. U nás doma je to jiné, tam musí mít notáři vysokou školu.“

„Kde to? Odkud pocházíte, Mr Sudík?“ zeptal se Cordell Knoblock. A když slyšel, že z Čech, rozzářil se a zatleskal tak hlasitě, až se zdálo, že přivolává sluhu.

Kdosi vskutku vstoupil, a tak rychle, jako by byl poslouchal za dveřmi. Nebyl to však černý podomek, ba ani černá služka, ale paní domu, drobná, se skřípcem na nose a s šedivými vlasy dovedně smotanými do celé řady ruliček, korunujících čelo.

Jak povstali, aby se představili, zjistila Mařka s potěšením, že obdobně jako notář Knoblock je i jeho manželka ještě menší než ona sama, Mařka, a vzdor tomu že nese svůj úděl důstojně, ne-li s hrdotí. Opravdu velice sebejistá dáma. Nebýt těch kudrlinek nad čelem, připomínala by přísnou učitelku. Mařka mimoděk pomyslela, že

manželé Knoblockovi věnují svým účesům tolik péče, až jim nezbývá čas na prádlo; nicméně všechna čest, ve srovnání s notářovou košilí zářil krajkový límeček Gladys Knoblockové čistotou.

„Tak vy jste z Čech,“ zvolala paní Gladys a přes skřípec se pátravě zadívala nejprve na Sudíka, poté na Mařku. „To mne doopravdy těší, na jednoho z vašich krajanů máme dobrou vzpomínku. Učil našeho Filipa na piano, když jsme ještě žili v civilizovaném světě. Chci říct ve Wisconsinu. Jistý Mr Pankral.“

„Pankral?“ zavrtěl Sudík hlavou. „To nezní česky.“

„Ale ano,“ zasmála se Mařka. „Přece *pan Král*, táto. Pan znamená mister, a Král znamená King,“ obrátila se ke Knoblockové. „Je to čistě české jméno.“

„České jméno...“ opakovala paní se skřípcem jako ozvěna. „Ovšem přirozeně. A byl to dobrý učitel, a ne drahý.“

„Bodejt’!“ zasmál se notář stříbrně. „Bodejt’, když učil Filipa zadarmo.“

„Však věděl, proč to dělá,“ opáčila paní. „Náš Filip je vynikající talent, možná geniální, a ten Mr Pankral si chtěl udělat jméno. Tak nadaný žák, jako je náš Filip, se nevyskytne na každém rohu. Filipe!“ zatlaskala. „Pojď sem, chlapče!“

Dveře se ihned rozléty – jako kdyby zázrak jménem Filip za nimi číhal –, neobjevil se však mladík, nýbrž asi sedmnáctileté děvče se špičatým nosem a ostrýma očima, jež se zvědavě upřely na Mařku.

„To je naše dcera Sally,“ řekla paní Knoblocková pyšně. „Sally, kde je Filip?“

„Cvičí prsty,“ ušklíbala se Sally, měříc si pobaveně Mařčino oblečení. Ona, Sally, měla na sobě nádhernou blůzičku. Alespoň Mařce připadala přenádherná, volán na volánu, a to vše z něčeho kouzelně měňavého, ale současně jemňoučkého a heboučkého, ne však z hedvábí... „Prstoklady a tak. Ale už jde,“ dopověděla Sally a píchla ostrým nosem ke dveřím, které znovu vrzly.

Tentokrát vešel mladý muž. Mařka se k němu se zájmem obrátila. Třebaže génia, nebo skoro-génia viděla v životě poprvé, pocítila zklamání; takto si božsky nadaného umělce nepředstavovala. Byl sice hezký, na muže snad až příliš, ale po božské jiskře nenašla v jeho očích ani stopu. Přezíravě se rozhlédl po místnosti, než si vzpomněl, že

by bylo na místě říct aspoň „Dobrý den“. Mohlo mu být pětadvacet, měl krásně tvarovaný řecký nos a světlé kudrny, z nichž jedna mu koketně odstávala právě nad levým uchem. Vypadalo to trochu komicky, jako háček určený k zavěšení hlavy na hřebík, když jí právě není zapotřebí. Věru velmi zajímavá hlava, nikoli však hlava umělce. Totéž ostatně platilo o jeho ruce. Těmito krátkými, tlustými prsty že hraje na klavír? člověk by spíš věřil, že jimi dokáže ovládat leda ty dva revolvery, které má u pasu.

Udiveně se otočila k paní Knoblockové, která se hněvivě zeptala:

„Tak kde vězí Filip?!“

„Nemám ponětí, teto Gladys,“ usmál se krasavec s kudrnou, očividně tedy nikoli talentovaný Filip Knoblock.

„Nemáte ponětí!“ opakovala paní Knoblocková zoufale a Sally se zahihňala, ačkoliv nebylo proč a zač.

Tehdy zasáhl starý Cordell Knoblock:

„Toto je náš synovec Kirk Best, opravdický právník. – Pomáhá mi nést mé dvojité břemeno,“ dodal po malé odmlce. Ježto při těch slovech zavadil očima o manželku a dceru, zdálo se, že těmi dvěma břemeny myslí je. Ale asi to byla náhoda a hovořil pouze o svých dvou funkcích.

Právník Kirk Best se ledabyly uklonil Sudíkovi, nedíval se však na něj, nýbrž stranou na Mařku. Měl šedomodré, velmi bledé oči; jako by se příliš často a příliš dlouho díval do sluníčka.

„Filipe!“ zahřměla vtom stará Knoblocková. A Sally zatleskala a opět vznikl dojem, že si z matky dělá legraci a tleská jejímu silnému hlasu.

Vtom konečně vrazil pravý Filip Knoblock, hudebník možná nebem požehnaný. A v Mařce Sudíkové poskočilo srdce, neboť ztělesňoval-li kdo její představu o umělcích, byl to on, ačkoliv mu šlo nanejvýš na patnáct šestnáct. Chlapec, kluk, pravda, a navíc nevzhledný, avšak... Avšak! Neměla tušení, co v ní vyvolává svatosvatou víru, že tento mladíček dokáže jednou něco velikého. Jeho hubená, bledá tvář? Jeho černá hřiva, s níž si stěží poradí nejsilnější hřeben? Snad... Ale snad nic z toho, a celé tajemství tkví v jeho očích, zasazených tak hluboko, až by člověk přísahal, že tyto oči musí vidět svět docela jinak než všechny jiné. A tudíž že tento mladý pianista je z

jiného těsta než všichni kolem, že myslí jinak, že jedná jinak... že je zkrátka stavěný podle jiného plánu než obyčejní lidé. A tudíž předurčený k jinému osudu, jistě vznešenějšímu a štedřejšímu... Anebo, nedej bůh, k horšímu, strašlivě pekelnému...

Ačkoliv je možná pouze churavý!

Sotvaže jí toto podezření blesklo hlavou, zapudila je. Ach ne, není to nemocný chudáček, je to veliký kumštýř! A opakovala si ta slova v duchu, aby přesvědčila samu sebe, protože Filip Knoblock jí nějak učaroval, třebaže se nemohl stát jejím milým, ani nápadníkem, natož ji odvést k oltáři. Nicméně mohl být čímsi, nač by celý život vzpomínala, o čem by s hrdostí vyprávěla ještě po dlouhých letech: Zнала jsem osobně slavného Filipa Knoblocka ještě jako kluka! Věřili byste, že vypadal mizerně? Napůl souchotinář. – A nikdo by jí nevěřil slovo. Ani že v něm na první pohled poznala génia, ani že měl tehdy uzoučký hrudníček, ani že ho objevil Čech pan Král; a nejméně ze všeho, že vyrostl v poloviční pustině, na krok od Indžanů, po boku chlapíka, který si říká právník, ale nosí i doma dvě pistolky a dovede je možná moc dobře používat... Ba, je to asi zabiják, jakých se zde potulují stovky.

Potrásla hlavou. Znenadání si uvědomila, že už nemyslí na Filipa Knoblocka, ale na Kirka Besta a že zplna věří v jeho schopnosti prorazit si cestu násilím a po zlém, když to nejde jinak, a na nikoho se neohlížet. Na nikoho a na nic, zejména ne na slušnost a na svědomí. Ano, to vše vyčetla z jeho krátkých tlustých prstů:

Právě takové má přece Frank Bastillon.

3

Nemile se jí dotklo, že Filip Knoblock má teničký a skřípavý hlas, jako kdyby ještě mutoval. Nicméně jeho slova jí zněla příjemně. Projevil tak upřímnou radost, že se podruhé v životě setkává s Čechem a poprvé s Češkou, až jí připadlo nevhodné upozornit ho, že se narodila ve Státech a v Čechách nikdy nebyla. Mluvil ostatně na mladíčka trochu moc a nedostala se ke slovu. Důležitě vykládal o pianinu, které má tady doma (jediné v celém Wagoneru vedle toho

rozvrzaného vraku tamhle v putyce!) a které za moc nestojí, ale hodně stálo, protože dopravit takový náklad přes prérii na voze pod plachtou není maličkost.

„Není maličkost,“ přikývla jeho matka a ruličky nad jejím čelem přikyvovaly ještě horlivěji; vlhký vzduch je uvolnil, ačkoliv je zřejmě ráno slepila pivem či medovou vodou.

Dále se však nedostala ani ona. Filip se už rozhovořil o harmoniu v presbyteriánské kapli – sice není ještě docela hotová, ale střechu už má a harmonium je tedy v suchu. „Takže dnes večer poběží vše hladce. Přijdete, doufám?“

Zatvářil se udiveně, ba skoro uraženě, když se Sudík zeptal, kam by jako měli přijít a proč.

On, Filip Knoblock, bude přece koncertovat právě na tom harmoniu právě v té kapli. Proč? Inu protože má narozeniny... totiž už měl, před týdnem mu bylo patnáct, jenže tehdy ještě nebyla střecha v pořádku. A také proto bude prosím koncertovat, že i v této bohapusté zemi je zapotřebí myslet občas na něco jiného než na dobytek a na to, kde sehnat dřevo na barák. K jiným, vyšším, lepším věcem je nutno upnout občas mysl!

Upřeně, vyzývavě přitom civěl na Mařku – a zčistajasna byl tentam jeho nedospělý hlas i jeho dětinské holedbání, o šroubovaných větvích ani nemluvě..., a zbyly jen jeho podivuhodné oči, světlá zářící z hloubi studní. A ona opět, již podruhé v krátké chvíli uvěřila, že je veliký umělec, sice ještě trochu hloupý, ale přesto umělec povoláný k tomu, aby světu ukázal, co je to muzika.

Přislíbila, že do kaple přijdou, nic se neohlížela na tátu a jeho námitky. Pro živého boha, dostat se od řeky Neosho rovnou na koncert! Je to vůbec možné? Je to vůbec pravda, nebo se mi to zdá? Ještě nikdy na koncertě nebyla a snad – ba určitě! – by dala přednost plesu, kde děvče aspoň může odkoukat, jak se tančí. Avšak i koncert je báječná věc, všichni se tam nastrojí, uvidím aspoň, jaká je teď móda, co se vlastně nosí, co se šije, vždyť jsem prokristapána švadlena! Ačkoliv když si vzpomenu, kam se potom budu muset vrátit a co mě tam očekává... Do pekla, do pekla!

Paní Knoblocková už odešla, i Filip a Kirk Best, a ona stále ještě myslela na tu slávu a krásu, na tu úžasnou, neuvěřitelnou událost, na

koncert v pekle zvaném Oklahoma. Na jediný koncert, který asi kdy zažije.

Přešla k oknu, dívala se na ulici, kde bláto rychle usychalo a měnilo se v to, čím obvykle bylo, to jest v prach a kalužiny... pozorovala muže v širácích a vysokých botách, dívala se na umazané vozy, na koně zapřažené i na koně s jezdci. Koně a koně... Věčně samí koně, věčně a všude buď vůbec nic, anebo koně a upocený chlap. Nikde děvče mého věku, žádná kamarádka, žádný slušný mladík, kterému bych mohla pošeptat něco takového, jak se o tom píše v knížkách. Nebo který by mi řekl něco jako v pohádkách. Do pekla, vždyť já nepřečetla a neznám nic jiného než pohádky a pár věcí z kalendáře, a i ten byl starý a tak otrhaný, že slova na okraji stránek chyběla, že jsem si je musela domýšlet a někdy mi z toho vyšla pitomost. A teď koncert!

Ale božíčku, jak tam mohu přijít ve svých staromódních, zaprášených, špatně vyžehlených šatech? Budu pro smích: Divoška... Ne, to snad přece jen ne, tamhle ta paní, co přechází ulici, není o nic líp oblečená než já... Jenže večer si určitě na sebe vezme něco jiného, slavnostního, ona může, bydlí zde v městě, ne na prérii, kde je jen kůl s tabulkou. Má tady baráček, pokojík, skříň a třeba spoustu šatů – ona je může mít, užije je, má kam je nosit, a když v nich zmokne, nic se nestane, má doma žehličku a prkno. Všechno, všechno má...

Slzy jí vhrkly do očí. Stiskla tedy víčka, aby stékaly po tvářích a oschly, než je kdo zahlédne. Za sebou slyšela tátu, jak se baví s tím starým pokrytcem Cordellem Knoblockem – určitě je to pokrytec, dělá ze sebe stříbrného svatého, a zatím je to samozřejmě bídák! – jak si oba, táta i Knoblock notují a vyprávějí o práci v prérii. Jeden chce druhého přetrumfnout, kdo tam zakusil tvrdší, nebezpečnější chvíle – vida, tak Cordell Knoblock si opravdu hraje na notáře teprve v poslední době; je vlastně školený geometr a léta vyměřoval v prérii trasy pro železného oře, až dostal revma od spaní na chladné, vlhké zemi a musel se uchýlit do města a vzít na sebe břímě hned dvou úřadů, protože oba jsou málo placené. Dobře ti tak, dědku!

Najednou měla vztek na všechno a na všechny, dokonce i na Filipa, že si vzpomněl s koncertem právě teď, kdy zde stojí jako nahá. Kdy zde trčí jako kůl v plotě bez jediné spřízněné duše, která by jí poradila, jak na to, co počít, aby na koncertě nebyla pro švandu. Do pekla horoucího...

Kdosi se dotkl jejího ramene. Sally Knoblocková! Má špičatý nos a protivně se hihňá, ale aspoň je to holka a možná stejně stará.

„Prosím vás, Sally...“

Zmlkla. Spatřila, že si ji Sally zblízka měří, špičku jazyka mezi zuby a ústa do měsíčku. Jako kdyby ta švanda a ta hanba neměly začít až večer v kapli, ale okamžitě.

„Nu, Mary, jak vám bylo, když vás šerif objímal?“

Vytřeštila na Sally Knoblockovou oči:

„Jaký šerif?“

„Přece ABC! Však jsem to viděla z okna, pořád se dívám na ulici, co jiného tady děvčeti zbývá. A co nezahlednu, jako vás, slečno Mary, zrovna když mu skáčete do náručí a na koníka. Sedělo se vám tam dobře?“

„Děkuju, ušlo to,“ řekla Mařka celá zmatená. Sallin útok ji zastihl nepřipravenou a v první vteřině opravdu nevěděla, co odpovědět. „Ale proč mu říkáte ABC?“

Sally spráskla ruce.

„Proboha, tak on se vám ani nepředstavil?! Nu to je celý on, známý hulvát. Ačkoliv na děvčata bývá slušnější... totiž jen na některá. V tom ohledu má veliké zkušenosti, takže hned ví, jak na kterou, zač mu stojí tahle a zač tamta. Ale co se týče jeho jména, když vás tolik zajímá, tak tedy zní Albert Benjamin Cimarron. Jako ta řeka Cimarron, chápejte. Takže kdekdo v městě mu říká ABC. Podle začátečních písmen toho jeho dlouhého jména. Račte už rozumět, slečno?“

„Ne. Neráčím,“ pronesla Mařka zvolna. Nemohla mluvit rychleji, dusil ji hněv. „Jsem totiž trochu padlá na hlavu a to znamená... Ale však ten stav dobře znáte z vlastní zkušenosti, pravda. Zkrátka jsem se domnívala, že mu říkáte ABC jen vy a jen proto, že vám ve volných chvílích pomáhá s abecedou.“

„Mně?“ otevřela Sally zešířoka své zažloutlé oči. Pro jednu vypadala upřímně udivená, ne-li užaslá.

Vzala to tedy doslova! pomyslela si Mařka. Prostě husa každým coulem.

„Koho jiného,“ řekla nahlas.

„Ale kde,“ zasmála se Sally. „Jak by mohl, když sám se naučil psát až předloni. Chápejte, až když chtěl, aby ho zvolili za šerifa. Je to divoch. Tedy mezi námi, Mary. Ale pěkný divoch, vidíte? O moc lepší divoch než tamti, co za vámi budou chodit na váš úsek. Víte ti s pery ve vlasech... Mary, je to pravda, že jste se usadili rovnou u Indžanů? Že ne! Že váš otec jen tak plácá, protože si přihnul! Že zůstanete tady v městě! Už kvůli ABC!“

Mařka se zhluboka nadechla. Vzápětí děkovala nebi, že ji táta zrovna v této chvíli zavolal, aby už šla, že hodiny letí a na zábavu že není čas. Jinak by ji pobouření asi přimělo hodit Sally do tváře něco nevýslovného, co děvče obvykle neříká a čeho by za okamžik litovala. Takto měla pokdy zvládnout vztek a nahradit jej něčím daleko lepším.

„Víte, Sally,“ prohodila důvěrně, „mně se daleko víc zamlouvá Kirk Best. Ne že bych ho už milovala, ale lichotí mi, když takový fešák má oči jen pro mě.“

Zpod přivřených víček číhala, jak hluboko zajel ten šíp.

Až k srdci! Sally zbledla, zrudla, zaryla zuby do rtů. Tedy jasný zásah. To znamená, že jsem prve správně postřehla, odkud a kam fouká vítr, co se v té špičaté holce děje, na koho si myslí a tak dál. Až je mi jí teď skoro líto. Ale co! Já se špičkami nezačala. A ostatně ten nafoukaný panák se přece doopravdy díval spíše na mne – samozřejmě jen proto, že jsem tady nová. A mně je to venkonce jedno, nechtěla bych ho, i kdyby byl jediný muž v Oklahomě. Jenže tu zmiji jsem nějak usadit musela, aby si nemyslela, že jsem z těch, na které si kdekdo může beztretně dovolovat. Teď to tedy máš, příště si už na mě netroufneš a nakonec třeba budeme dobré přítelkyně.

U dveří se otočila a zamávala Sally na rozloučenou i na usmíření.

Střetla se s očima, z nichž číselo tolik nenávisli, až se zarazila.

Ne, z nás už kamarádky nikdy nebudou. Zato mám nepřítelkyni na celý život.

Budiž. Pokrčila rameny. Vyběhla na ulici za Sudíkem. Hrozně spěchal, chtěl vyřídit pět věcí současně, nakoupit dřevo, postarat se o

koně, sehnat zásoby potravin, opatřit si rybářské náčiní, zajít k felčarovi s tím zatraceným prostřeleným ramenem... Jen na jedno docela zapomněl: na večer, na koncert v nehotové kapli. A když mu tu významnou maličkost připomněla, utrl se, že na takové kratochvíle nemá čas. „Dej pokoj, holka bláznivá, večer už chci být zpátky na úseku, přece tady nebudu zbůhdarma platit za hotel.“ – Prosby nepomohly. Teprv když se rozbřečela, a veřejně, na ulici, mávl rukou a povolil:

„To mám z toho, že mi čert poslal holku, a ne kluka. Děvčata pro tvrdý život nejsou, kdepak. Děvče prostě...“

Nedopověděl, co prostě. Asi sám nevěděl. Znovu tedy mávl rukou a nakonec změkl natolik, že Mařce strčil do dlaně pár dolarů, aby si koupila něco na sebe. „Aby ti zdejší neměli dojem, že mezi ně zavítala žebrota. To v téhle zemi člověk nikdy nesmí připustit, jinak do tebe každý trouba kopne. Jako tehdy v Kingfisheru ten mizera Sam Wilcox, když jsem ještě chtěl dělat krejčovinu. Pamatuješ? Vzpomínáš si?!“

Ach ano, pamatovala se, a do puntíku. Jak tehdy třeli bídu, protože nikdo si nedal nic ušít, nikdo nic neobjednal, až tenhle proklatý Sam Wilcox, a hned dvoje šaty. A jak ho táta odmítl, protože Sam Wilcox byl zadlužený po uši a předem platit se mu nechtělo. Jenomže krátce nato zrovna ten ničema zdědil hrnce peněz, taková hrozná smůla. A táta k němu přišel s prosíkem, že teda ty dvoje šaty ušije – takové hrozné pokání, ponížení až na podlahu. Ale pořád jen maličkě, nepatrné proti tomu, co si Sam na tátu vymyslel: Ale samozřejmě, mistře krejčí, mám pro vás skvělou práci! – A když táta jako hlupák přišel, zavedl ho Sam ke své kobyle, aby jí vzal míru: To je ta pravá práce pro vás, mistře, šatičky pro Lucy, a hedvábné! – Že chcete šít na mě? Neblázněte, mne oblékají jinší kabrňáci! – Ach bože, jak se to zdá být dávno. Ale v tátovi od té doby něco zůstalo, nějaký osten, trn – jako kdyby jej byl Sam vrazil do mozku –, a to je asi taky jeden z důvodů, proč utíká od lidí: bojí se jich, pořád se třese, kdy na něj nějaký padouch zase plivne. Ach jo. A odnáším to já. Namouvěru škoda, že nejsem kluk. Bylo by to stokrát lepší, snazší pro tátu i pro mě.

To už kráčela po Hlavní třídě, hledala, kde by nakoupila tu parádu, snad ani ne hned celé šaty, ale jen nějakou maličkost, která moc

nestojí, ale vypadá. A která ti trošičku zvedne sebevědomí.

Ostré slunce už vysálo bláto do té míry, že prkna, která obchodníci položili před výkladní skříně, mizela pod vrstvičkou prachu. Nicméně uprostřed ulice, v jízdni dráze, se koně a mezci stále ještě potýkali se špinavou břečkou, jež zbyla pod prachem a nestačila vyschnout. Snědému chlapovi se širokánským sombrerem až přes uši, se zlomilo kolo, teď tu stál, po Španělsku nadával koni, káfe i blátu, hrozil pěstí nebi a podupával tak zuřivě, že mu širák klesal stále níž a níž; docela jako zasedá sekera, když poklepáváš topůrkem o podlahu. Až bylo s podivením, že ten Mexičan, či co byl zač, stále ještě vidí a ví, kde sedí pánbíček a kterým směrem tedy vyhrožovat. A kolem něho postávali zarostlí muži, palce zaklesnuté za opasky, pohupovali se na vysokých podpatcích a chechtali se, až je bouchačky plácaly do stehén.

I jedno děvče tam okounělo, pěkná, silná, udělaná holka, plná sukně jí byla i plný kabátek „špencr“ s portami. I ona se řehkala jako bukanýr.

To je přece děvče pro Oklahomu, blesklo Mařce hlavou. Kdepak já, třtina a třasořitka. Ta by se spíš hodila na náš úsek vedle mého starého, zlomeného táty s churavou rukou...

Ale hned raději odborně krejčovsky uvažovala o tom špencru, jak pěkně sedí a jak je šikovně střižený – nahoře do sedla, tajle ze tří dílů, dobře vypasovaný, znamenitě hází faldíky...

Jako vždy, když šlo o krejčovské řemeslo a fortel, myslela v češtině, v té staré krejčovské, jíž používal táta, jemuž ji opět vtloukli do hlavy v sušické dílně, kde se vyučil a kde svrchovaně vládla vídeňská hantýrka. A třebaže jí – Mařce – některé výrazy připadaly podivné, ani české, ani americké, nikdy o té věci hlouběji nepřemýšlela.

Teď přistoupila k děvčeti ve špencru blíže, ne však proto, aby navázala řeč, nýbrž jen aby si prohlédla její bílý vyšívaný límeček, zda je opravdický, anebo falešný, to znamená zda je v celku s blůzou, či „extra“.

„Helou,“ řeklo děvče,

„Helou,“ odpověděla.

„Nějak se mi moc díváte na krk. Zapomněla jsem si ho ráno vydrbat?“

„Ne docela,“ řekla Mařka. „Jen za ušima. Ale to nic, to se ztratí,

mně se to taky stává.“

„Cheche!“ zasmálo se děvče. „Vás jsem tady ještě neviděla.“

„Není divu. Ráno jsem přijela a ráno zase jedu.“

„Kam?“

„Ale na náš úsek.“

„Kde je to?“

„Tamhle,“ mávla Mařka rukou. „Dobré tři hodiny cesty. Za řekou Neosho.“

„A hrome!“ vyhrkla ta ve špenecu.

Měla velmi krásné oči, či ne snad přímo krásné, ale nějak odhodlané, neústupné, plné síly.

A ty nebojácné oči, jako stvořené pro Oklahomu, se zahleděly na Mařku napůl s ohromením, napůl se soucitem. Docela tak, jako kdyby Mařka prozradila, že ji zítra čeká mučednický kůl.

4

Nová známá se jmenovala Trilby Adamsová a byla neteř obvodního prokurátora se sídlem právě zde ve Wagoneru.

Titul svého strýce „District Attorney“ vyslovila však tak ledabyly, že jej Mařka málem přeslechla; nepřikládala mu význam, domnívala se, že jde o zestárlého obchodníka anebo – jako v případě Cordella Knoblocka – o technika, který využil svého úhledného písma a znalosti pravopisu, složil snadnou zkoušku a teď asi přivydělává písariinou. Až mnohem později zjistila, jak se věci vpravdě mají.

Ve chvíli, kdy se navzájem představily, přestal konečně Mexičan poskakovat a klít, postrčil si klobouk do týlu a jal se shazovat náklad ze své káry, aby mohl vyměnit kolo. Tím skončilo i povyražení, hlouček se rozešel a obě děvčata se mohla v klidu věnovat řešení otázky, jež v tomto okamžiku ležela Mařce nejvíce na srdci: jak se vystrojít pro večerní událost. Trilby sice prohlásila, že ona sama na koncert nepůjde, ježto nemůže starou Knoblockovou a její pitomou dceru ani čichat, nicméně projevila ochotu podat Mařce pomocnou ruku, aby – jak se vyjádřila – to muzikantské rodeo přežila ve zdraví a pokud možno v sedle.

„Být taková křehká princeznička jako vy,“ pravila, přehlížejíc zkoumavě Mařku od starého slamáku až k zablácené sukni, „prostě na vašem místě bych si sundala klobouk, vykartáčovala podolek, a nanejdvů si ještě vyčistila střevíce, protože ta Knoblockovic sebranka za víc nestojí. Tedy až na starého, to je dobrák... Co říkáte? Že vám se nezdá? Ale ano, je, mám ho docela ráda, ubožáčka ušlápnutého. Představte si, že si musí sám prát košile, vlastně košili, protože má všeho všudy dvě a z toho přirozeně jednu na sobě. A věřila byste, že ho stará češe jako psíka? Jednou jsem tu operaci viděla náhodou otevřeným oknem, seděl tam chudinka s hlavou takhle skloněnou, jako by se modlil. Ale asi se nemodlil, jen němě trpěl, protože ona – jako Gladys – mu skládala těch jeho pár chlupů cikcak po pleši a mumlala přitom: Nehýbej se, k sakru! Drž, ty starý koni, když z tebe namáhavě dělám člověka! Ty že jsi notář, bačkoro? Ty jsi – víš co!“

Mařka sice nechápala, jak Trilby mohla slyšet mumlání paní Gladys až na ulici – a nejen slyšet, nýbrž i rozumět každému slůvku –, ale na tom dvakrát nezáleželo. Právě naopak, jen ať Trilby plácá a žvatlá, aspoň je veselo, aspoň člověk zase jednou užije, pěkně po žensku si popovídá a propere sousedovic domácnost.

„Ale,“ vrátila se Trilby k hlavní otázce, „jestli chcete mermomocí udělat dojem, kupte si papírovou kytku, tamhle Cochran je prodává. Sice na hřbitov a na pohřby, ale to nevádí, nikdo nic nepozná, s tím si nemusíte dělat starosti. Vás si přece tak jako tak nikdo nepovšimne, jste taková... taková... no...“

„No jaká?“

„Taková tichá,“ vyklouzla Trilby z kouta, do něhož se sama svou výřečností zahrnala. „Nenápadná. Vlastně taková jemná. Ano, to je to pravé slovo!“ zaplesala. „Jemná. A to se tady nenosí. Tady platí klacek, klackem přes palici, a na to vy nemáte povahu.“

„Myslíte?“ řekla Mařka chladně. Trilby jí pojednou šla na nervy.

„Nemyslím. Vím to. Ale to nic. Tady v městě vás nikdo neukousne, tady se těšíme velikánské úctě. Jako my, ženy! Horší je to –“

Trilby zmlkla a zamrkala, jako by si náhle uvědomila, že plácla a plácá něco, co se nehodí. Měla velmi hezké, dlouhé, jako hedvábné řasy.

Heboučké! Jemné, pomyslela Mařka s hořkostí. To ještě Oklahoma

snese, jemné obočí. Ale nic jiného jemného a heboučkého a měkkého, zejména ne měkké svaly. A v první řadě ne měkké svědomí a srdce.

„A co Filip?“ vyhrkla. Ale teprve, když ta otázka byla venku, uvědomila si, proč ji položila: Filip Knoblock je přece taky z měkkého těsta; dětinsky se holedbá, pravda, a hraje si na důležitého, avšak vskutku je nějaký jiný než ostatní, odlišuje se. Ačkoliv čím, je u boha.

„Filip?“ Trilby naklonila hlavu k ramení a vážně se zadumala, „Filip je tak trochu cvok. Alespoň si to myslím... Vlastně nemyslím, protože jsem o tom ještě neuvažovala. Co prosím vás s Filipem Knoblockem? Jednoduše kluk od piana, chlap z něj nikdy nebude.“

„Kdoví,“ řekla Mařka.

„Žvást,“ zavrtěla Trilby hlavou. „Zhasne v sedmnácti.“

„Proč zrovna v sedmnácti?“

„Tak teda ještě dřív,“ zasmála se Trilby, jako by se přely o to, po kolikáté sklenici spadne Filip pod stůl, „Na to já mám nos. Mary, já se vám jednou vsadila...“

Opět se zarazila, a dokonce maličko zrudla.

„Oč jste se vsadila?“

„O políbení!“ vyprskla Trilby Adamsová, bez okolků vzala Mařku za rameno a strčila ji do krámu, před nímž už chvilenu stály. Byl to obchůdek, v němž Leo Cochran prodával nejrůznější zboží, jen ne nic k snědku. To však Mařka zjistila až poté, co si koupila žlutou papírovou růži a dostala zálsusk na čokoládu. Cochran ty dětinské chutě přešel mávnutím ruky, místo pamlsků nabídl Maře červené střevíčky a mluvil tak horlivě, usměvavě a přesvědčivě, až je zkusila a koupila. Teprve venku opět vzpomněla na cukroví a žasla, jak to ten mistrkupec zaonačil, že jí z hlavy odčaroval čokoládu a nahradil ji obuví. Hotový eskamotér!

Byla však teď ráda, že se má na večer do čeho přezout, a nelitovala, že jí na bonbóny nezbylo. Už dávno přece nejsem dítě. Škoda...

Zarazila se jako prve Trilby Adamsová, když jí ujel jazyk:

Proč škoda?

Nevěděla, alespoň ne přesně. Rozhlédla se, zda spatří alespoň jediné dítě. Ne. Jen muži, koně, vozy, koně, muži. Na deset mužů patnáct koní, když počítáš i dvojspřeží. Džíny, holínky, kopyta. Na čtyřiaadvacet kopyt deset holínek, na deset holínek jedna sukně. Ale

žádná holčička s mašlí ve vrkočích... Počkat, tamhle jedna běží, sice bez stuhy, ale přece jen děvčátko – navlas takové, jako bývala ona sama, než zabloudili do prérií a do Oklahomy.

Nebesa, jak jsem od té doby zestárla... A je to jen pár let... A pořád jsem stejně malá, nepatrná, „jemná“. Je-mná, haha!... Ale počkejte, já vám ještě dám co proto, ještě vám ukážu, co dovede Mařka Sudíková!

Uvědomila si s překvapením, že zatíná pěsti, a obě dvě, tu pravou, v níž nesla krabici se střevíčky, i levou, v níž svírala papírový pytlík se svou růží. Hned pěst povolila – tu levou –, opatrně položila krabici do prachu, otevřela pytlík a s úzkostí zkoumala, zda růži nepomačkala.

„Copak si to nesete, slečno Mary? Cukrkandl, nebo sušené švestky?“

Zrudla, zvedla hlavu. Ale byl to pouze Filip Knoblock, ten pianista, zde na slunci ještě přepadlejší a bledší než v otcově kanceláři, hrudníček jako housličky, černé vlasy v divokém nepořádku.

„Nabídnete mi?“

„Až večer. Až jak zahrajete.“ Byla ráda, že ji napadla tak pohotová odpověď.

Ale vzápětí už nebyla ráda ani za mák – Filipova tvář se propadla a zesmutněla. Jako kdyby na ni padl stín. A pojednou to byl obličej malého chlapce – doopravdy maličkého! – a nadto překvapivě ošklivý.

„Co je vám, Filipe? Máte strach?“

Neřekl ani ano, ani ne, ani snad, a přece věděla, že je to tak, že hošík se již při zmínce o večeru klepe úzkostí. Všechna sebejistota, všechna genialita tatam.

„Rozumějte, Mary,“ vypravil ze sebe. „Věci se mají tak, že najednou nevím, co vlastně zahrát. Aby to zajímalo zdejší barbary. Oni totiž znají jen to, co se zpívá v kostele a hraje po putykách, a já... já...“

„Přece jste si něco připravil, nacvičil, ne?“

„Nacvičil, nacvičil. Ale teď...“

Privřela oči. Znenadání ji napadlo, že jsou na tom oba stejně, ona i on. Oba se bojíme ostudy. Jenomže Filip je přece jen ve výhodnější pozici, bude na očích, sám na pódiu, nebo co tam přichystali, kdežto já... Ne, hloupost, já jsem na tom neskonale líp, mne si nikdo ani

nepovšimne, ztratím se jako myška, a to je koneckonců daleko příjemnější.

„Jen klid, Filípku,“ poklepala mu na rameno. Ani si neuvědomila, že ona, ta věčně a pro všechny maličká, mu říká zdrobněle „little Philippe“, jako kdyby byl ještě menší než ona. „Jen chladnou hlavu, nějak to zvládneme, žádné obavy.“

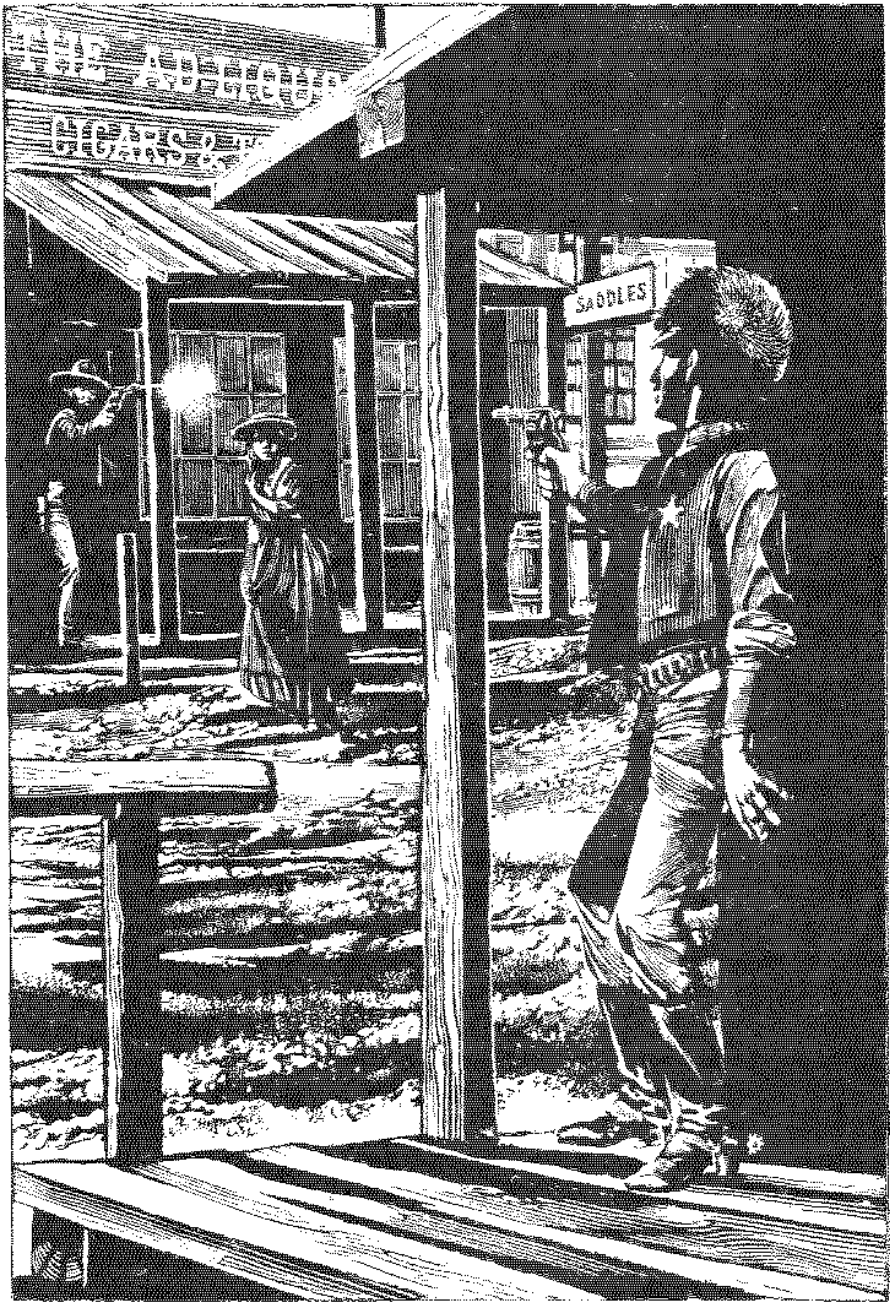
A opět jí uniklo, že řekla „zvládneme“, že mluvila v množném čísle, jako kdyby spojila svůj osud s jeho a převzala za něho odpovědnost.

Vůbec vše jí v poslední půlhodině nějak unikalo: Když se teď rozloučila s Filipem, ohlédla se po Trilby Adamsové. Uniklo jí totiž, že Trilby ji sice strčila do Cochranova krámu, avšak nevešla s ní dovnitř, ba že na ni nečekala ani venku.

5

Krátce po západu slunce došlo k jedné z oněch bezohledných přestřelek, jimiž byla Oklahoma proslulá. Bylo mlhavé přišetí, ulice bez jediného světla, a Mařka, která se na poslední chvíli rozhodla zajít ke Cochranovi a vyměnit žlutou růži za červenou, zůstala zčistajasna uprostřed Hlavní třídy samotinká. Chodci, kteří se ještě před půlminutkou hemžili na chodnicích, zmizeli po prvním výstřelu, jako kdyby se vypařili anebo vzletli do vzduchu. Jezdci i vozkové zběsile pobídli koně a vyrazili vpřed a pryč – kamkoliv, ale hlavně pryč! – ti, co stáli u bočních uliček, skočili, couvli do tmy, tři muži se spřežením jankovitých mezků horempádem zalezli pod vůz – – – a v otevřeném prostoru zbyla jen jejich dvě zvířata, stříhající ušima s pokojnou, zarytou tvrdohlavostí. A Mařka.

Nemohla za to. Nechtěla si hrát na hrdinnou ženu a rozhodně si nepřála zemřít v květu mládí. Přecházela právě v nových střevíčkách ulici (chtěla je na poslední chvíli trochu rozšlápnout), nejistě klopýtala krůček za krůčkem strachujíc se, že se jí na nezvykle vysokých podpatcích zvrtno noha..., a vtom práskprásk! Ostré zvuky, tak podobné zapráskání bičem. Nicméně její sluch, poučený zkušeností, postřehl rozdíl. Naráz věděla, oč běží.

Želbohu nemohla přidat do kroku, natož utíkat, leda by se zula. A k tomu jí chyběla jak rozvaha, tak čas. Leknutí ji ochromilo. Tupě, ztuhle stála. Měla pocit, že se nesmí pohnout. Zdálo se jí, že výstřely rachotí na všech stranách a že pohne-li se jen o krůček tam či onam, dostane se přímo do rány. Mohla se jen vrhnout k zemi, nebo skrčit hlavu do ramen. To první ji napadlo. To druhé učinila. Navíc přivřela oči. V příští vteřince zaslechla kratičký vrčivý zvuk a na tváři pocítila kratičký závan – jako kdyby blizoučko u jejího ucha přelétl brouk a ve svém zběsilém chvatu měl ještě pokdy nabrat dech a fouknout.

Mají brouci plíce? Pošetilá otázka, a zcela zbytečná. Ale jí v té chvíli opravdu kmitla hlavou. A kupodivu jí připadla tak zajímavá a naléhavá, že otevřela oči, pohlédla směrem, jímž brouk zmizel, ba dokonce zvedla ruku, jako kdyby ho chtěla chytit do dlaně a zblízka si ho prohlédnout. Ale přitom věděla, že to nebyl brouk, nýbrž něco zcela jiného, daleko horšího. To, nač už zemřelo mnoho mužů.

A výstřely práskaly, a ona pořád ještě stála samotinká uprostřed jízdni dráhy, nové červené vysoké podpatky zaryté do prašné kaše, v níž se proměnilo odpolední bláto. A pořád ještě myslela na onoho kovového broučka, který už zabil tolik mužů, ale žen jen málo. Nebo možná ještě ani jednu. Takže třeba budu první...

Tehdy jí kolem tváře prolétla druhá splašená, bzučící kulka. A třetí. Mimoděk potřásla hlavou. A ten malý pohyb jako kdyby uvolnil uzel v jejím mozku:

Konečně ji napadlo, že by měla jít k zemi, vrhnout se dopředu a dolů, na tvář. Byla to velice krátká myšlenka, ale také velice obsažná:

V tomto jediném okamžiku věděla Mařka nejen co učinit a jak to učinit, ale též, kam padne, až to učiní: právě tam, kde se leskne kaluž špíny. – A věděla ještě mnohem více: Že si zničí blůzu, sukni, šaty, a večer že bude nemožná.

Na vteřinku zaváhala.

I tato vteřina byla bohatá na obsah:

Šikmo vpředu prošlehy dva záblesky stejně ostré jako dvojí prásknutí, jež k nim patřilo, a v jejich nafialovělém světle se na střepinku času objevila postava, krčící se ve veřejích jednoho z baráků. Tak jasně se tam zhmotnila, jako by ji ozářilo polední slunce. A zůstala tam už, i když záblesky pohasly, pořád ji bylo vidět, ačkoliv již méně

zřetelně pouze jako obrys.

A Mařka se už nevrhla do kaluží:

Obrys lidské postavy ve veřejích se náhle změnil. Scvrkl se. Pojednou z něj byla šedivá hromádka.

Tu si děvče uprostřed ulice uvědomilo, že ten člověk tam byl od začátku přestřelky, ale že ho nepostřehla, protože její zrak byl stejně ochromený jako její nohy a její hlava. A teď že to už není člověk, nýbrž...

„Zbláznila jste se, ženská?!“ Hlas za jejími zády. „Co vás to, kruci, napadlo postavit se tady jako dub?! Víte, co jste natropila?!“

Neohlédla se. Vyrasila vpřed, hlavu svěšenou a ještě zakrytou dlaní, aby ji ten vzadu nepoznal. Teprve teď utíkala, a hle, šlo to, podpatky nepodpatky. Jen rychle pryč! Tamten za mnou nepoběží, musí se zastavit nad člověkem, který prohrál. Nad tou hromádkou. Musí s ní něco udělat.

Ještě přidala. Opravdu ji nikdo nepronásledoval. A Cochran měl naštěstí ještě otevřeno.

Na zpáteční cestě se Hlavní třídě vyhnula. Když vyšla z krámku, nepustila se ke středu města, ale opačným směrem. Použila první uličky, jež se jí naskytla, a zabočila. Dostala se do prerie. Brodic se po kotníky v trávě, vracela se pak obloukem k hotelu.

Okliku zvolila z opatrnosti, aby ji snad nevyčíhal a podle postavy a šatu nepoznal ten, jemuž stála v cestě, když se snažil proměnit živého muže v mrtvou hromádku. Tušila, kdo je to, jeho hlas jí nebyl zcela cizí. Tím víc se styděla.

Boční uličkou se dostala přímo k hotelu. Vklouzla. Za vraty se zastavila a vyhlédla na ulici. Mraveniště. Ti, kteří se při prvním výstřelu vypařili, byli už opět tady. Ti, co se prve rozlétni jako ptáci, kráčeli opět po zemi. Všichni, kteří zalezli, se opět vysoukali z děr. Jako brouci, kteří také lezou ven, až když je ticho a klid.

Přišlo jí to k smíchu. Zvesela vrazila do pokoje. Sudík tam nečinně seděl na kavalci, bledý pomalu jako to prostěradlo, které volalo po vyprání. Ale jen zahlédl Mařku, odfoukl a začal si leštit boty.

„Koukni,“ řekla. „Vyměnil mi to.“

„Kdo? Co?“

„Kramář. Kytku. Ochoťně a bez řečí.“

Neodpověděl. Přejížděl boty hadrem sem tam, plival na ně i na podlahu, jež se celá chvěla. Vypadalo to, jako by on, krejčík, měl v ústech takovou sílu, že plivnutím dokáže rozklepat celý barák. Ale tak tomu nebylo. Podlaha se třásla hulákáním z hospody a baru v přízemí.

„Podívej se,“ spustila znovu. „Červená růže mi jde k těm střevíčkům mnohem líp. Nebo ne?“

„Jo.“

Až když sestupovali po rozvrzaných schodech, vyhrkl vztekle:

„Že jsme hned nejeli zpátky! Lepší pustina než...“

„Bodejt’!“ okřikla ho. „U Stromu po nás nikdy nikdo nevystřelil, tam na nás házeli kvítí! Ani barák nám nezapálili, ale ozdobili nám ho chvo... chvo... Jak se tomu u vás doma říká!“

„Chvojm,“ zahučel. „A co meleš u vás! Jsem něco jiného než ty? I tvá máma byla Češka!“

„Svatá pravda. Jenže já už opravdu jsem někdo jiný. V životě se k vám nepodívám.“

Mlčel. Byli už na ulici.

„Ne že bych nechtěla,“ řekla smířlivě. „Věř tomu.“

„Ano, věř tomu,“ opakovala nepřítomně, hledíc přes cestu k temnému výklenku vrat, kde teď bylo prázdné, pusto. Jako by tam nikdy nikdo nežil, nekrčil se a neproměnil se v šedou hromádku.

6

Kostel vskutku ještě nebyl hotový. Ani věžičku dosud neměl, jen čtvercové lešení nad střechou. Avšak Sudík bručel Mařce prorocky do ucha, že tohle žádný kostel nikdy nebude, protože tady nikdo nemá ani páru, jak pořádný kostel má vypadat; ba ani kaple to není a nebude, nanejvýš taková maštal pro pánbíčka; tady si ho zřejmě představují jako kobylu. Tady si vůbec všechno představují v koňské podobě. A nejen přímo tady, ve Wagoneru, ale všude jinde na téhle pevnině, však to znáš.

„Ještě nejsme uvnitř, táto, tohle je teprv předsíň nebo co.“

Měla pravdu. Stáli v menší holé místnosti, ještě vonící dřevem, ztraceni v chomáči cizích lidí. Jen vzadu, u dveří do vlastní

modlitebny, zahlédla Kirka, Besta, fešáckého právníka, jak tam v kostkovaném kabátě vypíná hrud a dívá se s pohrdáním někam do kouta. Ta nastrojená fíflena, co ho právě tahá za rukáv, je určitě Sally Knoblocková – člověk ji v tom, co má na hlavě, skoro nepozná. Je to vůbec účes, nebo něco živého, třeba hnědá kočka? Ach bože, co my tady, co si tu počnu, co mám dělat, jak se mám tvářit, když nikoho neznám!...

Tehdy ji našťestí zahlédl Cordell Knoblock, notář, nyní ještě daleko stříbrnější než ráno, protože v čisté bílé košili; asi si ji chudák honem vypral pro větší slávu svého syna. – Přihrnul se k nim přátelsky, jako by vycítil jejich rozpaky i osamělost, a dokonce přivedl dva své kamarády. „Seznamte se, prosím pěkně, tohle je náš soudce brmbrm a tohle náš proslulý novinář, majitel listu East Oklahoma Mirror, Daniel Gallico.“

Jméno soudce Mařka nepostřehla a dvakrát ji to nemrzelo – jak se taky může jmenovat taková stará zaprášená nula se skřipcem na nose! Leda Smith, nebo v nejlepším případě Wilson. Zato Daniel Gallico byl z docela jiné příhrádky: Uši hodné krále netopýrů, ježaté šediny, očka jako jehly a pod nimi tak obrovský úsměv, že z dvaatřiceti zbrusu nových zubů jich bylo vidět dobrých pětadvacet, všechny nachlup stejně perleťové, jako knoflíky,

„Chacha! Tak co říkáte, dívko, naší nové modlitebně? Presbyteriánská! Nová a presbyteriánská! Baptisti ať si tu svou starou kůlnu strčí za klobouk, aby na ni neviděli. Stejně se za ni budou věčně stydět, hahaha!“

Lomozil dále, avšak Mařka už neposlouchala, zcela zaujata jeho květovanou vestou, a zejména tím, co mu poskakovalo na květovaném, vyklenutém břichu. Byla to obyčejná zátka přivěšená na řetízku, který vyčníval z kapsičky. Vlastně ne tak zcela obyčejná zátka – měla tvar hříbku s hlavičkou nahoře oplechovanou.

„Hahaha!“ zařehotal se Dan Gallico a znenadání rýpl Mařku do žeber. „Koukám, dívko, že můžete nechat oči na mém špuntu. A nic se vám nedivím, protože to není jen tak obyčejný špunt. To je vznešený špunt, tak říkajíc historický, hahahaha!“ Zatáhl za zátku a hle, vynořily se hodinky, cibule s malovaným ciferníkem, veliké a nadouvané, slovem bezmála stejně břichaté jako celý Dan Gallico. „To je přímo

státnický špunt, haha! A víte proč? Protože, miláčku...“

Sudíka velkopansky přehlížel, ale ji tituloval střídavě „lassie“, dívka, a „honey“, miláčku; měl však na to snad právo, hádala mu přinejmenším padesát.

„Protože, miláčku, to je špunt ze šampaňského, co jsem jednou vypil ve Washingtonu. Ne sám! Samozřejmě ne sám, haha! Byl u toho Bert Tenaten, senátor z Kentucky, moc vykutálená liška, a slavná, vlivná! A samozřejmě i Tom Tamhleten, senátor z Texasu, taky pěkně mazaný fták... Jo, a můj kamarád Bert mi povídá: Hele, Dane, ty stará vojno, co vy tam v té zpropadené Oklahomě, co vy tam provádíte s kulturou? No co?! Máte nějakou, nebo nemáte? A jestli nemáte, tak si ji honem, ale honem vydupejte ze země! A to se týká v první řadě tebe, bratříčku Dane, protože na dupání a vydupání máš ty, Danieli Gallico, můj příteli ze všech nejvěrnější, zatracené šikovnou a tvrdou botu! – To povídá. Jako Bert, senátor z Kentucky, báječná hlava, prachů jako Indžan blech, předseda kulturního výboru, můj dlouholetý kámoš. – A já na to: Lichotíš mi, Berte, ty stará kobylo v bojích ostřílená! Ale žes to ty, budu o tom vážně uvažovat... Haló, křiknu pak a plácnu ho do stehů, haló, Berte, už to mám, má koňská hlava už pracuje, ty ji vždycky probudíš a povzbudíš, kamaráde, ty zkrátka moje myšlenky zúrodníš jako... jako... – A on na to: Jen se, Dane, nestyď a ven s tím: ...jako hnůj, že jo, chachacha! – A pak jsme ten můj nápad oslavili flaškou a na věčnou paměť toho historického setkání nosím, dívenko, miláčku, tenhle historický špunt. Hahaha!“

Zařehnal se obzvlášť výrazně, jako s konečnou platností, a hotovil se odejít s Cordellem Knoblockem a zaprášeným soudcem k jinému hloučku – –, když tu se Sudík zeptal:

„Nezlobte se, prosím vás, ale jaký to byl nápad?“ Potil se, nešťastník, ježto stále ještě, po tolika letech, neměl na američtinu natolik vycvičený sluch, aby postřehl každé slůvko z žoviálního, huhňavého rámusu Dana Gallika. Nebyl si tedy jistý, zda se neptá hloupě, nicméně zvědavost mu nedala.

„Haha,“ zasmál se břichatý muž, ale jen ledabyly, stranou a krátce, takže zátka na květované vestě poskočila pouze malinko. „Haha! No přece založit nejlepší list v celé Oklahomě. Jmenuje se, kamaráde, East Oklahoma... Ale copak už o tom tady nepadla zmínka? Haha?“

Rozhlédl se a všichni kolem poslušně přikývli, stříbrný notář i suchý soudce, jemuž z horlivosti spadl skřípec a bimbalo se na šňůrce jako kyvadlo. Dokonce i starší paní s velikánským, kostnatým nosem, která až dosud tupě civěla před sebe a neřekla ani slabiku.

„Tak vidíte, honey,“ poklepal Dan Gallico Mařce na plece, jako by tu nemístnou otázku vyslovila ona. „A teď jdeme na to, ne? Kam taky jít, že, hahaha!“

Nahrnuli se do vlastní modlitebny – ještě nevysvěcené, jak znovu a znovu zdůrazňoval Cordell Knoblock – a hle, kdo tam neseděl schlíple na pódiu za harmoniem jako Filip Knoblock, hvězda večera, která má dnes uměním očistit škaredou tvář města. A kdo stál vedle něho, totiž nad ním? Jeho milující máti Gladys Knoblocková, nad čelem řadu ruliček podobných hoblovačkám. Tak hrdě tam strměla, hlavu velmi vysoko, ruce složené do klína, až se vnucovala představa, že hlavní osoba je ona – že to zkrátka bude její umění, její hrdlo, její árie, co přehluší hulákání ze všech wagonerských výčepů.

Ach ano, tak to Mařce připadalo: Taková hrdá výzva zkaženému světu, hrdá a snad i hrdinská, želbohu i beznadějná a bezmocná. Stejně bezmocná a slabá jako ten mladíček krčící se u harmonia ve svém černém kabátku, s černou mašlí pod ohryzkem, černými vlasy nadobro zplihlými potem.

Rachot posouvaných židlí. Odkášlávání. Smích. Vtipy...

Paní Gladys se na pódiu nadýchla. Hluk polevil. Mařka se vyjeveně rozhlédla: Je to tedy opravdu tak? Stará Knoblocka bude zpívat sólo?!

Ale paní Gladys se zřejmě nadýchla jen z hrdosti. Nepohnula ústy a místo jejího sopránu, jenž by jistě dolehl velice daleko, ozval se nejistý, teničký Filipův hlásek, plazící se až kdesi dole u prkenné podlahy:

„Vítám vás. Dovolte... dovolte, abych vám zahrál něco od Ba-Ba-Bacha.“

Mařka Sudíková neměla tušení, kdo je to Bach. Věděla však téměř s jistotou, že koncert se Filipovi nepovede, že Filip hanebně selže, protože ztratil kuráž a protože nevěří. Ničemu a nikomu, ani sám sobě, ani publiku, které se vrtí na židlích a už opět tropí rámus. Ani snad tomu Bachovi nevěří, ať už to je kdo chce a složil co složil.

Tu zazněly hluboké tóny harmonia, a hned nato vyšší, a oba

prameny se propletly a počaly tančit... A snad by byly nakonec přece jen někomu něco řekly, vyzpívaly, kdyby nevstoupil opozdilec.

7

Dveře skříply, práskly. Klapot kroků, vrzání nových bot. Neklid v řadách posluchačů. Tu a tam se někdo otočil. I Mařka zvedla hlavu. Harmonium nyní znělo jako zdálky a skrz záclonu.

Tou záclonou byl šepot, jenž rychle sílil a šířil se v kruhu. Za okamžik bylo slyšet spíše lidské hlasy než hlas nástroje. Už rozeznala slova, věty, otázky:

„Byl to Killy Willy – nebyl to Killy Willy?“ – „Dostal to konečně s definitivou?“ – „Zaplaťpánbůh...“ – „Hele, škrábl vás, že jo?“ – „A co boty? Stáhli mu je? A včas, šlo to ještě?“ – „No povídejte, povedlo se vám to?“

Konečně se ohlédla i ona. Vzadu stál vysoký muž, ruku na opěradle židle, jako by si chtěl sednout a poslouchat Bacha. Neusedl však, otáčel sem tam svou tvář s dlouhou náplastí u ucha – tvář, která jí připadala známá, a přece cizí: vajíčko, na které kdosi namaloval křivý nos a vůbec vše, co k obličejí patří, ale zapomněl na vlasy, tu ozdobu mladých mužů.

Propánakrále, není to ABC? Albert Benjamin, a navíc Cimarron, jako ta řeka?

Zapomněla na pódium, hudbu i hudebníka. Obrátila se dozadu celým tělem, upírajíc oči na šerifa. Ale plechová hvězda na jeho prsou, podle níž ho identifikovala, ji zajímala mnohem míň než jeho lesklé, převysoké čelo, ohraničené jen dvěma chvostky nad ušima. Tak proto ani nesmekl, když mě oslovil a nabídl mi pomoc!

Zničehonic jí bylo do smíchu. Přemohla se jen proto, aby slyšela, co šerif polohlasně vykládá:

„Ano, byl to Willy Killy... Jo, má to za sebou... No, trochu mě kulička lízla, ale to nestojí za hovor... Ne, boty jsme mu nechali. Namouduši jsem se ho nepokusil zout, ačkoliv by to bylo ještě šlo. Ale –“

„Správně! *Ale* jsme kulturní město! A bohaté! A rich town!“

Hlas jako z pozounu. To vstal Dan Gallico, dvojstup zubů od ucha k uchu. „*My*, přátelé, už dlouho nechodíme bosí, *my* nepotřebujeme boty nějakého lumpa, *my* na ně nečekáme, *my* mu je necháme, *my* mu je přejeme, *my* přísaháme na spravedlnost a čest! V botách jsi čestně padl, šibeničníku, v botách půjdeš před poslední soud. Boots on!“

Jeho hlas duněl jako trubka, jež k tomu soudu svolává, a hle, posluchači zatleskali, povstali a otevřeli ústa:

„Boots on! Boots on!“

Jako by ta slova, jež znamenají „V botách“ nebo „obutý“ byla nové, pyšné heslo, jež ozdobí městský znak.

Mařka se otočila k pódiu. Konečně opět vzpomněla na Filipa Knoblocka, co je s ním, zda ještě koncertuje či zda také vstal a haleká „Boots on!“ – Ne. Nekoncedoval, a nevstal. Hrbil se, drobeček, nad klaviaturou, paže v černých rukávech podél těla, a až dole u podlahy dvě bílé pěstičky. Jako paličky od bubnu.

Avšak vedle něho a nad ním stála stará Gladys zcela neotřesená – ruličky nad čelem jako z ocelového drátu – a přehlížela shromáždění očima generála, který ví, že nepřátelská palba musí jednou ztichnout, A pak se do toho zase dáme my, a rozstřílíme vás na hadry, vy nevychovaní, vy barbaři. Vy chátro!

Želbohu Killy Willy čili Killer Willy – Zabiják Willy – nechtěl ještě odejít ze scény, zuby nehty se tam držel, zatracený nebožtík.

„Inu věděl jsem, že se tady ukáže, totiž počítal jsem najisto, že mu to nedá a že si přijede na partičku, když teď má zlato. A tak jsem si na něj trochu počíhal,“ vykládal ABC skromně. „Jo, jen tak sám, nikomu ani slovo, aby Willy nedostal echo, chápejte. A bylo by to asi proběhlo ráz dva, jenomže – tomu nebudete věřit! – jenomže nějaká bláznivá ženská zůstala trčet uprostřed ulice zrovna v cestě našim olověným poslům. Jako mým a Willyho. Takhle tam civěla a stála. Jako vůl. Jako strom. Jako by čekala, že přiběhnu a začnu z ní česat hrušky. Jako dub...“

„Nečekala spíš, že ji probudíte polibkem, cheche?!“

„Možná,“ připustil šerif, ceně zuby. „Jenomže já kvůli ní musel ven z úkrytu a stranou, Willymu rovnou na mušku. Zatracená káča. Jen proto jsem to málem dostal přímo do čela.“ Pohládl si rudě mokvající náplast. „Co?... Ale kde, hluchá Snellová to nebyla, vůbec žádná

baba... Ne, do obličeje jsem jí neviděl, ale přece poznám mladici. Už po figuře... Jo, a měla červené střevíce jako na tancovačku.“

„Jak to můžete vědět,“ ozval se Sudík, „když byla tma? Ve tmě není vidět na boty! Když jste jí neviděl ani na nos!“

„Neviděl. Protože ke mně stála zády,“ usadil ho šerif. „A taková tma zase ještě nebyla, spíš šero. Jo, Willy by ji poznal, husu, Willy jí na nos viděl! Takže jestli chcete vědět něco bližšího, běžte se ho zeptat, poví vám to s velkou ochotou, vždycky rád žvanil. Nemám pravdu?“

„To se ví, že máte,“ plácl ho Don Gallico do zad, až to žuchlo, „Děsně rád kecal, chacha. A taky měl moc kamarádů! Jak to, že dneska přijel sám?! No jak to? Odpovězte, když se slušně tážu!“

Hlouček kolem něho a šerifa poslušně pokrčil rameny, avšak tlustý Dan se zátkou na kvítkovaném břiše nepoctil pohledem nikoho z nich. Zpod nakrčeného obočí se díval na Sudíka:

„Vás jsem tady ještě nikdy nezahld. Kdepak jste se vzal ve Wagoneru? A proč? No kápněte božskou: Proč – proč – proč?!“

„Ne, Dane, omyl,“ zasáhl polekaně Cordell Knoblock. „Vždyť jsem vás už seznamoval. Tohle je pan Sudík, Čech. Přijel ke mně dopoledne registrovat...“

„Aha,“ rozjasnil Dan Gallico tvář. „Už vzpomínám... A co jste říkal, že jste zač? Aha, Čech! Výborně, to vás teda ve Wagoneru vítám! Čech, Čech... Na jednoho tam od vás *mám* pěknou vzpomínku. Veselou, chacha! Nějaký Pilič, nebo Milič. Nebo možná Filič, z toho se už nestřílí, že ne, chacha. Ale toho Piliče nebo Filiče moc trápil žaludek, ale on vám ten Milič byl taková veselá nátura, že si místo jídla zpíval. Nebo při jídle, aby mu líp trávil, A nejradši tohle: Táá – táá – táá – táá... ta táta...“

Zaburácel jako na trombón, nicméně i trochu melodicky, takže Sudík poznal nápěv a mohl se ohradit:

„Ne-ne, s vaším dovolením, to není česká písnička, ale dalmatská. Znáám ji moc dobře z New Yorku. Když jsem tam ještě pracoval, byl totiž v dílně jeden Dalmatinec, Martinkovič se jmenoval, a ten si vždycky při žehlení bručel právě tohle: Já ničeho nemam, samo moju malu barku... – Tedy za slova neručím, já dalmatsky nedovedu, ani srbsky, nebo tak, já jen, co jsem pochytil, ale nota je správná.“

„Aby nebyla,“ prohlásil Dan Gallico hrdě. „Mám přece všech pět pohromadě, a k těm pěti patří i sluch. Hudební sluch, kamaráde! Hm... Takže teď už máme ve Wagoneru i žehlíře. Ačkoliv co tady bude žehlit, je mi záhada. Cihličkou tady zabíjíme králíky, checheche.“

Hlouček se dychtivě rozesmál. Zato Sudík zrudl:

„Jste trochu vedle, kamaráde! Nejsm žehlíř, ale krejčí. A víc než krejčí! Jsem *prvotřídní* krejčí, rozumíte mi! Asi ne, protože jste se zřejmě ještě se žádným nesetkal...“

„Mlč, táto,“ zašeptala Mařka varovně. Ale Sudík nedbal,

„Kdyby vám totiž šil tohle vaše sako jen můj učedník, nikdy by vám neodstávalo od krku jako chomout! A břicho byste v něm měl poloviční! To chce totiž kumšt, to chce mistra! To chce stříhnout! Pupek vám sice neufikne ani pánbůh, ale prima krejčí umí stříhnout látku tak šikovně, že vám pod ní břicho zmizí jako propíchnutá bublina. Teda skoro! Skoro...“

Neklesl hlasem. Polekaně se rozhlédl. „Ježíši,“ vydechl česky. „Ale... But... But I really...“ pokračoval anglicky, „já opravdu jen o té písničce. Není česká. České jsou jiné...“

„Ano, docela jiné. Od hlavy až k patě jiné!“ usmála se Mařka na perleťové zuby, které Dan Gallico neschoval ani na vteřinu. Napadlo ji, že něco podobného už kdysi jako dítě spatřila – ano, právě v New Yorku, kde dentisté vystavují ukázky své dovednosti na ulici v zasklených vitrínkách. Jenomže přirozeně samotné, pouze ty dvě řady kostiček se zarůžovělými dásněmi z nějaké masy nebo gumy nebo čeho. V tomto případě zde ovšem byla i hlava, nos... A oči. Pomstychtivé, hrozné.

První impuls jí radil vzít tátu pod paží a odvléci ho, odejít, dokud je čas, dokud tento marnivý, panovačný žok s falešným chrupem neprovede něco zlomyslného. Po koncertu je tak jako tak veta, ve Wagoneru nás už nic dobrého nepotká, tak co...

Ale nehnula se, a vzápětí se dokonce pokusila o přívětivý úsměv. Nechtělo se jí vyklidit pole bez boje. A v hloubi duše měla pocit, že všechn ocet není ještě rozlitý, a že může-li kdo zachránit situaci, je to ona. Lassie – honey. Vždyť i nejnařvanější dědek, i ten nejzarytější stařešina trochu zjihne, když se na něj usměje mladá žena; když lassie – honey dá najevo, že stojí o jeho pozornost. Věděla to zcela jistě,

měla letité zkušenosti s Bobem Acuffem. Ach, kde je konec strejdy Acuffa...

„Opravdu docela jiné písničky, pane Gallico. Mohu vám některou zazpívat? Chcete? Udělalo by mi to radost. A vám jistě také, máte přece vynikající sluch...“

„Heleďte, lassie, mě neoblafnete,“ zachechtal se břicháč. „Možná že si mě otočíte kolem prstu, ale neoblafnete mě, pořád budu vědět, že jsem navinutý na malíčku, chacha! Ne že by mi to vadilo, být namotaný na vašem prstíku jako... jako... No to je jedno, hlavní věc, že mi chcete zpívat a že se na to těším, protože sluch mám doopravdy jako jelen karibu. Viděla jste někdy pořádného karibu? Ano? Jistě?! Dovolte, já vám sáhnou na nos! – Nu, možná. Ale pro jistotu si vás vyzkouším: Jaké parohy má karibu? Honem!!“

„Jako houpací křeslo.“

Zůstal na ni civět.

„A kruci,“ zamžikal pak. „To tedy slyším prvně. Myslím prvně nahlas. Protože, přátelé –,“ obrátil se k hloučku, „přátelé, už jako kluk jsem lovil karibu tamhle nahoře u kanadských hranic, a myslel jsem si zrovna tohle. Do puntíku! Že ty parohy vypadají, jako kdyby to bláznivé zvíře nosilo na hlavě houpací židli. Myslím tu z ohýbaného dřeva. Jen u sebe jsem si to myslel, rozumějte, nahlas nikdy ani slůvko, styděl jsem se, haha! A bodejť by ne, že jo, kdopak by se nestyděl za takový pitomý nápad! Chechecheche.“

Zadíval se – asi jen náhodou – na onu smutnou ženu s velikánským nosem, znovu se zachechtal..., a paní zvedla koutky a sladkobolně zapištěla chichichi! Jako hypnotizovaná.

„Checheche!“ opravil ji pán stáda. „Ačkoliv...,“ zvedl prst, „ačkoliv co je tu vlastně k smíchu? Že jsem se tehdy styděl? Blbost, teď už se nestydím, teď jsem už dospělý, zkušený muž, teď už vím, že to není pitomý nápad, ale takzvaný poetický obraz. Pojd'te na mou hrud', honey, jsme přece tak trochu sourozenci, oba máme duši básníka. Jenže... Jenže...“

Nikoli, nepřivinul ji na svá květovaná prsa, i tato slova mínil pouze jako básnický obrázek. Místo toho pohlédl na vyzáblého soudce – jako učitel, když zkouší školáčka – a opakoval otázku:

„Jenže?...Jenže?...“

Chuděra žáček cosi snaživě zablekotal a velký Dan Gallico mu přísně pohrozil ukazovákem:

„Kdepak, Newmane, nepokoušejte se něco zamluvit, já moc dobře vím, co si myslíte. Že jsem trouba, to si myslíte, Newmane! Ale já proti tomu nic nemám, chraň bůh. Dobrá, jsem trouba, jenže trouba s duší básníka – a básník je umělec, a umělec dělá co? Umělec zpívá o svém srdíčku! Tak je to, přátelé. Tak a nejinak a basta... No, lassie, nač čekáte, zapějte nám, já se třeba za chvíličku přidám. Hej, Filipe, dupni do pedálů a doprovod' českou slečinku!“

To už Mařka odstrčila starou Gladys a teď stála na jejím místě u nástroje a šeptala:

„Dovedete něco českého, Filipe? Vzpomeňte si, pan Král vás přece –“

„Snad... Snad ano.“

Na čele se mu chvěla krůpěj, jen spadnout. A také spadla, avšak až poté, co sáhl do kláves a co Mařka s radostnou úlevou poznala, že to půjde, že melodie je jí známá a blízká:

„Čechy krásné, Čechy mé,
duše má se touhou pne.
Kde ty modré hory jsou?
Zasnoubeny s oblohou,
S oblohou a s nebesy...“

Zpívala se zavřenýma očima. Poprvé v životě stála sama tvář v tvář obecenstvu, „producírovala se“, jak říkával táta, a zoufale se bála, že selže a zesměšní se..., a navíc se styděla za svůj slabounký, nejistý hlas. Ptačí pípání, radši se neslyšet! – Pohříchu si nemohla zacpat uši. Proto alespoň stiskla víčka. Aby neviděla sál, aby neviděla ani stovku očí, pasoucích se na jejím úzkostném zmatku, ani samu sebe, totiž svůj stín, třesoucí se jí zbaběle u nohou. Věděla, že vpravdě se nechvěje on, ten maličký, skrčený, znetvořený stín, ale že je to pouze dílo svíček, jejichž plaménky plápolají na harmoniu. Přesto jej nechtěla ani zahlédnout. I proto zavřela oči; sklonit hlavu a dívat se jinam jí nestačilo. A ve tmě za přehradou víček si představovala, že stojí samotinká někde ve světnici a jen tak si prozpěvuje pro vlastní potěšení.

Pro začátek jí to dodalo odvahy. A poté, hned po první sloce, zaslechla chraplavý bas, který se k ní připojil, a bezmála se zajíkla překvapením, že Dan Gallico dovede česky, a dokonce zná tento krásný chorál. Zmatek však trval jen krátce – jen do okamžiku, kdy si uvědomila, že nezpívá Mr Gallico, nýbrž Sudík. Táta se dal strhnout.

Bylo jí blaze. Pojednou měla jistotu, že překoná všechna úskalí písně, že to nějak zvládne, i kdyby nedej bůh klopýtla nebo zapomněla slova. Zlatý táta... Jenomže za chvíli se asi rozpláče, vždycky pláče jako stará squaw, když slyší tuhle písničku. A ta horda Američanů se mu bude smát, a to bude zlé. Tím horší, že se jim nebudu divit, protože tady nesmí mužský brečet, ani na funuse, ani když pohřbívá ženu... Leda snad když pohřbívá malé dítě, dcerku, synka. To je zdejší železné pravidlo, a správné, přirozené, však to sama cítím, však jsem taky Američanka, jedna z nich. Ani ženské tady nebrečí, to se prostě nehodí a nedělá...

Ačkoliv já sama se občas neovládnu a pláču. Jenomže nikdy ze žalosti nebo strachy, vždycky jen ze vzteku. Jako například dnes u Knoblocků, když jsem si myslela, že tady budu pro legraci, jelikož jsem špatně oblečená. A vida, i ve staré sukni a blůze to dobře dopadlo, a možná víc než dobře, dokonce jsem snad udělala dojem na toho tlustého hulváta, který tady všechny komanduje jako smečku psíků. Proč se vlastně před ním kdekdo klepe? Jen proto, že mu patří nějaké pokoutní noviny? Sotva. Spíš proto, že se bratříčkuje s několika pohlaváry z Washingtonu. A třeba je navíc i zazobaný, zkrátka má moc. Power. Power of Influence and Gold...

Divné úvahy. Letěly jí hlavou, ale současně byly někde jinde, jako v pozadí. Soustředovala se na píseň, myslela na ni, aby nic nepokazila..., a přece zároveň dumala o úžasné síle, které se říká „Influence and Gold“. „Vliv a zlato“.

Dozpívala. Harmonium ztichlo. Otevřela oči. Kdosi zatleskali. Spatřila, že je to Dan Gallico a těšilo ji to, jelikož k němu se určitě přidá celý sál. Už se stalo!... Ale tu ji kupodivu zamrzelo, že začal právě on, protože ostatní možná tleskají nikoli jí a Filipovi, nikoli proto, že se jim píseň líbila, nýbrž jen z povinnosti a strachu, aby se zavděčili břichatému pitomci, který má Power of Influence and Gold. Sílu vlivu a zlata.

Neměla však pokdy o tom uvažovat, neboť Gallico zahulákal, že to je doopravdy prvotřídní písnička, first class! – Samozřejmě až na to, že je taková... taková... no, jako by ji měly pět zástupy, a ne jedna křehoulínká lassie. „To je vaše česká hymna, že jo? – Ne? Nepovídejte! Ale měla by být, nebo mohla, namouduši mohla! Ale asi je moc smutná, že ano, nebo spíš sentimentální – jo, to je to pravé slovo, sen-ti-men-tal! Víte co, dejte k lepšímu něco veselejšího! Ale taky z české země!“

Filip zvedl zpoceně obočí, zadíval se ke stopu – a už mu zpod vyzáblých prstů vytryskla nová melodie, pěkně řízná, jako když mašírují vojáci. I ji, tuto pochodovou, měl dojista od onoho Pankrala, a Sudík ji okamžitě poznal.

„Nad Berouňkou, Mařko!“ křikl. „Nad Berouňkou pod Tetínem!“

Ovšem, teď už byla doma, to jen pochodové tempo ji prve na okamžik zmátlo.

Ale dobrá, když marš, tak marš, ať je legrace!

Už nezavřela oči. Zpívala, podupávala si do taktu – a slyšte, slyšte! – Wagonerští se přidali, dup – dup – dup. S obrovskou chutí dupali a tropili hluk, dupy – dup. Růže se tam červená, dup – dup – dup – dup – dup – dup – dup! Šestkrát si zadupali při jediné červenající se růži, šestkrát při vojínovi, šestkrát při blažené panence, co tam s ním dlí už tolik roků.

Ach, tohle vidět a slyšet Trilby Adamsová! Že si mne nikdo ani nevšimne? Moc by ses, milá zlatá, divila...

Proboha živého!

Polilo ji horko. Hrdlo se jí sevřelo. Nezmlkla sice, zpívala dál, už podruhé tutěž sloku, neboť Filip hrál a hrál a ona jinou neuměla... avšak zpod přivřených víček pozorovala Sally Knoblockovou, jak a kam se dívá:

Upřeně, se zájmem a na ni, na Mařku.

Pohříchu nikoli nahoru, na obličej, ani k pasu na novou růži od Cochran, nýbrž dolů, k podlaze pódia.

A Mařka naráz pochopila, co tak nesmírně zajímavého tam Sally objevila:

Mé červené střevíčky... Až teď si jich povšimla, když jsem – já blázen! začala podupávat. Ovšem, jen proto se tak zlomyslně culí: Ví

už, kdo byla ta pitomá ženská, který zůstala trčet na ulici, když začaly bzučet tvrdé včely. Ta husa, které Killy Willy pohotově využil, aby ho kryla před šerifovou palbou... A teď už tu novinu s gustem šeptá Kirkovi Bestovi, a Kirk ji ochotně dává dál a dál.

Pěkná polízaná. Teď už nikoho nepřesvědčím, že to mám v hlavě v pořádku. Smát se mi budou, ukazovat si na mě, špičkovat... A možná plným právem:

Mou vinou mohl Willy zabít jejich šerifa a uniknout.

8

Hádala, že Sally Knoblockové tak lehce neuklouzne, a nemýlila se. Zatímco posluchači dávali hlasitě najevo radost z pěkného pochodu, viděla zpod přivřených víček, jak se Sallin vysoký účes – tolik podobný hnědé opici, schoulené na temeni té parádnice – prodírá směrem k pódiu.

Rozhlédla se. Uklouznout? Vyhnout se scéně, v níž mohla hrát pouze trapnou roli! Ovšem. Ale jak a kam? Kolem jen stěny z ledabyle ohoblovaných prken, nikde ani obrázek, natož dvířka. Nezbylo než zůstat. A počítat s vděčností staré Knoblockové. Koneckonců jsem zachránila koncert, teď už může Filip klidně hrát, co libo.

„Jsem ráda, že se nám to povedlo,“ obrátila se k ženě s ruličkami.

Dál se nedostala. Gladys Knoblocková ji změřila studeným pohledem.

„Nám? Jak to, nám? *Vám* se to povedlo! Takhle Filipovi ukrást vystoupení! Takhle mu zabít Bacha!“

„Ale já přece... A vždyť teď může hrát.“

„Teď? Po vašich odrhovačkách? Tomu říkám drzost.“

„Ach bože,“ vydechla Mařka. Nenapadlo ji nic jiného, než že té babě přeskočilo.

Naštěstí zde byl ještě její syn.

„Filipe,“ sklonila se k němu. „Já že jsem vám něco pokazila, ukradla?!“

Aniž k ní zvedl oči, vylovil kapesník a vysmrkal se,

„Filipe!“ opakovala.

Neodpověděl. Utřel si nos. Napřímila se. Sally Knoblocková již stála u pódia, zavěšena do Kirka Besta a celá rozzářená, jako by jí byl právě nabídl své srdce a jméno.

„Ach Mary, drahoušku! Vy jste nás ale překvapila! Takový báječný hlásek... A ta růžička, ten květ. To je mexická móda, že ano? Jenže Mexičanky ji nosí za uchem nebo v zubech, jak jsem alespoň slyšela... Strčte si ji schválně za ucho, jak by vám to slušelo! Nebo radši do zubů! Vidíte, Kirku, že by se tam naší maličké hezky vyjímalala... Ale ne, Mary, nic ve zlém, nemračte se, vždyť já vás bezmezně obdivuju...“

„Kdo se tady mračí?“ odsekla Mařka. Nebyla to nejlepší odpověď, avšak nic chytřejšího, říznějšího ji nenapadlo. Nemohla se soustředit, myslela jen na to, že Sallino vtípkování je pouze úvod, a ten pravý útok že teprve chystá.

Mýlila se jen potud, že zasáhl Kirk Best, kterého to ženské šermování jazykem nudilo.

„Poslyšte, Sally, mně se spíš zamlouvají slečniny střevíčky. Takové pěkně barevné. A jemné, jako do plesu...“

„Namouduši!“ spráskla Sally ruce. „Vy ale máte postřeh, Kirku! Ačkoliv mě trochu mrzí, že se díváte děvčatům po nohách. Děláte to taky tak, šerife?... Kde jste, šerife?! ABC, je po vás shánka!“

„Copak, copak?“ křikl ABC žertovně a odtrhl se od hloučku, kde očividně znovu líčil svůj vítězný boj s Willym Zabijákem. „Co se vám přihodilo, slečno Sally? Něco nekalého?“

„Mně? Ne. Jen se vás chci zeptat, jestli jste už někdy někde viděl takové kouzelné červené...“

„To víte, že viděl,“ ušklíbl se šerif. „Nepodceňujte můj zrak, já vidím i ve tmě, Willy vám to může dosvědčit.“

„Takže už jste našel svůj dub. Chci říci svou hrušku.“

Šerifovy oči se na vteřinku střetly s Mařčinými.

„Dub?“ řekl, jako kdyby nechápal. „Hrušku?... Oh tak, vy myslíte tu dámu, co se večer zapomněla na ulici, že ano? Tu, co měla na nohou červené botky, pravda? Tedy v tom ohledu jsem prozatím bohužel vyšel naprázdno. Asi tady není. Anebo se přezula.“

Sally stiskla rty:

„Prve jste nemluvil o botkách, ale o střevících.“

„Opravdu? Inu možné to je, moc se v ševcování nevyznám,“ pokrčil ABC rameny. „Ale jestli vás to zajímá, slečno Sally, tak tedy podle barvy bot nemůžete nikoho identifikovat, protože není žádné zvláštní znamení,“ dodal tónem odborníka. „Někdy ovšem hraje při pátrání hlavní roli i bota! Ano, ano, i smradlavý škrpál! Ale vždycky jen její otisk v blátě, prachu a podobně. Nikdy její odstín pleti, čili tak říkajíc její rasa! Červené botky – nebo jak vy to nazýváte střevíčky – nosí přece občas každá dívka nebo paní. Takže tahle stopa je bezcenná. Důležitější je to, co se nedá změnit, prostě co se ani nezouvá, ani neobouvá. Například nos, Nebo vlasy... Ačkoliv prrr! Vlasy si můžete přebarvit nebo ostříhat! Ale nos ne, drahá slečno! A postavu taky ne. Postava je buď dlouhá, nebo krátká, nebo prostřední, buď tlustá, nebo tenká, nebo akorát... Ne, ne, nepřerušujte mě, zrovna teď vám chci říct něco moc zajímavého: Já mám, milá slečno Sally, natolik vycvičené oko, že mi stačí jediný pohled, jedno stříhnutí brvou...“

Žvanil, plácal, jako kdyby měl v hlavě. Až Mařku napadlo, že asi svůj triumf nad Killym Willym důkladně zapíjel, než se vydal na koncert. Ale ve chvíli, kdy dospěl k závěru své zmatené přednášky – že ta žena uprostřed ulice zaručeně nebyla ona, Mařka –, upřel na ni oči a spiklenecky zamrkal. Byl to pouze nepatrný pohyb víček, ale stačil, aby pochopila dvojí: že ABC není opilý; a že žvatlá jen proto, aby zmátl Sally Knoblockovou. Měla dojem, že se mu to podařilo. A stejný pocit měl zřejmě i on, neboť ihned poté se odporoučel a vrátil se ke skupince svých kumpánů.

Oddychla si, a nestarajíc se už o Sally, seskočila z pódia. Kývla na tátu. Pro ni večer skončil, a nikoli neúspěšně. Ba naopak!

Jak odcházeli, ustoupil jim šerif z cesty a vysekl hlubokou poklonu. Tu spatřila, že není docela lysý, jak se jí ještě před chvílí zdálo, ale nanejvýš napůl, jen vpředu, nad čelem.

Věčná škoda, jinak by to byl docela přijatelný mladý muž.

Totíž ne zrovna mladý – – – ale Frank Bastillon už také bude brzy slavít třicátku.

Nikde se už s sátou nezastavili, vrátili se rovnou do hotelu.

Na posteli plné štěnic si znenadání uvědomila, že se v poslední době dívá na všechny mladé muže jinak než ještě přednedávnem, že zkoumá jejich zjev podrobněji, že je odhaduje, že váží jejich přednosti

a nedostatky, jako kdyby všichni byli možní nápadníci. Zastyděla se.

Ale nic naplat, bylo to tak, napořád se jí to stávalo; jako kdyby najednou měla jiné oči, vdavekchtivé. I na onoho krátkonohého kovboje u čínské kantýny jsem se tak dívala, i na Kirka Besta – snad i na Jima Browna, když jsem ještě nevěděla, že má dvě děti a že je ženatý...

Co se to se mnou děje? Co to znamená? Že se chci mermomocí vdát? – Ale vždyť nechci, nechci! – Anebo chci, ale nevím o tom? – Možná. Třeba si to nechci přiznat.

Chci – nechci... chci – nechci...

Už usínala, když vzpomněla, jak před hodinou vyšli s tátou z kostela a jak je přímo zavalil a omámil nádherný noční vzduch, chladný jako po krupobití. A širá, nízká krajina vůkol – ani siluety baráků nerušily pocit obrovité plochy... a nahoře ještě stokrát větší nebe, úžasně průzračné, jako skleněné, a tak přeplněné hvězdami, až se zdálo, že sněží. Krásná země, tahle Oklahoma, čertví proč táta pořád vzdychá po Čechách; dneska při té písničce doopravdy slzel, poznala jsem to i na dálku... Namouvěru moc krásný kraj, moje Oklahoma, obzvlášť v noci.

Kéž bych i já uměla vidět ve tmě jako ABC... Ale třeba se jen tak chlubí... Ale jak by byl jinak rozeznal barvu mých střevíčků?! Ano, vidí v šeru. Jako kojot.

Ale není kojot. Jinak by se mne přece nezastal.

9

Vyrazili po osmé, avšak jinou cestou, než včera přijeli, povlovnější. Vůz byl přetížený dřevem a zásobami a koně měli co dělat, aby jej vyvlekli na kopeček nad městem. Nahoře vypadali tak zchváceně, že Sudík zastavil a seskočil:

„Musíme je oťřít.“

„Ne! Chci dál!“

Nedbal. Nechápal, proč ten spěch. Čtvrthodina nás přece nezabije.

Ona to však chápala, a velmi jasně:

Nechci se zastavit, nechci se ohlížet, protože jinak...

Co jinak?

I to věděla.

Poslušně třela koně, ale přes jejich hlavy a hřbety se dívala k Wagoneru, k Hlavní třídě, zahnuté do oblouku a vroubené řídkými zuby-baráky. Hotový chrup Dana Gallica, ovšem ve větším měřítku. Stejně nový, stejně umělý... Jenomže v každém zubu-baráku někdo bydlí, ženy, muži, děti. I děvčata. I Trilby Adamsová. I chlapci. I mládenci na ženění, i vdovci... všechno v jednom chumlu, všichni v těsném sousedství, jeden na druhého může zavolat z okna, večer se mohou sejít, zaspívat si, nebo se i hádat... Nebo i po sobě práskat z pistolek, to mi nevádí, cožpak jsem se včera při přestřelce bála? Ani trochu.

„Táto! Já se na úsek nevrátím.“

Sudík zvedl prudce hlavu.

„Nepojedu tam,“ opakovala. „Dělej si, co umíš. Chci žít tady, a tady zůstanu.“

„Blázníš, holka,“ řekl mírně.

„Kdo?!“ vybuchla. „Já?! Spíš bych to řekla o tobě! Proč máme trčet v poušti, když se můžeme uživit tady? Když tady můžeš dělat řemeslo. Co ti včera pan Gallico řekl při loučení? Abyš mu teda ušil pořádné sako, když jsi takový krejčovský král. Tak ho, proboha, chyt' za slovo! Jsi, nebo nejsi dobrý krejčí? To se ví, že ano... Ach táto, zůstaň a živ se šitím, mohu ti pomáhat, jsem vlastně hotová švadlena, budeme se mít jako... jako...“

Hlas jí selhal. Sudík na ni stále hleděl kulatýma, vyděšenýma očima, v nichž nepřečetla ani jiskřičku porozumění, ale naopak cosi jako výčitku.

Prochvěla jí vlna rozhořčení a vzdoru:

Konec, konec! Táta nemá kapku dobré vůle, myslí jen na sebe, je starý jako kamenná hora, tvrdý, tupý, docela bez citu. Je mi cizí, cizí, cizí! Nic pro něj neznamenam, vrtoch je mu přednější než jediná dcera... Je to vůbec můj táta? Není, nemá na to právo!

Pojednou ležela v trávě, držela se jí, pěstmi svírala trsy stébel a ječela, křičela:

„Dej mi pokoj! Chci lidi! Nenávidím tě! Chci žít mezi lidmi, chci kamarádky, chci Trilby, proč zrovna já mám hnít mezi dvěma...“

Vzlykla a zmlkla. Sama se lekla toho, co málem vyslovila.

„Mezi Indžany,“ opravila se.

„Ne. Mezi dvěma dědky,“ opravil ji. „Tos měla na jazyku. Zapomnělas asi, že Bob Acuff je tentam.“

Mluvil stále stejně klidně, teď však s malým náznakem smutku:

„Dobrá. Vstaň. Vrátime se do Wagoneru. Nechci, aby moje dítě shnilo u jednoho dědka.“

Přisedla k němu na kozlík. V prstech dosud měla chomáč trávy. Odhodila jej. Ale za nehty jí zbyla zarudlá hlína. Takové obloučky, skoro jako obočí.

Postřehla, že Sudík něco mumlá.

„Co je zase!“ vyjela podrážděně. „Hneme se už, proboha? Hyjó!“

Koně zabrali, Sudíkův hlas utonul ve skřípotu kol a jí se ulevilo. Mířili zpět k městu. Zvítězila.

Ale Sudík stále hučel, bručel, sípal, šeptal; jako by se bál promluvit hlasitěji.

Vytrhla mu oprat' a zarazila koně: „Co je?! Jestli mě chceš proklít, dej si s tím aspoň práci. Abych tě pořádně slyšela! Ne že by mě to moc zajímalo, ale jednou začas...“

„Co jednou začas?“ zeptal se ohromeně. „Proboha, Mařko, kde se to v tobě vzalo? Chováš se a mluvíš jako zlá. Ale to přece není možné, ty nejsi zlá, ty nejsi prevít, jsi má dcera a já tě mám rád.“

Mlčela. Nevěřila mu jedině slovo, ani že ji má rád, ani že ona není prevít. Jsem prevít! Každý, kdo se tady chce uplatnit, musí být prevít, tak proč ne já? Svatého čekají leda muka.

„Já tě přece neproklínám...“

Stiskla netrpělivě zuby, protože tu hloupou větičku mlel už potřetí. Nebo podruhé. Jako kdyby mluvil se slabomyslným dítětem, kterému musíš všechno stokrát opakovat.

„Já tě přece neproklínám... Jen ti říkám, že mám strach... Ten břicháč, ten mluvka si ze mě určitě vystřelí. Jako tehdy Sam Wilcox, vzpomínáš? Kdepak, žádný Dan Gallico mi nedá vydělat, hloupost. Hodil jsem mu pravdu do tváře, a to mi nedaruje. Tady ti nikdo nic nedaruje, tady za všechno ukrutně zaplatíš, a nejvíc za upřímnost. To snad už víš, ne?“

Přikývla, že to ví, a líp než on, protože se tady narodila a nikdy

nežila jinde, v nějakých báječných, krotkých, pohádkových Čechách. Na rozdíl od něho.

„Tak proč sis proti sobě toho bařtipána poštvál,“ vyhrkla a zajíkla se, protože měla na jazyku ještě tři slůvka: ...ty starý blázne!

Spolkla je včas, ale přece jen ne natolik včas, aby nevycítil, co ještě chtěla dodat. Ne, nebyl hlupák, natož blázen, a pokud šlo o cit pro nevyslovené, měl ho více než ona.

Mlčeli.

„Možná že jsem popleta,“ prohodil po chvíli. „Ale blázen ještě ne. Třeba mě to začas potrefí, proč ne, tady se už pomátly tvrdší povahy. Takže kdoví, kdoví... Já vím jen to, že tě mám rád.“

„A já tebe ne?“

„Ty?“ podivil se. „Ale samozřejmě, že máš. Nikdy mě přece nenapadlo... Jestli vůbec něčemu věřím, tedy že jsi dobrá –“

Neposlouchala už. Nepochopil ji. Nepoznal, že slova „A já tebe ne?“ adresovala ne jemu, nýbrž sobě samé, že správně měla znít:

Mám ho vůbec ráda?

Koutkem ucha slyšela, jak znovu opakuje, že on...

„Tak dost,“ zasmála se. „Zastav. Jedeme na úsek, ty tvrdohlavý dědku.“

Naráz obrátil koně. Tak poznala, že se opravdu hrozně bál města i lidí a že by ve Wagoneru uschl. Nic platný by tam nebyl, všechno by zbabral, nepolepšili bychom si, právě obráceně. A já ho asi přece jen trochu miluju. Nebo je to soucit? Možná. To se ukáže později. Až v té prérii zkusnu. Jestli ho potom budu proklínat a vyčítat mu, byl to soucit. Jestli ne, byla to pravá dceřina láska.

„Ale... ale nebudeš mi nic vyčítat?“ Jako by byl četl její myšlenky.

„Ne. Už mě to přešlo.“

„Třeba to zase přijde. Už dvakrát tě to chytilo, Mařko, dvakrát ve třech dnech! Dřív jsi taková nebyvala.“

„Dřív jsem byla mladší.“

„Hm...“

Ale pro jistotu se ozval ještě jednou:

„Slovo na to, že už nebudeš trojčit?“

„Spolehni se.“ Stiskla mu pěst na oprati. Kupodivu se jí zachtělo políbit ho, ale vůz se kymácel a místo na čelo přitiskla rty na jeho

ucho. Bylo rudé a horké, jako kdyby měl teplotu. Anebo jako kdyby se za něco do krve styděl. Či za někoho.

10

Za hodinu převzala vedení vozu, aby si Sudík příliš dlouho nenamáhal rameno. Tvrdil sice, že wagonerský felčar se té lapálii srdečně zasmál, že rána je už téměř zacelena a tak dále (a povšimla si, že cestou na pahorek opravdu řídil spřežení oběma rukama), nicméně obav se nezbavila. Dan Gallico, ten náčelník Velká huba, vydupal možná svůj plátek ze země jen a jen botami, ale nás čeká jinší práce. Radši na to nemyslet, člověku by spadlo srdce d'asvíkam.

Cosi ji přimělo, aby opustila stezku a vedla vůz napříč prérií přímo k severovýchodu... cosi nejasného, snad neklid, či snad touha být co nejdříve na místě a zbavit se všeho pokušení, nepotkat nikoho, kdo jede do města a jemuž by mohla závidět.

Tak se stalo, že dorazili k řece nikoli u známého brodu, nýbrž o kus níže po proudu.

Zastavila. Den rozkvetl do krásy, slunce hřálo a tam, kde se v noci chumelily hvězdy, klenula se nyní nesmírně vysoká bář, modrá až oči přecházely. Pouze na hranách, kde se stýkala s obzorem, byla zarůžovělá jako dívčí ústa.

„Člověk až žasne,“ vydechla.

„Jo,“ řekl Sudík. „Tohle je sakramentsky širokánská země. A pod velikánským nebíčkem.“

Byla mu za ta slova vděčná. Dokazoval jimi, že má v hlavě totéž co ona, že jeho myšlenky běží stejným směrem a že ona a on jsou tedy opět v souzvuku. Ona a on. Že si zase rozumějí. A že se tedy možná shodnou i v budoucnosti.

„To víš,“ dodal, „bude to pěkná dřina. A nakonec stvoříme jen něco malinkého. Totiž jestli vůbec něco stvoříme.“

„Bez starosti. Přece už nejsme zajíci.“

„To je taky pravda.“

Ano, byla to pravda, nestáli v panenské prerii poprvé, měli k dobru zkušenosti z úseku u Velkého stromu, kde byli také první, kdo do půdy

zaryl rýč a kopl motykou.

„První lidi na světě!“ řekl Sudík zčistajasna. „Komu se to hned tak přihodí. No představ si to.“

„Bez starosti,“ opakovala, ačkoliv tato odpověď se k jeho slovům zdánlivě nehodila. Ale ve skutečnosti k nim šla nadmíru dobře, „pasovala“, jak by řekl každý starý český krejčí, neboť znamenala, že ona, Mařka, si to představit dovede: buď, táto, bez starosti, mně je docela jasné, že jsme na tom tehdy byli jako praotec Čech, když stanul na hoře Řípu, však jsem o tom četla; a teď jsme na tom zrovna tak, jenže už podruhé, a to se nepříhodilo ani jemu, pratátovi, haha, on prostě měl jen jedno dítě, ale my dvě, takže už máme svou praxi. Kdo je tedy na tom líp?

„Víš, holka,“ řekl Sudík, „ono vždycky hrozně záleží na tom, jak se na věc podíváš. Z které strany. Protože nic není ve stínu ze všech stran. To říkala moje bába, tvá prababička. Ta se ti radovala, i když ji tlačily boty! Panečku, povídala, to bude lahoda, až je zuju... Nu a umřela v devadesáti a neměla jediný šedivý vlas a jen jedno kuří oko. Jo, to by byla ženská pro tenhle kraj.“

„Určitě,“ zabručela Mařka a měla radost, že tátovy myšlenky pořád ještě jedou po stejné koleji s jejími; ale na druhé straně ji popíchlo, že táta by tady měl zřejmě radši prababičku než ji,

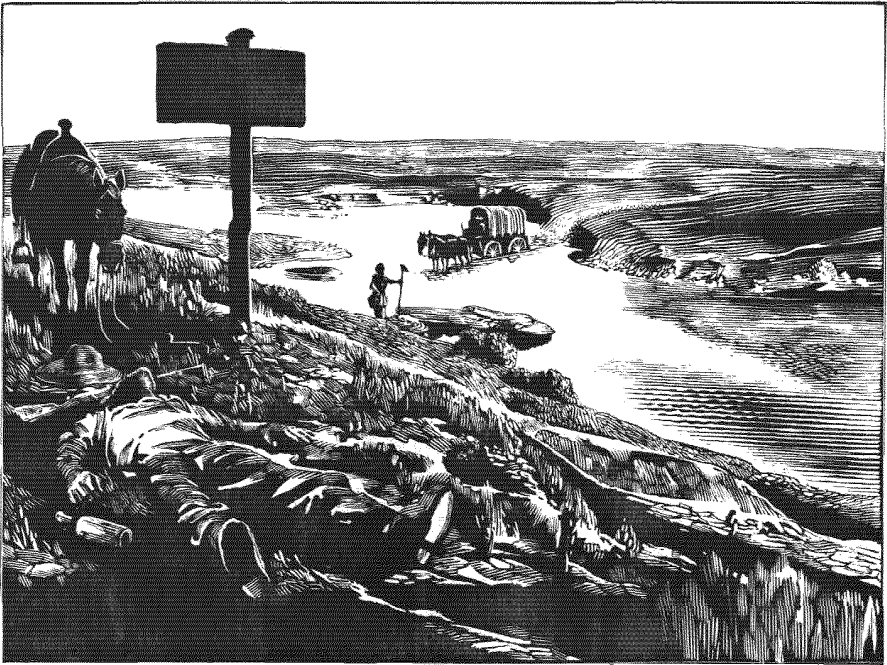
„Zkusíme se dostat na druhou stranu tady?“ zeptala se. „Já jsem pro.“

„Vidíš brod?“

„Nevidím, ale najdu. Alespoň si umyju nohy.“

Počkej, já ti dám prababičku, myslela si, když se zula a vykasala sukně. Mám už sice tři kuří oka od těch nových střevíčků a z Oklahomy zaručeně zešedivím ve třiceti, ale na prababičku stačím poslepu.

Sukně jí klouzaly z rukou, vyhrnula je tedy až pod ramena, ovázala provazem, a opírajíc se o nově zakoupenou motyčku, vstoupila do řeky. Předem věděla, že brod zde musí být – zarudlá voda se čeřila, na hladině tančily roje drobných vlnek, ve slunečním světle vždy na okamžik zrůžověly, aby poté zhnědly a zmodraly jako nějaký drahý kámen, třeba karneol. Nebo opál. Nevěděla, který z nich, nikdy nespátřila ani ten, ani onen, jen ta jména se jí líbila. Ach, mít tak

náramek z karneóólúúú!

Dostala se doprostřed řeky, aniž si zmáčela kolena.

Otočila se, aby tátovi zamávala, zvedla motyčku.

A na vteřinu znehybněla, ztuhla tak, jak byla, tvář obrácenou nazad, motyku nad hlavou:

Od severu dolehly v rychlém sledu dva výstřely.

Vzdálenost je sice ztlumila natolik, že ostrý zvuk zazněl jen, jako když vytáhneš zátku z těsné láhve..., avšak právě na severu, a navíc ve vzdálenosti, jež se zdála odpovídat síle zvuku, ležel jejich claim.

Ruka s motyčkou jí klesla.-V té chvíli už Sudík sjížděl k řece. Břeh byl strmý, koně sklouzli. Ale neupadli a vůz se v jejich sledu sesunul hřkávě do proudu.

„Naskoč!“

Zapomněla rozvázat provaz, držící sukně. Pokusila se o to až na druhé straně, když Sudík práskl do koní a když jí vítr pohladil nahé nohy. Nešikovně však zatáhla za nesprávný konec, klička se proměnila v uzel, a v drkotavém trysku po hrbolech prerie marně hmatala po noži

u tátova pasu. Jela tedy dál tak, jak byla, vykasaná až téměř pod bradu, v bledě modrých kalhotkách s kanýry právě nad kolena. Vzal to d'as.

A vůz se zmítal po přerii jako loď, a dálky se blížily, a po pravé ruce trčely hedvábné kopce, teď fialové jako strach... A pojednou bylo vidět osamělý kůl s tabulkou na vrcholu – takový pomníček nad přerijním hrobem – a opodál stejně osamělého koně. Stál tam osedlaný a se svěšenou hlavou jako truchlící pozůstalý. Jezdec ležel na zádech pod kůlem.

V příštím okamžiku ho poznala po nevidaných žlutých botách, které si sám ušil, když ještě ševcoval. Byl to Bob Acuff, starý Skot.

11

Sudík zastavil spřežení a nakrčil se. Těkavě se rozhlédli. Nikde nikdo, jen ty dvě nehybné postavy, muž a kůň. A nehybný kůl. Vypadalo to jako trojice mrtvých věcí uprostřed mrtvé pustiny. Vlastně čtyři, v trávě u Acuffova boku se povalovala jeho vinčestrovka. Jinak pusto, prázdno. Střelec, který Acuffa složil, se tedy buď skrýval velmi blízko, anebo měl tak rychlého koně, že stačil prchnout z dohledu.

Obojí se zdálo stejně nepravděpodobné.

„Kryj mě, táto,“ sykla Mařka a seskočila z vozu. „Strejdo Bobe, kam jste to slízl? Jste při vědo...“

Vztekle polkla. Jak se nad ševcem shýbla, měla pocit, že strčila hlavu do sudu s kořalkou. A když ho rýpla do žeber, zavrčel pár slov, jež neslyšela ráda, natož aby je sama někdy vypustila z úst.

„Zatracená práce,“ obrátila se k Sudíkovi. „Doběhni pro trochu vody, je namol.“

Ale museli na opilce vylít celé dva kbelíky, než se dověděli, co a jak. Kdo to střílel, po kom a proč a zač:

On, Acuff. A po cikánech!

Doslova tak:

Vykládal škytavě, že přiharcoval k řece v báječné náladičce, přebrodil se, přečetl si firmičku na kůlu a hned byl doma: Sudíkovi si odskočili, ale vrátí se. Škyt. Stačí na ně počkat. Škyt. A tak tedy čekal

a z dlouhé chvíle popíjel. Škyt-škyt. A najednou – kde se vzala, tu se vzala – spousta cikánů. Jako by spadli z nebe. Škyt. Jenomže jich samozřejmě nebyla spousta, ale jen dva, totiž jeden a půl, chlap a kluk. Škyt. A vlastně to ani nebyli cikáni, ale Indžani, red skins, rudé kůže. Kde by se tady taky vzali cikáni, že ano. Háček – škyt – háček je v tom – škyt! – že cikána od Indžana na první pohled nerozeznáš, když nemáš za ušima. Stejně vlasy, stejně tváře, stejná kůže. Zkrátka všechno stejné.

Breptal, škytal, pletl si slova, ztrácel nit, nicméně nakonec z té litanie vyšlo, že má-li někdo v celé širé prérii za ušima, je to jistý Bob Acuff, kdysi švec. K vašim službám, madam! Míru na botičky? Prosím, hned to bude...

Naštěstí záhy na botičky zapomněl a vrátil se k věci:

Jak poznáte, že Indžan je Indžan, rudá tvář, a ne cikánský baron? – Ale to je jednoduché, madam: Cikáni jsou veselá chasa, kdežto Indžani zrovna obráceně. Žádné rudé tváře. Blbost! Smutné tváře, to jim sedí! Nejsmutnější chlapi pod sluncem, pořád jen čumí, ani se nezubí, ani se nekaboní, zkrátka nic. Pusto. Prázdno. Člověk by se nad nimi rozbřečel.

Nu, a aby zaplašil jejich nekonečný otravný smutek, podal jim lahvičku: Lokněte si, pohlaváři, ať vás přejde žal! – Jenomže žal je nepřešel, ani když si přihnuli podruhé, a on, Acuff se dohřál: Cože, vy holoto, já vás tu zadarmo napájím prvotřídním likérem a vy mi ani nedarujete úsměv?! Koukejte zmizet, a pronto. Tak bude to?! Bác – bác!

„Znamená to,“ procedila Mařka skrz sevřené rty, „znamená to, že jste po nich střílel?“

„Houby.“ Škytavka ho už přešla a mluvil jakžtakž souvisle. „Do vzduchu jsem vypálil, jen tak pánbíčkovi do oken. Jen z legrace. A pro jistotu. Aby vzali nohy na ramena a neotravovali mě tím pekelným žalem. Kdo se na to má dívat, že jo...“

„A co oni?“

Vyvalil na ni oči:

„Co – co – co! Zmizeli jako pára. Nebo je někde vidíte?“

„Vy... vy odporný ochlasto,“ vyhrkla, bez sebe pobouřením. „Víte, co byste zasluhoval? Poštvat na nás sousedy, střílet po nich hned první

den!“

„Ale copak vám nepovídám dost jasně, že –“

„Mlčte!“

Ohlédla se po Sudíkovi, co on na to. Spatřila, že vleče od řeky další kbelík vody, a vyběhla mu naproti.

„Tady máte!“ Vchrstla vodu Acuffovi do tváře. „To je pro vás to pravé pití, vy obludo!“

„Kristepane, už dost!“ Rozklepal se, vyskočil, jal se pobíhat do kolečka, mávat rukama. A cvakaje zuby hořekoval, že tohle si nezasloužil, takové studené uvítání ze strany starých přátel. „To by mi paní Fatridesová neudělala.“

„Tak se k ní spánembohem vraťte, jestli můžete. Jenomže nemůžete, co! Vykopla vás, pravda? A tak jste přilezl ke křížku.“

Mařčina slova ho dopálila natolik, že mu na zmrzlých tvářích naskočila rudá kola: Kdože ho vykopl?! A kdože přilezl a k čemu?

Naštěstí už byl tak dalece střízlivý, že vzápětí mohl souvisle vysvětlit, jak to s ním vpravdě bylo:

Vůbec k Moiře nejel, ale opravdu pouze k Číňanovi pro lahvičku, ani o krok dál. Ale jak už to na světě chodí, lahvičku hned otevřel, ochutnal likér, zda Čen nešidí poctivé pocestné – a pak přirozeně musel zůstat na noc, jelikož mu nesloužily nohy. A nazítří, právě když koupil novou láhev a chystal se vyrazit za přáteli na východ, zastavili se u Čena dva veselí chlapíci, tak trochu známí z Guthrie, kde on, Acuff, kdysi míval živnost. Jeden z nich býval dokonce zákazník a dodnes nosil jednu botu vyrobenou Acuffovými mistrovskými rukama – jen jednu, protože o druhou přišel kdesi v šarvátce, zároveň s nohou, pochopitelně. A ta zbylá bota pořád ještě držela jako nová, zatímco dřevěnou nohu, kterou teď nosí, musel vyměnit už dvakrát, ježto se dole ušoupala a uštípla, ačkoliv byla ze solidního dubu, a navíc okovaná. A jelikož takové setkání nesmrtelné boty s jejím tvůrcem se samo sebou musí oslavit... a tak dál a dál. Zkrátka a dobře dostal se od Číňana až dnes ráno, dojel k řece a přes řeku, zahlédl kůl s tabulkou a zprvu nevěřil svým očím, protože usadit se naschvál v horoucích peklech je nad zdravý lidský rozum. „Krucinál, vždyť tenhle pitomý kout snad ani není na světě! Na mapě teda určitě ne.“

„Všecko je na mapě,“ ozval se Sudík.

„Jo. Ale jen jako bílý flek! Každá pořádná věc má na mapě kolečko a jméno. Takže...“

Acuff ztichl.

Sudík zprudka přikročil k vozu, zašátral pod plachtou. Vylovil tesařskou tužku. Odešel k cedulce a se špičkou jazyka mírně vyplazenou začal malovat písmenka.

Acuff s Mařkou mu zvědavě nahlédli přes rameno.

„Sjů-sajs!“ četl koktavě švec. „Co to znamená?!“

„Čte se to ‚Sušice‘ a je to jméno jednoho moc hezkého města u nás v Čechách.“

„Ale co s tím tady! Nikdo to tu nezná a nepřečte.“

„Znamená to asi tolik jako ‚suchá země‘,“ vysvětlil Sudík. „Po anglicku –“

Znovu se obrátil k tabulce a kostrbatými klikyháky připsal:

DRYLAND

„Safra,“ odplivl Acuff. „Dryland. Safra!“

„Nezamlouvá se ti to?“

„No, znám přinejmenším tisíc hezčích jmen.“

Já taky, pomyslela si Mařka.

Neměla nic proti Sušici, věděla, že se táta narodil kdesi v okolí toho šumavského města a že dodnes na ně vzpomíná jako na pozemský ráj. Avšak slovo „Dryland“ jí znělo nepříjemně v uších. Poodešla. Byli zde jen oni tři, a přece v této chvíli cítila, že potřebuje být sama, že táta i Acuff jsou jí na obtíž. Zastavila se na zeleném pahorku, ne vyšším než kůň. Kol dokola koberec z vylysalé trávy, jenž se stal jejím domovem. Proč? Z tátova vrtochu. Ale na tom už nesejde. Je to můj domov, musím tady žít. Musím jej tedy mít ráda, jinak by to nešlo. Ale abych jej měla ráda, musím se na něj dívat jinýma očima. Musí se mi tady líbit.

Stiskla rty a opakovala si polohlasně:

„Je tady krásně, krásně, krásně. Brečela bych, ale je tady moc krásně. Na just!“

Bohužel nedokázala samu sebe přesvědčit.

Zkusila tedy vnutit si představu, že je na tom stejně, jako kdyby ji osud přiměl vzít si za muže někoho, koho by nechtěla.

Dokud jsem neřekla „ano“, mohla jsem se vzpouzet, hádat se,

hledat na něm blechy, proklínat ho... Ale jakmile jsem přikývla, musím obrátit na čtyráku; před jeho chybami musím trochu přivřít oči a před jeho přednostmi je otevřít dokořán, protože jinak bych se užrala a zkazila si život. A ze stejného důvodu je tedy na Drylandu ne hezky, ale přímo krásně! Musí tu být krásně! Budeme tu žít v klidu a spokojenosti, určitě se tu dobře protlučeme, všecičko lehce zvládneme, když je teď s námi Acuff. Velikánské štěstí, že se vrátil! Cestu kytičkami bych mu měla posypat!... Ano, je tu nádherně, daleko líp, než jsem se odvážila doufat. Snad tu rostou i nějaké kytičky, a ne-li, vypěstuju si je, budu je sázet jako Tom Appleseed jabloně; jenže kytky mi vykvetou brzy, ne až za bůhvíkolik let. Takže napřesrok už budu mít okna plná kvítí... Ach panebože, jak jsem tady úžasně šťastná!...

Koně zafrkali. Otočila se.

Na dvacet kroků za ní – tam, kde ještě před okamžikem bylo pusto, prázdno – stáli dva Indiáni. Vypadalo to, že v jediné chvílce vyrostli ze země. Jeden byl vysoký, druhý menší, asi chlapec. Ale na hlavách měli stejné šiřaté, pomačkané hučky a na sobě něco bělavého a plandavého, ozdobeného prýmkou nebo korálky. Nepohnuli se. Stáli a hleděli na ni bez záchrvěvu v plochých, bezvýrazných tvářích, bez jediného mrknutí. Jako kdyby to nebyli živí lidé, ale jen obrazy namalované zpola na trávniku, zpola na obloze.

KAPITOLA TŘETÍ

INDIÁNSKÁ RŮŽE

1

Za tři týdny už měli střechu nad hlavou.

Nezačali stavět u řeky, nýbrž přibližně uprostřed pozemku, kde objevili pramen dobré vody. Baráček měl dvě místnosti – jedné říkali kuchyně, druhé s trochou nadsázky „ložnice“, ačkoliv v ní spala jen Mařka. Acuff se Sudíkem měli palandu v kuchyni, takže ani název „kuchyně“ nebyl přesný; ale museli obě komůrky v řeči nějak odlišovat. Počítali ostatně, že se brzy pustí do stavby stáje s přístěnkem, kde se usadí Acuff. Pak by všichni tři měli své soukromí a více si dojísta nemůže přát ani velmož.

Barák se navlas podobal onomu, který shořel u Velkého stromu – neměli ani čas, ani chuť vymýšlet něco jiného, nového, a chtěli využít starých zkušeností. Nemohl se ovšem ani zdaleka vyrovnat téměř panskému sídlu Moiry Fatridesové, zato ve všech směrech předčil vratkou chajdu nebožtíka Řeka Fatridesa, kterou zahlédli, když tehdy jeli s vdovou na její ranč a žasli, proč si ponechala oba úseky. Měli dokonce hrdý pocit, že překonali Čenovu boudu, do níž Číňan dokázal vtěsnat celou rodinu včetně dědečka-patriarchy. A o zemních děrách krytých drnovými přístřešky, o oněch ubohých „dug-outech“, v nichž živořil opuštěný Jim Brown s dětmi i kozou a o kus dále tři tajemní desperáti, mluvili teď leda s pohrdáním. Nelze přece srovnávat liščí noru s obydlím důstojným člověka.

O Wagoneru nehovořili vůbec, ani Mařka se o něm už nikdy nezmínila. Byla ráda, že v krátké době přetrumfli leckoho z okolí, a rozhodně netoužila otravovat si život vzdycháním po nedosažitelném a nakonec v sobě třeba vypěstovat závist. To by tak ještě scházelo.

Když někdy uvažovala o těchto věcech, dospívala k podezření, že je možná moudrá, a nemálo se polekala, ježto moudrost bývá přece vždy spojena s pokročilým věkem.

Proboha, snad už nejsem stará?

Ne, ještě dlouho ne!

Ale v tom případě nemohu být moudrá... Snad jsem tedy jen rozumná, chytrá (ano, to říká i táta!), takže na tom ještě nejsem příliš zle...

A opět byla ráda, že se z této kličky dokázala vykrotit.

Jenomže v samotě přicházely jiné zneklidňující myšlenky a bylo jich požehnaně už proto, že sama bývala celé dlouhé dny. Sudíkovi se rameno uzdravilo, Acuff už nepil – neměl také co –, takže na ni zbyly pouze lehčí práce včetně vaření. U plotny jí samota tolik nevadila, bylo třeba dávat pozor na hrnce, na rožeň, starat se o topivo a přikládat. Avšak u řeky ji obvykle přepadlo tesklivé snění, z něhož vybědala jen s obtížemi.

Chodívala tam denně nebo obden na ryby, sedávala na stoličce, kterou si sama vyrobila z drnu, hleděla upřeně na místo, kde se vlasec nořil do vody a vytvářel maličký, neklidně se chvějící kruh... a vždy si nesmírně přála, aby někdo přišel nebo přijel, aby na ni zavolal a smekl bílý klobouk a vysekl poklonu. Nevěděla, proč by ten širák měl být právě bílý – snad jen proto, že takový nosíval Frank Bastillon. Tak či onak, cítila, že by takto – s bílým kloboukem – bylo vše daleko krásnější, než kdyby na ni někdo zamával chlupatou čepicí. A opět nevěděla, proč ji vždy napadla zrovna chlupatá čepice – snad jen proto, že ji kdysi spatřila na jednom chlapíkovi s trojnásobným jménem: Albert Benjamin, a navíc Cimarron, jako ta řeka.

Ale když jednou – táta s Acuffem tehdy právě dodělávali střechu –, když se jednou dopoledne objevil na druhém břehu jezdec a zamával čímsi, co vypadalo zdálky jako čapka, zapomněla na bílý klobouk a srdce jí poskočilo.

„Haló!“ křikla přes řeku. „Kampak?“

„Rovnou a přímo k vám. Ať se třeba utopím!“ Stále mával, i v jízdě, jako kovboj na rodeu, jenomže kůň se samozřejmě nestavěl na zadní a nechtěl se zbavit jezdcе, nýbrž klusal způsobně jako jehňátko.

„Tamhle se klidně přebrodíte!“ ukázala proti proudu.

Nešla mu vstříc. Poznala ho už. Přesto byla ráda, že přijel. Lepší ABC než nikdo. Lepší olysalý šerif než prázdnota. Lepší kdokoliv než vodník. A tady, u řeky Neosho, se snad nikdo jiný nemůže objevit, jen

vodník. Totiž vodníci. Viděla jich už nejméně tucet a s některými se dokonce přátelila...

Když u ní ABC seskočil z koně, neměl již čepici v ruce, nýbrž na hlavě – asi aby pleš tolik nekřičela – a nemával, nýbrž napřahoval ruku:

„Jaká příjemná náhoda, krásná zpěvačko! Jedu kolem po čerstvé stopě...“

„Po čí stopě?“ přerušila jeho divadelní deklamaci. „Tady se už dávno neukázal ani stín.“

„Sakra. Vy tu tedy sedíte nepřetržitě? Jaksi bez přestávky? I v noci?“

Kousla se do rtů. Připadala si hloupá, a právě před ním nechtěla vypadat hloupě, přesněji řečeno *opět* hloupě. Příhoda z wagonerské ulice jí stačila.

Zašklebil se. Očividně četl její myšlenky.

„Co dělají červené botky. Ještě jste je neprotancovala?“

„Ne,“ odsekla. „Teď nechodím na bály.“

„Ale? A proč to?“ Pořád se šklebil, nos k jedné straně, jako by mu jej někdo ohnul pěstí.

„Nemám na to čas.“ Stěží přemáhala lítost a vztek.

„Aha...“ Rozhlédl se. „No, sál tady máte pořádný. A co tanečníci? Dolézají, co? Dotírají... Ale děvče, neberte to tak, však si oba děláme z nouze legraci, ne?“

„Ne!“ vyhrkla. „Jakápak nouze. Jsem tady, protože chci.“

Neřekl nic, jen se na ni zadíval napůl pátravě a napůl ironicky.

„Posaďte se,“ vyhrkla. „Chytám tady ryby.“

„Vidím.“ Dřepl si na trávník po jejím boku. Stále se na ni ze strany díval a stále tak divně, jako by mu hlavou letělo cosi, co si prozatím netroufá vyslovit. Napadlo ji, že asi očekával pozvání do baráku na hrnek kávy, jak se sluší a patří. Jenomže právě to neměla v úmyslu. Nepřála si, aby se setkal s tátou a Acuffem, protože by se s nimi jistě pustil do rozvláčné rozprávky a jí by nezbylo než němě okounět a poslouchat obvyklé mužské tlachání o kdečem, jen ne o tom, co zajímá holku. Přála si, aby hovořil jen s ní, aby mluvil o Wagoneru, aby jí sdělil novinky... nebo ještě lépe něco, co se týká přímo jí, Mařky..., aby se třeba zmínil, že v městě o ní někdo prohodil slovo, že si na ni

někdo vzpomněl – že prostě vůbec někdo o ní ještě ví!

Třeba jen Filip Knoblock, nebo i ta zmije Sally Knoblocková, d'as ji vzal. Copak jsem zmizela ze světa? Copak jsem tam netriumfovala na pódiu, cožpak na mě necivěli s otevřenými klapačkami, cožpak mi netleskali!... Nebo třeba i ten zaprášený vrtichvost soudce – jak jen se jmenuje – ano, Newman. Nebo Kirk Best, ten nadutý hezoun právník, na kterého si Sally dělá zuby... A co Trilby Adamsová, neteř prokurátora, kterého ani neznám – ani ta už po mně nevzdechne? Cožpak jsem pohřbená jako Killy Willy?!

Aniž si toho byla vědoma, prožívala v duchu znovu onen nedávný, a přece tak vzdálený den a večer v městě. Všechny tehdejší příhody jí v bleskovém sledu kmitly myslí jako obrázky, když ohneš v prstech listy v knize a palcem je pouštíš. A to vše zavinil tento pošklebující se člověk, který seděl vedle ní a vzbudil vzpomínky. Ba i za to mohl, že se obrázky jen krátce mihly; protože kdyby se uráčil promluvit o městě, odkud ráno vyrazil, zůstaly by jí před očima déle a zjasněly by, zvýrazněly, ožily a obohatily se o nové podrobnosti.

Avšak ABC mlčel a ona se nemohla ptát, nesměla zavést řeč tím směrem, aby si nemyslel, že se jí stýská, a nepoškleboval se jí ještě víc. Nebo aby ji nelitoval, což by bylo ještě stokrát horší...

Trhla sebou. Ucítla na šíji dotek, tlak. S překvapením, jež hraničilo s ohromením, si uvědomila, že ji vzal kolem krku a že jí dýchá zblízka do tváře.

Vysmekla se mu: „Co to tropíte!“

„Přirozenou věc,“ zasmál se a vzal ji kolem pasu. „Jsem muž a vy děvče.“

„Ale to ještě neznamená...“ Zprudka si odsedla. „Co si d mně myslíte?“

„Že jste mladá a hezká,“ zadrmlil, „A také, že mám právo na trochu vděčnosti.“

„Za co, prosím vás?“

„Ale, ale!“ Vycenil zuby, opět přisedl, avšak nepokusil se už dotknout se jí. Jen se blizoučko naklonil a legračně jí foukl do ucha.

„Copak se to teď děje s tímhle roztomilým ouškem? Trochu rudne, že ano? Ne sice tolik jako onehdá na pódiu, když jste si myslela, že na vás prozradím...“

Zacloumal jí hněv, už málem vyskočila. Ale zůstala sedět – kdyby teď utekla, znamenalo by to přiznání, že se tehdy vskutku bála posměchu.

„Ale já neprozradil nic! Takže teď –“.

„Klidně jste mohl,“ skočila mu do řeči. „Neporazilo by mě to, nezlomilo by mi to vaz.“

„Tehdy jste se ovšem tvářila jinak.“

„Tehdy jsem byla o dva měsíce mladší! A v mém věku se člověk učí každým dnem. Oč vlastně šlo? Že jsem zůstala na ulici, když jsem nevěděla, co se děje a kam se schovat? A když jsem nemohla utíkat? To byla má věc, ne? Nebo má chyba, jak chcete. Ale nic tak světoborného, aby vám to dávalo právo...“

„Myslíte? Zřejmě neznáte Wagoner, má milá.“

Znovu k ní přisedl, a ještě těsněji.

Hněv ji už opustil, teď byla opět svá.

„Poslyšte, pane Cimarrone, kam vlastně mřííte? Chcete se o mě ucházet?“

„Nu – i tak se to dá říct.“ Tichounce se zasmál.

„V tom případě se musíte nejdřív zeptat, zda bych vás vůbec chtěla za manžela.“

„Za manžela?“ opakoval.

„Za co jiného!“

„Pravda, pravda, za co jiného,“ zazubil se. „Ale na to je dost času. Ze zásady nekupuji, dokud neochutnám.“

„Jenomže já nejsem něco k ochutnání! A nikdo mě neprodává!“ Tak se třásla pobouřením, že se nemohla pohnout. „Nepletěte si mě s klobásou, vy... vy... Já si vás taky nepletu s hlávkou zelí!“

Vteřinku nechápal. Zamrkal. Pak si maně sáhl k čelu, které zdánlivě končilo tam, kde začínala čepice, ale vpravdě pod ní pokračovalo.

„Máte zatraceně ostrý jazyk, slečno Sudíková,“ zahučel.

„Co mi zbývá. V téhle chvíli je to má jediná zbraň.“

Konečně odsedí. Utrhl trs trávy, zmačkal jej v pěsti a hodil do řeky. Ruka se mu chvěla.

„Nikdo nemůže za svoje malé nedostatky. Vy taky nejste dokonalá.“

„To víte, že nejsem. Nikdo vám taky nic nevyčítá. Ale když už si

jednou osobujete právo zkoumat děvče jako zboží, musíte strpět, aby děvče zkoumalo stejným způsobem vás. A aby reklamovalo vady.“

Ovládl se už.

„Byla by z vás výborná obchodnice,“ zasmál se.

„Možná. Teď ale neobchoduji. Hlásám jen rovnoprávnost.“

„Aha!“ zvolal. „Nu, to vám schvaluju. Jste výborné děvče. Ačkoliv trochu hubená... Co tady vlastně jíte? Pořád jen ryby?“

„Ach ne,“ řekla usměvavě, nyní už společenským tónem, jakým se běžně hovoří s návštěvou. Přála si, aby obrátili list a zapomněli na tu nepříjemnou epizodu. „Ach ne. Jsou tady hejna králíků.“

„Střílíte je?“ I on již mluvil klidně, normálně. Přijal její hru.

„Ne. Chytáme je do ok. Škoda patron.“

„To je správné,“ odtušil a vstal. Rozhlédl se:

„Co je na té tabulce?“ Aniž vyčkal odpovědi, vzal koně za uzdu a pustil se ke kůlu. Šla s ním, avšak po druhém boku koně. Zastavili se. Hovořili spolu přes sedlo.

„Dryland,“ četl. „Proč zrovna Dryland? Je tu tak sucho? Tady u řeky?“

„Ne. Ale otcí se to jméno zalíbilo.“

„Kupodivu... A co Indžani? Žádné potíže?“

„Prozatím si nemůžeme stěžovat. Občas přijdou, ale jsou vcelku milí.“

„Milí!“ opakoval významně. „Milí! Hm... Budu už muset jít. Na shledanou, slečno Sudíková.“

„Na shledanou, šerife.“ Váhala, zda mu má podat ruku. Rozhodla se, že ano. Vtom se obrátil:

„A vida, už jsou tu.“

Věděla, kam se dívá a o kom mluví, ale tvářila se nechápavě a schválně pohlédla na opačnou stranu. Cosi jí říkalo, že musí být opatrná.

„Kdo? Kde?“

„Tamhle.“

„Ach tak, myslíte vodníky.“ Usmála se nikoli proto, že by jí bylo do smíchu, ale ježto měla pocit, že teď je na místě žertování. Že je radno zaplašit chlad a rozloučit se zvesela. „Abyste rozuměl, tátův kumpán jim říká ‚smutní cikáni‘, ale já hastrmani Vypadají tak, nezdá

se vám?“

Oba teď hleděli k třem postavám na nízkém pahorku, dajícím se na východě. Pod ním rostlo trnkové a jasmínové houští, s trochou fantazie připomínalo rákosí, a ti, kdo nad ním seděli na bobku, vskutku jako kdyby z oka vypadli hastrmanům na obrázcích v pohádkových knížkách. Zpod špičatých klobouků s širokými okraji jim visely střapce vlasů tak rovné a lesklé, jako by ti tři právě vystrčili hlavy z rybníka. Jeden z nich dokonce činil pohyby, jako kdyby šil – pravou rukou dolů k zelené kazajce, pak nahoru k nebi – a opět dolů a nahoru.

„Vidíte, šijou si botičky do vodičky,“ vyprskla.

„Podle vás možná. Podle mne si ten chlap vybírá drobotu. Vši, aby bylo jasno.“

„Ale kde,“ uklouzlo jí. „Nemají vši.“

Nyní se zasmál on:

„Jak to víte? Svlékli se u vás?“

Pohlédla mu zpříma do očí.

„Ano. Jednou. Děvče jménem Na-Na. Přišla si vypůjčit jehlu a nit. Vzadu na kazajce měla díru.“

„Hezká?“ zeptal se.

„Má nádherné vlasy,“ přikývla. „Jenže pak přišli další a další. Ty už jsem hnala. Nechtěli jít, dokud jsem jim také nepůjčila nitě a jehly. Háček je v tom, že potřebují ty s velikými oušky, do malého nedovedou navléknout, protože nedokáží zavřít jedno oko. Jsou to asi mizerní střelci, co říkáte?“

„Že se o ně staráte jako milosrdná sestra.“

„Proč ne; jsou to taky lidé a jsem tu tak –“

„– sama,“ dopověděl. „Hrozně sama!“

Spěchala to zamluvit:

„A co myslíte, že se stalo? Utekli mi s nitěmi i s jehlou. Tamten s ní asi právě šije. Teď si vždycky radši vezmu do zástavy jejich mokasíny.“

Odplivl:

„Zlodějská chasa.“

Pokrčila rameny:

„Kdoví. Třeba si mysleli, že jim jehlu dávám. Nedovedou anglicky, jen jeden z nich, a ještě ne moc, takže pořád nechápe, co to znamená

, vypůjčit si'. Ale třeba mu to během času vtluču do hlavy, není hlupák, ráda si s ním povídám, ačkoliv je pořád takový smutný. Všichni jsou smutní. Víte, co bych chtěla?

Občas je trochu rozveselit.“

Vykulil na ni oči:

„A heleme, tak vy se o ně staráte i v tomhle směru.“

„Proč ne? Jsou pořád jako...“

Zmlkla. ABC se totiž rozřehtal, hlavu nazad, až mu slunce svítilo do úst na dvě řady zubů, zažloutlých, jako by si je vypůjčil od kobyly:

„Hú – hú! Obveselovat ruďásky! To tady ještě nebylo! Hahaha! Húhú!“

Houkal a chechtal se, až ji přemohl vztek.

„Dejte s tím pokoj,“ vyhrkla dopáleně. „Co je na tom tak bláznivého. Koneckonců jsou to taky lidi.“

A když nepřestal:

„To se ví, že jsou! A možná lepší než leckterý bílý –“

Zarazila se. I on se konečně přestal smát,

„No?“ zeptal se se zájmem. „No odpovězte, miss, vylejte svoje srdíčko. Jsou lepší než leckterý bílý muž, ano?“

„To jsem neřekla.“

„Pravda, pravda. Mám tomu tedy rozumět tak, že jsou lepší než leckterý bílý kůň?“

„Rozumějte tomu, jak chcete,“ odsekla. Ale cosi v jeho pohledu ji zneklidnilo natolik, že se honem pokusila obrátit list:

„Pojďte se podívat na náš palác. Táta si s vámi rád poklábosí.“

„Děkuju, ale snad až někdy jindy. To víte, šerif nejezdí krajem pro legraci. Ostatně vidím vaši tvrz i odsud. Slušná práce.“

„Jen pojd'te, uvařím vám kafičko, jaké jste už dávno...“

Skočil jí do řeči.

„Opravdu lituji, ale spěchám.“

„Za kým? Zase za nějakým zabijákem?“

„Ne. Za zlodějem koní. Ačkoliv nějakého toho nebožtíka asi na svědomí má, to už jde jedno s druhým. Moc mě těšilo, slečno.“

„Mne taky. Na shledanou. Možná že se někdy ukážu...“

Nevyslechl ji až do konce, znovu zavolal své „So long!“

Seděl už v sedle, a pěkně zpříma, jezdec každým coulem. A navíc

zřejmě statečný muž, když se s lehkým srdcem pustí sám a sám po stopě nějakého hrdlořeza, který může číhat za každým kopečkem.

Teď se otočil a zamával čapkou.

Byla prostovlasá, odpověděla mu tedy jen dlaní. Pak se za ním dívala, jak sjíždí k řece. Pod břehem jí kuň zmizel z očí a viděla jen jezdcovu hlavu, jež se zdála sedět na prérii jako useknutá. Za chvíli se ale oba vynořili na protější straně, jezdec i kuň. A jezdec přiložil dlaně k ústům jako hlásnou troubu:

„Mnoho zdaru, sladká Indiánská růže!“

„Co?“ křikla. „Co to blábolíte?!“

„Cherokee Rose! Růže Čerokiů!“

„Jděte k čertu!“ A ježto ji už asi nemohl slyšet, zahrozila mu pěstí a zamířila k svému rybářskému prutu. Trčel tam šikmo k nebi, zapíchnut silnějším koncem do břehu, od jeho špičky se táhl vlasec až téměř doprostřed proudu a zmítal se, jako by na jeho konci viselo velikánské srdce, vyděšené až běda. Ale ovšemže to byla jen a jen zahnědlá ryba s tlustými vousy v koutcích tlamy. Sudík jí říkal parma a tvrdil, že právě takové chytal doma v Čechách. Třeba to ovšem vůbec nebyla pravda, třeba zase jednou pokřtil českým jménem docela jinou, zdejší věc. Jako například tento kus prerie: Sušice! – Jakápak Sušice, když jedním dechem tvrdí, že česká Sušice je pěkné město na úpatí hor? Hory bych mu klidně odpustila, ale město... Město!

V levici nesla za žábry tu „parmu“, v pravici prut omotaný vlascem, a jak se dívala do trávy, aby nezakopla o drn, připadlo jí, že se brodí hustou zelenou pěnou, Prapodivná iluze: hustá, zelená a *špinavá* pěna.

Proč špinavá, když tráva je čist'ounká, že čistší už snad ani nemůže být?

Neměla ponětí. Bez souvislosti ji napadlo, že prve, při hovoru s ABC, nedokončila jednu větu. Přesně se upamatovala na slova, jež předcházela a jež se týkala onoho Indiána, co dovede anglicky, ale nechápe význam slova „vypůjčit si“ a je pořád smutný: ...Víte, co bych chtěla? Trochu ho rozveselit... – Vzápětí ABC napodobil sovu. A já už nestačila rozvést svou myšlenku do konce: ... Chtěla bych docílit, aby se aspoň malilinko zasmál. On i jeho dcera, ta Na-Na... – To už jsem šerifovi nevysvětlila. Škoda. Opravdu bych velmi chtěla naučit alespoň jednoho Indžana smíchu. Možná že by to bylo

důležitější než mu vtouct do hlavy, že vypůjčit si znamená také vrátit. Naučit ho smát se! Protože on by pak třeba s tím uměním seznámil i druhé, nakazil by je smíchem a najednou by bylo všechno jiné.

Proč jiné? A jak jiné?

Pokřčila rameny. Neznala odpověď, Věděla pouze jedno: že ji ABC nenechal domluvit, že posměšně zahoukal a nakonec jí dal titul „Indiánská růže.“

Mávala úlovkem, až zametal ocasem trávu, a znenadání se přistihla, že si v duchu přeje, aby ten zloděj koní šerifa zaskočil a skolil jako psa.

Tak se zhrozila té myšlenky, že se zastavila a s otevřenými ústy se obrátila k řece. Jako kdyby očekávala, že tam práskne výstřel. Nebo jako by chtěla A. B. Cimarrona varovat.

Muž s kožešinovou čapkou byl však už dávno pryč a nikde ani hlásek. Slyšela jen své tepny, bušící ve spáncích, a občas tlumený zvuk kladiv. To táta s Acuffem přibíjeli prkna na střechu.

Když dorazila k baráku, křikl na ni Sudík:

„Nebyl to ten wagonerský šerif? Co chtěl?“

„Nic. Jen se na chvíli zastavil. Jede bůhvíkam.“

„A nám ani nepřišel říct ‚Polibte mi šos‘?!“ dopálil se Acuff. „Ani za to mu nestojíme, hulvátovi? To jsme se teda dostali mezi pěknou sebranku.“

„Však s nimi nežijeme,“ zatřepal Sudík kladivem, „zaplat'pánbůh. Ale ruku na srdce – copak v Enidu byli nějací kamarádi? Nebo dobrodínci? Pakáž jako pakáž. Zlatá samota.“

Nepřikývla ani nezavrtěla hlavou. Když se to vzalo kolem a kolem, měl táta svou pravdu. Zdejší situace se zhruba podobala oné na starém claimu u Velkého stromu. Tady řeka, tam potok; tady pár hodin cesty do Wagoneru, tam jen o něco blíže do Enidu; a že by město Enid hýřilo krásou nebo přívětivostí, se rozhodně nedalo tvrdit. Nicméně pár přátel jsme v Enidu měli, například Walta Cooka a Jesu Moralesa, toho Mexičana, který měl tolik smyslu pro legraci, až to někdy bolelo... Naproti tomu jsem v Enidu neznala jedině příjemné děvče, kdežto ve Wagoneru aspoň Trilby. Opravdu bych se s ní chtěla zase jednou sejít... Inu, snad budu mít brzy příležitost.

Acuff opět něco volal ze střechy. Zvedla hlavu. V tom pohybu

zhlédla tři postavy, krčící se v povzdálí na pahorku, a rázem si uvědomila, že mezi Drylandem-Sušicí a Velkým stromem je jeden zásadní rozdíl. Vlastně dva:

Tam se člověk nikdy necítil úplně osamělý, tam byl lesík, a hlavně Strom, který věčně šuměl, a co chvíli jinak, jiným tónem – jako kdyby pokaždé vyprávěl novou pohádku. Zde strom není, ale zato...

2

Indián, s nímž se Mařka jakžtakž spřátelila zejména proto, že lámal angličtinu, prohlásil hned při prvním setkání, že se jmenuje Och-ech-ach. Nebo Hoch-hech-hach. Nebo možná Ho-he-ah, opravdu si nebyla jistá. Stejně jako si nebyla jistá, zda to myslí vážně, či zda ji tahá za nohu. Vyslovoval totiž své jméno zásadně koktavě, natřikrát, a na otázky odpovídal, že to znamená „Malé cosi“. Co přesně, jaké „cosi“, nikdy nevyzkoumala z toho prostého důvodu, že neznal anglický výraz pro ono „cosi“; jen gesty naznačoval jednou, že to létá, podruhé, že to běhá po čtyřech, a potřetí, že to plave. Tedy nejspíše nějaká okřídlená ondatra, haha. A vlastně proč ne, takové potvory se přece vyskytují na totemech, pěkně do podrobností vyřezané ze dřeva.

Nicméně dost možná, že Ho-he-ah byl starý šprýmař (ovšem neschopný smíchu!), ačkoliv... Ale starý určitě. Když ho poprvé spatřila, hádala mu podle vrásek sto jar; tvář měl jako vysloužilé sedlo, které zmoklo a pak se scvrklo na slunci, protože se nikdo neobtěžoval ošetřit je, jak to dělá každý pořádný kovboj. Když však jednou spatřila, jak milý staroch Ho-he-ach dovede poskočit a upalovat, opravila první odhad na dvacet.

Stalo se to, když Ho-he-ah klidně sebral u baráku sekyrku a bohorovně si ji zastrčil za pás; Acuff tehdy zblýskl, co se stalo, popadl vidle, zařval hromovým hlasem, vrhl se na zloděje... a stoletý Indián předvedl největší a nejpružnější skok nazad, jaký Mařka do té doby viděla. Poté, už v klidu, sečetla Ho-he-ahův věk podle tváře s věkem podle skoku, výsledek vydělila dvěma a vyšlo jí šedesát. S tím se spokojila:

Malé cosi je šedesátiletý, a hotovo.

Koneckonců ji jeho stáří nezajímalo zdaleka tolik, jako záhada, kde se naučil anglicky, přesněji řečeno, kde pochytil tolik slov, že se s ním dalo rozprávět i o počasí. Znal nejen výrazy pro déšť a mlhu, pro mraky a vítr, nýbrž i jiné, daleko méně běžné. Například „duha“ a „jinovatka“. Naproti tomu mu chyběla anglická slova pro pojmy mnohem všednější, jako je hřebík nebo šroub; výrazy týkající se jídla však znal dokonale, stejně jako četná běžná slovesa, která dokonce dovedl obstojně časovat. Z toho usuzovala, že kdysi působil jako pomocník nějakého meteorologa, či jak se říká těm chlapíkům, kteří měří, kolik napršelo, a předpovídají počasí; kde by se však umělci tohoto druhu vzali v oklahomských prériích? A jak by se Ho-he-ah dostal někam, kde lidé mají na takový přepych vzdělání, peníze a čas?

Samé záhady, kterým se nikdy nedostala na kloub, ježto na otázky, kde se naučil anglicky, odpovídal Ho-he-ah jen němým mávnutím ruky k severu. Nebo také k východu či jihu, podle toho, kam se právě díval: vždy ukázal napravo. Zakrátko se tedy přestala vyptávat a soustředila se na svůj velký tajný úkol; tajný proto, že se ani tátovi nesvěřila se svým přáním naučit Čerokie smíchu. Pohříchu právě v tomto směru neměla štěstí. Malé cosi pokojně, důstojně, avšak tvrdošíjně odmítal zkřivit ústa do obloučku a napodobit krajně pošetilý výraz, který mu předváděla. Cítila však přitom, ba byla přesvědčena, že jí rozumí, že dobře ví, co je to smích i úsměv, ale že se *nechce* smát. Jako kdyby to bylo pod jeho důstojnost. Nanejvýše – a očividně jen proto, aby se jí odvděčil za laskavosti, které prokazovala jemu, a zejména jeho dceři – nanejvýš se občas snížil k tomu, že přivřel oči a truchlivým hlasem pronesl:

„Cha-cha-cha.“

To bylo vše. Ale kupodivu to působilo natolik komicky, že se ohýbala smíchy. Želbohu stále jen ona sama. A pouze když s ním byla sama. Jednou se totiž přihodilo, že mu přinesla hrstku tabáku, pro Čerokie velice vzácný dar, Ho-he-a podělil spravedlivě oba mladší druhy, kteří tehdy přišli s ním, a na důl ,z dobré vůle a díky řekl své hrobové „Cha-cha-cha!“ hned dvakrát za sebou. Nemohla než se rozesmát. A hle, oba mladší bojovníci si ji hněvivě změřili, pohodili tabák do trávy a odešli jako uražená veličenstva. Domnívali se zřejmě, že se smála jim.

Napříště si tedy dala pozor a v přítomnosti Čerokiů zachovávala vážnost. Ale začas si zvykla do té míry, že dostala strach: Umučená hodino, nakonec to dopadne právě obráceně, nenaučím je smát se, ale oni odnaučí mne!

V té době se často přistihla, že se u řeky cvičí ve smíchu, že se pro nic za nic chechtá, ačkoliv je sama, ačkoliv jí do smíchu ani trochu není a ačkoliv možná plaší tím hlaholem ryby, které má ulovit k obědu. Musela však přesvědčit samu sebe, že to ještě dovede, a jinou příležitost neměla. Se Sudíkem nikdy nebylo moc švandy a Acuff v posledním čase valem ztrácel náladu. Stával se z něho mrzutý, hašteřivý dědek. Nevěděla proč. Možná že i jemu scházel Strom.

Co se týče Ho-he-ahovy dcery (nebo vnučky, v indžanských rodinných vztazích aby se čert vyznal), neuspěla Mařka ve svých lekcích o nic lépe než v případě jejího otce (nebo dědečka). Na-Na byla asi patnáctiletá štíhlá holka – ačkoliv možná teprve dvanáctiletá, věk Čerokiů byla další z nerozluštitelných záhad – s velmi hezkou, byť i poněkud prázdnou tváří, v níž se tměly oči, jaké Mařka spatřila u děvčete poprvé. Nepříliš velké, zato tak hluboké, a navíc divně staré – nebo snad moudré? – až tě zamrazilo. Jako kdyby se na ni, Mařku, dívaly ze strašlivé propasti věků a s výčitkou.

Jinak ale byla s Na-Nou dobrá zábava už proto, že vedle Ho-he-aha jako jediná ze všech Čerokiů rozuměla a trochu i žvatlala anglicky. Přicházela v nepravidelných intervalech, jak ji napadlo, a vždy až k baráku. Způsobila tím Mařce řadu nepříjemností, neboť ani Sudík, ani Acuff si po zlých zkušenostech nepřáli, aby jim „ta svízele“ lezla do domu. Avšak Na-na se nehodlala vzdát požitku, který jí skýtala okenní skla – používala je místo zrcadel – a objevovala se vždy znovu a znovu jako duch, který sice zdánlivě nakukuje do světnice, zatímco se vpravdě dívá sám na sebe a obdivuje svou krásu.

A že bylo nač se dívat! Kromě podivných, zneklidňujících, a přece tak krásných očí měla Na-Na modročerné vlasy, spletené do copů silných jako zápěstí. Rozpuštěné by jí sahaly asi až na paty; pevně spletené ji tloukly při kroku do sukně právě v místech, kde jsou kolena.

Tato hra – při níž pletence narážely na tělo a odsakovaly jako dva míče – Na-nu zřejmě velice bavila. Kdykoliv ji Mařka honem odváděla co nejdále od domu, Acuffa a táty, přidržovala si Na-Na své dva

přetěžké a přečerné střípce tak, aby jejich konce skotačivě dováděly. Nosila dlouhou sukni z jemňoučké jelenice a kazajku z potrhaného, nepřliš čistého kartounu.

Zpravidla se Mařka s Na-Nou usadila na onom pahorku, kde si všichni Čerokíové navykli sedávat, a hleděla do dálky k Hedvábným horám, jež měnily barvu jako chameleón. A tam – zatímco se pokoušela vyzvědět, proč se Indžani nedokáží dívat na svět zvesela – pracovala Na-Na na svých královských copech. Vždy začala levým, nikdy se nezmýlila. Rozpletla jej, rozprostřela tu smolnou nádheru na klíně, uhladila dlaní, a pěkně odshora, od maličkého ucha bez náušnice, začala znovu splétat. Tvrdě a zaujatě. S takovým úsilím utahovala prameny, až bys přísahal, že nesplétá copy, nýbrž lano, na jehož pevnosti závisí nejen život její, ale celého jejího národa. Dopletla, zajistila konec rudou stužkou. Chvilku odpočívala, ohmatávajíc znalecky své dílo. A poté se pustila do pravého copu a vše se do puntíku opakovalo, každý pohyb dlaně, každé zakřivení prstu. Jakmile skončila, vstala a bez pozdravu odcházela, velmi štíhlá ve své

drahocenné sukni a podivně krásná.

„Na-Na!“ zvykla si Mařka zavolat.

A Na-Na se obrátila a Mařka jí zamávala a Na-Na zvedla paži... a pojednou zde bylo to, nač Mařka čekala a proč volala:

Kněžna Libuše věstící slávu Prahy. Tak jak ji – kněžnu Libuši – Mařka vídala na stěně krajské školy v New Jersey, když tam ještě jako dítě žila s tátou. Štíhlá krásná kněžna s dlouhatánskými copy a s rukou vztaženou tam, kde se mlhavě rýsovalo věžaté město, asi Praha, protože to dole stálo napsáno.

Než se Na-Na zvedla, aby se vrátila ke svým, to jest v době, kdy se zabývala svými vrkoči, bývalo dost času na rozpravu. Bohužel z hovorů nevyplývalo nic podstatného. Povětšinou mluvila Mařka a Na-Na odpovídala pouze slabikou, slovem nebo dvěma. Když pak Mařka vyčerpala všechny možnosti a náměty a unaveně zmlkla, rozprostřelo se zhusta ticho tak veliké, až bylo slyšet praskání vlasů v prstech indiánského děvčete. A šelest trávy, zmítané větrem, tak chudý a jednotvárný oproti šumění koruny Stromu.

V té chvíli hlubokého klidu se jednou stalo, že přiběhla králíčí rodina, matka s dvěma mláďaty, a počala si hrát děvčatům u nohou. Vypadalo to, jako kdyby ožily tři chlupaté kuličky a jako by se z radosti nad tím nesmírným darem – životem – daly do dovádění. Veselá podívaná. Přesto se tvář Na-Ny ani nepohnula, zatímco Mařka zachovala klid a vážnost jen s námahou a jen proto, aby zvířátka nepoplašila. Cítila však na *svém* obličejí tvar úsměvu.

Králíci odběhli.

„Hezká drobotina, že, Na-No.“

„Yeah,“ přitakala Na-Na. Nikdy neřekla „yes“, vždy jen „yeah“ jako starý kovboj.

„Tak proč ses ani nezasmála?“

Na-Na na ni pohlédla napůl udiveně, napůl s výčitkou.

„Nemají rádi,“ pravila. „Nemají *to* rádi,“ opravila se po vteřince přemýšlení, během níž asi v duchu listovala v zásobě svých anglických slov.

Dále o věci nemluvily. Na-Na už dopletla pravý cop a vstala.

Avšak Mařce ještě chvílí vrtalo hlavou, *kdo* to nemá rád. Králíci? Nejspíš, Ale jak může Na-Na vědět, co se králíkům zamlouvá a co ne?

Pěkná hloupost.

Nicméně zakrátko poznala, že Na-Na hloupá není, že věděla, co povídá – slovem –, že ví leccos, o čem ona, Mařka, nemá ani tuchy, třebaže je starší a ve srovnání s Na-Nou přímo krkolomně vzdělaná.

Nicotná záležitost s králíci a jejími dětmi se odehrála v pondělí, právě v den, kdy mrzutý Acuff dokončil se Sudíkem barák. Naposled si plivli do dlaní, zatloukli poslední hřebík.

„A hotovo,“ odfrkal švec.

„Hotovo,“ souhlasil Sudík.

Oběma bylo jasné, že nic není hotové, že pořád bude na baráku co dělat, i kdyby žili do devadesáti. Avšak z první vody hotovi byli.

„Kafe i“ řekl Acuff a upustil kladivo jako zedník lžící.

„Už se vaří,“ odušila Mařka. Měla teď v hlavě něco jiného: když máme barák z krku, pojedeme do města!

Ale osud určil jinak. Sudíka ani nenapadlo vydat se do Wagoneru. Právě naopak! Z důvodů, které nevysvětlil, dospěl k rozhodnutí vydat se na sever a vyhledat a koupit tam základ, jádro hovězího stáda, A vskutku nazítří vyrazil. Sám a sám. Tvrdil vcelku podle pravdy, že paži má už zdravou, že nemůže nechat Mařku na Drylandu bez Acuffovy ochrany a že mu svědomí nedovolí vláčet dcerku po všelijakých rančích, kde se to jen hemží opilými honáky. Ve čtvrtek se vrátil bez dobytka, zato se zprávou, že dobře nakoupil, a v sobotu zrána se opravdu objevil na severním obzoru mrak prachu. Než se setmělo, přežvykovaly už nové krávy na nové pastvině, u řeky stála prozatímní ohrada-corrál, obehnaná prstencem z ostnatého drátu, a dva mladí kraváci, kteří stádečko přihnali, si nahřívají boty u ohně před barákem.

Již na první pohled byli nápadní:

Jeden jako kdyby vypadl z oka druhému – dvě hubené pihovaté tyčky, korunované dvěma propocenými stetsony. Až když se u jídla uráčili smeknout, ukázal se jediný rozdíl mezi nimi: Tento měl v pískových vlasech pěšinku nalevo, onen napravo; nejspíš proto, aby jejich máma rozeznala, který je John a který Jack. – Teď tedy dřepěli u ohně, strkali zaprášené škrpály až téměř do plamenů, pokukovali po Mařce, rýpali jeden druhého loktem, zase se po ní ohlíželi – a hlavně se chichotali.

Byla by je nejradši přetáhla bičem, ale host je host, i když jde jen o

výrostka ve dvou stejných exemplářích, a ještě k tomu stejně pitomých. Alespoň jim tedy uvařila nejhorsí, nejslabší kávu, jaké byla schopna. Doufala, že je řehot přejde, až se napijí, ale mylila se. Ti dva janci by snad byli s chutí vyzunkli i vitriol a pořád by si šepotali, pochechtávali se a rýpali se navzájem do žeber.

Tak poznala, jak je nepříjemné, když se ti někdo zubí do obličeje a ty nevíš, proč a zač.

Pihovatí chlupci si za úsvitu narazili širáky, ohlédli se po Mařce, uchichtli se, vyskočili rovnýma nohama do sedel, aby ukázali, co dovedou, a pak díky bohu odpelášili k mamince. Vlastně na svůj mateřský ranč.

Až v téhle chvíli ji napadlo, že možná měli srdce plná lásky. Nebo spíš toužili po lásce. Že možná také potřebují někoho obdivovat a zbožňovat; v tomto případě byla tím „někým“ asi ona... A že by ji třeba vskutku věrně milovali, vzali si ji a byli šťastni až do smrti, jak to stojí v pohádkách. A že se chichotali jen z nesmělosti a z rozpaků. Jenomže byli dva, a příliš mladí a hloupí, a navíc stejní jako dvě telata. Ach ne, ne! Buď pořádného muže, nebo nikoho.

To už zmizeli v prstencích prachu, které se pod kopyty zvedají i z nejhustší trávy a připomínají kostelní dým, ten z kadidelnice, namodralý a napůl průzračný, který visí dlouho ve vzduchu a jen pomalu se rozplývá. Než se tak stalo, ztratili se jí ti dva z dohledu, a jako by tady nikdy nebyli. Zbylo po nich jen dvanáctihlavé jádro budoucího stáda a pes, kterého Sudík dostal nádavkem ke kravám a k býčkovu a kterému Acuff přes Mařčin odpor určil jméno „Stain“. Flek. To proto, že bílé psisko – teprv štěně, ale už veliké jako beran – bylo celé jakoby pokaňkané černým inkoustem, všude samá skvrna, i na ocase a čenichu. Taková nepovedená zebra, které nestačila barva na pruhy. Takové nešťastné stvoření, které stálo pod okapem, když přšely saze...

Ale proč nešťastné? Hloupost. Pekelně šťastné a pekelně potrhlé! „Cvok“ se mělo jmenovat, protože cvok to byl až do morku kostí. Když se nehonil za vlastním ohonem, pronásledoval kdejakého motýla tak bezhlavě, že v zápalu dokázal i zakopnout a upadnout na nos, což se čtyřnožcům přihodí jen zřídka. Vždy se však bleskem zvedl a pokračoval v honu, jako by se nechumelilo. Jen jednou ne. A jen z

toho důvodu, že Mařka se k jeho kotrmelci nachomýtla a příliš hlasitě se rozesmála. Flek sice naráz vstal, neběžel však dále, ani nezavrtěl ocasem. Blýskl po ní očima, vycenil zuby, zavrčel a šel si lehnout za roh baráku, kam na něj nebylo vidět.

Na-Na tedy mluvila pravdu:

Nemají rádi, když se jim někdo chechtá! Nikdo to nemá rád. Ani králíci, ani psi. Ani já. A samozřejmě ani Čerokíové.

Barák stál, stádečko s jediným býčkem se popásalo u řeky, co nejdále od indiánské hranice, Stain-Flek projevoval pozoruhodný talent hlídat kdeco, stádo i své pány, a pisklavým štěkotem hlásit sebemenší závan cizího pachu. Nebylo tedy, proč by Mařka nemohla zajet s tátou na pár dní tam, kam ji všechno táhlo. Pro jistotu však shromáždila a přednesla na tučet důvodů, jež činily cestu naprosto nevyhnutelnou:

Nakoupit cukr, mouku, sůl, koření, punčochy, plátno, tabák a ještě kupu nezbytností, které již docházejí a bez nichž se, otče, neobejdeme!

Pátravě se na ni podíval, beze slova zašel do přístěnku, který jim sloužil jako skladiště a spíž, prověřil zásoby... a řekl „uvidíme“. Opět s tím nepříjemně pátravým, jako podezřívavým pohledem, na který však už byla připravená. Proto jej snesla bez zardění.

„A mimoto potřebujeme pletivo na pořádnou ohradu,“ vyhodila svůj poslední trumf.

To rozhodlo.

Večer si dlouho připravovala parádu a ještě déle snila. Když pak konečně usnula, zjevil se jí Frank Bastillon, a ona – stále ve snu – věděla, co pro ni Frank znamená: Má dar mužnosti a krásy. On, Frank, ačkoliv je padouch. Prostě i padouch může být krásný a svůdný, stejně jako leckteré jedovaté ovoce. Nebo jako oheň, který ti ničí střechu nad hlavou. Snad i ďábel může být svůdný a krásný, a pravděpodobně je, jinak by přece nikoho nesvedl...

To vše věděla a znala ve svém horečném snu. Jen budoucnost neznala, ani tu nejbližší, týkající se příštího rána. Byl to vševědoucí sen, bohužel nikoli prorocký.

Nazítí v devět ráno, právě když nasedli na vůz a zamávali Acuffovi, který trucovitě koulel očima na zápraží, přijel nenadálý host,

Zprvu nikoho neviděli. Nad řekou se táhl hustý pás mlhy – jako opona, která na ničem nevisí, ale naopak se vysunula z útroby prerie – a pouze Flekův hysterický štěkot hlásil, že se kdosi chystá přebrodit Neosho; nebo že něco leze z řeky, něco velikého a divného, co voní tak proklatě, že by se pes pomínil.

Ustrnuli. Acuff zmizel v baráku, Sudík s Mařkou současně sáhli nazad do vozu. Jejich ruce se setkaly na hlavní kulovnici.

„Nech,“ řekla Mařka, „Mám lepší zrak a...“

Nedomluvila. Od řeky dolehl hlas. Jako kdyby tam halekala siréna... nikoli však onen hlučný lodní přístroj, nýbrž opravdická tajemná položena-poloryba, či co je to, co láká lodníky do záhuby. A její hlahol se nesl prerií a byl vskutku ženský, třebaže chraplavý. A burácel neznámou řečí... a Acuff, který už přispěchal s flintou, zůstal jako přikovaný, ústa dokořán.

Vteřina dvě – a Mařka se na něj užasle zadívala. Na Acuffa, na strejdu Boba, jak mu říkala ve chvílích klidu a pohody. Neboť z jeho otevřených úst se znenadání ozvala podivná odpověď siréně, odpověď, jež zněla téměř jako píseň, ale převážně jako vzývání ducha. A duch vylézající z řeky Neosho odpovídal a ztělesňoval se.

Jen poznenáhlu. Nejprve se nad cáry mlh vynořil d'ábelský klobouk s fialovým pérem, podobným pštrosímu. Pak velikánská hlava. Pak modrá ramena. Pak hlava koně. A nakonec se to všechno spojilo a na břehu – obskakována, obštěkávána Flekem – stála Moira Fatridesová, celá v modrém sametu. Pes jí nevadil ani za mák, snadno ho přehlušila svou mocnou melodií, asi starou skotskou.

Pobídla koně, jela blíž a blíž, na rtech stále píseň, bublající jako peřeje.

„Krucí, Mařko!“ vyhrkl Sudík vyjeveně. „Koukej se dobře, zrovna takhle vypadá opera.“

Zasmála se. Nikdy nebyla v divadle, neznala z vlastní zkušenosti onu prapodivnou hru, v níž se prý herci nedorozumívají rozumnou řečí, nýbrž písničkami, avšak slýchala o ní všelijaké zkazky, jimž věřila jen napůl: Copak je to možné?

A vida, je to možné! A vcelku snadné, když to dokáže i Acuff s tou

bábou.

Proto se zasmála. A také proto, že jí ta hra připadala tak krásně nesmyslná, až i ona sama – Mařka – pocítila touhu přidat se, hrát s sebou – například zazpívat: „Ale to jsou k nám hosti! Kde se tu berete, paní Moiro? To jste si musela zpropadeně přivstat!“ – Pohříchu žádná z melodií, které znala, se jí nehodila k těmto slovům, a jiná ji nenapadla. Nakonec tedy musela vyslovit své přivítání po staru.

„Inu,“ odpověděla Moira už také jako obyčejná baba, a ne jako zpívající duch, „inu měla jsem menší kšeftík na Morrisovu ranči, tak jsem tam včera zajela a zůstala tam přes noc.“

Slezla z koně, teď si levou rukou uhlašovala zaprášené záhyby svého roucha, zatímco pravou žertovně zahrozila Sudíkovi:

„A co tam neslyším, jako že jste tam nedávno byl a koupil stádečko. Je to tak?“

„Proč by nebylo, co na tom,“ zabručel Sudík neochotně; nezdálo se mu, že by se jí měl zpovídat.

„Nic, nic, samozřejmě,“ zvedla Moira ruku jako královna, když

uděluje odsouzení milost. „Ale proč jste, proboha, nezajel ke mně? Byla bych vám ráda prodala, a laciněji, a zaručeně lepší kusy. Morris je přece starý zloděj, to je o něm všeobecně známo.“

„Proč s ním tedy obchodujete vy?“

„A tak jsem si řekla, že se na vás zajedu podívat, když to mám skoro při cestě,“ prohlásila Moira místo odpovědi. „Jen jsem se bála, že vás v té mlze nenajdu – ačkoliv jsem samozřejmě moc dobře věděla, kde jste postavili svůj vigvam.“

„Jak by ne,“ zasáhla Mařka, „když vám to pověděli ti dva janci. Myslím Morrisovy kovboje.“

„Nejen oni,“ usmála se Moira s převahou. „Já o vás, milá zlatá, vím všechno už dávno. Ono se v prérii nic neutají, ačkoliv vypadá prázdná. Ve skutečnosti to ale je prázdný sud – na jednom konci na něj zařukáte a na druhém to zaduní. Prérie je, dcerunko, děsná drbárna, cheche!... Ale teď o té mlze: Jedu zkrátka podél řeky, a abych vás neminula, zpívám. Tu naši starou, z domova, že, pane Acuffe, však jste ji poznal. No, a vyšlo to přesně, jak jsem počítala, krajan se mi ozval, a tak... Ale vidím, že vy dva se chystáte na cestu.“

„Totiž...“ zahučel Sudík.

„Jaké totiž, kvůli mně se nezdržujte. Trochu toho kafe si s krajanem uvaříme sami, že ano,“ zahlaholila Moira a hrnula se k baráku, až se jí péro za kloboukem rozkývalo. „Hrom do bot, máte to tu ale roztomilé! Daleko lepší než Jim Brown! Víte ten s tou kozou a dětmi v dug-outu. Ale teď mě napadá: slyšeli jste o něm tu hroznou novinu?!“

„Ne. Co se mu přihodilo?“ vyhrkla Mařka.

Stála dosud nerozhodně u vozu, zmítána dvěma protichůdnými city – odhodláním vyrazit do Wagoneru, nedat si překazit dlouho vytouženou cestu, a na druhé straně nejasnými obavami, že by nebylo moudré odjet právě v této chvíli, protože... – Nechácala dost dobře, čeho se vlastně bojí, ba ani, je-li to, co ji zneklidňuje, vskutku strach či pouze nechť k této hlučné ženě, která si zde počíná, jako by jí vše patřilo. – Přešlapovala tedy na místě, dívala se hned na ostruhy, které vykukovaly Moirě zpod sukní, hned na jejího ryzáka s báječným novým dámským sedlem a s kulovnicí zasunutou do ozdobného pouzdra. Hraje si na královnu prerie, zatracená vdova...

„Však můžeme jet stejně dobře zítra. Hosta nemáme každý den,“

prohlásil v té chvíli Sudík, a bylo rozhodnuto.

Než však odběhla vařit kávu, chtěla se Mařka dovědět něco bližšího o novém nešťěstí Jima Browna:

„Co je s ním?“

Tu se ukázalo, že chudák Jim nesmírně zajímá i Moiru Patridesovou: Nevstoupila do baráku, ačkoliv už stála na prahu. Otočila se, zalomila rukama jako v nebetyčné bolesti a sedla si na lavičku, kterou Acuff právě včera vyrobil ze dvou kůlů a uzoučkého prkna.

„Ach bože,“ vzlykla. Ale zatímco její ruce stále ještě trčely do vzduchu v gestu zoufalství, zněl ten vzlyk spíše labužnický než truchlivě. A jak z ní Jimův příběh pomalinku lezl, poznala Mařka, že je tomu vskutku tak – že Moira se v duchu otřásá a sténá nikoli soucitem, nýbrž smíchy. Byl ostatně důvod pro obojí, pro smutek i řehot:

Jimovi se vrátila žena. Haha, jaká radost! – Přivezl ji – tu nevěrou, zbloudilou manželku – nějaký starší taliánský pár, našli ji prý kdesi na rozcestí v přerii, stála tam samotinká jako solný sloup, nic s sebou neměla, jen balík z pokrývky, a prosila je pro milosrdenství boží, aby ji vzali na milost a na vůz a odvezli k mužičkovi, který prý hospodaří někde u řeky Verdigris. Jen to věděla, nebohá, o svých dětech, o celé své rodině, nic jiného, nic víc. Ach, jaký krutý osud... A ti dva na voze se tedy nad ní ustrnuli, naložili ji i s balíčkem a odbočili směrem k řece, třebaže to pro ně znamenalo zajížd'ku. Přece jen jsou na světě dobří lidé, že ano!... A pánbůh nad nimi držel pomocnou ruku, takže se záhy – hned u Číňana – dověděli, kde se Jim usadil, a jeli pak už najisto. Cestou ovšem museli přes pozemek vdovy Moiry.

„Takže jsem jim mohla dát ještě podrobnější informace, a dokonce jsem je kus doprovodila, vlastně až ke břehu. Tamhle, povídám, tamhle teď bydlí váš muž, zavolejte přece na něj, ať vidím, jak zaplesá! – Ale ona jen mlčky sleze s tím uzlíčkem, a ti dva honem prásknou do koní a hurá pryč – aby jim jako nezbyla na krku, kdyby něco neklaplo – a já tedy zařvu sama:

Jime Browne, vedu vám ženu! Dětičky! Maminka si na vás vzpomněla, tady ji máte, andělkové moji! Haha! – A Jim Brown vyleze z dug-outu s flintou v ruce – asi myslel, ubožák, že si z něj někdo dělá psinu – začloní si oči a křikne: Julie! Julinko! – A ona špitne: Jime,

Jíme... Prostě setkání jako z kalendáře, samé štěstí, samá blaženost. Hahaha!“

Jak Moira seděla na lavičce, otrásajíc se láskyplným veselím, přetékala vzadu přes uzoučké prkno, až to vypadalo, jako by překynulo těsto na modré vánočky. Jenomže najednou jí přes velikou tvář přelétl stín hlubokého soucitu.

„Ale vtom, zrovna v té chvílence,“ pokračovala dramaticky, „zkrátka právě když ta Julie špitla: Jíme, moje věčná lásko! – zrovna tehdy se to stalo.“

„Co?!“ vydechla Mařka, bledá napětím.

„Co? Co?!“ Chytila se Moira za hlavu zapomínajíc, že má na ní klobouk. Hned si jej narovнала. „Představte si: zrovna tehdy ten uzlíček, ten balíček zamňoukal, Zakvílel. No zkrátka se to ozvalo.“

„Co!“ vydechla Mařka znovu.

„No to dítě! Ten kojeneček, co byl zabalený do té deky,“ pronesla Moira s hrůzou. „To nemluvně, co ho přinesla Jimovi na památku ze svých cest.“

Až teď názorně předvedla, jak Julie svůj uzlíček nesla – takhle v náručí, jak se mrňata nosí. Dokonce hlasem naznačila, jak to malé nejdřív jen trochu zavrňelo, ale pak pořád hlasitěji, až ječelo a kvílelo „Éééé! Éééé!“ – Asi steskem po tatínkovi, který je přirozeně za horama nebo za mořem nebo čtvrtí za čím, jen ne za řekou Verdigris. Hahaha! A rozhodně se nejmenuje Jim Brown. „Protože, chápejte, ten prcek je sotva dvouměsíční, a Julinka zabloudila už dávno. Nejmní před patnácti měsíci.“

„A... a co Jim Brown?“ zeptala se Mařka, srdce až v hrdle.

„Jim?“ utřela si Moira rukávem slzy, jež mohl mít na svědomí právě tak smích jako soucit nebo něha. „Jim je hrubián, a ještě k tomu trouba. Místo aby mi poděkoval, že jsem mu přivedla ženušku a dalšího potomka, namířil na mě flintu, ať prý táhnu, jinak že za sebe neručí. Dobrá, povídám, ale zapište si za uši, vy potvoro nevděčná, že vyháníte dobrou a laskavou sousedku, která vám mohla hodně pomoci! Která byla ochotná jít vám na ruku! Ke které ještě rád přilezete po kolenou! – Zrovna tak jsem to křikla přes řeku...“

„Ale co je s tou ženou a s tím maličkým!“

„Co by bylo. Asi se přebrodila. Nebo ji Jim možná přenesl v náručí,

aby si nenamočila nožičky a nenastydla mu. Co já vím. Ani jsem se po nich neohlédla, protože nechat se urážet nějakým pobudou je pod mou důstojnost.“

„Vzal je tedy k sobě?“

„A co jiného jste čekala od takového trumpety? Takže teď jich sedí v tom dug-outu už pět. Vlastně šest, když počítám i kozu. Cheche! Ale Julince je tam asi těsno, takže Jim se pokouší postavit barák. To se ví, jen z drnu, kde by vzal na dřevo, že ano. A dokonce si sehnal pomoc, a víte koho?! Ty tři rošťáky odvedle, co taky sedí v dug-outu a mají bůhvíco na svědomí! Vlastně teď už to nejsou jen tři, ale čtyři, přibyl k nim takový černý šašek s nožičkami do O. Totiž ne celý černý, jen černé fousy má, a vlasy a obočí a... a...“

Zamžikala, marně vzpomínajíc, co ještě kromě duše může být na člověku černé.

„Toho známe,“ řekla Mařka. „Na koni je dlouhý, bez koně krátký a jmenuje se José a ještě nějak.“

„Namarra,“ napověděl Acuff. „Ne, počkat, Navarra!“

„To je celkem fuk,“ mávl Sudík rukou. „Ale ten Jim Brown... Ženská se mu vrátí s cizím dítětem, a on se jich ujme, jako by se nechumelilo... To jsou mi věci.“

„Vidíš, táto, a ty pořád tvrdíš, že je tady jenom sebranka.“

„Jedna vlašťovka nedělá jaro,“ zahučel. „A ty běž radši vařit.“

„Tak vida,“ zasmála se Moira. „Z Jima se stal hrdina. Aspoň pro někoho.“

4

Sotvaže dopili kávu, prohlásila, že by si ráda prohlédla jejich pozemek, jelikož to musí být opravdu něco extra; jak jinak, když si jej vybrali z celé Oklahomy a putovali za ním až k Indžanům? A také to nové stádečko že by chtěla vidět zblízka, ty chcípáčky, které jim Morris podstrčil za fůru dolarů – „Kolik z vás vlastně vyždímal? – Nechcete s tím ven? Stydíte se? No prosím, na to máte plné právo... Ne, nemračte se, Mr Sudik, teď zblízka vidím, že to nejsou chcípáčkové, ale pěkný dobyteček, skoro jako moje vlastní kusy.

Namouduši, nádherná zvířátka, až je jich skoro pro Indžany škoda. Protože s tím musíte stoprocentně počítat, že vám je Čerokiové sežerou napůl zaživa! – Že ne? Že nekradou? To jsou tedy divní, neslýchaní Indžani, asi nějaká lepší sorta, míň hladová, že jo. Nebo třeba jsou to tihleti vegevege-, no, jak se říká těm bláznům, co se nedotknou masa a spásají jen trávu?“

„Ale proboha, nic ve zlém!“ poklepala Sudíkovi lichoťivě na rameno, když spatřila, že zrudl. „Já se prostě ráda směju, ráda popichuju. A třeba vám i malinko závidím. Moc pěkný claim je to, skoro divukrásný... Až na ty rudé kůže! Hrozně se jich bojím, to víte, slabá osamělá žena... A jaký skvělý porost tady máte. Trnky! A jasmín, nebo co je tohleto, moc se v tom nevyznám, ale kvete to bíle, pravda. Ano? Tak to je výborná pastva pro včeličky, ať se to jmenuje jak chce... a tuhle ty keřky jsou prý ještě lepší, včelí trachtace je to, jak říkával Fatrides, a to byl, panečku, odborník. Jestlipak jsou ve věčných lovištích taky včelstva, co myslíte, haha? Jestli ano, má se tam nebožtík jako pánbůh... Jenže je pořád jen nebožtík, že ano, takže se stará jen o včelky na nebesích, kdežto ty pozemské mi zbyly na krku. A teď, milí přátelé, teď jsme u toho!“

Odmlčela se, levou ruku na veliké hrudi, kryté modrým sametem, pravou na velikém revolveru, který jí visel po boku v pouzdře tak sytě modrém, že bezmála splývalo se sametem.

„U čeho?“ zeptala se Mařka s podezřením.

„U toho, proč jsem k vám vlastně přijela,“ pravila Moira slavnostně. „Přátelé, už jednou jsem o tom mluvila; tehdy, když jste obědvali u mne. A teď se k tomu vracím a ptám se znovu: Chcete moje včely? Máte chuť se o ně starat? Jestli ano, jsou vaše. Ujměte se jich, a hotovo.“

„Ehm,“ odkašlal Sudík. „Jak tomu mám rozumět?“

„Tak, jak to říkám. Odvezte si je.“

„To je moc hezké... Ale kolik za ně?“ zeptal se Acuffa popotáhl si rozčileně kalhoty.

„Nic,“ usmála se Moira. „Vám je dám za dobré slovo.“

Acuff ztuhl, prsty na opasku:

„Zadarmo?!“

„Uhádl jste, příteli.“

„Blbost,“ řekl Sudík česky. Hned se opravil: „Nonsense. Nesmysl. Zadarmo se nic nedává. *Tady* ne! Co za tím vězí? Kde je háček?“

„Namouduši nikde,“ řekla Moira, levici dosud tam, kde jí pod sametem tlouklo srdce. „Prostě se topím v jiné práci, bojím se žihadel a myslím si, že je škoda nechat včelstva zajít. Škoda a hřích. A taky mi pořád připomínají nebožtíka... Takže buď berte, nebo nechte...“

„Nechci žádné dary,“ vyhrkl Sudík. „Nemám to zapotřebí a nakonec z toho vždycky vyjde mrzutost. A včely teď kupovat nebudu, mám fůru jiných vydání.“

„Jak libo. Myslela jsem to dobře,“ pokrčila Moira rameny. S povzdechem pak sáhla do modrého záhradní, vylovila zlaté hodinky, zavěšené na zlatém řetízku kolem krku, pohlédla na ně a pravila, že se zdržela nečekaně dlouho. „Kvůli vám, drahoušci! Ne, to není výčitka! člověk si hrozně rád jednou za čas popovídá se stejně bledými tvářemi, jakou má sám – a kdo na mě čeká doma? Jeden negřík a jeden Indžan. Naštěstí se nemohou navzájem ani cítit, takže jeden hlídá druhého. Ale nadlouho jim věřit nelze. Opravdu ne, ti všiváci jsou docela schopni namazat se a zapálit mi dům. A pak by všecičko lehlo popelem, ale všechno – i nebožtíkovo včelařské nářadí, které bych vám taky ochotně věnovala. Kukly, dýmavnice a tak dál, sama nevím, jak se tomu po anglicku říká, nebožtík vždycky mluvil ke včeličkám svou mateřtinou. Ach jo...“

Vraceli se už k baráku, a pořád mluvila jen ona, Moira Fatridesová, a Mařka po ní stále pokukovala s nedůvěrou, která jí samé připadala nemístná, ne-li hříšná: Ta žena nám nabízí něco, co pro ni nemá cenu, a co tedy zbytečně vezme zasvě – a my se bráníme, jako kdyby nám chtěla něco vzít. Proč to? Proč táta odmítá s takovou rozhodností, a proč váhám nejen já, ale i Acuff, kterému vidím na očích, že pohrdnout darem je mu krajně proti srsti? Slovem, proč Moře Fatridesové nevěříme?!

Našla jedinou odpověď:

V Oklahomě nikdo nikomu nic nedaruje. Leda Indiáni, ti nám dali zadarmo svou prérii...

Hloupost. Nedali ji. Museli...

Nedomyslela. Moira Fatridesová se zastavila u své kobyly, ruku na sedle:

„Sbohem. Moc mě mrzí, že si tak málo rozumíme. Nechtěla jsem vás urazit, Mr Sudik. Ostatně jsem nic nenabízela vám, ale vašemu společníkovi, a jen proto, že je můj krajan a že má včely rád. Co vy na to, pane Acuffe?“

„Teda... teda...“, zakoktal Acuff, gatě už bezmála v podpaždí, jak je rval nahoru. Až se zdálo, že mu přeskočilo a že si je chce stáhnout opačným směrem.

Moira, která se už skláněla ke třmenu, zvedla hlavu: „Teda berete?“

Péro na jejím klobouku zprudka zakmitalo, kupodivu ne však shora dolů, nýbrž ze strany na stranu. Jako kdyby varovalo: Ne! Ne!

„Jo! Beru! To se ví, že beru!“ vyrazil vtom ze sebe Acuff. „Proč bych krucinál nebral? Tamhle je postavím! Tamhle pod ten vršek. Na úly nesmí moc foukat! A chtějí polostín.“

Rozběhl se ke zvolenému místu, jako kdyby už měl úly na voze a zbývalo jen vyrýt základy pro podstavec..., ale po deseti krocích se obrátil a rázoval k řece, tam že musí úly stát, u vody, včeličky že potřebují nápoj, vláhu. Klid, vodu, pastvu, závětrí, to všechno musí mít, a samozřejmě taky pořádného hospodáře-včelaře, a to jsem já, Bob Acuff. Totiž teprv budu, ale už brzy. Třeba hned zítra! A třeba už dneska navečer!

„Do poledne je daleko,“ brebentil, oči navrch hlavy. „Tři hodiny tam, tři zpátky – no bodejť, klidně to stihnu...“

„Blázne,“ vyjel Sudík. „Uštveš koně!“

„Klid, táto, pojedu s ním. Počkejte, strejdo, vezmu si něco na sebe!“

Vrazila do baráku. Acuffovo horečné vzrušení jako kdyby se přeneslo i na ni. Strhla z hřebíku svůj vlněný šátek a teprve u dveří zjistila, že sáhla vedle a že sebrala Acuffův svetr. Vrátila se pro šátek. S rukou na klíce ji napadlo, že Acuff je jen v košili a že večer zmrzne. Vrátila se pro svetr. Ale vzápětí si uvědomila, že Acuff je prostovlasý a skočila zpátky pro jeho propocený klobouk. Konečně vyběhla.

„Už jsem tu!“

Zastavila se.

Znovu vyběhla:

„Strejdo! Počkejte, strejdo!“

Ale vůz již tryskem odjížděl, a než dorazila k řece, byl na druhé straně.

Chvilku stála na břehu, volala, mávala kloboukem, svetrem, šátkem:

„Paní Moiro! Zastavte! Zastavte ho! Pojedu s ním! Je jen v košili...“

Avšak Moira Fatridesová cválala na své svižné ryzce daleko vpředu, mimo doslech. A Acuff nemohl slyšet pro dusot koní, skřípění kol a rachot rozviklaného vozu.

Vrátila se k Sudíkovi.

„Zatracený trojka,“ vyjela vztekle.

„Prostě švec!“ odplivl. „Něco ho popadne... Jen aby to dobře dopadlo.“

Sedla si na lavičku, přes níž prve přetékala Moira, mnula v prstech obrubu Acuffovy hučky:

„Vlastně by nebylo špatné mít tu včely, co říkáš?“

„Možná,“ zabručel. Nedíval se už tam, kde dávno zmizela modrá jezdkyně, ale kde dosud bylo vidět hranatou tečku, v níž se scvrkl vůz i s dvouspřežím a Acuffem. Upíral oči k úzlabině mezi břehem a trnkovým houštím, kterou švec vybral pro úly.

„Možná že má pravdu,“ dodal po chvíli. „Tam je asi to nejlepší místo.“

Pohlédla mu do tváře. Měl přivřená víčka a tak napjatý výraz, jako kdyby naslouchal něčemu, co slyší jen on sám. Aniž se ptala, věděla, co to asi je:

Bzukot včel. Živý, krásný zvuk, který zní téměř jako zpěv. Nebo jako šumění stromů.

5

Acuff se samozřejmě nevrátil ani do půlnoci. Jak také, když při své zbrklosti nevzal v úvahu, že připravit úly na cestu, opatrně je naložit a zajistit potrvá celou řadu hodin. Nehledě na odpočinek, nějakou tu skleničku a možná i skotské koledy, které si určitě s krajankou zanotuje, pěvec jeden operní. Ne, Mařku ani nenapadlo očekávat ho dříve než nazítří odpoledne. Nezastaví-li se ovšem na zpáteční cestě u Číňanova vigvamu, aby se posilnil kořalkou. Což pravděpodobně

učiní, když měl tak dlouho půst. „Jen aby nakonec ty úly nepropil,“ zahučel Sudík, když se za tmy vypravil s puškou na obhlídku stáda.

Mařka zavrtěla hlavou. Ale kde, takový ochlasta strejda přece jen není. Ačkoliv když uvážíme, že se vypravil jen nalehko a s vymetenými kapsami... Ale úly nedá, hloupost, nanejvýš pár včeliček!

Ještě na kavalci se v duchu smála té bláznivé představě, jak švec prolévá hrdlem včelu za včelou – tady máš, kamaráde, Čene, deset nádherných dělnic za jednu skleničku! – – –

Člověk má namouvěru někdy nápady.

Poté, už v usínání, myslela na Jima Browna, jak tehdy vyběhl ze své díry, když ji – Mařku – zahlédl na protějším břehu; jak bláhově doufal, že tam stojí jeho Julinka. Nu a vida: Julie přece jen nakonec přišla a on ji přijal s otevřenou náručí, protože ji asi miluje, ale v první řadě asi proto, že se dětem vrátila máma; a to je veliká věc, veliká sláva, obrovské ulehčení, ať už v tom brečícím uzlíčku přinesla jakoukoliv nadílku. Chudák šťastný Jim.

A opět jí připadlo směšné, že jí Jim Brown připadá současně šťastný i nešťastný, zatímco ve skutečnosti třeba není ani to, ani ono, ani ubožák, ani šťastlivec, ale něco docela jiného. Například obyčejný pitomec, který si s ničím neláme hlavu, nic příliš hluboko nezkoumá ani neprožívá... Nebo je to možná surový chlap, který Julii týral tak děsně, že se spasila útekem, a teď, když se vrátila z lásky k svým maličkým, teď se jí děsně pomstí. Či třeba... Ach, je ještě deset možností a každá z nich může být ta pravá, koneckonců Jima Browna vůbec neznám, viděla jsem ho jen přes řeku a na tu vzdálenost vypadají všichni mužští stejně – nohy, hlava, ruce. A flinta. Ta je nabitá vždycky, hlava málokdy... Opravdu jen hrozně málokdy. – – –

Před úsvitem procitla. Potmě vstala, přehodila si přes ramena pokrývku a vyběhla se podívat na corral. Slova Moiry Fatridesové o hladových Indžanech ji zneklidnila. Včera, za jasného dne, si to ani neuvědomila, zato nyní dvojnásob. Bože, bože, proč jen jsme se museli usadit zrovna tady, v takovém sousedství! Všude se sice občas vyskytnou lupiči dobytka, ale nikde není situace tak beznadějná: Odežene-li ti nějaký lump pár kusů, můžeš ho pronásledovat a máš tři šance proti jedné, že ho dohoníš. To proto, že odežene více kusů, ne pouze jeden, a že je chce prodat, ne někde stranou porazit a sníst. A že

je to obyčej-, ně běloch, a běloši se od sebe liší. Ale hledej lupiče mezi Indžany, když jsou všichni stejní jako vajíčka! A hledej v jejich vesnici svou krávu, když z ní nic nezbylo, možná ani kosti! Nešťastný kraj. Nešťastné místo. Nešťastný Dryland.

Měsíc modravě zářil, tráva se v jeho světle leskla jako srst nějakého obrovského stříbrného tvora, dobytek spal, všude ticho, jen řeka občas slabounce zabroukala. Zaznělo to vždy, jako by si tiše povzdechla. A noc byla krásná nad všechny představy a svět vůkol byl také krásný nad všechny sny, jenže to byl stále nešťastný kraj Dryland.

Nemohla se toho pocitu zbavit. Choulila se u corralu, zahalena ve své pokrývce jako indiánská squaw – a stejně nehybná a smutná –, snažila se myslet na praktické věci, kupříkladu na ostnatý drát, jímž bude nutno ohradu lépe zajistit, pečlivě ji omotat a obehnat..., avšak myšlenky jí stále utíkaly jinam; teď do Wagoneru: Tak výlet se mi zhatil. Kvůli jedné modré babě. Proč nepřišla o den později nebo dřív!... Inu co na tom, pojedeme pro drát pozítří, aspoň se mám pořád nač těšit.

Ale netěšila se, stále měla vztek na tu prokletou čarodějnici, že přijela nevhod. A nejen na ni, i na tátu, že je takový tvrdohlavý a lže a předstírá.

Ano, předstírá a lže! Jednou naříká, že nemůže krejčovat, protože na to už nemá nervy, že se bojí, aby sehnal práci a aby si z něj zase někdo nevystřelil jako kdysi v Kingfisheru Sam Wilcox. Ale jindy zase tvrdí, že by řemeslo dělal moc rád, jen kdyby měl stříhy, ten nejdůležitější základ krejčovského umění; a ty že mu shořely u Velkého stromu. Co je tedy pravda? Ovšemže stříhy vzaly při požáru zasvé, ale to rozhodně není důvod zahodit flintu do žita! Vlastně jehlu. Stříhy si přece může znovu udělat, od čeho je mistr krejčí se stříhačskou zkouškou? Totiž mohl by si je udělat, kdyby chtěl. Ale nechce. Proč? Protože je sobec. A k tomu jankovitý jako mula. A vyděšený lidmi. To všechno dohromady je můj táta! Kdejakou nectnost má. A já to odnáším. Proč? Protože jsem hloupá a dám si to líbit. Protože pořád ustupuju. Protože si myslím, že ho mám ráda. Nemám! Ať je to sebevětší hřích. Aspoň k sobě samé musím být upřímná: Vůbec ho nemám ráda, anebo jen trochu. Jenomže si myslím, že k němu mám povinnosti, závazky... Nic nemám, jen soucit. Tak a

nejinak: je mi ho líto.

Ale teď je konec! Nepotřebuje mě už, má Acuffa. Takže jsem volná a pevně rozhodnutá. Neodvolatelně: Ráno uteču.

Sevřela pušku, jako kdyby zaslechla podezřelý šelest. Bylo však ticho a její pohyb neznamenal, že zpozorněla a že se chystá vypálit. Byl to jen a jen příznak odhodlání:

Uteču! Uteču!... Třeba ne hned ráno, ale až se vrátí Acuff. Až budu mít koně, pěšky přece nemohu jít. A nechat tady tátu samotného taky nemohu. Mimoto se musím pořádně připravit a vyčíhat příležitost. Nejlépe v noci... Ne, radši za úsvitu, právě touhle dobou.

Rozhlédla se. Napravo, nad indiánským územím, vstávalo slunce ještě celé bledé a jako rozespalé. Pomalu zvedalo hlavu z mlžné peřiny, až ji najednou docela vystrčilo a podívalo se po světě. Jako by se divilo, kde je. Jako nemocný po dlouhém bezvědomí. Nebo jako Acuff po flámu.

Zasmála se: Kdyby tak tušil, že zítra uteču! Ale třeba by se ani nedivil, strejda Skot... čím to, že včera s Moirou nežvatlali skotsky tramdadlam? Asi je to přešlo... nebo kdoví, snad ani pořádně skotsky nedovedou a tehdy u ní si recitovali jen nějaké starodávné básničky. Možné to je – ten kramář Cochran, co jsem u něj koupila červené střevíčky, se taky chlubil, že je Skot, a když jsem se ho zeptala, jestli umí skotsky, chytil se za břicho: Hahaha, slečinko, já jsem přece muž v nejlepších letech a Amerikán! Skotsky, totiž keltsky už u nás mluví jen pár pradědků a prabab v horách. A pár učenců.

Opět se zasmála: Dobře že jsem si na to vzpomněla, tohle hodím Acuffovi do tváře, až mě dopálí. Strejdo, zeptám se ho, co myslíte, že jste? Pradědek, nebo učenec? Vyberte si, ale jestli řeknete, že učenec, tak mě budete muset křísit, hahaha.

A slunce se smálo s ní a na zápraží stál Sudík v dlouhé noční košili a protahoval se a díval se k západu, zda už nejede Acuff s miliónem včelíček.

„Poslyš, táto,“ zeptala se ho, „pročpak ses onehdá ve Wagoneru pustil tak zuřivě do Dana Gallika? Víš, do toho tlustého, co tam s kdekým mává? Musel ses mu posmívat, že je břicháč a že mu nesedí sako?!“

Sudík na ni vykulil oči. Vtom si vzpomněl:

„Musel. Protože jsem měl dopal.“

„Na něj? Co ti udělal?“

„Nic. Ale když se najednou dovím, že ses špacírovala zrovna tam, co se střílelo, tak nemám mít dopal?!“

„Na mě snad. Ale na něj?“

„Na tebe, na něj, na všechno. Na všechny lidi. Na celé to prašivé město! Mohu za to, že mi do rány přišel zrovna jeden špekoun?“

„Kristepane! Když máš vztek, vylej si ho na židli, kopni do ní! Ale znepřátelit si nejdůležitějšího pohlavára, poštvat ho na nás...!“

„No a?“ odsekl podrážděně. „Co mi tady může udělat! Právě proto jsem tady, a ne jinde! Aby na mě nikdo nemohl, rozumíš? Žádný čachrář! Žádný nafouklý náčelník hrdlořezů! Žádný Frank Bastillon! Žádný padouch! Tady jsem svůj pán. Tady je moje Sušice! Tady je –“

Proklouzla kolem něho do světnice. Dostal se do varu a nemělo smysl hádat se s ním.

Křivdila jsem mu, myslela si, když se oblékala. Neříká, nic nepředstírá. Ani sobec není, ani zbabělec. Je prostě raněný, a to vím už dávno. Stejně jako vím, kdo ho zranil. Však mě ten jistý taky zasadil těžkou ránu, a taky neviditelnou, ne do masa, ale jinam, kde se bolesti hojí mnohem hůř.

Uvařila snídani, otevřela corral. Stádečko se nahnulo k řece, poté se roztrousilo po pastvinách. Sudík si ho nevšímal. Pracoval v úžlabině pod křovinami, ryl tam brázdu pro podstavce úlů, ačkoliv nevěděl přesně, kolik jich Acuff přiveze. Ať pět, nebo více, terén musí být připravený, bez drnů, země urovnaná.

Ryl, kopal, obchvíli pohlédli k západu, kde se vůz dosud neobjevil, ba kde se asi ještě dlouho a dlouho neukáže, jestliže se švec namazal u Číňana...

A čas pomalu plynul a řeka Neosho pomalu tekla a mraky pomalu pluly ve výšinách a tráva prerie se vlnila jako osení... vše mělo svůj vlastní pomalý pohyb, i stádo, jež zvolna postupovalo od jednoho zeleného sousta k druhému. I slunce. Jen Flek bláznivě pobíhal za motýly.

A jen siluety dvou Čeroků trčely nehybně proti nebi – dva uzlíčky, sedící na kopečku. Nejspíš Ho-he-ah a Na-Na.

Vydala se k nim. Měla závažnou otázku.

Vskutku to byl Ho-he-ah, avšak bez Na-Ny. Ten druhý byl asi desetiletý kluk.

„Tvůj syn, náčelníku?“

Malé cosi zavrtěl hlavou:

„Syn mé sestry.“

„Aha.“ Stála nad nimi a uvažovala, čím začít, zda oklikou, jak prý je zvykem Indiánů, nebo bez okolků. Rozhodla se pro druhou možnost.

„Poslyš,“ zeptala se přímo, „proč se večer chodiš dívat do oken naší světnice?“

„Já?“ Starý Čerokí zavrtěl hlavou.

„Když ne ty, tedy někdo z vašich. Kdykoliv zvednu oči k oknu, vidím tam rudou tvář s nosem rozplácnutým na skle. Kdo to dělá?! A proč?!“

Ho-he-ah pokrčil rameny.

Jeho mlčení ji dohřálo.

„Je to sprostáctví! To se nedělá, rozumíš! Příště si připravím flintu

plnou broků a napálím je tomu hulvátovi do zadnice!“

Věděla, že mluví do větru – už častěji se pokoušela dopadnout toho nevídaného návštěvníka, ale než vyběhla, byl chlapík tentam; nejspíš zalehl do trávy, a hleděj ho potmě. – Musíme si pořídit husté záclony, pomyslela. Musím něco šikovného koupit, až pojedu s tátou do Wagoneru pro zásoby a drát. Totiž jestli tam s ním vůbec někdy pojedu...

Nahlas vyslovila svou druhou otázku:

„A jak to vlastně děláte, že náš pes neštěká? Co s ním provádíte?“

Ho-he-ah k ní zvedl své tmavohnědé oči se zažloutlými bělmy:

„Se psem? Nic.“

„Ale ano, jinak to není možné. Dneska v noci jsem byla venku u stáda, a pes nikde. Ani se neukázal.“

„Spal. Lovil.“

„Kdyby spal, ucítil by mě a probudil by se. Kdyby honil králíky, bylo by ho slyšet. Tak co?“

„Nevím,“ zabručel Ho-he-ah. „Jsem hlídač psa?“

Neřekl doslova „hlídač psa“, nýbrž „dogboy“ podle „cowboy“, tedy spíše „psář“. – Naše chyba, pomyslela opět. Pes má být v noci na řetězu, aby ho nemohl nikdo odlákat. Jenže na noc se psi vždycky spíše pouštějí... Ale jak by ho mohli odlákat? Žrádlem? Možná. Ale určitě by nejdříve zaštěkal... Nebo ho dovedou na dálku uspat, očarovat? Pomalu bych tomu věřila... Nebo je to indiánský pes, zvyklý na jejich pach? Hloupost, v tom případě by asi teď seděl nebo poskakoval tady na kopečku u nich, a neběhal by u řeky... Tak či onak, je nám houby platný. Jestli ho nakonec napíchnou na rožeň a upečou, nebudu ho litovat, ať si dají, ať se pomějí, psi jsou prý pro ně delikatesa.

Nicméně hněv ji neopustil a v náhlém rozhodnutí se bez dalších řečí pustila ze svahu, ne však zpět k baráku, nýbrž na opačnou stranu, hlouběji do země rudého národa. Po několika krocích zpomalila a ohlédla se. Oba Čerokiové ji sledovali očima. Přestože se jejich siluety nezměnily, viděla, že otočili hlavy a dívají se přes rameno za ní. Zastavila se. Jejich nehybný pohled jí byl tak nepříjemný, až pocítila úzkost: Jako kdyby se dívali za někým, kdo odchází na věčnost.

Okamžik nerozhodně stála. Vše se jí pojednou zdálo jiné, cizí; i

půda pod nohama, písčítá a s trsy řídké trávy. Dál k západu se táhly ony pahorky, které téměř denně vídala z vrcholu čerokíského kopečku a jimž v duchu říkala „divné“. Teď jí připadaly ještě divnější, třebaže jejich tvar zůstal zhruba týž. Mnohem divnější se jí zdály, a mnohem vyšší. Marně přesvědčovala sebe samu, že je to přirozený jev – že se ocitla v úzlabině pod nimi, a tudíž je pozoruje zdola. Vše je přece vyšší, když se na to díváš zdola – i tráva ti najednou vyroste bezmála do výšky stromů, s tím už měla svou zkušenost. Ale vzdor tomu...

Potrásla hlavou a pustila se dál. Chtěla konečně jednou poznat zblízka čerokískou osadu, lépe se seznámit se sousedy, promluvit si s nimi – vždyť možná i jiní rozumějí anglicky, nejen Ho-he-ah. A třeba mají psy, fenu, za kterou Flek běhá. Jenomže kde je jaká vesnice!

Opět se zastavila. „Divné“ pahorky teď trčely přímo před ní, ba obklopovaly ji ze tří stran. Táhly se v oblouku od severu na jih jako luk, jehož střed s šípem míří k východu. Slunce jí svítilo do očí. Zaclonila si je. A hle, „divné“ dostaly ostřejší obrysy a znenadání se podobaly vrstvám břidlice. Byly načervenalé do hněda, nahoře divně ploché, jako useknuté, a vyrůstaly z písčité prerie přesně tak, jako by je někdo vybuďoval z obrovitých cihel, jaké nevyrobí žádná cihelna. A přece působil celek dojmem stěn, zdí, slepených maltou vrstva po vrstvě.

Zaváhala... Vykročila. Chvilku poté už věděla, že to, co v ní vzbudilo představu uzoučkových, tenkých vrstev malty, jsou vpravdě pruhy trávy, lesknoucí se v slunci do bělava a žluta. A že pásy cihel mezi nimi nejsou cihly, nýbrž jakási zemina. Nebo hornina. Především však věděla, že je sama a bezbranná. Že si vyšla jen tak nalahko – jako Acuff včera vyjel pro úly – a pušku že nechala doma. A že někde tady je indiánská osada, ale odsud neviditelná, a tudíž těžko k nalezení. A že vzadu sedí dva Čerokiové a čekají, co se přihodí. Jako pavouci: Co udělá moucha? Poletí dál a chytí se?

„Do pekla,“ řekla nahlas. „Do bot, já mám strach. Není proč, ale namouduši mám!“

To už se úprkem vracela. Ale vždy po deseti krocích se otáčela, jako by se bála, že ji někdo pronásleduje. Kupodivu si nebyla jista, zda se bojí právě toho. Ničím si nebyla jista, jen tím, že zde nechce být. Že toto je prapodivný, hrozný kraj, v jehož hlubinách se skrývá tajemství.

Konec světa.

A pahorky za ní se zvolna sesedaly a měnily svou tvář. Při každém ohlédnutí seznala, že jsou poněkud jiné a vždy přátelštější, mírnější. Laskavější. Nevěděla, jak jinak by to vyjádřila. Cítila však, že se jich strachuje méně a méně. Nakonec z nich opět zbyly jen ty staré známé „divné“, napohled ne vyšší než onen před ní, na jehož vrcholu dosud seděli na bobku dva hastrmani, lokty na kolenou, na hlavách ošřepané hučky. Nedivila by se, kdyby jim kapalo ze šosů.

Naposled se ohlédla. Ano. „Divné“ se mi zdají jen proto, že jsou ploché a po délce celé rýhované, jako by je podrápal jakýsi gigantický orlí spár. Kdežto tento náš kopeček je oblý a huňatý trávou. Máme zkrátka lepší půdu. Ale kde ti chlapíci vlastně bydlí? Musím se jich zeptat.

Když vyšplhala k Čerokíům, zvedli oči. Oba současně a naráz, jako na povel. Neřekli nic. Otevřela ústa a opět je zavřela. Už jí nebylo do řeči, a mimoto se styděla za svůj hloupý strach.

Běžela domů. Cestou ji napadlo, že ty rudé kůže sem chodí civět nejspíš ze závidi. I do oken nám koukají jen ze závidi – bydlíme prostě líp než oni. Jenomže my dřeli! Oni jen dřepí a zírají. Takhle se, kamarádi, nikdy na nic nezmůžete. Proto jsme shrábli vaši zem a vůbec celou Ameriku! Jen proto, že dovedeme dělat, vzít věci do ruky a za správný konec! Vy dovedete leda očarovat psa. Ale jednou se k vám stejně podívám. A možná vám i ukážu, jak se co dělá, vy čumilové! Protože nic lepšího nejste, jen pár nahnědle načervenalých lenochů bez chuti do života.

Než došla k baráku, chvěla se už opět vzteky, tentokrát sama na sebe. Měla jsem strach! Kristebože, já se doopravdy bála, ačkoliv ani nevím, čeho. Těch čerokíských strejců? Ani nápad. – Čeho tedy? – Asi jejich země, lze-li to zemí nazvat. Je hrozná. Hrozně divná. Snad pod ní spí drak, saň, jako v pohádkách, a vydechuje něco hrozně divného.

6

Acuff se ještě nevrátil. Neobjevil se ani odpoledne, ani kvečeru. Prázdný obzor, prázdný západ, jen slunce tam pomalu strkalo hlavu

pod pokrývku z par, celé zardělé radostí, že si prospí. Dennodenně lézt nahoru a zase dolů, a pořád dokola, to je, příteli Sudíku, veliká námaha a ještě větší nuda. Do pekla.

Ne, Oldřich Sudík nerozmlouval nahlas se zapadajícím sluníčkem, nicméně Mařka měla dojem, že potvrvá-li tato situace, přijde táta o rozum a bude si povídat s kdečím, třeba i s kastrolem nebo botou. Věděla, že se to stává osamělým lovcům, když týdny a měsíce nemají s kým vyměnit slovo. Rozdíl záležel jen v tom, že Sudík osamělý nebyl a že mohl hovořit s ní. Přesto jen mlčky hleděl na západ. A chvílemi němě pohnul rty, jako kdyby v duchu pronesl tak mocnou kletbu, že se mu prodrala až do úst, jen vyrazit a vybuchnout. Až vybuchne a vyrazí, bude to určitě něco, nad čím vstanou vlasy.

„Jen klid, táto. Take it easy. Švec si u Čena přihnul a teď vyspává.“

Místo odpovědi se Sudík ohnal nohou po Flekovi, který zvolil právě tuto chvíli, aby mu očichal botu.

Mařka odešla do baráku, usedla s rukama v klíně a snažila se uvažovat chladně a o něčem zcela jiném:

Na koho se ve Wagoneru obrátím, až tam uteču? Na notáře Knoblocka, toho stříbrného dědka v umatlané košili? Nesmysl. Možná sice, že by mi rád pomohl, Trilby tvrdila, že není necita..., bohužel nerozhoduje on, nýbrž jeho žena, paní Gladys s šedivými ruličkami jako slepenými cukrovou vodou; a navíc je tam jejich dcera, ta potvora Sally, která si dělá laskominy na Kirka Besta a které jsem v tomto směru krutě pošlapala samolibost... Ani Filip mi nebude nic platný, ačkoliv z něj možná jednou doopravdy vyrostete virtuos; prozatím je to ještě usmrkanec, který si neví rady ani sám se sebou... Ne, ne, od Knoblockovy rodiny nemohu nic očekávat.

Ale od koho tedy? Koho tam ještě znám? Trilby Adamsovou, pravda, tu řečnou holku, co je jí plná sukně, plná blůza..., jenomže jsem s ní mluvila jen jednou, k tomu letmo na ulici, a vůbec nemám ponětí, jaký člověk je její strýc-prokurátor, dá-li se s ním rozumně mluvit, má-li vůbec čas a taky kousek srdce pro uprchlici. Protože právě to v očích celého města budu, nic naplat. Až k nim přijdu s prosíkem: Jsem, prosím, dobrá švadlena, pomozte mi sehnat pro začátek práci, potom se už protluču sama, – až jim tohle vyklopím, co řeknou? Že je to všechno moc hezké, že mě docela chápou, že se mnou

dokonce cítí – – – ale ví o téhle věci váš tatínek, slečinko? Nikoli?

To je tedy zlé, to si nemůžeme vzít na svědomí! Pročpak jste ho opustila a nechala na holičkách? Copak jste doma provedla, před kým nebo čím utíkáte? A tak dál...

Ach božíčku, zanaříkala v duchu, byl to všechno pěkný nesmysl, celý můj plán na útěk, protože ve Wagoneru se mne nikdo neujme, nikdo nepodá pomocnou ruku, ani Dan Gallico, ten tlustý otevřhuba; i kdyby na mě neměl svrchu kvůli tátovu hrubiánství, nehnul by asi pro mne prstem. Takže jsem si vlastně vymyslela pohádku o samostatném životě, nic jiného, nic víc. Nic skutečného...

Ledaže bych neutekla do Wagoneru, nýbrž do jiného města, kde nikdo neví nic o mně ani o tátovi!

Ale kam? Do kterého?

Hm, uvidíme. Naráz si z prstu nic chytrého nevyucucám, nanejvýš zase hloupost jako tu s Wagonerem. Musím prostě tu věc pořádně uvážit, a to vyžaduje čas. Naštěstí čas mám. Dokud se Acuff nevrátí, uprchnout nemohu; a koneckonců nemusím spěchat ani v případě, že se švec už brodí přes Neosho. Klidně mohu zůstat ještě den dva – vydržela jsem zde už tak dlouho, že mě pár hodin nespasí.

Přesto nedočkavě vyšla ze dveří podívat se, jak to s Acuffem vypadá.

Západní obzor byl pustý a prázdný jako oceán.

Zůstal prázdný až do setmění. A stejně tak nazítrí až do odpoledne.

Tehdy, asi ke třetí, vynořil se na pozadí kupovitých mračen temný bod. Než však mohli rozeznat, zda jde o jezce, nebo o vůz, klesly mraky a spojily se s prérií v jediný šedozelený val.

Ten, kdo se blížil, zmizel v mlze. Vzápětí začalo mrholit.

Navzdory psímu počasí zůstal Sudík venku, ba zašel až k řece, snaže se přimět Staina-Fleka, aby si vysloužil dnešní žrádlo:

„Běž! Přeplav a podívej se, jestli to je konečně ten darebák!“

A když to nepomohlo, když pes jen hloupě vrtěl ohonem a poskakoval, počal mu házet kaménky co nejdále do vody – asi v naději, že se Flek za nimi pustí, že u protějšího břehu zachytí pach neviditelného poutníka, že se k němu vydá.

„Tak plav, trdlo! Plav a běž a zaštěkej, já už poznám, jestli štěkáš

na Boba, nebo na cizího!“

Ale v té chvíli už mlha zhoustla natolik, že bylo vidět jen do poloviny řeky. Ani psovi se do té kaše nechtělo.

Mžilo asi hodinu. Pak déšť ustal, mlha se rozplynula tak rychle, jako kdyby ji odfoukl všemocný Manitou, a opět se v celé kráse objevily dálky západní prerie, po deštičku nesmírně šťavnaté a svěží, spíše modrolesklé než zelené a věru přenádherné. Hotový ráj. Pohřichu beze stromu, bez hada. Bez Adama i Evy. Bez človíčka. I onen bod, jenž se přece prve jasně blížil, zmizel beze stopy. Nebyl to tedy Acuff s vozem, ale kdosi, kdo odbočil někam stranou.

Když Mařka po setmění rozsvítila svíčku a chtěla zakrýt okna záclonkami sešitými ze starých hadrů, okřikl ji Sudík, aby toho nechala. Ať se Indžani dívají, však nás neukousnou!

Zprvu nechápala, co ho to posedlo – tváře za sklem ho obvykle rozčílovaly neméně než ji. Vtom jí svítko:

Přál si, aby okna blikala do tmy. Aby je bylo zdálky vidět. Aby světlo vedlo vozku, aby ho lákalo. Slovem, aby Acuff nepřenocoval venku, jestliže se vydal na cestu tak pozdě, že ho překvapila tma.

Dívala se do plamene svíčky a myslela si, že se třese stejně jako tátova naděje a vůbec celý táta. Že je právě tak slaboučký, nicméně pořád hoří. Mele jako z posledního, ale stále hoří a plápolá, dokud jej někdo nesfoukne. Vlastně ji, tu naději.

Pak z dlouhé chvíle rovnala tátovy i Acuffovy onuce, které dnes vyprala, a uvažovala, že je zítra naposled vyžehlí. Protože zítra už Acuff přijet musí, a pozitíří před východem slunce dám Drylandu sbohem...

„Jestli nám koně doopravdy propil...,“ vydechl vtom Sudík. „Co si počneme? Co pak?!“

„Nic nepropil,“ řekla pevně. „Je trojka, ale není lump.“

„Ty mlč!“ vybuchl. „Zrovna ty...! Ty... ty...!“

Vytrřestila na něj oči. Neočekávala nic jiného, než že zakoktání zakončí nadávkou, a ustrnula, neboť jí ještě nikdy neřekl hrubé slovo. Za celý život ani jednou.

„Ty... ty můžeš něco vykládat!“ vydechl ztěžka. „Zrovna ty máš nos na padouchy, haha!“

Chechtal se jako pomínutý. Bylo to horší než nadávka. Pochopila, o

kom mluví, a věděla, že má pravdu: Frank Bastillon je padouch, a ty ses do něj zakoukala, jako by byl jediný na světě! A pořád ještě nemůžeš zapomenout. – Ano, to chtěl říct. A kdyby to byl řekl, neselhal by slovem. Avšak až do této chvíle neměla tušení, že táta ví, jak to s ní je: že Franka milovala a dosud miluje.

To bylo to nejhorší. Táta do ní viděl od začátku. A teď se jí posmíval a měl k tomu plné právo. –

Měla pocit studu, jako by ji znenadání obnažil, anebo ji přistihl při něčem nevýslovně špinavém.

Co si o mně asi myslí!

Odvrátila se, aby měla tvář ve stínu. Ruce se jí klepaly. I hlas se jí zpočátku chvěl:

„Ach božičku...“ Ale to už se ovládla:

„Dobrá. Dejme tomu, že švec všechno propil, koně i vůz. Co z toho. Koupíme nové. Peníze máš. A možná že na tom budeš líp než předtím: budeš ho mít z krku.“

„Koho?!“

„Acuffa. Aspoň si nebude moci dělat nároky...“

„Žádné nemá!“

„Skot si vždycky dělá na něco nárok.“

Věděla, že plácá nesmysly, že Acuff koně neukradl, že by ho to ani nenapadlo, i kdyby byl sebeopilejší, avšak musela odvést řeč stranou, co nejdále od té hrozné věci, jež ji tak krutě zahanbovala. A byla nesmírně ráda, když se jí to podařilo, když se Sudík chytil na špek, zašermoval rukama a znovu počal vykládat, co se tehdy při obsazování indiánské půdy semlelo: Mohl jsem ho vyhnat, ničemu, mohl jsem ho dokonce odpravit jako myš, protože hrál falešně a chtěl se podvodem zmocnit Stromu. Ale vzal jsem ho na milost! Takže teď by spíš musel platit on mně, ne já jemu!

„Bodejť, to je stará vesta,“ přizvukovala, ačkoliv si myslela, že podíváš-li se na věc ze všech stran, vypadá trochu jinak: Ano, mohl ho vyhnat – jenže jsi ho nevyhnal, ale vzal do party, a to celou záležitost mění. A mimoto jsme tehdy měli jen pár dolárků ve staré punčoše, kdežto Acuff byl zazobaný a dřevo na náš první barák koupil vlastně on. Barák shořel, to je pravda, ale...

Nedomýšlela. Bylo to příliš zamotané a ostatně jí nešlo o nic

jiného, jen právě o to, obrátit list, na němž byla napsaná její hanba. To se jí podařilo.

Želbohu v noci se list sám od sebe obrátil zpět. Sudík sice usnul, aniž se zmínil o Frankovi, zato ona ležela s očima otevřenými do tmy a říkala si, že teď už nesmí uprchnout. Když jsem tátovi provedla tamto, nemohu mu přece provést ještě tohle, zasadit mu novou ránu...

Ale co jsem vlastně provedla? Něco ze zlé vůle, záměrně? Chtěla jsem se do Franka zamilovat? Ani dost málo. A jak jsem mohla vědět, že se z něho vyklubá lotr? Nic jsem nevěděla, nic jsem nechtěla – nic jsem tedy neprovedla. Provedl to pánbůh, nebo kdo to sesílá na lidi zamilovanost. Já za to přece mohu stejně málo jako třeba dítě za to, že je uštkl had, anebo souchotinář za svou nemoc. Copak si ji přál? A je v jeho moci poručit jí, aby odešla?! Ne a zase ne. Jen léčit se může...

A já jsem na tom stejně! Vždyť se také chci léčit, poctivě se o to pokouším, po kdejakých kalhotách se dívám, jestli to náhodou není zrovna ten pravý, kdo by ze mne vyhnal mou chorobu. Ale pořád nic, pořád nikdo... A jak také, když tady celé dny nikoho nepotkám. Proto chci pryč! Abych se vyléčila! Ano, vždyť já vlastně *musím* pryč, jinak se usoužím. A tím spíše teď, když vím, že táta všechno ví a že se na mě dívá jako na prašivou. Jako na hloupou káču, která nemá kouska studu a hrdosti. Co jiného mi zbývá?!

7

Hned po ránu přišla Na-Na, uvelebila se na zápraží a jala se rozplétat a splétat copy jako vodník sítě, do kterých lapá dušičky. Ani Sudík, ani Mařka jí nevěnovali pozornost, natož aby ji vyháněli. Jen tady sedí, dcero prerie, a bav se, hraj si, jak umíš, a třeba si i něco vypůjč na věčnou oplátku, nám už na ničem nezáleží. Acuff je v prachu, vůz jakbysmet, zbývá nám jediný jezdecký kůň...

„Kdybych tady aspoň nemusel trčet jako balvan a jen čekat a čekat!“

„Nemusíš,“ řekla Mařka. „Jed' ho hledat.“

„A tebe tady nechám?!“

„Však jsem už leckdy byla sama.“

„Tam u Stromu. Ale ne tady.“

„Jaký je v tom rozdíl? Těch pár hastrmanů, pcha.“

Neodpověděl. Tušila však, co mu letí hlavou: Ano, těch pár Indžanů, co tamhle dřepí nebo číhá za kopečkem, to je celý rozdíl mezi nedávnou minulostí a dneškem. Ale hrom do čepice, copak je to maličkost?! Mohu vědět, co je napadne, co do nich vjede, až zjistí, že tady zůstala osamělá bílá holka?! Mám právo to riskovat? Spolehnout se na pověsti, že Čerokíové jsou ovečky, které si nikdy nic netroufnou? Hloupost.

„Tak půjdu já,“ vyhrkla.

„Po svých?!“

Sklonila hlavu. Neměla odpověď. Pěšky se vskutku za Acuffem vydat nemohla. A jak jinak se pustit do prerie? Na koni se nikdy nenaučila jezdit z toho prostého důvodu, že neměla dámské sedlo. Dovedla pouze řídit spřežení, a teď neměli ani je, ani vůz.

Nebesa, byl to ale nápad vydat se takhle Acuffovi na milost a nemilost! Proč jsme ho nechali odjet?!

Nu, byli jsme blázni, nadrobili jsme si to, a teď se neheme z místa. Takže je nám všechno fuk. *Musí* nám být všechno fuk, co jiného můžeme dělat. Z vola vždycky jen hovězí, z bláznů vždycky jen blázniviny. Tak zní zákon života.

Sudík se nahlas zasmál. Stál tam, kde předevčírem vyryl základy pro úly, měl na sobě jen podvlékačky, rozšněrované boty a na hlavě Acuffův klobouk, který mu ráno přišel pod ruku. Ale bylo mu to jedno, protože bláznovi je všechno jedno, haha. – Snad si však ani neuvědomoval, jak je vystrojený, třeba si myslel, že je v kalhotách – co chvíli se pokoušel vrazit ruce do kapes, šátral tam, kde by měly být, ale když je nenašel, nechal toho. Na minutu na dvě. A pak je zase poslepu hledal. Haha.

Asi za hodinu se bez zjevné příčiny obrátil k západnímu obzoru zády, zaclonil si oči a dlouze se díval k indiánským horám, k těm „hedvábným“, jež se právě dnes tvářily vesele a legračně, jako by jim bylo do dovádění. Jako kdyby se zrovna v této chvíli chystaly protrhnout svou odvěkou tvrdou slupku a vyrazit vzhůru. Bláznivá představa. Ale nějak to z nich čišelo, z těch bláznivých kopců na východě. Dole byly tmavomodré, čím výše, tím bledší, nahoře

vroubeny černou konturou. To byla ta slupka, která za chvilinku praskne. A že praskne, že cosi zpod ní se vymrští a zatančí, se zdálo jisté:

Z vrcholů stoupal kouř, a nikoli ledajaký. Tryskal v prstencích – jeden kroužek, pak nic, potom druhý, a opět nic, pak třetí... Až se zdálo, že tanečníci, schovaní pod tuhou pokrývkou a připravení ke skotačení, pukají zatím z kalumetu.

A bylo těch kroužků mnoho, po celém horizontu zprudka vyskakovaly hned nalevo, hned napravo, hned tři současně, hned jen jeden právě uprostřed. Vyrazily vždy, jako když je píchneš, poté zpomalily a velebně stoupaly, stále pomaleji a pomaleji. Až bylo na bíledni, že se co nevidět zastaví a poté začnou klesat, poslušný přírodních zákonů. Jako vůbec všichni tanečníci, ať mají sebezpružnější svaly, ať sebehlasitěji volají: Hop! Joj! Hop! – Nic jim to nepomůže, vždy zase spadnou na matičku zem.

Jenomže – a to bylo nejdívnější – prstence z hedvábných hor nikdy nespadly, nikdy se nevrátily. Pořád stoupaly, až nakonec zmizely u nebeské brány. Asi je vpustil svatý Petr a přibouchl za nimi neviditelná vrata. Rozplynuly se a hotovo.

„Hotovo,“ řekl vždy Sudík nahlas. A Mařka, která přešlapovala po jeho boku, se pokaždé nahlas zasmála. Co jiného jí také zbývalo než se smát. Hotovo! Jsme hotovi, můžeme se jít klouzat. Až ty začarované hory vybuchnou, nastane konec světa a všichni zahyneme, a dobře tak. Aspoň se už nebudu muset stydět za to, že jsem se nešikovně zamilovala. A tátu už nebudu muset odvézt do blázince. Protože jestli to potrvá, jestli hory brzičko nevyprsknou a nevychrlí oheň...

Kopla do drnu. Vpravdě mířila špičkou boty na Fleka a teprve v posledním okamžiku se vzpamatovala a strhla nohu stranou. Kopnout přátelskou němou tvář, ne, fuj, to se nedělá. To už radši zarýt nehty do dlaní a zuby do rtů a dát rozum do pořádku, aby zase fungoval a vysvětlil mi, že hedvábné hory nevybuchnou, jelikož ty prstence jsou jen obyčejná pára po včerejším dešti. V horách přšlo více a teď začalo pražit. Hotovo.

Obrátila se. Spatřila černý bod. Jako včera. Dnes však jasně rozeznala, že je hranatý. Tedy ne jezdec, nýbrž vůz! A blíží se od východu. Tedy Acuff!

Ale co když ne? Co když je to opět někdo jiný, kdo opět odbočí jako včera?

Potlačila výkřik. Znovu se obrátila k západu, k těm kroužkům z páry. Znovu se smála. „Hotovo... Hotovo...“ Nechtěla, aby se táta otočil dříve, než si bude jistá.

Úkradkem se ohlédla. Vůz už byl tak blízko, že rozpoznala dvojspřeží.

Ale postřehla i něco jiného: Za vozem klusal třetí kůň, asi jezdecký, přivázaný vzadu ke korbě.

Čili opět ne Acuff.

Nicméně vzápětí by byla přísahala, že spřežení je jejich, Sudíkovíc, poznala je po kroku i barvě.

Pro jistotu čekala ještě dvě tři minuty.

„Táto...“ Chtěla vykřiknout, ale hlas jí selhal a zmohla se pouze na vzdech plný úlevy. „Táto...“

Vtom se jí hlas vrátil:

„Acuff je tady! S úly, s vozem, s koníčky. A vede třetího! Kde ho, k d'asu, vzal?“

„Baba mu ho dala!“ vyjekl a Mařka se už nikdy nedověděla, zda to myslel vážně, nebo jako vtip. Mluvil v běhu, úprkem se hnál k baráku natáhnout si kalhoty. Jako by se před starým Acuffem styděl za svůj úbor. Či jako kdyby měl podezření, že se pod plachtou neskrývají včely, ale Moira Fatridesová, veliká sametová dáma. –

Dvojspřeží vsutku patřilo na Dryland. Na kozlíku však neseděl Bob Acuff, nýbrž kdosi mnohem mladší. Když vedl vůz přes brod, vykročila kupředu a nakrčila čelo v naději, že rozezná vozkovu tvář. Jeho pohyby, jeho drobná postava, jeho držení těla – vše na něm jí připadalo povědomé. A přece nevěřila, že by to byl on. Vyloučeno. Jak by sem dostal? A ke všemu na našem voze!

Až když strhl širák a zamával, nabyla jistotu: vlasy mu zahrály do růžova.

„No tohle! Kde se tu, k čertu, berete?!“

„Jakýpak div. Kde jste, Mary, vy, tam je i moje místo. Odjakživa až do hrobu vždy u vašich nohou.“

Ano, byl to on, mrňatý zrzek, který jí už léta nabízel svou ochranu i své jméno a kterého by snad i mohla milovat, kdyby byl o kapánek

větší, aspoň o ten špičatý klobouk. Byl to on, neodbytný nápadník, kterého už dlouho neviděla, ale na kterého často myslela, protože byl ve všech směrech pravý opak Franka Bastillona. Byl to on, stoprocentní smolař, který by měl být dnes po právu jedním z nejbohatších mužů v Oklahomě, ale není, protože ho Frank okradl. Byl to zkrátka starý – vlastně mladý – dobrý známý kovboj Walter Cook, dnes ani o chlup větší než před rokem, pořád stejný, pořád týž, pořád svůj, pořád plný báječné nálady a víry v zítřek, kdy určitě vyloudí na Mařce její ano.

„To víte, jen jsem se dal trochu do pořádku, pustil jsem se po vaší stopě, Mary. Nic těžkého! Vaše krása, drahá dívka, napsala v prérii žhavou čáru!...“

Brebentil ještě něco, co jí šlo jedním uchem dovnitř a druhým ven, co vůbec nevnímala, ba ani nepostřehla, ježto se už chvilku chvěla radostí, jež přicházela v řadách vln, jako příboj. Jako kdyby to nebyla jediná velká radost, ale celá řada maličkých radostí, slévající se v jednu převelikou:

Už nejsme sami! Walt je tu! Našel mě i tady! Zlatý mrňous!

„Táto!“ vykřikla. „Je tu Walt Cook!“

Velmi ji překvapilo, že táta neplesá. Vyšel už oblečený z baráku a ani nepozdravil, natož aby se usmál.

„A kde je hrome Acuff?!“

Tu se opět zajíkla překvapením:

Jak to, že mě tohle nenapadlo? Ano, kde vězí Acuff? Proč přijel Walt, a ne...

„Pan Acuff vás pozdravuje a nemáte se prý zlobit,“ usmál se zrzek. „Zůstane u paní Fatridesové. Natrvalo. Budou se totiž brát.“

8

Moiřin dar – čtyři úly s úplnou včelařskou výbavou – složili až odpoledne. Dříve neměli ani náladu, ani čas. Zpovídali Walta, naléhali, aby znovu a znovu květnatě líčil; jak švec zobá vdově z ruky, jak ji chvíli obskakuje a přede jako kocour, ale vzápětí se krčí v koutě jako hromádka neštěstí, bradu v dlaních a oči někde daleko, asi v

budoucnosti; nebo třeba i v minulosti, u nebožky, která mu pánbůhví dávala zabrat. A po celou tu dobu žasli, čím to, že jim v dlouhých hodinách čekání ani jednou nepřišlo na mysl toto nejpřirozenější vysvětlení, proč se Acuff nevrací.

Nebo mě to napadlo? ptala se Mařka v duchu. Snad, možná... Ale vždy jen letmo. A vždycky jsem to podezření ihned zapudila jako nesmyslné. A přece to bylo vlastně na dlani...

A opět naslouchala Waltovu vyprávění natolik těkavému a zpřeházenému, že se musela krajně soustředit, aby je v mysli uspořádala. Tím obtížnější to bylo, že se jí do myšlenek stále pletl Frank Bastillon. Ale nemohla za to, nešlo to jinak, Frank a Walt byli spojeni jako pán a psík. Ne, to by nesesedělo! Spíše jako kocour a myš. Želbohu pro ni, Mařku, zbyla myška.

A přece si Walt nezasloužil tak ponižující osud. Když před léty otevřela vláda hranice obrovského čerokíského území a když se tam bílí nahrnuli a závodili, kdo získá nejcennější claim u tratě v Enidu, zvítězil Walt Cook. Z desetitisíců dorazil do Enidu první on a nikdo jiný, Franka nevyjímajíc. Jenomže byl chudšas, v kapse sotva na dřevěnou boudu. A jiní měli po všech stránkách více, zejména více moci a tvrdosti, takže ubožáček skončil s šípem v zádech a bohatství shrábl Frank Bastillon. Prostě kocour zakousl myšku. A pak sežral i nás, vykopl nás z našeho krásného ranče se Stromem... Takže jsme pro něj vlastně byli taky jen myši, nic víc... Ale Walta šíp našťěstí nezabil, Walt se z toho vylízal, doslova utekl hrobníkovi z lopaty, a rovnou za námi... až se dostal k té zatracené vdově po Řekovi, a koho tam nenašel, jako Acuffa. A vdova Moira – vlastně teď už nevěsta Moira – byla nadmíru ráda, že jí spadl z nebe posel, po němž by poslala slíbený dáreček a koně a vůz – že zkrátka nemusí pustit mouchu z pavučiny, jelikož moucha Acuff by možná vystřízlivěla a nevrátila se už ke své milované. A tak tedy Walt usedl na kozlík, svého koníčka přivázał dozadu – – – a teď je u nás, a já jsem děsně ráda, že za Acuffa máme náhradníka. Kvůli ničemu jinému se neraduju, jen kvůli tomu, že je tady ještě někdo třetí, sice jen malý chlap, ale přece jen posila...

„Jsem moc šťastná, že to takhle dopadlo, Walte. To mi můžete věřit,“ řekla nahlas. A Walt, který právě sytými barvami maloval, jak

Acuff chodí po vdovině panství s rukama za zadkem, učiněný zeměpán – Walt Cook se blaženě poškrábal za uchem a zeptal se jako vždycky:

„Takže si mě vezmete, Mary? Já si to aspoň tak vykládám.“

„Jenže mylně. Jsem šťastná, že jste zdravý a že jste přijel, protože teď máme čeledína.“

Schválně zvolila to znevažující slovo a ještě je tónem zdůraznila. Aby Walt věděl, s čím může počítat a s čím nikoli. Slovem kde je jeho místo. A teď s úzkostí čekala, co odpoví a udělá.

Neudělal nic. Hladil pod krkem Fleka, který se k němu lísal jako ke starému kamarádovi, a odpověděl až za dlouhou minutu:

„Mary! Jste na mě tak zlá, až se kolikrát divím, co mě k vám táhne.“

„Však já taky,“ zasmála se. „Jsem přece docela obyčejná holka.“

„To tedy jste. A možná že právě v tom to vězí.“

Pocítila horko ve tvářích. Pravda, sama s tím začala, sama tvrdila, že je obyčejná. V hloubi srdce však očekávala, že jí bude odporovat, vyvracet jí ten nesmysl: Co to povídáte, Mary, vy, a obyčejná! Vy jste naopak úplně zvláštní, jediná na světě! – Ale on ne, a to ji dopálilo.

V té chvíli se ozval Sudík:

„A to tam ten pošuk zůstal jen v košili? Bez klobouku, bez kazajky?!“

„Proč ne,“ ušklíbl se Walt. „Fatrídesová má po nebožtíkovi šatstva, že by oblékla tři takové prťáky. Všecko je mu sice trochu velké, ale však do toho ztloustne.“

„Jenže nedoroste,“ změřila si ho Mařka zlomyslně. „Pořád bude stejný prcek. Jak se někdo jednou narodí pod míru –“

„Třeba si ho ta paní chce vzít zrovna kvůli tomu,“ přerušil ji Walt s mírným úsměvem. „Aby ho mohla nosit na rukou, tak to myslím. Velké ženské si v tom někdy libují. Malé samozřejmě ne, ty hledají svůj opak.“

„Jedno mi ale pořád vrtá hlavou,“ vpadl Sudík, zachmuřený a nervózní až běda. „Proč si vybrala právě Boba Acuffa? Takové zazobané vdově by se jich na každý prst pověsilo deset, a jinačích. Tak proč?“

„Právě jsem o tom mluvil...,“ počal Walt.

„Hloupost. Spíš proto, že je Skotka a on Skot,“ odsekla Mařka.

„A proč ne z toho důvodu, že ho má opravdu ráda?“ nadhodil Walt. Stále ještě hladil psa, upíraje žalné oči na Mařku. „To víte, srdce si nedá poručit, ať rozum práská bičem od rána do večera... A ostatně má přece peníze. Jako Acuff. Po celé Oklahomě se šušká, kolik jste shráblí za ranč u Stromu. Povídá se o –“

„Povídá se, povídá!“ nedal mu Sudík domluvit. „Ale já povídám, že ten claim i s hospodářstvím patřil mně. Jen mně! Však jsem ho taky prodal jen já. To stojí černé na bílém: Know all Men by these Presents that Oldřich Sudik Grantor hereby grant, bargain, sell and convey...“ Pokusil se přednést z paměti znění prodejní smlouvy, avšak krkolomná právnícká angličtina mu záhy zamotala jazyk a celý zpocený zakončil svůj proslov zakoktáním a kletbou.

„Inu, mně je to venkoncem jedno, Mr Sudik,“ klidnil ho Walt. „Já jen opakuju, co jsem slyšel v Kingfisheru, když mě tam felčar dával dohromady. Člověk se v posteli doslechne všelicos, protože z dlouhé chvíle natahuje uši. I od vás, Mary, jsem tam dostal vzkaz,“ obrátil se k Maře v očividné snaze změnit námět hovoru. „Že prý mám Frankovi Bastillonovi odpustit jako dobrý křesťan a nepokoušet se poslat ho pod hlínu. Tak jste mi to po poslu nařídila, že ano?“

„Nenařídila. Prosila jsem vás.“

„Jenže každá vaše prosba je mi příkazem. Takže uposlechnu. Opravdu už nemusíte mít o svého fešáka strach. Vykašlu se na něj.“

„Třeba jsem měla strach i o vás,“ opáčila celá rudá. „Ke každé rvačce je zapotřebí nejmíň dvou, a nikdo z nich nemá předem –“

Zmlkla. Bylo jí trapně. Už nikdy nechtěla před tátou mluvit o Frankovi. A teď, myslela si, teď na mne lezou ven stále horší a horší věci – táta se právě dověděl, že jsem se tetelila o Frankův život a žebroňovala za něj, zatímco on... Nejraději bych se propadla.

Naštěstí Sudík už neposlouchal, o čem a o kom je řeč. Měl v hlavě Acuffa, hnusného zrádce, který klidně a beze slova zmizí, usadí se v cizím domě, oblékne se do cizích hadrů a zdálky ještě asi kuje pikle proti starému kumpánovi.

„Padouch je to. Ničema!“

Odplivl a zmizel v baráku, ruce tak hluboko v kapsách, až se zdálo jisté, že je samým pobouřením protrhal.

„A co vy, Walte? Zůstanete u nás?“ Úpěnlivě hleděla na malého muže s nazlátlou hlavou, a najednou jí připadal celý zlatý. Tak zlatý jako notář Knoblock stříbrný. Zkrátka zlatý odshora až dolů, od zrzavých kudrn až k botám, zrzavým prachem. A možná zlatý skrz naskrz, zlaté srdce, zlatá povaha. Ne, už nikdy na něj nebudu hrubá, jediné zlé slovíčko mu neřeknu – jen jestli zůstane. Dokonce mu třeba i slíbím, že si ho jednou vezmu – jen když u nás zůstane. Nikdy to samozřejmě nesplním – nějak se potom už vymluvím –, ale slíbit mu to mohu. Nebo radši jen naznačit, abych pak nevypadala jako lhářka.

„Ach Walte,“ vzdychla. „Jsem tady tak sama a tolik se bojím Indžanů. Co bych za to dala, kdyby tu byl někdo spolehlivý, kdo by mi dal trochu jistoty. Kdyby tady zůstal už provždycky... Ach Walte, nebyla bych nevděčná!“

Pozorovala ho zpod víček, zda návnadu spolkl, a říkala si, že toto jakýsi slib je, ale zároveň není. Proč by tedy nemohl zůstat navždy, i poté, co si přivedu opravdického muže, o hlavu většího než on? A nevděčná bych opravdu nebyla, měl by se dobře, i společníkem na našem ranči by se mohl stát. I ženu by si sem mohl přivést, až nějakou najde.

„Tak co, Walte?“

„Mary, Mary,“ řekl vyčítavě. „Nikdy jste mi nerozuměla. Nebo si doopravdy myslíte, že jsem jel za vámi až sem jen proto, abych vám přivezl pár úlů. Já bych, Mary, zůstal, i kdybyste o to tolik nestála. Protože jednou – a to je moje přesvědčení – jednou...“

„Ano, jednou. Ovšemže jednou! Spolehněte se, že jednou!!“

„Počkejte, Mary, ne tak zlehka,“ zarazil ji. „Myslím to vážně: Jednou tady budou hospodařit naše děti. Na to můžete vzít jed.“

„Nu, jed zrovna ráda nesnídám.“ Přišlo jí k smíchu, jak s velebným výrazem proroka zvedl pravici a opisoval kruh nad prérií. „Vy ano?“

„Vážně, Mary! Jen vážně!“ Stále ještě vypadal jako nepovedený prorok – mladičkový, maličkový a bez plnovousu. „Ty děti tady budou. A budou se mít dobře. Daleko líp než děti Jima Browna.“

„Vy znáte Jima Browna?“

„Pravdaže. Když jsem šel po vaši stopě, nemohl jsem ho minout. Všechny teď znám, Jima, Acuffovu nastávající, Číňana... Počkat, to vás bude zajímat! Víte, co se teď děje na jeho úseku?“

„Vůbec ne. Mě zajímá Jim Brown. Vlastně jeho žena.“

„Aha,“ přikývl Walt s pochopením. „K službám. Jim Brown staví barák z drnu, vaří, krmí děti, koupe je v řece a tak. Povím vám, že je to rachota! Chvilí jsem se u něj zdržel a kapánek mu pomáhal. Ta paní totiž jen sedí u řeky a kouká.“

„Kam?“

„Do daleka. Snivě,“ řekl Walt a komicky vykulil oči, jak se snažil napodobit Juliino zasněné zírání do daleka. „Moc jí to sluší. Pěkná paní. Sice trochu rozcuchaná... a hlavně nešťastná.“

„Proč?“

„Kdoví. Asi proto, že nemá mléko. Musela odstavit kojence. Ještě že je tam ta koza. Takže teď to mrně krmí Jim, jak jsem vám už hlásil.“

„Ano.“

Chvilí bylo ticho.

„Ale o tom Číňanovi!“ spustil znovu. „Představte si, Mary, že včera – ne, především, zrovna když jsem se nachomýtl k jeho vigvamu...“

„Ježíšmarjá!“ vyhrkla.

„Stalo se vám něco?“

Zavrtěla hlavou. Nechtělo se jí přiznat, že se jí znenadání zmocnila divná hrůza: rozcuchaná Julie sedí a dívá se do dálky a Jim Brown krmí její dítě kozím mlékem z nějaké špinavé láhve od likéru. Je to možné? A je to vskutku hrůza, anebo něco směšného? Ne, není to hrůza, hrozná švanda je to, hrozná legrace. Chacha!

„Gemu se smějete, Mary?“

„Ničemu. Jen dál. Co je s vigvame?“

„S vigvame nic. Ale za ním a za Číňanovým barákem se vám sešlo několik kabrňáků. Na dvou vozech přijeli, a takové frajery jste v životě neviděla, kam se hrabe váš Frank! Tvrdé límce měli a buňky, jako v Chicagu. A černého sluhu, aby se sami nemuseli šťárat v tom smradlavém písku mezi skalami. A rukavice, aby si nezamazali ručičky, když už museli trochu toho svinstva nabrat do dlaně a strkat k němu nos. A víte, proč to všechno?“

„Kvůli skalnímu oleji.“

„Kdepak,“ zavrtěl hlavou, „teď už se neříká ‚rock-oil‘, ale pěkně po latinsku ‚petroleum‘. Protože skála je latinsky ‚petra‘ a olej ‚oleum‘.“

Čili dohromady...“

„Je mi jasné!“ vyprskla, neboť slyšet kovboje Walta vykládat o latině bylo povyražení.

Vtom vyběhl z baráku Sudík, a co prý je s úly, zda mu někdo pomůže sundat je z vozu či zda má svýma napůl chromýma rukama odříť všecko sám. Bylo vidět, že se ho Acuffova zrada dotkla velmi hluboce a že si potřebuje vylít na něčem zlost.

9

Walt Cook rozhodně nesouhlasil s místem, které Acuff zvolil pro včelín a kde už Sudík vykopal základy. Privil, že rozumí-li kdo včelám a jejich dušičce, je to on, Walt, jelikož jeho předci od nepaměti včely pěstovali – a ne čertvíkde, ale zde v Novém světě, který se jmenuje Amerika. A který už v mnoha směrech přetrumfнул tu starou, opotřebovanou hrstku hlíny zvanou Evropa a zanedlouho ji zahanbí ve všem všudy. To za první. A za druhé je on, Walt, z jedné osminky Indián – Seminol, protože jeden z těch jeho předků, vlastně předkyně, byla dcera náčelníka Seminolů zvaného Velký červený pes s černobílou skvrnou na čenichu a žlutou oháňkou. Seminolové totiž – pokračoval – mají od nepaměti zálibu v dlouhých jménech, v čemž se mimochodem řečeno, shodují se Španěly a Mexikány a tak dál.

Zírali na něj s otevřenými ústy. Opravdu jim nebylo jasné, zda hovoří vážně, nebo si dělá legraci. Na jeho tváři neobjevili jediný záblesk úsměvu. Usoudili tedy, že opravdu asi měl takového mnohojmenného indiánského pra-pra-pratátu, což byla ovšem překvapující novina. Ještě nikdy se o tom nezmínil, ba choval se vždy jako stoprocentní a velmi nesmlouvavý běloch.

Než však mohla Mařka něco říci, pokračoval už v holedbání, že se seminolskou krví zdědil i pochopení pro přírodu a její tvory. Bez dlouhého hledání pak určil pro úly jiné stanoviště, ne u řeky, která prý včelám nesvědčí, ježto z ní vane chlad a mlha, ale co nejdále od ní, ačkoliv samozřejmě také u vody, to jest u studánky. Rozhodně zavrhl i Sudíkův plán budovat pro včelín základy jako pro pevnost – čirá konina a mrhání materiálem, časem i námahou. Stačí zarazit do země

pár kůlů a hodit na ně prkna, která zbyla po stavbě baráku.

Hrnul se do díla s takovým zápalem, že nakonec zrobil podsadu včelína sám a sám, jen Mařku dirigoval, co a jak mu má podat. Za dvě hodinky úly stály a zapadaly do krajiny tak pěkně, jako kdyby tam vyrostly samy od sebe, ze semínka.

„No co tomu říkáte?“

Sudík neřikal nic, jen rameny pokrčil, totiž pouze jedním, tím zdravým. Druhé, kdysi prostřelené a už dávno zahojené, ho pojednou opět začalo bolet – jako ve vzpomínce na vrtáka, který je nechtě poranil, jmenuje se Bob Acuff a je nejen čarostřelec, ale i král všech zrádců. Nakonec však přece jen slavnostně přistoupil k prvnímu úlu, tomu červenému, a vytáhl z česna ucpávku, chomáč trávy. Mařka učinila totéž u druhého úlu, žlutého. A Walt Cook otevřel třetí a poslední, modrobílý.

„Ať vám pánbůh žehná při vaší práci a ochraňuje vás,“ pravil Sudík česky. „Ať se nám všem dohromady daří.“

Když Mařka ta slova překládala Waltovi, napadlo ji, že barvy úlů se podivuhodně shodují s barvami, jež se vyskytly v dlouhém jménu Waltova prapředka, pohlavára Seminolů. Jen z modrobílé udělal vtípálek černobílou, aby to tolik nekřičelo. Zatracený pidimuž! Žádného rudého pradědečka nemá, a tudíž nic společného s Indžany. A já mu bezmála naletěla!

Nezlobila se však na něj, právě naopak, znenadání jí bylo do tančení.

„Dovedete polku, Walte? Tak do toho! Utřete si k sakru nos, ať vypadáte aspoň trochu vymydleně. Jako na bále! Muziku obstarám. A táta k tomu může broukat na svůj vylámaný hřeben. Slyšíš, táto!“

Neměla na mysli skutečný hřeben, nýbrž Sudíkovu levou ruku, na níž mu chyběl prostředník. Opravdu tedy připomínala hřeben bez jednoho zubu, sám Sudík na to přišel, a když byl v dobré náladě, předstíral někdy, že na ni umí hrát. Dnes mu ovšem k rozjaření hodně scházelo. Díval se k úlům, jak jejich pestrost probleskuje soumrakem. Nepohnul se. Neodpověděl. Nereagoval.

Zpívala tedy sama, bez hřebene, který měl nahradit basu:

„Když si náš dědeček babičku bral,

tralala – lalala – lá...“

Zpívala, poskakovala – jako tehdy Acuff s Moirou po bohatém obědě na vdovině ranči, když ještě neexistoval nešťastný Dryland. Ach jo... A Walt ji držel v pase a tvářil se, jako by našel diamant, a dupal jako mustang. Točili se a točili... A bylo to, jako když se ti zdá, že kroužíš na obláčku. Až na ty těžké boty, to se ví. A až na to, že co chvíli zakopli o drn a div se nesvalili. A také až na to, že v opravdickém velikánském naleštěném sále na opravdickém velikánském plese se kolem tanečnice nemotá potrhlý pes a nechňapá jí po spodničce. A posléze až na to, že na opravdickém bále je více párů a určitě víc světla, možná stovky svíček... nebo třeba stovky něčeho ještě lepšího – stovky lamp, v nichž hoří to „petroleum“, kterého se chytil pan Rockefeller, když zkrachoval s krocaní farmou... Ale my tady zase máme hvězdičky!

„... babička plakala, dědek se smál,
tralala – lalala – lá...“

Konečně se bez dechu zastavili, chvilenu stáli proti sobě a bláznivě se smáli. Tak bláznivě, až Stain-Flek stáhl ohon a utekl. Zkrátka hloupý pes. A prachobyčejný, jen dvoubarevný.

„Kam se hrabe na vašeho pradědečka s modrobílým čenichem, že, Walte!“

Stále se prohýbala smíchy, ačkoliv se malý kovboj zapřísahal, že má opravdu v rodokmenu Seminoly.

„Dejte s tím pokoj, to je teď už stará anekdota. Zato já vám ukážu něco nového!“

Skočila do baráku. Popaměti šátrala. Rozsvítila svíčku. Opět hledala, teď pečlivěji, ba s úzkostí. A marně.

Vyběhla:

„Táto! Někdo mi je vzal!“

„Co?“

Neodpověděla. Hleděla pobouřeně k pahorkům, které se na západě rýsovaly pod zarudlým večerním nebem.

„Co vám vzali? Kdo?“ Walt stál u ní.

„Na-Na!“ vyhrkla. „Ovšem, kdo jiný: Na-Na! Ta špinavá Indžanka.“

Dnes tu byla. Jen chvilku jsme ji nechali bez dozoru, a jsou fuč!“

„Ale co?“

„Moje nové střevice. Červené.“

„To je toho,“ zasmál se Walt. „Myslel jsem už –“

„Co?! Vám je to málo? Podle vás tedy může každý přijít a krást?!“

„Klid, klid.“ Hladil ji po rameni. Nedbala. Upírala oči k západu, kde rychle temněla obloha nad vlnami prémie, nyní tmavomodrými jako Moiřin samet. Hvězdy tam počaly vyskakovat, jedna za druhou, ale i v celých chomáčích – taková hejna svatojánských broučků.

„Klid, Mary.“

„Brečím snad? Co mě pořád okřikujete! Mám přece právo aspoň na vztek.“

„A na pomstu! Na tu nezapomeňte.“ Bez obalu se jí vysmíval. „Běžte ji skalpovat, tu zlou Na-Nu, sebrala vám střevice, vy jí seberete účes. Oko za oko, zub za zub, za boty drdol. Takový je zákon prémie.“

„Nemá drdol, má copy,“ řekl Sudík puntičkářsky. „Ale vážně, Walte, s tou holotou je fakticky svízlel. Co není přibité, seberou.“

„A kdo je tím vinen?“ vyjela Mařka. „Kdo se posadil zrovna sem, ačkoliv volné země bylo jinde do aleluja?! Kristepane, já chci pryč, pryč! Uneste mě, Walte, prosím vás! Buďte projednou sprostý chlap a uneste mě, pak si vás budu muset vzít. Jinak nikdy, nikdy, to je vám snad jasné.“

„Není,“ řekl Walt, ale bez tečky, jako kdyby mělo ještě něco následovat.

Nic však nepřišlo. Mlčky stál, bez klobouku ukrutně malý a ukrutně zrzavý. Nizoučká železná tyčka, na kterou přselo, až nahoře chytila rez.

„Není mi to jasné,“ spustil právě v okamžiku, kdy se Mařka nadýchla, aby mu hodila do tváře něco hrozného, co se už nikdy nedá ani smazat, ani odvolat. „A nechci, abyste si mě vzala z nouze. Ze strachu před ostudou. Třeba se vám nelíbím, ale tak špatný zase nejsem, abych se musel vnucovat. A...“ Zajíkl se a Maře ho najednou bylo líto.

„Walte,“ vydechla. „Promiňte mi.“

„Forget it. Zapomeňte na to, nic se nestalo. A...“ Opět se odmlčel. Jako kdyby to, co mu tanulo na mysli a už se dralo na jazyk, mělo

velikou váhu. „A Čerokíům křivdíte. Nekradou. Fakt je, že chápou svět jinak než my a ještě neměli čas zvyknout si na naše způsoby. Vždycky hospodařili společně, všechno patřilo všem. Jako voda. Nebo jako vzduch. Rozparcelujte řeku a postavte v ní meze! Zkuste si koupit kus vzduchu a zavřít každého, kdo chce taky dýchat! Nu, a oni se tak dívají i na zem, na půdu. Je majetkem všech. Všichni na ní loví nebo ji obdělávají. Rozdělit ji je pro ně holý nesmysl. A zrovna tak náradí. Když jeden z nich potřebuje sekeru, sebere ji.“

„Ale nevrátí!“

„Však můžete jít a vzít si ji. Nebo jinou.“

„A co mé střevíčky?“ vykřikla Mařka. „Podle vás já je budu kupovat, a oni je budou nosit místo mokasínů! Vy jste, Walte, blázen.“

„Myslíte?“ zasmál se. „Já vím jen jedno: Že to někdy přeženou a shrábnou, co se jim zrovna líbí. Jenže ruku na srdce, děláte vy něco jiného? Co jste provedli? Sebrali jste jim jejich prérii, protože se vám zrovna hodila. Vyhnali jste je! A milióny akrů, to je daleko víc než pár střevíčků, i kdyby byly ze zlata. Z drahého kamení! I kdyby z nevím čeho...“

Zajíkl se, už podruhé v krátké chvíli, tentokrát ne však z rozpaků, nýbrž jinak, rozčilením. A teď tam němě stál, pořád stejný, velice malý a zrzavý, a přece jiný. Divný, skoro cizí.

„Walte,“ vydechla, „vy jste nelhal! Vy jste doopravdy...“

„Indžan?“ přerušil ji. „Ale ne. Jednu rudou prababičku sice mám, ale kdo ji nemá? Z těch, co přišli na svět tady okolo indiánského území, určitě každý druhý, jinak by se vůbec nenarodili. Ono to totiž bez žen nejde, a bílých squaw tady bylo jen pár. Indžan ale nejsem, žádný strach. Jen jim možná trochu víc rozumím.“

„Vždycky jste takhle nemluvil,“ upozornila ho jízlivě. „Když tehdy vláda vystěhovala Čerokie, div jste netleskal, moc dobře se na to pamatuju. Jeden z prvních jste byl, kdo se sem hrnul. Do jejich vlasti! A jaké řeči jste vedl! Že je jich málo na tu velikánskou prérii, že jim stačí ždíbeček, a tak. Chcete to zapřít?“

„Ani mě nenapadá,“ vyhrkl. „Byl jsem hlupák. Totiž... jak se to vezme. Člověk se zkrátka mění. Však vy jste se taky změnila, Mary. Tehdy jste nosila culíky a teď se češete docela jinak, haha!“ Odmlčel se, jako kdyby očekával, že se také zasmějí. Když se tak nestalo,

rychle pokračoval:

„Já mám sice pořád stejné štětiny na hlavě, ale zato jsem změnil názory. Když člověk leží měsíce jako lazar a jen čeká, kdy zaťuká zubatá, má dost času k přemýšlení a přijde na ledacos. Například na to, že jsme se k Indžanům nezachovali o nic líp, než se Frank Bastillon zachoval ke mně. A nejen on!... A i na to jsem přišel, že jsem se svou seminolskou prababičkou nepochodil tak zle, protože takhle aspoň patřím k nejstaršímu rodu Ameriky. Já se sem, milá Mary, nepřistěhoval, alespoň ne celý. Kousek ze mne už tady dávno byl! Už v dobách, kdy ty druhé kousky neměly ještě ani ponětí, že nějaká Amerika existuje! A to přece není hanba, to je důvod k hrdosti. Čest je to!“

Opět se rozohnil, rozhazoval rukama, burácel do tmy, jako kdyby vyzýval ke svaté válce. Želbohu pořád ho byl pouze kousek. Snad kousek staré Ameriky, pravda, ale určitě jen kousek pořádného chlapa. – Kolik mu asi chybí? pomyslela mimoděk. Tak pět palců, na výšku samozřejmě, a byl by to mužský k pohledání. Ať je drobátko Seminol, Komanč, Čerokí nebo pro mě za mě i Apač, to by nevadilo. Ostatně jen po babičce, ne po dědečkovi... Zvláštní, že se dělají takové rozdíly. Bílí si klidně brali Indiánky, ale když si bílá vzala Indiána, byl z toho malér, svět se málem bořil. Například Cynthie Parkerová, ta, kterou Komančové unesli jako malé dítě, ta to slízla... A její syn Quanah jakbysmet. Pořád byl Indžan, do smrti špinavý divoch a zločinec, aspoň pro většinu. A přitom...

Uvědomila si, že Walt na ni upírá oči. Neviděla je, rozeznávala pouze celou jeho tvář jako bledší skvrnu v šeru, nicméně cítila na sobě jeho pohled, jako kdyby byl hmotný a dotýkal se jí, bodal.

„Děkuju za kázání,“ pravila. „Ale zítra si stejně došlápnu na tu nenechavou rudou slečinku. Pojedete se mnou, Walte?“

„Uvidíme,“ řekl s nezvyklou upjatostí. „Jak mi vyjde čas. Mám před sebou dlouhou cestu.“

Dech jí vynechal.

„Tak vy –“ Vzpamatovala se, spolkla slůvko „nezůstanete?!“ a nahradila je bez souvislosti jiným:

„Kam?“ ,

„K Seminolům. Pro koně.“

„Vždyť ho máte.“

„Mám. I peníze mám, ještě dobrých pět stovek. Frank mě sice provrtal šípem, ale kapsy mi nevymetl, kdepak, není kapsář... Ale proč ohřívát včerejší nudle. Chci zkrátka víc koní, a pořádných. Aspoň tři plemenné klisničky a hřebce. Nechci být čeledín, Mary. Nechci a nebudu! Chci se vám vyrovnat.“ Nakrátko ztichl. „Alespoň vyrovnat,“ opravil se pak. „Myslíte si, že na to nestačím? Že to nedokážu?“

Poslední otázku vyslovil tak bojovně a vyzývavě, že neměla odvahu zchladit ho, říct mu otevřeně, co si myslí: Nedokážete to, Walte. Máte sice všechny předpoklady, jste pracovitý, máte kuráž i vůli, máte snad i něco do začátku, jenomže nemáte to hlavní: štěstí. – To jí letělo hlavou, a navíc ještě cosi, co ji samotnou překvapilo: Vy jste totiž, Walte, vyložený jonáš. Takže by možná bylo lepší, kdybyste se sem už nevracel, jinak přinesete neštěstí i nám. Takové, jako jste vy, házejí námořníci přes palubu...

Nahlas řekla ovšem něco zcela jiného:

„A proč právě k Seminolům?“

„Protože u nich nakoupím lacino a dobře. Jestli to nevíte, tedy Seminoly hned tak nikdo nedožene. Myslím v chovu koní. V sedle ostatně taky ne.“

„Seminolové jsou zkrátka špička Oklahomy.“

„To jsem, Mary, neřekl,“ usadil ji a odešel do prémie, vyhledat si místo k přenocování.

Chtěla ho zavolat, že si může lehnout uvnitř na Acuffův opuštěný pelech. Postřehla dokonce, že táta zvedl ruku, aby hosta zadržel. Ale nezavolala, a Sudíkova paže opět klesla dolů jako ulomená větev. Mařka pomyslela, že táta je asi pěkně unavený, ačkoliv všechnu práci s úly odřel Walt. Jenomže jsou všelijaké únavy a jen jedna z nich je únava těla. Druhá je například únava po rozčilení. Po otřesu. Ta tě přemůže a zmůže, i když jsi jen vyvaloval oči, ani prstem nemusíš hnout. S tím měla svoje zkušenosti.

Sudík nemohl usnout. Slyšela ho skrz dřevěnou přepážku, jak se

převaluje, mumlá, vzdychá. Nakonec zavolal:

„Mařko, spíš už? Víš, co mě napadlo? Že ta ženská sem nepřijela kvůli včelám, ale kvůli Acuffovi. Úly byly jenom záminka. Co ty na to?“

Vpravdě ho však Mařčin názor nezajímal, neboť nečekal na odpověď a dál nahlas uvažoval, že Moira zřejmě líčila na Acuffa už od začátku, a teď že ho jednoduše vyměnila za včely. Jedno staré švíčko koupila za tři staré úly, cheche. Někomu by se možná zdálo, že prohloupila, ale jen na první pohled, Mařeno! Bob Acuff je přece mohovitý dědek, a ona to zřejmě ví. Třeba se jí sám pochlubil, když spolu drmolili skotsky, třeba se toho domákla jinak, tady v Oklahomě nic neutajíš. A že Acuff má pytle peněz, zpívali přece vrabci na střeše...

„Posloucháš mě, Mařko?“

„Poslouchám,“ zabručela mrzutě. Chtělo se jí spát a táta jí neřikal nic nového.

„On měl totiž, Mařeno, dobrou živnost v Guthrie, vyhlášený řemeslník byl, peníze se mu jen hrnuly. To se ví, měl taky zlou ženu... jenomže když mu umřela, moc se mu stýskalo. Po čem, to ti nepovím, ale fakt je, že všechno prodal a šel do prerie. Dolary s sebou samozřejmě nevzal, jen pár babek. Ten největší pytel uložil někde v bance a nikdy z něj neutrousil ani centík. Nikdy! Ani když jsem ho vzal do party. Nějakým pakatelem na náš barák u Stromu přispěl, to mu přiznávám, ale jen z toho, co měl v kapse, na hlavní kapitálek nikdy nesáhl. Nikdy! A já to po něm ani nežádal, protože jsem chtěl zůstat pánem...“

„Však vím, táto.“

„Počkej! Nic nevíš! Já taky nic nevěděl, až teď, když se mi to rozleželo v hlavě: Ta bába vyšpehovala, jak se věci mají, kolik a kde má Acuff uloženo – no, a čenichala příležitost! Nesmíš zapomenout, že je taky Skotka, a Skoti že jsou... Však to znáš. To se ví, že by na svoje panství lehce nachytala mladšího...“

„Jaképak panství. Farma je to.“

„Ale bude to nóbl ranč, a velikánský, až do něj Acuff nacpe svoje dolary. A že ho Moira k tomu přinutí, na to můžeš vzít utrejch. Dokonce možná, že moc nucení ani nebude zapotřebí, hrát si na pána

byla přece odjakživa jeho touha. Být rančer! Mít stáda dobytka a koní a kolem sebe spoustu poskoků, otevírat si na ně hubu a nosit stříbrné špony. A jezdit s dobyt看em na výstavy a plivat na chudáky. Kdepak švec, prták – rančer, to je, panečku, sláva!“

„Dobrá, dobrá. Třeba máš pravdu. Ale už toho, prosím tě, nech.“

Uposlechl a ztichl. Když usínala, ozval se však znovu, že vlastně udělali dobrý kšeftík – oni a ona –, když potrhleho dědka vyhandlovali za tři úly a mladého kovboje. „Protože takhle se věci v podstatě mají: odešel jeden starý krkoun a přišlo deset tisíc pilných včeliček, a navíc rozumný, poctivý mládenec, krev a mlíko. A takovéhle svaly. A do tebe blázen! Proč si ho vlastně nechceš vzít?“

„Dej s tím pokoj!“

„Nedám. No proč na něj ohrnuješ nos? Protože je prcek? Ty nejsi o nic –“

„Neohrnuju na něj nos! Prostě ho nemám dost ráda!“

„Aha,“ odkašlal napůl vztekle a napůl ironicky. „A proč ne? Protože není gauner, vid’.“

„Kristepane, nech toho! Nebo se namouduši seberu a uteču.“

Tentokrát zmlkl nadobro. Snad konečně usnul. Dopálil jí však natolik, že teď nemohla usnout ona. Dívala se do tmy a hlavou jí letěly všelijaké myšlenky. Například že její plány na útěk byly jen iluze. Hloupé, neuskutečnitelné sny. Jak jsem si to, kristebože, představovala, jak jsem se chtěla dostat do Wagoneru? Vzít tátovi vůz bych přece nemohla, a ostatně by mne zaslechl... Zkrátka jsem nic nedomýšlela, jen jsem si tak hrála, vyprávěla si pohádky... Nu, teď je už stejně konec, teď už nikam utíkat nemohu, když je Acuff pryč. A vlastně už ani nemám důvod, když přišel Walt a je tu veseleji. Jen jestli tu zůstane...

Zavřela oči. Pokusila se představit si Walta jako svého muže, ale nedařilo se jí to, ať se snažila sebevíc. Byla ze srdce ráda, že za ní přišel, lichotilo jí, že ji tak vytrvale miluje, přála si, aby nikam nejezdil, k žádným Seminolům, a odjede-li, aby se co nejdříve vrátil – – ale žít s ním v manželství? Ne. Vyloučeno! Nikdy.

Ale proč vlastně ne?

Nevěděla. Jen pocit měla, že je to vyloučené. Avšak ten pocit byl tak ostrý a nepřemožitelný, že proti němu nic nezmohla. Bylo jí, jako

kdyby ji někdo navrhl vzít si za manžela bratra.

S tím usnula. Když se pak ráno s Waltem loučila – byl už v sedle –, ptala se znovu sama sebe v duchu, proč jí připadá tak zhola nemožné provdat se za něj a mít s ním děti. A opět žádná jasná odpověď, pouze ten nejasný a neúprosný pocit.

„Takže nás opravdu na čas opustíte, Walte Cooku?“

A když přikývl, vyhrkla prosebně:

„Ale k Čerokům byste mě snad mohl ještě doprovodit. Musím tam pro svoje střevíčky.“

Zasmál se, že ano, že ji bude milerád chránit svou neomylnou flintičkou a mocnými pěstmi; ba že jí uspoří cestu pěšky a zpět a přiveze ji k baráku jako princezničku.

„Pojďte o krůček blíž, Mary, a obraťte se ke mně zády, jako byste mě nenáviděla.“

Uchopil ji pod pažemi, zvedl a usadil před sebe na koně. Maně se podivila, kde se v něm vzalo tolik síly. Snadno dokázal totéž co onehdá šerif ve Wagoneru, když bylo bláto. Ba více. ABC je zdravý

chlap jako hora, zatímco Walt se teprv před měsícem vylízal z těžkého průstřelu plic...

„Držte se hřívky. A druhou rukou se mě chyt'te kolem pasu.“

Uposlechla. A opět užasla, jak je hubeňoučký. A přitom tak silný, a pořád při náladě!

Jeli krokem. Cítila na šíji jeho dech, ale nebylo jí to nepříjemné; už proto ne, že nepáchl tabákem nebo kořalkou. Prostě ne mužský jako jiní, ale mužiček; totiž spíš chlapeček.

„Neublížil jste si, když jste mě zvedal?“

Neodpověděl.

„Jste přece po nemoci. Ale muži se před děvčaty rádi vytahují, pravda?“

Stále mlčel, až jí ho bylo líto. Obrátila tedy list:

„Poslyšte, Walte, když tak dobře znáte Indžany: Proč nám večer lezou k baráku a dívají se dovnitř?“

„Hm...“,“ zabručel. „Viděla jste někdy akvárium, Mary?“

„Tu skleněnou bedničku s rybkami? Co s tím má co společ –“
Vtom jí došlo: „Ale to přece nesedí! Rybičky netisknou nosy na sklo a nedívají se...“

„Rybičky ne. Ale ti okolo akvária.“

„Cože?!“ vyjela pobouřeně. „Podle vás jsme my nějaká havěť a oni lidé?!“

„Ovšemže jsou lidé, ačkoliv na jiném stupni než vy a já. Řekněme, že jsou velké děti. No, a vaše domácnost, vaše zařízení a vaše způsoby a zvyky, to všechno je pro ně něco nového, neznámého, a tedy hrozně zajímavého, co si chtějí prohlédnout. Celkem přirozená věc.“

„Zastavte, Walte Cooku!“ vykřikla. „Nejedu s vámi. Pusťte mě!“

A ježto nezastavil, ale jen se pochechtával, pokusila se ho chytit za vlasy. Shodila mu přitom klobouk. Teprv teď zarazil koně. Stále se však smál.

Seskočila.

„Fuj, Walte Cooku!“ hrozila mu pěstí. „Nejste jeden z nás. Jste Indžan všech Indžanů! Horší než Quanah! Horší než –“

„Než kdo?“ Sklouzl ze sedla, chytil ji za loket a otočil jako na obrtlíku.

Vteřinku měla dojem, že se ji chystá políbit. Zat'ala pěst, udeřila.

„Fuj, Mary,“ řekl na oplátku. Vyplivl trochu krve z rozbitého rtu. „To jsem si nezasloužil. Tamhle máte ty červené botky.“

Ano, už je zahlédla, a právě ve směru, kterým ji otočil. Na-Na tam seděla na bobku, střevíčky na kolenou, a po paměti je leštila dlaní. Upírala totiž oči k nim, k Waltovi a Mařce.

„Sbohem, Mary.“ Mluvil sykavě, vysával si krev. „Domů už trefíte sama, že ano.“

„Ach bože, Walte,“ vydechla. „Promiňte mi.“

Nasedl a vyjel.

„Kdy se vrátíte, Walte? Brzy?“

A když jen zamával kloboukem:

„K sakru, Walte, řekněte něco! Řekněte, že brzy!“

Ale Walt si jen nasadil klobouk a neřekl nic. Opět uplivoval rudou slinu.

Až o hodný kus dál se otočil:

„Hrome, Mary, vy ale máte tvrdou ruku!“

„Nemám!“ houkla. „To vy jste měkkohubý!“

Zdálo se jí, že se zasmál, nemohla však na to přísahat. Už se neobrátil. Odjížděl, a stále rychleji, a jak se vzdaloval, měnil se v čárku, potom v tečku a posléze v zrníčko prachu, jež splynulo s obzorem. Byl pryč, byl pryč. A ona šla k Na-Ně a vytrhla jí střevíčky, ale hned je vztekle zahodila, protože byly rozšlapané a rozšmačchané, jako kdyby si je postupně narazila na nohy celá indiánská vesnice a křepčila v nich kolem mučednického kůlu.

„Zatracená potvoro!“ Hrozila Na-Ně oběma pěstmi, ale to nestačilo, musela se sklonit, chytit Indiánku za cop a tahat, rvát. „Jestli to ještě jednou uděláš, zabiju tě. Odstřelím!“

Pustila černý cop. Bylo to všechno nesmyslné. Na-Na na ni hleděla zpod obočí a tvářila se, jako by nechápala. Nekřčila se, neměla strach. A přirozeně se ani neusmála. Snad se trochu divila, ale ne příliš. Když Mařka odcházela, sahala už Na-Na opět po střevíčkách.

„Rozumíš mi!“ zahrozila Mařka pěstí ještě jednou. „Mám právo odstřelit Indžana, co krade. Rozumíš?!“

Ale Na-Na se pořád ani nebála, ani nezlobila, ani neušklibovala. Nic a nic.

„Do pekla!“ křikla Mařka.

Opakovala ta slova celou cestu zpátky: „Do pekla. Do pekla. Ďas aby to vzal.“

Až u baráku se přistihla, že polohlasně vrčí něco jiného:

„Uteču! Jestli se Walt do týdne nevrátí, uteču třeba pěšky!“

Ale samozřejmě věděla, že je to jen sykot přebytečné páry, jako když strojevůdce otevře záklopku na lokomotivě. Nic víc. Nikdy neuteču. Nemám kam, nevím jak. Nevím nic. Do horoucího...

Postřehla, že stojí tváří v tvář Sudíkovi. Tázavě se na ni díval.

„Dala jsem Waltovi jednu do zubů,“ řekla. „Je pryč.“

„Přeskočilo ti?!“

„Snad. Divil by ses? Ale neboj, však se vrátí.“

Zalomil beze slova rukama a pustil se k úlům.

„Ale ano, vrátí se.“ Vyrazila za ním. „Věř tomu, za pár dní tu bude. A se stádem koní!“

Neposlouchal ji. Vrátila se tedy, usedla na lavičku a cípem zástěry si utírala oči. Za chvíli zjistila, že je to zbytečné, protože jsou suché. Ani slzička. A přece měla dojem, že jí po tvářích stékají celé proudy. Krajně nepříjemný pocit. Ale zároveň i poněkud směšný – třeba jako kdyby si sličný šerif ABC česal a kartáčoval lysinu... Zasmála se a bylo jí líp.

Při vaření jí blesklo hlavou, že je nejvyšší čas založit zelinářskou zahrádku. Myslela na to sice už častěji, a dokonce si před časem vyhlédla nejvýhodnější místo za barákem, den po dni však dílo odkládala, jako kdyby si nebyla jistá, zda má vůbec smysl s něčím se tady lopotit. Ale nyní zčistajasna cítila, že je to absolutně nezbytná věc. Současně ji posedla tak mocná touha začít, že odsunula hrnec s polévkou na okraj plotny a běžela pro motyky a rýč.

A zatímco strhávala hustý préríjní drn, uvědomovala si znenáhla, proč dříve váhala a proč už neváhá:

S konečnou platností věděla, že zde zůstanou.

Přesněji řečeno, o Sudíkovi to věděla od začátku. Ale pokud šlo o ni samu, věděla to bezpečně až teď.

Dva dny nato se vypravila s vozem do Wagoneru pro semena a pro ostnatý drát.

Vyjela klidně. Vědomí, že její osud je definitivně určen a že jej v dohledné době nemůže změnit, přineslo jí pozoruhodnou úlevu. Těšila se na setkání se známými, ne však přespříliš. Nebyla rozčilená, v nic nedoufala a ničeho se nebála, zejména ne loučení s městem a návratu do pustin prérie.

Patřím sem, myslela si. Dryland je můj domov a Wagoner je tedy jen něco vedlejšího. Vůbec všechna města na světě i všechny země na světě jsou pro mne jen vedlejší. Možná zábavnější a veselejší, ale pro mne pouze něco jako manžel jiné ženy. Může se mi líbit, mohu se s ním bavit, i tančit s ním mohu, ale není pro mě. Vždy se vrátím do své samoty, protože tam je moje místo a má budoucnost.

Pošvihovala bičem, pohvizdovala si. Kupodivu jí bylo téměř blaze, a ten velký, dobrý klid trval i ve Wagoneru. Nakoupila. Ulice byly tentokrát bez bláta, zato prašné, avšak prach, ta zarudlá, dusivá metla, vždy znovu zviřovaná dlouhými sukněmi žen a kopyty koní, jí vadil jen málo. S radostí pomyslela, že u nich na Drylandu tuto bolest neznají, tam že je čistý vzduch a svěží travička; čili že se ve srovnání s městem mohou přece jen honosit nemalou předností. Dokonce ani nelitovala, že až do poloviny odpoledne nezahlédla jedinou povědomou tvář. Proč zbytečně jitřit vzpomínky.

Poobědvala v hospodě, touto denní dobou zpola prázdné, vyšla na Hlavní ulici a zamířila ke Cochranovi podívat se, jakou novou parádu má na skladě; i když děvče žije v prérii, nemusí se přece kvůli tomu zanedbávat. Pomýšlela v té souvislosti na nové červené střevičky, když ty první vzaly tak neslavně za své. Krátce se zastavila na místě, kde při své první návštěvě města zůstala trčet jako sloup, zatímco hvízdaly kuličky. S překvapením seznala, že je to přesně onen bod, kde uvízli s vozem a kde jí šerif ABC pomohl na pevnou zem. – Tehdy v šeru se domnívala, že je to docela jinde... Jenže Wagoner není žádná metropole, ale jen hnízdo s jedinou opravdickou ulicí.

Okamžik váhala, zda má navštívit notáře Knoblocka, když stojí přímo před jeho domem. Cosi ji tam táhlo, snad myšlenka na Filipa,

toho klacka, z něhož se jednou možná vyklubá slavný muzikant... V té chvíli zaslechla písklavý hlas:

„Hele, Čerokíská růže!“

Ustrnula. Rozum jí radil nedat na sobě nic znát, ale vykročit, jako kdyby neslyšela, a klidně, nevšímavě jít dál. Pohříchu rozum byl slabý. Zvedla hlavu. V okně nad notářovou kanceláří spatřila špičatý nos Sally Knoblockové. A škodolibý úšklebek Sally Knoblockové. A vedle Sally Knoblockové smějící se tvář, která sice ihned couvla do zášeří, ne však dosti rychle. Byla to hezká, mužná tvář Kirka Besta, notářova asistenta.

V první vteřince věděla Mařka jen jediné: že rudne.

V druhé, že musí něco říci, aby nevypadala zahanbená a hloupá.

V třetí to řekla:

„Ale, ale slečno Sally! Myslela jsem, že z okna jen koukáte po mužských. A vida, vy z něho i plíváte.“

Nečekala na odpověď. Žádná ostatně nepřišla. Jen smích bylo slyšet, a hned dvojnásobný, ve dvou různých tóninách, mužské a dívčí.

Zněl jí v uších dlouho, ještě hodnou chvíli poté, co byla z doslechu. Před Cochranovým krámkem se zastavila. Ohlédla se. Vzadu nikdo, nic. Jen prach. A samozřejmě lidé, vozy, koně. A dvojitá řada domů. Ale to vše nebylo nic. Taková mlha. Skoro jako sen. Ne, vůbec nic to nebylo. Celý Wagoner nebyl nic a nic proti tomu, co jí hlaholilo v uších a nyní i v celé hlavě:

Smích té zmije. A smích Kirka Besta. A ovšem i smích šerifa ABC, protože jen on mohl roztrousit tu špinavost: „The Cherokee Rose – Čerokíská růže.“ Nebo také, když to domyslíš do důsledků, „Růže Čerokiů, milovnice Čerokiů, milá Čerokiů!“ – Ano, takhle to myslel, takhle to navlékl, takhle se pomstil. On, pan Cimarron, jako ta řeka... Řeka špíny! Ne muž, ne šerif, ne ochránce slabých, ale klepař, klevetník. Baba! Ach bože, potkat ho a moci mu vrazit pěst pod jeho křivý nos! Jaké by to bylo zadostiučinění. Jemu jsem měla dát do zubů, ne Waltovi! Já prostě vždycky všecko zbabráám.

Dívala se do Cochranova výkladu, viděla v něm červené stěvíčky, ale přitom je neviděla, anebo jen v mlze. Sklo bylo kalné špínou a prachem, stěvíčky se za ním napůl ztrácely, nicméně obraz děvčete, stojícího před sklem, byl velice jasný:

Indiánská růže. Indžani k ní čichají jako ke květině. Bože můj!

Vešla do krámku. Netoužila již po střevíčkách ani po ničem jiném. Přesto musela vstoupit a vyměnit s Cochranem pár slov, aby zjistila, jak se na ni dívá, zda už také ví, jakou pověstí ji obdařil slavný šerif... Pět minut nato si blahopřála, že to učinila: V kramářových očích nepostřehla ani záblesk potutelnosti, natož posměchu. Žvatlal, nabízel, chválil svoje zboží, a když prodal, zval zdvořile a srdečně:

„Přijďte opět, slečno. Moc rád vás tady vidím, a nejen proto, že jste zákaznice a já obchodník. Vůbec ne, miss. Ale na pěkné mladé děvče se každý s chutí podívá, i když má jako já pět dětí a padesátku na krku. A odkud vlastně jste, slečno, že je vás tu vidět tak málokdy?“

Vysvětlila, že žije v prérii na hranici indiánské země, a opět pátrala v jeho tváři, ba sřezila i pohyby jeho rukou, zda neprozradí, co snad oči dovedly zatajit. Ne. Nic, zaplat'bůh. Cochran jen povzdechl, že toto je tvrdý, neúprosný kraj. – „Proč jsme sem vlastně všichni lezli, to je mi, slečno, záhada!“ – Hned se ale opravil, že každý začátek je těžký. „Každý a všude. Jenže my, Skotové, máme takovou říkanku: Všechno dokážeš, jen začni a vytrvej!“ – A to je svatá pravda, slečno, a vždycky to bude pravda, naše *skotská* pravda, ať se nám vysmívá kdo chce. To přece víte, že ze Skotů si kdekdo dělá psinu? Spousty pitomých anekdot. Jenže my se na anekdoty vykašleme my dovedeme začít od centíku... ale co to říkám: Od kousku nitě, od stébla trávy dovedeme začít, a *vytrvat*. A začas máme les. A pak se nám pár povalečů pošklebuje, že jsme lakotili. Zkuste to, vylakoťte les! Les musíte vysadit, ošetřovat ho, trpělivě čekat, pěstovat – les nevyškudlíte, vy pitomečkové... Tedy s vaším prominutím, miss, nějak jsem se dal unést a strhnout. Sbohem, slečno. Totiž na shledanou!“

Vyšla z krámku jako z očistné lázně:

Cochran neví nic o Čerokíské růži! A když ne on, kramář, tedy nikdo z Wagoneru, až snad na pár kamarádů a kamarádek šerifa. Díky, díky, díky...

Zarazila se:

Jenomže během doby se pomluva možná rozkřikne, i špinavosti potřebují svůj čas, aby se rozplizly a rozrostly. Jako plíseň nebo sněť...

Ale je věc opravdu tak zlá, jak mi v první chvíli připadalo? Přezděli mi „Čerokíská růže“ a zřejmě mi tak napříště budou říkat. Nu, a co z

toho? Cožpak nebyli lidé – muži i ženy –, kteří měli rádi slabé a opovržené, kteří se jim věnovali, protože jim chtěli pomoci a ulehčit jejich úděl? – Ano, byli takoví a snad pořád ještě jsou.

Rozdíl je ovšem v tom, že já Indžany od nějaké doby nemohu vystát. A že jsem pro ně nic neudělala, a nikdy už nic neudělám. A že mi tu přezdívkou neušetřili oni z vděčnosti, nýbrž ABC ze zlomyslnosti, aby mě ztrestal za to, že jsem s ním nechtěla hrát jeho špatnou hru. Do pekla, jak ho nenávidím! A Sally a Kirka! A vůbec celé tohle odporné, nafoukané hnízdo pokrytců! Už abych byla zpátky v prérii.

Přesto ještě zašla ke kostelu podívat se, jak stavba pokročila. Zdál se hotový, střecha z vlnitého plechu už byla natřená, i věžičku již postavili, takový nemotorný dřevěný patník, zakončený špičkou s křížkem na vrcholu.

Napadlo ji vstoupit: Copak se asi změnilo uvnitř?

Vcelku málo, pouze svíčky ustoupily petrolejovým lampám. Vida, vida, páchnoucí omáčka pana Rockefellera pronikla už i do pánbičkova domu. Za chvíli se v ní asi budeme i koupat...

Ale vcelku ji ta novinka zajímala jen málo. Spíše jí vrtalo hlavou, zda si Kirk Best vezme Sally, a v případě, že ano, kde budou mít svatbu, zda tady, nebo jinde. Ale kde jinde? Kdybych se vdávala já, taky bych musela přijít sem, stát tu se sklopenýma očima a vyslovit upejpací: Ano! Ano, беру si vás, Walte Cooku, a budu vás milovat až do hrobu tmavýho... Jenomže to se nikdy nestane, než si vzít Walta, zůstanu radši na ocet. Aspoň budu jediná stará panna v celé Oklahomě. Takže nakonec budu možná slavnější a známější než celý Filip Knoblock.

Zaslechla kroky. Ještě než se ohlédla, řekla si, že je to Filip, protože myslíš-li na vlka, je za humny. A vskutku to byl on. Přišel si zahrát, procvičit své zázračné prsty, bledé a dlouhé jako svíčky na vánočním stromku.

„Haló, Mary,“ řekl nepřítomně – jako kdyby se byli rozešli včera večer – a hnal se k harmoniu. Měl na sobě tmavý šosatý kabát, očividně přešitý po tátovi-notáři, a jak si sedal ke klaviatuře, odhodil šosy zručně nazad. Velice zručně, elegantně a s rutinou. Bezmála už umělecky.

„Co pořád tropíte,“ zamumlal dýchaje si na prsty, jako kdyby vskutku byly z vosku, který rychle změkne.

„Inu žiju. A co vy?“

Místo odpovědi zašilhal po Mařce zpod tmavých třásní vlasů, jež mu padaly do čela.

„Co je?“ ulekla se.

„Mary,“ spustil rozechvěně, „Mary, vám to povím. Vám to mohu svěřit: Mary, já to dokážu! Zrovna dneska jsem to poznal, takže teď už to vím určitě: dokážu to!“

„Prima. Ale – co jako?“

Rozhodil rukama:

„Prokristapána! To se ví, že všechno! Vůbec všechno, co chci! Budu největší pianista na světě.“

Kousla se do rtů. Vypadal na své stoličce tak nepatrný a ubohý, jen vlasy a prsty a řasnatý kabát.

„Samozřejmě,“ přitakala. „Proč byste nebyl.“

„Vid'te!“ vyhrkl radostně. „Proč bych nebyl? Máma to říká taky. Tak proč by ne? Jen chtít. Pořádně chtít! Máma to taky říká: Chtěj, chtěj, chtěj! – A copak já nechci? To se ví, že chci!“ Vyzývavě na ni pohlédl – jako kdyby tvrdila opak –, a ona si pojednou uvědomila, že Filip Knoblock není tak nepatrný. Ne pouze vlasy, prsty a kabát, ale i oči. Divila se, že na ně mohla zapomenout, když na ni už při prvním setkání zapůsobily tak mocným dojmem: velikánské, hluboko zasazené hvězdy, které ho odlišují od všech obyčejných lidí. Od ní, od jejího táty, od Acuffa i Walta – ba snad i od Franka Bastillona.

„Chci!“ opakoval, „čili budu.“

Bouchl do klávesnice. Ozvalo se cosi podobného nářku.

„Sakra,“ sykl. „Nesmějte se mi!“

„Ale já se přece...“

Nedal jí domluvit:

„Já se vám taky nesměju.“

„Gemu byste se na mně mohl smát!“

„Nechme toho.“ Zavrtěl zprudka hlavou a ten pohyb ji upozornil na divná červená kolečka na jeho tvářích. Takové zarudlé skvrny, tím nápadnější, že pleť okolo byla jako sněh. „Nechme toho, Mary, prosím vás.“

„Však já nezačala.“

Šla ke dveřím. Ani se nerozloučila. Proč taky. S pomatencem žádné okolky; a Filipovi straší z té budoucí slávy už předem pod čepicí, jako že se jmenují Marie. Zlá věc... Ale horší je, že se něco doslechl, že na mě něco ví.

Nemusela dlouho hádat, co asi.

12

Na Dryland se vrátila až před soumrakem, ačkoliv by byla mohla dojet domů dříve. Vyrasila z Wagoneru tryskem, bičem práskala, štvála koně do svahu ke hřbitůvku a ještě dobrou míli dál. Pak jí rozhořčení přešlo a s ním vzal zasně i spěch.

No tak dobrá, jsem Indiánská růže, mazlím se s Indžany, když ta wagonerská sebranka jinak nedá. Když to tak chce mít. Když se chce bavit na můj účet. Jen ať si klidně poslouží. Co z toho? Nic. Ať štěkají jako psi na měsíc, pořád budou oni ti psi a já ten měsíček.

Jela tedy zvolna, rozhlížela se, a bylo jí do zpěvu, protože prerie se překrásně vlnila až k překrásnému obzoru a protože na východě se překrásně smály hory. Ty „hedvábné“, které přes den vystřídají bezmála všechny barvy, co jich je na světě; ačkoliv několik barev, a zrovna těch nejkrásnějších, si schovají na noc, kdy na obloze svítí bledá tvář. – – – V jedné chvíli měla dokonce sto chutí zarazit koně a vyčkat uprostřed velké osamělosti až do noci, až měsíc vyjde. A až vylezou kojoti a budou jej štěkavě oslavovat. Pomyslela však na tátu, že by o ni měl strach, a pokračovala v cestě.

Sudík ji už vyhlížel, stál u kůlu s cedulkou, zacláněl si oči a vypadal jako poutník, který neví kudy kam, protože se dostal na rozcestí.

„Že konečně jedeš!“ volal na dálku.

A poté, ještě než složili náklad, pustil se do zmateného vyprávění, že si Acuff poslal pro své věci. – „Jo, zrovna dnes, když jsi byla pryč! Nějaký negřík přijel, jakživ jsem ho neviděl, ale měl s sebou kus papíru s Acuffovou škrábanicí, co má přivést, co jako tady ten zrádce zanechal. A bylo tam všechno, od flinty až po onuce. Všechno do puntíku! Na nic nezapomněl, ten skotský mizera. Tak jsem mu to tedy

vydal, negříkovi, ačkoliv ho vůbec neznám. A teď si dělám hlavu, jestli to nebyl podvodník.“

„Nebyl. Setkala jsem se s ním u Moiry, je to její pohůnek. Jmenuje se –“

Ale zaboha nemohla vzpomenout, jak se jí ten černý kluk představil, když k němu tehdy vylezla na střechu. Jen to věděla určitě, že ji upozornil na indiánské hory, jak hezky mění barvy, a že on to byl, kdo je pokřtil na „hedvábné“. A že měl pušku a tvrdil, že srazí kulkou i komára. A že se krčil za komínem.

„Jmenuje se – – Chimney,“ dokončila větu slovem, které jí slina přinesla na jazyk.

„Chimney?“ podivil se Sudík. „Ale to je přece po česku ‚komín‘. Jak se někdo může jmenovat Komín? To už by se stejně dobře mohl jmenovat Vrata nebo Chlívek nebo já nevím třeba Okap. Hahaha.“

„Ale on se doopravdy jmenuje Chimney,“ lhala, protože na tom čerta záleželo. Chtěla jen tátu uklidnit, přesvědčit ho, poctivého blázna, že nevydal Acuffovy hadry nějakému zloději. A to se jí víc než podařilo. Sudík uvěřil, a nadto se rozesmál, což se v poslední době nestávalo často. –

Ještě týž večer ušila při svíčke záclonky, na něž u Cochranu koupila, a hned je pověsila, aby Čerokíové neviděli dovnitř.

„Snad jsem Čerokiská růže,“ zpívala si při práci, ovšem jen tichounce, pouze dechem, aby Sudík nic nepostřehl, „snad jsem jejich růže, ale oni nejsou moji zahradníci.“

Neměla vhodný nápěv, vymyslela si tedy jakousi melodii, která se dala natáhnout i zkrátit podle slov, chvíli prozpěvovala anglicky a chvíli zase česky, jak to přišlo a vyšlo – a hle, nakonec z toho byla přijatelná písnička. Alespoň jí, Maře, připadala hezká. Ovšem Bach, nebo jak se jmenoval ten chlapík, co ho tehdy zabila Filipovi, to nebyl. A do rána svou melodii zaspala, ztratila ji a nikdy ji už nenašla, třebaže slova jí nesmazatelně utkvěla v paměti. Ale bez melodie se jí zdála hloupá a komická. Skoro jako jméno „Chimney-Komín“, jímž pokřtila toho černého kluka.

Až jednou zrána, právě když zryla poslední kousek své zelinářské zahrádky, uvědomila si zčistajasna, že se vpravdě jmenoval Amos.

V té době už byla dobytčí ohrada omotána důkladnou trnovou

korunou z ostnatého drátu a Sudík se zaujatě obíral včelami. Léčil je. Vzpomněl totiž, že u nich na Šumavě, v té pravé, staré Sušici, trpívaly včelky nemocí, které říkal po česku „včelomorka“. A že na tu pohromu platilo jen jediné – vykouřit úly. Nacpal tedy starou fajfku po Acuffovi a chráněn kuklou foukal tabákový kouř do jednoho česna po druhém. Když pak vytáhl kus papíru, který předtím vsunul na dno úlů, zaplesal: Na papíře se kupily hromádky drobných broučků, asi mšic. Jenomže vylovil současně i dvě myši zdechliny a přinesl je Mařce, aby na vlastní oči viděla, jak mizerně se ta mrcha Moira starala o nebožtíkovy miláčky.

„Dej to pryč!“ ječela Mařka. „Prosím tě, hoď to na hnůj, nebo budu zvracet!“

Nesnášela chciplé myši, třebaže s živými jakžtakž vycházela. Nic jiného jí také nezbyvalo. Byl jich pomalu plný barák, pastičky nepomáhaly, takže nezbylo než se smířit s osudem a zavěšovat boty nahoru na trámy, stejně jako zásoby potravin nacpané do pytlíků. A občas zadupat a křiknout „Koukej zmizet, Sally! – Sally, do díry!“ – Neboť pro ni, Mařku, se všechny myši jmenovaly Sally, a nejen kvůli špičatým čumáčkům. –

S čistěním úlů byl Sudík hotov v pondělí ráno.

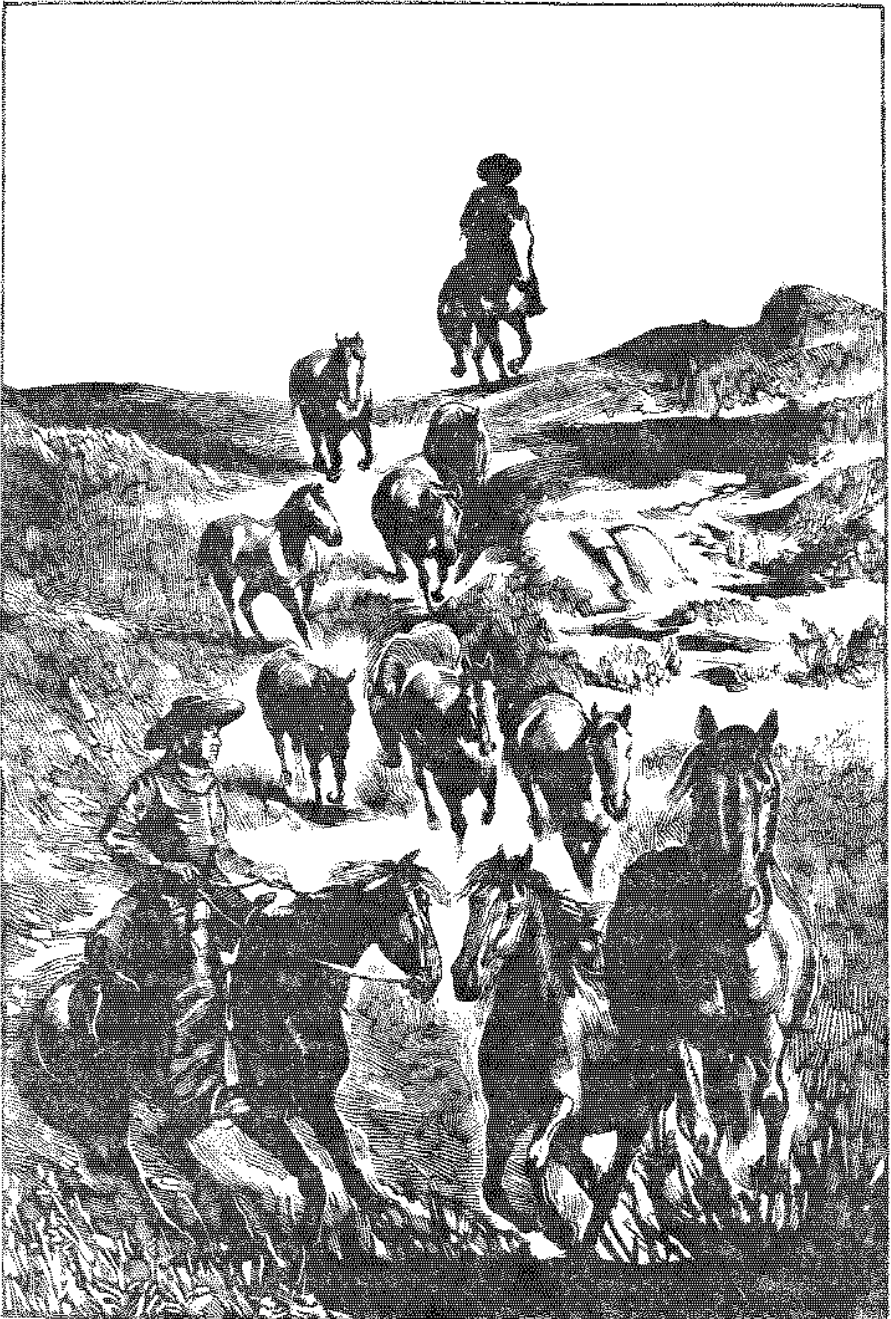
A hned týž den odpoledne, v jasném slunci, které ukazovalo spíš na jaro než na pozdní podzim, se vrátil Walter Cook.

Nejprve bylo vidět prašné chuchvalce – jako kdyby tučet indiánských pohlavárů vyhrabávalo z prachu zapomnění tučet válečných seker. Pak se objevil předvoj, čtyři strakatí černobílí poníci, přesně takoví, na jakých harcovali Komančové a Apačové v dobách své válečnické slávy. A za nimi dalších šestnáct koní, do puntíku stejných, jeden jako druhý neosedlaný, se zarůžovělymi nozdrami rozšířenými rozčilením a s hřívou v povětří. Hnali je dva jezdcí s bičů nad hlavou.

Jeden z nich byl přirozeně Walt. Druhý se jmenoval Lefier, jak se zdvořilou úklonou ohlásil, sotvaže seskočil z poníka:

„Luis Lefier. K vašim službám, miss.“

Hleděla na něj s překvapením, do něhož se mísila i špetka lítosti:

Takový hezký mládeneček, sotva osmnáctiletý, oči jako trnky – – a ještě menší než Walt. Či ne snad doslova menší, ale jistě nižší, protože s nožičkama do O. Jako dvě závorky. Kdyby se narovnaly, povyrostl by alespoň o stopu a byl by z něho chlapík jedna radost. Jenže narovnávej nožky Luisovi Lefierovi! Stejně beznadějný úkol jako rovnat krávé rohy.

Ale to už Walt odstrčil Luise Lefiera stranou a – bič stále ještě v hrsti – vykládal mnohomluvně, jaké to bylo u Seminolů, těch slavných koňáků. „Tedy, Mary, pohádka v koňské kůži! V černobílém chlupatém vydání, Mary, co vám mám povídat! Takové stádo jste jakživa neviděla, prémie celá černobílá! Jako kdyby napadl černobílý snh. Teda já vím, že je to blbost, Mary, ale na mě to tak působilo. Já už jsem takový, že nesmím vidět víc než deset koní pohromadě, jinak se necítím. Totiž cítím jen ty koně. Vy je necítíte, Mary? Já je teda cítím...“

„A co dál?“ přerušila ho, protože toho cítění už bylo přesprlíš.

„No nic,“ řekl uraženě. „Totiž ne nic. Byl tam ještě – jako kromě Seminolů a koní – tadyhle kamarád Luis. Totiž ze začátku ještě nebyl kamarád, ale teď je. A navěky, že ano, Luisi!“

„Určitě,“ přitakal Luis Lefier horlivě. „Abyste rozuměla –“

„Nech toho,“ skočil mu Walt do řeči. „Já to své snoubence povím sám: Abyste věděla, Mary, Luis je ještě větší smolař než já... Ha, to otvíráte oči, co?!“

„Počkat, počkat,“ pokusil se Luis Lefier o slovo, tváře do červena.

„Kdepak, kamaráde,“ zasmál se Walt, „nebudu čekat, vystydla by nám večere. Máte přece něco na plotně, že, Mary?... Výborně. Tak tedy můj přítel Luis Lefier taky vyrazil do prémie při Velkém runu, když jsme zabírali indiánskou zem. A taky urval báječný úsek, úplně senzační claim, stejně jako já. A taky mu ho ukradli...“

„Ne – ne – ne!“ zvolal Luis Lefier tak pobouřeně, že Walt uznal konečně za vhodné pustit ho k řeči. „Obsadil jsem pěkný úsek, miss Mary, to je pravda, ale potom jsem šel dobrovolně pryč. Úseků fůra, že ano – aspoň tehdy to tak ještě bylo proč bych tedy ten svůj nepřepustil potřebnějším. Třeba někomu, kdo už sotva klopýtá, zatímco já mohu klidně dál...“

„Prostě,“ vpadl Walt znovu, „prostě postoupil ho nějakému dědkovi

s babkou a odtáhl s ranečkem na rameni.“

„Ne na rameni, ale na koni,“ opravil ho Luis.

„To je jedno,“ okřikl ho Walt. „Zkrátka jsi udělal dobrý skutek, jak říkají faráři. Jenže co si za něj koupíš? Co sis za něj koupil, co teď máš? Starou bačkoru.“

„Nu,“ řekl Luis Lefier s pohledem na své boty, „v bačkorách zrovna nejezdím. A claimů jsem mohl mít habaděj. Jenže vždycky do toho něco přišlo.“

„Já ti povím, co: tvoje měkké srdce, příteli! A měkké srdce v Oklahomě, to máš jako měkký mozek jinde. Nemám pravdu, Mary?“

Než mohla něco říci, přiblížil se Sudík.

Do té chvíle stál ve stěhu a se zbraní v ruce před barákem, jako kdyby očekával, že pod břichy Waltových indiánských koní visí dvacet rudých d'áblů-Indiánů. I to se stávalo, pravda. Bohudík ty hrdinské doby už dávno minuly – dobrých deset let je tomu, co naposled...

Teď si to konečně uvědomil i on a přišoural se, ovšem velmi opatrné, pořád s nakrčeným čelem a s prstem na spoušti.

„Haló, Walte,“ řekl. „Co mi to sem vlečete? O indžanské herky nestojím. To není žádné zboží, žádná rasa, nikdo to nechce. Poslouchají jen Indžany, běloši jim smrdí.“

„Bez starosti, pane Sudík,“ zvolal Walt Cook nahněvaně. „Však vám je ani nevnučuju, ani neprodávám. Je to *moje* stádo. Počítal jsem, že mě s ním tady necháte, místa máte dost a ve dvou se to přece jen líp táhne. Ani vaším společníkem nechci být, jestli vám jde o to. Prostě bych tady hospodařil s vámi tak říkajíc za žold, však jste mě kdysi srdečně zval. Vlastně ne vy, ale Mary. Pakliže vám to ovšem nevyhovuje, potáhnu klidně s Luisem dál. Najdeme si vlastní pozemek, vid', Luisi.“

„Počkat, ne tak hrrr!“ zvedl Luis Lefier ruku a Mařku dost překvapilo, že jeho paže není stejně do O jako jeho nohy; z nějakého důvodu se jí vnucovala představa, že Luis má všechny končetiny do obloučku jako krab; a vida, neměl. „Pan Sudík toho přece tolik neřekl, a já –“

„Samozřejmě že ne,“ zasáhla Mařka. „Táta jen povídal, že on by o tyhle koně nestál. Ale když si, Walte, myslíte, že vám přinesou štěstí,

tak spánembohem. Však se sem vejdem všichni, táta, já, vy, dobytek i koníci. I pan Lefier.“

Malý, mladý Luis Lefier se od srdce zasmál:

„Moc hezké, že jste mě zařadila až na konec stáda! Pěkně děkuju. – Ne, ne, jaképak urážení, prosím vás, nejsem citlivka. Ale namouduši jsem nepřijel, abych zůstal, čistě jsem pomohl kamarádovi. Takže ráno zase zmizím. Chci totiž vlastní hroudu, miss Mary. A jednou třeba i vlastní rodinku.“

Zakoulel očima toužebně a snivě, ale zároveň tak legračně, že všichni vyprskli. I Sudík.

13

Večer rozdělali za barákem oheň z odřezků, jež zbyly po stavbě, sesedli se kolem na špalky a bedny a povídali si, co kde a jak se v poslední době semlelo. Naneštěstí místních novinek bylo poskrovnu, a tak nakonec převzal hlavní slovo Luis, který v poslední době zcestoval veliký kus světa. Nejprve spustil o Frankovi Bastillonovi – – – „však ho znáte, není-liž pravda, Mr Sudik, rošťáka chamtivého.“

„Až moc dobře!“

„Tak ten se nedávno oženil. V Kansasu, ve Wichitě, a moc krásnou ženskou si vzal, jenže hned při svatbě o ni málem přišel. Líp řečeno ne o ni, o tu paničku, nýbrž o svou vlastní hlavu; ale účinek by byl úplně stejný, že ano. Zkrátka a dobře, někdo po něm vypálil rovnou před kostelem...“

„Kristepane!“ vykřikla Mařka.

Luis Lefier se zarazil, hledě nechápavě na ni, na její tvář zrudlou odleskem ohně, na její oči, které se s nenávisným pobouřením upíraly na Walta.

„Klid, Mary,“ ušklíbl se Walt. „Já to nebyl, po smrad'oších nestřílím. A kdyby, dal bych si zpropadeně pozor, aby rána seděla, to vám mohu odpřisáhnout.“

Zavrtěla mlčky hlavou. Styděla se sama za sebe, za svůj výkřik, za to, že se stále ještě nedovede ovládnout, jakmile zazní jméno Bastillon.

„A kdo to slízl?“ ozval se Sudík.

„Myslíte tu kuličku? Nějaký chlapík, co stál za Bastillonem. Rovnou do srdce. Frank sebou totiž plácl na zem,“ vysvětlil Luis a pak chvatně obrátil list. Cítil, že se dotkl jakéhosi bolavého místa, a raději tedy začal o Seminolech, kdysi strašlivých válečnických, kteří nosili pravé vlasy na švech kalhot místo třásní. Jako vlasy z bílých skalpů. Právě o těch Seminolech – pěstitelích koní mluvil, v jejichž vesnici se před třemi dny setkal s Waltem Cookem.

„Co jste u nich měl na práci?“ zeptala se Mařka.

„Inu...,“ zabreptal, „inu to víte...“

Postupně z něho pak vysoukali, že jeho pradědeček, také Luis Lefier, býval vozkou v zemi Seminolů, ovšem v té staré, původní seminolské zemi, tamhle za východní hranicí Georgie, v dnešní Alabamě. Nu a spřátelil se s nimi. Čertví jak to dokázal, ale od těch dob má jméno Lefier mezi Seminoly ryzí zvuk. Vše ta dobrá pověst pradědka Lefiera přetrvala, celá léta krvavých seminolských válek, snad nejukrutnějších, jaké poznaly dějiny Indiánů.

„To máte tak,“ rozhazoval rukama, „Seminolové drželi dobrou půdu, a když přišel ‚King Cotton‘ a zjistilo se, že se půda Seminolů báječně hodí k pěstování bavlny, museli Seminolové pryč. Nafous jako Čerokiové. Až na to samozřejmě, že Čerokiové šli bez boje, kdežto Seminolové se bránili. To byly ty války, z kterých stříkala krev na všechny strany, i nahoru. A proto je teď nebe v Alabamě i Georgii takové červené. Aspoň Seminolové to říkají. Myslím těch pár Seminolů, co zbyli z celého národa a co teď tamhle na severu chovají poníky.“

„Ono se říká všelicos,“ zahučel Walt. „Například že i hlína na plantážích v Georgii je červená od té krve.“

„Hloupost,“ řekl Luis Lefier. „Ta byla červená vždycky, já to přece vím, Seminolové mi to sami potvrdili. Ale nebe tak rudé nikdy nebývalo. Nikdy! To mám od Jima Chromého koně. On totiž Jim obchoduje s poníky, i do Georgie jich pár prodal a byl se tam podívat. Na bývalou vlast. Takže viděl to nebe několikrát.“

Mařce nedalo, aby se nezasmála:

„Jak je starý, prosím vás?“

„Jim Chromý kuň? Asi čtyřicet. Ale jestli narážíte na to, že nemůže vědět, jak to nebe vypadalo před padesáti lety, moc se mýlíte, miss

Mary! Indžani mají divnou paměť, hrozně dlouhou, protože se přenáší z otce na syna. Jako třeba tady Waltovy vlasy. Walt je zrzavý, protože jeho táta byl zrzavý. Je to tak?“

„No...“ připustil Walter Cook, „no možná. Já ho sice nikdy nepoznal, protože ho nějaký Němec odstřelil, ještě než jsem přišel na svět, a máma mi umřela, když jsem sotva žvatlal. To bylo takhle: Ten Němec – Kurt Klein se jmenoval – měl moc dobrou kobyly, jenomže se ‚závadou na krásě‘. Třeba mi nerozumíte, ale po německu se tomu říká ‚Schönheitsfehler‘. To vím od jiného rodilého Němce, Fritze a ještě nějak, který si z té Kurtovy kobyly dělal psinu, pořád na ni křičel ‚Mein Gott, Schönheitsfehler!‘ – Ona totiž nosila jedno ucho dolů, jako ulomené. A co čert nechtěl, můj táta se toho chytil a taky začal na Kurtovu kobyly pokřikovat. Ale protože neuměl slovo německy, zkomolil to ‚Schönheitsfehler‘ tak nešťastně, že z toho vyšla nějaká sprostá německá nadávka. Neptejte se mě jaká, já německy nedovedu. A Kurt Klein se jednou dožral a vytáhl bouchačku. Takže můj táta skonal vlastně proto, že se nenaučil německy. Zvláštní, co? No, a Kurta Kleina oběsili a ten Fritz a ještě nějak – co mi tuhle historii vyprávěl – potom tu kobyly od Kuriových dědiců koupil a tak dlouho jí masíroval ucho, až to už nemohla vydržet a začala ho nosit dolů...“

„Snad nahoru!“

„Ne, miss Mary. Dolů! On jí totiž masíroval to zdravé. Pamatujte si, že vždycky je lehčí něco zkazit než polepšit. A právě tohle Fritz moc dobře věděl, a právě proto jí zkazil i druhé ucho. Aby jako obě měly stejnou polohu. Říkal tomu hor... har... Harmonie! Jo, tak. Hrozně vzdělaný člověk. A puntičkář. Puntičkář! Ještě dlouhé roky do puntíku vyprávěl, jak jedno pitomé kobyly ucho zvané ‚Schönheitsfehler‘ zabilo hned dva rozumné lidi, jako mého tátu a Kurta.“

„Poslyšte. Walte,“ ušklíbala se Mařka, „netaháte nás tak trochu za nohu?“

„Na mou čest ne!“ uhodil se do prsou, až to zadunělo.

„Hm...“ zabručel Sudík. „A vy jste se nikdy toho Fritze nezeptal, jaké vlasy měl váš tatínek?“

„Ne. Proč taky. Já měl, Mr Sudík, dost co dělat se svým žaludkem. A se svými vlastními kudrnami. To je zase moje ‚Schönheitsfehler‘,

pravda, Mary.“

„Jak se to vezme,“ řekla Mařka vyhýbavě, neboť barva jeho vlasů jí zdaleka nevadila tolik, jako jeho vzrůst. „Ale co jste to nakouzl o indžanské paměti, Luisi? Že se dědí z rodičů na děti?“

„Tak nějak,“ potvrdil Luis Lesfier. „Oni – myslím Seminoly – vědí spoustu věcí. Až byste žasla. A přitom všelicos, co by vlastně vědět neměli. Nebo co dost dobře vědět nemohou. Jenže oni to vědí! Třeba hned, jaké nebe bylo nad Georgií a Alabamou před sto léty.“

„Třeba si vymýšlejí. Básní,“ namítl Sudík. „Například moje babička taky básnila, ačkoliv nedovedla číst a psát. Ale básnila o Černém jezeře. Vy si to těžko představíte, ale u nás v Čechách je kus země, říká se mu Šumava, a tam je tolik lesů a stromů jako chlupů na všech kravách na zeměkouli! Prostě nádhera, o něčem takovém se vám ani nezdá... No, a v těch lesích jsou dvě jezera, jedno se jmenuje Černé, Black, a druhé Čertovo, Devil's. A to Černé je doopravdy černé do tmavomodra. A moje babička hned věděla, proč je tak tmavomodročerné! Co byste řekli: proč?! Hádejte.“

Zřejmě vůbec nepočítal s chytrou odpovědí, neboť hned pokračoval:

„Protože se v něm utopila jedna dívka!“

„Černoška, že jo,“ zívá Walt.

„Jděte do pekla, u nás černošky nejsou. Bílá dívka se tam utopila! Překrásná česká dívka! Z nešťastné lásky. A když ji pak vytáhli, nechtěl ji pan farář pohřbít na hřbitově, protože spáchala sebevraždu, a to je hřích. Ani pořádný funus nepřipustil! A to jezero, co v něm hledala a našla klid smrti a co předtím bylo světle modré jako všechna jezera u nás... tedy to jezero se ze soucitu zahalilo smutkem. Prostě zčernalo. A bude černé, dokud ta dívka nespočine v posvěcené zemi. Tak to aspoň vykládala moje babička, ale samo sebou básnila, úplně jako vaši Seminolové o nebi nad Alabamou.“

„Ólrajt,“ řekl Luis Lefier. „Když myslíte... Jenomže – s vaším prominutím, Mr Sudík, mně se spíš zdá, že nejvíc básníte vy sám. Stromů jako chlupů na všech kravách světa! Hahaha!“

Jak se tak smál, pěsti na kolenou a obličej vzhůru, napadlo Mařku, že je také trochu Indžan-Seminol. Plameny již skomíraly, nicméně na tvářích tří mužů, seskupených kolem ohně, dosud hrál zarudlý odlesk,

a v té mihotavé záři vystupovaly rysy jako vymodelované z něčeho červeného. A ona náhle věděla, že jak Walter Cook, tak Luis Lefier má opravdu seminolskou babičku. Určitě! Sudíkův obličej vypadal i v tomto světle jinak.

A co můj?

Náhle si uvědomila, že zde jsou nejen tři muži, ale i ona, a že tudíž i na její tváři kreslí oheň rudá znamení.

Jaká asi?!

Zatékala, jako kdyby hledala zrcadlo. Nenašla je ovšem. Na rozhraní polosvětla a polostínu však spatřila dva páry lesklých očí.

„Hrom do toho! Už jsou tady zase. Zamkls, táto?“

„Kdo je tady?“ rozhlédl se Luis Lefier současně s Waltem, zatímco Sudík honem vstával. „Jen Indžani? To je toho. Jestli tady vydržíte do léta, uvidíte, že mouchy jsou horší. Blue-bottle flies! Modré masařky, panečku! To je pošušňání,“ Labužnický zamlaskal, ale pak se rozhodl k činu a zavolal do tmy několik indiánských slov. Lesklé oči zmizely.

„Čerokíové, že?“ prohodil.

„Co jste jim řekl?“

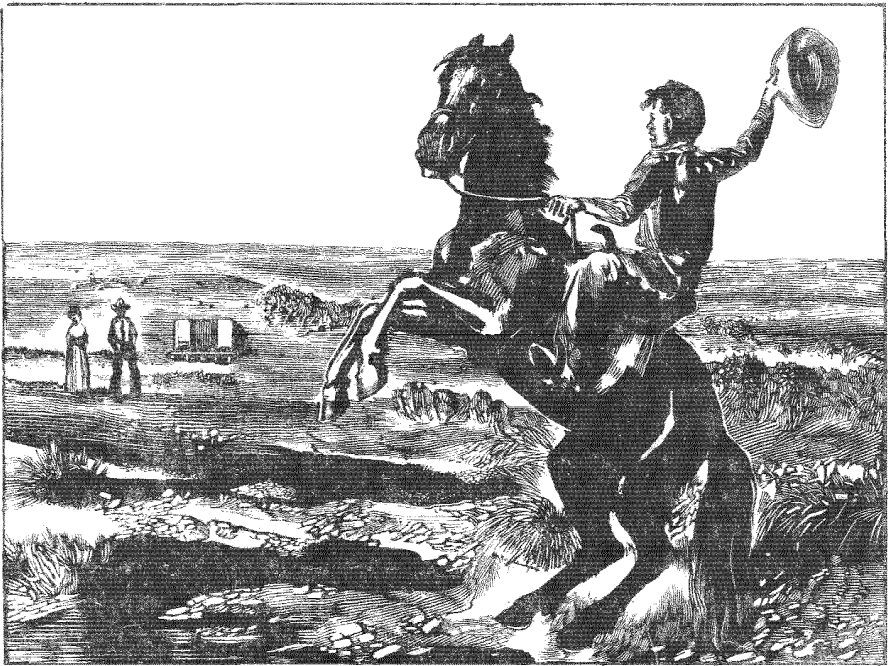
„Aby šli blíž, nebo pryč. Seminolové by šli blíž, Seminolové jsou frajeři. Ale Čerokíové táhli. Čerokíové se stydí.“

„Za co?“ zeptala se.

„Že už tady nejsou pány. A že se ani nezmohli na rvačku, když je naši hnali na východ. Nejsou hloupí, dokonce dovedou hospodařit. Ale chybí jim to, co určitě máte vy, slečno Mary. *Guts*.“

Polichoceně se zasmála. „*Guts*“ znamená sice doslova vnitřnosti, ale v přeneseném smyslu – tak jak je Luis dojistá mínil – je výrazem pro odvalu. A právě tento druhý význam způsobil, že se toto slůvko stalo jedním v nejpopulárnějších v Oklahomě. Někdo buď má „*guts*“, nebo nemá „*guts*“. V prvním případě je chlapík, patří sem a má padesátiprocentní šanci přežít a prosadit se; v druhém případě je předem ztracený, protože na zajíce si troufne kdekdo.

„Ale jděte. Já že mám kuráž? Jak jste na to přišel?“ zeptala se, ačkoliv si o sobě odedávna myslela, že má víc odvahy než pět jiných holek dohromady. Chtěla to však slyšet i z cizích úst, jelikož to je přece jen něco jiného; takové potvrzení..., zkrátka důkaz, že člověk sám sebe nepřeceňuje.

Ale Walt jí zkazil radost.

„Přece mu na to neskočíte, Mary,“ předešel Luise, který užuž otvíral ústa, aby pronesl něco příjemného, nejspíš právě to, co očekávala. „Luis vám přece jasně podkuřuje. Je to známý sukničkář.“

„A vy jste, Walte, známý protiva!“

Vtom se vrátil Sudík a hlásil, že bylo zamčeno, všechno v pořádku.

„No ovšem. Tak dobrou noc a moc pěkných snů, Mary,“ protáhl se Walt.

Odešel s Luisem kus dál do prémie vyhledat příhodný dolík, kde si ustelou, pod hlavami sedla místo polštářů. Stain-Flek odběhl za nimi, třebaže celý večer klímal u ohně. Cítil z nich asi známou vůni, zatracený indiánský podvrat'ák.

Pěkné sny, které jí Walt přál, se želbohu nedostavily. Místo o něčem překrásném – například o plese, kde by ona, Mařka, zastínila půvabem i oblečením nejen Sally, ale vůbec všechna děvčata z Wagoneru i okolí včetně Trilby Adamsové – místo toho se jí zdálo o

červeném ohni a o její, Mařčině, tváři: Viděla sebe samu jako v červené studánce; taková zarudlá holka. – Nějak však věděla – jak už to ve snech bývá –, že to vlastně není její vlastní obličej, nýbrž dceřin. Tvář dcery Mařky Sudíkové, a přitom jasně rudá.

Vezmu si tedy Indžana...

I to věděla ve spánku, a smířila se s tím. Sny prostě dělají divy.

Poté se jí zdálo ještě cosi, nač po probuzení zapomněla jako na smrt. Avšak ta načervenalá dcera jí utkvěla v paměti natrvalo. Ale proč bych si musela vzít právě Čerokího nebo Seminola? uvažovala, sotvaže otevřela oči. Vždyť má dcera bude mít indiánské rysy, i když se provdám za Walta. Nebo za Luise Lefiera.

Vstala a pečlivě se oblékla, ačkoliv jindy běžela pro vodu jen ve spodničce.

Walt Cook stál rozkročen u úlu a vypadal spíše jako hospodář-včelař než jako potomek divokých válečníků. Luis Lefier sedlal koně a ani stínem nepřipomínal rudocha ověšeného skalpy nepřátel: pavouček na křivých nožkách. – Hlavou jí blesklo, že je možná jen o rok dva starší než Filip Knoblock. A vida, už jede dobývat prérii, vytvářet podmínky pro rodinku... Ačkoliv dobýt svět pomocí piana je možná stokrát těžší.

„Haló, Luisi!“ zamávala mu.

„Haló, slečno Mary!“ Byl tak neuvěřitelně slušný, že si ani jednou nedovolil oslovit ji pouze „Mary“, bez té „miss“.

„Dávejte pozor, miss Mary!“

Rovnýma nohama vyskočil na koníka, přitáhl uzdu. Koník se zvedl na zadní – a hrdý Luis Lefier odjížděl na dvou koňských nohách za svým štěstím, mávaje širákem.

Kůň sice vzápětí klesl na všechny čtyři, ale to krátké cirkusové číslo stálo za podívanou.

Mařka se moc smála, jako do zásoby. Jako kdyby už tehdy mohla tušit, co ji očekává.

KAPITOLA ČTVRTÁ

SVATBA

1

Zima byla tak mírná, až se vnucoval dojem, že zapomněla na Dryland, nebo že se mu ze soucitu vyhnula. Sudíkovi vzpomínali, že před rokem na starém ranči u Velkého stromu foukal daleko chladnější vítr a tráva že viditelně zežloutla. Zde se spíše zazelenala novým, svěžím odstínem, který s ní sdílelo i nebe. I vzduch měl totiž často nádech horské bystřiny.

Byly to jiskrné dny, plné čistého, modrozeleného světla. V nejjasnějších chvílích se pak obloha zvedla nesmírně vysoko, až z ní zbyl jen nazelenalý náznak, lehoučký a průzračný, bez jediného obláčku. A noci, teplé jako zjara, sršely hvězdami.

„Cedník, skrz který se na nás kouká svatý Petr,“ říkal Sudík. „Totiž žádný cedník, ale síto, takové husté z koňských žíní, kterým máma prosívala mouku. Jako kluk jsem do něj strkal hlavu, když jsem chodil k sousedovic včelám. Stačí přehodit si dozadu kus hadru a je z toho docela ucházející kukla.“

V té souvislosti obvykle pojal podezření, že mu Čerokíové na podzim vyloupili úly, že sebrali med i vosk. Marně ho Mařka s Waltem přesvědčovali, že Moira Fatridesová zaručeně poslala úly už vymetené – co jiného mohl proboha očekávat od skotské ježibaby. Trval na svém – jako dítě – a jednou si dokonce došlápl na Ho-he-aha, Malé cosi, když se rudý bojovník opět usadil na svém oblíbeném pahorku. Vyšel z toho velice zajímavý rozhovor.

Sudík: „Lezeš mi ke včelám, rošťáku! Pro med! Ale jednou tě chytím za ruku a strčím ti ji do úlu!“

Ho-he-ah: „Včely jsou moje přítelkyně.“

Sudík: „Nelži, Velká hubo, a přiznej se!“

Ho-he-ah: „Včely jsou naše přítelkyně už stokrát sto let.“

Sudík: „Z tebe by se splášil kůň!“

Ho-he-ah: „I koně jsou naši přátelé. Už stokrát sto jar.“

Sudík: „Nemluvím o jaru, ale o podzimu!“

Ho-he-ah: „Jen bílí nejsou naši přátelé. Jinak všechno. I vítr.“

Ačkoliv ukazoval kolem sebe a opisoval rukou oblouk i nad hlavou, nepochopil Sudík, že Ho-he-ah sice říká „vítr“, ale míní vzduch. Mařka však věděla, oč běží; vzpomněla, co jí nedávno vykládal Walt.

„Nehádám se o vítr!“ vybuchl Sudík. „Jedná se o můj med a vosk!“

„Nech toho,“ zatahala ho Mařka za rukáv. „Nemá to cenu.“

Sudík to sice uznal, ale cestou k baráku brumlal a vrčel, že ten zatrolený Čerokí žvatlá jako malý, ačkoliv už má zaručeně třicet vnuků.

„Je to prostě Indžan, táto, co s ním můžeš dělat,“ řekla nakonec. Ale myslela si, že když už padla slova „jako malý“, seděla by spíše jemu, Sudíkovi. Že nějak dětinšší, ztrácí rozvahu, ne-li rozum. Litovala, že zde nemá Walta, jediného člověka, na kterého se vždycky mohla spolehnout.

Želbohu Walt si právě v té době vzal do hlavy, že si postaví vlastní barák, ne však za drahé peníze jako jiní, nýbrž zpola zadarmo. Nestačila mu už drnová chatrč, kterou si dokázal vybudovat za dva dny. I on se velmi změnil, maličký Walter Cook. Nebyl již skromný jako kdysi. Tvrdil, že skromnost je mučednický kůl – sám ses k němu přivázał, a teď se, vrtáku, divíš, že kolem tebe křepčí horda lidožroutů a zaživa z tebe uďobává. – A tak tedy odejel s několika dolárky, jež mu zbyly po nákupu seminolských koní, a týden už po něm nebylo slechu.

A co čert nechtěl:

Jen zmizel za obzorem, přitáhl špinavý, zarostlý kramář. Doslova přitáhl, neboť jeho napůl mrtvá hnedka nedokázala překonat brod a kramář – nějaký Bud Selkirk – se tedy zapřáhl vedle ní a tahal. Netlačil vůz zezadu, ale doopravdy táhl, pitomec. Jako druhá kobyła. Jen udidlo neměl mezi zuby, takže mohl mluvit. A to také byla jeho jediná přednost. Nic kloudného nepřivezl, samou veteš, kterou asi sebral na smetištích kolem Wagoneru či jiného města. Ale mluvil, žvanil, až se prerie zelenala ještě šťavnatěji než před chvílí. Miss sem – mister tam. Až se nakonec tak zamotal, že Sudíkovi říkal „slečno“.

„A víte vůbec, slečno, totiž pane, co se odehrálo u vašeho souseda?“

Teda skoro souseda? U toho žlutého podvodníka, co se pořád klaní a přitom odírá poctivé lidi, až pánbůh lomí rukama.

U toho činka, co si postavil u cesty vigvam? Nevíte? Tak já vám to povím: Už tam není! Žádný Číňan, žádný vigvam, žádné klanění. Prodal to sakumbrdo, a za kolik!!! Hádejte!“

„Nejdřív povězte, komu,“ řekla Mařka. „Kdo by to koupil, prosím vás.“

„Kdo?! Kdo?! Oil men!“ vyhodil kramář svůj trumf. „Petrolejáři! A za pětadvacet tisíc!“

„Centíků?“ zeptal se prostoduše Sudík.

Zpod huňatého obočí vyvalil na něj kramář oči a počal jimi koulet, až z něho šel strach:

„Do-la-rů!“

Pořád to opakoval, nepřestal, ani když už srkal kávu, kterou mu uvařili. Po každém loku vychrlil:

„Centů? K smíchu: do-la-rů!... Kdepak centů. Vy jste z moc laciného kraje. Do-la-rů, kamaráde! Do-la-rů!...“

Až mu napůl uvěřili, třebaže to byl nepříjemně páchnoucí, sešlý chlap, za jehož čestné slovo by nikdo nedal ani grešličku. Avšak tuto záležitost si nemohl vycucat z prstu, alespoň ne od a do zet. Příliš mnoho podrobností sypal z rukávu: Jak to teď na bývalém Číňanovu úseku vypadá – samý stroj, samé lešení a páky a kladky a ozubená kola. A všechna ta mašinerie že je soustředěna u té skály, zpod které Číňan čerpával svou hnusnou černou omáčku, co ji lil do vařiče. Prý tam budou navrtávat zeměkouli! Taková železná žihadla jí vpíchnou do kůže, a pořádně hluboko, snad až tam, co má matička země střívka, žaludek, ledviny a tak. A potom že budou cucat a cucat jako štěnice nebo komáři. Jo, vážení, tohle mají za lubem, a ani vteřinku se nebojí, že by se jim to snad nevyplatilo. I těch pětadvacet tisíc do-la-rů jim prý Číňanův petrolej nacpe zpátky do kapes, a ne jednou, ale desetkrát.

„A to máte čtvrt miliónu, a zase ne centů, ale do-lár-ků! Dvě stě padesát tisícovek! To otvíráte huby, co?!“

Vpravdě otevřel klapačku nejvíce on sám, pouze občas ji zavřel, když si jí chtěl utřít hřbetem zamazané ruky.

„Sakra!“ využil Sudík jedné z těch přestávek. „Sakra, tohle je mi nadělení. To nám tady ještě scházelo.“

„Vám?“ zachechtal se kramář. „Pročpak zrovna vám? Vy s tím nemáte vůbec nic společného, vy jen můžete zdálky čumět, jak si tamti ustylají na zlatých polštářích, a občas jim prodat pár krav. Jestli totiž ještě budou žrát hovězí. Asi ne. Když má někdo čtvrt miliónu, cpe si břicho dennodenně něčím jiným, a samou delikatesou. Tak je to, dědo.“

„Heleďte, koukejte se ztratit!“ zrudl Sudík a sáhl po flintě.

„Nono,“ ušklíbl se kramář. „Co tak zhurta. On by se každý chtěl válet ve zlatě. Jenže mu to není přáno. Ale kvůli tomu ještě nemusí vyhánět poctivé lidi a obchodníky.“

Zřejmě mu nedošlo, že Sudíka dopálilo pouze slůvko „dědo“. Ještě z vozu halekal, ať si Sudík nedělá zbytečně zuby, každý nemůže být milionář. A závidět je špinavost, dědku! Však vám to Manitou počítá! Honem se radši dejte na pokání, vy zřícenino!

„Blbec,“ ulevila si Mařka. „Nic si z něj, táto, nedělej, má vztek, že jsme nic nekoupili.“

Sudík přikývl, že ano, to že je asi pravý důvod celého nactiutrhačství. Nicméně půl hodiny nato ho Mařka přistihla před zrcadlem, které si onehdá přivezla z Wagoneru. Zaujatě v něm zkoumal své vrásky, nakrčoval a zase napínal čelo, kroutil hlavou sem tam ve snaze vidět se ze strany.

Jako stará ženská! pomyslela a radši tiše couvla ze dveří.

U večere už nemluvili ani o kramáři, ani o jeho novinkách, které jim ostatně hodinu od hodiny připadaly bláznivější. Vymýšlel si, mizera, nic jiného. Fantazíroval. Kdoví, zda mu nestraší pod kloboukem. Vypadal na to.

Ale přesně do týdne a do dne přiharcoval Walt Cook a vrazil do světnice, oči navrch hlavy:

Koupil hromadu dřeva, a za babku!

Kde? Inu daleko, ale zároveň nedaleko...

Neodpustil si, aby je nenapínal, dlouho si potměšile pohrával s jejich zvědavostí, na Mařku útočil, zda si o něm, Waltovi, stále ještě myslí, že je největší smolař v prériích.

„No ven s tím, Mary! Jsem takový Jonáš, když jsem právě shrábl dřevo na barák i s krytinou za třetinu normální ceny? Vlastně za ještě míň, za pár šupů! Namouduši! Věřte mi!“

Přítakávala, že mileráda věří, ale jemu to nestačilo, nechtěl, aby jen kývala, nýbrž aby vrtěla hlavou, že není smolař.

Musela mu vyhovět, aby konečně prozradil své tajemství:

Koupil Číňanův barák, tak jak stojí a leží. Čen už je totiž za horami i s pětadvaceti tisíci, které stržil za své naleziště, a ti chlapíci ze severu, co je koupili, na starou dřevěnou čajdu kašlou.

„Nu, a já byl první, kdo se k tomu nachomýtl. O hodinu jsem předběhl Jima Browna, toho s těmi dětmi a ženou do větru. Jen o hodinu! Nemám ponětí, jak tomuhle říkáte vy, Mary, ale podle mého je to štěstí jako hrom.“

„Oh! Oh!“ vydechla. Jako kdyby ji něco zabořilo. „Oh Walte! Jak jste to mohl udělat! Vyfouknout dřevo Jimovi Brownovi!“

„Jednoduše! Byl jsem tam dřív.“

„Na tom nesejde. Ale on přece potřebuje barák víc než vy.“

Walt se zakabonil:

„Podívejte se, Mary, snad mluvím po křesťansku: Byl jsem tam první, koupil jsem, a teprv potom přišel on. Co jsem mohl nebo měl podle vás dělat?“

„Moc, Walte, moc! Mohl jste mu to dřevo zase prodat. Postoupit. Jako Luis Lefier. Však jste nám vyprávěl o těch dvou starých, jak jim dal claim, protože už nemohli dál. Tak se zachovejte jako on, běžte k Jimovi...“

„Ne, Mary! Ani mě nenapadne!“ řekl tvrdě. I oči mu ztvrdly – učiněné modré kaménky. „Luis je Luis, a já jsem já. Samo sebou, taky jsem býval hlupák, i soucit jsem čas od času s někým měl, až mi srdce usedalo. A co jsem si vysloužil? Kopance do zadku. A šíp mezi lopatky! Takže teď je se soucitem amen. Ještě Franka jsem vám daroval, myslím jeho hlavu. Živou. Ale tím to končí. Nebudu už jehně. Žiju mezi vlky, a chci přežít. Musím. Už kvůli vám.“

„Jak myslíte, Walte. Ještě si o tom promluvíme.“

„Ba ne, Mary. Čas řečí je tentam. Panebože, jednou jedinkrát mě potká kapánek štěstí, a vy...“

„Ale vždyť je to chudák!“

„Pěkný chudák! S novým vozem přijel, abyste věděla. A jak já? Co já? Mám já vůz? Ani zdání. Já abych se doprošoval...“

„Však vám ho rádi půjčíme,“ prohodila Mařka nejistě, s pohledem

k tátovi.

Ale Sudík mlčel a Walt maličko zrudl.

„Tak vidíte, jak báječně jsem na tom. Co mám? Nic! Ani vůz, ani ženu, ani děti. Kdo z nás dvou je větší chudák, já, nebo Jim?“

Upíral na ni své tmavomodré kaménky-oči a pojednou věděla, že má pravdu. Pravdu a stádečko koní. Ale nic víc. Ani vůz, ani děti, ani ženu. Vůz snad někdy, a třeba velmi brzy získá, koupí, avšak ženu a děti že už nikdy mít nebude, protože miluje jen ji, Mařku Sudíkovou, která ho nechce a nikdy své stanovisko nezmění. Chudák Walt.

„No co,“ řekla a srdce se jí chvělo soucitem, ale želbohu vskutku jen soucitem a ničím víc, zejména ne láskou. „No co, Walte, Waltíčku, všecko nemůže spadnout z nebe najednou. Těší mě, že vám dneska spadlo aspoň dřevo. Kdoví koho zavedete do toho baráku, až bude hotový.“

„Já to vím,“ zasmál se. „Vás.“

A ona byla ráda, že se opět směje jako kdysi a není už tak ukrutně tvrdý.

„Zítřka vezmeme vůz, Walte, a pojedem pro vaše dřevo. Ano, my dva. Chtěla bych se podívat, co se tam děje.“

„Moc věci!“ zasmál se znovu. „Opravdu moc zvláštních věcí. Nevím, Mary, budou-li vám na to stačit kukadla.“

„A co já?“

Ohlédli se. Docela zapomněli, že zde nejsou sami.

„A co já?!“ opakoval Sudík podrážděně. „Jsem snad vosk? Nebo vejminkář, kterého se už nikdo nemusí na nic ptát? Čí je vůz? Můj! Mařka ho ještě věnem nedostala. A vy, Walte, jste ho ještě dlouho nevyženil.“

„Eh – promiňte,“ zakoktal Walt. „Myslel jsem...“

„Tak nemyslete! Víte, co vymyslel pánbůh, když ho jednou bolela hlava? Tamhlety!“

Sledovali jeho pohled. Mířil k oknu, které Mařka opomněla zastříť a za nímž se rýsovala placka nosu, přilepená na sklo, a dvě velké temné oči. Jako dvě díry do noci.

„Já je zaženu!“

Ale Sudík už neposlouchal. Sebral pušku, vyrazil ke dveřím. Dobrou vteřinu předtím, než se dostal ven, tvář za oknem zmizela. A

když pak zazněl výstřel, věděl Walt i Mařka, že kulka leda rozbila pánbičkovi okno. Taková malá pozornost za to, že stvořil Čerokíe.

„Nu, jak vám chutná sedět v akváriu?“ zeptala se Walta ironicky.

Odpověděl otázkou:

„Proč je váš táta tak navztekáný?“

„Ale jeden kramář mu řekl ‚dědku‘.“

„A hrome,“ poškrábal se Walt na bradě. „Kolik je mu vlastně? Pětačtyřicet? Hm, tady se rychle stárne... Měla byste proti tomu něco dělat.“

„Co asi?“

„Oženit ho,“ zasmál se. „Když Acuff, proč ne taky on?“

Než mohla odpovědět, vrátil se Sudík, zavěsil pušku na hřebík a opět začal proklínat ty rudé kůže. Palisádu by proti nim musel člověk postavit jako za starých pionýrských časů, nic se dohromady nezměnilo, pořád jsou stejní. Bič Ameriky!

„Nonono,“ chlácholil ho Walt jako ubrečeného kluka. „Otravují, pravda, ale tak zlé to zase není. Ani zdaleka, Vsaďte se, Mr Sudík, že za padesát let bude leckdo hrdý na to, že má v sobě trošku indiánské krve. Té pravé, čisté, myslím.“

Ale jestliže doufal, že starého svým žvatláním rozveselí, byl na omylu. Sudík ho hnal ven, aby si běžel ustlat u svých zatracených indiánských koní, a Walt pokorně uposlechl. I dobrou noc popřál. Nemohl si dovolit nahněvat ještě více pána jediného vozu v širém okolí.

2

Sudík se neuklidnil ani nazítří. Nebyla to asi jen jeho vina, neklid zachvátil i přírodu. Dobytek se nechtěl pást, strakatí koně podupávali s nozdrami zdviženými k mléčně bílému nebi. Byl to přepodivný den, bez větru, a tedy zcela jiný než všechny, které zde až dosud prožili. Jen časně zrána se od západních plání přihnalo několik divokých, teplých poryvů – jako kdyby velký bůh prérií, skrytý za horizontem, čtyřikrát nebo pětkrát odfoukl z plných plic. Tráva ulehla a chvěla se, přitulena k zemi... A náhle konec. Ani závan. Veliký bůh se buď zalkl velkým

hněvem, anebo sbíral síly na velikou pomstu. A tráva zmateně vstala, chvilkenku se ještě tetelila jako naježené peří – – – a znehybněla. Mrtvá strnulost.

V hodinách, jež následovaly, se zdálo, že prémie zmrzla v miliónech krystalů ne již zelených, nýbrž modrobílých jako ledová tříšť. Ale jak čas plynul, zmizel i tento obraz a prémie zkameněla a proměnila se v zelenavé žíhaný mramor. Snad to však byl pouze dojem, na němž měla svůj podíl dusná vlhlost, která ležela nad zemí a vylučovala představu všeho ledového. Nevěděli. Seděli před barákem, připraveni skočit dovnitř a zabarikádovat se, až se bůh prerií opět probudí a začne zuřit.

Ale když pak opravdu počal, když krátce po poledni srazil trávu jediným mohutným závanem k zemi, až prémie vypadala jako posečená, vklouzla do baráku pouze Mařka. Sudík se zastavil na prahu a zanaříkal:

„Moje včely! Moje úly!“

„Nech je!“ křikla.

Marně a pozdě. Běžel ke včelínu, příkrčen k zemi. Vichřice mu bičovala košili kolem hubeného těla, až bylo slyšet praskot, jako když se zmítá prapor.

Sotvaže dorazil k úlům, orkán ustal a Sudík se zastavil, vyjeveně se rozhlížeje kolem dokola.

Walter Cook za ním křikl:

„Pojďte zpátky! Úlům se nic nestane. Podívejte se!“

Ukazoval k svým seminolským koním: Při prvním větrném náporu se seskupili do těsného kruhu, hlavy dovnitř, ale nyní opět krok za krokem ustupovali a couvali; vypadalo to, jako když se otevírá veliká strakatá květina.

Měl pravdu. Vichřice se přehnala ještě dvakrát, vždy s menší silou, a poté se otevřela obloha – také jako květ – modře se zasmála, a nárazy větru se spojily v jediný proud, stále ještě mocný, avšak jednolitý a hladký jako řeka. Bůh prerií přestal bušit pěstí a dal se do hvízdání.

Naslouchali tomu nepřetržitému zvuku až do tmy. Zněl v komíně, a stále stejně, až to uspávalo. Avšak kdykoliv se jim začala klížit víčka, násilím se probrali a vyhlédli z okna, co dobytek, jak se tváří. Opravdu by byli v těch okamžicích přísahali, že krávy mají obličej, jejichž výraz se mění, a že lze i na dálku postřehnout, zda vyjadřují strach,

nebo klid, naději, nebo radost.

Totéž platilo o koních. Ale celé tajemství tkvělo asi v tom, že němě tváře dávaly své pocity najevo celým tělem, a to nejen těly jedinců, nýbrž velkým, společným tělem stáda, jeho postojem, jeho pohyby, jeho seskupením. Asi tak jako obloha – ať už plná mraků, nebo prázdná – vyslovuje velmi jasně jednou příslib, jindy hrozbu a ještě jindy veselí.

S prvními hvězdami víchř polevil a současně se uvolnilo i napětí v Sudíkově tváři. Walt toho hbitě využil:

„A je po rámusu a nic se nestalo. Pěkně jsme z toho vyvázli, zaručeně líp než leckdo dál na západě. Tomu říkám štěstí! Ačkoliv dobrému chlapovi jde Manitou nakonec vždycky na ruku.“

Zubil se na Sudíka tak blaženě, že starý roztál docela.

„Dneska je už samozřejmě pozdě,“ pokračoval Walt jako mimochodem, „ale zítra bych rád vyrazil pro těch svých pár prken. Půjčíte mi tedy vůz?“

„To je mi otázka,“ mávl Sudík velkoryse dlaní. „Seber si ho, chlapče, i s dcerou.“

Walt zaplesal:

„Co tomu říkáte? Mary? Pantáta mi vás vydává napospas!“

Pokrčila rameny.

„Už by se mě asi rád zbavil. Háček je v tom, že napospas je možné vydat jen bezbranného. Kdežto já mám tu věcičku, které se říká ‚guts‘, na to nesmíte zapomínat.“

Okamžik si ji prohlížel zpod víček.

„Kdoví, Mary. Někdy mě napadá, jestli vůbec nějakou tu kuráž máte. Jestli nejste jen paličatá.“

„Paličatost se od kuráže trochu liší, ne?“

„Ne trochu, ale moc. Jenomže co v člověku doopravdy je, poznáte, až když jde do tuhého. Tomu se zase říká ‚hodina pravdy‘.“

„Sakra, Walte,“ zasmála se. „Vy občas mluvíte jako bible... Půjдете si i dneska lehnout pod hvězdičky, nebo tady přespíte s tátou?“

„Pod hvězdičky,“ prohlásil pevně. „Pod střechou budu spát, až mi bude říkat ‚pane‘.“

„Jak libo. Ale jestli tohle není jasná paličatost, co tedy? Slyšíte, už tam zase fouká. Měl byste si vzít do kapes pár kamenů.“

Zůstal jí odpověď dlužen a vyklouzl do nepříjemné noci.

Mařka nemluvila naplano. Vichřice od západu nabyla opět na síle a hučela – hotová bystrina, našťestí bez balvanů, bez nárazů, a tudíž i bez peřejí. Ale k půlnoci ochabla s konečnou platností, a když Mařka před úsvitem otevřela oči, řekla si, že ji neprobudil hluk, nýbrž ticho. Mír. Jako po bitvě.

Přehodila si přes ramena pokrývku a šla se podívat na bojiště.

Prérie se jen blyštěla, místy se leskly rudé kaluže, nebyla to však krev, nýbrž lysiny v trávníku, stříkance červené země, které měsíc ozdobil svým světlem, až vypadaly vlhké. Ale nebyly. Stejně jako jediný padlý na tomto poli cti a slávy jistě nebyl mrtev, ale pouze spal. Šla až k němu. Nepohnul se, třebaže její kroky harašily. Ležel naznak, paže rozhozené, a ji přemohla úzkost, zda mu z prsou netrčí opeřený šíp. Už jednou se mu to přece přihodilo!

Sklonila se nad ním. Tu poznala, že má živé, otevřené oči, upřené na ní jako se smutnou výčitkou.

Usedla.

„Ach Walte,“ zašeptala. „Proč vás nemiluju? Všechno by bylo daleko jednodušší.“

Neřekl nic, jen se na ni stále zdola díval. Jako červík, kterého přišlápla střevícem.

„Když vy mě tolik milujete, proč já nemiluju vás? Ne, na světě to není dobře zařízeno. Mít tu moc, zaonačila bych to lépe; Jak by někdo začal někoho doopravdy milovat, hned by ten druhý začal milovat toho prvního. Jako zpátky, na oplátku. To by byl takový můj přírodní zákon. A jak by jeden z těch dvou přestal milovat, hned by přestal i druhý, hned by ho to taky přešlo... Bylo by to tak strašně prosté a dobré, nemyslíte? Jsou přece mnohem složitější zákony přírody, a fungují. Nemyslíte?“

„Ne, Mary,“ řekl. „Nejsem velký učenec, totiž vůbec žádný učenec, ale tolik jsem už vyzozoroval, že všechny zákony přírody jsou jednoduché jako pohlavek.“

„Ale ten můj by byl přece daleko nejjednodušší.“

„Možná. Potíž je v tom, že ho Velký duch zapomněl udělat, a teď už to nikdo nenapraví, nedohoní, ani on sám ne. Myslím Manitou. Řekl prostě ‚Hotovo!‘ a šel si lehnout. Takže my se v tom teď

plácáme, a věčně se už budeme plácát, a nic nám nepomůže. Leda snad rozum. Jenomže vy ho moc nemáte, nezlobte se, dívko.“

„A vy ano, vy... vy janku!?“

„Já taky ne, vy jankovitá.“

Nakonec se oba rozesmáli, protože věru byli oba stejně jankovití, tvrdošíjní, tvrdohubí, až hanba povídat.

A náhle bylo příliš pozdě, příliš světlo, než aby zavřeli oči a pokoušeli se dospát. Umyli se tedy u řeky Neosho, a zatímco Mařka hodila do proudu vlasec, aby měl táta maso k obědu, a hlídala hrot prutu i splávek, rozdělával Walt oheň. Kouř stoupal k nebi rovnou šňůrou a teprv vysoko nad zemí se rozdělil v šest pramenů, v šest bílých chvějících se listů. Vypadalo to jako kopretina.

To tvrdil Walt. Ale Mařka se hádala, že je to lilie. A Sudík tvrdil, že je to pitomost. Všechny ty jejich dětinské řeči jsou pitomost a oba učiní nejlíp, když si zapíší za uši, co mají na čínském claimu udělat. Nejen rozebrat Čenovu boudu a naložit dřevo, to je koneckonců Waltova privátní záležitost. Ale zejména se pozorně rozhlédnout, jak to tam nyní vypadá, a zavést řeč s těmi petrolejáři – jsou-li tam ovšem nějakí! – a tahat z nich rozumy. Slovem napínat zraky, slechy i nos.

Mluvil a mluvil, dokonce předváděl, nač se ptát a jak, aby to vypadalo nenápadně – až Mařka měla dojem, že by nejradši jel s Waltem sám, jen kdyby se nebál nechat ji na Drylandu bez ochrany. Když lezla na kozlík, pomyslela dokonce, že se ten špinavý, užvaněný kramář Bud Selkirk možná dvakrát nemýlil: že táta Číňanovi opravdu závidí jeho trumf a chtěl by si taky přihrát na petroleji polívčičku. – Zakrátko jí ovšem takové podezření připadlo úplně, ale naprosto úplně nesmyslné a pustila je z hlavy.

Vlastně nemohla jinak. Jen vyjeli, počal Walt práskat bičem jako opilý kočí, a nepřestal a nepřestal. Když ho okřikla, dal sice biči na chvíli pokoj, zato se z plna hrdla pustil do zpívání, což se poslouchalo ještě hůř.

„If you like me, Honey babe,
you‘ve got to leave this town...“

Jestli mě máš, holka, ráda,

z města musíš odejít...“

Halekal tu starou oklahomskou o dobrodružném mladíkovi, který jede do prerie obsazovat indžanskou půdu, notoval neuvěřitelně falešně, ale tím horlivěji, s tím větším zápallem. A hned zase lomozil bičem, prásk! Prásk! Prásk!

„She said ‚Don’t you leave me here
But sweet rooster, if you must go,
leave me a dime for beer! ,“

Chtíc nechtíc se musela smát jak jeho pěveckému výkonu, tak oné dívce, o níž zpíval a která – aspoň podle písničky – žebronila, aby jí její kohoutek neopouštěl, ale když už musí jít, aby jí nechal aspoň šesták na pivo. – Všem se nakonec musela smát, i sama sobě, jak drkotá po boku řvoucího zrzka prerií, a nemůže si ani zacpat uši, protože se musí držet vozu, aby nevypadla.

A znenadání zde bylo známé rozcestí – jedna cesta od severu na jih, druhá přímo k západu – avšak nebyl zde už známý legrační vigvam z pomalovaných bizoních kůží. A nebyl zde ani usměvavý Čen, ani jeho rodinka, žádná žlutá squaw v modrých nohavicích, žádné žluté děti v modrých košilích, žádný prastarý otec, kuchař u pana Rockefellera v dobách, kdy ten milionář ještě vykrmoval krocany. Pouze dřevěný baráček zde zůstal, týž, na jehož prahu kdysi postávala Čenova rodinka a ukláněla se zpovzdáli jako řádka pimprlat. Ale vypadal ukrutně zchátralý a osamělý, jako zapomenutý uprostřed roje vozů s nápisy „Standart Oil“.

Bylo jich pět, všechny bytelné, prostorné a zastřešené, učiněné železniční vagóny. A pořád asi nestačily nebo nevyhovovaly: vedle nich se hnědaly báječné stany. Kam na ně zmizelé starožitné typí!

„Safera, Walte, tohle je zazobaná společnost.“

„Možná že někde narazili na zlatou žílu. Ale jinak je to sebranka, na to můžete, Mary, vsadit krk.“

Nejspíše však z něj, Walta, mluvila žárlivost, neboť mladý muž, který se odkudsi vynořil a galantně pomohl Mařce z vozu, působil nejlepším dojmem. Do Franka Bastillona měl ovšem daleko, ačkoliv ne příliš daleko, nanejvýš dva tři kroky. Nikoliv nejmladší, něco přes

třicet, a přitom štíhlý jako dostihový kůň, o hlavu vyšší než Walter Cook, pěšinku v kaštanových vlasech jako nakreslenou podle pravitka, které držel v levici.

Později se dověděla, že se jmenuje John Mellon a že je důlní inženýr. Ted' – v první chvíli – zjistila pouze, že sice nenosí lakýrky jako Frank, a přesto se jí vcelku zamlouvá.

„Přijeli jsme pro ten barák,“ řekla krátce a stroze, aby si nemyslel, že je z těch děvčat, co dělají oči na kdekoho v kalhotách a s ulízanými vlasy. „Ale nejdřív se podíváme trochu kolem. Samozřejmě jestli dovolíte,“ dodala s maličkým úsměvem; aby si třeba zase nemyslel, že ho přehlídí.

„Ale jistě, jistě, miss...“

Představili se, zatímco Walt Cook stál zamračeně stranou, bič stále ještě v hrsti. Nepráskal už. Přesto karabáč neodložil, ba vlekl jej s sebou až tam, kde půl tuctu usmolených chlapů okounělo u vrtací soupravy.

Nebyla to „pekelná mašinerie“, jak básnil onen mluvka kramář Bud, nýbrž velmi prostinké zařízení:

Dvě oje jako k vozu – jen snad o něco delší – a upevněné proti sobě k jakési ose, pod níž Mařka rozeznala soustavu ozubených kol. K ojím byli zapřaženi mezci, po dvou na každé straně, za mezky mávali klacky dva poháněči, cosi hulákali a chodili a kroužili. Kolem dokola, stejně jako jejich zvířata. Dokola, dokola, pořád v kruhu kolem středu, kolem ozubených kol, vrčících jako podrážděná doga. Avšak nad tímto odedávna známým strojem, v němž Mařka již v první minutce poznala žentour, strměl dřevěný jehlan tak vysoký a široce rozkročený, že kdyby jej někdo obalil plátnem, vznikl by stan, pod nímž by mezci a poháněči mohli kreslit své kruhy i v čase nepohody bez obav, že zmoknou.

Kreslit... Věru se zdálo, že jej vytrvale kreslí – ten svůj stále stejný kruh –, že jej ryjí nohama do udusané půdy..., že jej sice už dávno nakreslili víc než svědomitě, ale že jim to pořád nestačí, a že tudíž budou takto chodit do skonám světa. Dokola, dokola. Navždy odsouzení psát a obtahovat jedině veliké kulaté písmeno O.

„To je hrůza,“ vydechla maně.

„Ovšem,“ souhlasil s velkou ochotou inženýr Mellon. „Zcela

správně, až hrůza primitivní zařízení je to. Přesto nás nesmíte podceňovat, miss Sudik. Co nevidět totiž nasadíme páru. Parní stroj. Mechanický pohon. A po něm – a možná už hodně brzy – přijde ke slovu výbušný motor. Princip vrtání zůstane ovšem v podstatě týž: soustava vrtných tyčí, napojených jedna na druhou. Ale sílu, otáčivý impuls, a stokrát mohutnější, nám poskytne buď pára a píst, nebo píst a detonace plynu.

Totíž výbušné směsi plyn – vzduch. Však mi rozumíte, že ano.“

Zadíval se jí do očí. Měla podezření, že se jí vysmívá, ježto v ní odhalil právě to, co chtěla mermomocí skrýt – hloupou, nevzdělanou préríjní holku, něco jako napůl squaw, a že z ní má švandu.

„Nerozumíme,“ ozval se velmi nahlas Walt Cook. „Jsme blbci, pane inženýre. Rozumíme jen kobylám.“

„Vida, vida! Haha!“ usmál se inženýr. „Chcete tím říct, že si s nimi povídáte? Copak vám vyprávějí za dlouhých večerů?“

„Ledacos,“ procedil Walt skrz zuby. „Například, že když udělám tohle –“

Zvedl bič. Téměř současně zvedl inženýr Mellon ruku a zvolal:

„Stop!“

A karabáč klesl a Walt se vyjeveně zadíval na tři hromotluky v propocených stetsonech, kteří vyběhli ze stanů a teď se pohupovali v bocích a šklebili se plni naděje na kratochvílí.

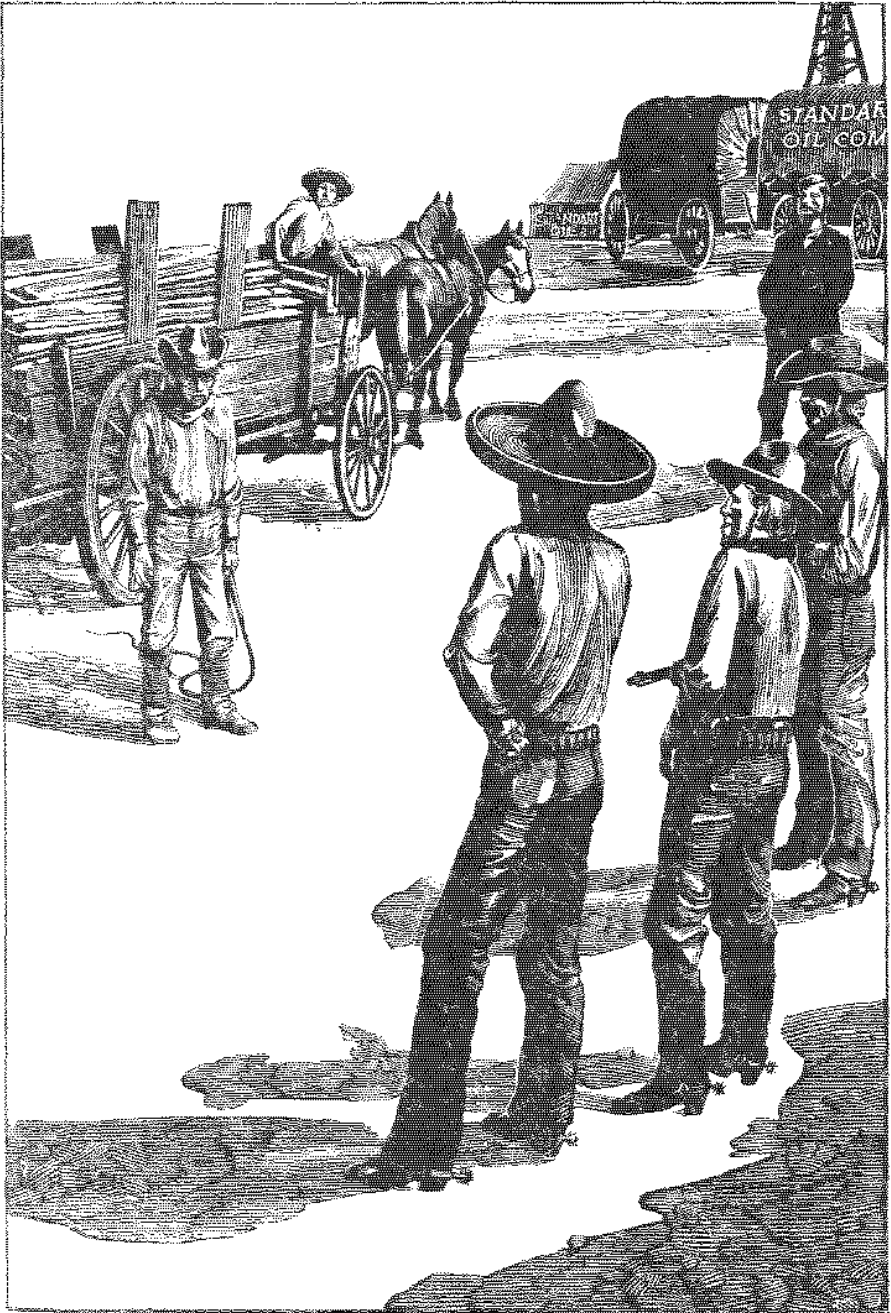
I mezci se zastavili, i poháněči. A z hlubin země – tentokrát doopravdy a doslova – počal vylézat dlouhý, tenký, ztuhlý had.

„Vrtací mechanismus,“ obrátil se inženýr s úsměvem k Maře. „Vidíte jej, že ano? Je zavěšen na vrcholu vrtací věže a skládá se, jak už jsem vás informoval, z celé řady navzájem napojených tyčí, zakončených vrtací korunkou. Prostě a jednoduše jej nastavujeme, prodlužujeme podle hloubky vrtu. Tyče jsou samozřejmě duté, takže uvnitř zbude jádro, vzorek zeminy, který vytáhneme na povrch a prozkoumáme. Je vám to jasné, slečno? A vašemu kočímu také?“

Sklouzl očima k Waltovi, jemuž naskočily na čele rudé skvrny.

„Ano,“ vyhrkla Mařka honem.

„Ne!“ opravil ji Walt. Potil se vzteky, ale dokázal poručit si. I rudá znamení hněvu na čele zvládl, smazal, „Ne, pane inženýre. Vrtal jsem už do lecčehos, ačkoliv nikdy do skály.“

Tolik ale vím, že při tom roste teplo. Co s ním děláte? Vaříte si na něm punč?“

John Mellon zvedl obočí:

„Vidím, miss, že váš čeledín je technický talent. Skoro mám chuť vám ho odloudit. Nechcete jít k nám, mládenče? Ne? Škoda... Tedy teplo vskutku vzniká, a tření je tudíž nutno snížit, aby se korunka nezadřela. Jinými slovy, musíme mazat, chladit. A mažeme i chladíme, mladý muži, blátem. Ano, touhle čvachtanicí. Obyčejná hlína rozředěná vodou. Divné, což? Ale osvědčuje se to.“

V té chvíli vylezl z hlubiny celý kovový had, složený z článků jako tasemnice.

„Nyní sektory rozpojíme...“ počal znovu inženýr, ale odmlčel se hledě za Waltem Cookem, který se beze slova otočil na podpatku a rázoval pryč. „Směšný chlapík, že ano, slečno. Ale tihle trpaslíci jsou vždycky velice urážliví. To už je jejich nátura.“

„Nejsem o nic větší,“ zasmála se.

„Oh! Přeháníte! Ale i kdyby, u vás by to byla přednost. Taková křehoučká panenka! Co, proboha, děláte v Oklahomě?“

Ovšemže neočekával odpověď, chtěl jen lichotit. Věděla to. Z jeho chování, z jeho řeči čišelo, že je sukýnkář, který se v prérii nudí, ale kupodivu jí to nevadilo. Byl tak hezký a uhlazený, neskonale hezčí než všichni muži, s nimiž se v posledních měsících setkala... až snad na Kirka Besta, toho právníka z Wagoneru, na kterého má políčeno Sally Knoblocková. Jenomže tento gentleman byl neskonale vychovanější a zdvořilejší než Kirk.

Ano, věděla, že jeho otázka je jen řečnická; prostě galantní pohlázení. Přesto odpověděla – koneckonců mu nemohla pořád jen němě hledět do očí.

„Co tady dělám... Asi totéž, co vy. Zkouším svoje štěstí.“

„Ale moje drahá slečno!“ zvolal usměvavě. „V té boudě, co jste pro ni přijeli, nenajdete přece žádné štěstí. Tam jsou leda –“

Zmlkl uprostřed věty. Měl asi na jazyku „vši“ či „blechy“, anebo něco ještě horšího, ale v poslední vteřině to slovo spolkl a zamaskoval otázkou:

„Je to přece vaše bouda? Koupila jste ji?“

V té chvíli – než mohla zavrtět hlavou a vysvětlit situaci — ozval

se kdesi vzadu výkřik plný lásky:

„Mary! Dcerunko zlatá!“

„Proboha, snad ne vaše matka?“ zamžikal John Mellon. „Ne. Jen moje drahá tetička.“

Později často dumala, proč to vlastně řekla; jak se mohlo stát, že jí takový nesmysl vyklouzl z úst. Nepřišla na jiné vysvětlení, než že jí to prostě přinesla slina na jazyk, anebo že se pokoušela o vtip, o krátkou odpověď, pokud možná legrační. A že v té hloupé odpovědi ždibeček legrace doopravdy byl: jakmile se vdova Fatridesová provdá za Acuffa, stane se do jisté míry její, Mařčinou tetou – do té míry, jako byl Acuff Mařčíným strejdu.

„Hu!“ zahučel John Mellon. „Fantastický zjev. Jediná žena v pětigalonovém klobouku, kterou jsem kdy spatřil.“

„To víte, jiná by si to dovolit nemohla. Spadl by jí přes uši.“

„Máte asi pravdu.“

Vtom už byla Moira u nich a Mařka utonula v jejím obrovitém náručí.

3

Předmět, který seděl Moire Fatridesové na hlavě, byl vskutku největší a nejproslulejší ze všech výrobků firmy Stetsqn, nazývaný „pětigalonový“ proto, že prý by se do něj hravě vešlo pět amerických galonů whisky čili dobrých devatenáct litrů. Mnozí menší muži jej k své lítosti nemohli nosit, ježto by pod ním napůl zmizeli, avšak Moire držel na temeni tak pevně, že se nepohnul a nepošinul ani během bouřlivého objetí, jímž uvítala Mařku. Jistě k tomu přispěla i okolnost, že Moira byla o dobrou hlavu větší a že tedy široká obruba pětigaloňáku zůstala třčet nad Mařčíným čelem jako roztažený slunečník.

„Kde se tu berete, děvenko? To je dost, že vás tatínek jednou pustil na krok z té hrozně indiánské pouště!“

„Myslíte, že mě přivazuje za nohu ke stolu?“

„Tak proč nikdy nepřijedete ke mně na kus řeči? Tolikrát jsem vás zvala...“

„Pokud se pamatuju, zvala jste jen Boba Acuffa,“ odsekla Mařka, ohlížejíc se po Mellonovi. Ale milý inženýr zmizel jako odvát smršťí Mořřina hlasu. „A co vy tady, paní Fatridesová?“

Vymanila se už z jejího objetí, pro jistotu ustoupila o krok a se zájmem si Moiru prohlížela. Naposled ji viděla v operním hávu z modrého sametu, či co to bylo, dnes však vdova vězela bd hlavy k patě v pracovním: modré chlapské džíny, kožená kazajka, kolem krku kostkovaný šátek a nahoře samozřejmě ten ukrutánský klobouk, z kterého by deset mazavků mohlo popíjet celou noc, a ještě by jim zbyl hlt na ráno. Pokud se pamatovala, měla Moira na sobě kalhoty už tehdy večer, když ji s tátou a Acuffem spatřila poprvé na břehu Verdigrisu; tentokrát však – a nejspíš právě díky císaři všech klobouků – vypadala ještě nezvykleji a mohutněji. Bezmála z ní šel strach.

„Ale mám tady pár rozdělaných kšeftůků,“ usmála se velká žena, plácajíc se jezdeckým bičkem do nohavic. „Dodávám tady těm gentlemanům maso. Je to tak, mládenci?“ houkla k chlapům, kteří nablízku přešlapovali s rukama v kapsách a zubili se. Avšak její hlas byl natolik mocný, že se otočili i ti u vrtu. Dokonce i závěš nejbližšího stanu se zachvěl, pootevřel a v otvoru se objevila hlava s kníry nakroucenými do hrotů špičatějších než hřebíky. Vypadalo to, jako kdyby ten elegant nosil pod nosem dvě skoby.

„Moment, Hansi! Hned jsem u vás,“ křikla Moira a hlava se honem stáhla zpět; jako když zařukáš želvě na krunyř.

„Prvotřídni člověk a prvotřídni ožrala,“ prozradila Moira důvěrně. „Předák přes vrty. Nějaký Biebus, Švýcar. Ale každý mu říká – to se ví jen po straně – ‚Beerflag‘ ‚Pivní prapor‘, haha, protože se za ním věčně táhne pivní puch Ani nemusí otevřít hubu, haha. Ale když ji otevře, t k přímo vidíte, jak se ta smradlavá pivní vlajka rozvinula a třepotá se ve větru. Ale pořád je to lepší, než kdyby do sebe lil...“

U vrtu zařinčelo železo, honáci houkli „Hyjó!“ a Moira Fatridesová už nedokončila svou větu. Rázem zapomněla na předáka s pivním praporem u klapačky.

„Božíčku,“ ťukla se do čela, „vždyť jsem vám ještě nepověděla tu největší novinku. Tu nejnovější senzaci! Nebo to už víte? Ne, to ještě nemůžete –“

„Copak?“ vyhrkla Mařka v radostném očekávání, neboť Mořřin

výraz nasvědčoval, že pro jednou se v prérii přihodilo něco legračního, ale tak strašně legračního a zábavného, až oči lezou smíchy z důlků. „O ničem nevíme! Copak se stalo?“

„Nic menšího...“ spustila Moira pomalu, jako když žvýkáš znamenité sousto, „...a nic většího, než že mu zase utekla.“

„Kdo,“ řekla Mařka bez otázky, ježto už napůl tušila.

„Kdo jiný: Brownová Julie, přece! Žena Jima Browna! Ale to pořád ještě není to nejlepší. Hádejte s kým! No pokuste se, zlatíčko, třikrát můžete sáhnout vedle!“

„Nemám tušení.“

„Jak to, že ne?! Bob tvrdil, že ho znáte, myslím toho, co unesl Julii. Jestli to samozřejmě nebylo naopak. On ho totiž taky zná. Myslím můj Bob. Jako Acuff. Ne? Pořád nic? Dáte se poddat?... Tak tedy s jedním Mexikánem, co vypadá velký, ale není... Pořád ještě ne...? Kristepane, přemýšlejte trochu! Vzpomínejte...“

Ještě okamžik dělala drahoty, pásla se na Mařčině nedůvěře, ohromení, úžasu – – –, ale poté už s velkým západem chrlila jednu podrobnost za druhou:

„S Josém Navarrou vzala do zaječích ta běhna, s tím mrňavým mexických brunetem – černé fousy, černý kukuč, černé svědomí! S tím, co se na podzim přistěhoval k těm třem na claimu hned vedle Jimova. K neuvěření, má drahá, vid'te! Vždyť Julie je o hlavu větší než on! A přece... A jak to zaonačili! Ubožáčka Jima poslali pryč, a náhodou zrovna sem, pro dřevo, rozumějte, aby koupil Číňanův barák a zboural ho a tak dál... Jo, především to bylo, před tou vichřicí. I vůz mu ten všivák José obstaral, totiž půjčil, jen aby se Jima na pár hodin zbavil; on se totiž, chudák Jim Brown, nechtěl od dětí ani hnout. Jenomže to víte, když mu svítila naděje na lacinou bouračku, a ještě k tomu vůz... A jen za ním slehl prach, sebral José Julii (nebo Julie Josého, kdopak to může vědět, haha!) a frrr, tradááá!“

„Ale – ale co děti? Co to nemluvně, které není Jimovo?“

„Co-co-co?“ rozesmála se Moira. „Moc otázek, málo odpovědí. Uvažujte, dejte si s tím práci, maličká.“

Avšak Mařka nechtěla uvažovat, a ani nemusela, Moiřiny oči jasně napovídaly, že teprve toto je ten pravý, nejlegračnější, nejbáječnější, nejsenzačnější vrchol celého případu.

„To snad není možné!“ zajíkla se Mařka.

„Možné – nemožné,“ pokrčila Moira rameny. „Zkrátka je to tak. Prosím vás, copak s sebou budou tahat mrně, které se ještě nedoveče samo ani vyčurat. Ještě že má Jim tu kozu. Řeknu vám, že pro takového sotva odstaveného kojence je kozí mléko nejlepší na světě. Kozu všechno vydrží, pořád je zdravá, žádné pitomé nákazy. Kdepak, koza je nad krávu, aspoň v Oklahomě Nad krávu i nad mámu – to se ví, když se ta máma jmenuje Julie Brownová.“

„Bože můj...“

„Hrůza, co? Ale pořád ještě jen maličkost. Přála bych vám vidět Jima, když se začal shánět po Julince...“

„Vy jste byla při tom?“

„Napůl,“ přiznala Moira smutně. „Přišel jí totiž hledat ke mně. Kam jinam taky než k dobré sousedce, že ano. Jenže my jí ani okem nezahledli.“

„Jak tedy víte, že utekla s tím... s tím...“

„S Navarrou? Ale to je jednoduché, milá Mary. Právě jsem vám to chtěla povědět: Můj Indžan je viděl prchat, když objížděl stádo. Ten rudý pacholek Šunka, však ho znáte. Potíž byla v tom, že nedoveče pořádně anglicky, takže trvalo dost dlouho, než to z něj vylezlo. A ke všemu mluví květnatě, jak už tihleti divoši mají ve zvyku. Ale nakonec to přece jen bylo venku, a řeknu vám upřímně, že to byla pěkná kytice, jenomže nevoňává.“

„A co Jim?“

„Co Jim...“ povzdechla Moira. „Tu podívanou bych vám přála. Jestli jste někdy viděla chlapa, když do něj uhoří hrom, tak víte skoro všechno. Stál jako socha, jen oči mu rostly a rostly, až byly takhle velikánské. A celý zbělal, jako by z něj vytekla všechna krev. No, a pak povídá takovým hrozně tichým hlasem ‚Pánbůh ji netrestej‘ a mašíruje pryč. A já za ním volám: ‚Jime Browne, neberte si to tak, však ona se zase vrátí, ten tatrman jí za chvíli bude mít dost!‘, ale Jim nic. Jako by neslyšel, pořád kráčel tak divně, zvláště – docela jako pes na zadních. Až jsem měla strach, že to dlouho nevydrží a spadne na všechny čtyry. Nebo že se rozsype. A vidíte, neupadl, ani se nerozsypal – aspoň ještě dneska ráno stál za řekou a čučel pánubohu do oken. Asi mu vyčítal, nebo se ho ptal, zač ty tresty, Měl by na to

právo, že ano. Takových egyptských ran – ani v bibli snad nic takového nestojí, a že tam najdete věci, až se červenáte. Ach jo... Takže Jim je zase sám, jen to cizí mně má navíc. A taky vůz, jenže prázdný, protože s tou bouračkou jste ho předběhla, jak pozoruju vy a váš seladon.“

Konečně klesla hlasem, hledíc tam, kde Walt Cook obratně rozebíral Číňanovu chatrč. Ale zakrátko se její očka – jako ztracená ve velké oranici tváře – přesunula zpět a upřela se do Mařčiných s němou výčitkou.

„Ach bože,“ vydechla Mařka znovu.

Vzápětí se opanovala:

„Abych nezapomněla, děkujeme vám za včely, paní Fatridesová,“ řekla nutíc se do ledabylého tónu. Dívala se přes Moirin klobouk k nebi, viděla na něm dva ptáky nehnutě zavěšené na roztažených křídlech, avšak současně je neviděla. Stále na sobě cítila Moiriny oči a musela myslet jen na ně. Na jejich těžký, vyčítavý pohled, který ji chtěl přinutit, aby svěsila hlavu. Ale ona nechtěla a ani nesměla podlehnout, protože to by bylo totéž jako přiznat se k zločinu.

„Otcí přišly vhod,“ pokračovala, jen aby něco řekla, aby zde nestála jako před soudnou stolicí.

„To mě těší,“ zahučela Moira. „Rádo se stalo.“ Nicméně její malé oči neuhnuly ani na vteřinku stranou.

A poté padla znenadání slova, jež přinesla Mařce úlevu:

„Bob mi vyprávěl,“ spustila Moira tajemně, „že ten cvok Walt za vámi léta běhá. A jak tak na vás koukám, panenka... no ven s tím, bude svatba? Ale to se ví, že bude, vidíte?“

„Kdepak,“ zasmála se Mařka. „Spíš se, paní Fatridesová, dočkáte vlastních dětí, než...“

Vyprskla smíchy, ale to nevadilo, hlavní bylo blažené vědomí, že Moira kašle na Jima Browna i na Číňanovo dřevo. Nedívá se na mne s výčitkou, ale pátravě, s vysloveně ženskou zvědavostí. Moiru zkrátka zajímá jen jedno: jak je to se mnou a Waltem.

„Nenene!“ smála se. „Nebudeme se brát, to vám dám třeba písemně.“

„Opravdu?“ řekla Moira zklamaně. „Ale to je škoda, postavou k sobě tak pěkně jdete... pomalu jako byste si toho zrzka dala dělat na

míru. A jak jsem ho poznala, není to zlý člověk. Ale to vy, miláčku, musíte samozřejmě vědět nejlíp. A ostatně máte ještě hromadu času. Já se prvně vdávala až skoro ve třiceti, a že bych byla něco zameškala, to tvrdit nemohu. S mužem je vždycky tak trochu kříž. Naštěstí my jsme stvořené k nošení křížů. My, ženy, a žádný Kristus Pán! Samo sebou někdy nás od nich bolí hřbet... Ale když jsme u toho: Zvu vás srdečně na svatbu. Vůbec všechny od vás, i vašeho tatínka a třeba i toho zrzavého, co vás stejně nakonec utancuje. Že se s Bobem Acuffem budeme brát, už jistě víte, teď jen kdy, kde a jak. Tady ve Wagoneru, od téhle soboty za tři neděle, a zvesela. Určitě přijďte, bude povyražení. A to vy potřebujete ze všeho nejvíc, před chvílí jste vypadala příšerně zasmušilá. Ze tří čtvrtin jako Jim Brown dneska ráno! Stál vám tam před tou drnovou chajdou, co mu ji José Navarra pomáhal dát dohromady – a nezištné, haha! –, a vedle stála ta koza, a vedle kozy ty děti, co už dovedou aspoň stát. A vedle dětí ten uloupený vůz... Jejda, to jsem vám ještě neřekla, že ne?! Tak teda je ukradený, lupičská kořist je to – to se ví Navarrova –, a Navarrovi kumpáni ho teď přirozeně nechťejí zpátky – jako ten vůz –, křížují se, že oni nic, že není jejich, že všechno má na svědomí raubíř José Navarra, který je hrozně zklamal, protože oni jsou od narození lilium. Prima, co? Takže důkaz zločinu – myslím ten vůz – zbyl na krku Jimovi Brownovi, docela jako Juliin nejmladší. Takže jestli se Jim z téhle smyčky vymotá, bude to stejný zázrak, jako kdyby se šibenice zbořila pod vahou jeho těla. Jenže to se, pokud vím, v Oklahomě ještě nikdy nestalo, a jak taky, když tady dovedeme postavit šibenici daleko líp než kostel – – –

Však už běžím, Hansi! To je mi spěchu... No nic naplat, rozloučíme se, moje malá zlatá, musím s Beerflagem dojednat jednu záležitost. Jakou, to vám prozatím nebudu vykládat, ale jednou zblednete závistí. Dětičkám se budete chlubit, že jste byla při tom! Tak na shledanou, děvče moje, a dejte si poradit: nasad'te zrzkovi chomout, to mu udělá dobře, po ničem jiném stejně tolik netouží, ani po vás ne. Tak na shledanou od soboty za tři týdny ve Wagoneru! Bude sláva, bude pití! My vám ukážeme pravou skotskou svatbu! Bobík se už těší jako malý kluk!“

Mezci opět opisovali svůj kruh, žentour vrzal a skřípal, chlapi hulákali, ale Mařka se dívala na opačnou stranu, daleko do prerie, a myslela si, že ve svém mladém životě toho viděla už hodně, ale tohle že je více než moc. To, co potrefilo Jima Browna. Kdyby ho někdo zastřelil, bylo by to přirozeně taky zlé, avšak jinak zlé, nějak obyčejněji, všedněji, jelikož tady padlo už čertvíkolik mužů a taky měli děti. Jenomže vždycky padli ve rvačce, v boji, v hádce, nebo když něco bránili, třeba zrovna ty děti, svou rodinu. A vždycky zbyla u dětí žena, která buď naříkala, nebo přísahala pomstu, anebo obojí zároveň, a která se nakonec mohla znovu vdát. Avšak v Jimově případě je všechno naruby, jako na hlavu postavené a tak ukrutně bezohledné, až to člověku pomalu nejde na rozum. Co teď Jim provede? Vyžene to cizí dítě? Kdepak, musel by je nejdřív naučit běhat! Nebo by je musel pohodit jako kus hadru, a to se nedělá ani se zvířetem... Panenko Maria, o něčem takovémhle jsem ještě nikdy ani neslyšela, a že toho chlapi u ohně napovídají fůry, a většinou samé věcičky, že tě mrazí...

Zachvěla se jako zimou, ačkoliv bylo vlaho. Ale nechtěla si přiznat, že se třese rozčilením a úzkostí, a řekla si tedy, že je chladno. Dočista přirozená věc, máme únor, před dvěma měsíci byly vánoce, já seděla s tátou za stolem a poslouchala, co vykládá o stromech – o čem jiném také, jak tam u nich v Čechách mají o vánocích strom i ve světnici a kráslí ho jako panenku. A jak pod něj dávají jeden druhému dárky, a to že je něco docela jiného, než když něco někomu dáš jen tak z ruky do ruky; že je to, jako kdyby každý dárek spadl z toho stromu – takové zvláštní zázračné ovoce... Pěkně zázračné, když Jim Brown dostal k vánocům cizí dítě! Vlastně je to doopravdy k smíchu, jak tvrdí Moira.

Chtěla se zasmát, a dokonce se jí to povedlo.

„Co je?“ zeptal se kdosi.

„Ale nic, pane inženýre,“ řekla. A teprve poté si uvědomila, že otázku jí položil nikoli John Mellon, ale Walter Cook. „Nic, nic, Walte,“ opravila se.

„Ten náfuka vám nějak nechce z hlavy,“ zavrčel. „Sketa. Troufá si, vytahuje se, ale jen když má k ruce tučet pohůnků. Pět na jednoho!“ Praštil prknem na vůz, až to bouchlo. „Však to má u mě. Nic mu

nedaruju!“

„Když už jsme u těch dáreků,“ vyhrkla, „tak tohle dřevo je můj dárek Brownovi. No co na mě tak civíte! Koupím to od vás, celou hromadu do poslední třísky. Kolik jste za to dal?“

„Poslyšte, Mary, jsem obyčejně beránek, ale někdy ve mně něco praskne a pak je paseka. Nechte mě být, prosím vás, aspoň na chvíli. Nemám právě na špásování náladu.“

„To není špás. Víte, co se stalo? Ten vůz nebyl Jimův, ale vypůjčený. A mezitím, co sem Jim předevěřem jel pro dřevo, utekla mu žena.“

„A co je mi, k sakru, do toho! Měl si ji hlídat.“

„Walte Cooku,“ pronesla zvolna, „jestli stojíte za fajfku tabáku, necháte zbytečných řečí, pěkně v klidu naložíte prkna a zajedete s nimi k Jimovi. A samozřejmě se mnou. Barák nepotřebujete ani zdaleka tak nutně jako on. Vlastně ho nepotřebujete vůbec.“

„He?“ zašklebil se, opřel se o prkno, které měl právě v ruce a zadíval se na ni, hlavu k jedné straně. „Jak tomu mám rozumět, drahá? Že jako budu bydlet ve světnici s vámi, a tchána že přestěhujeme do přístěnku? Beze všeho. Kdy bude veselka?“

„Plácáte nesmysly...“

Nedal jí domluvit, počal už zálibně rozvíjet své staré známé plány:

„To víte, ze začátku nám bude trochu těsno... Ale žádné strachy, než přijdou děti, seženeme lepší dřevo, zbrusu nové! A bude dům jako klícka a dědečkovi přenecháme celý starý barák. Tak jste to myslela, že jo?“

„Táhněte ke všem čertům!“ vykřikla. Zmocnil se jí divoký hněv. „A pěšky! Skončila jsem s vámi! A tohle je můj vůz!“

„Hloupost. Ještě dávno jste ho nezdělala,“ procedil skrz zuby, a neohlížeje se už na ni, naložil poslední prkna. „Nebo chcete poslat k čertu i vlastního tátu?“

„Ničemo!“ zasípěla. „Hulváte! To vám přijde draho! Koukejte zmizet! Tady máte svoje špinavé dolary za tu čínskou čajdu!“

Slepá vzteky začala šátrat po kapsách. Měla v sukni jen dvě, ale než poznala, že obě jsou prázdné, jednu z nich napůl roztrhla. Její vztek tím ještě vzrostl, proměnil se v zuřivost:

„Jděte pryč! Jděte pryč!“

Jak se hnala k vozu, zakopla o cíp sukně. Zachytil ji:

„Mary, prosím vás...“

„Pusťte mě!“ vyjekla. „To je můj vůz! Mám tam peníze!“

„Mary –“

Ostrý práskavý zvuk mu přerval slova. Mařka uskočila. Ale Walt zůstal stát, kde byl, u vozu, a jen ustrnule hleděl ke skupince Mellonových pořízků s bouchačkami v pěstech.

„A teď dávej pozor, prcku!“ houkl jeden z nich, ten s tváří poďobanou od neštovic jako terč, do kterého se trefovala armáda střelců. „Tamto bylo prozatím do povětří. Ale příští už zajede do masíčka. Utíkej, zrzoune, a házej pěkně nohama, ať ti vidím na podrážky!“

„Jestli se nám jako vůbec vyplatí zouvat potom tvou mrtvolu,“ zašklebil se druhý, natolik vyzáblý, že ve svém žlutém sombreru vypadal jako slunečnice. „No bude to?“

„Nebude,“ řekl Walt. „Klidně střílejte, nebráním se.“

„To bych ti ani neradil,“ zasmál se poďobaný. „Slečinko, koukněte na hopsala. Slečinko!“

Mlčela. Moc dobře věděla, co bude následovat, zažila tu otřepanou kratochvíli už nejednou. Poprvé ji mrazilo strachy, podruhé jen tupě přihlížela, potřetí – a také dnes – jí už bylo trapně: Ti pitomci si nedovedou vymyslet nic nového; jako kdyby pořád omílali jedinou starou anekdotu. Pořád totéž, bum pod jednu nohu, bum pod druhou, a pořád dokola, jako ti mezci u žentouru.

„No tak, slečinko i Budeme trestat vašeho padoucha! Slečinko!“

Odvrátila se. Nechtěla vidět Walta, jak poskakuje, dělá jim tatrmána. A její vinou, kvůli ní... Když třeskl výstřel, zavřela mimovolně oči. Hned je otevřela. Zaslechla Walta,

„Jdete na představení, pane inženýre? Trochu pozdě. A měl jste si vzít bílou košili, tmavý kabát a mašli. To nóbl lidi do divadla nosí, já to přece vím, já byl v Chicagu.“

Prásk! Prásk!

„Nechte ho, mládenci.“ Hlas Johna Mellona, „A ty se honem ztrat'. Na šašky máme málo času.“

„A co když je tady šašek někdo jiný?“

Ohlédla se. Walt stál u vozu přesně jako před chvílí, malý, ale

napřímený, a tak pevně rozkročen, že si nebyla jista, zda se prve polekal kuliček a tančil, když se mu zarývaly do drnu kolem bot... Ne, jistě netancoval! Má „guts“.

„Například zrovna vy, Johne Mellone. Říkáte si inženýr, ale pro mě jste trouba. Jo, klidně střílejte, vy krysy, já se nepodělám.“

„Nestřílejte,“ řekl klidně inženýr Mellon. „Tohle povídání stojí za to. Podle vás jsem tedy hlupák, ano?“

„Zcela správně,“ přisvědčil Walt Cook s gustem. „Jinak býváš při vašich školách už dávno trklo, že tady vrtáte díru do země pro nic za nic. On tu totiž žádný skalní olej není. Doopravdy ani kapka! Jinak by se byl přece Číňan nenamáhal vozit ho sem v sudech a lít do písku pod skalou, aby na ten smrad nachytl nějakého hejla. Já ho totiž – myslím Čena – při tom chytil za ruku, Mr Mellon, Jednou v noci. Když svítil měsíček. A já náhodou nespal. Vyneslo mi to dvacet dolarů za mlčení. Až budu mít drobné, vrátím tu dvacítku Čenovi, protože jsem právě teď porušil slovo. Ovšem jestli Čena najdu, už je asi značně daleko. Jinak je věnuju nějakému pastorovi, aby se modlil za lidskou blbost. Co tomu říkáte?“

Inženýr Mellon neřekl nic. Kymácel se ze špiček na paty a zase zpět, ruce za zády, hezký, uhlažený až po tu pěšinku ve vlasech. Mařce se dokonce zdálo, že se usmívá. Zato jeho pistolníci nějak zjihli, zneklidněli. Pěsti se zbraněmi jim klesly, oči se obrátily k němu, vůdci stádečka.

„Žádný rozruch, chlapci.“ Ted' se usmál zřetelně. „Pokračujte.“

„Můžeme teda střílet?“

„Pro mě za mě. Ale ne pod nohy.“ Obrátil se na podpatku.

Zmateně zatékali.

„Tak kam, Mr Mellon? Kam jinam?“

Neodpověděl, rázoval pryč.

„Do klobouku!“ navrhl pod'obaný.

„Prima! Ukousáme mu ho kolem hlavy!“

„Jen opatrně, kamarádi! Nechci tu mít nebožtíčka,“ utrousil John Mellon přes rameno. Poté mu však nedalo a zastavil se a s rukama v kapsách přihlížel exekuci. Asi ho zajímalo, jak si jeho čarostřelci vedou.

První kulka šla příliš vysoko, klobouk se ani nezachvěl; totéž

ostatně platilo o malé postavě pod ním. Druhá olízla levý okraj obruby, ale jen zlehka, takže klobouk zůstal, kde byl. Pouze se trochu pošinul doprava. Třetí provrtala dýnko těsně pod vrcholem.

„To kvůli větrání!“ zajásal ten čahoun podobný slunečnici. „A teď bacha, hrajeme o ucho.“

Jenže čtvrtá kulička letěla opět bůhvíkam.

Vzápětí pohnul Walt Cook rukou.

„Ne!“ zaúpěla Mařka.

Věděla, či spíše cítila, že si jen chce narovnat klobouk, aby obruba nebyla tak těsně u ucha; ale věděla též, že sebemenší pohyb se rovná skoku na hrobníkovu lopatu: odpřisáhnou, že sáhl po pistoli a že jednali v sebeobraně.

„Ne, Walte!“

Ztuhl uprostřed pohybu.

„Dej tu pazouru pryč!“ zařval poďobaný. „Ne, počkat, radši ji dej nad hlavu! A roztáhni prsty! Rozuměj, zrzku, budeme tě lechtat mezi nima...“

„Ne!“ vykřikla potřetí. Ale to už stála před Waltem a dívala se do hlavní revolverů. Docela maličké černé tečky, jako zřítelnice. A maličká světlá kolečka kolem nich byla jako rámečky kolem zřítelnic. Pár šedivých očí, nic více, nic jiného, nic horšího, nic, co by nahánělo hrůzu.

„Vylezte na vůz, Walte,“ mluvila udýchaně. „Na mne si netroufnou.“

„Mockrát děkuju, Mary. To mi ještě scházelo, abych se schovával za ženskou.“

Ale slyšela, že šplhá na kozlík.

„Hej, miss, nejste potrhlá?!“ křikl Slunečnice. „Nejdřív voláte o pomoc, a pak –“

Vyskočila na vůz vedle Walta:

„Jedeme!“

„Kam?“

„Kam jinam, k Jimovi.“

„Jak chcete, mně už je všechno fuk.“

Vtom zahlédla Johna Mellona. Stál s oním pivním Švýcarem Beerflagem před stanem a kynul jim – Waltovi a jí – jako císař davu.

Jenže mezi dvěma pozdravy přitiskl konečky prstů na rty, a ona konečně pochopila, že cílem té němohry je pouze ona. Posílal jí hubičky, neomalený hezoun.

Zahrozila mu pěstí:

„Vlezte mi na záda!“

„Beze všeho, moje spanilá! Račte sestoupit a já milerád splním vaše přání!“ Zuby mu svítily, jak se řehtal.

„Jděte do pekla!“

„S vámi milerád. Na shledanou, miss Sudik. Přijďte zas, a brzy... Haló, ještě něco: Svému podomkovi laskavě pošeptejte, že je průhledný lhář. My jsme odborníci, a ne zrovna padlí na hlavu.“

Walt trhl opratěmi. Konečně se hnuli. Museli však kolem stanu a jeli tak blízko, že zřetelně viděli, jak se Beerflag směje, jak zvedá koutky úst, divže si špičkami knířů nevypíchne oči.

Poté už hluk vrtacího zařízení vzadu slábl. Vyčkala, až ztichl docela.

„Jak to vlastně bylo?“ zeptala se pak. „Opravdu jste Čena nachytl, když lil petrolej pod skálu?“

„Co vás vede,“ mávl rukou. „Ale něco jsem si vymyslet musel, přece nebudu stát jako němý a polykat urážky.“

„Takže petrolej tam je?“

„Kdoví. Spíš je než není. Tihle prachoví chlapi neradi utrácejí zbytečně. Jenže zeměkouli nevidí do žaludku nikdo, ani pan inženýr Mellon. Tamhle u Saliny je už plno zbytečně navrtaných děr. Říkají tomu ‚dry drills‘, ‚suché vrty‘. Nebo taky ‚dry wells‘, ‚suché studny‘.“

„Takže –,“ počala znovu, ale hned zapomněla, co chtěla říct. Vpředu zahlédla postavu na koni, jedoucí stejným směrem jako oni, a podle klobouku poznala už zdálky, o koho jde.

„Krucifix,“ zaklel Walt. „Radši počkáme. Zrovna na ni nemám teď žaludek.“

Bohužel Moira zaslechla rachocení vozu, obrátila se v sedle a zastavila koně.

„Kampak, kampak?“ zvolala, když ji dohonili.

Mařka neměla za nutné se jí zpovídat.

„Čím to, že jste se tak rychle vytratila?“ zeptala se tedy místo odpovědi. „Snad vás nepoplašilo pár kuliček? Ale ovšem, máte před

veselkou...“

„Mary, Mary!“ zahrozila jí Moira žertovně prstem. „Když vás tak poslouchám, řekla bych, že mi závidíte.“

Mařka měla sto chutí vypláznout na ni jazyk. Naštěstí se ozval Walt.

„Nechte toho, dámy, buďte tak moc hodné. Jinak si za chvíli vjedete do vlasů, a já abych vám potom rovnal účesy.“

„Nesmysl, mladíku,“ zasmála se Moira. „S malou Mary se máme nadmíru rády, to jste ještě nepostřehl? Ale dost řečí a vpřed. Jestli jedete k nám, jste vítáni. Bob otevře láhev a já...“

„Děkujeme za pozvání, máme naspěch,“ přerušil ji Walt. „Musíme tohle dřevo složit u Jima a pak honem domů.“

„U jakého Jima?“ podivila se Moira. „Tady je jen jeden, Jim Brown, ale ten ráno naložil děti, zapráskal bičem a dal téhle špatné zemi vale.“

„Jak to?“ vyhrkla Mařka. „Před hodinou jste vykládala, že tam ráno byl, že tam stál!“

Moira se vysmrkala pomocí dvou prstů a pohlédla na Mařku s neskryvanou útrpností.

„Taky že stál. Stál a civěl do dálky, jestli někdo nejede, a pak k nebi, jestli zase nebude vichřice. Víte přece, jak to včera fučelo? Mně to málem strhlo komín. Nu, a když nikdo nešel a nic nefoukalo, posadil chudák Jim děti i s kozou do vozu a odejel.“

„Kam, proboha?!“

„Jak to mám vědět, dcero? Nejspíš hledat ženu. Ačkoliv Julii už asi ne, skoro bych se vsadila, že jí pomalu přestává věřit,“ řekla Moira šibalsky. „Muži jsou takoví podezřívaví... Ale protože se bez ženy těžko obejde, musí se ohlížet po jiné. S největší pravděpodobností po nějaké squaw.“

V Mařce hrklo:

„Po Indžance?!“

„A proč ne? Jakou jinou by taky sehnal, když má na krku tři děti, kapsu děravou a nemůže se ženit, protože ženatý už je.“

„Pravda...“ řekla Mařka nepřítomně. „Sbohem, paní Fatridesová...“

Pohodila hlavou:

„Abych nezapomněla, pozdravujte strejdu Acuffa! Vyříd'te mu, že mu blahopřeju a že celá hořím vidět ho, jak se potácí k oltáři.“

„Proč by se měl potáčet?“

„Protože střízlivého byste ho tam asi nedostala. Adijé!“

Vytrhla Waltovi opratě a zprudka obrátila vůz. Když se po chvilce ohlédla, spatřila, že Moira se za nimi dosud dívá zpod svého gigantického širáku a že zvedá ruku, jako kdyby chtěla pohrozit. Ale asi jim jen mávala na pozdrav a na rozloučenou.

„Vlastně to možná ani není zlá ženská,“ prohodila.

„Však jsem si to o ní nikdy nemyslel. A namouvěru nevím, proč na ni máte tak spadeno.“

„Něco se vám zdá, Waltíku,“ zabručela, nicméně v duchu musela přiznat, že Walt nemluví tak zcela do větru. Ta baba mi jde vskutku ve všem všudy proti srsti. Chováním, způsobem řeči i tím, jak se obléká. Je zkrátka z jiného těsta než já, na všechno se dívá jinak, všechno jinak dělá... A přitom možná desetkrát líp než já. Stará se jen o svůj prospěch, ať to někomu voní nebo ne. Jako všichni tady, nebo aspoň všichni, co to někam dotáhli. Tady si člověk prostě nesmí z ničeho dělat těžkou hlavu, a to ona umí prvotřídně. Nic nebere tak smrtelně vážně jako já. A jak báječně se jí to osvědčuje! Vždycky najde šikovné východisko, na jaké bych já zaboja nepřišla. Nebo přišla, ale neprovedla. Kupříkladu ta věc se strejdou Bobem: Vdova potřebuje na ranč chlapa – co tedy udělá? Ani ji nenapadne ohlížet se po mladším fešákovi nebo pořízkoví nebo chytrákovi, který by jí za chvíli přerostl přes hlavu! Ne! Vezme si Acuffa, a pravděpodobně neprohloupí. – Nebo jiný příklad: Jim Brown potřebuje ženu k dětem? Malý problém – najme za tabáček nějakou starou Indiánku. To je to právě! Žádné dřevo nepomůže, ale squaw! – Třeba mu to dokonce Moira sama našeptala. Jedním slovem chytrá polednice. Ne-li moudrá! Asi jí skutečně závidím. Jenomže co? Chytrou hlavu, anebo to, že se vdává?

V těch úvahách zabočila vpravo do prérie, aby se vyhnula petrolejářskému táboru. Nechtěla se vracet kolem stanů, John Mellon by se ještě nakonec domníval, že mu schválně projíždí před nosem sem a tam, že mu chce učarovat. Nebo dokonce, že on učaroval jí, což by byl ještě silnější tabák.

Jeli tedy obloukem alespoň půl míle na jih a bez cesty. Přesto

postřehli hluk vrtacího stroje.

„Ach bože,“ řekla jako už tolikrát, „ach bože, Walte Cooku, hrozně jsem se na vás prohřešila. Málem vás to stálo život. Nebo aspoň ucho. Odpusťte mi, prosím vás.“

„Není co,“ utrousil koutkem úst. „Dostala jste mě do bryndy, a zase jste mě z ní vytáhla. Co víc může člověk čekat od potřeštěné holky?“

„Máte jen půl pravdy. Jsem holka, ale nejsem blázen. Jenže někdy ve mně něco vybuchne, a potom se neznám.“

„Inu jo,“ povzdechl, „kdyby člověk vždycky věděl, co dělá a co se stane, až to udělá, nebyl by to snad už ani člověk, ale anděl.“

„Jejda, Walte, vy jste skoro stejně moudrý jako Moira!“

Zasmáli se a najednou bylo vše zlé kdesi vzadu jako ten rachot žentouru, vůbec všechno nepříjemné bylo za nimi a pryč; jako to olovo z revolverů, které okousalo Waltovu hučku. Pouze mimochodem se ho ještě zeptala, čím to, že mu klobouk při té produkci nespadal.

„To je jednoduché,“ přiznal bez mučení, „já se vám, Mary, tak děsně potil strachy, až se mi ta paráda přilepila k čelu.“

Rozřehtali se tím veseleji, že právě narazili na jednoho z Mellonových mužů, který se až sem uklidil za lidskou potřebou. Už vůbec nepřišel do rozpaků, a proč taky – na téhle velké míse trávy by se neuměl schovat ani Apač, že ano. Klidně jim zasalutoval, a Mařku dokonce oslovil zpěvem:

„You’re the sweetest gal on the wide prairieeeee,
where the rattlesnakes hiss and wind blows freee!“

„Jsi najsladší holka z širé prériééé,
kde syčí chřestýš a vítr ostrý jééé!“

A jelikož to byla prastará písnička, jen trochu upravená, mohl se mu Walt odměnit druhou slokou:

„We’ll burry you on the lone prairieee
in a little box just six by threee!“

„Pohřbíme tě na pusté prérii
v truhličce ne větší než šestkrát tři!“

Chlap si zapínal řemen a řehtal se jako pominutý. Jako oni dva. Nyní, když dálka pohltila rámus strojů, byla prerie nějak čistá, ba víc než čistá – očistná. Všechno vymydčila jedna radost.

Jeli ještě asi půl míle, a protože vůkol bylo tak nesmírně čisto a prázdno – pouze na nebi legračně pokřikovali drozdi –, zastavili a honili se kolem vozu. Jako děti, z čiré radosti, že zůstali naživu, a dokonce celí, že Walt má pořád ještě obě uši a všechny prsty, a Mařka že se nestřetla s kuličkou, když se mu kajícně vrhla na pomoc.

Až když ji chytil, když ji pevně uchopil za ramena a zahleděl se jí do očí, řekla: „Dost! Nejsme přece malí.“

Hned ji to mrzelo, ale už se nedalo nic dělat.

„Ach Walte,“ povzdechla, když usedli na kozlíku, „jak je možné, že se Julie Brownová zhlédla v takovém...“

„Skrčkovi?“ dopověděl slovo, které spolkla.

„Ne, kdepak!“ vrtěla horlivě hlavou. „V takovém cizím lumpovi. Ukradl vůz i s koněm!“

„Kdoví. Třeba ho k tomu navedla, Mne už kolikrát napadlo, že kdyby muži dělali jen to, co sami chtějí, neudělali by toho moc.“

„Takže my hýbeme světem?“

„Kdoví,“ řekl znovu. „Já vím jen jedno: že horší než nejhorší Indžani bylý jejich squaw. A že si tedy Jim Brown dvakrát nepomůže, jestli se zařídí podle Moiry.“

Nevěděla, co na to říci, a mlčeli až k řece Neosho.

5

Vyprávěla Sudíkovi dopodrobna, co se děje na bývalém Čenovu pozemku a jak to tam nyní vypadá. Poslouchal mlčky, jen starostlivě krčil čelo. Teprve když se zmínila o inženýru Johnu Mellonovi, přerušil ji, že je to určitě obyčejný český Meloun, který si poameričtil jméno.

„Melounů je u nás spousta,“ vykládal, „například hned Vašek

Melounuc, hamerník. Co já se k němu nachodil jako kluk okukovat jeho kladivo, takovou obrovskou palici, co s ní hýbala voda! Jo, kde jsou ty časy. Takže tenhle John je taky prachobyčejný Honza Meloun. Mě neoblafne, inženýr!“

Nechala ho při tom, třeba se ani mor nemýlil.

Tři týdny nato se chystali do Wagoneru na slavnou veselku Boba Acuffa. Rozhodli se, že pojedou oba. Mařka i Sudík, a Dryland že ohlídá Walt, který snad do jejich návratu stluče konečně dohromady svůj baráček z Číňanova dřeva. Mořil se s tím den po dni od rána do noci, a pořád nebyl hotov. Vzal si totiž do hlavy, že musí mít verandu, na které se bude zvečera rozvalovat jako velmož a zírat do daleka. Doslova tak to hlásal: Že bude na té verandě dřepět, nohy na zábradlí, a zírat a zírat a čekat na své štěstí. A štěstí jednou přijde, a bude mír sukně, protože to bude překrásná dívka s dlouhatánskými copy jako ze zlata.

„Zlatá blondýna to bude!“ opakoval napořád s vyzývavým pohledem na Mařčin kaštanový drdůlek. „Blondýny, to je moje. Blondýnu si nedám vzít.“

Snad v ní chtěl vzbudit žárlivost, dětina, jinak si jeho počínání nedovedla vysvětlit.

Tak či onak, lopotil se se svou verandou do úpadu, ale ne a ne ji vykouzlit, stále mu chybělo pár sloupků a kousíček střechy, ačkoliv Číňanovu chajdu zmenšil natolik, že se mu do půdorysu vešel právě slamník,

„Nevím, nevím,“ popichovala ho Mařka. „S tou blondýnou se tu snad uskladníte. Ale kam k čertu dáte ty blond – zrzavé děti?“

„Bez starosti,“ smál se. „Ještě není všech dnů večer. Vy mi jednoduše přivezete z města sloupky i krytinu, a já to přebuduju.“

Ještě když v sobotu časně zrána vyjížděli do Wagoneru, kladl jim na srdce, aby moc nepíli ani netancovali, protože jinak zapomenou.

„Ty sloupky a plech! Nebo dehtovou lepenku!“

„Spolehněte se...“ slibovala už potřetí, ale stále na půl úst.

V této chvíli, kdy ji od Acuffovy svatby dělily jen hodiny, netěšila se na město ani za mák. Spíše jí naskakovala husí kůže. A přece musela v minulých dnech vynaložit dosti námahy, aby tátu k cestě přemluvila. Nechtělo se mu, nestál o slavnosti, tvrdil, že nic se nemá

slavit předem; a zejména ne, když se jeden hlupák žene do záhuby.

Nakonec ho ovšem udolala a vyrazili, on ve své jediné bílé košili s černou mašlí pod bradou a v šosatém kabátě, ona ve své nejllepší sukni, kterou celý týden přešívala, aby vypadala ne sice jako nová, ale jako jiná, odlišná od té, v níž kdysi zpívala na pódiu v nehotovém kostele. Bohužel barvy nezměníš, stejně jako nedokážeš dokonale odstranit oleštěné plochy. Pořád je viděla, ty „špígle“, jak říkal odborně Sudík; leskly se jí na kolenou do šeda a do růžová jako kalužiny, jako skutečný „špígl“, zrcadlo. Raději je zakryla pokrývkou, aby ji nestrašily.

A aby na ně přestala myslet, uvažovala o budoucnosti této prerie. Usoudila, že narazí-li inženýr Mellon a rockefellerovci na petrolej, vyrostle kolem vrtu město nebo městečko a zanedlouho povede těmito končinami železniční trať. Jak jinak by dopravovali tu břečku do světa?... A město se možná bude jmenovat Vigvam na paměť legračního indiánského stanu, pod nímž Čen vařival kafe, ale začas už nikdo nebude vědět nic ani o Čenovi, ani o jeho stanu, ale jméno zůstane. Velké město Vigvam. Obchody, hotely, kostely, hřbitovy, školy, vězení... A nikdo nebude mít ponětí, proč a zač je to zrovna „Vigvam“, jen já a táta a Acuff a Moira. Ale táta i Acuff i Moira umřou, a zbudu jen já. A já taky umřu, a možná dřív než oni, a nezbude nic. Pouze veliké město Vigvam. A všude bude hořet petrolej, v lampách a ve vařičích a bůhví v čem ještě, a bude hrozný puch. Panebože, radši aby ten petrolej nenašli... Ačkoliv když ho najdou, budu za krátký čas bydlet u železnice a celkem vzato blízoučko u města Vigvamu, a nebudu už tak osamělá a ztracená. Tak ať ho radši najdou! Ať ho najde zrovna inženýr Mellon, protože je takový hezký a učesaný a vzdělaný... Jenže když ho najde, tak asi zbohatne a odjede d'asví kam, kde bude z bohatství něco mít, kde si bude moci vyházovat z kopytka... Tak ať ho radši nenajde!

Plácala se do kolen – levé znamenalo „ať ho najdou“, pravé „ať ho nenajdou“..., až nakonec plácla do obou současně, aby to jako rozhodl Manitou. Co se budu starat, ať se stará on, Velký duch, od čeho ho máme.

A pojednou byli na kopečku u hřbitova a dole se rozkládalo město s Hlavní třídou pěkně do obloučku. Jako luk. Vlastně spíš jako zuby

tlustého Dona Gallika, který vydupal ze země časopis „East Oklahoma“ nebo tak nějak: zbrusu nové a trošku pootevřené, jen se zahryznout.

Tu znovu pocítila úzkost.

A pak vjeli mezi baráky a ona žasla, jak se město od její poslední návštěvy změnilo. Daleko míň mezer mezi domy-zuby. A mnohem více nápisů, celá řada nových jmen, barevně namalovaných na falešných štítech, jež nebyly nic jiného než vysoké stěny z prken, přilepené na nízká průčelí.

MAUD'S PLACE. THE OLD IRISH – WINES & ALES.
HILLMAN'S DANCING & DINING PALACE.

Jeden nový lokál vedle druhého... Nebo tu už na podzim bylý, ale já je nepostřehla?

Snad. Bylo to možné, ještě nikdy nespátřila Wagoner v zářícím slunci, vždy jen v blátě nebo v oblacích prachu a pod zamračeným nebem. A přece...

Ne, netroufala si rozhodnout. Měla divný pocit, že město, které donedávna klímalo, najednou procitlo, a tak zprudka, až přecházejí oči..., anebo že ona sama se probudila a vidí všechno jinak.

Mimoděk se obrátila k tátovi, co on, jak se tváří, co říká novému Wagoneru.

Neříkal nic. Hrbil se nad opratí, nedíval se ani vpravo, ani vlevo, ale jen na zadek kobylinky, a tvářil-li se nějak, tedy sklíčeně. Číselo z něho, že se stydí za své ustrojení, za furiantskou stuhu na krku, a že myslí jen na to, aby už měl tu komedii za sebou.

Trvalo však dobré dvě hodiny, než zasedli ke svatební hostině, a v té době už Mařce Wagoner jiný nepřipadal. Ne, v podstatě se nezměnil ani za nehet, jen tucet nových baráků vyrostlo, tucet starších dostalo nový kabát a objevilo se pár vývěsních štítů křiklavější barvy. A dvě tři nové ulice se rozběhly na tu či onu stranu Hlavní třídy, nedostaly se však daleko a skončily, zakrněly v udusané trávě. A presbyteriánský kostelík ještě o sto procent zohyzdněl. Člověk by byl přísahal, že to už nejde, avšak chyba lávky: Kdosi jej natřel hořčicovou žlutí, jako kůlnu, a bylo to na světě. Nejošklivější dům Páně v Oklahomě, a tedy v celých Spojených státech, a tedy v celém vesmíru.

Ale jinak se opravdu nezměnilo dohromady nic, zejména ne lidé.

Až snad na Acuffa, který však vlastně do Wagoneru nepatřil.

6

Seděl po boku své přezrálé novomanželky v čele stolu a celičkový se leskl jako mastnotou. A přenáramně ztloustl za těch pár měsíců, co zradil Dryland. Aspoň dvacet liber přibral! Vykrmila si ho, vdovička. Přesto se pořád vedle ní ztrácel, učiněný střízlíček vedle krůty. Nebo spíš vedle labutě, protože to, co Moira dnes pyšně nesla na hlavě, byla labuť, byť i nezvyklého zabarvení, bílo-modrá: hrozitánský bílý klobouk s modrým pštrosím perem, huňatějším než ocas liščí královny.

Bez jakýchkoliv pochyb přetrumfl ten klobouk vše, co kdy Wagoner spatřil, o okolní přerii ani nemluvic. Zlatý hřeb celé veselky to byl pravý pařížský model, dovezený až ze Charlestonu, Však jej nevěsta nesundala ani během svatebního obřadu.

Pinč využila odvěkého práva vdovy vdávat se s hlavou pokrytou, bez závoje i věnečku, nic nedala na žertovné řečičky, že pod ní – jako pod tou boudou na pštrosa – asi něco skrývá, třeba poklad nebo třeba ještě jednoho takového ženicha, klidně by se tam přece vešei, malý odvážlivec. Sama se nejvíc chechtala všem vtípům, pouze v kostele zvažněla a uronila slzy. Ale teď – po obřadech, tedy vdaná – už opět zvesela přitakávala Danovi Gallikovi, když dával k lepšímu historii jejího senzačního klobouku.

Pil, žvýkal, kousal, polykal, a ještě řečnil cvakaje bohatýrsky chrupem – na všechno stačil svou zánovní perleťovou výzbrojí! – a opět uhryzával z krocaního stehna a mezi sousty líčil, jak ten Pan Klobouk putoval z Charlestonu v tak obrovské krabici, až si všichni kočí dostavníku, kteří se cestou vystřídali, do jednoho mysleli, že vezou hudební nástroj. Totiž buben. Vojenský! Pro federální posádku, pro naše statečné pěšáky, aby za jeho zvuku proháněli rudokožce. A vidíte, on to nebyl buben, ba ani orchestrion, ale nejnádhernější pokrývka hlavy pro nejnádhernější nevěstinku. Hahaha!

„Já přece musím vědět, co je nádhera,“ burácel na celé kolo. „Kdopak jiný! Já jsem novinář, já vydupal ze země nejlepší list v Oklahomě, abych tady z pověření Washingtonu pozvedl kulturu a

vzdělání a smysl pro krásno. Takže zítra si o téhle svatbě přečtete podrobnou zprávu v mých novinách, všechno tam bude živě popsáno a tenhle klobouk, tenhle vzor nejnovější módy tam bude plamennými slovy přímo vymalován! Nikoli, přátelé, už dávno nejsme špinaví průkopníci – totiž průkopníci ještě pořád, ale už nikoli nemytí, už ne v hadrech, ve smradlavých kůžích a tak podobně...“

Na chvilenu zmlkl, aby svlažil hrdlo, a poté se již nedostal ke slovu, ježto šerif Cimarron – jako ta řeka! – zanotoval píseň o průkopnících a pěl a pěl, oči u stropu, nos trochu nakřivo a pravici na lenochu vedlejší židle, kde seděla Trilby Adamsová v nové růžové blůze, nadmíru krásné, a jen ždibeček příliš těsné na Trilbinu plnoštíhlost.

Ale za chvíli se musel napít i šerif ABC a jeho notu převzal jakýsi stařík v pobryndané kazajce, na kterého nevybylo místo u stolu, a který tudíž jedl a pil vestoje. Jenomže nezpíval o průkopnících, nýbrž o válečnících, a prapodivně:

„A rich man’s war
means a poor man’s right...“

„Boháč začne válku
a chudák bojuje...“

A zase dokola, a pořád hýkavěji, zajíkávěji:

„A rich man’s war...“

Byl jediný ze společnosti, koho Mařka neznala ani od vidění, ale záhy se ukázalo, že není sama:

Sally Knoblocková se naklonila k své matce a Mařka jí četla na rtech otázku, kdo je ten hejkal. Ale co čert nechtěl – zrovna když stará Knoblocková dceři odpovídala, klesl staroch hlasem a Mařka zřetelně postřehla dvě slova z úst paní Gladys:

„...white trash.“

Neměla tušení, zda je zaslechl i někdo jiný, nebo dokonce ten zpěvák. Pochybovala o tom, děda stál opodál a měl už notně v hlavě,

hosté u tabule buď jedli, nebo hlučeli, drmolili, cinkali skleničkami. Avšak ona, Mařka, měla bystrý sluch, a navíc jakoby zaostřený na pisklavý hlas Salliny matky.

„... , white trash.“

„Bílé bláto.“ Nebo „bílá pakáz“, „bílý hnůj“. „Bílé tentononc.“

Privřela oči, odkud tu nadávku zná. Nemusela dlouho vzpomínat: Z jihu, když tam s tátou před léty putovali, než opět zabočili k severu v naději, že tam najdou pořádný les, či alespoň pár stromů.

A náhle věděla o paní Gladys mnoho:

Je jižanka a bývala bohatá. Pochází z „white genty“, „bílé šlechty“, jak se v jižních státech dodnes říká. Na jedné straně oni, bílá noblesa, a na druhé takoví jako tenhle děda, bílý hnůj. A pak tam samozřejmě bývali ještě černí otroci, a rozdíl mezi bílou šlechtou a bílou sebrankou záležel jen v tom, že ti první měli otroků stovky, ale ti druzí žádného, nebo jen jednoho. Nebo dva. A „bílá šlechta“ plivala na „bílou žebrotu“, ale když pak vypukla občanská válka, přišel bílé šlechtě velmi vhod i ten bílý hnůj, protože šlechta obvykle jede do války na koni, ale to zdaleka nestačí; je zapotřebí pěšáků. Nu, a děda hýkal je zřejmě veterán z té války, věk na to má. Zkrátka bývalý pěšák. A jeho písnička je asi pěšácká, a nejspíš mluví pravdu, neboť válku začala „white genty“, a „white trash“ šel bojovat. A všichni dohromady dostali na frak.

To věděla ze škol. Vystřídala jich řadu, pár měsíců tady, pár tam, podle toho, jak se kde táta zdržel. Ale všude slyšela v hodinách dějepisu o válce Severu proti Jihu. Jak prezident Lincoln chtěl zrušit otroctví, protože uráží lidskou důstojnost, ale jak se jižní státy postavily na zadní, že ne, že bez „darkies“, to jest bez černochů, nemohou existovat. A tak se tedy válčilo, Sever, „Unie“, proti Jihu, „Konfederaci“, až Jih prohrál. Všechny otroky musel propustit. Ale nezapomněl. A už asi nikdy nezapomene...

Převrátila do sebe sklenici vína. Kolem šuměl hovor, stařík již přestal zpívat, Kirk Best – ten hezký právník se světlou čupřinou do čela – nějak nedbal o zamilovanou Sally Knoblockovou a bavil se radši přes stůl se soudcem Newmanem, který i ve svátečním vypadal jako zaprášená figurína... a Sally se mračila, a ta smutná ženská s dlouhým nosem se pořád upřeně dívala někam hrozně blizoučko,

nejspíš na špičku toho svého hrozného nosu... A Trilby Adamsová se smála čemusi, co jí šerif šeptal do ucha... a notář Cordell Knoblock si nervózně uhlazoval pár stříbrných vlasů, naskládaných sem tam napříč lebkou, a zdál se dnes ještě stříbrnější než kdy jindy, asi proto, že měl sněhobílou košilku.

A novomanžel Acuff unaveně, podroušeně mhoural, jak mu novomanželka dojatě hladí ruku... a Sudík do sebe lil sklenku za sklenkou... a veliký, tlustý Dan Gallico si utíral hubu sem – tam, sem – tam, až se zdálo, že si brousí a leští svých padesát nových zubů, nebo kolik si jich vlastně dal ve Washingtonu udělat...

Avšak ona, Mařka, myslela na jednu třicet let starou válku a říkala si divné věci. Například, že paměť je krátká. Že dítě někdy zapomene na matku, ba někdy snad i matka na dítě, má-li druhé, a člověk že zapomene na bolest, hned jak se mu uleví, a na hlad, jakmile se nají, a třeba i na lásku, jakmile najde někoho lepšího, ale – – –

– – – ale že ti, co přišli o peníze a moc, nezapomenou nikdy.

Nikdy neodpustí těm, co jim obojí vzali. Ba ani těm neodpustí, kdo za ně bojovali, ale protože nebyli ani mocní, ani bohatí, ztratili jen málo nebo nic, a smířili se tudíž s porážkou. Pořád jsou pro paní Knoblockovou „white trash“, a nejradši by je nakopla. Jenže si to už nemůže dovolit.

„Teď už bychom se mohli ztratit, ne?“ zašeptal Sudík.

Zprudka se ohradila:

„Proč? Vždyť bude tancovačka!“

Potrásl zmučeně hlavou, ale neřekl už slovo. I do Hilimanovy putyky ji doprovodil, do toho „Hillmar’s Dancing & Dining Palace“. Šli sami až vzadu, uzavírali průvod svatebních hostí, jen Bob Acuff se k nim na chvíli přidružil; novomanželka se někde zdržela, asi si upravovala klobouk.

„Tak co, dezertéře?“ rýpl ho Sudík loktem do žeber. „Cos mi přišel povědět? Že se hanbiš před starým kumpánem? To ti teda schvaluju! Jen se propadej studem, pořád to ještě bude málo. Vzít do zaječích a neřít ani popel...“

„Hele, nech toho,“ zabreptal Acuff vztekle. „Co si vlastně myslíš? Že jsi moje vrchnost? Že se tě mám ptát, co smím a co nesmím? Vlez mi na záda!“

„Dejte pokoj! Vy, strejdo, i ty, táto,“ okřikla je Mařka. Setkali se takto tváří v tvář vlastně poprvé od chvíle, kdy Acuff odejel pro úly jen v košili a divže ne bos – měli si tedy co vyřikat, ale ani chvíle, ani místo se jí nezdálo vhodné pro takovou debatu. Ostatně měli oba v hlavě a strachovala se, že slovo dá slovo, až dojde na pěsti, svatba nesvatba. „Však si jednou o tom všem popovídáme, ale v klidu a v ústraní. Třeba až se strejda přijede podívat na Dryland.“

„Já?!“ bouchl se Acuff do prsou. „Co bych tam, ty bláznivá, dělal! Abyste věděli, jsem zatraceně rád, že jsem se ho zbavil, vašeho Drylandu! Tak mizerný, pitomý kus země na konci světa by člověk...“

„Tiše, tiše!“ zasáhla Mařka znovu. „Co tady, strejdo, řvete na celou ulici, šetřte si hlas domů, pro novou paní choť! A jestli chcete něco vědět, tedy náš Dryland vůbec není špatná země, natož pitomá. Ne, nechte mě domluvit: Slyšel jste už někdy o pijavkách?“

Oba na ni zůstali vyjeveně civět, nejen Acuff, ale i Sudík, takže nebezpečí hádky bylo pro chvíli zažehnáno. Honem tedy pokračovala, vyprávěla jim vše, co kdysi kdesi – snad ve škole – slyšela o hrozných tropických zemích, kde je to samý močál. A v těch močálech a bažinách se to jen hemží pijavicemi, a to je, panečku, peklo! „Tam byste, strejdo, náš Dryland ještě špendlíčkem hrabal. Protože jak do těch hrozných bažin strčíte nohu, vycucnou vám ji pijavice ještě rychleji než vy před chvílí tu láhev. Však jsem vás moc dobře viděla, jak jste si přihýbal... Ne, klid, nic ve zlém, však na to máte právo, je to vaše svatba a byla to vaše kořalka, ne má. A však vám to stará doma zatrhne, když vás teď má jistého.“

„Cheche!“ ozvalo se za nimi, a aniž se otočili, věděli, že je to právě ta „stará“, která si už urovnala parádu a teď je dohonila.

„Nic mu nebudu zatrhovat,“ chechtala se, „pobízet ho budu, květinko Mary! Aby pořád pil a pil, to se ví, jen mlíčko. Od jeho vlastních kraviček, chacha! Protože co je moje, to je teď jeho a naopak. Takže i z toho vašeho báječného Drylandu mi teď kus patří, protože patří jemu, mému mužíčkoví. Je to tak, Bobe? Máš nárok na třetinu, nebo nemáš?“

„Nemá!“ vyhrkla Mařka. Zastavila se. Co tak dlouho s tátou očekávali, o čem už tolikrát hovořili, bylo na talíři. „Na nic nemá právo, a nic taky nedostane. Byl u nás z milosti! Jen si nechte

vyprávět, jak nám chtěl podvodně ukrást starý claim a Strom!“

„Jeminkote, vy jste ostrá!“ spráskla Moira ruce. „Já o vás jako o růžičce, a vy do mě kopřivou... Ne, ne, děťátko, nečervenejte se, já to na vás nikomu nepovím. Natož abych o vás roztrušovala, jak dovedete překrucovat. Ano, překrucovat, moje milá zlatá! Protože o vašem starém claimu tady nepadlo ani slovo, ale jen a jen o novém. A tam jste přišli všichni tři jako jedna rodina, tam se nikdo podloudně nevtíral, hlavně ne můj Bob. Spíš se ale někdo odkradl a horempádem běžel sem do Wagoneru zaregistrovat ten úsek na své jméno. A mého Boba přitom vynechal...“

„Cože?!“ vyrazil ze sebe Sudík, bledý pobouřením. „Já vám tedy povím, jak to bylo! Přijel jsem registrovat jen s dcerou, to je pravda. Ale proč? Protože váš Bob zmizel, ztratil se! On se vůbec ztrácí moc často –“

„Proboha, Mr Sudik, nerozčilujte se,“ usmála se Moira chlácholivě. „Kdo vás obviňuje? Kdo vůbec někoho z něčeho obviňuje? A kdo myslíte, že stojí o váš Dryland?! My se vám na něj, s prominutím, vyklidíme, my máme svého ažaž. My vám spíš můžeme ještě přidat. A třeba i přidáme! Každý není krkoun.“

Sudík náhle zrudl až ke kořínkům vlasů.

„Co byste mi přidávala!“ vyrazil ze sebe. Stáli sami čtyři v chodbě Hillmanovy tančírny, celý průvod již zapadl do lokálu, odkud bylo slyšet kvílení housliček a drnkot piana. „Kdo se vás prosí o almužnu?!“ Oči mu planuly, brada se vysunula. „A kdo je u vás krkoun?! Abyste věděla, tu třetinu mu dám! Je jeho, rozumíte! To slavnostně prohlašuju! Chcete na to svědka? Tady ho máte!“

Chytil za rukáv hubeného chlapíka, který spěchal chodbou s košíkem plným zakrvácených hadrů:

„Slyšel jste mě, že ano. Jak se jmenujete?!“

Muž s košíkem jen něco zavrčel, vytrhl se mu a vyrazil na ulici nedbaje, že za ním Sudík volá, aby počkal, že teď je svědek a musí říct své jméno.

„Nechte toho,“ chechtala se Moira. „Jako byste neznal Jima Browna.“

V Mařce hrklo:

„To je Jim? Ten, co mu už dvakrát utekla...“

„Kdo jiný. Dělá teď tady na jatkách, dali mu tam barák po jednom barevném špindírovi, co míchal do hovězího maso z pošlých kusů. Tak ho vyhodili a vzali Jima. To víte, každý by tu práci nevzal, ale chudák Jim si těžko může vybírat, když má za stolem tolik krků, tolik dětí, a ani jednu ženu...“

Ještě na prahu lokálu vykládala nová paní Acuffová o Jimově Julii, té krkavčí mámě – totiž spíš kukaččí, protože snáší do cizího hnízda, hahaha. Že prý ji kdosi viděl až u texaských hranic s tím krátkonohým čertíkem Josém Navarrou: párek za všechny peníze, ona dlouhá a rozcuchaná jako rusalka, on radši pořád v sedle, aby vypadal jako urostlý chlap. A že prý oba...

Více už Mařka neslyšela. Zůstala vzadu, počkala, až za novomanžely a Sudíkem zapadly dveře lokálu. Obrátila se. Vyběhla na ulici. Ve vratech se srazila s Filipem Knoblockem. Odstrčila ho. Utíkala. Měla dojem, že Filip za ní něco volá. Neotočila se. Jim Brown kráčel daleko vpředu a obávala se, že ho ztratí z očí v hemžení jezdců i pěšáků, kteří se po polední siestě vyhnuli na Main Street. Dostihla ho až tam, kde začínala prerie a kde stál Osamělý barák, vysunutý za město jako katovna a obehnaný dřevěnou palisádou.

„Jime!“

S trhnutím se otočil a pojednou věděla, že ho zase jednou zmátla, že mu ženský hlas vnukl jedinou představu – stejně jako kdysi osamělá ženská postava na pahorku nad řekou Verdigris.

„Mr Brown,“ opravila se chvatně, „nezlobte se na mě, ale musím vám něco říct.“

Hleděl na ni zamračeně, se zjevnou nedůvěrou, jako ve střehu. Jako kdyby očekával útok. Uvědomila si, že v ní nepoznává tu, která na něj kdysi v prudkém větru mávala přes řeku – ba že ji ani nemůže poznat, stejně jako ona před chvílí v něm nepoznala chlapa s puškou, který jí tehdy z druhého břehu hrozil pěstí, a pak dokonce stiskl spoušť. Byli si cizí, poprvé se viděli zblízka. A hle, on vypadal docela jinak než její představa o muži, u něhož žena nevydrží. Nebyl ani malý, ani odporný. Nečišela z něho surovost. Nepáchl alkoholem, ale jen krví jako každý jatečník. Dokonce nebyl ani ošklivý! Měl tuctovou tvář s poněkud slabou bradou, řídké vlasy barvy písku a malé hnědé oči.

„Mr Brown...“ Pojednou tonula v rozpacích. „Mr Brown, vím

dobře, co vás postihlo –“

Nedal jí domluvit. Čelo se mu zkrabatilo.

„Jděte k d'asu!“ sykl se sevřenými rty. „Už i špunti si mě budou dobírat! Jdi do horoucího –“ Obrátil se.

„Ne!“ vykřikla. „Mýlíte se, chtěla jsem vám říct, že si vás vážím. Opravdu!“

Běžela za ním, dostihla ho.

„Opravdu si vás *moc* vážím! Nebud'te takový, vyslechněte mě, všichni přece nejsou zlomyslní. A mne už znáte, jednou jsem stála za řekou a vy jste po mně střílil. Proč nikomu nevěříte?“

„To není pravda. Nikdy jsem nestřílil po děvčeti!“ Zastavil se a zahleděl se na ni. Měl podivný, málo příjemný způsob jezdit očima sem tam, jako by četl knihu příliš zblízka, „Střílil jsem tehdy do vzduchu. Abyste šli pryč a nedělali si ze mě legraci.“

„Vida, přece jen jste si vzpomněl,“ řekla radostně. „Ale proč si myslíte, že jste každému k smíchu? Copak je na světě jen škodolibost?“

„Ne. Taky soucit. A o *ten* stojím stejně málo. Dejte mi svátek a běžte domů!“

Vykročil.

„Jste blázen, Jime Browne!“

Otočil se:

„To je mi novina. Víte co, starejte se o sebe, já na vás nemám čas. Já mám, slečinko, tři děti. Ačkoliv –“

Zarazil se. Byla by přísahala, že mu jasně čte na tváři, co chtěl říci: Ačkoliv jedno z nich není moje.

„...Ačkoliv si nestěžuju, *mám* je!“ dopověděl. „A *to* není maličkost. Ale stačím na to i bez vašeho brekotu, nemusíte se bát.“

„Však jste mě ještě brečet neviděl!“ vyhrkla, „Ani vy, ani kdo jiný –“

Vracela se. Měla sama na sebe vztek. Chvillemi se jí dokonce zdálo, že do jisté míry rozumí Julii. Pěkná svízele, žít s člověkem, který ani nepoznává, že máš srdce na dlani. Který ti plivne na ruku, když mu ji chceš podat. Asi byl takový odjakživa. A José Navarra se dovede smát a mluvit hezké věcičky. Proč by se tedy Julie pořád jen dívala, jak se manžel mračí, proč by se zaživa zakopala do smutného hrobu? Na to

má dost času po smrti.

Ovšem děti opouštět neměla. Když už, mohla je vzít s sebou.

7

Vrazila do lokálu. Ohlížela se po Sudíkovi. Mimoděk jí přitom proletělo hlavou, že se jim Brown možná vždycky nekabonil a nerafal kolem sebe jako vztekly hafan, ale začal s tím až po hrozných ranách osudu... Ale ta myšlenka zmizela stejně rychle, jako přišla. Do pekla s Jimem, rozlité mléko nedostaneš zpátky do láhve žádnou lžící. Teď spíš, co je s tátou, kam se ztratil.

Muzika právě mlčela, housličky i klavír odpočívaly, tanečníci seděli nebo postávali u stolů, otírali si pot a popíjeli, někteří obojí současně – levici s kostkovaným šátkem u čela, pravici se sklenicí u úst. Jen mladý Filip Knoblock se nehybně opíral o zeď, ozdobenou girlandami z papírových růží, a s rukama zkříženýma na prsou shlížel pohrdavě na ten mumraj upocených, už zpola podroušených opic, kterým stačí ke štěstí tak málo: falešné hudlání, laciná melodie, příšerný rytmus. Bylo mu šestnáct a možná ještě míň, a přece vypadal unavený a bezmezně starý, jak tak vraštil obočí nad propadlýma očima, černé třásně vlasů rozhozené po čele jako Napoleon. Ach, kde je můj Chopin! Kde je můj Bach! Kde jsme se to pro krindapána ocitli, my umělci ryzího zrna!

„Moc pěkně jste hrál u oddavek,“ zašeptala mu Mařka.

Zvedl obočí a ráčil se shovívavě usmát, že zkusil Mendelssohna, víte ten slavný svatební pochod. „Ale kdo si toho všimne, kdo to tu ocení, prosím vás? Kdybyste viděla, co tady provádějí, jak se takzvaní dospělí dokáží pitvořit a hopsat...“

Znenáhla ožil, rozhovořil se o tanečním reji, avšak „takzvanou hudbu“ raději vynechal. Nestála mu za hovor. Tím obsírněji se zmínil o Sudíkovi:

„Těžko se mi o tom mluví, Mary, je to přece jen váš otec, ale neměla jste ho nechávat samotného, měla jste na něj dávat pozor. Asi moc pil a před chvílí ztropil krajně trapnou scénu...“

Za chvíli věděla všechny podrobnosti: Jak Sudík zničehonic začal

řádit, až překřičel ten rámus, co zde vydávají za muziku... jak hulákal, že je poctivec a nikomu že nic neupírá, a nejmíň té mrše Acuffovi. A jak pořád opakoval, že ta mrcha Acuff má u něj, u Sudíka třetinu claimu – hned že si ji může vzít a zabalit a odvézt, ano v tenhle moment, všichni že jsou svědci toho slova, nejen nějaký Jim Brown!

„Nakonec vynadal i sličné novomanželce,“ zasmál se Filip. „A ještě když ho odváděli, rozhazoval rukama, že tu třetinu –“

„Kam ho odvedli?“ přerušila ho Mařka.

Pokřčil rameny. Povšiml si pouze, že Sudíka vzala za rameno „královna“ a strkala ho před sebou ze dveří jako hadrového paňácu.

„Má na to postavu,“ dodal uštěpačně. „Myslím ‚královna‘, ne váš rodič.“

Roztržitě přikývla. Věděla, že mluví o číšnici, které v širém okolí říkali „královna“, jelikož se jmenovala Viktorie jako hlava britské říše, a navíc měla královské způsoby, alespoň podle zdejších představ; i na Dana Gallika si troufla, již vícekrát si prý na něj otevřela hubu jako na lokaje, a velký muž prý jen zastříhal ušima a zkrotí. Inu panovnice...

Vtom ji zahlédla, tu zdejší Viktorii, silnou třicátnici s hlavou tak neuvěřitelně zlatou, až by člověk přísahal, že na ní má skutečnou korunu, a ne pouze nabarvený drdol.

Rozběhla se k ní. A poté nahoru po rozvrzaných schodech do kumbálku určeného pro opilce, kteří nemají kde se vyspat, nebo se neudrží na nohou.

Se Sudíkem to naštěstí nebylo tak zlé. Seděl na posteli, hlavu v dlaních, a vypadal vcelku střízlivý.

„Táto, táto,“ vzdychla. „Takhle se zřídit!“

Utrhl se, že opilý není a nebyl, leda snad malilinko. Že si sice párkrát přihnul a dostal se do nálady, ale spíš smutné, že však přitom vůbec neztratil pojem o tom, co dělá a mluví. A zejména ne o tom, co se chystá!

„Zase si někdo dělá zuby na můj claim,“ šeptal česky. „Jako loni ten tvůj Frank...“

Marně se ho snažila přesvědčit, že za první Frank Bastillon není žádný „její“, a za druhé že Moira i Acuff na Dryland doopravdy kašlou a že ho, Sudíka, chtěli jen popíchnout. – Nevěřil.

„To už je asi můj osud, aby mě vždycky někdo vyhnal,“ pokyvoval

svěšenou hlavou. „A mně ti to, holka, přišlo najednou tak líto... Nebo ne snad líto, ale vztek jsem dostal. A strach... Jo, hlavně strach. A tak jsem si řekl, že jim to radši nacpu do krku hned, ať už to mám za sebou. Ať už mám od nich pokoj. Že jim to slíbím a třeba i podepíšu...“

„Jen se nevykrucuj!“ okřikla ho. „Měl jsi pěkně pod čepicí, až teď to z tebe trošku vyvanulo. Mně nemusíš lhát! Díky bohu se ale nic nestalo, třetinu jsi jim, pravda, slíbil, a taky ji dostanou. Jenomže ukrojit si ji a spolknout nemohou, Dryland není bochník chleba. Takže jim ji dáme, až Dryland prodáš. Třetinu ceny pak dostanou. A protože – jak tě znám – neprodáš nikdy, nemusíme se rozčilovat. Pojď dolů, nechci tam sedět sama.“

Ale Sudík, že ne, že do tančírny už nepáchne ani nohou. To tak, aby na něj kdejaký ochlasta kýval prstem jako na kolegu... A hned zase, že tedy ano, že půjde, ne ovšem do lokálu, ale pryč, ven z téhle peleše a k jinému kolegovi: Ke Cochranovi, tomu kramářovi, který prý je nejen kramář, ale taky včelař. A jaký! Proslulý, rozený, vášnivý včelař, ne něco jako Acuff, který odjede pro včeličky, ale místo s nimi se ožení s bábou.

Vskutku vstal, oprášil si dlaní kabát, opatrně se vykradl z kumbálu a jako myška vyklouzl na ulici.

„A mám to,“ řekla Mařka nahlas. Bylo jí do úzkosti:

Docela sama na první skutečné tancovačce ve svém životě.

Vteřinu uvažovala, že půjde do hotelu, lehne si a pokusí se usnout.

Ale nebyla by to vlastně kapitulace, jinými slovy zbabělost? A usnula bych? Stěží. Do noci daleko... a první bál je prostě první bál, ať vypadá a dopadne jak chce. Pořád je první, a první je jen jeden od narození až do hrobu.

V holé místnosti nebylo zrcadlo, učesala se tedy po paměti. Šla dolů. Schody vrzaly do taktu kroků. Z lokálu zněl tlumený hlas piana a houslí. Ale jak otevřela dveře, zmohutněl a vystříkl ven spolu s pachem potu. Bylo to, jako by jí někdo vchrstl do tváře něco nepříjemně horkého. Vstoupila. Zavřela za sebou. Pojednou už neslyšela hudbu, ale jen změť chraplavých hlasů a dupot. Na pódiu se však dva muzikanti činili, seč byli. Divila se, že prve, na chodbě, slyšela jen hudbu. Vzápětí na to zapoměla. Těkala očima po parketu,

z páru na pár. Trilby s ABC. Sally s Kirkem Bestem. Acuff s Moirou. Dan Gallico s tou ženskou, co se pořád dívá na špičku svého nosu. A staří Knoblockovi!

Na něm, na notářském páru, utkvěly její oči nejdéle. Točil se tak důstojně a ztuhle... jako vyřezaný ze dřeva. A hlavně pomalu! Tempo valčíku vzal čert, my tancujeme, jak uznáme za vhodné a co uznáme za vhodné, my jsme white genty, nám mohou všichni políbit šos, nám nebude předpisovat nějaký všivý šumař, jak se máme točit. Tak jen pěkně zvolna, a hlavu vzhůru a moc s ní nehýbat, aby se nám nepoškodil účes...

„Smím prosit?“

Natolik ji vyzvání k tanci potěšilo, že se ani nepodívala na tanečníka, ba že málem řekla „děkuju“.

Pevněji sevřel. Zvedla oči. Spatřila dvojici špičatých knířů — jako dvě skoby. Vtom ji ovanul pach piva. Pokusila se Beerflaga odstrčit, a když to nepomáhalo, odvrátila tvář.

„Co vy tady, pro umučenou hodinu?“

„A proč ne já osobně, když jiní?“ pravil divnou angličtinou, asi takovou, jakou čteš v knihách. „Veselím se, slečno. Jsem přece také mlád.“

Odklonila se co nejdále, teď už nikoli na obranu před jeho pivním dechem-praporem, nýbrž aby viděla jeho tvář pokud možno vcelku. Kupodivu nelhal, byl ještě mladý, tak pětadvacet.

„A co vaše díra do země?“ zeptala se, ačkoliv ji to zajímalo mnohem méně než záhada jeho věku: čím to, že mi nedávno, tam u vrtu, připadal jako otec rodiny?

„Oh,“ usmál se. „I milý pánbůh sedmý den odpočíval. Proč tedy ne já?“

„Pravda,“ odušila a myslela si, že ho tehdy činil starým asi klobouk. Anebo její představa, její přesvědčení, že pivo do sebe lijí pouze chlapi od čtyřicítky výše. – A opět musela odklonit hlavu, dívat se z co největší vzdálenosti na jeho světlého ježka. Pivní prapor byl jako uragán.

„Ostatně,“ pokračoval a usměvavě vycenil zuby; dvojitá ozdoba pod nosem se zvedla jako tykadla, „ostatně tam, co máte na mysli, již nepracuji. Přestěhoval jsem se na čas k naší milé paní hostitelce.“

„Ke které?“ Pojednou věděla, že ho starým činila a pořád ještě činí právě ta příšerná špičatá věc, přilepená na horním rtu.

„K paní Fatridesové. Pardon, k paní Acuffové.“

„Cože?!“ Málem zapomněla hopsat. „Cože? Ona vám už taky prodala svou zem?!“

„Oh ne, milý pánbůh chraň,“ zasmál se Beerflag. „Pouze si nás najala. Čekáme totiž právě na parní stroj, a vedoucí inženýr tudíž půjčil žentour i starou soupravu paní Fatri –, pardon, paní Acuffové. Ovšemže ne zdarma. Hovořím o panu inženýru Mellonovi, kterého račte znát.“

„Ano,“ zahučela mu od ucha. Přišla už na to, že lepší než se odklánět je naopak přiklánět se, avšak stranou, nad jeho rameno. Ihned ji přitiskl ještě pevněji; zřejmě si mylně vysvětlil její snahu dýchat čistší vzduch.

„A zdalipak víte, že právě vy jste byla tou půvabnou vílou, která pana inženýra přiměla, aby splnil prosbu paní Acuffové? Ano, ano, je tomu tak. Velice se mu líbíte a doufal, že si vás tou službičkou nakloní. Že mu – smím-li to tak vyjádřit – budete vděčná, až někdy přijede k tetičce a k vám na návštěvu.“

Nenapadlo ji nic jiného, než že mu přeskočilo nebo že je na mol.

„K jaké tetičce, proboha?!“

„Máte jich více?“ zažertoval. „Nu ovšem, dívka s tisícem půvabů si zaslouží více než jednu tetu. Momentálně však hovořím o paní Fatri-, ó pardon! – o paní Acuffové.“ Pokusil se zašimrat ji vzadu na krku, ale když se otrásla a sykla, nechal toho. „Pravila jste mu přece, že paní Acuffová, tehdy ještě paní Fatridesová, je vaše teta, že ano? Nu, a on dal dvě a dvě dohromady a řekl si, že u ní žijete – anebo někde nablízku – a chtěl si tímto způsobem otevřít a urovnat cestičku k vám. Divíte se mu?“

„Ale paní Acuffová není moje teta. Nemám s ní nic společného.“

„To, prosím pěkně, vím dnes stejně dobře jako vy. Paní Acuffová mne uvědomila, jak se věci vpravdě mají. Avšak pan inženýr Mellon dosud neví nic, takže se stále ještě – abych tak řekl – kojí blahými nadějemi.“

„Proč mu to tedy nepovíte?“

„Želbohu odcestoval. Pro ten parní stroj.“

Muzika zmlkla. Zastavili se. Doufala, že ji Beerflag odvede ke stolu, odporoučí se a odejde k pultu napojit se pivem, ale zůstal na parketě a bouřlivě zatleskal. Než se rozhodla, co učinit, spustilo piano znovu. Bez okolků ji vzal kolem pasu a roztočil.

„Ale to nic nevadí,“ zašeptal. „Pan inženýr odejel, leč já jsem zůstal...“

Už se ani neodkláněla. Bylo to zbytečné, pivo vlálo tu i tam, takový všudypřítomný praporec. Pokusila se vnutit si představu, že ji omylem zavřeli do pivního sklepa a že se nedá nic dělat, jen čekat, až ji někdo vysvobodí. Ale kdo? Rozhlédla se. Střetla se s očima šerifa ABC, který si za stolem zapaloval cigáro, a zoufalým pohledem žadonila, aby se zvedl a vzal ji z kola. Zašklebil se, položil doutník... a zůstal, kde byl.

Slyšela, že Beerflag cosi naléhavě mumlá, cítila, že ji k sobě vine stále neomaleněji.

„Pusťte mne! Nemohu dýchat!“

Uvolnil sevření, ale současně se napůl zastavil, a ji roztrásl strach, že ji za trest nechá stát uprostřed tance, že odejde a vydá ji napospas posměchu celého sálu. Chvatně mu stiskla dlaň.

„Takhle je to lepší,“ zašeptala. „Jste dobrý tanečník, opravdu!“ Hned nato jí přišla úzkost, že ho těmi slovy povzbudila, aby opět začal se svou nechutnou hrou. „Ale těžko v tom kouří popadnu dech. Mějte se mnou slitování, nejsem moc zdravá...“

„Oh! Oh! Nevypadáte na to. Právě naopak...“ Podíval se jí zhluboka do očí, zavzdychal a jí bylo pojednou opravdu zle, a nejen z pivní smršti. Ještě horší bylo pomyšlení, jak je děvče bezmocné a jak si kdejaký drzý, nevyčválaný, a třeba i nejpitomější chlap může beztrestně hrát na pána jejího osudu. Umane si, že mě nechá stát, a já to odnesu. Chová se jako hulvát, a já abych ho ještě chlácholila. Takové ponižování, taková nespravedlnost... Ach bože, proč jsi stvořil holky, když se o ně nedokážeš líp postarat!

„Počkejte...,“ vydechla. „Ne, tančete dál! Chci se vás jen něco zeptat...“

Ale neměla tušení, nač se chce ptát, cítila jen, že musí převést hovor na jinou kolej, neosobní, někam, kde by nenašel záminku hrát si na galána. Cosi ji napadlo:

„Paní Acuffová tedy zbohatne? Myslím z petroleje.“

„Jistěže. Pakli ovšem bude vrt živý, to znamená úspěšný.“

„A bude? Co o tom soudíte jako odborník?“

Polichoceně se nadýchl a odfoukl. Naštěstí byla připravena a pivní prapor ji pleskl jen za ucho.

„Soudím, že šance jsou tři ke dvěma ve prospěch paní Acuffové,“ pravil a ukrutně jí šlápl na nohu. Očividně to nepostřehl, neboť bez omluvy pokračoval tónem profesora:

„Věci jsou takovéto, krásná slečno. Petroleum – petrolej – nebo jak my z branže krátce říkáme ‚oil‘, olej – se vyskytuje ponejvíce ve vrstvách pórovitého pískovce, který tvoří to, co my, petrolejáři, nazýváme ‚traps. Pasti. Jsou to ale vlastně sloje, kapsy, abych tak řekl. Pískovcových vrstev je ovšem všude mnoho, pohřichu hluchých, prázdných. A draze zaplacená zkušenost nás poučila, že zde v Oklahomě najdete ‚plné kapsy‘ se sedmdesátiprocentní pravděpodobností jen v pískových formacích, které se svažují k jihozápadu. Sledujete mne, miss?“

„Jistě, jistě, velice mne to zajímá.“ Poslouchala ho sice jen na půl ucha, avšak přišla na to, že při souvislé řeči jí funí do tváře slaběji než ve chvílích, kdy procítěně vzdychá.

„Je to sice pozoruhodná výjimka,“ pokračoval horlivě, „neboť jinde, například hned v Texasu, se věci mají právě obráceně...“

Zavřela oči. Zaujat odborným výkladem, netiskl ji už tak neomaladě, a pokusila se tedy zapomenout na něj a vychutnávat tanec. Ach, točit se a plout jako na vlnách...

Vtom jí znovu dupl na nohu. Sykla bolestí.

„Prosím?“ zeptal se roztomile.

„Nic. Nic. Pokračujte, hořím zvědavostí.“

Želbohu Beerflag již nechtěl pokračovat, alespoň ne v petrolejářském kursu.

„Jen zvědavostí, Mary?“ vydechl zhluboka a jí se zmocnil pocit, že jeho dech se jí na obličej srazil jako pára na skle a teď že stéká dolů v kapičkách zvětralého piva. „Drahá miss Mary! Ne, nedivte se, že znám vaše křestní jméno! Zeptal jsem se na ně paní Acuffové a z výslovného příkazu pana inženýra Mellona. Rád by totiž věděl, jak vás oslovit, až s vámi bude sám a sám při světle měsíce a tak...“

Do spánků se jí nahrnula krev.

„Je si tak jistý, že se s ním půjdu dívat na měsíček?“

„Zdá se,“ přitakal Beerflag smutně. „To víte, jako manžel sestřenice pana Rockefellera je zvyklý na úspěchy...“

Znenadání byl daleko od ní, alespoň na půl kroku; věděla však, že uvolnil sevření jen proto, aby lépe viděl, jak se zatvářila na tu líbeznou novinku.

Opanovala se natolik, že vyloudila úsměv:

„Rockefeller... Rockefeller... To jméno mi něco připomíná. Není to ten chlapík, co vykrmuje krocany?“

„Himmel!“ zaklel Beerflag, poprvé ve své mateřštině. Ihned ale přeložil svá vlastní slova. „Good heavens! Co vy všechno nevíte, slečno Mary. Jak jste zjistila, že náš velký boss začínal jako drůbežář? To je přece přísně střežené tajemství! Prozradte mi svůj pramen a já vám na oplátku také něco prozradím.“

„Co například?“

„Nu...“ zaváhal Beerflag, „nu třeba, že manželka pana inženýra Mellona není ani zdaleka tak hezká jako vy. A že je o deset let starší než on. A že mají tři děti. A že se John Mellon pravděpodobně hned tak nevrátí, protože ho manželka bude chtít taky trochu užít... A že jeho zástupcem jsem teď já. Ve všech směrech, drahá miss Mary!“

Neomaleně ji zalechtal na zádech. Nebránila se už. Nemohla. Bylo jí hůř než před okamžikem, a nejen z pobouření nad bezbranností děvčat. Ze všeho jí bylo nanic. A muzika nasadila protáhlý akord, jako kdyby se chystala skončit – a co pak? Zase s ním zkysnu na parketu? Nebo budu stát u zdi a čekat, zda mne potřetí vezme na milost?

Přes Beerflagovo rameno, skrz mlhu slz, jež jí vhrkly do očí, zahlédla světlou čupřinu, spadající do čela Kirka Besta. Tančil blizoučko se Sally Knoblockovou, pomalu se točil...

Ted!

Ve vteřince, kdy jeho tvář byla obrácena k ní, ale Sallina na opačnou stranu, vyslala k němu Mařka úpěnlivý signál:

Prosím vás, žebronila beze slov, prosím vás, přijďte pro mě, až zase budou hrát! Mějte se mnou soucit, jsem tady tak sama!...

Vtom dokončil Kirk obrátku, a místo do jeho očí, hleděla do Salliných.

A piano zadrnělo na závěr melodie, housle zakvílely poslední falešný akord a Mařka Sudíková spustila ruce podél těla a řekla Beerflagovi, že se jí točí hlava.

„Buďte tak hodný a odveďte mě ke stolu.“

Srazil podpatky:

„Rozkaz! Ale počítejte se mnou! Jsem zástupce inženýra Mellona a nenechám vás bez ochrany!“

Dívala se za ním, jak běží k pultu na pivo. Ztěžka usedla na jedinou volnou židli, tu vedle ženicha Acuffa.

„Haló! Dítě moje skoro vlastní!“ zamžikal zmoženě a vzal ji kolem ramen. Podle všeho už pustil z hlavy rozmišku se Sudíkem, Byla mu za to vděčná,

„Strejdo, strejdo,“ zahrozila mu. „Neměl byste tolik –“

Zapomněla, co chtěla říci. Spatřila, že sedí přímo proti Sally Knoblockové, a věděla, že ji čeká peklo. Že špatně vyměnila. Že stokrát radši měla zůstat s Beerflagem, ať dělá, co libo, ať plácá, co chce. Jeho žvanění slyšela jen ona. Ale co teď vysloví Sally, uslyší celá místnost.

Nemýlila se.

„Je takové přísloví,“ promluvila Sally, kroutíc hlavou ze strany na stranu, aby nikdo u stolu o nic nepřišel, „nebo taková říkanka, že květiny dovedou mluvit. Pravda?“

„Zajisté,“ chytil Kirk Best nahraný míč. „Růže poví víc, než slovy dá se říct a tak dál.“

„To je ono! Jenže – viděli jste už někdy růží, která mluví očima?“

„Očima? Růže?“ podivil se upřímně Cordell Knoblock.

„Ano, tatínku. Totiž spíš hází očima. A dokonce po mužích!“ řekla Sally tajemně a vážně. „Každá růže to ovšem nedokáže. Jen ta Indiánská. Čerokíská!“

Kirk Best vyprskl, ale střelhbitě přitiskl k ústům kapesník a dělal, že ho přepadl záchvat kašle. Šerif A. B. Cimarron – jako ta řeka – se zachoval obratněji: stiskl rty a odvrátil se. Zapomněl však na zrcadlo na stěně po své pravici a na okno za svými zády, a sklo okna odrazilo obraz jeho úsměšku, a zrcadlo jej převzalo a ukázalo Mařce. Cordell Knoblock nechápavě zatékal. Jeho žena Gladys nehnula brvou. Veliký Dan Gallico byl už příliš podroušený, než aby sledoval hovor, stejně

jako Acuff. A tak se upřímně a otevřeně zachechtala pouze novomanželka Moira, třebaže zřejmě neměla ponětí, oč běží. Ale modré péro na bílém klobouku jí zvesela poskočilo, a pojednou bylo neuvěřitelně krásné, protože se otřásalo obyčejným smíchem, bez zlomyslnosti.

Nicméně ani Moira se nechechtala dlouho. Kdosi velmi nahlas řekl „jděte mi někam!“. Byla to Trilby Adamsová. A Moira zmateně zmlkla a dívala se za Trilby, jak vstává a kráčí ke dveřím – takový pěkný ženský kyrysar, plná sukně, plná blůzička, hlava pěkně vzhůru.

Mařka zůstala sedět. Piano znovu zakoktalo, housle se připojily, šerif ABC šel se Sally do kola, Kirk Best se ani nehnu. A Cordell Knoblock vyzval k tanci Moiru Acuffovou, a Acuff se naklonil k Maře, zastínil si ústa dlaní a zadrmolil něco o nohách. A Dan Gallico si náhle vzpomněl na Číňana Čena a na petrolej a rozkřikl se přes stůl směrem k Acuffovi, že to jsou peníze natisknuté na sněhových vločkách. Ten petrolej, aby bylo jasno.

„Money printed on snow-flakes! Myslíš si, že je máš, a za chvíli bum! En ó máš! Trochu špinavé vody!“

Ale Acuff ho nevnímal, stále vykládal Maře o Moiriných nohách:

„Já ti ji, holka zlatá, viděl, jak si je myje ve škopíčku! A v tu ránu jsem byl ztracený. Hlava, rozum, všecko totam. Protože to ti jsou nohy jako sloupy. Celá Oklahoma by na nich mohla stát! A co Oklahoma – celou zeměkouli by unesly, a ještě by mohly tancovat! Tak mě kruci pochop, co jsem mohl dělat než pokleknout a požádat ji o nohu. Totiž o ruku. Takhle to tátovi vysvětlí, že ne kvůli penězům nebo pohodlíčku. Vůbec ne. Všecko jen a jen kvůli těm nohám.“

„To je zvláštní,“ odušila. „A já myslela, že to největší na ní je hlava. Ta palice... Ale tátovi to řeknu.“

Zvedla se. Spatřila Beerflaga, jak sem mříí, nafouklý novou porcí piva. Uhnula mu, vyrazila na chodbu. Modlila se, aby tam byla Trilby. Ale pánbíček asi odpočíval a chodba zela prázdnotou.

avšak hlavu vzhůru. Aspoň tu hlavu jako Trilby, když si troufla poslat ty sprostáky někam a rázovala ke dveřím.

Tak co teď...

Najít tátu a honem domů, honem říct Waltovi, že je zlatý člověk. Ne! Diamantový oproti těmhle surovcům...

Padl na ni stín. Otevřela oči dokořán. Nad ní stál notář Cordell Knoblock, usměvavý, milý a úplně celý jako ze stříbra, třebaže měl na sobě tmavé sako.

„Musím se protáhnout,“ mluvil a prkenně zvedal nohy. Jako kdyby je tahal z bláta. „Ten revmatismus, slečno... Nevydržím sedět, nevydržím stát... To ty noci na prérii. Vlhko, chladno... Sice jsem se narodil a vyrostl v daleko studenějším kraji, v Manitobě, a sem –“

„Tak vy jste Kanad'an?“ podivila se. „Ale vaše paní je určitě z jihu, že ano?“

„Ovšem. Rozená Chouteauová. Přední rodina z New Orleansu. Jak jste to na ni poznala? Po přízvuku?“

Přikývla, že ano. Nechtělo se jí vykládat mu, že pro přízvuk nemá uši, ale že zaslechla slova paní Gladys o bílém blátě, o „white trash“.

„Má vaše paní doma šavli?“ zeptala se, neboť kdysi kdesi četla či slyšela, že všichni bývalí plantážníci-otrokáři z jižních států si pověsili na zeď svoje šavle z občanské války a k nim svou zaniklou, poraženou vlajku – červené pole a křížem z rohu do rohu modré pruhy plné bílých hvězd.

Cordell Knoblock cosi zakoktal... a s úlevou se obrátil ke dveřím lokálu, z nichž se právě jako sud vyvalil Dan Gallico, zuby od ucha k uchu.

„Á vida, naše umělkyně! Naše zpěvačka!“ Rozpřáhl náruč, jako kdyby s Mařkou neseděl ještě před chvilinkou za jedním stolem, ale spatřil ji poprvé za dlouhá léta. „Pořád vzpomínám na ty písničky from Bohemia! Na ty, co vás naučil Mr Pankral Velký znalec, milé dítě, veliký hudebník, ten jistý Pankral, to se mu musí nechat. A veliký objevitel talentů! Protože vy jste talent, to vám poctivě přiznávám, ačkoliv váš otec je nezdořák a nechtěl mi ušít kabát...“

„Želbohu talent nestačí,“ ozval se za jeho zády pronikavý hlásek paní Knoblockové. „Je také zapotřebí školení. A to přijde draho, dear Mr Gallico.“

„Třesky plesky,“ mávl tlustý muž rukou. „Co to znamená ‚draho‘? Za valounek zlata v hrdle se platí celým pytlíkem nuggetů! Dáme ji vyškolit, však se nám to...“

„Oh! Filip by vám byl vděčný nadosmrť!“ zvolala paní Gladys a postoupila o krok vpřed a o krok stranou, takže ji už bylo nejen slyšet, ale i vidět, malou a drobnou, avšak s hrdými ruličkami nad čelem, dojistá smotanými z něčeho neoblomného. „A Filipova božská jiskra si to jistě zaslouhuje, nemyslíte, Mr Gallico? Znamená to ovšem –“

„Vydupat!“ rozohnil se Gallico a pro lepší pochopení posluchačů zadupal jako slon. „To se ví! Pročpak ne? Vydupali jsme ze země všechno, vydupáme i zpěvačku!“

„Pianistu. Filipa! Virtuosa!“ opravila ho nedůtklivě Gladys Knoblocková.

„Virtuosa? Proč ne?... Kdo to říká, že ne?!“ zahrozil Dan Gallico pěstí ke stropu. „My jsme střed Ameriky, podívejte se na mapu! My jsme střed všech středů, my jsme pupek Států, my jsme Oklahoma! A Oklahoma že by nevydupala ze země virtuosku a virtuosa? To bych se na to podíval!“

„Věčná škoda, že stále ještě nejsme plnoprávný stát,“ poznamenal Cordell Knoblock smutně. „Ani svého senátora nemáme, pořád jsme jen ‚indiánské teritorium‘, a to, jak sám uznáte, nezní moc pěkně. Důvěryhodně, abych se správně vyjádřil.“

„Dlouho to tak už nezůstane, starouši,“ poklepal mu Dan Gallico na rameno, až si malý notář málem sedl na zem. „Bude z nás nejmladší a nejostřejší stát celé Unie! A brzy! Mám to přímo z Washingtonu. Samo sebou chce to křik a dupot. Pořád řvát, pořád se připomínat a pořád dupat, pořád a pořád! Neúnavně! Hrdě! Nekompromisně! Zostra! Po oklahomsku! Bude zpěvák, vydupám...“

„Filip je pianista,“ upozornila ho paní Gladys.

„Ať je třeba flašinetář, má k dispozici moje pero, můj list, mou tiskařskou čern!“ zahřměl Dan Gallico a odvalil se do kuchyně. Pravděpodobně měl zaměřeno kamsi jinam, ale když už v kuchyni byl, sebral tam mísu masa, odnesl ji do lokálu nad hlavou jako pírkó, hlásaje na celé kolo, že začínal jako číšník a nic z toho zatraceného řemesla že nezapomněl. „Jen se podívejte, jak ovládám tu pitomou rachotu!“

A manželé Knoblockovi opravdu honem běželi obdivovat jeho výkon.

Přece jen však asi nespěchali dostatečně, neboť z lokálu zazněl Gallikův vyčítavý hlas, že tady nikdo není, žádné pořádné vděčné publikum. A žádná kratochvíle,

„Hej, královno, kdy k sakru začne hlavní číslo?! My chceme tyátr! My na něj máme právo! My jsme pupek nejnovějšího světa na světě!“

Mařka osaměla na chodbě. Nevěděla, o jaké divadelní číslo běží, ale bylo jí to jedno. Zmocnila se jí tupá únava a beznaděj – jako kdyby zryla a osázela celou zahrádku a pak přišel Dan Gallico a rozdupal všechno napadrt’.

Co jsem jim vlastně udělala?!...

Tehdy se přihnala udýchaná Trilby Adamsová v nové, nepropocené blůze, zastavila se nad Mařkou, ale zřejmě nevěděla, jak začít.

„Co jsem jim vlastně provedla?“ zeptala se Mařka nahlas. „Co jsem udělala špatně?“

„Nic. Ale nelíbíte se Sally Knoblockové,“ zašeptala Trilby.

„Myslím spíš, že s tím začal šerif. Pošpinil mě.“

„ABC je zlomyslný neřád,“ připustila Trilby. „Ale Sally rozfoukala oheň. Na to ji užije. A všichni se jí bojí, i pistolníci.“

Má Jazyk jako břitvu, na každého něco ví, a když neví, vymyslí si to. A hrozně šikovně. Jazyk je, Mary, nebezpečnější než flinta.“

„Měla jsem dojem, že ABC a vy, Trilby... Prostě že z vás bude párek.“

„Proč ne?“ pokrčila Trilby rameny. „Aspoň moc nepije. Božíčku, co si tady má slušná holka počít? Pořád lepší vykutálený a tvrdý chlap než měkkýš nebo pitomec. S takovým si každý utře boty. Podívejte se na Jima Browna. Slyšela jste o něm, ne?“

„Slyšela.“

„Tak vidíte. Tohle je prostě tvrdá země, Mary, dobrák tu nic nepořídí. Zrovna vy byste to měla vědět nejlíp, vždyť jste, hrome, děvče z prerie! A ne z obyčejné! –“

Trilby klesla hlasem, ba vyjádřila i vykřičník. Přesto na ní bylo vidět, že nevyslovila vše, co si myslela. A ježto se současně začervenala, dovedla si Mařka představit, co Trilby chtěla říci, ale neřekla: A ne z obyčejné prerie, ale z čerokíské, kde měsíce nevidíte

bílého mladíka!

„Máte pravdu, Trilby,“ řekla. „Ale zároveň nemáte...“

„Proč nehrajou?“ obrátila Trilby horempádem list, a navíc přikročila ke dveřím tančírny a stiskla kliku. „A hrome, pojd'te se podívat, tohle stojí za to! Královna kraluje.“

Ale Mařce se nechtělo. Olovo v nohách, olovo v hlavě.

Až když zaslechla divně sípavý, třaslavý hlásek, vstala a nakoukla do lokálu. Uprostřed parketu z hrbolatých prken trůnila číšnice Viktorie, v jedné ruce vařečku, v druhé brambor, na hlavě indiánskou čelenku s napůl ostříhanými pery, aby vypadala jako koruna, přes sebe obrovskou koňskou houni, pod níž zpola mizelo i rozšmat'chané křeslo.

„I'm the queen of the old world...“

„Jsem královna staříčkého světa...“

Kňouravě zpívala, brada se jí třásla jako opravdické stařeně, i prastaré vrásky dokázala vykouzlit kolem úst.

„I'm the head of the old mankind...“

„Jsem hlava všeho starého...“

Bylo to k nevíře, avšak skutečně připomínala obrázek Viktorie Reginy zpola utopené v přetěžkém slavnostním hávu.

Vtom zarachotil bubínek, piano zadrnkalo – tramtam, tramtaram – – a číšnice strásla houni, odhodila vařečku, brambor i čelenku, vyskočila, a hle, zčistajasna zde stála urostlá mladice v sukni, u pasu dva kolty, které vytasila bleskovým pohybem zabijáka:

„I'm the hot Miss Oklahoma,
prize of the strog white men!“

„Jsem žhavá krasavice Oklahoma,
kořist statečných bělochů!“

„Bum! Bum!“ zadupal Dan Gallico. A z koltů číšnice Viktorie se zablesklo a pod nízkým stropem zahřmělo skutečné bum-bum-bum-bum! Jako při šarvátce, jen kuličky nelétaly. Královna strčila naslepo.

Zvedla se vlna potlesku, Viktorie se ukláněla, ne však až k pasu jako nějaký hladový herec, kdepak. Jan malinko, jen hlavou, pouze královsky. Asi sama nevěděla, co v té chvíli představuje, zda mladou bujarou Oklahomu, anebo starý dohasínající zbytek světa. Revolvery jí visely v rukou hlavněmi k podlaze...

... a přece se znenadání rozstříklo zrcadlo na zdi: Bum-bum!

„Nech toho, blázne!“ vyskočil šerif ABC, divže nepřevrtil stůl.

Avšak Beerflag nedbal. Kymácel se z nohy na nohu, levou ruku furiantsky v bok, zatímco pravice se zbraní mířila k oknu.

Naštěstí Moira Acuffová mu bouchačku včas vyrazila, a k tomu tipně a legračně, totiž svým krásným svatebním bílým kloboukem:

Duchapřítomně jej strhla z hlavy, mávla jím jako plácačkou na mouchy, a div divoucí, dosáhla modrým pštrosím perem až ke střelci a trefila přímo revolver. Tak obrovské to bylo pero, a tak přesnou mušku měla parádnice. A bouchačka se poroučela k zemi: bác. Ano, tak mocný rozmach měla novomanželka.

Však byla na svůj zásah hrdá.

„Haha!“ řehtala se. „Haha! To koukáte, co?! Peříčkem jsem ho odzbrojila, ožralu! Tímhle brčkem z ptáka, co si říká pštros! Viděli jste, že. Kampak na mě, kampak na ženskou z Oklahomy! Ale to zrcadlo neplatím, to zase prrr! Zrcadlo nepatří k svatbě!“

Tehdy už ABC držel Beerflaga za límec a snažil se ho nadzvednout a trochu jím zatřepat, jen tak pro pokárání. Avšak hříšník byl příliš těžký i na šerifovy svaly, a ostatně pokárání nepotřeboval. Pletl jazykem – a pořád krajně zdvořile – že zrcadlo za-za-zaplatí ze svého a že se o-o-omlouvá. Že všechno má na svědomí kořalka, kterou jaksi při-při-připlotl k pivu. A to se nemá, vážení a vážené! Ni-ni-nikdy! A že stál tamhle ve-vedle, a najednou slyšel palbu a přispěchal na po-po-pomoc, a co neviděl, jako chlapa s šestiranným ži-ži-žihadlem v ruce. Tak to našil do něj. A chlap zmizel, takže asi u-u-u-u-...

„Upláchl,“ pomohl mu dobromyslně Cordell Knoblock.

„A vy jste si myslel, že se musí objevit na ulici, ano?“ dodal bystrozrace Kirk Best. „Proto jste potom mířil do okna, že?“

„Mělo vás, pane, napadnout, že ten muž jste vy sám v zrcadle,“ řekl přísně soudce Newman.

Bohužel tyto řeči trvaly hostitelce příliš dlouho, a ke všemu odváděly pozornost od zlatého hřebu svatebního dne:

„To je rámusu kvůli kousku skla! Ale viděli jste, jak jsem mu peříčkem skoro přerazila ruku?! Viděli jste to, nebo neviděli?! Kdo to neviděl, ať běží domů a nepije moje likéry!“

Do jednoho tedy odpřisáhli, že to viděli, že jsou očití svědci a že každému, kdo by o tom zapochyboval, dají do nosu. I notář Cordell Knoblock, i zaprášený soudce Newman slíbili, že se celou vahou svých úřadů zasadí, aby pravda o peříčku přešla do úředních spisů.

Ale Dan Gallico prohlásil nedůtklivě, že jen na něm záleží, zda tato zázračná událost přežije věky, nebo nepřežije.

„Protože, přátelé, tisk je tisk, a basta! A tisku vládnou já, a kdo o tom pochybuje, přečte si zítra v mém listě, že je skunk. Ale ostatní si pěkně v klidu přelouskají původní reportáž zvláštního zpravodaje! A že to bude krásná, vzdělávací, umělecká stat', to vám zaručuju. Znáte moje pero!“

Svůj slib dodržel, jako ostatně všichni. A tak dodnes koluje Oklahomou historka o silné ženě, která pírkem vyrazila kolt z ruky násilníka. Že to „pírko“ bylo pštroší (a ještě k tomu přišité na gigantickém klobouku), se časem zapomnělo.

9

Mařka Sudíková propásla jak Beerflagovu produkci, tak Moiřin velkolepý zásah.

Pozorovala výstup královny Viktorie z chodby, skrz pootevřené dveře, měla tedy dobrý přehled po celém lokále a na rozdíl od ostatních svatebních hostí zahlédla tudíž včas, že Beerflag se odpoutal od nálevního pultu, potácí se na parket... a horempádem ucouvla a vyběhla na ulici. Neměla už nejmenší touhu stát se znovu obětí jeho taneční vášně a dusit se pachem piva. Pro ni skončila veselka i veselice.

Táhlo teprve na čtvrtou, avšak Hlavní třída zela prázdnotou, jako by

se už blížila noc...

Nebo jako kdyby bujná Miss Oklahoma postřílela slepými patronami většinu obyvatel, koně nevyjímajíc!

Ne, ta představa opravdu nebyla z nejhorsích. Aspoň Mařce se v té chvíli neobyčejně zamlouvala. K d'asu se všemi; jen koní by mi bylo trochu líto...

Hned si ovšem uvědomila, že důvod, proč se město vylidnilo, je prostší: sobotní odpoledne, kdy každý pořádný Oklahoman – pořádně nacpaný hovězinou – klímá v houpacím křesle, anebo popíjí při kartách.

Ne, půjde-li kdo k d'asu, nebudou to oni, ale já. Hlavní věc, že je mi to jedno.

Bezmyšlenkovitě zamířila k hotelu, poté ji však napadlo, že tátu najde nejspíš u Cochran, kde možná dosud tlachá o včelách. Pustila se tedy opačným směrem. Kráčela zvolna. Divná únava jí dosud svazovala nohy, hukot v hlavě neustával a byl tak nepřetržitý a dunivý, že i Beerflagovy výstřely slyšela jako z velké dálky. Nevěděla, kdo vypálil a proč a na koho, ale nepocítila za mák zvědavost. O jednoho ničemu více nebo méně, co na tom. Wagoner se nezmění, pořád budu pro kdekoho Indiánská růže, která zradila a odrodila se. Která kdysi před jedním dotěrným, mstivým mizerou pleskla, že Indiáni jsou taky lidi, a možná stejně dobří jako on; nebo lepší... Tak ji tedy potrestáme, vyloučíme ji ze svého středu, ať si běží k Indžanům, ať si namluví rudého bojovníka. Jestli to – neslýchaná hanba! – už neudělala –

A já po něm, tom mizerovi, dnes házela očima – zrovna po něm, který mě vykoupal ve špíně... Co mě to napadlo, jak jsem mohla věřit, že právě on mi přijde na pomoc? Mám to vůbec v hlavě v pořádku?!

Stála už před Cochranovou výlohou, ale nevstoupila. Hleděla na svůj obraz v lesklé ploše skla a připadala si bezmezně maličká a hloupá. A bezbranná. Či ne doslova bezbranná, ale ponížena a ušlápnutá. Zraněná. Taková hračka, do které někdo zlehka kopl, a která se porouchala.

„Nevím, nevím. Snad opravdu nejsem děvče pro tenhle kraj. Nic nesnesu.“

Postřehla, že přemýšlí nahlas, že mluví sama k sobě, a polekala se, protože takto si počínají leda blázni nebo opilí. A ona přece nebyla ani

to, ani ono! Pravda, na dnešní hostině vypila více vína i likérů než za celý svůj dosavadní život, ale v hlavě měla jasno. Pamatovala si každé slůvko, které v průběhu dne pronesla, každou odpověď, kterou zaslechla, každé gesto, které kdo učinil. A nikoli zpřeházeně, nýbrž ve správném pořadí a v pravých souvislostech. Například...

Zarazila se. Najednou si uvědomila, že to, co jí při tanci sdělil Beerflag (a čemu tehdy nevěnovala pozornost, protože byla příliš zaměstnána úsilím vyhnout se jeho pivnímu dechu), je neobyčejně zajímavé:

Moira najala Beerflagovy muže i s vrtacím zařízením, aby pátrali po petroleji na jejím pozemku. To je fakt, Beerflag by si něco takového nedokázal vycucat z prstu; ostatně proč by lhal.

Ale co z toho vyplývá?

Dvojí:

Za prvé: Moira je přesvědčena, že podzemní ložiska-kapsy petroleje se táhnou od bývalého Číňanova claimu až pod její pozemek, ne-li ještě dál.

A za druhé: Moira se tou myšlenkou zabývala už dávno, už od chvíle, kdy Čen začal vařit kávu na „skalním oleji“ a roztrousil zvěst, že mu ta zázračná břevka prýští zpod skály jako voda! A právě proto – zdánlivě v rozporu se zdravým rozumem – držela Moira i sousední úsek, který kdysi obsadil nebožtík Fatrides a který po něm zdělila: jsou-li ložiska i pod ním, má velikánskou cenu...

Když Mařka dospěla v úvahách až sem, zasmála se a zahleděla se znovu do Cochranova výkladu. A hle, děvčátko, které spatřila v jeho zrcadlu podobné ploše, jí už zdaleka nepřipadalo malé, ušlápnuté a bezmocné. Toto děvče – ona sama – přišlo totiž už před drahnou dobou na řešení, jež se nyní ukázalo správné!

Ano, bylo to tak. Pamatovala se přesně na onen večer, kdy na pouti k řece Neosho přenocovali u Číňanova vigvamu. Nemohla tehdy usnout – hlavou jí letěla spleť myšlenek a představ – nějací muži přijeli na koních, skláněli se nad ní a dobírali si ji jako spící Šípkovou Růženku... ale pak odešli a ona, malá hloupá Mařka Sudíková na ně zapoměla, protože právě vyřešila rébus, proč se Moira nechce vzdát Fatridesova pozemku, který pro ni nemá význam.

Přesně tak to bylo. Jí, Maře, tehdy připadalo rozluštění příliš

fantastické. A přece do puntíku odpovídalo skutečnosti:

Petrolej! Naděje na poklad, skrytý hluboko pod kožichem z trávy. – Nejsm tedy blázen! Právě naopak!

V té chvíli se dveře krámku rozlétly a Cochran vystrčil plešatou lebku:

„Jen dál, slečinko. Račte vstoupit, proč se bát, proč stát venku, když uvnitř čeká váš dvorní dodavatel a služebník?“

Vyprskla. Vědomí, že už před půlrokem odhalila Moiřiny tajné plány, zaplašilo všechnu tíseň a malomyslnost. Vstoupila.

„O svých zákaznících byste neměl říkat, že se bojí,“ prohodila. „Nejsme mouchy. A vy přece nejste pavouk. Nebo ano?“

Měla radost, že ho, starého čachráře, popletla natolik, až ztratil nit.

„Jak... Ó, jistě ne! Ale... ale pozorujeme vás už chvíli a... a říkáme si: Ta roznímlá slečna přišla pro něco, ale v poslední chvíli zapomněla, pro co. Jestlipak si vzpomene?... Áno, áno, už to mááá, už se jí zjasněla očička...“

Brebtal tak snaživě a komicky, že jí nedalo, aby se po něm nezaopičila:

„Áno, áno, už jsem síí –“

Ztichla. Její zrak přivykl šeru, takže postřehla postavu muže, který se u stěny opíral o pult. Byl vysoký, rozložitý a – jak teď rozeznala – asi padesátiletý, s huňatým obočím tvořícím nad očima jednodílnou římsu. Na hlavě měl nezvykle malý kulatý klobouk jako farář nebo jako přistěhovalec z velkých měst na severovýchodě, třeba z Chicaga, ne-li dokonce z New Yorku.

Cochran postřehl její zaváhání:

„To je pan Vermont Parker, náš district attorney, krajský prokurátor. Slečna Mary Sudik, moje dobrá zákaznice.“

Vermont Parker se maličko uklonil a něco zamumlal. Úzké rty se však sotva pohnuly.

„Těší mě...“ zajíkla se. Při slově „prokurátor“ ji trochu zamrazilo. Věděla, že je to velmi mocný muž, snad nejmocnější v kraji. A dojista nejobávanější: právě on se stará, aby šibenice nezahálela.

Nastala chvíli ticha.

„Znala jsem jednu paní Parkerovou,“ vyhrkla jen proto, aby něco řekla. „Vlastně ne osobně, ale byla jsem jí na pohřbu. Jmenovala se

Cynthia Parkerová.“

Ted' se zajíkl Cochran:

„Oh! Oh!“

Prokurátor neřekl nic.

„I jejího syna Quanaha Parkera jsem trochu znala. Taky jsem byla při tom, když ho pochovávali.“

„Z toho by mělo podle pověry vyplynout, že půjdete na pohřeb i třetímu z Parkerů,“ zasmál se prokurátor. „Třeba mně. Nu, jste dost mladá, abyste mě snadno přežila. Ale s Cynthií a s Quanhem příbuzný nejsem.“

Podruhé se usmál. A náhle to byl docela jiný člověk, huňaté obočí už nepřipomínalo břevno šibenice – obyčejné husté obočí, nic víc.

„Pochopitelně že ne,“ spěchala zahladit smutný dojem z těch pohřbů. „Cynthia byla přece sirotek.“

„Ale její otec mohl mít bratra,“ namítl žertovně prokurátor Parker, a už hovořili všichni tři, i Cochran, jeden druhému skákali do řeči ve vzpomínce na případ nešťastné Cynthie a neméně nešťastného Quanaha, jemuž později mnozí přezdělili „Nepolapitelný“ a jiní zase „Muž pro Oklahomu“, ale kterého Vermont Parker i Cochran znali pouze z doslechu, kdežto ona, Mařka, takřka osobně.

Až když se Vermont Parker odporoučel, přišlo Mařce na mysl, že se asi právě seznámila s oním strýcem prokurátorem, u kterého žije Trilby Adamsová.

Avšak Parker byl už pryč a Cochran měl za vhodné zavést hovor na obchodní kolej: Co to bylo, nač slečna Sudíková zapomněla, ale pak naštěstí vzpomněla, když stála před výlohou?

„Látka na sukni,“ řekla Mařka a lhala jen zčásti, neboť včera vymámila z táty slib, že jí na novou sukni dá, a Sudík dodržel slovo. „Bledě zelenou nebo bledě modrou.“

„K službám,“ zaplesal Cochran a předložil hnědou. „Tohle je to nejlepší a nejvhodnější, co mohu nabídnout.“

„Děkuju, nechci. Proč bych se oblékala jako babice? Před chvílí jste na vlastní uši slyšel, že ještě nejsem stará.“

„Ovšemže nejste, bůh chraň! Jste mladička, napůl děťátko. Ale právě proto zažijete ještě moc a moc. A toto je barva pro všechny příležitosti. Jen se podívejte!“ Sebral balík látky a přistoupil s ním k

oknu. „Pohleďte na ni, prosím, očima radosti. Jaká je? Zlatá jako radost!“

A hle, oknem pronikl šikmý trs slunečních paprsků – jako na Cochranův povel! – a látka zazářila odstínem zlatého prachu.

„Naneštěstí život není jen samé radování,“ zavzdychal Cochran a odsunul balík do stínu. „Laskavě si ji teď prohlédněte smutnými očima. Co vidíte?“

„Dejte mi pokoj!“ vykřikla. „Nikdy nebudu smutná. Už nikdy a nikdy! Odneste to.“

„Slečinko, slečinko,“ zahrozil jí Cochran legračně prstem. „Vidím, že jste opravdu ještě dítě, a skrz naskrz, ne pouze z polovičky.“

Schoval látku, ale jinou neukázal, asi žádnou neměl. Stál za pultem, brnkal na něj prsty jedné ruky, a znenadání Mařce připadal jako Osud: Budeš ještě často smutná, ano, budeš! Ať se kroutíš a křičíš jak libo –

Kupodivu přitom mlel zcela jiné věci, mluvil o Sudíkově, že zde po poledni byl a ptal se na tu včelařskou svízele včelomorku obecnou. A on, Cochran, že mu podle svých nejlepších zkušeností poradil, že vykouřit úl nestačí, že je také třeba očistit královnu, která bývá parazity celá obalená: Strčit ji pod sklenici a nafoukat tam tabákový kouř. A naráz je po všech včelomorkách, královna ožije a zaraduje se, a dělnice mají velký bál, a včelí Manitou je bez sebe blahem a odmění se včelaři bohatou úrodou medu, zlatého jako toto hedvábí, kterým vy, slečno, pohrdáte. Někdy je světlejší, někdy tmavší, jako celý život. Ale pořád je to kvalita...

„Co mám s vámi dělat,“ mávla rukou. „Ustříhnete mi tedy na řasnatou sukni.“

„Znamenitě! Vidím, že dáte na dobrou radu, a že to tudíž dotáhnete daleko.“

„Znáte už tu nejnovější novinku?“ prohodil, když zabalil látku a shrábl dolary. „Brzičko se prý začne stavět trať na sever. Kvůli té nové módě, tomu petroleji. Povězte to tatínkovi, bude mít jistě velikánskou radost. Protože železnice povede blizoučko u vaší země, chápete? Určitě mu to vyříd'te! Bavili jsme se tak dobře o včelíčkách, že jsem mu zapomněl sdělit to nejdůležitější.“

„Ano. Děkuju.“

KAPITOLA PÁTÁ

KATASTROFA

1

Tátovi neřekla přirozeně ani slovo. Jednou se to doví tak jako tak, ale čím později, tím lépe. Rozhodně nebude plesat, jak Cochran předpokládá.

Nicméně nazítří po návratu z Wagoneru jí nedalo a světila se Waltovi. Pustil se už do stavby své verandy z materiálu, který Sudík kupodivu nezapomněl koupit, mával kladivem bezmála větším než on sám a mezi dvěma údery vzal zprávu o nové železnici na vědomí s bohorovným klidem. Až mu záviděla.

„Uvědomujete si vůbec, Walte, co to znamená?“

„Jděte mi, Mary,“ řekl udýchaně. „Co nějaká událost znamená nebo neznámá, zjistíte vždycky až po komedii. Tak proč si s tím dělat starosti? Koukejte, tamhle už kvete krokus.“

Krokus tam už vskutku zvedal hlavičku, a ne jeden. Desítky jich vypučely, a za týden stovky, a za čtrnáct dní tisíce – celá prerie jako kdyby zpívala žlutofialovou písničku: Nádhera! Nádhera! Kdo nás neviděl, neví, co je krása.

Pohříchů na vrcholu nádherného pahorku seděli Čerokiové Ho-he-ah s Na-Nou a často i s jinými hastrmany v šišatých špičatých hučkách, a kazili všechnu radost.

Šíleně je teď nenáviděla. Ona, Mařka Sudíková, je, Indžany. Doslova šíleně, bezmezně, bez míry. Kdykoliv vzpomněla, že je kdysi chtěla učit smát se, musela zarýt nehty do dlaní a nahlas vykřiknout, že byla pomatená. Proč jsem se o ně starala! Co je mi do nich? Proč jsem se jich zastávala?! Co mi to vyneslo? A pomohla jsem jim jenom o chlup?

Děkovala teď nebi, že Walt musel hlídat stádo, a tudíž se nemohl zúčastnit Acuffovy ženitby. Kdyby býval byl u toho, kdyby byl zažil, co si na ni Sally a ta banda všiváků dovolila, určitě by se s někým

serval. A samozřejmě by prohrál, pár zlomených žeber by si odnesl, a ještě by mohl mluvit o štěstí, že nedopadl hůř, malý smolař. Vlastně velký! Největší jonáš z Oklahomy, proslulejší svou smůlou než jiní přízní osudu. Těch šťastných je celá řada. Ale smolař jako Walt Cook je jen jediný.

Občas ji dokonce napadlo, zda všemi protivenstvími, jež ji postihla, není vinen právě on, Walt. Copak se jí nepřivěsil na paty, sotvaže s tátou vkročila do Oklahomy? – Ano. – A co následovalo? – Nepřetržitý řetěz nepříjemností, neštěstí a trápení. Jako kdyby byl na vše vrhl svůj smolný stín...

Tři týdny již pracovala na nové sukni z Cochranova ležáku. Nepochybovala, že látka, kterou jí kramář vnutil, je „ležák“, věc, jíž se nemohl zbavit a jež beznadějně čekala v regálu od vánoc do vánoc, ačkoliv před Štědrým dnem se prodá skoro všechno. Jen tenhle hadr nikoli. Až přišla husa jménem Mary Sudik...

To bylo v kalných dnech, kdy slunce nesvítilo a kdy látka v jejích prstech vypadala temná jako Waltova smůla.

Ale jindy, a třeba hned za hodinu, zazářilo slunce a hedvábí – teď už napůl přetvořené v sukni – ožilo a zjasnělo, jako když se z hnědého vejce proklubá zlatý ptáček. Nebo z kukly motýl. Nebo vážka z bažiny.

A pojednou byly zlaté i myšlenky. I Walter Cook byl zlatý chlapec, a do písmene, vždyť měl zlatou hlavu. Ba i vzpomínky na Wagoner zahrály do zlatova:

Všichni po mně neplivali! Například Cordell Knoblock hned ne. Nebo Filip. A co Cochran?!

Ačkoliv Cochran je obchodník, a tedy ke koupi za sto centů... Ale co Dan Gallico! Nejvlivnější muž, něco jako pan Rockefeller, jen v podstatně menším vydání.

V těch chvílích ji vždy ovládla radost natolik, že si natáhla Waltovy staré džíny, osedlala černobílého poníka, kterého jí Walt natrvalo půjčil, a se štěkajícím Stainem-Flekem po boku vyjela do prerie. A přirozeně i s Waltem, který ji pokaždé a včas dohonil na stejném černobílém seminolském koni. A Walt něco zpíval, anebo snad křičel, a ona něco křičela, nebo snad zpívala... Vůbec nezáleželo na tom, co to bylo. Veliká prerie pod vysokým nebem pohltila všechen zvuk a

srnec, kterého jasně viděli, jak se popásá ponořen v trávě až po břicho, se ani nepohnul. Neslyšel je. Nebo slyšel, avšak nedbal. Prérie byla příliš rozlehlá, než aby dva broučci, sedící na dvou jiných broučcích, mohli narušit její klid.

To bylo v dubnu.

Začátkem května krokusy zestárly, uvadly a pak se samy stáhly někam pod zem. Nepotřebovaly hrobníka, nebyly po smrti, ale pouze spaly. Jako nějací barevní motýli, kteří milují jen jaro.

Tehdy se vyrojily včely z třetího úlu, toho napravo, třikrát hněvivě zakroužily nad stádečkem, a zatímco se dobytek rozprchl na všechny strany jako živá hvězda, usadily se – temně hnědý hrozen – na stropě Waltovy nové verandy.

„Konec!“ vyjekl Sudík. „To je konec!“

Vyrazil z baráku s rukama vzhůru, jako kdyby hořelo, křičel česky a bezhlavě, jako kdyby už neměl nic, jen ty ochromené ruce a tu rodnou řeč, již rozuměla pouze jeho dcera. A ve chvíli, kdy Mařka vyběhla za ním a Walt proti němu, zvolal prorocky:

„Přijdou! Přijedou! Postaví svoje špinavé koleje a přiženou se ve špinavém vlaku, a bude konec. Konec. Samá špína.“

Tak poznali, že ví, co se chystá, a že to nese ještě hůř, než Mařka očekávala.

Nicméně nazítří klidně, odborně a beze slova vyčistil úl a přenesl roj zpět na jeho místo.

Té noci se Mařce zdálo, že zaslechla dunivé zahřmění. Nebyla si tím však jista, potácela se na rozmezí bdělosti a spánku, a druhý zvuk hromu se už neozval. Avšak dlouho neusnula. S očima otevřenými do blednoucí tmy uvažovala, že kroky neštěstí se velice podobají krokům bouřky.

Bouřka: Nejprve jen malé mráčky, chmýří nízko nad obzorem.

Neštěstí: Nejdříve jen drobná zpráva, které nevěnuješ pozornost; nám se to přihodilo, když jsme sem putovali a u Číňanova vigvamu poprvé slyšeli o jeho „skalním oleji“.

Pak nějaký čas klid... a najednou vzdálený blesk. To bylo tehdy, když jsme se dověděli, že Čen prodal za horentní sumu.

A poté blýskání na časy, ale už blíž: Když jsem se doslechla, že Moira platí Beerflagovi (anebo Mellonovi či Rockefellerovi) za

pokusný vrt na svém pozemku.

A teď konečně hrom téměř nad naší hlavou: Trať...

Ano, bude! Povede tamhle blizoučko za korytem Neosho a přinese mnoho změn. Něco provždy skončí, jak táta správně prorokoval: Klid, ticho, odloučenost. A začne něco jiného...

Mám kvůli tomu truchlit?

Na stropě komůrky se objevil proužek jasu, podobal se větvíče poseté růžovými květy, ale byl to první záblesk úsvitu. A Mařka jej upřeně pozorovala, jak roste, jak pomalu leze níže a níže – takový tichý živočich – a myslela si, že k smutku není důvod: Přijdou stavitelé tratě, dělníci, někteří z nich budou samozřejmě hulváti, opilci a rváči, avšak budou to noví lidé, přivandrovalci čertví odkud, a tudíž nebudou mít nic společného s Wagonerem. Plivat na to zapadlé, nafoukané hnízdo budou. A Wagonerští si otřou cizí sliny z tváří, a ještě se budou uklánět a tvářit se přátelsky, protože ti noví budou rozhazovat dolárky... A mnozí z nich – těch nových – budou určitě mladí, a leckteří i urostlí, a jeden či dva možná dokonce trochu jako Frank Bastillon nebo inženýr Mellon. Ale přitom lepší! Možná ne doslova fešáci jako Frank, ale zato poctivější. A možná ne tak uhlazení a vzdělaní jako John Mellon, avšak bez ženy a dětí a špinavých záměrů. A já už tady nebudu opuštěná, takže trať mi vlastně přinese štěstí.

Zvesela vstala. Měla kouzelný pocit, že se něco změnilo... anebo se brzy změní.

Toto radostné jitro znamenalo i začátek týdne plného okouzlení a krásy.

Večer co večer spadl májový deštík, spojil se s půdou prerie a hle, nazítří to už nebylo jednotvárné moře trávy, nýbrž nekonečná zahrada plná květů, jež Mařka neznala jmény a jež se střídaly den ze dne, ba hodinu od hodiny. Jako barvy „hedvábných hor“ na jihovýchodě.

Přesně se pamatovala na úterý, kdy prerie byla zrána celá jasně modrá. Již odpoledne se však milióny a milióny droboučkových, pomněnkám podobných kvítků proměnily v nafialovělou záplavu, ačkoliv šlo stále o tytéž nepatrné květiny. Jen jejich odstín dozrál a ztemněl, a jejich vůně zeslábla.

Ale nazítří se ve fialovém oceánu objevily žluté ostrůvky, a rozrůstaly se na všechny strany – bezmála jako když se šíří oheň v

suché trávě, ne však tak překotně a s praskotem, nýbrž tiše, pomaleji... A přece natolik rychle, že ve čtvrtek už širé okolí baráku připomínalo skvrnitou kůži leoparda.

A opět: V pátek ráno to již nebyly žluté skvrny na fialové půdě, nýbrž fialová kola plující na nekonečné hladině ze zlata. Ve vzduchu převládl matný dech šafránu. Ale záhy zvýrazněl a změnil se v ostrou vůni, vyvolávající neodbytnou představu masa pečeného s kořením. Člověk bezmála pomlaskával.

Šafránový svět obklopoval baráky tři dny, než ustoupil modrozelené barvě osení. Vypadalo to, jako kdyby konečně vzešla dávná setba, kterou zaseli Čerokiové, dokud zde ještě byli pány a měli chuť pracovat.

Přirozeně běželo jen o mladou travu, která se prodrala ke sluníčku; avšak představa, že zázrakem ožilo indiánské obilí, jež léta dřímalo pod povrchem země, nešla Mařce z mysli. Věděla, že ze všech Indžanů byli Čerokiové nejlepší zemědělci, že mívali pečlivě obdělaná pole, a rozsáhlá, ježto hospodařili společně – jedno pole prosa pro celou vesnici, jeden lán ječmene, jedno pole zeleniny, a tak dál; ne tedy čtyři různá políčka pro každou rodinu, jak je to obvyklé u bílých přistěhovalců – Slyšela dokonce vyprávět, že právě tento společný způsob hospodaření posloužil jako záminka k zabránění větší části indiánské půdy. Věc proběhla asi takto:

Dokud měli Čerokiové svou rezervaci, nebylo dost dobře možné vyhnat je někam jinam, chyběl k tomu právní podklad a obhajitelný důvod. Stačilo však prohlásit, že v této velké, mladé a svobodné zemi, jež se nazývá Spojené státy, platí zásada soukromého vlastnictví; jinými slovy, že společné vlastnictví je vlastně nezákonné. A naráz bylo po problémech. Každá čerokiská rodina dostala svůj úsek, svůj kus půdy. Jelikož však Čeroků bylo málo a jejich prerie veliká, zbyla po přidělení úseků jednotlivým rodinám více než polovina území bez majitelů... Ano, byl to velmi obratný tah ze strany vlády: Zbylou půdu si rozdělili bílí přistěhovalci při akci zvané Velký run, a Čerokiové nemohli říci ani popel, natož se bouřit. Spíše ještě vznikl nárok na jejich vděčnost: Cos měl předtím, Silný orle? Nic, ani píd' země; byl jsi tedy chudý. – A co máš teď? Svůj vlastní pozemek; jsi tedy bohatý. – Komu můžeš děkovat za majetek? Nám! – – Věru, něco chytřejšího

se stěží dalo vymyslet, neboť současně se ukázala možnost přestěhovat Čerokíe do nejchudšího kouta celého teritoria – stačilo přidělit jim jejich úseky ve skalnaté, okrajové oblasti, o kterou bílí nestáli. A hotovo.

Ano, bylo to nadmíru šikovné řešení – až podezřele šikovné, jak se Mařce kdysi zdálo. V poslední době ovšem změnila svůj názor od základu. Nyní, když Čerokíe nemohla ani cítit, připadlo jí velmi správné, že se museli přizpůsobit – zákony platí přece pro každého, kvůli několika stovkám rudých kůží nelze přece dělat výjimku. Pouze skutečnost, že bývalí páni této země skončili v nejbědnějších končinách, jí občas připomněla, že vše asi nebylo tak zcela v pořádku. Například právě v pondělí, v onen den, kdy jí mladá tráva vnutila představu dávné čerokíské setby, z níž teprve dnes vzchází osení.

„Poslyšte, Walte, z čeho vlastně ti naši Indžani žijí? Obdělávají pole, anebo trucují a chodí jen krást?“

Pokoušel se právě „zlomit“ strakatou klisničku, přinutit ji, aby snesla na hřbetě nejprve pokrývku, potom sedlo a nakonec jezdece.

„Hrom do toho, Mary,“ obrátil k Mařce bledě modré oči, pravici na šjíji kobyly, která se celá chvěla. „Co mi to povídáte? Opravdu jste se na ně ještě nikdy nešla podíval?“

„Šla, ale nedošla.“ Počala mu líčit, jak se tehdy vypravila hledat indiánskou vesnici, ale jak málem zabloudila ve strašidelných skalách, složených z placek jako dort.

„A nikde ani sloupek kouře.“

Zasmál se, že čerokíské hospodyně rozdělávají oheň až kvečeru, aby teplo v chatrči vydrželo přes noc a aby ušetřily palivo. „Na-Na by vám to vysvětlila nejlíp. Proč jste se jí nezeptala, jak to u nich chodí?“

Pokřčila rameny, že s Na-Nou je těžký dohovor. Ale když už o ní hovořili, uvědomila si, že ji naposled spatřila asi před týdnem, stejně jako Ho-he-aha, Malé cosi. Nebo je to ještě déle? – Co je s nimi, že znenadání ztratili zájem o naše „akvárium“?

Věc jí však neležela na srdci do té míry, aby si s ní lámala hlavu. Ostatně Walt slíbil, že ji k Čerokiům doprovodí, aby na vlastní oči spatřila život bývalých pánů Oklahomy.

Po poledni osedlali dva z indiánských poníků a vypravili se – ne však do indiánské země, nýbrž na opačnou stranu. Mařce se v poslední chvíli znelíbila představa nehostinných skal a bez dlouhých řečí se pustila k řece. Věděla, že Walt bude láteřit, ale nakonec že za ní poběží jako psík.

Než se vzpamatoval, byla na břehu; než ji dohonil, hnala už koně napříč proudem. Tak jistá se už cítila v sedle.

Příčinil se o to on sám, malý jezdec Walt. Hned poté, co se vrátila z Wagoneru, vzal ji do učení. Prohlásil tehdy, že z ní vychová nejlepší jezdkyňi na sever od Texasu, vysmál se jejím řečem o dámském sedle a strčil jí do ruky své rezervní kalhoty, aby se převlékla, že jí zaručeně budou sedět jako na míru. A seděly. Stejně velcí nyní byli, ona i Walt, dorostla ho. I jeho starý širák jí padl, jako kdyby si ho dlouho vybírala. Stejně hlavy měli – a možná nejen co do velikosti! – a stejně dlouhé ruce, jak zjistila, když si pro legraci vyzkoušela jeho kazajku. Jen nohu měla menší, takže místo jeho svátečních holínek s kramflíčky na půl palce musela i na koni nosit své vlastní šněrovací botky.

„Stop, Mary!“ ječel nyní vzadu. „Netrojčete! Utopíte mi koníčka!“

Ale to se už bezpečně blížila k protějšímu břehu.

„Tak o kobyly vám šlo, ne o mne!“ zasyčela, když ji dohonil. Chvilku se hlučně přeli. A jedva se posléze dohodli, že se pojedou podívat, jak to vypadá s chystanou železnicí, vzplanul spor znovu. Zastávala názor, že trať povede po břehu řeky, zatímco on tvrdil pravý opak:

„Nesmysl! Nikdy po břehu, Mary, ale rovnou čarou od severu na jih, jako podle pravítka. Řeka se přece moc kroutí.“

Když však s notnou dávkou sebezapření připustila, že pravdu má možná on, a chtěla vyjet k jihu, zadržel ji, kam že se to žene jako slepá: „Na sever musíme, tam začali. Nebo teprv začnou, ale určitě od severu! Všechno nové v téhle zemi přijde vždycky od severu nebo od východu, nikdy odjinud.“

Tak se rozohnil a rozčilil, že zrudl až ke kořínkům zrzavého ježka.

„Víte co, vy malý Indžane?“ křikla. „Jeďte si, kam chcete, já jedu podle svého!“

Kopla koníka do slabin, až poskočil.

„Jak libo, dámo,“ halekal vzadu Walt. „Já se za vámi nepoženu, už toho mám dost!“

A když nezastavila:

„Dejte si pozor, Mary! Nechám vás samotnou, fakt. A stihne vás strašný osud!“

„Jděte do pekla!“ zvolala. „Běžte se dát skalpovat, aspoň prokouknete!“

A vzápětí: „To je ono! Stokrát líp budete vypadat bez těch mrkvových vlasů!“

Neuznal ji za hodnu odpovědi. Chvilku klusala svým směrem, poté zpomalila, zda zaslechne dusot jeho koně. Ne, nic. Zastavila. Otočila se. Byla sama. Walt nejen že ji nenásledoval, ale odcválal na svůj zlatý sever. Hulvát.

Pobídla koně. Teď už nesměla obrátit, připadala by si „zlomená“, zkrocená jako hřibě, když ti dovolí, abys mu nasadil ohlávku. Ne, to zanic na světě.

A pojednou se nahlas smála, protože prerie byla veliká a prázdná a volná, a ona v ní klusala samotinká. Jako kovboj. Jako muž, který má tisíc možností a tisíc příležitostí, který se nemusí na nic ohlížet, protože může skoro všechno. Tolik svobody má, že už si jí ani neváží. Že se už třeba ani neraduje, že je muž.

Zato ona radost měla, ačkoliv byla pouze trošičku jako muž, jen oblečením a samotou a tím, že jela ne na kozlíku, ale v sedlé. V té chvíli se přistihla, že myslí česky a že si v duchu říká cosi, nač přišla až v této báječné chvíli:

Muž se jmenuje „muž“ proto, že *může* všechno.

A hle, já teď také můžu všechno! Jsem sama, jsem svou vlastní paní! Totiž pánem, haha!

V návalu ztřeštěného opojení zkusila cválat prerií, v trysku strhnout širák a zamávat jím. Ale vlasy, jež doma pracně natěsnila pod klobouk, unikly ze zajetí, padly jí do čela a oslepily ji. Zastavila. Střásla je dozadu. V tom pohybu spatřila nad sebou širší nebe. Všude nebe, modré jako voda. Všude a všude, přede mnou, za mnou. A na nebi mráčky jako bílé mušle, a jiné jako bílé vlnky, a ještě jiné jako bílá křídélka andělů...

Tu pocítila touhu ulehnout a dívat se k překrásnému nebi a čekat, co nového na ně vypluje. Snad to bude bílá plachetnice, ale třeba bílý keř..., anebo bílý strom, takový zasněžený, o jakých básnívá táta, s bílými bochánky na větvích...

Ale místo na obloze objevilo se cosi dole, blizoučko u její tváře: z houští stébel se vynořila dvojice očí a špičatý čenich, zakončený leskle černou kuličkou.

„Kššš!“ zatleskala, a zvíře uteklo.

Usoudila, že to byl kojot, a znovu ulehla. Chvilenu dumala o kojotových očích, tak divně žlutých a potměšilých..., avšak brzy na ně zapoměla. Usínala. Ale kupodivu zcela přesně věděla, že usíná.

A poté spala, ale stále věděla, že spí. Dokonce se viděla, jak spí. Měla – v tom snu – na sobě novou sukni z té nazlátlé látky od Cochran, celou posetou růžemi. A věděla – stále ve snu – že přijde princ a políbí ji na rty. A ona že se probudí a řekne mu: „Ach Franku Bastillone, zdály se mi o vás hrozné věci, ale byl to našťěstí jen sen; takže ve skutečnosti jste pořád bílý princ v krásných lakýrkách. Ach Franku, jsem tak šťastná, že jsem se vás dočkala...“ – A hle, Frank tu najednou byl, sklonil se nad ní...

Otevřela oči. Kdosi se nad ní vskutku skláněl, jenže to nebyl Frank, nýbrž Walter Cook.

Zprudka se posadila:

„Co si to dovolujete?!“

„Já?“ užasl docela upřímně. „Nic. Dívám se jen, co je s vámi, jestli se vám něco nestalo.“

„Jak dlouho jste tady?“ zeptala se s úzkostí. Ve svém zmatku se bála, že snad viděl do jejího snu.

„Chvilku,“ řekl.

„Jak jste mě našel?“

„Viděl jsem vašeho koně. Vás ne. Myslel jsem, že jste spadla.“

„Bez starosti. Spala jsem.“

„To vidím. A dobré dvě hodiny.“

Zmateně zatékala. Sen jí připadal tak krátký.

„Je to možné?“

„Už asi ano,“ bručel. „Byl jsem pěkný kus na severu. A pravdu jsem měl já, začínají odtamtud. Mluvil jsem s nimi.“

„S kým?“

„S těmi, co vyměřují. Ale za rok prý už pojede první vlak.“

Srdce se jí zároveň sevřelo i zajásalo:

„Tak brzy?“

Mluvil však už zaujatě o jiných věcech, o tom, že tamhle kus dál na hranici seminolského území objevili před týdnem petrolej. A kolik! A jak legračně, dočista náhodou!

„On tam totiž sedí nějaký Rex Colt, má tam ranč,“ šermoval rukama. „A kolem nedávno jeli chlapi vrtači, ale ne ti od Standard Oil, kdepak. Žádný stroj, žádný inženýr. Jednoduše pár prospektorů, co pracují na vlastní pěst a nemají ani žentour, ale jen takový špičatý kůl, který zarážejí do země. A ten Rex Colt je nechal na ranči přespat a ráno okukoval jejich náradí a ze švandy povídá: ‚Boys, ukažte mi přece, jak si s touhle pitomostí vyděláváte na slanou vodu, haha! Jestli tím propíchnete deset yardů země, dostanete stovku!‘ – A oni píchli, Mary, a představte si: Nebyli ani pět yardů hluboko, a bác! Takovýhle vodotrysk, jenže z petroleje! A pořád vyšší a vyšší, a divočejší a

divočejší, a smradlavější a smradlavější! Ani fajfku si nikdo v okolí nesměl zapálit, protože by to všechno vybuchlo. A pořád to ještě stříká, celá prerie je prý jeden puch, dobytek bučí, protože nemá co žrát, i na vodě je takovýhle škraloup neřádstva. Jenže teď už tam jsou Rockefellerovi inženýři, že prý tu bestii zkontrolují. Vlastně jakou bestii! Ten Colt dostane za pozemek sto tisíc dolarů! Ovšem jestli prodá. Já osobně bych neprodal. Zem ne. Nikdy! Jen petrolej, pěkně po barelech...“

„Kdoví, jestli to je pravda,“ přerušila ho.

„Je,“ prohlásil s hlubokým přesvědčením. „Vykládali to všichni z té měřičské party, a nezávisle na sobě. A jeden jako druhý to prý viděl na vlastní oči, i šaty mi ukázali, kazajky, klobouky, všecko nasáklé a mastné, protože ta spoušť sice lítá do nebe, ale tam se rozprskne a padá zpátky. Jako déšť! Jako průtrž! Desetkrát vydatnější studna, říkali, než ta chudinka, co Standard Oil našla na Číňanovu claimu.“

„Jak to? Už tam zase začali?“

„Jo. S parním strojem. A dostali se na olej. Jenže proti Coltovi je to –“

„A co Moira?“

„Moira, Moira, nešťastné jméno,“ zanotoval Walt, šklebě se od ucha k uchu. „Takhle to říkal jejich předák, jako těch měřičů, moc vzdělaný chlapík. Že je to jméno plné smůly, a teď prý se to jasně ukázalo: Nic nenašla, nic jí tam Beerflagovi chlapi nevydolovali; tisíce dolarů zavrtala do prerie, a samá voda. A ještě prý měla to veliké štěstí, že museli přestat, když z Kansasu přišel ten parostroj a Beerflag i vrtači se museli vrátit pod Čenovu skálu. – A co byste řekla, Mary: Ona, Moira, si toho štěstí nevážila, nechtěla přestat, jen pořád dál vrtat a zakopávat dolary. S flintou běžela za Beerflagem, že ho i jeho chlapy postřílí, jestli jí nechají na holičkách. To se ví, že jí poradili, aby šla někam. A šla, Mary, šla. Ale víte kam? K Rexovi Coltovi, za tou šťastnou partou s kůlem, pět stovek jim nabídl, aby to zkusili u ní, když mají takovou šťastnou ruku. To víte, že se dali zlákat. Ale zase nic, jen pět stovek v prachu. Jenomže ani to jí nestačilo, nepustila je a teď to zkouší s kůlem znova někde u řeky. Tak mi to aspoň vyprávěl ten hlavní geometr. Moc chytrá hlava, v jednom kuse někam jezdí, všecko ví, kde se co šustne. Všechno má v malíku, takže proč mu

nevěřit. Moira – Moira, jméno černé smůlou.“

Mařka složila ruce do klína.

„To jsou věci, Walte... A my víme starou belu. Kousek stranou žijeme, ale jako na druhém konci světa. Člověk by pomalu řekl, že nežijeme, ale spíme.“

„Nežijeme, nežijeme...“ zanotoval Walt protáhle. „Spíme, spíme... Prozatím, prozatím...“

3

Cestou domů uvažovala, zda tátovi sdělit tyto noviny. A stejně jako nedávno na cestě z Wagoneru rozhodla se i nyní, že radši pomlčí. Koneckonců jsou to možná jen chýry, pověsti. I předák geometrů si přece občas něco vyfantazíruje, když leží v noci na holé tvrdé zemi a utěšuje se kořalkou. Zapomněla však, že Walt je slepičí – co někde sezobne, musí vzápětí utrousit, jinak mu to nedá.

Hned večer tudíž s obavami pozorovala Sudíka, jak krabatí čelo a dumá. Naštěstí ho spíše než všechen petrolej zaujalo jméno šťastného rančera.

„Colt... Rex Colt,“ brumlal. „To mi něco připomíná. Ale ne tu bouchačku...“

S tím šel na kutě, s tajemným Rexem Coltem, kterého nevěděl, kam dát.

Ráno se zdálo, že ten problém zaspal. I Mařka pozapomněla. Došla konečně novou sukni a nyní přemýšlela, čím ji ozdobit. S volány už jednu měla, tu starou... Napadlo ji pokusit se vyšít dole nad lemem pruh květů, ale pěkně a přepychově, čistým hedvábím, jak to na svatbě viděla na živůtku Sally Knoblockové. Ne že by se chtěla opičit zrovna po té zmiji, avšak co jiného zbývá opuštěné holce, která zahlédne kousek módy sotva jednou za rok?

Do větších rozpaků ji přivedlo zjištění, že v krabici se šitím má pouze tři cívky hedvábí, z toho dvě růžové a jednu zelenou. Co s tím! Leda růžičky... A opět budu Indiánská růže, a dokonce to budu mít napsáno na parádní sukni. Ne, tak bych se ve Wagoneru nemohla objevit... Ale což vyšít růžové lilie? Pravda, bývají jen bílé nebo

oranžové, ale záleží na tom tolik?

Vylovila ze zásuvky tesařskou tužku a pokusila se nakreslit květ lilie na papír od Cochranovy látky. Tehdy vstoupil Walt a podíval se jí přes rameno.

„Co to má být? Jestli králík, tak má moc zahnuté uši. Jestli rys, tak ten má zase na koncích uší štětičky.“

„Hled'te si svého!“ Zmačkala papír obrátila se k Sudíkovi, který si zničehonic začal obouvat jezdecké boty:

„Chystáš se někam?“ Bylo jí divné, co má za lubem. Od té doby, co v boji o Velký strom slízl průstřel ramene, neseděl na koni; tvrdil, že mu dělá potíže vyšvihnout se do sedla. A teď najednou.

Úkosem na ni pohlédl – jako kdyby ho přistihla při něčem, co mělo zůstat v tajnosti – a prohlásil, že k Rexi Coltovi. Že už ví, kam ho zařadit, odkud se s ním zná.

„Starý kamarád, Mařko, ačkoliv jsem ho viděl jen jednou. Ale pomohl mi, bez něj bych byl asi nikdy nedostal Velký strom. Pamatuješ, jak se to tehdy semlelo? Tak teď se na něj jedu podívat, když vím, kde se usadil. Obhlédnout to jeho hrozné štěstí.“

Chvatně se strojil, šátek kolem krku uvázal na kovbojský uzel, pás a revolvery si připjal a doplnil patronami – jako kdyby se chystal udělat z kamaráda Colta cedník – a stále mlel, jak to tehdy u Stromu bylo, celou tu historii opakoval. Až ho Mařka zarazila, aby se nenamáhal, ona že všechno dobře ví.

Ale jen odklusal na sever, musela ten starý příběh ohrát kvůli Waltovi, který hořel zvědavostí; pro něho to byla novinka. Vyprávěla tedy, že když Sudík při Velkém runu přijel na místo, po kterém převelice toužil – právě k Velkému stromu – našel tam bídáka Acuffa s namířenou flintou a byl by jistě zplakal nad výdělkem, nebýt poctivého chlapíka, který se tam náhodou objevil a překazil Acuffovi jeho zálud. No, a ten poctivec se představil jako Rex Colt.

„Taky mi to jméno napůl vypadlo z paměti, Walte. Teď jsem si ale vzpomněla, když o tom táta začal mluvit.“

„Safra, to jsou mi věci,“ vrtěl Walt hlavou. Nevěděla sice, čemu se více diví, zda Acuffovu hříchu nebo Coltovu smyslu pro pořádek a spravedlnost, avšak neptala se. Nechtěla rozvádět řeč. Byla ráda, když odešel dohlédnout na stádo a když opět mohla nerušeně zkoušet své

šťěstí s lilií.

Nakreslila ji asi pětkrát, ale bez úspěchu, stále se na papíře objevovala spíše ušatá zvířátka než květ. Za půl hodiny se vzdala. Dala se do přípravy kaše k obědu. S hrncem kukuřice přistoupila k plotně. A zůstala už tak, v ruce hrnec, který zapoměla postavit. Nevěřila svému sluchu.

Odkudsi zazněla salva z pušek, lépe řečeno náběh na salvu: Jako kdyby se tři čtyři střelci pokusili stisknout současně a na povel spouště, ale nedokázali to s dostatečnou přesností – salva trochu zakoktala. A ticho.

Přiskočila k oknu. U corralu stál nehnutě Walt, přikrčený a rozkročený, jako by se chystal vypálit. Ale ruce měl prázdné. Postřehla, že se upřeně dívá k východu. Výstřely tedy zazněly odtamtud, ne od severu, kam se vydal Sudík.

Ulevilo se jí.

„Co to bylo?“ křikla.

„Nemám ponětí.“ Neotočil se k ní. „Asi...“

Druhá salva mu přerвала řeč. Po zvuku postřehla teď i Mařka, že střelci jsou kdesi na indiánském úseku.

„Čerokíové?“ zavolala.

„Sotva.“

Přikývla. Věděla, že Indiáni vypálí jen zřídka, a nikdy z více zbraní najednou. Mají sice pár starých pušek, ale nouzi o náboje, a radši tedy chytají maso do pastí a ok.

Jenomže kdo jiný by to mohl být? Vlastně jiní, hotová popravčí četa!

Konečně postavila hrnec a chvíli bez dechu stála napínajíc sluch, zda se salva ozve potřetí. Vrzly však pouze dveře. Byl to Walt, zneklidněný stejně jako ona.

„Pojedu se tam podívat, Mary,“ řekl zkrátka. „Vy zůstanete tady a zabarikádujete se.“

„Myslíte?“ Vpravdě chtěla říci: Myslíte si, že jste vševědoucí pánbůh? Jak můžete vědět, co udělám? Třeba just nechám otevřeno. – Ale na tak dlouhou rozprávku nebyl čas. Což ovšem neznamenalo, že ji jeho způsob řeči nechal klidnou. Jestliže něco nesnášela, tedy příkazy vyslovené v budoucím čase: Půjdeš tam a tam. – Nepůjdeš

nikam. – Přineseš tohle. – Odneseš tamto...

„Myslím!“ přitakal rázně, zatímco na sebe věšel celý arzenál.
„Zůstanete tady sama a kdovíco se přihodí. Kdyby tu byl aspoň pes.“

„Ten by nás vytrhl,“ zasmála se. Flek-Stain se jim před čtrnácti dny ztratil a příliš toho nelitovala, nestál zanic, ničemu se nepřiučil, nikdy neposlechl.

„Ne nás. Ale vás,“ opravil ji na odchodu. „Aspoň by dělal rámus. Zavřete na závoru, prosím vás, a neotvírejte, dokud se nevrátím,“

„A co když padnete?“ zavolala posměšně za ním.

Jeho obavy se jí zdály krajně přehnané. Kvůli tomu, že někdo někde párkrát stiskl spoušť... Musela však přiznat, že za celou dobu, co zde žili, nezaslechla ještě tolik výstřelů v jediném okamžiku.

Nakonec tedy přece jen poslušně zasunula závoru, i okenice přivřela. Usedla na lavici. Šero a ticho... jen občas zabučela kráva nebo zařehntal kůň. Ale ty zvuky spíše ticho podtrhovaly, dávaly mu vyniknout. Jako černé pozadí. Ne. Jako blesk, po němž je přece vždycky ještě hlubší tma...

Pojednou měla dojem, že šero v baráku opravdu zhoustlo a změnilo se ve tmu.

Vstala a otevřela okenice. Venku byl jasný den, sice bez slunce, ale i tak přímo oslnivý oproti přítmi uvnitř. Otevřela i okno, vyklonila se a pohlédla k východu, Walt už byl tentam, na obzoru ani záchvěv. Ani mráček tam neplul, ani pták. Žádný život, žádná obloha. Šedivý kamenný strop.

Zmocnila se jí úzkost. Ještě nikdy nebyla tak samotinká. Totiž byla, ale vždy venku, v prérii, kde vidíš široko daleko kolem sebe a kde se volně dýchá. Ovšemže i v baráku se často ocitla sama, jenomže vždy byl někdo poblíž, u stáda, u včel, u koní. Nebo u řeky. Či u Velkého stromu, když ještě měli starý ranč. Táta, Acuff, Walt... I když je nemohla z okna vidět, vždy věděla, že tam jsou a že stačí zavolat.

A teď zde nebyl nikdo. Ani pes.

Znenadání si připadla jako v nejhorším ze všech vězení, v samovazbě, a ten pocit byl natolik silný a nelítostný, že odsunula závoru a vyšla na zápraží. A hle, na nebi se objevil roj drozdů, jejich cvrlikání rozbilo tíšinu, a ona zavolala:

„Že jste si na mě vzpomněli!“

A poté:

„Neviděli jste Walta? Co tam, k čertu, vyvádí?“

Kroužili a kroužili, křičeli nesmysly svými výsměšnými hlásky, ale jí to stačilo. Už se necítila tak bezmezně sama.

Vrátila se do světnice daleko klidnější, ne však natolik klidná, aby mohla nečinně vyčkávat. To prostě nešlo. Ani vařit nešlo, protože kdovíky se Walt vrátí. Ani kreslit lilii nešlo, protože to je obtížná věc, skoro umění, a k umění musí být pohoda. Zkrátka nic nešlo, zejména ne sedět s rukama v klíně.

Znovu vyběhla. Zařívávala se k nebi. Drozdi už odlétli. Obrátila se k východu. Po Waltovi ani stopa. Nikde živá dušička. Jen ona a stádo krav a strakatý houfec poníků. A samozřejmě včely, které odsud neviděla, a králíci a kojoti a lasice a snad i pár hadů – celý veliký, tajemný svět zvířat a hmyzu, skrytý v trávě. A k tomu prérijní kvítí, dnes narůžovělé... a – zvláštní věc – jasně zlatá skvrna na svahu za úly, která tam ještě včera nebyla, ale nyní tam září jako jablonož obsypaná zlatým ovocem.

Co je to?

Jak kráčela ke včelínu, zdálo se jí, že ten zlatý zázrak, zrozený přes noc, je vlastně okénko otevřené do jiné krajiny, kde dnes svítí slunce. Zkrátka sice poznala, že jde jen o rozkvetlou zlatici, avšak představa okna do jiného, veselejšího světa, byla tak svůdná, že se jí nechtěla vzdát. Božíčku, mít takovou zázračnou okenici, kterou by stačilo otevřít, abych viděla neznámé, bohatší, zábavnější země!... Jenomže to by si asi přál kdekdo, ať žije kde chce. Třeba si každý člověk myslí, že jinde je vše lepší; nejen já.

Dívala se zblízka na ratolesti obsypané žlutými zvonečky, jež vykvetly dříve, než vyrazilo listí, a byla ráda, že má alespoň je, ty zlaté větvičky, protože jsou také maličký zázrak. Takový nenadálý dárek je to, ano, doslova nečekaný, vždyť jsem dodneška netušila, že tu máme i zlatý déšť. Jak jsem jej také mohla poznat dříve, když jsme sem přišli na podzim, kdy nekvete a vypadá jako každé jiné roští. Podle lístků? Jistě. Ale takový znalec zase nejsem.

Opatrně ulomila jednu snítku, aby si ji doma dala do skleničky. Otočila se. A hodnou chvíli zůstala nehnutě stát, větvičku s květy v konečcích prstů.

K baráku se blížili tři jezdci.

V první vteřině nechápala, čím to, že nepostřehla zvuk kopyt. Pak si uvědomila, že to mají na svědomí včely, jejich bzukot, který zde u úlů hučí jako rozvodněná řeka. – Ale co z toho? Nic, co by mohlo pomoci. Ti tři zde jsou. Přijeli od západu, přes Neosho; podivné salvy, jež zazněly na východě, nemohli tedy vypálit oni. – A opět: co z toho vyplývá? – Nic, co by změnilo situaci. Nestříleli před půlhodinou, ale mohou střílet teď. Mají příležitost, mají zbraně. A co nejhoršího: odřízli mi cestu k baráku.

A já zde teď stojím jako kůl v plotě – docela jako tehdy ve Wagoneru uprostřed ulice! – a místo pušky mám jen zlatý proutek. –

Vtom ji zahlédli. Zpomalili. Zastavili. Mimoděk couvla za úly. Jako na povel opět vyjeli, teď směrem ke včelínu, k ní. Skrčila se. Včely podrážděně zahučely. Ustoupila o krok, bála se žihadel. Postřehla, že jezdec v čele cosi volá. Nerozuměla mu. Doufala jen, že je to přátelský pozdrav. Vystoupila tedy zpoza úlů a zvedla svou snítku jako olivovou ratolest, odznak příměří.

„Dobry den,“ řekla a byla hrdá, že se jí nechvěje hlas. „Co tu chcete?“

„Nějakého Sudíka, k sakru! Kolikrát to mám povídat.“

Teď už slyšela jasně. Chlap tedy prve nepozdravil, ale ptal se po tátovi. Je to zlé, nebo je to dobré? – Pravděpodobně dobré: Hledají-li otce, znamená to, že ho znají, že mu něco chtějí. Nejde tedy o trojlístek desperátů, kteří náhodou narazili na osamělý barák a zvětřili příležitost... Ano, je to dobré.

Ne! Je to špatné. Co jim odpovědět? Pravdu? Že táta je pryč a vrátí se buhvíkdy? Nesmysl, prozradila bych tím, že jsem tu sama. – Ale něco říct musím...

„Hej vy!“ z nouze napodobila ostrý tón toho neomaleného chlapa. „Ano, vy starý, na kterého se dívám! U nás se zdraví. Nejste v putyce, ale u slušných lidí. Rozhodně daleko slušnějších než vy.“

Muž v čele – starší, hubený, zarostlý a celý v černém jako farář – se zašklebil. Prošedivělý černochoch, který jel až vzadu, zakuckal. Jen druhý bílý jezdec zůstal vážný.

„Promiňte, slečno,“ řekl zdvořile. „Dobry den, slečno.“

Smekl a uklonil se. Měl černé vlasy a hustý černý plnovous, ale

hádala mu nanejvýš pětadvacet.

„Tak to má být,“ pochválila ho. „Otec jel hledat zaběhlou jalovici. Bude tu za moment.“

„Nevadí. Počkáme si na něj,“ řekl hubený farář a obrátil koně směrem k baráku.

A mám to, pomyslela. Ale snad se propánakrále vrátí Walt.

4

Starší muž v černém se jmenoval Bill Adlon, mladší Bert Sawicki; ten byl hrubián, onen zdvořilý, ale ani jeden, ani druhý nevěstil nic dobrého. Ještě než slezli z koní, prohlásil Bill Adlon, že jsou od Standard Oil a že od Sudíka potřebují svolení k pokusným vrtům na tomto pozemku. Tak proč se, k sakru, váš milostpán honí za pitomým hovadem, slečinko, když jsme tady my a neseme mu nabídku, jaká se naskytne jen jednou za život?!

Mařka se ani nepokoušela upozornit ho, že Sudík nemohl jejich návštěvu předvídat. Dívala se na Berta Sawického, jak se hotoví seskočit ze sedla, a v duchu spínala ruce, aby měl pořádné nohy. Vlastně jen obyčejné, chlapské nohy, a ne něco krátkého a křivého jako José Navarra, který přesto očaroval a unesl Julii Brownovou. Nestrachovala se sice, že by Bert Sawicki mohl očarovat ji, Mařku, ale mrňousů už měla více než dost: José, Walt, Luis Lefier, ten Waltův kamarád. Opravdu až po krk jich měla, a tenhle Bertík podezřele připomínal Josého Navarru – brunet, až bůh brání, černé vousy, oči jako čert. Tím však naštěstí podobnost končila. Bert Sawicki byl i mimo sedlo pěkně urostlý mladý muž.

„Uvařím vám kafe, chcete?“ zeptala se, aby řeč nestála.

Bill Adlon vyštěkl, že by si dal říct, avšak Bert Sawicki zavrtěl v téže chvíli hlavou, že ne, on že o kávu nestojí. Nevařila tedy nic; pro ni byl směrodatný Bert, a nikoli nějaký sprostáček. Sedla si na lavici před barákem a s potěšením pozorovala, že Bert po ní pokukuje a že postupně rudne od kakady až po plnovous. Moc legrační pohled, a hezký, jako když v mezeře mezi černým křovím prosvitnou červánky... Naproti tomu zpráva, kdo jsou a kvůli čemu přijeli, ji

netěšila ani dost málo.

„Se Standard Oil nemáme zrovna dobré zkušenosti,“ pravila bez obalu. „Viděla jsem vaši práci na pozemku, co patřival Číňanovi.“

„To je samozřejmě mizerný, chudý vrt,“ mávl Bill Adlon rukou. „Ale i tak se vyplatil, aspoň Číňanovi. Jen si spočítejte...“

„A znám inženýra Mellona,“ skočila mu do řeči. „Není na něj dvakrát spolehnutí.“

„Však už u nás není,“ klidnil ji Bill. „Založil si v Texasu vlastní podnik, Gulf Oil, a teď jede po druhé koleji. Ale dojde do – – –.“ Vyřkl tak nevhodné slovo, že se začervenala i ona, nejen Bert Sawicki. „Ačkoliv je švagr Johna Rockefellera,“ zašklebil se Adlon. „S Johnem R. nejsou hračky. To ostatně poznáte sami.“

„Kdo si s ním chce hrát? My určitě ne. Otec chce zůstat stranou, a taky zůstane, za to vám –“

„Blbost,“ přerušil ji. „Nikdo nechce stát vedle a jen čumět, jak se jiným sypou prachy. Uvědomujete si vůbec, co vám tu jménem Standard Oil nabízím?!“ Rozhodil rukama, divže neshodil lejtstro, které rozložil na klíně. „Za pokusný vrt se, milá slečno, jinde draho platí. Podívejte se například na starou Acuffovou. Ta pohřbila v prérii tisíce, a pořád ještě nepřestala, ačkoliv by jí každý odborník pověděl, že je to na draka. No, a my vám tu těch vrtů provedeme třeba půl tuctu, a všechny zadarmíčko. – Proč? Proč vám jo, a jí ne? – Protože u vás je jiná situace. Jen se koukněte: Tohleto je mapa. Viděla jste už někdy mapu? Jo? Tím líp. A slyšela jste, co se přihodilo tamhle na severu na pozemku nějakého Colta? Že tam něco vyprsklo a pořád ještě prská? – Jo? Slyšela? To se moc divím, vypadáte jako němá hluchá. A mluvíte zrovna tak. Zůstat stranou! Hahaha!... Tak já vám něco povím: Formace jako u toho Colta je taky u vás. Víte, co je to formace? To se ví, že nevíte, ale já vám to vysvětlovat nebudu, já nejsem kantor pro zaostalá děvčata. Zkrátka ta formace se táhne od Coltovy země na jih. Sem k vám. Chápete, co se vám snažím vysvětlit? Asi ne, jinak byste už dávno začala tancovat. Umíte vůbec tancovat? – Blbá otázka, že jo, vy umíte leda neuvařit kafe. Neuctít hosty. Ne že bych o vaši bryndu stál... Tak kde je, k d'asu, ten váš táta?! Když někomu nesu pytle dolarů, nemám chuť posedávat na dvorku. A ještě prosit, aby si je vzal. Jako ty dolary. Ten váš táta!“

Prskal jako to černé, páchnoucí štěstí Rexe Colta, hned ťukal prstem na mapu, hned všemi pěti na své špičaté koleno. A když Mařka prohlásila, že jak ona tátu zná, neprodá asi ani coul, zachechtal se, že právě takovou pitomou řeč od ní očekával.

„Za prvé nikdo ještě nechce od vašeho tatíka nic koupit, rozumíte mi konečně, slečinko? Na to je dost času, až co ukážou zkoušky. My už totiž nepracujeme naslepo, teď už se neukvapujeme! Ale jestli něco objevíme, tak koupíme. Od vašeho táty stejně jako od Rexe Colta. Nám totiž prodá každý. Víte, co znamená ‚každý‘?! I váš táta, to znamená slovo ‚každý‘. Už rozumíte? To jsem sám rád. Ale pro jistotu opakuju. Nic ještě nekupujeme! Zapište si to za uši, buďte tak moc hodná. Jen smlouvu uděláme s tím jistým Sudíkem, co honí krávu, místo aby jásal. A do té smlouvy dáme, že vám zadarmo prozkoumáme to vaše hnojště, a když z toho něco vzejde, že nám ten jistý – no, jak se, k sakru, jmenuje? – jo ten Sudík že nám prodá za tolik a tolik. Je vám to docela jasné? Ne že by na tom moc záleželo.“

Přikývla, že už jí začalo v kotrbě svítat. Co jiného taky říct, proč se hádat s nějakým praštěným otevřhubou. Divila se jen, že chytrák jako pan Rockefeller posílá takové vyjednavče. Ale třeba ani nezná každého ze svých pohůnků... Jinak byla ovšem situace vážná. Jak se táta zachová, až se dozví o nabízeném kšeftíku?!

Byla teď opravdu ráda, že se Sudík nevrátí před zítřkem: Až Adlonovi dojde, že se ho dnes nedočká, odloží záležitost na jindy; a ona bude mít pokdy připravit Sudíka opatrně na to, co se chystá, působit na něj, přemluvit ho, aby si nestavěl hlavu a nešlapal po štěstí sobě i jí.

Ukázalo se však, že Adlonova trpělivost je daleko větší, než se zprvu dalo hádat. Zapálil si fajfku, seděl a plival a jezdil očima po mapě, jako by na ní chtěl objevit, kde se toulá ta zatracená jalovice, a tudíž i ten jistý – no jak se jmenuje? – jo ten jistý Sudík, blázen nad blázny.

Napadlo ji zeptat se, kde vlastně tu mapu sebral, když ani usedlíci nic takového nemají. Střelil po ní pohledem, který zřetelně říkal, že s idioty je kříž, a utrousil koutkem, úst, že samozřejmě ve Wagoneru na Land Office. – Ne, Cordella Knoblocka nezná; nějaký sešlý podagrasta se tam sice motal, ale on, Bill Adlon ze Standard Oil, jednal s větším

zvířetem, nějakým Danem Ga... Ga... No ten, co vypadá jako březí... Jo, Gallico! Nádherně pitomé jméno, jen co je pravda. Ale liška! Celý blázen do petroleje, pupkáč jeden...

„Nesmysl,“ zarazila ho. „Mně Dan Gallico nedávno říkal, že petrolej je jako dolar napsaný na sněhu. Takže –“

„Co bylo, je pryč,“ přerušil na oplátku ji. „Ať to bylo dávno nebo nedávno. Tady všecko letí. Koukněte se na Mellona. Nedávno usmolený inženýrek v roztrhaných gatích, pak muž Rockefellerovy sestřenice, hned nato náfuka, a teď už rajtuje na vlastním koni jménem Gulf Oil. To se ví, že dorajtuje do..., ale rychlostí blesku. Jak povídám, tady všechno letí strašným tempem... A hele, velmožný Mr Sudík, lovec krav!“

Jezdec, který se tryskem přihnal od východu, nebyl ovšem Sudík, nýbrž Walt Cook, zamračený a rozezlený, až se zdálo, že chmurnější výraz už nelze nasadit. Sotvaže však zjistil, že cizinci jsou petrolejáři, zakabonil se ještě více.

„Pěkná sebranka!“ rozkřikl se na uvítanou. „Ne, klid, nemluvím o vás, ale o těch tamhle v sousedství, v indiánském pásmu. Taky petrolejáři! Fuj!... Víte, Mary, jak to tam vypadá? Všichni Čerokíové pod obraz. A nejen chlapi. I squaw a děti, až po nemluvnata. A to natropila vaše Standard!“ obrátil se znovu k hostům, totiž jen k Sawickému. Billa Adlona si nevšímal. „A trvá to už zřejmě řadu dní!“

„Poslyšte, přítelíčku,“ prohodil Adlon, prohlížeje si malého kovboje od hlavy k patě a zase zpět jako cosi, co patří do cirkusu; do cirkusového zvěřince, aby bylo jasno. „To vždycky tak hulákáte, když vás štípne blecha? Jestli jo, měl byste se to odnaučit, protože jinak –“

„Co jinak!“ houkl Walt směrem k Sawickému, který mlčel jako zařezaný.

„Ale nic,“ zasmál se Adlon potměšile; z pohledu, který věnoval Mařce, bylo zřejmé, že už pochopil, proč se Walt vzteká na mlčícího fešáka Sawického, a nikoli na něj, Billa Hulváta s prokvetlými vousy. „Ale vůbec nic. Povídám jen, že u Čeroků nikdo z našich není. Chápete, co to znamená? Že tamti s kořalkou jsou divoáci! Víte, co jsou to divoáci? Holota, co pracuje na vlastní pěst a metody si nevybírá. Snad je vám známo, že takových je teď tady v Oklahomě spousta. Ale my s nimi zatočíme, žádné obavy.“

„To těžko!“ vyhrkl Walt a poprvé se podíval na muže, s nímž mluvil. „Koupili už za kořalku vrtací práva! Alespoň to tvrdí.“

„Tvrdit může kdekdo kdeco,“ ozval se vtom Sawicki a Walt se k němu otočil, jako by ho mladistvý hlas píchl; ale Bert už pokračoval:

„Indián přece nemůže nikomu nic postoupit. Ani vrtací práva, ani kousek půdy... Ano, máte pravdu, v zásadě je vlastník. Jenže nesvéprávný! V tom je ten háček. Nemůže uzavírat smlouvy, jelikož neumí číst ani psát. Natož aby se vyznal v právních formalitách. Zkrátka ještě duševně nedospěl, je v podstatě pořád ještě jako nezletilý. I když je mu třeba padesát. V praxi to znamená, že při každém závažnějším jednání potřebuje zástupce, poručníka. Nebo opatrovníka, na slovíčku čerta záleží. A prodej nebo pronájem půdy je právě taková záležitost. Co z toho plyne, je nabíledni, že ano?“

Tvářil se a mluvil tak přátelsky a mírně, že Walt mimovolně přikývl. Neodpustil si však poznámku:

„Ale i kdyby Indián nebyl velké dítě a četl, jak když bičem práskáš, moc by mu to nepomohlo, co myslíte? Všechno se přece dá zaonačit.“

„Dá i nedá. O těchhle věcech rozhoduje poručenský soud. A soud taky určí opatrovníka.“

„Což bude samozřejmě někdo z vás!“

„Ach ne,“ usmál se Sawicki do plnovousu. „Nebydlíme v tomhle koutě státu, jsme takzvaní potulní rytíři. Ale mohl byste to být třeba vy.“

„Ovšem jen v případě, že jste chodil do školy,“ neodpustil si Adlon. „A že jste plnoletý a že máte dobrou pověst...“

„Určitě to však nebude žádný z těch dobrodruhů, které jste zastihl u Čerokiů,“ skočil mu Sawicki do řeči v nepokryté snaze zabránit hádce. „Na to se můžete spolehnout. Takže není důvod k rozčilení.“

„Víte to tak jistě?“ zavrčel Walt, otočil se na podpatku a rázoval ke své chatrči.

Bill Adlon zašilhal po Mařce:

„Co je to za tajtrlíka? Váš bratranec? Nebo – s prominutím – váš milý?“

„Ani jedno, ani druhé,“ řekla hněvivě. „Walter Cook je to, možná že jste už o něm slyšeli. Vyhrál Velký run, když se obsazoval čerokíský pruh. Ale nic z toho neměl, o všechno ho připravili...“

„A kruci!“ plácl se Adlon do stehen. „Tu smradlavou historiku znám.“ Obrátil se celým tělem k Waltově chajdě a zvědavě pozoroval Walta, který se tam uvelebil s nohama na zábradlí. „Tak to je on... Hm, hm. Žádný div, že už nevěří ani soudu... Ale jestli chcete něco vědět, milá slečno, tak je to z něj přímo cítit. To, že vždycky všechno nakonec prošvihne. Radši dál od něj, dejte na mě!“

„O rady se vás nikdo neprosil,“ odsekla a vstala. Uvědomila si, že se jich hned tak nezbaví, že tu budou dřepět a čekat na Sudíka třeba do rána, a že je tudíž na místě projevit alespoň jakous takous snahu o pohostinnost. Uvařila jim tedy přece jen hrnec kávy, ale nepřisedla k nim. Nechtělo se jí už poslouchat Adlonovy neomalenosti a krom toho měla pocit, že tato návštěva znamená počátek velikých změn. A to je záležitost, kterou nutno důkladně uvážit. Velmi důkladně a v klidu. A včas! Než se táta vrátí.

Sebrala rybářské náčiní, aby měla záminku odejít k řece, usedla tam a upírajíc oči na hrot prutu, pokoušela se představit si budoucnost.

Co je to vlastně budoucnost? – To, co přijde i bez našeho snažení a přičinění – prostě to, co nás čeká a nemine? Anebo to, co můžeme ovlivnit, upravit, přichystat, jako třeba oběd? – Těžko rozhodnout, někdo tvrdí to, jiný ono. Pravda je tedy asi uprostřed – něco někde je a čeká na nás, jenže my se k tomu musíme propracovat, jinak to „něco“ čeká marně...

Ale slůvko „něco“ jí připadalo příliš mlhavé. Dosadila tedy za ně konkrétní věc, a hodně výraznou, aby si ji dokázala dobře představit:

Veliká krásná hora! Tamhle jako je, a já jako vím, že je z ní krásný rozhled, ale je mi to houbes platné, když na ni nemohu vyšplhat. Nebo nechci, nebo se nesnažím. Něco takového je budoucnost. Hora v mracích... Místo v dálce...

Přivřela oči, aby napomohla své fantazii. A hle, obraz v její mysli se zaostřil a najednou zcela jasně viděla samu sebe ve velikém krásném městě – ne, v čemsi ještě větším: ve velikém překrásném světě, kde lidé chodí pěkně oblečení, kde se muži denně holí a nepáchnou potem, protože se třeba obden koupou v teplé vodě.

Ach ano, takový svět existuje, a nejen ve snu, nýbrž ve skutečnosti – však jej skutečně spatřila, třebaže kdysi dávno jako malé dítě, a pouze zpovzdáli, vlastně spíše zdola, jako ze stoky, protože táta byl jen

mizerně placený dělník v newyorské fabrice na konfekci... Ale teď se možná ona, Mařka Sudíková z oklahomské pustiny, stane součástí právě toho nádherného světa! Co je k tomu zapotřebí? Peníze! Nic více a nic méně. Ale právě peníze nám Standard Oil nabízí! Samozřejmě ne zadarmo, ne pro nic za nic, ne kvůli nám – pan Rockefeller přece není blázen, natož dobrodinec! – ale kvůli sobě, protože tady čenichá kořist. Snad milióny! Ale vzal to ďas, ať je shrábne, ať je třeba sežere, jen když zbude taky něco pro nás. Třeba menší podíl, ale aspoň tolik, abychom mohli žít v tom překrásném světě! Aby nás tam vůbec pustili...

Opět snila. Zničehonic viděla velikou nádhernou bránu, uvnitř samá světla, samý lesk a blesk, a venku samé kočáry. Jeden za druhým. Samá ekvipáž. A z kočárů vystupují dámy v tak báječných róbách, až přecházejí oči, a jedna z nich je ona, Mařka. A jde k té bráně, jenomže tam stojí přemovaný vrátný a zvedá ruku: Stop! Kdo jste, dámo?! – A ona odpovídá: Dovolte! Přece Mary Sudik! – Ale vrátný krčí čelo: To je moc hezké. Ale kolik máte v bance? – A ona se usměje: Sto tisícovek, dobrý muži! – A vida, portýr se láme v bocích, divže se mu nepřetrhnou lampasy, a ona, Mařka, kráčí hrdě dál do sálu, kde se podlaha leskne jako jezero. A kolem toho jezera stojí dav krásných mladých mužů – sto Franků Bastillonů, jeden vedle druhého, a všichni na ni toužebně hledí a šeptají si: To je Mary Sudik! Trošičku malá, fakt, ale zato půvabná a z nejlepší společnosti! ...A najednou zní nebeská hudba a ona, Mařka, tančí s nejhezčím z Franků Bastillonů a myslí si: škoda přeškoda, že tu není někdo z Wagoneru, třeba Sally Knoblocková! To se ví, že by ji sem ani nepustili, leda tak do kuchyně mýt špínu. Ale kdyby ji sem pustili, ta by zírала na Čerokískou růži!...

„Slečno!“

Trhla sebou. A náhle byla opět v Oklahomě, krčila se nad prutem u řeky Neosho ve své staré potřísněné sukni a vedle ní seděl Bert Sawicki, zarostlý jako medvěd.

„Co je?!“ řekla zhurta, protože sice nebyl z nejhorších, ale čpěl nepranou košilí jako každý tady v prérii, to jest jako kůň.

Její tón ho asi polekal – alespoň se jí zdálo, že se mu v očích objevil provinilý výraz – a bylo jí to natolik příjemné, že se mile usmála:

„Co jste mi přišel vyřídít?“

„Vyřídít?“ zatápal. „Nic... Jen tak si promluvit...“

Pohrával si se stéblem trávy, které utrhl a s nímž nyní nevěděl, co počít, a jeho rozpaky byly ještě o poznání roztomilejší než jeho provinilé oči.

„Víte,“ spustil nejistě, „když jsem vás viděl s tou větvičkou v ruce... Bylo to moc hezké, opravdu.“

„To se vám asi jen zdálo.“

„Ne, ne!“ zavrtěl horlivě hlavou. „Hezké to bylo! Žádný revolver, ale větvička... Věříte, že jste vypadala jako anděl míru? To se tady hned tak nevidí.“

„Jemináčku,“ řekla tiše. „Ono to tady ani jinak nejde. Kdybych byla tušila, že přijedete, měla jsem taky v hrsti bouchačku.“

„Já vím, já vím...“ Na vteřinu se odmlčel a ona s napětím očekávala, co bude dál, zda jí třeba nevyzná lásku. Hrozně si přála, aby to učinil. Ne ovšem proto, že by ho milovala, nebo dokonce toužila padnout mu kolem krku. Ach ne! Přála si to z toho prostého důvodu, že jí ještě nikdo nikdy lásku nevyznal, jen Walt; a ten ji vyznával tak často, že už to znělo jako otčenáš.

„Já vím...“ opakoval potřetí. „A právě proto byste měla jít odsud. Někam, kam se líp hodíte. Vy přece nejste děvče pro Oklahomu.“

„Domníváte se?“ řekla zklamaně, protože teď už asi lásku nevyzná.

„Nedomnívám. Víم to!“ prohlásil pevně. „A teď máte velikou příležitost změnit prostředí. Musíte jen přemluvit tatínka, aby nedělal obtíže. Z vašich slov jsem totiž vyrozuměl, že se s ním – jaksi – těžko jedná. Zřejmě nás nemá rád. Myslím nás, co vrtáme v zemi. Snad ho i trochu chápu... Jenomže, slečno Mary, tady olej asi opravdu je, to vám říkám jako expert. A v takovém případě žádná tvrdohlavost nepomůže! To vám říkám jako odborník s dlouhou zkušeností.“

Už hovořil plynule, bez nesmělosti, bez zaváhání a rozpaků.

„Mně to vykládat nemusíte.“ Zvedla prut a švihla vlascem zprudka do vody. Velmi zprudka. Musela nějak vybit zklamání: Nezáleželo mu na ní, nepřišel jí šeptat o lásce, ale přemlouvav ji. Chtěl jednoduše získat spojence pro věc pana Rockefellerera. Stále myslel na Standard Oil, pracoval pro Standard Oil. Stále a stále. I když seděl s děvčetem v zákoutí řeky.

„Pokusíte se tedy, slečno?“

„Ale ovšem,“ přitakala a zvedla hlavu. Před chvilenkou vysvitlo slunce, vrhlo na břeh jejich dva skrčené, nemotorné stíny... k nimž teď náhle přibyl třetí, vzpřímený. Proto zvedla hlavu.

„Neberou, Walte,“ řekla, aniž se otočila. Poznala ho už po tvaru stínu. Ba znala ho tak dobře, že by ho snad poznala, i kdyby se proměnil v zajíce a začal panáčkovat. Nebyl ostatně o moc větší než zajíc. „Neberou. K večeři budete mít kašičku.“

„Mně kaše stačí,“ zahuhňal, jako kdyby mu žárlivost bránila otevřít ústa. „Jestli taky pánům od petroleje, to samo sebou nemohu posoudit.“

„Buďte klidný,“ zasmál se Sawicki. Vstal. „Máme vlastní zásoby a zveme vás. Teď mě ale jistě omluvíte.“ Vychovaně se uklonil.

„Zatracený tlachal,“ vybuchl Walt nedbaje, že Sawicki je možná ještě v doslechu. „Co vám chtěl, Mary?“

„Přemlouval mě, abych přemluvila tátu.“

„A co vy na to?“

„Samozřejmě že se o to aspoň pokusím.“

„Blázníte?“ pohnul se tak prudce, že málem sklouzl do proudu. „Je to banda lotrů, zase vás připraví o všechno, jako tehdy Frank!“

„O všechno jste přišel vy. My jen o Strom, a ten nám Frank pěkně zaplatil,“ upozornila ho. Chvatně se zvedla. Chvatně skládala náčiní. Walt jí dnes šel pekelně na nervy. Co se pořád do všeho plete, jako kdyby půl Drylandu patřilo jemu? Nebo jako kdybych mu patřila já...

„Sudík,“ řekl Walt bez souvislosti.

Otočila se k němu a poté tam, kam ukazoval. Ano, Sudík byl v dohledu. Seděl na své staré kobyle jako poloprázdný pytel a harcoval sem, ačkoliv se měl vrátit nejdříve zítra.

5

Vyběhla mu vstříc, chtěla s ním promluvit dříve, než se setká s hosty, uklidnit ho, naladit. Podařilo se jí to líp, než očekávala.

Když se dověděl, o koho a oč běží, zahučel sice nakvašeně: „Tohle nám teda ještě scházelo!“, ale vzápětí se pustil do líčení, co se na severu děje.

„Jedna hrůza,“ spínal ruce. „To už není prérie, ale předpekli! Ne svět, ale podsvětí.“

Slezl již uondaně z kobyly, předal uzdu Mařce a teď se pomalinku šoural k baráku; co chvíli postával, jako kdyby sbíral síly, anebo jako kdyby se mu nechtělo. Ale pořád lomil rukama, že na ranč Rexe Colta ani nedorazil, protože to, co cestou spatřil, mu vzalo všechnu chuť pokračovat v cestě. A všechnu naději.

„Strašlivá spoušť, Mařko. Proto jsem se radši vrátil. Všude samá dřevěná věž, všude rámus, puch, a na severním nebi takovýhle čmoud, hnědý do červena, jako by mělo přijít tornádo. Jenomže stojí pořád na jednom místě – ta špinavá šmouha – a není to obyčejný tmavý mrak nebo kouř, ale proud petroleje. Takový děsný proud, že už má i svoje jméno. Říkají mu ‚Wild Bess‘, Divoká Běta. Proč zrovna Běta, to ti nepovím. Ale divoká je ta hrůza určitě. Ačkoliv ji prý už napůl zkrotili, Čertví jak to provedli, jak tam vůbec někdo může dýchat, žít, lopotit se. Kristepane, kristepane!“

Zastavil se, aby se chytil za hlavu. A hned nové lamento o té „Divoké Bess“, jak snad všechny pomátla, vůbec kdekoho, a nejen tam. Zástupy cizích chlapů se tam hrnou, kdejaký vršek v širém okolí obsazují, opevňují se tam jako za indiánských válek a vrtají zemi a rýpají do země a hrabou se v zemi a zatloukají do ní kůly, buch-bác, buch-bác, protože si myslí, že je potká stejné štěstí jako Rexe Colta a že jim Rockefeller za tu díru v zemi zaplatí. Pěkné štěstí, jen co je pravda.

„No jo,“ odušila a schválně mávla ledabyle rukou, aby dala najevo, že tak zlé to zase není; alespoň ona že se na to tak nedívá. „No jo, to se stává, to se dělo vždycky a vždycky se to zase urovnalo. Ale dobře, že ses vrátil. Co se plést mezi blázný, ještě bys něco slízl.“

Ohradil se, že ne, on že by neslízl nic, protože se na ten mumraj díval pěkně zdálky. Nakonec tedy zjistila, že dohromady nikde nebyl, jen malý kus severním směrem; a vcelku že nic neviděl, pouze na obzoru mračno, o němž mu jakýsi pocestný vyprávěl, že je to Divoká Bess – Běta, celá z petroleje. A někdo jiný že mu zase vymaloval barvitými slovy, jak tam spousty dobrodruhů pustoší kraj. A zbytek že dokreslila jeho vlastní obrazotvornost a úzkost, aby se mu ta horda nevrhla na Sušici – Dryland. Ano, tak to ve skutečnosti bylo:

Ochromen strachem seděl hodiny v prérii a dumal a dumal..., až se strach stal cele jeho pánem, což se přihodí vždycky, když si jej člověk pustí příliš k tělu.

„Prosím tě, pojď, táto, a nenaříkej pořád, vždyť se ještě nic neděje. Nebo snad ano? Ovšemže ne. Vždyť jsi v životě neviděl jediného pořádného petrolejáře. Řekni sám!“

Vzala ho lichotivě pod paží, mluvila tichým, konejšivým hlasem – jako když uspáváš děcko – a znenáhla v ní převládl dojem, že se jí daří, že jeho úzkost polevuje; vlastně obě dvě úzkosti, i ta její, která se jí snaží našeptat, že táta ze samého strachu vyžene Adlona i Sawického. Tiskla mu rameno, aby si pospíšil, avšak po chvílce se sama zastavila u corralu, kde pořád ještě posedával a postával třetí od Standard Oil, ten černý sluha Salomon, na kterého málem zapomněla. Tak tichý byl, ani slovo ještě nevypustil z úst, jen stále okukoval krávy, na každou z nich se uculoval, jako by to bylo nejkrásnější stvoření na světě, a navíc kamarádka.

„Vidíš, táto, to je taky petrolejář. A jak má rád hospodářství. Že se ti líbí naše jalovice, černouši!“

Černoch blýskl zuby a příkyvoval prošedivělou hlavou, že ano, moc pěkný kousky že to jsou, pan rančer je určitě prima dobytkař.

„Oho! Tak vysoko bych se přece jen necenil,“ vrtěl Sudík radostně hlavou, ale Mařka ho už vlekla k baráku mrkajíc na Adlona, aby se krotil a mluvil zdvořile a vůbec vzal do hrsti svůj fištrón a dobré vychování, má-li ovšem jaké. Pro jistotu však nejprve představila Berta Sawického. Poté už jen nervózně pozorovala, jak se táta tváří.

Stál s rukama za zády, díval se k nebi, ani okem nezavadil o Billa Adlona, který vskutku s překvapující zdvořilostí tlumočil své poselství. Totiž poselství pana Rockefellerera. – Po něm hovořil Bert Sawicki, a ještě mírněji, téměř jako kdyby mumlal tichou modlitbičku. A Sudík stále hleděl k obloze, až se vnucovalo podezření, že tam hledá pánaboha této doby, Johna D. Rockefellerera... ba že ho tam snad i vidí, jak sedí v oblacích na trůnu ze zlatých dolarů a máchá si nohy v petroleji.

„A to je všechno, Mr Sudik,“ uzavřel Bill Adlon, když Sawicki klesl hlasem. „Nabídka je to solidní. Mírně řečeno přímo skvělá! Můžete jen přijmout.“

„Nebo zamítnout!“ ozval se Walt Cook, který sice přešlapoval stranou, ale natahoval uši.

„Hloupost!“ střelil po něm Adlon očima. „Tady můžete říct jen ano!“

„Ne!“ řekl Sudík směrem k nebi.

Mařku píchlo u srdce.

„Ne,“ opakoval Sudík. „Nezamítám...“

V Mařce poskočilo srdce.

„...ale ani nepřijímám,“ pokračoval Sudík. „Musím si to rozmyslet. Jsem starší člověk a nedokážu rovnýma nohama přeskočit provaz, když někdo křikne ‚Hop!‘“

„Potřebujete rozběh!“ zašklebil se Adlon. „Jen abyste přitom neklopýtli!“

„Bez starosti. Nikam nepoběžím. Co potřebuju, je čas. Zvyknout si. Nechat si to projít hlavou.“

„Jak dlouhý čas?“

„Zastavte se, až zas někdy pojedete kolem.“

„A když už sem nikdy nezabrousíme?“

„Ale zabrousíte,“ pokýval Sudík prorocky hlavou. „Pořád tady budete kroužit. Jako...“

Odmlčel se a všichni čekali na to poslední slovo, jediné, které si dovedli představit.

„Jako co!“ zeptal se posléze Bill Adlon s náznakem výhrůžky.

„Jako holubi,“ pokusil se Sudík o úsměv. „Nad dobrou zemí vždycky kroužili holubi. Aspoň u nás v Čechách.“

Bert Sawicki zvedl hlavu:

„A vida! Můj otec byl Polák a narodil se kousek od českých hranic. Ale o holubech nikdy nevyprávěl.“

„Asi zapomněl,“ povzdechl Sudík. „Jenže já tu výhodu nemám. Já nikdy nezapomenu.“

S tím se rozloučili. Adlon vyskočil beze slova na koně, černý Salomon se mlčky odloučil od kamarádek krav. Jen Bert Sawicki se obrátil v sedle, jako kdyby mu až v poslední chvíli něco došlo, a volal, že jeho táta Jerzy Sawicki by určitě na holuby nezapomněl, kdyby u nich byli. Takže tam asi nebyli. Vždycky vyprávěl jen o skřivácích. „So long!“

„Na shledanou!“ zamával Sudík, jako kdyby si přál, aby se co nevidět vrátili. Ale asi si to nepřál a volal jen automaticky, ze zvyku, zatímco myslel na něco jiného. Nejspíše na skřivany. Celý zbytek dne se totiž o petroleji nezmínil, jen pořád o těch mrňavých ptáčcích, v nichž se tají obrovitá síla.

„Tady samozřejmě neuvidíte, neuslyšíte ani jednoho, tady prostě nejsou, ale u nás doma... Věřte nevěřte, ale je to nádhera. Zázrak to je, když takový tvor pomalu ne větší než motýl letí nahoru. Totiž on vlastně neletí, on *stoupá* k nebesům. Pomalinku, pomalinku... a přitom zpívá a zpívá... a pak najednou utichne a padá dolů jako kamínek, jenže – dejte na mě! – on vlastně nepadá, ale pospíchá k matičce zemi pěkně si odpočinout. A pak zase nahoru! Prostě div divoucí... Ale tady letí k nebesům jen Divoká Bess.“

Tak Mařka poznala, že na petrolej nezapomněl, a byla tomu ráda, neboť tak závažnou věc nelze přehlížet. Ani odkládat ji nelze. Ti tři zase brzy přijdou a pak už musí znít odpověď jasně jako v bibli:

Ano! Ano!!!

Nebo: Ne, ne...

Avšak tu druhou možnost nesměla připustit.

Večer se rozhodla rozdělat oheň pod širým nebem.

Takový přepych si mohli dovolit jen zřídkakdy. Dřeva bylo poskrovnu, sem tam kousek uschlé křoviny, ale hlavně to, co přinesla řeka a vyhodila na břeh jako dárek vzdáleného přítele. – Ano, někdy Mařce připadalo, že kdesi proti řece sedí na břehu neznámý dobrodinec a hází do proudu dřevo v naději, že dopluje k ní. Tak nějak jako trosečníci házejí do moře láhve. Až na to, že v láhvích bývá poselství, kdežto na dřevu není nikdy nic, ani pár písmen, natož vyryté srdéčko. Holé, mokré, bezlisté větve... Osamělí muži už asi vymřeli... Prázdné mrtvé kusy dřeva, jeden jako druhý. Jen s tím rozdílem, že některý je tenký, jiný shnilý, ještě jiný trnitý, ale přesto dobře použitelný. Jako kupříkladu ten, který připlaval dnes. Krásný klacek, skoro kyj!

Právě proto se rozhodla použít ho po indiánsku, to jest upevnit jej šikmo a rozdělat pod ním oheň tak, aby hořela jen špička. Podařilo se. Usedla na bobek. Pozorovala se zájmem, jak oheň ohryzává dřevo jako pes kosti; a připravena posunout klacek nad plamen, jakmile špička

dohoří, čekala na tátu. Věděla, že přijde. Vždy ho lákalo to, co se krásně pohybovalo a šeptalo a zpívalo, ať už to byl pták, nebo les, nebo ohníček, nebo řeka. To vše bylo pro něho živé, ačkoliv to třeba ve skutečnosti živé nebylo. Je řeka živá? Je oheň živý? Asi ne. A přesto...

Sudík se přišoural, usedl, díval se a naslouchal spolu s ní, jak si ohýnek pochutnává a občas i zamlaská či zafuní. Nebo zatleská, zapraská, ale to už je jedno. Dobré zažití, červený pse s růžovými jazyky!

„Takhle dělají oheň Komančové,“ prohodil Sudík důležitě, jako by sděloval velkou novinu. „Protože takhle uspoří dřevo.“

Avšak Walter Cook, který se také vynořil z šera a teď tu stál s rukama v kapsách, pravil, že ne. Kdepak Komančové. Seminolové a Kríkové přišli na tenhle šikovný způsob! Vrahouni Komančové nikdy nic nevymysleli, leda jak šikovně skalpovat. – Neměl rád Komanče, odvěké nepřátele Seminolů.

Chvíli se se Sudíkem přeli, až Mařka netrpělivě zasáhla:

„Víte co? Vlezte mi s Indžany na záda, teď je v sázce důležitější věc: Pro kristaboha, táto, měj rozum a zajed' hned ráno za Adlonem a pověz mu, že přijímáš. Žádné rozmýšlení! Vždy –“ Zmlkla, jak se Sudík napřímil:

„Já, a jet za ním? To by tak ještě scházelo!“

„Správně, jen zachovejte klid,“ poklepal mu Walt na rameno. „Ať lezou ke křížku oni. A až přilezou, řekněte jim rovnou, že s takovým kšeftem vám mohou jít někam.“

„Co vy se do toho pletete!“ vybuchla. „Nabídli něco vám? Tohle je naše záležitost, tátova a moje. A jestli to chcete po lopatě, tak moje ještě o hodně víc než tátova. Protože –“

„Proč?“ zeptal se Sudík suše, když se zarazila. „Jaké protože? Jen kápni božskou.“

Zařala zuby:

„Dobrá, tak na rovinu: Protože jsem mladá! Protože mám život před sebou! Protože chci žít jako člověk, ne jako...“

„Jako kdo?“ zeptal se Sudík znovu. „Jako já? Tos chtěla říct? Ano?! Tak já jsem podle tebe žil špatně?“

Hleděla na růžový plamenný chrup, který právě ukousl hrot větve a

spokojeně zachrochtal. Chtěl ji, a vzal si ji. Tak je to správné. Kdyby mu v tom někdo bránil, spálil by ho. Tak je to v pořádku. S ohledy nic nepořídíš.

„Ano,“ řekla. „Žil jsi špatně. Máš rád stromy, lesy, a šel jsi pryč od stromů, lesů. Daleko od nich. Jako šílený. A teď lamentuješ. Mluvím pravdu, nebo lžu?“

A když mlčel:

„Mluvím pravdu. Vždycky jsem měla pravdu. I tehdy, **když** jsem tě prosila, abys zůstal v městě a zase to zkusil s řemeslem, jsem možná měla pravdu. Možná... Ale teď mám pravdu určitě: Chceš stromy a lesy? Tak si je prokrindapána vezmi! – Že tady nejsou? – Tak běž tam, kde jsou a kup si je, nebo si je propachtuj a postav si v nich hrad nebo jánevímco! To se ví, že k tomu potřebuješ peníze! Tak se shýbni a seber je! Nebo se aspoň probud' a ťukni se do čela! První krok musíš udělat tady. Ale hned, ne až naprší a uschne!“

„Jaký krok?“ zeptal se Sudík stále týmž suchým tónem, jako když něco zlomíš přes koleno.

„Jaký?! Ty se ještě ptáš?!“

„Moment, Mary,“ ozval se Walt Cook. „Počítáte sice bez chybičky, jenže s něčím, co tu ještě není a možná nikdy nebude. Chcete přijmout to, co vám dneska ti dva strkali pod nos, že ano. Dobrá. Ale vždyť je to všechno zajíc v pytli! Pustíte je na svou zem, dovolíte, aby vám ji zničili a rozvrtali – – – a co pak? Co když nic nenajdou? Jako u Moiry? Co potom?“

„Kdo chce něco získat, musí riskovat!“ rozkřikla se. „Odvaha je ctnost. Jenomže, jak se zdá, ne ctnost mužů.“

Počítala, že se urazí a odejde. Mýlila se. Zvesela se zasmál. A když vztekle dodala: „Jestli tady ovšem nějakí muži jsou!“, zasmál se znovu:

„Ale Mary, Mary! Proč mě aspoň nevyslechnete do konce? Je přece spousta všelijakých odvah. Když se tamhle starý Gus Sherwood oběsil, protože mu pochcípalo stádo, napsal křídou ha čajdu, že v sobě našel tu největší odvahu. Asi tím myslel odvahu vzít si život. Ale podle mého by byla větší odvaha, kdyby se neoběsil, ale začal znova. Zkrátka kdyby se nebál žít dál. Kdyby vydržel. A co radím já? Vydržet! Chťejí vrtat ve vaší zemi? Výborně! Ať si ji tedy koupí. Ať ji

zaplatí předem! A samozřejmě draho, jako u Číňana. – Mám pravdu?“ obrátil se k Sudíkovi.

„Máš, synu.“

Zaryla nehty do dlaní.

To slovo „synu“ bylo jako velikánská pečeť na velikánské, důležité listině, zavazující na celý život.

6

Nazítrí se Mařka k věci „koncese“ vrátila.

První, kdo vyslovil toto slovo, Mařce až dosud neznámé, byl Walt, který se holedbal, že se v různých právnických výrazech a kličkách vyzná, že se s nimi seznámil v době, kdy pracoval jako dělník na chicagských jatkách, kde se, panečku, člověk o trká! Nu, a nyní se pohotově vytasil s tímto výrazem, který prý – aspoň podle něj, Walta – nejlépe vyjadřuje podstatu celé záležitosti: Standard Oil žádá o propůjčení práva provést na cizím pozemku zkušební vrty a je ochotna zavázat se, že v případě úspěchu pozemek odkoupí za jistou cenu. Co je to tedy jiného než jednání o poskytnutí „koncese“?!

Pokud jde o toto cizí slovo, bylo Mařce vcelku lhostejné. Jedinou výhodu spatřovala v tom, že bylo krátké, a že tudíž zjednodušovalo hovor. Rozhodně však nesouhlasila s Waltem, že Standard Oil chce získat koncesi za podmínek výhodných jen pro ni, pro Standard. To je přece nesmysl jak hrom! Vždyť jediný, kdo do podniku vloží peníze a práci, bude Standard – – – a k tomu do podniku značně nejistého. Jediný, kdo by tedy na věci mohl prodělat, by opět byla Standard, nikoliv my; nám by v nejhorším případě zbylo na úseku pár děr do země, které bychom snadno zaházeli. Proč se tedy sáhodlouze rozmýšlet a vystavovat se nebezpečí, že se petrolejáři dopálí a obrátí se jinam?!

Přesto, navzdory všem rozumným argumentům, Sudík váhal. Bylo to k zešlání.

Aby se uklidnila, aby alespoň na chvíli odvedla myšlenky jinam, vydala se na obhlídku zahrádky za barákem. Zjistila, že už vzešly kedlubny i lusky, nicméně do blaženého pocitu zadostiučinění, který

tak dobře znají zahradníci, neodbytně prolínala otázka, zda to bude ona, Mařka, kdo sklídí úrodu. Na rozdíl od většiny zahradnic na celém širém světě však nedoufala, že ano, nýbrž se toho strachovala. Táta nepovolí, a nakonec tenhle hrášek sníme. Budu to *já*, kdo jej hodí do hrnce. *Já* rozkrájím tyto kedlubny... prostě zksnu zde.

Do horoucího pekla! Všechno v ní se vzepřelo té představě, a zatímco se skláněla nad záhonem a hladila jemné, jedva narozené lístečky, přála jim předčasnou záhubu. Vůbec všemu vůkol přála smrt, rozpad, i baráku, který sama ještě nedávno pomáhala stavět. Ať to všechno vezme ďas nebo Standard Oil, hlavně když za to bohatě zaplatí a když se dostaneme pryč. Když já se dostanu pryč!

V návalu zoufalého odhodlání šla za Sudíkem a prosila ho pro všechno na světě, aby podepsal. Aby nezahazoval jedinečnou šanci. Aby vsadil na kartu, která s největší pravděpodobností vyjde, která vlastně *musí* vyjít, protože pro to mluví kdejaký předpoklad. Rockefeller by sem přece neposílal odborníky pro nic za nic! On přece začal, ne my, ne vlastník pozemku, jak tomu bylo v případě Moiry Acuffové. Chápeš to, táto?

Přikyvoval, že ano, avšak díval se na špičky svých zaprášených bot a neřekl slovíčko navíc.

Tu sepjala ruce a líčila mu nádheru, jež ho očekává, až bude boháč: „Vrátíš se do Čech, táto, vždyť po tom stejně pořád toužíš. A koupíš si tam domek u lesa a každé ráno půjdeš do lesa a... a...“

Zajíkla se. Nevěděla, co dál, neznala lesy, nedovedla si je kloudně představit, natož aby tušila, co v nich člověk dělá, nebo může dělat. Leda snad hledat houby, jak o tom táta často vykládal.

„...a sbírat houby,“ dopověděla tedy. „A poslouchat ptáky, a dívat se na stromy, a ležet pod stromy, a spát pod stromy...“

Znenadání začala pracovat její fantazie tak bouřlivě, že jí bezmála vykouzlila tátovy lesy před očima a s nimi i možnosti, které ten divný svět stromů skýtá:

„... a vybírat med, a hledat léčivé kořínky, protože tam asi jsou, když je tam vůbec všechno, jak pořád bájíš.“

Opět přikývl, že léčivé rostliny tam opravdu jsou, a spousta roztomilých zvířátek, veverek a lasiček a tak...

„Ale co ty?“ zeptal se nakonec. „Proč mluvíš pořád jen o mně? Ty

bys zůstala tady?... Myslím ve Státech,“ dodal, když spatřil, jak se polekaně rozhlédla. „To bys mne nechala jít samotného?“

Zatápala. Tou otázkou ji dostal do úzkých. Opravdu ji ani nenapadlo, že by odjela do Čech. A přece – jak si až nyní uvědomila – a přece zůstat na druhém konci oceánu by znamenalo totéž jako opustit ho, starého a unaveného; a nejspíš navždycky.

Vtom vrazil Walt, a když Mařku spatřil se sepjatýma rukama, dovtípil se, o čem je asi řeč, a přirozeně si neodpustil jednu ze svých znamenitých rad.

„Neposlouchejte ji,“ prohodil jako žertem, ale vpravdě s plnou vážností. „Udělejte, jak jsem vám říkal: Ať Rockefeller koupí, a teprv potom ať vrtá. Ne obráceně! Boty přece taky musíte nejdřív zaplatit a teprv potom je rozbíjet. A srnce taky sníte, až když...“

„Žvást! Co v hospodě? Nejdřív pijete, pak sáhnete do kapsy!“

„Správně!“ připustil. „Když vás barman zná, nebo na vás vidí slušnou košili, co stojí za pár sklenic. Ale jinak... Ne, ne,“ obrátil se znovu k Sudíkovi, „dejte na mě! Mary je moc hodná holka, ale o pořádném byznysu nemá ponětí.“

„Zato vy ano!“ vybuchla. „Zato vy jste tak prvotřídní obchodník, že už pomalu máte jen ty kalhoty! A ještě –“

„Nezapomínáte na moje stádo koní a můj baráček s verandou?“ skočil jí škádlivě do řeči. „A že jednou budu mít třeba –“

Neposkytla mu čas, aby domluvil. Náhle ho k smrti nenáviděla, mrňavého zrzka, který se jí už léta plete do cesty a všechno vždycky zkazí.

„Nic nebudete mít! Kdeco jste vždycky zbabral! Kdeco jste vždycky prohrál! Jonáš jste, rozumíte?! Takový smolař jonáš, že si na vás lidi ukazují prstem! A vy ještě máte tu drzost... Prosím vás, jděte pryč, nebo si aspoň nechte svoje zasmolené rady!“

Mlčel. Díval se na ni svýma malýma modrýma očima, ale ne s výčitkou, ne s hněvem, nýbrž nějak mírně, pokojně a snad i se soucitem – jako kdyby ji chápal. Jako na malé dítě, které brečí, protože má hlad.

„Možná že si ze mě leckdo dělá po straně švandu,“ řekl pak. „Jenže, Mary, kdo se směje naposled, ten se směje nejlíp.“

„Ale to nikdy nebudete vy!“ křikla za ním.

Neotočil se. Kráčel už klidně k baráčku ze dřeva po Číňanovi, usadil se na verandě, nohy na zábradlí, a teprv za chvíli houkl přes rameno:

„Jak říkám, Mr Sudík, ať zaplatí předem. A nejmíň padesát tisíc!“

Sudík měl pravdu, když prorokoval, že petrolejáři nepustí kořist, že budou kroužit a kroužit. Vrátili se. A kroužili. Tři dny poté, co se rozloučili, objevili se na severozápadě znovu, přiblížili se až na dvojnásobný dostřel, ale pak zabočili k východu a opatrně se vyhnuli Sudíkově zemi. Obkroužili ji. Opět byli tři, dva bílí a jeden černoch, ale tentokráte měli s sebou dvojici nákladních koní. Širokým obloukem objeli Dryland až k břehu Neosho pod jižním cípem Sudíkova úseku. Tam se obrátili a pomalu se vraceli obloukem již poněkud užším. A znovu. Jako kdyby napodobovali dráhu, kterou opisuje konec kyvadla... či tuha v kružítku, jehož druhý, ocelový hrot je zapíchnut kdesi v nedohlednu a jehož ramena se postupně přivírají. Ano, tak to vypadalo. Polokruh za polokruhem, stále pomaleji a stále blíží a blíží. Nikdy však nepřekročili mez Sudíkova panství,

„Supové!“ zasyčel.

„Ne, táto,“ řekla. „Ptáci létají v celých kruzích.“

„Supové,“ opakoval.

„Ne!“ trvala na svém. „Zkoumají půdu, hledají něco. Žádní supi, ale prospektoři.“

Neřekl už nic. Zacláněl si oči hledě k pahorku, kde se ti tři konečně zastavili. Kdysi tam lelkovali Čerokiové, Ho-he-ah, Na-Na. Teď se tam usadili mrchožrouti; tak to alespoň viděl Sudík.

Mařka běžela rozdělat oheň a postavit na kávu.

Když se vrátila před barák, stály už na pahorku dva stany a z ohniště stoupal sloupek dýmu, bílý a rovný jako břízka. Nepřijdou tedy, uvaří si sami.

Hodinu nato již prospektoři pracovali, strhávali drn, zatloukali do země dlouhé tyče. Až k baráku doléhal zvuk kovu. Znělo to trochu jako zvon. Sudík hádal, že jde o předběžný vrt: těsně za hranicí Drylandu. Walt s ním nesouhlasil. Pravil, že vrty vypadají docela jinak, více kraválu že nadělají a vyžadují složitější nářadí.

„Pokusný vrt je vlastně nachlup stejný jako provozní vrt,“ mluvil

zasvěceně. „Vrt jako vrt, hlavně že se vrtá a vrtá. Rozdíl je leda v tom, že při pokusu vrtáte pokusně, čili bez jistoty, že z toho něco budete mít. Kdežto při provozu vrtáte...“

„Provozně,“ skočila mu Mařka do řeči.

Bolestně se na ni podíval.

„...najisto,“ opravil ji, „čili víte už, že tam petrolej je, a chcete se jen k němu dostat. Jako když přišíváte knoflík, Mary. Držíte ho pod palcem, víte tedy, že ho máte, ale musíte se zespona, skrz látku, trefit do dírky. Párkrát píchnete vedle, ale nakonec...“

„Jděte do háje, Walte. Jestli mě opravdu chcete učit krejčovat, začnu já vás učit čínsky. Zajed'te radši k nim a vyřid'te naše pozvání...“

„Nikoho nezvu,“ ozval se Sudík zhorka.

„Ani na kus řeči? Jenže já chci vědět, co se děje ve světě! Mám snad předplacené noviny?! Jen jed'te, Walte, stejně celý hoříte ukázat nám, jaký jste chytrý. Tak proboha něco vyzkoumejte, ale něco pořádného, co mají za lubem a tak. A hlavně proč nás vynechali.“

„Vynechali nás?“ odpověděl Walt otázkou. „Víte tak jistě, že kopou půl yardu za mezí a ne o půl yardu blíž?“ Hodil očima po Sudíkovi, který zbrunátněl pobouřením. „Inu, možné je všechno. Ale spolehněte se na mě. Jestli jsou na vašem, poženu je, až jim budou plácát uši.“

„Jen se, prosím vás, nepouštějte do pranice,“ krotil ho honem Sudík, jehož rozhořčení kvapem chladlo. „Nikoho jsme tady ještě nepohřbívali a nechci, abyste byl první.“

„Zbytečné starosti.“

„Ale nezapomeňte je pozvat!“ vykřikla Mařka.

„Pozvu. Do pekla!“

Zahrozila mu pěstí. Zašla do baráku, sedla si na stoličku u plotny a dívala se, jak zbytečně hoří drahocenné dřevo. Kolem plechových, špatně přiléhajících dvířek zářil žlutý obdélník; jako obruba na kapesníku. Nebo jako rámeček podobizny, která zčernala stářím a smutkem. Napadlo ji, že v celém baráku nemají jediný obrázek. Nic. Jestli se ještě někdy dostanu do Wagoneru, koupím u Cochranova alespoň kalendář, abych věděla, jak utíká čas. Ne, koupím radši hodiny, aby tikaly a vrtěly kyvadlem jako ocáskem. Jako Stain-Flek. Kdepak asi je? Inu odešel do světa. Šťastný to pes...

Vyskočila. V kamnech už nehořelo, rámeček kolem dvířek zmizel. Jak všechno letí! Jen já pořád sedím v koutě.

Vyběhla ven. Walt se právě vracel.

„Tak co?! Přijedou?“

„Bohužel nikoli, malá hostitelko,“ zašklebil se. „Nemají čas, aspoň ne na dýchánky... Momentíček, všechno se dozvíte.“

Sklouzl z koně, vyčkal, až se od úlů přištrachal Sudík. Teprv poté s důležitou tváří spustil, že ta trojice rošťáků opravdu jen předběžně zkoumá složení půdy, a nikoli „u nás“, ale maličký kousek dál, už na indiánském. A že k tomu bezpochyby mají právo, ježto získali „koncesi“ od nějakého Dana Gallika z Wagoneru, kterého soud pověsil chudákům Čerokiům na krk jako poručníka, protože jsou analfabeti. Takže ten chlapík Gallico je teď vlastně vrchnost, pán nad čerokískou půdou... A co se týče vrtačů „divočáků“, které on, Walt, onehdá u Indžanů zastihl, tak ti jsou i se svou kořalkou v prachu. Už si zaplaťpánbůh nebudou hrát v opici na vojáky, už nebudou pálit salvy do vzduchu; Rockefellerovi ostří hoši je vykouřili, do zadků jim nasázeli smčí broky. Pochopitelně ne tamhleti tři na kopci, ale jiní ostrostřelci, celou četou jich prý Standard Oil vyslala, a tak dobře vyzbrojenou, že „divočáci“ vzali do zaječích, aniž se pokusili o odpor.

„Na vlastní oči jsem to přirozeně neviděl. Vyprávěl mi to ten starší, ten otevřhuba, ale asi mluvil pravdu. Rockefeller by pytláky na své koncesi nestrpěl.“

„A to je všechno?“ vyhrkla Mařka zklamaně.

„Celkem je... Leda snad, že když měli Čerokiové v hlavě, tak si honem udělali hostinu. To mi zase povídal ten druhý, ten váš donšajn, Mary. Byl prý v jejich vsi, a nikde ani štěně, jen samé kosti. Dělal, že se mu zvedá žaludek, komediant jeden. Jako kdyby sám nikdy nespořádal jediného –“

„Mlčte!“ zakvílela. „Vy jste, Walte, d'ábel, vy jste četl moje myšlenky, vy víte, že jsem před chvílí vzpomněla na Staina a...“

„A co?“

„Nic.“ Ztěžka polkla. „A víc jste nezjistil? Koncesi od nás už nechťejí?“

Walt se po očku podíval na Sudíka.

„Už ne tak moc,“ řekl. „Předstírají, že mohou počkat. A já je

samozřejmě nepřemlouval. Já jim objasnil, že koncesi jen tak pro nic za nic nikdy nedáte, že jste ale ochotni prodat za šedesát tisíc. A že stojíte ve slovu do zítřka do večera. Potom že to už bude osmdesát. Tak se totiž na ně musí.“

„Vy... vy!...“ hlas jí selhal. „Vy idiote!“ vyjekla s námahou.

„Bud' zticha!“ okřikl ji Sudfík.

„Nebudu!“ Rozhodila rukama. „Kdo ho k tomu oprávnil? Vždyť je to blázen! A oni si budou myslet, že jsme se zbláznili my! Nebo že je chceme vydírat, a pomstí se nám. Zničí nás! Spálí nám dům jako Frank Bastillon!“

„Nerozčilujte se, děvče,“ chlácholil ji Walt. „Vůbec nic jsem nepokazil. Tihle tři – vlastně jen dva – přece o ničem nerozhodují, moc malé rybičky to jsou. Takoví lepší nádeníci, chápejte. Nad nimi sedí pár větších ryb a tak dál, až docela nahoru...“

„K svatému Petrovi, co?!“

„Skoro,“ připustil. „Až na to, že ten jejich svatý nemá fousy a nesedí na obláčku, ale v houpací židli. Možná že je to jen moje hloupá představa, ale jedno vím určitě: Že můj vzkaz ohledně vašich podmínek, se postupně dostane až k němu. Nebo ne až k němu, třeba o stupínek níž, pod něj, ale pořád k někomu důležitějšímu než tamhleti. A teprve tamten nahoře pokývá hlavou a řekne buď ‚Yes‘, nebo ‚No‘. Anebo – a to nejspíš – se zaš'ourá v nose a poručí: ‚Vyjednávát! Trochu to srazit. Hybaj!‘ – Ale že by nás vypálili? Co si to malujete, Mary, tohle jsou jinší kabrňáci než Frank Bastillon. Po celém státě jsou rozlezlí, všude mají želízko v ohni. Takže o váš kousek trávy tolik nestojí.“

„Tak proč by za něj platili osmdesát tisíc! Nevidíte, jak si sám odporujete?!“

„Ani dost málo,“ řekl už vztekle. „Zaplatí třeba deset miliónů, mají na to. Ale zaplatí je jen v případě, že budou mít vyhlídky vydělat jedenáct. *Miliónů*, aby nebyl omyl! Ale nedají vám ani cent, když z toho nebudou nic mít. Když na tom nevydělají, nepodají vám ani hrnek vody, a kdybyste stokrát umírala žízni, a před jejich očima. Tomu se říká byznys, a to je zákon Ameriky! Rozumíte? Té blé, aby bylo jasno. Čerokí vám vodu přinese, i kdyby měl pro ni běžet půl hodiny a věděl, že za to nic nedostane. To je ten velký rozdíl.“

Klesl hlasem jen napůl.

Několik vteřin čekala.

„Už jste dopřednášel?“ zeptala se pak, jako pro jistotu.

Neoslovil ji, nýbrž Sudíka:

„Tak co vy na to, otče? Udělal jsem chybu?“

„Rozhodně ne, synu.“

„Tak vida,“ zasmála se. „Táta má najednou dvě děti. A já pitomého bratříčka.“

Schválně se podívala Waltovi do očí. Ale tvářil se, že neslyšel.

7

Tři prospektoři se zdrželi na pahorku sotva osmačtyřicet hodin. K baráku nezajeli. Proč asi? Protože Walt je samo sebou nepozval. A protože oni samo sebou nebrali jeho žvásty o desítkách tisíc vážně. Co by se tedy namáhali? Kvůli hrníčku bryndy a pohovoru s nějakými křováky? K smíchu. Bill Adlon nestál ani o to, ani o ono, a Bert Sawicki nestál o děvče z prérie. Zkrátka a dobře, nikdo nestál o nic. Možná ani pan Rockefeller o koncesi.

Krajně nepřijemné pomyšlení. Znovu a znovu se v duchu ptala, co ji drásá více, zda jejich okázalý nezájem o Dryland, nebo Sawického o ni, Mařku. Jasně to první! Deset takových Bertů Sawických mi může vlézt na záda, všechny je unesu. Ale koncese... Koncese znamená téměř jisté bohatství! A bohatství, to je panečku zaklínadlo. Z krocanáře udělalo krále. Ze mě by udělalo velkou paní. Princeznu. Lady!

(A lady Mary – malá, leč skvělá lady Mary – by přijela v ekvipáži do divadla a u šatny by se střetla s Frankem Bastillonem a Frank Bastillon by nechal svou krasavici krasavicí a měl by oči jen pro lady Mary. Jenže by si netroufal ji oslovit, protože by ji nepoznal, protože lesk jejích brilliantů by ho oslepil. Ale lady Mary by oslovila jej – lady může oslovit každého, leč nikdo nesmí oslovit ji! – tedy lady Mary by se ofoukla vějířem a pravila by francouzsky: Nejste vy nějaký Frank Bastillon? Zdá se mi, že znám vaše lakýrky. Běžte si je vyčistit, – Franku Bastillone, ve špinavých nevypadáte zrovna nejlíp! – A on by

zrudl a zakoktal: Prosím tisíckrát za prominutí, lady, už utíkám...)

Procitla ze snění. Seděla u okénka, na klíně novou sukni, na niž stále ještě nevymyslela výšivku. Blížil se soumrak, z prerie stoupala zažloutlá mlha, v níž znenáhla mizeli tři jezdci s dvěma nákladními poníky. Odjížděli k severu, poslové, v pytlích nesli vzorky země a v hlavách Waltovo šílené ultimátum: Osmdesát tisíc na prkno... Haha! Co na to asi řekne jejich petrolejový král?

Povzdechla. Ne, nebylo to k smíchu. A soumrak houstl, a ti tři pořád odjížděli, ale pořád zde ještě byli. Takové divné, rozplývavé mizení v mlze a šeru. Jako tři sněhové vločky, když pomalu tají ve špinavé vodě...

Už jsou pryč. Že jim to ale dalo práci.

Sklonila se nad látkou, ačkoliv si stěží viděla na prsty, natož na jehlu. Takové zkušební píchy pích. Naslepo. Třeba se trefíš, třeba ne. Jako když hledáš petrolejovou studnu. Totiž „kapsu“, jak říkají odborníci...

Přetřela si dlaní čelo. Petrolej mi už taky straší v makovici jako pomalu kdekomu. Ani se už Moire nedivím. Copak s ní asi je?

Tři dny nato se Moira Acuffová přihnala jako velká voda.

Když Mařka později uvažovala o událostech toho údobí (které sama pro sebe nazývala „čas bouře“), napadlo ji, že jednotlivé údery po sobě následovaly vždy v rozmezí tří dnů. *Tři dny* poté, co průzkumníci požádali o povolení k vrtům, tedy o koncesi, objevili se znovu a zahájili práce za čerokískou hranicí. Zdrželi se tam téměř *tři dny*. A za *tři dny* přijela Moira s Acuffem.

Kdyby Mařka objevila tento podivný tří denní rytmus už v době Moiriny návštěvy, byla by asi očekávala, že se Moira zdrží tři dny, anebo že tři dny po jejím odchodu vezmou věci nový, netušený obrat. Naštěstí ve chvíli, kdy spatřila Moiru, nebyla ještě tak daleko – anebo tak hluboko –, aby vymýšlela nesmyslné souvislosti. Právě procítala a myslela pouze na to, že se jí před vteřinkou zdálo něco příjemného, nač teď zaboha nemůže vzpomenout. Lehla si po obědě do trávy za barákem, zavřela oči, a hle, přišel spánek a s ním ono příjemné, třebaže zmatené dění... A pojednou nic. Konec. Horký dech. Otevřela oči. Moira Acuffová se nad ní skláněla, odfukujíc jako uštvaná klisna.

„Kde je Sudík?!“

Mařka zamřikala, dosud zpola v moci spánku. V první chvílce jí blesklo hlavou, že Moira je snad součást snu; v druhé, že Moira nejen funí, ale je i cítit jako stará herka.

„Kde je váš táta?!“

„Nemám ponětí. Co se děje –“ Během slov se posadila a za Moirou spatřila Boba Acuffa. Proto se tak zprudka zarazila a spolkla konec věty. Stál tam, vrásčitý a zbídačený, oči propadlé až někam dovnitř lebky, a popotahoval si kalhoty; přesně jako v dobách nejhorší krize u Velkého stromu, kdy málo jedl, málo spal a užíral se starostmi a vzteky.

„Propánakrále, co se vám přihodilo, strejdo?“

Zbytečná otázka. I bez jeho odpovědi věděla, že přišel o všechno včetně peněz, které v dobách ševcování naškudlil. Že je zakopal a pohřbil v Moirěně hluché zemi. Že platil a platil za zkušební vrty, až mu nezbylo nic, jen tato stařena, špinavá a zaprášená jako zanedbaný kuň, páchnoucí jako kuň, ale napůl vzteklá jako pes, který příliš dlouho žíznil. A opakující stále totéž jako vrána;

„Krááá! Kde je Sudík! Krááá! Kde je Sudík! Krááá!“

„Nekřičte na mě! Co si vlastně myslíte?“ Konečně se probrala natolik, aby si uvědomila, že s touto bláznivou babou nelze hovořit jinak než zostra. „Že táta je váš sluha? Že má čekat s čepicí v ruce, až si vzpomenete přijít? Co mu chcete?“

„Svoje peníze chci!“

„Vaše peníze? Pokud se pamatuju, nic jste nám nepůjčila.“ Jak se zvedla z trávy, zahlédla Moirěin vůz a na kozlíku Amosa, toho černého kluka, jehož jméno jí načas vypadlo z paměti a jemuž proto přezdělala „Chimney“, ježto tehdy na Moirěně ranči seděl s flintou za komínem, i teď měl flintu na kolenou a zvesela se zubil, docela jako kdysi. A ona byla velice ráda, že je zde alespoň jeden normální, veselý člověk, ne samí nešťastníci nebo blázni.

Pouze díky Amosovi a jeho běloučkému úsměvu dokázala zachovat klid, když Moira zabrebtala cosi o stu tisícovek.

„Ale milá paní Acuffová,“ zasmála se, „to je nějaký omyl. Kde by táta vzal takovou řůru peněz?... Ano, máte pravdu, byli tady tři od Standard Oil, ale koupit nechtěli, jen...“

„To je lež!“ vyjekla Moira. „Sto tisíc vám zaplatí! A třetina patří nám!“

„Ne-po-ví-dej-te. Ale jinak jste zdráva, co?“ řekla Mařka velmi pomalu. Potřebovala získat čas. V hlavě se jí honilo příliš mnoho otázek. Na některé z nich dokázala odpovědět téměř okamžitě – kupříkladu, na čem buduje Moira Acuffová svůj nárok a proč přijela tak zhurta: Na veselce ve Wagoneru přislíbil táta v opičce Acuffovi třetinu z ceny Drylandu; Moira na to nezapomněla, a jakmile se dověděla, že jednáme s rockefellerovci, přiharcovala. Prostě jako pohlavek – dnes dopoledne se jí to doneslo, dnes v poledne je tady.

Jak však přišla zrovna na sto tisíc, když o nich nikdy nepadlo ani slovo? Kde se tu najednou vzala ta neslýchaná suma?!

Ale znenáhla prokmitla kdesi v pozadí její mysli jiskřička, a jasněla a jasněla, až z ní bylo světélko pochopení:

Klepy! I v prérii, zdánlivě tak pusté, se šíří jako požár. To přece kdysi prohlásila sama Moira.

Ano, klep. Lichá pověst:

Některý ze tří prospektorů se asi cestou na sever kdesi zmínil, že Sudíkovi *požadují* za pozemek osmdesát tisícovek. Někdo si to zapsal za uši a dal zprávičku dál – ovšem s malou změnou: Sudík *dostane* za pozemek osmdesát tisíc... Proč ta změna, jež se rovná lži? Kdoví. Třeba se onen „někdo“ přeslechl, třeba se chtěl blýsknout obzvlášť zajímavou informací, ale třeba opravdu věřil, že ruka je už v rukávu... A zpráva – teď už vlastně klep – putovala prérií rychlostí bezmála bleskovou, želbohu na rozdíl od blesku nezhasla po krátkém zazáření, nýbrž naopak rostla, nabývala na objemu: Sudík shrábne za svůj mizerný úsek *devadesát* tisíc! Nebo je už shrábl, to zní ještě lépe. A když už devadesát, proč ne hned *sto*?! To zní nejparádněji, při téhle cifře v kdekod hrkne...

Postřehla, že Moire došel dech, ale než se sama nadýchla a zmohla na pár jedovatých slov, ozval se Sudíkův hlas. Otočila se. Táta stál za ní, v ruce včelařskou dýmovnici, na hlavě včelařskou kuklu. Očividně cosi kutil u včelína, schován za úly a slepý, hluchý k světu – nikoli však do té míry, aby nepostřehl rámus. A teď tedy přiběhl, ve své výzbroji podoben středověkému rytíři, který se chystá k boji s osmihlavým drakem.

„Tady ho máme!“ vyjekla saň. „Tak zaplatíte, nebo ne? Váš fracek si troufá tvrdit, že chcete poplivat svoje vlastní čestné slovo! Jenomže tu jsou ještě svědci!“

Sudík cosi řekl, avšak kukla ztlumila zvuk, a než ji včelař strhl, ozval se smířlivě Acuff, který stál až dosud stranou, zápole se svými gatěmi:

„Heleď, kamaráde, nemá to cenu. Třetina mi patří, sám jsi to slavnostně prohlásil před celým sálem, i svědky jsi přitáhl za rukáv. Tak se nevykrucuj, stejně ti to nepomůže. Moje žena –“

„S tvou ženou se nebavím,“ přerušil ho Sudík pobouřeně. „Takhle se nechodí k přátelům, takhle se v cizím domě nehuláká. Ale tobě poctivě povím, že jsem žádné peníze nedostal, protože jsem nic neprodal. Ani akr! Jinak bych se už asi chystal k stěhování, *to* ti snad dá rozum. Bylo tady pár chlapů, to je pravda, ale chtěli jen svolení vyzkoušet zem, peníze by dali, až jestli se něco ukáže.“

„Nesmysl!“ vyjekla Moira.

„To se rozumí, že je to nesmysl!“ Neobrátil se k ní, stále mluvil k Acuffovi. „Právě proto jsem se o tom ani nebavil...“ Na vteřinku zaváhal.

Moira to samozřejmě postřehla:

„A co dál?!“

Mlčel.

„A co dál, kamaráde?“ zeptal se Acuff mírně. Znělo to, jako by pro Sudíka překládal z hrubé řeči, kterou hovořila jeho žena.

„Leda... leda to, že jednou v noci jsem k nim zašel tamhle na vršek. Než odjeli. Nikdo o tom neví, ani moje dcera. Že ne, Mařko?“

Zavrtěla hlavou. Tak táta přece jen...

„Co ti řekli?“ zeptala se s napětím.

„Povídali, že to prozatím vypadá dost slibně. Jako zkoušky tamhle hned za indžanskou mezí. Ty vzorky vrstev, nebo jak se tomu říká. A ten starý se dal slyšet, že jejich šéf tedy možná – možná! – změkne a bude ochotný uvažovat o koupi sousedního pozemku. Jako mého. Ale jisté to samo sebou není, on prý ten šéf měkne hrozně nerad. Ale jestli změkne, tak bude pekelně smlouvat. Mockrát se prý už spálil. Takže zaručeně nepůjde ani tak vysoko, jako u Číňana...“

„Ale to je přece špinavá lež!“

„Ne, Moiro, drahoušku, prosím tě!“ vydechl Acuff. „Nech mluvit mě...“

„Ty drž hubu!“

Spleť výkřiků, jež rychle přerostla v divokou hádku, zastihla Mařku ve stavu, který si již nikdy nedovedla vysvětlit. Slyšela každé slovo – a bylo jich mnoho, a čím dále tím ostřejších –, viděla rozšklebené obličej v jedné chvíli rudé rozčilením, v příští bledé vzteky... uvědomovala si, že z táty právě vylezlo přiznání, které by ji mělo naplnit nadějí víc než radostnou – –, a přece myslela na cosi zcela jiného. Jako kdyby se jí tento pošetilý zmatek netýkal. Jako kdyby seděla v hledišti a sledovala děj tak málo zajímavý, že si z dlouhé chvíle začala podrobně prohlížet herce. A hle, pojednou viděla jen otrhané, k smrti unavené postavy. Tentam Moiriň vznešený samet, tentam její bílý svatební klobouk s perem z modrého pštroša. Tatam blahobytná pěvkyně, jež kdysi zvolna přijížděla od řeky, hlaholíc skotské balady. A tentam pěvec Acuff, který jí odpovídal. Místo nich zde ječeli a hrozili pěstmi dva zlomení lidé, stařec se stařenou. A co nejhoršího: i třetí ze hry byl na tom stejně. *Old* Sudik. *Starý* Sudík. Ne, „Old“ již nebyla zkratka křestního jména Oldřich...

Pravda, už měsíce pozorovala, že táta rychle schází, že stárne ze dne na den a vypadá už bezmála na dvojnásobek svého věku. Nicméně teď zestárl v kratičké chvíli o další léta; jako kdyby mu rozrušení smazalo z tváře poslední zbytky líčidla. Znenadání zde stál a hádal se shrbený, bezzubý děda s čelistmi, jež se po každé dlouhé větě zavřely s klapnutím jako pastička. A proti němu druhý děda Acuff. *Děda*, ne už strýc. A vedle nich ježibaba jako vystřižená z pohádek...

... A ty tři trosky nad hrobem, ti tři zaprášení, utahaní, ušpinění chudáci ve strašáckých hadrech si spílali a sáпали se na sebe kvůli něčemu, co už nepotřebovali, protože to již nemohli využít, ježto jim nezbýval čas. Kvůli něčemu, co mohlo prospět pouze mladším. Jí například.

Avšak když její myšlenky – jež se odvíjely samovolně, bez jejího přičinění, ba proti její vůli – když tyto úvahy dospěly až sem, uvědomila si s pocitem studu, že tátovi křivdí. Ano, hádal se, pitvořil se, byl ochoten se i servat... avšak jen v jejím zájmu. Ne pro sebe, ale pro ni, pro její budoucnost. Nebyl ani hlupák, ani směšný. Byl to otec.

Zato ti dva! Mají děti? Ani jedno! Mají, co potřebují? Ovšemže ano. Ačkoliv hodně ztratili, o živobytí se nemusí bát... Nebo snad prodali i dobytek, aby zaplatili vrtačům? V tom případě jsou bez rozumu a už jim není pomoci! Ale tak či onak, kdo jim dal právo spílat otci, že je podvodník, lupič, lhář?! A jí, Mařce, že je fracek, panchart, který je se svým zlodějským tátou v komplotu?

Vlna pobouření a hněvu. Jako zdálky slyšela samu sebe:

„Koukejte se ztratit, vy legrační čarodějnice! A vy taky, vy potrhlý prťáku! Nebo vás mám dokopat do řeky?!“

„Pomoc!“ zapištěla Moira jako myška. Utíkala k vozu, sukně v hrsti. „Pal, Amosi, pal! Chtějí mě zabít! Tvou dobrou paní! Tvou velitelku!“

Prásk. Prásk.

Mařka se zastavila. Nezaslechla bzukot kulek a v úděsu ji napadlo, že výstřely tedy platily tátovi. Ohlédla se. Ale Sudík stál pevně na svých, šátraje pravicí tam, kde mu občas – velice zřídka – visívalo pouzdro s pistolí.

„Odstřel ji jak psa!“ Moirin hlas. „Kam to míříš, troubo?!“

Nikam nemířil černý Amos-Chimney. Teprve znovu nabíjel, zubil se přitom jako na komedii, mrkal na Mařku a pohazoval kudrnatou hlavou k obloze, aby byla klidná, on že je sice čarostřelec, ale do nebíčka že pošle jen svoje projektily, nikoli ji, prima kamarádku. Ne ne, ani za těch pitomých sto tisíc!

„Vrahouni!“ křičel vzadu Sudík, který až teď zjistil, že nechal zbraně doma. „Zabijáci, tohle mi zaplatíte! I s úroky! Nic nedostanete, ani dolar! Ani centík! Že jsem slíbil třetinu? Jo! Ale až prodám. Až *prodám*, rozumíte?! Jenže po tomhle neprodám nikdy! Na just! Nikdy a nikdy. To přísahám při jménu...“

Prásk! Prásk!

Dva výstřely splynuly takřka v jediný. Jen první z nich však vypálil Amos-Komín, a opět pánubohu do oken, jak sliboval. Druhý třeskl od baráku, a Amos pustil flintu, z níž se ještě kouřilo, chytil se za pravé rameno a zakvílel jako podsvinčátko.

Vtom se zpoza baráku vynořil Walt Cook, foukaje do hlavně své bouchačky.

„Vy zatracený trojko,“ vydechla Mařka.

Všechno se naráz změnilo. Alespoň pro ni. Hněv pohasl ještě rychleji než vzplanul. Opět uvažovala střízlivě a jasně: Asi nám všem na chvíli přeskočilo... A viděla jasně: Moira vylézá na kozlík, odstrkuje Amosa, chápe se opratí:

„Ještě se sejdeme! Krev za krev! Oko za oko!“

„Možná. Ale nikdy ani cent! Neprodám? Slyšíte mě? Ne-pro-dám za žádnou cenu!“

„Mlč už, táto. Copak jsme se všichni pominuli?“

Až v této chvíli si povšimla Acuffa. Opíral se bokem o barák, kam se asi skryl před výstřely, a bylo mu zle až hrůza. Nejspíš z rozčilení...

Hloupost! Nanic mu bylo proto, že ho zde Moira zapomněla jako ušpiněný hadr nebo kus zmačkaného papíru.

Mařka mu položila ruku na rameno. Ucítila kosti. Třáslly se, divže neдрkotaly.

„Dejte se dohromady, strejdo. Mohu vám nějak pomoci?“ Sotvaže odešel hněv, přišel soucit.

„Ne... Díky, Mary... Já teď půjdu...“

„Kam?“ zeptala se tiše. Á když neodpovídal:

„Kristepane, strejdo, proč jste si ji bral? Opravdu jen kvůli těm nohám?“

„Jo,“ přitakal se svěšenou hlavou. „Snad jen kvůli tomu. Jenže ty mi stejně nevěříš, vid.“

„Ale věřím, věřím.“

A po chvíli:

„Koukejte, zastavila. Běžte honem!“

„Jo. Děkuju. Sbohem, Mary.“

Dívala se za ním, jak klopýtá k řece, kde Moira zarazila spřežení; přece jen asi postřehla, že jí pod plachtou schází nějaká zbytečnostka. Směšně poskakoval ve snaze doběhnout včas, než si to manželka rozmyslí, gatě mu padaly, ale už je ani nepopotahoval, proč taky, když je nemáš na čem zachytit; když v nich pomalu nikdo není.

V okamžiku, kdy se přiblížil k vozu, seskočila Moira na trávník. Ne však proto, aby mužičkovi pomohla nahoru, kdepak. Skrčila se za kolem s puškou připravenou k ráně. Jako kdyby ji někdo ohrožoval, jako kdyby musela krýt ústup.

„Schovejte se, Mary. Je schopna vypálit!“

„Blázne,“ řekla, aniž se otočila. Pomalu šla k zahrádce. Předběhl ji, zahradil jí cestu. Revolver už měl u pasu.

„Není to moje vina, Mary,“ brebentil. „Začala jste vy, vrhla jste se na ni! Teprv potom nařídila tomu negříkovi střílet...“

Obloučkem se mu vyhnula. Šla dál. Ano, měl možná pravdu, a přece všechno nenapravitelně zkazil. Teď je konec. Má-li Moira ještě nějakou krávu, prodá ji, jen aby mohla zaplatit nějakému pistolníkovi a poslat nám ho na krk. To je nadělení.

8

V noci se rozhodla, že Walta se vší rozhodností požádá, aby šel po svých. Pevně a nekompromisně, avšak klidně. A pokud možno i přátelsky, neboť sice zavínil velké neštěstí, ale jednal v dobrém úmyslu.

Vyčkala, až táta usnul, přehodila si přes rameno pokrývku a vyklouzla ven. Měsíc zářil nízko nad horizontem, prerie se leskla jako zasněžená a každá nerovnost půdy, každý sebemenší pahrbek vrhal tmavomodrý stín. Ba i každé silnější stéblo trávy. Vypadalo to, jako by se kdekerá věc zdvojnásobila, jako kdyby se k ní přidružil její obraz provedený ve skutečné barvě, ale jinak téměř stejný. A bylo chladno. Ačkoliv se to možná jen zdálo, snad to byl pouze dojem vyvolaný těmi báchorečnými dálkami, ojíněnými měsícem. Mimoděk přidala do kroku, i do dlaní si dýchla, jak kdyby ji zály. Ale nechvěla se zimou, nýbrž jen a jen rozrušením. A to bylo zlé. „Musím být klidná,“ opakovala si šeptem. „Klidná a tichá, jinak vzbudím tátu.“

Vyběhla po třech dřevěných schodech. Tiše zavrzaly. Tiše zaťukala.

„Jen dál, Mary.“ Poznal ji po kroku.

„Ne. Hoďte něco na sebe a pojd'te ven.“

A když vyšel, rozcuchaný, ale zcela oblečený, řekla s klidem studeným jako ten měsíc nahoře:

„Walte, odejděte. Musíte odejít. Škodíte nám. Prosím vás, jděte pryč a co nejdál od nás! Nosíte smůlu.“

Pokusil se o úsměv:

„Mluvíte z cesty, Mary. Měla jste zlé sny.“

„Nesmysl. Nezamhouřila jsem ještě oko. Přemýšlela jsem. A teď vidím všechno jasně: Možná že jste blázen, možná že ne. Ale určitě je ve vás něco neblahého. Kam přijdete, tam zasejete neštěstí.“

„Copak jsem zase provedl?“ zeptal se zlehka. „Nebo vám pořád ještě straší v hlavě ten negřík? Vždyť jsem vám už říkal, jak a co. Mám to opakovat? Prosím: Byla jste slepá vzteky, skočila jste po ní, on začal pálit... A co jsem měl podle vás dělat já? Nechat ho, aby tady řádl jako na střešnici?“

Stáli na verandě, kterou s takovým zaujetím a úsilím vybudoval, mluvili šeptem a bezmála z úst do úst, jako milenci, a přece si ještě nikdy nebyli tak vzdálení. Vůbec si nerozuměli. Totiž ona mu rozuměla, ale on nerozuměl jí.

„O to teď už ani nejde, Walte. Máte na svědomí horší věc. Nasadil jste tátovi brouka. Radil jste mu, aby nedal koncesi, aby neustupoval, aby se snažil prodat a vyždímat co nejvíc. Dokonce jste jeho jménem žádal hory tisícovek...“

„A to je zločin?“

„Ne. Ale bláznovství. Chápete vůbec, co jste tím způsobil? Uvolnil jste lavinu! Pustil jste z pytle blechy! Pomluvy, klepy, pověsti, tak to myslím. Zkrátka se to rozkřiklo, a to se ví, taky nafouklo až do aleluja. Pověst se vždycky nafukuje, a čím dál, tím víc, to byste měl vědět...“

„Kdo říká, že to nevím?“

„Mlčte! Jste prostě blázen. A ještě k tomu smolař! Celý olepený černou smůlou jako... jako...“

Uvědomila si, že se dostává do varu, že začíná mluvit stále hlasitěji, a s napětím vůle se ovládla:

„Do pekla, už mi z toho jde hlava kolem... Ale copak nevidíte že Acuffovi příběhli jen proto, že slyšeli ten klep o sto tisících a že mu věří?“

„Ale Mary, za to já přece nemohu!“

Neposlouchala ho.

„A teď je z toho nepřátelství, boj na život a na smrt. A co nejhoršího: táta odpřisáhl, že neprodá, a jak ho znám, dodrží slovo. Nic s ním nehne, rozumíte! Neprodá ani za milión, jen aby nemusel dát

Acuffovi třetinu. Vlastně Moiře, protože strejda je teď nicka. A umíte si představit, co to pro mě znamená? Že jste mi zkazil život! Že jste mě odsoudil k živoření. A nejspíš i k smrti...“

„Mary, proboha...“

„Mlčte! Seberte se a běžte. Nechci vás už nikdy vidět!...“ Opět postřehla, že křičí, a opět se přemohla.

„Odpusťte mi, Walte, že s vámi mluvím takhle na rovinu. A já vám taky odpustím.“

„A co, k sakru!“ I v něm už vřelo. „Že jsem jednal podle nejlepšího vědomí a svědomí? A jen ve vašem zájmu? Že jsem vám chtěl pomoci? Že jsem udělal to, co by udělal každý obchodník?!“

„Klid, Walte, klid. A nelžete. Ruku na srdce: Nejednal jste v nejlepší úmyslu. Nejednal jste v mém zájmu, ale ve svém vlastním. Nebo nejen v mém, ale i ve svém. Pořád přece počítáte, že mě utancujete a že si vás vezmu. A čím bohatší nevěsta, tím lepší, že ano.“

„Marjápanno...“ I v měsíčním světle bylo vidět, že zbledl.

„Neberte to tak,“ pokusila se o konejšivý tón. „Sám jste říkal, že jste obchodník...“

Kousla se do rtů. Tohle bylo ještě horší.

„Ne, smažte to, Walte. Nic jsem neřekla! Nejste obchodník, nechcete mě pro peníze! Ale... ale něco špatného ve vás přece jen je. Víte, co je to? Žárlivost, Walte, žárlivost. Nešlo vám o dolary, dobrá. Ale nepřál jste Bertovi Sawickému úspěch. Vyslechl jste onehdá u řeky, jak na mě naléhal, abych tátu přemluvila. A jelikož jste si od první chvíle myslel, že se mi Bert líbí, chtěl jste mu to zkazit. Je to tak?“

Dlouho neodpovídal. Díval se stranou do prémie, kde se kupilo jeho stádečko seminolských poníků, v pršce měsíčního světla ještě strakatější než ve dne. Jako veliké kropenaté vejce, které veliká kropenatá slepice snesla do trávy.

„Dobrá,“ přikývl posléze. „Myslel jsem si, že se vám líbí. A nebyl jsem tak docela vedle. Přiznejte, Mary.“

„Vy se přiznejte! Chtěl jste mu podrazit nohy, nebo ne?“

„Dobrá,“ přikývl podruhé. „Chtěl. Nemohu ho cítit. A přál jsem mu a pořád ještě mu přeju, aby ho někdo poslal k d'asu, když už to kvůli svému pitomému svědomí nemohu udělat sám.“

„Ale on přece nemůže za to, že se mi líbí! Zrovna tak jako já nemohu za to, že se mi nelíbíte vy...“

„Totiž,“ opravila se chvatně, „totiž – abyste dobře rozuměl – nechtěla jsem říct, že se mi Bert Sawicki líbí, ale jen to, že by nebyla moje vina, kdyby se mi líbil.“

„Jděte, Mary, jděte. Vám se přece líbí každý...“

„Cože?!“

„...jen já ne,“ dopověděl. „A od nějaké doby taky vím, proč všichni, jen ne já. Dávejte pozor, povím vám jedno přísloví: Žena je jako tvůj stín; když jdeš za ním, utíká před tebou, když jdeš od něj, utíká za tebou... Chytré, co? Hádejte, kdo mi to řekl? Ten černoch Salomon od Standard Oil. Klepl hřebík na hlavičku. Takže já asi doopravdy udělám nejlíp, když od vás uteču. Namouduši!“

Pohlédl na ni napůl výstražně, napůl s očekáváním. Četla mu v očích, že ji varuje, že to myslí vážně, ale že je ještě čas couvnout...

„Ba, černoši mají někdy hodně moudrosti,“ pravila zvolna.

„To tedy znamená...?“

„Ano, Walte. Buďte moudrý, alespoň pro jednu. Jinak to vlastně ani nejde. Já se vás totiž – nezlobte se! – ale já se vás už trochu bojím.“

Opět se na ni upřeně zadíval. Tentokrát četla v jeho očích ohromení. A bolest. Tak hroznou bolest, až srdce usedalo.

„Tedy ne přímo vás, Walte! Ale vaší smůly.“

Odvrátil se.

„Takže...“ Mluvil velmi tiše, a přece nemohl dál. „Takže...“

„Takže musíte jít,“ pomohla mu. „Kdybyste nešel, šla bych já.“

„To ne. Proboha, jen to ne!“ řekl, aniž zvýšil hlas. Ale vyznělo to jako úzkostný výkřik. „Já tedy... Samozřejmě že já... Když je to takhle...“

„Je to takhle,“ řekla tak tvrdě, až ji to samotnou překvapilo.

„Kam se pustíte?“ dodala, aby smazala ten dojem.

„Proč se ptáte? Abyste se mohla mému hnízdu smůly vyhnout?“

„Ne. Chci to vědět čistě ze zájmu. O kamaráda.“

„Ach tak,“ usmál se nevesele. „O kamaráda... Nu, pojedu asi za Luisem Lefierem, pracuje teď na ranči někde u Muskogee. Sbohem, Mary.“

„Sbohem, Walte. A děkuju vám.“

„Zač? Za to, že do rána budu pryč? To je teda velká poklona.“

„Hloupost. Nerozumíte mi. Děkuju vám za vaši věrnou lásku. Chcete, abych vás na rozloučenou políbila?“

„Ne. Děkuju. Teď zase já.“ Otočil se na podpatku a rázoval k svému stádu koní.

„Ne, Walte!“ zavolala za ním. „Takhle se přece nemůžeme rozloučit!“

„Ale ano. Musíme,“ řekl přes rameno. „Běžte spát, Mary. Je chladno.“

Po třech krocích se obrátil:

„To by ale byla legrace, kdybyste to přísloví vzala do puntíku a začala běhat za mnou, vidíte!“

Usnula jen nakrátko. Za úsvitu přistoupila k oknu. Prérie byla stále ještě bělostná, teď již nikoli měsíčním světlem, nýbrž mlhou. Bílý závoj, pohozený na trávu. Bílé kapky. Bílé závěje.

Závějemi se beze zvuku brodilo stádečko indiánských koní, sledované jediným jezdcem v širáku. A závěje skryly nohy koní a zdálo se, že to nejsou koně, nýbrž loďky, pohupující se po bílých vlnách. Odplouvaly i se svým kormidelníkem. Odplouval. Jediný nápadník. Jediný přítel.

Chtělo se jí vyběhnout a volat: Ne, Walte! Zastavte! Zůstaňte! Co si tu sama počnu?!

Nepohnula se. Věděla, že by to bylo marné. Že Walt se už nikdy nevrátí, protože ho urazila tak hluboce, jak jen žena může urazit toho, kdo ji má rád: Poděkovala mu za to, že ji zbavil své přítomnosti.

A jak pozorovala to stádečko koní-člunů, které jako by vítr odnášel k jiným břehům, cítila zčistajasna, že má Walta velice ráda a že ho bude postrádat jako ještě nikdy nikoho. Vůbec nikoho, ani Franka Bastillona.

9

Když se za Waltem zavřela mlha, ulehla Mařka Sudíková znovu. Naráz usnula a naráz přišel sen:

Na-Na v něm seděla jako kdysi na svém starém místě, splétala a rozplétala si copy jako kdysi, a ona, Mařka, seděla vedle ní a na lemu sukně z tmavohnědé látky od Cochranova vyšívala růžové tulipány. Jeden vedle druhého – celý růžový tulipánový věnec kolem dokola. Jemine, jemine, myslela si, co jsem se jen nadumala, jaký květ tam vytvořit, a ono je to tak jednoduché: tulipán! – Avšak tato myšlenka už nebyla součástí spánku, žádný sen to nebyl. Procitla a se zavřenýma očima si představovala tvar i barvu tulipánů, na nichž ještě dnes začne pracovat.

Slyšela Sudíka, jak šátrá vedle ve světnici, a poté jeho hlas:

„Vypadá to na bouřku.“

„Taky se mi zdá.“

Vskutku postřehla dunění, hned zřetelnější, hned velmi tiché. Jako kdyby se nějaké obrovité, mručící zvíře převalovalo z boku na bok.

Vstala a šla obhlédnout počasí. Nebe bylo čisté, bez jediného mráčku, nicméně hromy stály rachotily, a dokonce nadměru blízko.

„Divná bouřka,“ řekla s úzkostí. Vzpomněla, že Walt je pryč, že ho vyhnala, a měla zpola směšný, zpola nepříjemný dojem, že ten zapuzený nápadník hromuje kdesi za obzorem a hrozí pomstou. Pak dunění zmlklo, neozvalo se už, a zakrátko na ně zapomněla. Jen Walt jí ještě chvíli ležel v hlavě:

Udělal jsem dobře, že jsem se ho zbavila, nebo to byla chyba?

Ale sotva vyšla na práh do jasného jitra, opustily ji pochyby a pocítila úlevu takřka blaženou: Dobře jsem udělala. Samota je nemilá, ale pořád lepší než strach, co se zas přihodí, do čeho nás ten nešťastník zase zamotá.

Vtom se Sudík zeptal:

„Kde jsou koně?“

„Walt si je vzal s sebou.“

„S sebou? Kam?“

„Asi tam, co se odstěhoval.“

Zalupal po dechu.

„On že se... Jak to?!“

„Takto,“ odsekla. „Přesně, jak to povídám. Sebral koníky a pustil se za Luisem Lefierem.“

„Ale... Ale proč tak najednou? A bez rozloučení!“

„Nechtěl tě budit. Mám tě pozdravovat.“

Pořád se vyjeveně rozhlížel očima, které jen vypadnout:

„To není možné! To není pravda!“

Pustil se úprkem k Waltovu baráku. Vpůli cesty se zastavil:

„Co se mezi vámi stalo?! Něco se muselo stát!“

„Vůbec nic. Jednoduše ho něco popadlo a odtáhl. Tulácká krev a tak dál.“

„Ne,“ řekl pevně, s nezvratným přesvědčením. „Za tím vězí něco jiného.“

Pomalou se vracel, oči k zemi.

Tehdy se opět ozval zvuk podobný hromobití, a přece odlišný, blízký – příliš blízký a bez jediného blesku. A příliš nepřetržitý, třebaže co chvíli zakolísal, jako když zvíře lapne po dechu. Nemohl to tedy být hlas bouřky.

A přece je to bouře, kmitlo Mařce hlavou. Jenomže ne obyčejná, jakou jsem zažila už stokrát, ale ta, kterou očekávám už měsíce...

„Ha!“ zvolal Sudík, jako by ho něco náhle píchlo. „Tak je to tedy!“

„Co je?“ Obrátila se. Jeho tón byl divný.

Ukazoval prstem na Waltovu chatu:

„První krysa opustila loď!“

„Ach ne!“ vykřikla. „Hloupost. Křivdíš mu!“

Nedbal jí.

„Krysy opouštějí loď!“ A ještě jednou: „Krysy opouštějí...“

„Ne! Ne!“ zaúpěla. Bylo to hrozné. Chudák Walt. Takovou má smůlu, že se všechno obrátí proti němu. I to, co udělal proti své vůli a z donucení. I ta největší oběť mu vynesla jen pohrdání a nadávku.

„Ne, táto, tak nesmíš mluvit! Vráti se, určitě se vrátí. Musí. Už proto, aby rozebral barák a odvezl dřevo.“

„Nic neodveze. Ta chajda shoří jako troud!“

„Přeskočilo ti?“ Zadívala se mu zblízka do očí. Spatřila dvě panenky jen o málo větší než maková zrnka. Otočila se a vyběhla. Slyšela za sebou jeho dupot. Byla rychlejší, ale dlouhé sukně jí bránily v pohybu, a dostala se na verandu sotva o pět vteřin před ním. Měla stěží čas vrazit do světničky, přibouchnout dveře a zastrčit závoru.

„Tak!“ vykřikla vítězně. „Teď zapaluj! Teď ukaž, co umíš!“

Zalomcoval oknem. Povolilo. Uskočila do kouta. Okenní sklo,

Waltova pýcha, se roztřísklo na podlaze.

„Nedostaneš mě ven!“ ječela. „Jsem silnější! Zapomenu, žes můj táta.“

„Nejanči, Mařko,“ řekl česky a znenadání tak klidně, jako by ho rodná řeč proměnila. „Pojď ven. Nespálím to. Nejsem tvůj Frank.“

Opatrně přistoupila k oknu. Šikmé ranní slunce padalo Sudíkovi do tváře. Oči měl již jako vždycky jindy. Odsunula závoru.

„Táto,“ řekla, „teď ale docela vážně: Jestli to půjde takhle dál, stane se něco pekelného. Musíš vzít rozum do hrsti. Oba musíme. Nemyslíš?“

Přikývl. Pak dlouho mlčeli. Seděli na schodech verandy – na druhé Waltově pýše! – upřeně, strnule se dívali k severozápadu, ale neviděli nic a nic, pouze slyšeli. Bylo to, jako kdyby naslouchali očima:

Cinkot. Rachocení. Praskot. Bučení plné bolesti či žalosti, nebo touhy, nebo hladu, nebo d'asví...

A obzor stále čistý, lesklý a prázdný jako vylízaná mísa.

Tu začala pracovat obrazotvornost a našeptávala Mařce pohádkové věci:

Blíží se voj železných rytířů! Dosud je skrývají pahorky, avšak bojovníci se nezadržitelně blíží, řinčí brněním, buší meči o štíty. Kam táhnou? Očividně dobývat hrad Sušici-Dryland, proto s sebou mají beranidla a velikánské praky a vozy plné kulatých kamenů, kamenných koulí. A také volská spřežení a poháněče, kteří práskají biči – volkům se nechce táhnout, radši by se pásli na naší travičce...

„Bodejt,“ ozval se vtom Sudík. „Vzteky je špatný rádce. Ale když ten zrzavý mizera takhle beze slova uteče, zpění se v jednom krev. Jsem taky jenom člověk a mám spoustu starostí.“

Myšlenky jí přeskočily z pohádek do skutečnosti. Vzdychla.

„A já ne? Buď rozumný, táto, a ustup. Nějak se se Standard Oil domluv. Jinak nemáme šanci.“

Nepřítakal, ale také nezavrtěl hlavou. Pařez.

„Jsi sám, pochop to konečně!“ vyhrkla zoufale. „Úplně sám. Ani mě už na své straně nemáš. Já tě zradila, ne Walt. Poslala jsem ho pryč.“

Očekávala, že buď vyskočí a začne ji proklínat, anebo že nebude věřit. K jejímu překvapení neučinil ani to, ani ono. Zavřel oči, zkrabatil

čelo a olízl si rty.

„Proč?“ zeptal se. „Pročs ho vyhnala? Něco si na tebe dovolil?“

„Prosím tě! Jako bys ho neznal. Ne, poslala jsem ho pryč jednoduše kvůli tomu, abys zůstal sám a musel ustoupit.“

„Proč bych musel? Nemusím.“

„Uvidíme. Uvidíme!“ procedila skrz zuby. „Jsi starý tvrdohlavý slepec. Ano, jsi! Na pštrosa si hraješ!“

„Proč zrovna na pštrosa?“

„Protože strká hlavu do písku, když se bojí. Aby neviděl. Myslí si, že ho není vidět, když sám nevidí. Jenže pštros je hloupé zvíře.“

„Nestrkám hlavu nikam.“

„Ale zavíráš oči...“ Zmlkla a rozesmála se, jak to pěkně vyšlo: „Haha! Otevři je honem! Už jsou tu!“

A byli tam, ti její rytíři z pohádek nebo z dějepisu. Neměli sice brnění, ani meče a štíty, avšak jejich těžkou obléhací výstroj opravdu vlekly volské potahy se štrapci slin, visícími od tlam jako blyštivé korálky. Proto je i na dálku rozeznala, ty šňůrky slin. Protože se leskly. Jedno dvouspřeží, druhé... Teď se vynořilo třetí. A vozkové s puškami na zádech praskají biči a valníky drkotají po nerovné půdě a kovový náklad řinčí a duní a cinká. Učinené zvony. A po boku čtyři válečníků jede na ryzáku generál v buřince, a vzadu tři střelci ve stetsonech, hotoví tři králové, protože ten poslední je černoš.

„Zbláznili se!“ vyskočil Sudík. „Jedou po mém!“

Zakopl, upadl na koleno. Nezastavila se, aby mu pomohla vstát. Běžela vstříc útočnickům, řasnatou sukni ve dvou prstech. Lem ji tloukl do lýtek. Nevěděla o tom, nic necítila. Podle nosu již poznala generála v tvrdáčku. Vlastně podle toho, co měl pod nosem.

„Stát?“ volala. „Pryč! Tohle je náš úsek!“

„Haló, sladká Mary!“ zazubil se Beerflag a nadzvedl buřinku, ale jen trošičku, jako kdyby se bál, že mu zpod ní uletí ptáček.

„Vlezte mi na záda, krasavče!“ křikla. „A ať už jste v prachu. Tady nemáte co dělat. Nic jsme nepodepsali, nic jste nekoupili!“

„Ale miss Mary! Co jste pojednou taková zatrpklá, nemáte na to věk. Dovolte laskavě, abych vám vyložil situaci. Přece nepovleču parní mašinu oklikou jen proto, abych vám nepomačkal kousek travičky. Kdyby ovšem rostla na vaší hlavince místo těch nádherných kadeřů,

neohnul bych ani stéblo. Chci říci ani vlásek. Nikdy! Jsem, miss Mary, skrznskrz...“

Ucouvla. Dostala se příliš blízko a navzdory pachu zpocených koní a mužů, ucítila pivo. Bylo to, jako kdyby ji Beerflag udeřil do tváře svým proslulým neviditelným praporem.

„Tak jeďte,“ mávla rukou.

„Ne! Stop! Kdo tady poroučí?! Já!!!“

„Nech toho, táto,“ prohodila dozadu. Koutkem oka zahlédla, že Sudík mává dvěma starými kolty, kterými jakživ nic nezasáhl. Jenže teď by trefit mohl, náhoda je zlomyslná bestie. „Nech je. Mají jet zpátky, nebo dopředu, je to skoro stejný kus. A museli by obracet. Tak je radši pusť. Nezůstanou u nás, jedou k Čerokům. Že je to tak, pane... pane...“

„Von Biebus,“ uklonil se Beerflag ze sedla. „Hans Karl von Biebus, tak zní celé mé jméno. Ale vy, slečno Mary, mi smíte říkat Hansi. Nebo Charlie.“

„Tak hybaj, Karlíčku,“ řekla nervózně. „Otec prozatím nebude střílet.“

„Jak by mohl! Na svého eventuálního zeťáčka!“

Vzala Sudíka pod ramenem a vedla ho k baráku. Volnou levicí si utřela čelo. Bože, už se taky potím jako kůň...

„Schovej ty krámy,“ řekla nahlas, protože kolty mu pořád ještě visely v rukou, a ruce se bimbaly, a zbraně byly jako závaží na kyvadle, a on sám byl pošetilý, zabeďněný stařec. „Nedá se nic dělat.“

„Myslíš!“

Zasípěl ještě něco, ale nepostřehla smysl. Vozy už opět zarachotily. V intervalu mezi dvojm třeskem postřehla hlas:

„Děkujeme, slečno.“

„Prosím, pane Sawicki,“ odpověděla způsobně.

Nebyla si ovšem jista, že jí děkoval právě vousatý Bert. Před chvílí se příliš soustředila na Beerflaga, než aby si prohlížela ostatní muže, a teď je zahaloval prach: roj válečníků vjel na lysinu v trávě.

Přesto věřila, že hlas patřil Bertovi z Polska. Chtělo se jí věřit, přála si, aby zde byl i on. Věřila tedy. Bylo to velice snadné. Napadlo ji, že chceš-li věřit, máš před sebou nejlehčí úkol na světě. Chceš, a hotovo! Věříš. Dětská hračka... Ach, kdyby to tak šlo i s láskou. Čáry máry – a

horoucně bych milovala Walta. Však by si to chudáček zasloužil.

10

Večer téhož dne, kdy Beerflagova četa přivezla na čerokíský kopec své obludné mašiny, zavítal velitel Beerflag k Sudíkovům.

Přiklusal s prvním šerem, usměvavý a žoviální jako starý kamarád, kterého dlouho postrádali; divže nesevřel Sudíka v náručí a nepoplácal ho po zádech. Nic mu nevadilo, že ho nikdo nezval, ani maličko se nebál, že by na něj Sudík mohl zase vytasit revolvery.

„Haló!“ volal už zdálky. „Tak prosím, už jsem tu. Tak mne tady máte. Dobrý večer všem vespolek. Pěkné počasíčko, že ano, a vypadá, že to vydrží. Co vy soudíte jako znalec místních poměrů, dear Mr Sudik?“

A opět ani za nehet nedbal, když Sudík jen něco nevrle zamumlal a obrátil se k návštěvníku zády.

„Žádná náladička, Mr Sudik, že ne. Ba ba, chápu, starosti jsou starosti. Ale moudrý člověk je přece vždy dovede přenést alespoň částečně na bedra svých přátel. Jenomže se ovšem s nimi musí svěřit. Myslím s těmi starostmi... Nikoli? Nesvěříte se mi? Mám tedy hádat? Velmi dobře, pokusím se o to: Vás, Mr Sudik, v hloubi duše trápí, že jste odmítl postoupit nám koncesi. Zasáhl jsem černý střed terče? Ale ovšemže ano, jaké jiné starosti by mohl muž ve vašem postavení mít? Tak tedy – mám-li upřímně vyslovit svůj názor – udělal jste velikou, převelikou chybu. Ale vše se dá ještě napravit, nemyslíte?“

Místo odpovědi vrazil Sudík ruce hluboko do kapes a rázoval pryč.

Jestliže se domníval, že tím přiměje hosta k odchodu, byl ovšem na omylu. Beerflag povzdechl, avšak zůstal, kde byl, rozvalen na stupních Waltovy verandíčky.

„Achich achich,“ zabručel, a zatímco jeho oči klouzaly po šeré prérii, počal nahlas uvažovat, čím to, že právě v tomto bohem opuštěném kraji jsou lidé na sebe tak nevlídní. „Třeba to má na svědomí zrovna tato truchlivá krajina, vidíte, slečno Mary...“ Znovu zakroutil hlavou od levého ramene k pravému, aby přehlédl celý pustý obzor, a po krátké odmlce nadhodil druhou obtížnou otázku:

„Čím to, že petrolej se obyčejně vyskytuje právě v těch nejpekelnějších koutech? Jako naschvál. Jako kdyby v tom byl nějaký tajemný záměr! Nezdá se vám, miss?“

Tentokrát se odmlčel na dlouho. Usedla na schůdek vedle něho. Poprvé slyšela, že petrolejová naleziště bývají nejčastěji v končinách bez půvabu, kde se těžce žije, a toto zjištění ji zaujalo natolik, že se také v duchu ptala, jaká je asi příčina tohoto jevu.

Než však dospěla k nějakému závěru, prohodil Beerflag:

„Ale co když se věci mají obráceně? Myslím v tom smyslu, že se petrolej neukryl naschvál v oblastech, které stojí za zlámanou grešlí, ale právě naopak: Že ty kraje stojí za bačkoru z toho prostého důvodu, že je pod nimi petrolej. Zkrátka žádná schválnost, nýbrž zákon přírody! Tím se snažím říci, že petrolej třeba působí zhoubně i z podzemí, že vyzařuje něco neblahého, že vysílá nějakou kletbu, která mění krajinu a činí ji zlou. Co říkáte, slečno Mary?“

Zadumaně přikývla. Zdálo se jí, že možná klepl hřebík na hlavičku. Černé, páchnoucí zlo šíří něco nekalého, ničí vše kolem sebe a především nad sebou. Přírodu, lidi... Ne, ta myšlenka není ani směšná, ani pošetilá. A tudíž možná ani planá... Zvláštní, že ji vyslovil zrovna Beerflag. Třeba je nakonec v jádře docela jiný, lepší než vypadá.

Obrátila k němu tvář. Seděli na téže schůdku, ale v protilehlých koutech, a tudíž příliš daleko od sebe, než aby mohla v šeru rozeznat jeho oči. Co však postřehla velmi zřetelně, byla láhev, z níž se nyní po svých hlubokých úvahách posiloval.

Vylovil ji z brašny vystlané slámou, aby mu pivo nezteplalo, a jak si přihýbal, žbluňkalo mu v hrdle, jako když vyplachuješ láhev u řeky.

„Tedy,“ řekl a otřel si rukávem ústa, „tedy já odmalička věřím na záhadné věci, miss Mary! A vyzařování je taková záhada, není-liž pravda? Protože nic nevidíte, a přece tady něco je. Něco průzračného, jako třeba vzduch. Jedním slovem vyzařování... A na toto vyzařování mám já obzvlášť dobře vyvinuté smysly. Vy například, sladká Mary, taky vyzařujete. A víte, co vyzařujete?“

Zvedla se vteřinku předtím, než se mohl přisunout blíže k ní.

„Heleďte, seberte tu flašku a běžte,“ řekla s nechutí. „Nebo vás táta nakonec odstřelí a já abych pro vás kopala jámu.“

„Ach ne, neodstřelí. Takových zabijáků kdyby bylo!“

Nicméně vstal, sebral svou pivní brašnu a vylezl s ní na koně.

„A just vyzařujete!“ zavolal ještě ze sedla. „A víte, co? Mládí! Kouzlo jara!“

„Jděte do pekla. Na neshledanou.“ –

Jenomže nazítrí po poledni přijel opět, tentokrát až k hlavnímu baráku, opřel se tam o veřeje a vykládal Mařce velmi nahlas (aby to slyšel i Sudík, který nevyšel ze světnice), že nějaký Bill Adlon hlásil onehdá na ústředí – to znamená sekretáři zástupce pana Rockefellera pro tuto oblast –, že vy, milí Sudíkovi, chcete ihned a rovnou bůhví kolik tisícovek na prkno.

„Ano, tak to hlásil ten Bill Adlon a velice se řehtal. Ne že by na tom příliš záleželo, čemu se nějaký Adlon řehtá, zcela vedlejší figura je to, podřadná, takový hladový dobrodruh, kterého zaměstnáváme pouze proto, že nám občas přijdou vhod i lidé jeho typu. To víte, každý pořádný lovec potřebuje honícího psa, a každý hospodář hlídacího. A my – mluvím o Standard Oil – my jsme lovci i hospodáři v jednom, takže...“

„On je tu s vámi?“ přerušila ho. „Myslím ve vaší četě. Ten Bill Adlon.“

„Kdepak. Teď čenichá jinde. Slovem ohař.“

„A co ten... ten Bert... jak jen se jmenuje? Sawinski, nebo tak nějak.“

Po očku se na ni zadíval.

„Sawicki?“ usmál se. „To je zase toulavý pes. Zběhl ke Gulf Oil. Což je ta nová společnost pana inženýra Mellona. Konkurenční, jestli jste už někdy zaslechla...“

„Člověk by hádal, že vaše Standard Oil je psinec,“ utrhla se. „A co jste vy? Psovod?“

„Trefa!“ zasmál se líbezně. „Psovod. Přesně tak by se to dalo formulovat. Žerou mi totiž z dlaně.“

„Safra, vy ale musíte být velké zvíře.“

„Cheche,“ zašklebil se, nehodlal však rozvíjet tento námět dál. Naklonil k ní hlavu a zničehonic začal šepotat, že by mohli dát celé této všivé Oklahomě vale a odjet do jeho, Beerflagovy, rodné země. Jako on a ona. Samozřejmě by se vzali! A usadili by se tam ve Švýcarsku u jezera zvaného Constanz-See, a chodili by ruku v ruce po

břehu, dívali se na věnec zasněžených hor, a byli by blažení jako ještě nikdo... Ano, právě u toho jezera by prožívali svoje mladé štěstí, kde před věky zlí lidé upálili jednoho hodného Čecha, zvaného Jan Hus. A na jeho památku by u toho jezera vzpomínali, a samozřejmě také na Oklahomu, a byli by rádi, že jsou z toho všeho venku. Z té zpropadené Oklahomy i z té nečisté petrolejové branže, jež vzkvívá pouze tam, kde už ti ani liška nedá dobrou noc, jelikož by byla blázen, kdyby si zrovna v pekle udělala noru...

„Ovšem nejdřív byste pochopitelně musela přemluvit tatínka, aby zanechal všech schválností a tu koncesi podepsal. Protože jinak by všechno byl pouhý sen, to dá fištrón... Nuže co, půjдете se mnou, drahá miss Mary? Jako moje milovaná choť?...“

Nestáli už u baráku. Brodili se pomalinku trávou směrem k řece. Beerflag dnes kupodivu nečpěl pivem – asi mu došlo – a jeho řeč plynula tak nevtíravě a zlehounka, až mřlo naslouchat. A přece to byla řeč do větru.

„Podívejte se,“ řekla mu téměř s lítostí, „i kdyby všechno, co mi tu povídáte, byla svatá pravda, a i kdybych si vás chtěla vzít, stejně by bylo všecko pro kočku. Táta se totiž přemluvit nedá. Nemyslete si, že jsem se o to nepokoušela. Desetkrát. Dvacetkrát! Ale s ním nehnu, na to jsem, milý pane, krátká.“

Vypoulič na ni oči a smál se, toto že je prapodivné přiznání. Taková půvabná mladá žena aby na něco nestačila? Jen doopravdy chtít, a kdekoho si obtočíte kolem prstu, vizte mne samého! Musíte ovšem vytrvat, vtlouci mu do hlavy, aby přestal trucovat... Jakže?! Co neříkáte, drahá Mary? Že netrucuje? Že jedná ze zásady, protože přísahal?!... To je tedy znamenité – kvůli tomu strhne do propasti nejen sebe, ale i vás?!

Zacpala si uši. Nemohla to poslouchat. Bylo jí do breku. Mít tady nějakou propast, vrhnu se do ní. Opravdu! Jenže ani ta tu není. Nic tu není, ani Bert Sawicki. Ani Walt! Ba ani Beerflag už asi nepřijde, když z nás nic nekouká, a nebude mi vyprávět pohádky o blaženosti v klínu nebetýchých hor. Ach bože, čím jsem se provinila...

Avšak Beerflag přijel, sice až za dva dny, zato hned po ránu, a ještě veseleji než kdy jindy. Buřinku smekl a zamával jí, jako kdyby to bylo sombrero. I německá slůvka pletl do řeči, ačkoliv to nikdy nedělal.

„A je to tady, lieber Herr Sudik! Vyhráli jsme, petrolej už skoro máme! A vy přirozeně taky, protože jak daleko jsme od vás? Tak honem podepište, seberte svých pět švestek a hurá do Wagoneru, tam můžete počkat na definitivní smlouvu. Protože tady bude peklo, verstanden? Tady to pak vydrží pouze lidé od fochu! To víte, když se jednou studna zblázní, nastane rozruch, přece jste snad slyšel o ranči Rexe Colta!... Jawohl, jsme za vaší hranicí, ale blizoučko, a jestli pramen vyprskne, dostříkne až na vaši zahrádku. Vzduch je vzduch, petrolej je petrolej, pro ty dva neplatí žádné meze, to je vám snad známo. Tak plácneme si aspoň v posledním momentě. Dokud je ještě čas?...“

Sudík zavrtěl hlavou.

Beerflag si zprudka narazil buňku a otočil koně. Na Mařku se ani nepodíval. Odjžděl. Zvedla ruku, otevřela ústa. Byl však příliš daleko, než aby ho mohla zadržet. A neodvážila se zavolat za ním přezdívkou „Mr Beerflag!“, a na jeho pravé, dlouhé cizí jméno ne a ne vzpomenout. Až když šplhal na čerokíský pahorek, napadlo ji, že měla vykřiknout „Charlie! Karlíku!“ Snad by se byl otočil a vrátil se. A snad by se pak něco stalo, nějaký zázrak, který by vše změnil... Ale teď je konec.

Pohlédla na Sudíka a seznala, že stále ještě vrtí hlavou. Jako kdyby nepřetržitě a němě opakoval své „Ne-ne-ne-ne-ne!“ Po celých stovkách. Jako kdyby ji nemohl zastavit, tu nemocnou hlavu. Bolestné cukání. Křeč ze samých „Ne!“

Přitiskla dlaně na uši. Věděla, že tátu bolí hlava. Jí samé se nevedlo o nic líp. Již tři dny jim oběma duněly v mozku bubny.

Tam-tam! Buch-buch! Tam-tam-tam! – Ód rána do noci... až to bodalo a bubnovalo uvnitř hlavy, kdesi za očima, a hluboko v uších, zvyklých velikému tichu. „Buch-buch-buch-buch, Tam-tam-tam!“ Přesně tak rachotily Beerflagovy parní stroje, pohánějící vrtné soupravy: Jako kdyby obrovská kladiva bušila do obrovských, prázdných sudů. A v pozadí doprovod: Vrzavé skřípění, nepřetržitě, a přece pulsující s úděsnou pravidelností. To soustava trubek, zakončená zubatým ostřím, pronikala do hlubiny.

Vzzzíí... Tam-tam... Kvííí... Buch-buch...

Pořád a pořád. Stále hlouběji a hlouběji. Do země i do nervů.

Občas si Mařka dokonce sáhla na ten či onen zub v úzkosti, že jí do něj někdo vrtá. Jindy si ohmatávala spánky, zda do nich nějaký mučitel nezaráží klín. Jednou zastihla Sudíka, jak strhl čepici a přitiskl si dlaň na lysé temeno; zřejmě měl obdobný pocit jako ona. Tehdy na sebe mlčky pohlédli... a pak se opět obrátili k pahorku. Tam – jako nakresleny na nebi ostrými tahy rýsovala – čněly konstrukce vrtacích věží, připomínající gigantická indiánská týpí, zbavená slupky z bizoních kůží. Kůže shořely, uškvařily se na prach a zbyly pouze kostry...

Tak to vždy Maře připadalo. A pokaždé se jí s divnou zákonitostí vynořila v mysli představa, že „tamty velké věci na pahorku“ nejsou vlastně věci, nýbrž bytosti plné života:

Hrozní potomci něčeho nevinného a mírného a tichého, co bývalo, ale už nikdy nebude. Třeba zrovna děti onoho směšného vlgvamu Čímana Čena. Což před ním nestál jako na oltáři první petrolejový vaříč, který kdy spatřila?!

Ale kdykoliv dospěla v úvahách k tomu závěru, zarazila se, protřela si oči, jako kdyby právě procitla, a ptala se sama sebe, zda neblouzní. Vidět ve vlgvamu živočicha, který vyvedl mlád'ata. Bože, bože...

Poté se násilím ovládla a snažila se pokračovat v každodenní práci, jako by bylo vše při starém. Jako kdyby bylo ticho, jako kdyby se dobytek neplašil a krávy se klidně popásaly a telata měla radost ze svého prostinkého života... Pohříchu dobytek ztratil chuť na pastvu. A včely létaly ve zmatených kruzích a s bzukotem, který měl jiný, rozčilený tón. A Sudíkovy oči se hodinu od hodiny propadaly hlouběji do lebky...

...a Walter Cook, ten nejmilejší, nejrozumnější a nejmírnější člověk byl její vinou tentam. A jí chyběla schopnost soustředit se; taky ulétla čertví kam.

Osmkrát už začala vyšívát první z tulipánů na obrubě nové hnědé sukně, a nikdy nedokončila ani osu, zelený stvol. Nevěděla, proč vlastně. Opakovala si, že, vcelku vzato, nic hrozného se dosud nepříhodilo. Jen ten věčný hluk zneklidňuje dobytčata, i včely, i nás... Ale když jsme stavěli barák, bylo taky rámusu až hanba. Nebo tehdy v

Enidu, když stovky lidí budovaly celé nové město od základů až po špičku kostela. Nebo ještě dříve v Kingfisheru, když tam řádíval Veselý Sam Wilcox se svou partou hráčů... A tady se přece všechno srovná, věčně nebudou vrtat, a i kdyby, život je už takový, že si člověk dovede zvyknout, když musí.

Proč tedy tolik rozčilení, že ani nevyšiju tulipány?!

Nikdy tu otázku nevyřešila. Pár hodin poté, co se Beerflag naposled zeptal: „Tak co, Mr Sudík, plácneme si, dokud je ještě čas?“ vyvěřelo cosi z útrobu probodené země.

Nebyl to petrolej, jak Beerflag prorokoval, žádný temný, smrdutý proud nevytryskl k obloze, žádná druhá „Divoká Bětka“. To, co se vyvalilo z hlubin, mělo podobu bělavého plamene. Navlas tak:

Jako kdyby démon podsvětí, probuzený z tisíciletého spánku, divoce vykřikl a silou i žhavostí svého dechu přetavil vše ve svém doupěti v bílý a slaný mrak. Vzápětí se slaný vodotrysk proměnil ve slaný střapec, zmítaný vichřicí z podzemí sem a tam. Ale poté, v průběhu jediné hodiny, zeslábla tajemná vichřice a šedobílý střapec znenáhla ochaboval. Stále tam však byl! Pouze trsy jeho vláken se zlomily a ohnuly směrem k prérii. A slaná průtrž už nezamořovala vzduch miliardami droboučkých hořko-slaných krůpějí.

To byla velká úleva. Mařka i Sudík počali dýchat hltavě jako ti, kterým dlouhou hodinu seděla na prsou můra. Výbuch z podsvětí proběhl sice bez hluku, avšak mlha, jež naplnila ovzduší, dusila, a navíc čpěla pachem připomínajícím špitál. Nebo lektvar namíchaný z čehosi neznámého a ohavného, asi jedu. A byla slaná, až hořklo v ústech, až páliło v koutcích. Až oči slzely.

Ted' však bylo po všem. Vyběhli z baráku, kde se skryli před tou morovou ranou. Na pahorku, právě tam, kde již tři dny stála jedna z dřevěných věží, čněl do výše člověka divný bílý balvan, patník hrající v slunci do duhova a rytmicky oddychující, jako kdyby měl plíce.

Nevěřili svým očím. Beze slova osedlali vyděšené koně, pokryté slaným popraškem jako vůbec vše vůkol. Vyjeli. U patníku, jenž nebyl patníkem, stál Beerflag, celý bílý jako sněhulák.

„Grüss Gott!“ přivítal je popleteně. A hned nato:

„Gott sei Dank! Díky bohu! Máme vyhráno. Salina! Salina!“

Konečně se trochu vzpamatoval:

„Slaná voda! Trefili jsme se tedy trochu stranou. Ale jen trošičku! To se napraví. Salina je neklamné znamení. Je tu ložisko! Je tu!“

Mával rukama, až poplašil jejich koně, již tak dost neklidné:

„Rozumíte mi? Jako když najednou otevřete flašku teplého piva: pěna vyletí ven! Vyrazí ji plyn, kysličník...“

Odvrátila se, aby si prohlédla to, nad čím jásal. Slaný výbuch strhl lešení věže, jako kdyby bylo z párátek. Kolem se leskly zamrzlé louže – totiž ne zamrzlé, ale bílé solí. A tou spouští se hemžili mravenci, mávali tykadly, jako když jim kůň rozšlápne mraveniště, ale byli to lidé, měli lidské tváře a na nich výraz nevýslovné radosti. A uprostřed všeho pořád stál a šelestivě oddychoval živý, mramorově bílý sloup. Jeho povrch se chvěl a kmital, až se zdálo, že uvnitř mramoru pulsují tepny, třesou se nervy, napjaté k prasknutí, a chvějí se svaly z bílého masa. Ale nebyl to sloup, natož mramorový, nýbrž nízký zavalitý vodotrysk – vše, co zbylo z mocného bílého střapce, jehož třásně se zlomily a klesly jako lístky zvadlé kopretiny. Nicméně vytrvale chrčel, bublal, prozpěvoval a natřásal se. Učiněný tanečník, do něhož peklo

pumpovalo špinavě bílou krev, aby se neunavil a nepřestal.

Mimoděk vztáhla ruku a dotkla se ho. V první vteřině měla pocit, že se jí prsty zabořily do husté srsti, jež se pod jejím pohlazením zježila. V druhé ji navýsost překvapilo, že srst není horká, jak by se slušelo na věc z ďáblova kotle, nýbrž studená. A teprve ve třetí vteřině si uvědomila to, co vpravdě věděla od začátku:

Je to pouze slaná voda. Salina.

I to ji překvapilo. Nechácala, jak mohla zapomenout, že běží o salinu, a salina že jde vždy ruku v ruce s petrolejem, a je tudíž cosi jako nejšťastnější jitřenka: rodí se nový den, ne však obyčejný! –

Ohlédla se po Sudíkovi. Spatřila ho na zlomu svahu. Hrbil se tam v polodřepu, ruce na kolenou, hlavu daleko vpřed. Jako kdyby objevil potok zlata. Přiběhla k němu.

Ano, potok tam byl, pohříchu ne zlatý. Vyvěral ze země na tři kroky od bílého tančícího patníku, a bělostným proudem se valil z kopce přímo na Sušici-Dryland.

12

Zrána se zdálo, že slaná potopa slábne. Avšak hodinu poté znovu ožila, bělavé jazyky nabyly na objemu a se zdvojenou prudkostí zamířily k dobytčí ohradě.

Nedospěly tam. Zastavila je úžlabina, podobná důlku uprostřed dlaně. Naplnily ji... a pak přetekly přes její severní okraj a hnaly se ke včelínu.

Ani tam se nedostaly. Vpůli odpoledne znenadání zmizel bachratý vodotrysk, který se až dosud leskl uprostřed trosek na čerokíském pahorku. Zakrátko vyschly i slané potoky a zanechaly po sobě jen světlé, roztržené pruhy, vyleptané v zeleném kožichu. Sudík nad nimi stál s prstem na rtech. Bylo to směšné gesto, avšak Mařka je chápala:

Naslouchal. Nechtěl, aby cizí zvuky rušily ticho. Jen tak mohl postřehnout sténání trávy.

Chvillemi znělo jako praskot, chvílemi jako šelest sněhu při husté chumelenici, avšak nikdy jako vzdech živého tvora. A přece tráva v této chvíli umírala spolu s půdou, z níž vyklíčila. Vše skonávalo trpně

a bez výčitek až na slabounké sténání, slyšitelné jen uším hospodáře.

„Jed' k nim, táto,“ řekla velmi mírně. „Pokus se prodat za padesát tisíc, teď už nebudou váhat, když našli salinu. A kdyby se pořád ještě rozmýšleli, podepiš i koncesi, dej jim právo vrtat zkušebně. Nic jiného nemůžeme dělat, nic jiného nemá smysl. Tahle prérie zahyne tak jako tak.“

Obrátil se a vykročil, prst stále na rtech. Zapomněl jej tam. Předpokládala, že bude sedlat, ale asi zapomněl i na koně. Šel pěšky. Než doklopýtal na pahorek, vyprskl slaný d'ábel, který chvilku spal, a na pahorku vyrostla bílá solná palma. Hned nato se z kopce opět valily potoky bílé zkázy.

Utekla do baráku, přibouchla za sebou. Usedla zády k okénku a podeváté – nebo poosmé, popáté? – začala vyšívat zelený stonek květu. „Tulipány,“ šeptala si, „tulipány mají jeden stvol a tři okvětní lístky. Tedy... mají jich asi více, ale když se díváš zředu, vidíš tři. Ty dva po stranách jen zpola, ten uprostřed celý a špičatý jako šíp těch vlasatých d'áblů Komančů. Jenže bachratější, do hrotu se zužuje až na samém konci. Nakreslila jsem si to tedy správně. Bude to hezký růžový tulipán. Jen jestli jsou nějaké růžové tulipány...“

Stále si šeptala. Ve chvílích, kdy je člověk velice sám, často si tiše říká, co mu letí hlavou. Jenomže když pak má promluvit, zmůže se zase jen na šepot.

„Tak co?“ zašeptala, když zaslechla vrznout dveře.

„Nic. Není tam.“

„Kdo?“

„Ten hlavní. Co je cítit pivem. Odejel na poradu někam k větším pánům.“

Pokusila se o úsměv: „Nu což, počkáme. Však se vrátí.“

„Ale zase to teče! A pořád víc.“

„Nic neteče věčně,“ zašeptala.

„Ba jo. Teče. Řeky. A čas.“

Nevěděla, co odpovědět. Zvedla hlavu. Měl oči jako jehly.

Den nato kvečeru se ničivé potoky proměnily ve smrdutou, slanou povodeň.

Mařka v noci vstala a vyšla na zápraží. Na pahorku, kolem slaného

sloupu planuly ohně, rockefellerovci asi pálili polámané lešení. Na nebi visel měsíc, jeho zář se odrážela v bílé záplavě a člověk by přísahal, že se Dryland definitivně přestěhoval do krajín věčného ledu.

Chvilku nehnutě stála, paže zkřížené, dlaně na ramenou. Zuby jí drkotaly. Ale nepřišlo jí na mysl, že by měla přehodit něco přes sebe a netrčet zde jen tak v noční košili. Zaslechla za sebou šelest. Obrátila se. Střetla se s něčím bílým. Leknutím v ní hrklo. Byl to však jen Sudík v dlouhých bílých podvlékačkách a pruhovaném triku, které navlékal do postele. Pruhy teď vypadaly jako žebra. Nedivila se už, že se ho polekala, kostlivce.

„Jdi si lehnout, táto. Teď nic nespravíš.“

„Kdoví!“ řekl. Ale uposlechl. –

Po snídani ho přistihla, jak z podlahy přístěnku vytrhává prkno.

„Co to vyvádíš?“

„Jsou tam myši.“

„Všude jsou myši. V celém baráku.“

„Ale tady bydlí jejich boss.“

„Jaký boss, proboha!“

„Myši.“ Lstivě po ní zašilhal. „To nevíš, že myši mají bossa?“

Všechno má bossa. I Indžani, jenže mu říkají pohlavár. I čerti, jenže mu říkají Rockefeller. Co já zažil bossů! Když jsem se čil, líbali jsme jim ruku, protože to byl ‚pan šéf‘. Ale v dolech jsme mu klidně říkali ‚King Rat‘.“

„Nech toho, prosím tě,“ řekla znechucené. Věděla, nač a na koho naráží. Když před léty praštil v Pensylvánii z nedostatku práce s krejčovinou, pracoval nějaký čas jako střelmistr v dolech a měl neustále spory s bossem, předákem, který se sice jmenoval Radkin, ale kterému tam přezdělali King Rat, Krysí král, protože honil lidi bez ohledu na bezpečnost, jen aby se zavděčil vyšším bossům. Nu, a Sudík přišel nakonec kvůli Radkinovi – King Ratovi a kvůli dynamitu o prst na pravé ruce a divže ne o život. Od té doby mu ležel Mr Radkin natolik v žaludku, že o něm napořád vyprávěl. Jaká to byla svině, ten Král krys, jak kdekoho štvál při práci s třaskavinou a tak dál a dál.

„Puť to z hlavy, prosím tě! Krysu jsem tu ještě neviděla, leda u řeky. A to nebyla krysa, ale ondatra, docela hezké zvíře.“

„No bať, tobě se krysy vždycky líbily!“

Měla na jazyku ostrou odpověď, ale radši ji spolkla. Proč ho dráždit, když mu už tak jako tak napůl straší v hlavě. Chudák táta – chudinka dcera; oba jsme na tom skoro stejně, tak k čemu se ještě hádat.

Nechala ho, aby tropil v přístěnku, co libo. Pomalu šla do světnice. Pomalu zvedla koště. Pomalu začala zametat. Všechny pohyby velice pomalé... Ale nic naplat, nakonec se přece jen dostala k oknu. Tam už nedokázala hledět jen dolů na koště. A třebaže zvedla hlavu co nejpomaleji, skončil i tento pohyb a musela se podívat ven na bílou hrůzu.

Ihned sklopila oči. Poodešla do kouta. Znovu opřela koště o podlahu. Nebylo už co zametat, ale zametala. Koště kreslilo obloučky, ona postupovala za ním..., jako kdyby ji táhlo k nějakému cíli..., až opět byla tam, kde před chvílí. A opět zvolna zvedala hlavu...

Upustila koště. Skočila ke dveřím.

„Táto!“ křičela. „Neblázni! Stůj! Zahod' to!“

Nezastavil se. Nezahodil malou věc, kterou nesl v ruce.

Rozběhla se za ním. Sukně se jí zamotaly, málem upadla. Zachytila se prsty o drn pokrytý vlhkou bělavou korou. Vzpřímila se. Sukně způsobně klesly. Opět vyrazila. Sudík byl daleko před ní, ale očividně ztrácel dech, starý ubožák. Pod čerokíským pahorkem ho bezmála dostihla.

„Počkej, pro umučenou hodinu! Ještě není všechno v pekle.

Budeme se soudit! Musí nám zaplatit za zničenou půdu! Slyšíš, táto?! Počkej! Stůj!!!“

Jestliže ji slyšel, učinil pravý opak:

Vzchopil se, vyběhl do svahu jako mladíček. Zvedl ruku,

„Pozor!“ vyjekla. „Má dynamit!“

Dva chlapi na pahorku ztuhli. Jen na střípek vteřiny. Přesto si až do smrti pamatovala jejich postoj:

Ten vlevo stál zpřímá a rozkročený, v levé ruce kouřící kotlík, v pravé kus dřeva, asi prkénko, na které si chtěl sednout. Ten napravo se hrbil pod tíhou klády, kterou nesl na rameni jako kříž...

Vtom zlomeček vteřiny uplynul a muži se pohnuli, neboť pochopili:

Ten s kotlíkem padl k zemi (a kaše se vylila, prkénko se do ní zapíchlo a na okamžik zůstalo trčet kolmo jako veliká lžíce).

Druhý strhl kládu z ramene a mrštil jí proti Sudíkovi. A kláda se kutálela ze svahu a ve chvíli, kdy se Sudík rozmáchl, podrazila mu nohy. Nehodil už. Padl.

Mařka stále ještě běžela. Teprve výbuch ji srazil na kolena.

Poslední, co spatřila, byl překrásný žhavý keř.

13

Z bezvědomí se probrala až ve Wagoneru.

Bylo to, jako kdyby procitla z hlubokého spánku beze snů. Ještě než otevřela oči, ucítila pach piva a řekla si, že na blízku je Beerflag.

Ano, byl to on. Skláněl se nad ní dýchaje jí do tváře, jako kdyby se pokoušel vzkřísit utopence. Ale nad jeho hlavou spatřila bíle omítnutý strop a překvapeně zatékala – strop jejich baráku na Drylandu byl přece hnědý, dřevěný!

Jako kdyby četl její myšlenky, počal Beerflag horlivě vysvětlovat, že ji osobně přivezl do města, a navíc jí našel útočiště u Cochranů. „V rodině toho obchodníka, však ho znáte, Mary. Jsou to bezúhonní lidé a mají nejen dospívající dcerku, ale i volnou komůrku a postel. Takže o vás bude dobře postaráno.“

„Jistě. Díky,“ řekla zajíkově, přemáhajíc vzlykot. Pojednou opět v duchu viděla ohnivý gejzír, opět slyšela zarachocení, výbuchu... a současně vzpomněla, co, jak a proč se přihodilo. A co z toho všeho vyplývá:

Už nikdy neuvidím tátu. Má to za sebou.

V té chvíli se jí sevřelo hrdlo divným smutkem – divným proto, že byl malátný, tupý a vůbec se nepodobal zoufalství. Opravdu nevěděla, jak vyjádřit pocit, který se jí zmocnil a který vnímala spíše jako hustou, dusící mlhu. A ona v ní byla sama – taková ztracená, zbloudilá duše, která nemá ponětí, kam se obrátit, ježto nikde na ni nikdo nečeká. Nikdo už nezavolá „Mařko!“ Nikdo už na mne nepromluví česky. Nikdo už nikdy neřekne „Dítě moje...“

Proto se bezmála rozplakala.

„Klid, Mary, klid,“ zahučel Beerflag konejšivým tónem. „Staly se už horší věci, a mohly se přihodit i vám. Víte, že jste bezmála přišla o zrak? Ne-li o život.“

Ani nepřikývla, ani mu neodporovala, ba ani se nezachvěla. Neřekl jí nic nového. Kdo běží vstříc kulce, musí počítat s tím, že se s ní střetne; kdo chce zadržet člověka, který zapálil doutnák, je na tom zrovna tak.

Ale uvědomovala jsem si to nebezpečí, když jsem utíkala za tátou?

Neměla tušení a nelámala si tím hlavu. Daleko více jí otrásla otázka, jež jí právě zatanula na mysli:

Nezameškala jsem to poslední, nač má otec od dítěte právo?

Bezděčně vyhrkla:

„Jak dlouho jsem tady?“

„Sotva hodinu, ještě jsem neměl ani čas zeptat se, mají-li tu nějakého lékaře. Pro vás,“ řekl Beerflag a po starém zvyku si nakroutil tu hroznou věc s dvěma hroty, kterou nosil pod nosem a pravděpodobně považoval za ozdabu nebo odznak mužnosti. Hlupák.

Vzápětí však prokázal, že hloupý rozhodně není.

„Jde-li vám o pohřeb vašeho tatínka,“ prohodil jasnozřivě, „pak je mou truchlivou povinností zpravit vás, že asi – vlastně jistě – žádný nebude. Pan Sudík totiž padl přímo na svou třaskavinu. Kde ji vzal, je mi záhada.“

„Panu Rockefellerovi ji neukradl, myslíte-li to tak! Táta býval střelníkem a několik patron si vzal na památku.“

„Ach tak, již rozumím. Jen se, prosím vás, nevzrušujte,“ řekl chvatně. „Chci vám pouze vysvětlit, že – jaksi – – Promiňte, ale vskutku nevím, jak to šetrně vyjádřit v jazyce, který jsem jakžtakž zvládl teprv přednedávnem. Skutečnost je zkrátka taková, že není co pohřbít. Doufám, že mi rozumíte, miss...“

Přikývla. Věc byla jasná jako jarní den. A on, Beerflag, byl pozoruhodný člověk alespoň v tom smyslu, že měl cit pro city druhých. Slovem, že se nějak odlišoval od zdejších mužů. Snad měl v sobě totéž, co míval i táta – kousek staré Evropy.

Její oči zřejmě vyjádřily, co jí letí hlavou, neboť Beerflag se nad ní sklonil. A naráz to byl opět ten starý známý sud zvětralého piva, jak ho znala z Acuffovy svatby.

„Děkuju vám,“ vyhrkla a zaryla hlavu hlouběji do polštáře. „Ale teď mne nechte o samotě, prosím vás.“

„Zajisté. Jak račte.“ Zvedl se tak rychle, až v ní vzbudil podezření, že rozhodně neměl v úmyslu důvěrnosti, ale naopak si oddychl, že má své neveselé poslání z krku. „Na shledanou, Mary. Pošlu vám lékaře. Totiž v případě, že –“

„Není zapotřebí. Jsem celkem v pořádku.“

„Aha. Byl to tedy jen šok. Tím lépe,“ zaplesal, narazil si buňku a hrnul se ke dveřím.

S rukou na klíce se obrátil:

„Abych však nebyl jen poslem zlých zpráv: Vrty na indiánském území pokračují velice úspěšně. Narazili jsme na známky zemního plynu, jenž je obvykle společníkem petroleje. A ježto pracujeme těsně za vaší hranicí, máte reálnou naději, že i u vás...“

Bezděčně se usmála:

„Výborně. To je opravdu zajímavá novina. Ale teď už...“

„Ovšem, ovšem. Zcela dle vašeho přání!“ Nicméně se nepohnul, leda potud, že zprudka zamrkal:

„Mám z vás radost, miss Mary. Jste statečná, dovedete brát život tak, jak běží. Každá cesta má přece svou konečnou stanici, že ano. Tím chci říci, že každý z nás musí někdy někde vystoupit. Ten dříve, onen později...“ Stiskl kliku. Ale stále ještě se neměl k definitivnímu odchodu. „Anebo jste přece jen to pravé děvče pro Oklahomu? Myslím v tom smyslu, že nic neberete na příliš těžkou váhu. Leda dola –“

„Proboha, jděte už!“

Srazil podpatky.

„Rozkaz. A brzy na shledanou. Teď už nebudou průtahy, když jste svou vlastní paní, to je mi zcela jasné. Vy jste přece od začátku chápala, co je v sázce, že?“

„Kdybych tady měla něco, z čeho se dá střílet, běžel byste rychleji!“

Zazubil se a konečně vyšel.

Vyčkala, až za ním zapadly dveře. Pak se obrátila na bok a rozplakala se jako malá.

„Můj bože,“ vzlykala, „jsem opravdu taková, jak si ten člověk

myslí?!“

Naštěstí brzy usnula. A když se probudila, nebyla s to soustředit se na jedinou myšlenku. Opět bloudila v mlze.

V příštích dnech ji dvakrát navštívila Trilby Adamsová s Filipem Knoblockem, tím mladým pianistou s očima zapadlýma stále hlouběji; teď už bezmála vypadaly jako trnky na dně hlubokých misek. Poprvé i podruhé jí přinesli jablka a ořechy – jako dítěti o vánocích –, poseděli, usmívali se, s nenuceností poněkud strojenou žvatlali o událostech ve Wagoneru a okolí, úzkostlivě se vyhýbajíce všemu, co by v ní mohlo probudit žalné vzpomínky, či se jí nemile dotknout. Pohřichu téměř pokaždé pláclí něco nevhodného, nešťastníci.

„Představte si, Mary, že Betty Samsonová má dvojčata, kluky, a jaké! – Vy ji neznáte? Ale ano, taková drobná blond s přinosem, musíte se na ni pamatovat, protože když jste tehdy přišla prvně do města se svým... Ehm, ehm... Ale tu novinu o Jimovi Brownovi jste už slyšela, že ano? Ne?! Tak tedy je vdovec! Ano! Tu jeho příšernou Julii vylovili z Cimarronu, nikdo neví, jak se tam vlastně dostala, jestli to udělala dobrovolně anebo jestli ji tam někdo přistrčil... A teď se podržte: Jim se včera na vás Cochрана ptal. Co je s vámi, jestli se brzy uzdravíte a podobně. Nějak jste se mu zalíbila, Mary, po žádném děvčeti se jinak ani neohlédne.“

„Stejně jako nikdo jiný po mně,“ řekla zhořka.

„Nebud'te bláhová,“ rozhodila Trilby rukama. „Právě obráceně! Takových by se našlo, co by vás z místa odvedli k oltáři, když jste teď zdédila...“ Zarazila se a zrudla. „Tedy ne že bych tím chtěla říct, že jinak by si vás nikdo nevzal! To si o vás nikdo nemyslí, že ne, Filipe.“

„Bodejt', bodejt',“ zabreptal a pro jistotu horempádem obrátil řeč jinam:

„Ale teď něco doopravdy legračního. Víte, co se přihodilo tomu břicháči Gallikovi! Ulomil si hned dva falešné zuby, když ohryzával kost, haha! A zrovna ty nejparádnější, vpředu nahoře, takže musel honem, ale honem do Washingtonu dát si udělat nové. Ale ani bezzubý tam nezahálel – myslím v hlavním městě. Poslal odtamtud do toho svého plátku dlouhatánský článek, jak jednal s fůrou senátorů, a dokonce i s prezidentem, jak si na ně na všechny dupnul, aby už, k

čertu, udělali z Oklahomy opravdický plnoprávný stát. A jak oni stříhali ušima a slibovali, že se na tu záležitost hned podívají. Takže díky Gallikovu porouchanému ozubení přibude možná co nevidět jedna hvězda na naší slavné vlajce. A dupající Dan bude nejspíš prvním oklahomským senátorem, ne-li gubernérem. To jsou švandy, co, drahá přítelkyně!“

Snaživě se oba uchechtávali hledíce úkradkem na ni, zda se připojí, ale když se zmohla jen na matné pousmání, vždy na okamžik zmlkli, jako kdyby hledali v paměti, co ještě dát k lepšímu, aby to bylo k popukání, ale aby to proboha nestálo v žádné souvislosti s nebožtíkem Sudíkem.

Až na sklonku druhé návštěvy sebral Filip odvalu a pokusil se kamarádku utěšit. Bezpochyby dlouho předtím uvažoval, jak na to, neboť nyní se vytasil s hotovým prolovem.

„Něco vám povím, Mary. Dávejte hezky pozor, je to skutečná historie,“ spustil rozechvěně a pak s nelíčeným dojetím vyprávěl o muži, který se jmenoval Mozart – Wolfgang Amadeus Mozart! – a byl to snad největší a nejkouzelnější komponista od začátku světa až do jeho konce. „Kolik on dal lidstvu radosti, nedá se ani vypovědět. A vidíte, Mary, právě on, takový líbezný génius, nemá ani hrob. Prostě zemřel a zmizel.“

„No ne!“ vyhrkla Trilby s nedůvěrou. „To snad ani není možné. Vždyť pořád ještě dávají jeho kusy. Aspoň když jsem byla loni v Bostonu, hráli tam něco od něj. Jak by se mohl úplně ztratit?“

„A přece je to tak,“ pokýval Filip hlavou, až mu tmavé trsy vlasů spadly do čela. „Má spoustu pomníků, ale kytičku na jeho hrob položit nemůžete. Nemá žádný. Docela jako váš tatínek, Mary. Prostě je tentam. Víte, někdy mě napadá, že to snad ani nebyl člověk, ale anděl, který se vznesl rovnou do nebe. Myslím Mozart,“ dodal na vysvětlenou.

Teď už se Mařka chtít nechťíc musela zasmát nahlas a od srdce. Byl tak neodolatelně dětinský, ten vyzáblý Filip Knoblock, naděje americké muziky. Tak krásně jiný než všichni kolem...

Nicméně ani v jeho společnosti neztratila cele pocit veliké, mlhavé samoty. Táta už není... A ten, na něhož nyní často myslívala jako na jedinou pevnou a spolehlivou oporu – ten, kterého očekávala hodinu

od hodiny, stále nepřicházel. A přece se jistě doslechl, co se přihodilo.

14

Vzhledem k zájmu petrolejářů o Dryland proběhly formality spojené s vyřízením pozůstalosti neuvěřitelně rychle a již pátý den po katastrofě přiřkl soud celé dědictví po zesnulém Oldřichu Sudíkovi jeho jediné dceři Mary. Šlo o pozemek zvaný Dryland (nyní zničený salinou k nepotřebě, řekla si v duchu Mařka); o barák na něm postavený; o všechny movitosti v baráku obsažené (které nestojí za řeč); o stádo hovězího dobytka (které se už asi rozprchlo, nebo které už určitě zhltili chlapi od vrtu); o několik úlů (teď už jistě bez medu i včel); a konečně o necelých šest tisíc dolarů, jež po nebožtíkovi zbyly na jeho bankovním účtu (s dřevem z baráku je to vlastně to jediné jisté).

Jelikož však dědička byla podle zákona dosud nezletilá, a tudíž nesvéprávná, určil jí soud poručníka, jímž se stal notář Cordell Knoblock.

Nic proti tomu nenamítala. Zнала starého Knoblocka jako vcelku slušného člověka; a kromě toho to byl otec kamaráda Filipa.

Nazítí po soudním výroku uzavřel pak Cordell Knoblock v Mařčině zastoupení se společností Standard Oil smlouvu, podle níž miss Sudik udělila společnosti právo provádět na zděděném pozemku pokusné vrty pod podmínkou, že v případě úspěchu odkoupí Společnost zmíněný pozemek za cenu, na níž se obě strany dohodnou.

Byly to vlastně tytéž podmínky, které původně nabízel neotesaný Bill Adlon. Sudík tedy zemřel zbytečně.

Zřejmě to napadlo i Beerflaga.

„Tak vidíte, miss Mary,“ zvolal, když jako plnomocník Standard Oil načrtl na smlouvu své velkolepé jméno Hans Joachim von Biebus. „Tak vidíte, náš velký pohlavár pan Rockefeller vždycky nakonec prosadí svou a vyhraje. Kdepak, postavit se proti němu je bezmála stejné jako postavit se proti milému pánubohu. Troufalce stihne blesk.“

Hned si ale uvědomil, že hovoří neomaleně, a v rozpacích si počal mnout kníry zplihlé deštěm.

Už od rána totiž přšelo a to počasí znamenalo pro starého Knoblocka a jeho revmatismus asi totéž co jed. Klímal chudák za stolem, uondaný bolestnou nocí beze spánku. Zato Kirk Best (který zde vlastně neměl co dělat, ale přece zde seděl a – nikým nepověřen – vystupoval s naprostou samozřejmostí v roli Mařčina právního poradce), zato fešák Kirk byl samá činorodost, zdvořilost a ochota, o galantnosti ani nemluvě. Tentam onen uštěpačný nafoukanec, který se kdysi tak pohotově a s chutí chytil Sallina a šerifova vynálezu „Indiánská růže“. Nyní se zde vrtěl na židli příjemný, ba okouzlující mladý muž, hýřící snahou a odbornými výrazy. Dokonce vlastní rukou vyplnil šek na pět set dolarů a předal jej poručníkovi k podpisu.

„Pro začátek vám to snad bude stačit, slečno Sudíková. V opačném případě se na nás bez váhání a kdykoliv obraťte. Pan notář – a nyní i strážce vašeho majetku – jakož i já osobně vám jistě vyhovíme.“

Šel dokonce ve své úslužnosti tak daleko, že doprovodil Mařku až ke dveřím a sám jí je otevřel.

„Vždy k vašim službám, miss. Vždyť jde koneckonců o vaše peníze.“

„Lze-li ovšem takovému pakateli říkat peníze!“ zahlaholil vzadu Beerflag. „Podaří-lí se naše společná věc, pak teprve, slečno Mary, uvidíte, co se v naší branži pod slovem ‚peníze‘ rozumí. Budete se topit v dolarech!“

Tentokrát vyslechla to hrozné slovo až do konce. Nestačila zasáhnout a přerušit Beerflaga včas jako před několika dny.

Vyšla na ulici. „Dolary... peníze... dolary...“, znělo jí v uších, až jí málem bylo nanic.

Přesto se zastavila v bance a vybrala svých pět stovek. Potřebovala je jako ještě nikdy. Co bez nich? Nic. Bída. Žebrota.

A s nimi?

Nevěděla. Hlavou jí kmitlo, že by si aspoň pro první dobu – než podzemí Drylandu dá jasnou odpověď – mohla zařídit malou, ale výnosnou krejčovskou dílnu, takový vznešenější, ve zdejších končinách ne zcela obvyklý „módní salón“ pro zazobané parádnice; žádnou „přešívárnu“ nebo „hadrárnu“, která ubila tátu a posléze ho přiměla nadobro skoncovat s řemeslem...

Zaťala zuby. Vzpomínka na otce byla jako otřes.

Ještě není ani týden v Pánu, a já už častěji myslím na peníze než na něj. Cožpak jsem opravdu jako tamti? Ne, v tomhle smyslu děvče pro Oklahomu být nechci. A nebudu!

Kdosi se dotkl jejího ramene a v první vteřince – ještě než se otočila – ji napadlo, že je to zaručeně šerif ABC a že se určitě bude klanět a tvářit se stejně sladce a zamilovaně jako před chvílí Kirk. Ale byla to jen Sally Knoblocková, která se vracela domů s nákupem a která neodolala, aby Mařce triumfálně nesdělila, že se zjara bude vdávat za pana Besta. Že už je ruka v rukávě.

„Gratuluju,“ ušklíbala se Mařka a myslela si, že kdyby se jí, Mařce, zamloulo, rozpárala by ten rukáv rázem odshora až dolů; ovšem pouze v případě, že se pod Drylandem skrývá to, co by se tam podle všech známek skrývat mělo. „Mnoho štěstí. S panem Bestem si jistě užijete!“

Vykročila, aniž věděla kam. Prostě pryč od té zmije. Ale Sally a její báječný Kirk jí pořád strašili v hlavě: Božičku, chtěla bych být nesmírně bohatá! Ale jen proto, abych té potvoře názorně ukázala, že její Kirk na ni kašle, že je to všivák a prospěchář a pokrytec, ke koupě za trochu větší pytlík zlata. Abych s ním před jejíma očima mohla vyrazit dveře! – – – Ba ne, hloupost. Radši ať nejsem nesmírně bohatá, třeba by to se mnou něco udělalo, změnilo by mě to, protože bohatství je možná něco podobného jako Beerflagovo pivo – čím více ho piješ, tím větší máš žízeň a chuť, až nakonec je z tebe čuně, které nemá nikdy dost... Ale trochu bohatá – jen mírně, tak napůl – bych přece jen chtěla být. Dala bych Oklahomě vale, cestovala bych..., snad bych se zajela podívat i do Čech na ty lesy, které táta opustil a které mu jako za trest zlomily srdce...

Oči jí zvlhly. Když je otřela, seznala, že už je za městem a že kráčí do kopce směrem ke hřbitovu. Zastavila se. Co tam? Táta si přece nevysloužil ani kopeček hlíny.

Ve chvíli, kdy se už obracela zpět, zarazila ji představa, že když už se sem dostala takřka poslepu, má to nějaký význam, důvod. Třeba mne nahoře něco dobrého očekává. Totiž *někdo*. Občas se přece stane, že člověk cosi nevědomky učiní a dodatečně se ukáže, že to mělo hluboký smysl. Nic tajemného za tím samozřejmě nevězí, spíš jen instinkt nebo cit, nebo... Nebo to, co mají ve vrchovaté míře přírodní lidé. Například Komančové prý vycítí studánku v prérii na míle

daleko, a právě proto s sebou nikdy nevláčeli – ba ani prý neznali! – motyku a rýč.

Šla tedy dále původním směrem. Mrholení již ustalo, ale cesta byla dosud mokrá a všude vůkol se v trávě lesklo bezpočet krůpějí – jako kdyby zde někdo rozsel všechny perličky, co jich na světě je. I na préríjním kvítí se blyštěla ta nádhera. A kdykoliv Mařka utrhla kopretinu – či co to vlastně bylo –, spadlo z korunky několik kulatých slz a kvítek zůstal suchý. Jako kdyby doplakal. Jako kdyby věděl, že splnil své poslání, ježto se stane součástí kytice.

Trhala a trhala. Chtěla velikou kytici, ačkoliv stále ještě nevěděla, co si s ní počne. Pomyslela, že ji asi dá paní Cochranové za všechnu starostlivost a péči; čímž přirozeně nebudou účty vyrovnány, Cochran je přece v první řadě obchodník.

Tu její myšlenky samovolně přeskočily do budoucnosti a pojednou opět v duchu viděla svůj malý módní salón – vše prvotřídní, žádná fušeřina! – a sebe samu, jak aranžuje výlohu, jak bere míry zákaznicím, jak šije v hezké světlé dílně a prozpěvuje si...

Stop! Bláhovost! Budu-li tam sama, zpěv mne brzy přejde. Pořád samotinká, v dílně i v kuchyni, snad i v celém domě...

Mohla bych ovšem přijmout učednici. Nebo dvě.

V myšlenkách sama sobě přitakala. Nicméně stále cítila, že ani toto řešení by nebylo to pravé. Dvě tři osamělá děvčata? Nesmysl.

Napřímila se, květiny v náručí, a rozhlédla se jako v naději, že se blíží jezdec, a právě ten, který by mohl všechno naráz změnit. Želbohu obzor byl prázdný, plochý. Pouze přímo před ní se zvedal kopec korunovaný zídou, nad níž vykukovaly hlavice křížů.

Tak opět vzpomněla na Sudíka a opět se zastyděla, že stále myslí jen sama na sebe. Povzddechla. A ježto jí květiny padaly z náručí, poklekla do trávy nedbajíc, že si zmáčí sukni, a hledala dlouhé, pevné stéblo, jímž by kytici svázala. Trvalo jí hodnou chvíli, než je objevila. Avšak ty minuty soustředění na kopečky země, z nichž tráva vyrůstala, měly velký význam. Zčistajasna věděla, co s kyticí:

Položím ji na hrob s česky znějícím jménem. A nebude-li tam žádný, tedy na hrob muže, který zemřel v tátově věku. Takový najdu určitě.

Zaradovala se. Případlo jí, že má v ruce kouzlo, které jí umožní utčit toho, kdo sice zmizel jako anděl, ale byl jen a jen člověk. Stejně jako ten Filipův čarovný skladatel.

Nesmírně se jí ulevilo. Klidně stoupala ke hřbitovu. Věděla již, co učiní v nejbližší chvíli. A navíc si pojednou byla absolutně jistá, že se nemusí obávat budoucnosti, protože sama nezůstane;

Walt na mne samozřejmě nahoře nečeká, kde by se tam vzal. Ale na holičkách mě nenechá! Sto proti jedné, že co nevidět přiklusá. Možná že už je v sedle.

1974-1977

OBSAH

Kapitola první ZA ŘEKU NEOSHO	5
Kapitola druhá WAGONER.....	69
Kapitola třetí INDIÁNSKÁ RŮŽE	122
Kapitola čtvrtá SVATBA	203
Kapitola pátá KATASTROFA	268

KNIHY ODVAHY A DOBRODRUŽSTVÍ

Řídí Eva Dolejšová

Svazek 150

Mirko Pašek

DĚVČE PRO OKLAHOMU

Ilustroval Jaromír Vraštil. Vydal jako svou 5900. publikaci Albatros, nakladatelství pro děti a mládež, v Praze roku 1980. Odpovědný redaktor Jan Petr Velkoborský. Výtvarný redaktor Zdeněk Kudělka. Technická redaktorka Zoe Blahová.

Ze sazby písma Baskerville vytiskla Stráž, tiskařské závody, n. p., Plzeň, závod Vimperk. 22,18 AA (text 20,60, ilustrace 1,58), 22,24 V A. Náklad 55 000 výtisků. 1. vydání.

13-796-80 14/64 Vázaný výtisk 27,- Kčs